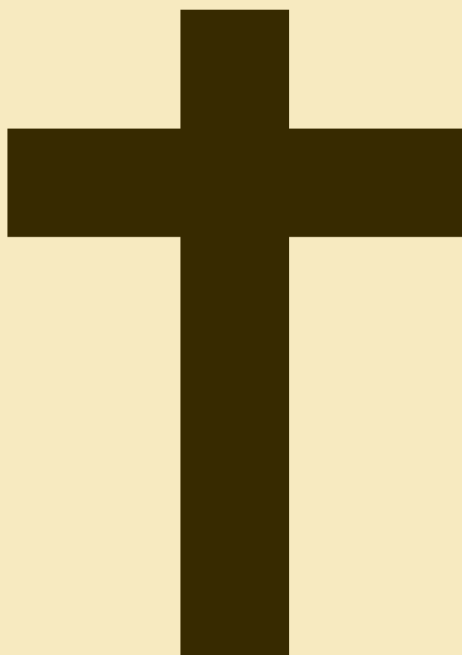

Cana Coaunera Ere

New Testament in Urarina (PE:ura:Urarina)

Cana Coaunera Ere
New Testament in Urarina (PE:ura:Urarina)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Urarina

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Urarina [ura], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Urarina

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

Contents

Mateechoa Laenai	1
Marocohacha Laenai	65
Locasiicha Laenai	105
Joanacha Laenai	177
Ichanohichuru	221
Roma Nenacaauru Rai	290
Coriintoo Nenacaauru Rai Leinjiin	317
Coriintoo Nenacaauru Rai Coroataja	342
Galasia Batane Nenacaauru Rai	359
Efesoo Nenacaauru Rai	368
Filipoo Nenacaauru Rai	377
Colosau Nenacaauru Rai	384
1Te	390
2Te	396
Timoteeo Rai Leinjiin	399
Timoteeo Rai Coroataja	406
Tito Rai	411
Filemoon Rai	415
Ebereeocuru Rai	417
Saantiaaocha Letoai	439
Fedoroacha Letoai Leinjiin	447
Fedoroacha Letoai Coroataja	455
Joanacha Letoai Leinjiin	459
Joanacha Letoai Coroataja	466
Joanacha Letoai Nichataja	467
Jodasiicha Letoai	468
Afocarifisi	470

Mateeocha laenai Ena Nenea Cana Coaunera Ere

*Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisito foerateracuru
(Lc 3.23-28)*

¹ Caate Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisito foerateeurera Rabiri aina Abaraaun foeratenojoinuru foerateeurera curuaacurune.

² Isaca inaca neein nenaalu jetao Abaraaun.

Jana Isaca calaohilu jetao Jacobo.

Jana Jodaa aina rai nocoalacuru inaca neein nenaalu jetao Jacobo.

³ Faresi aina Sara jetaote, Tamara que nebateein Jodaa bereecuru nelu.

Jana Faresi calaohilu jetao Esroon.

Jana Esroon calaohilu jetao Armi.

⁴ Jana Armi calaohilu jetao Aminadaba.

Jana Nasoon jetaote, Aminadaba calaoihi nelu.

Jana Salomoon jetaote, Nasoon calaohinelu.

⁵ Jana Raba que nebateein Salomoon calaohilu jetao Bosi.

Jana Roto que nebateein Bosi calaohilu jetao Oberi.

Jana Oberi calaohilu jetao Isaihasi.

⁶ Jana Isaihasi jetaote, *reyneen* nenaalu Rabiri inaca nelu.

Jana Oriasi comasaineein nenaalu que nebateein, Rabiri calaohilu jetao Salomoon.

⁷ Jana Salomoon calaohilu jetao Roboam.

Jana Roboam calaohilu jetao Abiasa.

Jana Abiasa calaohilu jetao Asa.

⁸ Jana Asa calaohilu jetao Josafa.

Jana Josafa calaohilu jetao Joraam.

Jana Joraam calaohilu jetao Osiasi.

⁹ Jana Osiasi calaohilu jetao Jotaam.

Jana Jotaam calaohilu jetao Acasi.

Jana Acasi calaohilu jetao Esequiha.

¹⁰ Jana Esequiha calaohilu jetao Manasee.

Jana Manasee calaohilu jetao Amoon.

Jana Josiasi jetaote, Amoon calaohinelu.

¹¹ Jana Jeconiasi aina rai nejeraauru inaca neein nenaalu jetao Josiasi.

Nii bana jetaote, Israelitaauru mucuhin amanajaurelu, acaauru atane caje roconajaain, Babilonia batane que ichaaoru coina.

¹² Nitohaneein mucuhin amanajaauruhane baiha jetaote, rai calaoihi Salatieli sirilu Jeconiasi. Salatieli calaohilu jetao Sorobaberi.

¹³ Jana Sorobaberi calaohilu jetao Abiod.

Jana Abiod calaohilu jetao Eliaquiin.

Jana Eliaquiin calaohilu jetao Asoro.

¹⁴ Jana Asoro calaohilu jetao Sadoco.

Jana Sadoco calaohilu jetao Aquiin.

Jana Aquiin calaohilu jetao Elioon.

¹⁵ Jana Elioon calaohilu jetao Eleasar.

Jana Eleasar calaohilu jetao Mataan.

Jana Mataan calaohilu jetao Jacobo.

¹⁶ Nii jana Jacobo jetaote, Curisito Mesihasi neba Mariha lana Jose inacanelu.

¹⁷ Nitohaneein jetaote, niha Abaraaunne caje coauneein lechoonca jena saain nichoalateeurelu, Abaraaun nefoerateeuru, niha Rabirine que tiaaojoaain.

Nii Rabiri caje coauneein jetaote, lechoonca jena saain nefoerateeurelu, Babilonia batane Isaraelitaauru mucuhin amanajaauruhane que tiaaojoaain.

Nii mucunajaain amanajaauruhane baiha jetaote, lechoonca jena saain nefoerateeurelu, nejanoaa Curisitone que tiaaojoaain.

Nejanoaa Jesocurisitone

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Naojoaainte nenea nelu Jesocurisito. Nii bana jetaote Jose aina ita raauruhane rai niha Marihane jana jetaote, jaiti ita aina neeuruhane ajiniha Cana Coaunera Suujue ichanohineein inae ausirinelu Mariha. ¹⁹ Nii jana esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein cacha caohachaaain suujua coaraniha Josene jaun jetaote, nii chuni cacha rai canaanai siriha Marihane belanaala jianeein caje amunaa jerelu.

²⁰ Nitohaneein inae amuhane coina suujua cuhane coaauca Josene jana jetaote, sinihu rai ococohin jetao: “Jiaoriha Mariha raai ii comasainu quene coasiinera Rabiri nefoerateneein nenea Jose. Nii canaanai niicha siriite Cana Coaunera Suujue ichanohineein nenaanera. ²¹ Inae leinjiin calaohirichaaain Marihara. Inae nejanoaa nii rai canaanaine jana Jesusoneein curuaateeura. Osa caje rai cachaneein neeninuuru ichoteraanu nihane jaunte, Jesusoneein curuaareeincha,” nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

²² Nitohaneein jetaote, rai nere bera inoaensi *profeta* que:

²³ “Chariji bana

quicha aina ichoaelanaala nenea ranunate,

inae ausirineein

leinjiin canaanai siricheein.

Inae nejanoaane janate,

Emanoel neein curuaateeurureein cachaaaurura,”

naain nere bera inoaensi que beratilha Cana Coaunerane nainaelu.

“Emanoel,” naanete: “Cana Coaunerate cana aina ne,” nae.

²⁴ Inae niritiin sinihocane caje nocohin jetaote, nii rai aitoha Cana Coaunera letono anjerane tonoraain, comasainu que Mariha raelu Jose. ²⁵ Nejetaote, nejanoaa nii Mariha calaohi- Jesuso neein Josecha curuaatine reentiaain, nirijieein ita que turuelanaala ita aina ichaorelu.

2

Enoto mitu nichajai jelon caje turuuruha Jesuso nejanoa coaraa arasijie caje cha coitucuurerane

¹ Nitohaneein jetaote, Jodea batane que nenea Beleeun nejanoaelu Jesuso, jelai batane curuaanaaneein niha *rey* Erodesine bana. Nii jana jetaote, Jerosaleeun enoto mitu nichajai jelon caje turuha uure itolere que nerelaain arasijieeuru caje cha coitucuureraauru cachaauru. ² Inae ecu turuhin jetaote:

“Chu ne, nii Jorioocuru Curuaanaa *rey* nejanoanaa. Ocooca rai arasijiene coaracaanune jaunne turuhin coaraa uhacaanu, coroaecaanune coina,” naaure jetao turuhin, nii itolere coitucuurera cachaauru.

³ Nii nejanoaane coitucuhin jetaote, jataain nererojoecae *rey* Erodesi, satiin Jerosaleen cocoaichacuru aina jiniiquiin. ⁴ Nii jaun jetaote, satiin saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitonjoan rauhi que cacha relaaurera, naaonjoainuri cotiharate

Erodesi: “Chu nejanoareein Mesihasi,” naain acaauru caje bajaane coina. ⁵ Nii jaun rene turuhin jetaote:

“Jodea batane que nenea Beleeunte nejanoareeincha. Nitohaneein ecu nejanoaane coinate:

⁶ ‘Jodaa atane que nenea Beleen nese,
 coatiha ansijiin natiin
 ii amurijiriin tabaain nenacaauru
 neseuru fautaain nerihheeni,
 ii que netiin nejanoarihani leinjiin Curuaanaa
 canu cachaauru
 Israeli cocoaichacuru
 coroatajaneranein
 nenaane jaaunra,’

naain laenaelu Cana Coaunera ere bera *profeta* inoaensicha,” naaure jetao Erodesi rai.

⁷ Nii jaun jetaote, nii chuni rai belanaala nii arasijie caje itolere coitucuurera cotiharatiha Erodesine jaun jetao, rai turuhin beeuruhane jaun acaauru caje esinae rauhijiriin, “Naaonjoain banate ococoelu,” naain nii ocooca arasijiene coitucue. ⁸ Inae nitohaneein rai beeuruhane caje coitucuhin jetaote:

“Chajaain Beleeun cuhin nii canaanai coanihuiche. Chucha ne. Cha cajecha nefoer- atenaaneein ne. Chaen inae eruhichene carai biha uuchene canuhetonai coaraa uhene corojera,” naain jetao nii itolere coitucuurera letoae Beleeun Erodesi.

⁹ Niritiin acaauru letoaa *reyn*e tonoraain Beleeun cuuruha nii itolere coitucuurerane jana jetaote, acaauru ajiniha cuujue nii arasijie- enoto mitu nichajai que ocoocane jana acaauruhacha coarai. Inae nii niha canaanaine jaaun turuhin jetaote, ecu nichoae inacue nii arasijie.

¹⁰ Inae ecu inauca nii arasijiene coaraain jetaote, jataain rachoojoeure nii arasijie caje cha coitucuureraauru. ¹¹ Nitohaneein rachoojoeurhane baiha loreri asae enohin coaracurhane jana jetaote, neba Mariha aina niha nii canaanaine coaraain jetao, rohan nelauriaain nii canaanai coroaecurhane baiha rai camela caje oro, enuha sacari jujui, chaen coretiin nenea jujui, naaonjoainuri rocohin que nii canaanai belaihure.

¹² Nii baiha jetaote, nii niha acaauru letoaera Erodesine jaan jeloon situhin cauha cuurhane coataa acaauru sini anuu caje coitucuhin jetao, leeocha bero cuhane cuhin jelaiha nataneu cauha cuure.

Egipto cuhin soroha Josene

¹³ Inae jelai caje amuuruha nii itolere coitucuurera *magocurune* jana jetaote, Jose sinihu rai ococohin jetao:

“Inae jetao nii canaanai ariha Erodesi sohin jaohane coina. Nii ajiniane ichei aitoon, nii canaanai aina rai neba amaain Egipto batane que cuhin sorohine coina. Chaen ichei bihanune reentiaain ecu neura,” nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

¹⁴⁻¹⁵ Nii jaun jetaote, sini caje nocohin nii canaanai aina rai neba amaain jetao, janotiin soroe Egipto nichae cunaa bero cuhane cuhin Jose, oha Erodesine reentiaain ecu nihane coina.

Nitohaneein jetaote:

“Egipto caje coauneeinne canu Calaohi cotihareeunni,” naain beratihalu nere bera inoaensi *profeta* que Cana Coaunerane nainaane coina ailu.

Canaanaihuru soaajeratiha Erodesine

¹⁶ Nitohaneein coritaain comarohin caauruha nii arasijie caje itolere coitucuurerane que nainaane jaun jetaote, jataain obajeein, ena nejanoanaa caje coauneein, coroata jaanacai que tiaajoaain, Beleeun sacuritaain nenacaauru canaanaihuru, nii Jesoso

nejanoa beeuruha itolere coitucuurerane bana caje coauneein nejanoanacaauru jitariin soaajerate Erodesi.

¹⁷⁻¹⁸ Nitohaneein jetaote:

“Rama nese quete
aohanrareein jataain inaderaain
chananaa tabaihuri.
Raquerite
calaohichuru coisiha aitoreein.
Nete inae esinae rauhijiriin
ooruha calaohichurune jaun,
ajetera jerelanaala aite,”
naain laenaalu *profeta* inoawesi Jeremihazine nainaelu.

¹⁹ Nejetaote, inae oha Erodesine baiha jetao, Egipto niha Josene jana sinihu rai ococohin jetao: ²⁰ “Chajaain nii canaanai aina rai neba amaaain jelaiha Israeli batane que caunihura. Inae ooruha nii canaanai sohin jaonaa jereraaurulura,” nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

²¹ Nii jaun jetaote, nii canaanai aina rai neba amaaain jelaiha Israeli batane que cauha cuelu Jose. ²² Nejetaote, nii rai inaca Erodesi coreeraniha niha Arquelaone coitucueratiha sinihu que Cana Coaunera caje coitucuhin jetao, Jodea cuhane coasiha Calileea batane que cue Jose. ²³ Inae nii Calileea batane que turuhin jetaote, rauhijiriin cuhin Nasarete neseu ichaoha cuelu. “Nasarete cocoaicha neeinte curuaareein Jesoso,” naain beeuruhalu *profetacurune* nainaane coina.

3

Cana Coaunera Ere beebejiha Joaan Baotisitane (Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Nii bana jetaote, Jodea batane que nenea cacha areroo ecocohin, ecu situ-nacaauru cachaauru cotijiaain acaauru rai Cana Coaunera Ere beebeje Joaan Baotisita.

² Nitohaneein acaauru relaain jetaote:

“Inae nichuuntaa Cana Coaunera cojoanona. Aihane jaun nacoaauneein Cana Coaunera ere tonoraain, caohachaaain inara ichao coreein neeuche,” naain jetao cachaauru rai beebejeein relanajae Joaan Baotisita. ³ Nii Joaan que jetaote:

“Nerichaaain cacha areroo
eheehejeein cacha cotiharanu.

Nii ajiniha caohachaaain inara suujua baaso jianein,
caohachaaain inara suujua coaraain,
caohachaaain neeuche,
turuha Cana Curuaanaane
raotojeein raachene coina,”
naain laenaelu *profeta* inoawesi Isaihasi.

⁴ Camecho ujui caje ichanohin cajione que cajionequiin jetaote, jacari caje ichanohin siitoroon que ichoraquiin, sisiincho, irichaje, naonjoainuri que lenoneein nelu nii Joaan.

⁵ Nii cacha areroo neein cachaauru relaa Joanne coitucuhin jetaote, satiin Jodea batane caje, Jerosaleen caje, Jorodaan batane rohan caje, naonjoainuri cajene maa-jeein turuhacoaain aonaa cuure arajii cachaauru. ⁶ Nitohaneein rene turuhin esinae rauhijiriin suujuelanaala osaacuruhane beeuruhane jetaote, cojunacatenaaca nu-cuhe Jorodaan cuhane teein acaauru baotisarejetelu Joaan.

⁷ Nejetaote, jataain arajiin rene turuhacoaauruha acaauru baotisaane coina fariseocuru aina sadosseocurune coaraane jaun jetao:

“Cha inara rai aite turu rai nenea caseteco tabai caje nichoteeichene coinate taibinaecuru- acano rijijieein nenacaauru cachaauru. ⁸ Aihane jaun nii ajiniha caohachaa inara suujua coaraain caohachaa in ichaaoche. Aihute esinae rauhijiriin nacoaauneein Cana Coaunera coitucuhin, inara ichao coreein caohachaa in nenea jerequichene coaracurumiin leeochoauru cachaauru. ⁹ Jiaonrihachu chaen nejesina-jeein: ‘Canacaanune Abaraaun nefoeratenichaanu,’ naain irihache. Cana Coaunerate naine caa ajeri caje niha natiin Abaraaun nefoerateeuru coaunaa ne. ¹⁰ Chaen techu inaana inaeniha temulene, cojoaisi aina curuataain tero que sauhin usihanau mocohaca. Nii rijijieeinte inae esenetaaichuru letoaa cureein nii turuha uhenenu usi tabai jana. ¹¹ Canune esinae rauhijiriin nacoaauneein Cana Coaunera ere tonoraain neeichene coarateeichene coujunacane que, acauhanau tein inara coujunacatein inara baotisaan. Jana canu baiha turuha uhenite laen, inara suujue cuhane Cana Coaunera Suujue tein, usi quene maajeein inara coujunacatein inara baotisareein. Acate jataain canu amurijiriin cocoainaan letononeein ne. Canune fautaain coacainaan letononeein neun. Nii rai safato amaeranu que niha natiin nelatejeehaun. ¹² Charijieein teeinti aroso taojiaain, jelai tein rai fero taojiae mocohane coina taicha. Nii rijieeinte, jelai tein coitucuurera raain, jana nii nere tonorana jerelanaala nenacaauru jelai tein mocoha cureein, chabana jacanaa charanejeein nenea usi que,” naain jetao cachaauru rai beebeje nii Joaan.

Jesoso coujunacatiha baotisaa Joanne
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Nii jana jetaote, baotisaa Joanne coina Calileea caje cuhin, nii niha Joanne jaaun nucuhe Jorodaaun turuha cue Jesoso. ¹⁴ Nii jana jetaote, jauriaanejeein baotisanaa jerelanaala jetao:

“Chanuna ii canu baotisanaa naineei natiin, ii canu rene uhi,” naa Joanne jana jetaote:

¹⁵ “Jauriaa niriimiin ena. Jauriaanejeein satiin aitoaha Cana Coaunerane jaan ichacaanete caohachae,” nae jetao Joaan rai Jesoso. Niritoha raine jaun jetaote, jerihane rijijieein baotisae Joaan. ¹⁶ Nitohaneein coujunacatiha acauhanau tein baotisaa Joanne jana, acau caje mituha Jesusone rijieeoritiin jetaote, neyoracaa dede bacuujuane jana, leinjiin serori rijijieein nichoae fauha uha Cana Coaunera Suujuene jana coarae Jesoso.

¹⁷ Nii jana jetaote:

“Caate jataain quiicha belaa in canuhacha cocoainanohin canu Calaohi nera,” naain toniha erenea dedeeune jana aonajeeunre.

4

Baaso que Jesoso sarunaa jeriha moconajaerane
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Nii baotisaa Joanne baiha jetaote, Cana Coaunera Suujue amanojoneein cacha areroo cue Jesoso, ecu coujuhin coaraa moconajaerane coina.

² Nitohaneein cacha areroo niha jenachoonca jiichooneein, jenachoonca janotiineein lenone lanaalane baiha mijiitoha Jesusone jana jetaote, ³ coujuhin coaraane coina rene turuha cue moconajaera.

Nitohaneein rene turuhin jetaote: “Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine, caa ajeri jaberocooru rai aitoote lenoneneein nerotomiincha,” naa Jesoso rai moconajaerane jana jetaote: ⁴ “Nete Quiricha inoensi cuhane: ‘Coatiha lenoneecha que ichaonaa nainihe i cacha. Cana Coaunera ere tonoraain, jerihane rijijieein ichaohanete nainere, jerichanejeein ichaoha cachane,’ naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha inoensi cuhanera,” nae jetao moconajaera rai Jesoso.

⁵ Niritoha raine baiha jetaote, Cana Coauneraacha que banijiaain nenea Jerosaleeun nese que nenea Teenforo ecuunni choae Jesoso inaan jetao:

⁶ “Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine caalai caje nomaroteeute coaraca. Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanete:

‘Rai letonocuru anjeraaurute

letoareein Cana Coaunera,

ii beraaihuruhane coina.

Acaaurute

rai biji que ii michuurureein,

nabana ajeri que necunaitaaine coataa,’

naain laenaerate Cana Coaunera,” naa rai moconajaerane jaun jetaote: ⁷ “Chaen techu Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane: ‘Jiaonriha ii Curuaanaa ii Coaunera coujuhin coaraaine,’ naain laenanohineein ne,” nae jetao moconajaera rai Jesoso.

⁸ Satononejeein jetaote, jataain ecuuneein nenea ichatane ucuuno que amaain jetao, jitariin caa chauratane que nenacaauru neseeuu coarateein, que nelateein ichaonacaaurune maajeein coarateein jetao:

⁹ “Jitariin caa ena iicha coaraine ichei tereeni, neseonriaain canu coroaquine,” naa Jesoso rai moconajaerane jana jetaote: ¹⁰ “Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanete: ‘Leinjiin ii Curuaanaa ii Coaunera corojeein raaicha nelateein rai nere tonoraau,’ naain laenanohineein nera. Chajaain ena canu caje amuhachaaura moconajaera,” naain jetao moconajaera sitae Jesoso. ¹¹ Niritiin moconajaera sitaa Jesusone

jaaun caje amuhane jana jetaote, rene turuhacoaain coroatajanecure anjeraauru.

Calileea cachaauru relaane nunuhetiha Jesusone

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Caresero cuhane Joaan enoaauruhane coitucuriin jetaote, Calileea nichae cuelu Jesoso. ¹³ Nejetaote, Nasarete ichoaelanaala, Saboloon aina Nefatalii nefoerateeuu atane que nenea nemuri auhaniha Caferenaan ichaoha cuelu.

¹⁴ Nitohanein jetaote:

¹⁵ “Cucuaana auhaniha Jorodaan jerau

Saboloon aina Nefatalii atane-

Calileea ichaonacaauru

Jorioniheichurute

inae jianacoon rai nichao baaso caje mituurureein.

¹⁶ Jana nii ooruhane bana nitajeeneeurite,

inae leeocha ichaonaa que ichaaore,”

naain laenaalu *profeta* inoaensi Isaihasine ninaelu.

¹⁷ Nii caje coauneein jetaote: “Inae nichuuntaa Cana Coaunera cojoanonaa. Aihane jaun nacoauneein Cana Coaunera coitucuhin, caohachaaain inara suujua coaraain, caohachaaain neeuche,” naain jetao cachaauru rai beebejeein acaauru relae Jesoso.

Jenai ate mucuurera cotihaca Jesusone

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Nii cachaauru relaane caje Calileea conemuri auhaniha cuujihane jaun jetaote, coroatajai ita nejeraauru Simoon Fedoro neein acaauruhacha curuaatei, chaen rai nejera Aanderesi, naaonjoainuri erue jetao Jesoso, acaauru amihaneeo niha ate mucuuruhane jaun, ate mucuuruhane coina acauhanau rai rede nalaecuruhane jana. ¹⁹ Nii jana acaauru coariin jetaote:

“Chajaauche canu ainete nii ate mucuhichene rijijieein, canu rai cachaauru mucuhin raeranein neeiche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²⁰ Nii rijieeoritiin jetaote, acaauru rai redeeuu ratiriin Jesoso aina cuure. ²¹ Nii caje basiinjiin cutiin jetaote, coroatajai ita nejeraauru Sebedeo calaohichuru Saantiaao,

Joaan, naaonjoainuri coaari Jesoso, leinjiin bote cuhane neein acaauru rai redeeuru rucuheca neeuruha rai inaca ainane jana. Nitohaneein coarinajaain cotihanaaca Jesosone jaun jetaote, ²² nii rijieeoritiin bote cuhane acaauru inaca ratiriin caaijie cuure.

Arajii cachaauru relaa Jesusone
(Lc 6.17-19)

²³ Nitohaneein cuhin jetaote, Calileea sacuritaain cuhecujueein, sinacocaauru naineein enohenojoein cachaauru relaaain, Cana Coaunera cojoanonaa erenaa raotono que ereerejeein, itolere cunai caaun cunaitenacaauru, jaberoco que cunainojiriin nenacaauru, naaonjoainurine maajeein rautaacoae Jesoso. ²⁴ Nii jana jetaote, satiin Siria batane sacuritaain inae Jesoso benaa coitucuhin jetao, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru, jaberoco que cunanacaauru, coitucuchuhi que suujueconacaauru, otonacaauru, bacosacuru, naaonjoainurine maajeein rene amaauruhane jana jetao, acaauru rautaacoae Jesoso.

²⁵ Nitohaneein jetaote, Calileea nenacaauru neseeuuru, Decapolis, Jerosaleen, Jodea, Jorodaan batene uurihuru, naaonjoainuri cajeeeurune maajeein cuhacoaain jetao, Jesoso sacuhin rene turuhacoaare arajii cachaauru.

5

Ichatane ucuuno que cuhin ecu cachaauru relaa Jesusone
(Lc 6.20-23)

¹ Arajiiin rene turuuruha cachaaurune coaraane jaun jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin ichatane ucuuno que iniin jetao, ecu nelauriariin lauheque Jesoso.

² Nitohaneein ecu netiin acaauru relaaain jetaote:

³ “Nerausiaaecuruha latiha acaauru suujuane coitucuhin nenacaauru, Cana Coaunera Cojoanona que neeuruhane jaun.

⁴ Nerausiaaecuruha inaderaaeriin ichaonacaauru.

Niichurute cairichaaajoaain coarae Cana Coaunera.

⁵ Nerausiaaecuruha leeochoaauru amurijiriin nena coacuelanaala raotojoein ichaonacaauru.

Niichuru raite, acaauru que banihateein niicha rucujuei atane tereein Cana Coaunera.

⁶ Nerausiaaecuruha corajeein esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein leeochoaneein namute cacha coaraelanaala, niheichu namute cacha cairichanaa coacuhin niha leeochoane jerelanaala, naaonjoaain caohateraneein nenacaauru niicha coana jerei coaracururichaaine jaun.

⁷ Nerausiaaecuruha cairichaaajoaain leeochoaauru coaraain, chaelai lateein neeuruhane, acaauru coroatajaneein naaonjoaain nenacaauru.

Nii rijijieeinte cairichaaajoaain acaauru coaraain, jeelai amuritoheriin acaauru coroatajanereein Cana Coaunera.

⁸ Nerausiaaecuruha caohachaain suujua coaraain caohachaain ichaonacaauru.

Niichurute esinae rauhijiriin Cana Coaunera aina jiniiquiin niha cuurureein.

⁹ Nerausiaaecuruha raotojoein jiniiquiin ichaauru cachaaurune coina coroatajaneein ichaonacaauru.

Niichurute rai calaohineein teein acaauru coareein Cana Coaunera.

¹⁰ Nerausiaaecuruha Cana Coauneraacha jerei ichacuruhane coreniha mucunojoneein, casetecanojoneein, arinojoneein, naaonjoaain nenacaauru, Cana Coaunera cojoanona que neeuruhane jaun.

¹¹ Nerausiajeeinte neeiche canu cachaneein neeichene coreniha inara nocoeje chanuhin, inara sohin, joareein inara que ereein, naaonjoaan cachane.

¹² Nitohaneein techu cairichaerinojoneein rautanohinelanaala ichaaorelu Cana Coaunera ere bera inoaensihuru *profetacuru*, inara ajiniha nenacaurulu.

Aihana jaun raotojoein rachoojoein, chaque tonajelanaala neeuche, dedeeu raoti ichaonaa que inara coreterihani Cana Coaunerane jaun.

Lenone raotono tera aina cacha conaeraneein nena
(*Mr 9.50; Lc 14.34-35*)

¹³ Charijieein teeinti setuhane coataa, tebe que iniho colaain rucuhecaa. Nii rijijieinte nabana nitajeeuruha cachaaurune coataa, acauru ichao baaso rucuheraneein neeiche. Inae lenone cotebetenaa naineniha tebene, inae lenone raotono tenaa nainerihe. Nechu joaenreen atane ichoae jaonojoneein, shaonohineein nihane coinaachate nelate. Nii rijijieein inara netonai, cacha rai ichaonaa raotono coaratelanaala cacha relaeneeichene, inara netonai nii chaque nelatelanaala neriquicheein.

¹⁴ Ichatane ucuuno que niha leinjiin nesene, nihei chuni coaralanaala nainejei. Nii rijijieein techu satiin cacha notaracae inara aina cuaain niicha jerei coaratiha Cana Coaunerane jaan- cono rijijieein neeiche.

¹⁵ Nii rijijieein nihei chuni cono mocohin darohe asae tera. Bujuaihu telanaalate ucuun tihaca, satiin conohanau tururuha loreri asae turunacaurune coina.

¹⁶ Nii rijijieein cacha cononeein satiin cachaauru que caohacha ichaquichene coaraatein, acauru que coitucueratein neeuche. Aihute esinae rauhijiriin caohacha ichaquichene coaraain Cana Coaunera coroaecuruhine cachaauru.

Cachaauru relaa Moisesane jaan- rauhi coitucueratiha Jesusone

¹⁷ Coatiha inara relaa inihalu Moisesane jaan rauhi jianein neeichene coina, cau turuhin nihaaun. Niheichu inara relaauruha *profetacurune* jaan jianequichene coina turuhaaun. Nenacaaen nejian, nii inara relaauruhane jaan coitucuhiche esinae rauhijiriin jeelai amuritoheriine coina, ‘Naaonjoain quete aite,’ naain inara rai biha uun. ¹⁸ Esinae rauhijiriine inara rai aitoreeunni, jaiti niha dede, chauratane, naaonjoainurine que tiaaajoaain, coatiha aninoaerarinaai le erenaanejeein, satiin nii aitothane rijijieein situhane reentiaain, nii Cana Coaunera tenojoin Rauhi Inoaensi.

¹⁹ Nitohanihane jaun nii rauhi inoaensi caje leinjiin leeochoauru fautaain nelatihei rijijieein nena rauhi tonoraelanaala nena, niheichu que leeochoauru relaenihane, acate Cana Coaunera Cojoanona que jataain nelatenereein. Nete caohachaaain tonoraain, nii aitoaha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, esinae rauhijiriin leeochoauru relaerate, jataain nelatineein nereein Cana Coaunera Cojoanona que. ²⁰ Rauhijiriine inara rai aitoreeunni, Moisesa aitoonjoan rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocuru amurijiriin, inara rai Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain rijijieein niicha icharatei ichaeneeichene, coatiha Cana Coaunera Cojoanona que ichaonaa naineriheicheein.

Namute cacha aina obaecane caseteco coarihanine que cacha relaa Jesusone
(*Lc 12.57-59*)

²¹ Inarate coitucuhiche: ‘Jiaoriha sonajaain jaohichene. Sonajaain joerate caseteco coareein,’ naauruha inara foerateerera rai ne. ²² Nena laen canu inara rai aitoon. Chunocoha namute cacha aina obajei, nii obaecane jaan jera aina rucujueein que suujua acatelanaala nenaate, caseteconeein niha cureein. Jana rai nejera que ‘Cha coitucuhiei,’ naain ereite, casetecaeratereein nitohanai rucuhecuruhane coina nenacauru- *Junta Supremacuru*. Jana, ‘Chaque nelatiheei inacojoeinte neei,’ naain namute cachaauru que ereite, usi tabai jana nijiaoreein.

²³ Aihana jaun ii que suujua acatiha Cana Coaunerane coina chaelai amai que belaine coina Teenforo asae nena rori- *altar* ichoae jana, ii cotaairiin niha chamute cachane que coaauquine, ²⁴ jauriaanejeein caohachaaain neein ii cotaairicha ainane coina, nii rori acatiha nii iicha amai ratiriin, aina rucuhenuhu. Inae aina caohachaaain

rucuhequine baihate laen nainereei jelaiha cuhin nii rori- *altar* ichoae nii Cana Coaunera belaaaine jaan teeine.

²⁵ Chunocoha inara amute cacha, cocoinanacaaihuru rai inara coulurujeein nihane, raotojoein aina ereein rucuhecuche, joesio rai inara colurujihane coataa. Aineeichenete folisiaa rai inara tiha joesione, caresero cuhane inara enoaurureein.

²⁶ Nitohaneein ichaeneeichenete nii caresero cuhane neriquicheein mituhelanaala, nii baaso ichaquichene coretequichene reentiaain. Esinae rauhijiriine aitoon inara rai.

Comasainelanaala nena ene dadaeniha cachane coina relaa Jesusone

²⁷ Inarate: ‘Jiaonriha inara sinijeranelanaala nena ene dadaaichene,’ naain inoaenlu inara relaaauruhane coitucuhiche. ²⁸ Esinae rauhijiriine laen canu inara rai aitoon. Chunocoha suujua cuhane ene jereein coarate, suujua cuhane nejelau ene que naosate.

²⁹ Inara nota osa que inara sarunaa jerihane nii inara nota que coaraain, inaraacha jerei caje amuuche, nabana inara nota coreniha baaso ichaquichene, inara notaacha usi jana cuelanaala, satiin inara jaberoco usi jana nitajihane coataa. ³⁰ Jana inara biji osa que inara sarunaa jerihane, coa nii inara biji turuaache nii inara sarueratenaa jerihane jaan que. Mucuhichene ajiniha caje amuuche. Nii inara bijiicha mocoelanaala, inara jaberocone maajeein usi tabai jana nitajihane coataa.

Ene raain joaeranihane, osa que nesaruha cachane que, cacha relaa Jesusone

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Chaen techu inoaenlu: ‘Chunocoha comasai joaeranihane, nii comasai jaohane jaan cocoiricha teeuche raite aina comasai jaohine,’ naain inara relaaurelu. ³² Esinae rauhijiriine laen canu inara rai aitoon. Lechoa cacha aina ichoanihane jana comasai joerate, inae osa que nesarue. Jana nii quicha jaonjoin ene raerate, jerichanejeein osa que nesarue.

Cana Coaunerate coaraje, naain nohaniha cachane que, cacha relaa Jesusone

³³ Chaen techu inara inoaensihuru rai: ‘Jiaonriha Cana Coaunera notaracae netiin, Cana Coaunera bajaain, rai chaelai benatequichene nihanatiin teneeichene,’ naauruhane coitucuhiche. ³⁴ Esinae rauhijiriine canu inara rai aitoon. Jiaonriha joareein inacojoein: ‘Cana Coaunera coreniha,’ naain ereeichene. Niheichu: ‘Dede coreniha,’ naain erenaa nainiheeiche, Cana Coaunera nelaurianaja niha dedene jaun. ³⁵ Niheichu atane coreniha nihanatiin nainiheeiche, nichaauraa Cana Coaunera jaan nihane jaun. Niheichu Jerosaleen coreniha nihanatiin, Cana Coaunera nese nihane jaun. ³⁶ Niheichu inara couturi coreniha chaelai ichaquichene coina erenaa nainiheeiche, inara jerequichene que jichosiin, nesomaraain, naaonjoaain nenerihani inara coturijine jaun. ³⁷ Chaelai que: ‘Icharihanuhin,’ naaichene ichacuche. Jana: ‘Icharihaauni,’ naaichene coa ichacache. Nelatihei cha ichaeraanu rijitiin nohaneein irihacane. Niite baaso ne.

Soeraane, nerinanaa naineniha chunine que cacha relaa Jesusone

(Lc 6.29-30)

³⁸ Inarate inoaenlu: ‘Chatohaneein inara soeraniha inara cunaitaaine, inara netonai cunaitaain nii inara soera sooche,’ naauruhane coitucuhiche. ³⁹ Esinae rauhijiriine canu inara rai aitoon. Jiaonriha chatohaneein baasoneein teraquichene neurinanaa coaauquichene. Aihane jaun inara meri faohitoroanihane, rai jera netonai icharatecuche. ⁴⁰ Chunocoha cocoinanacai rai inara colurujeein inara obiri ruluhane, nii jelaronaa bana inaraacha jiai inara obirine maajeein teeuche. ⁴¹ Inara que anajiin amaeratiha cocoinanacai, inara laurinelanaala nenaane, nii bajaane amuritoheriin amanaa nainequichene coarateein amaache. ⁴² Inara caje niicha latei bajaain niha

cachane, rai teeuche. Jana inara rai cainaane coina chaelai bajaain niha cachane, chunaelanaa rai niicha latei teeuche.

Cotaicha belaa in niha cachane coina cacha relaa Jesusone
(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ Chaen techu inoaenlu: ‘Inara belaichauru belaa in, inara cotaihurera cotaihuiche,’ naauru inara raine coitucuhiche. ⁴⁴ Nena laen canu inara rai aitoon. Inara que nejeratenacaauru belaihuiche. Inara rerohecaera rai Cana Coaunera bajaauche. ⁴⁵ Nitohaneen neeichenete, dedeeu nena Cana Inaca Cana Coaunera calaohineen neriquicheen. Acate enoto coaanae, cojoanoonetoojoeen nechu aansaaneen nenacaauru rai, caohachaa in nenacaauru rai, naaonjoainuri conaeranu que nihane coina. Chaen techu suujua coaraelanaala nenacaauru rai, suujua coaraa in nenacaauru rai, naaonjoainuri rai elo letoae acaauru rai caohachanu que. ⁴⁶ Jana acaihaniji inara belaichauruhacha belaaichene, chatohanai que jana inara belaiiche Cana Coaunera, inae cuu tihane bana. Coaracuche nachuhinti Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaurera netonai jataa in nechu aansaaneen neeuruha natiin, nitohaneen ichaaoruhane. ⁴⁷ Jana inara belaichauruhacha rai raotojoeen ereein, leeochoauru aina raotojoeen erelanaala, naaonjoaain neeichene, chatohaneenna jana esinae rauhijiriin inara ichao coreein neeichene coaracurure cachaauru, Cana Coaunera coitucuruhi nihanatiinte, inara rijijieen neeure. ⁴⁸ Aihana jaun caohachaa in rauhijiriin neeuche, aihana Cana Coaunerane rijijieen.

6

Caohacha ichaa cachane coina cacha relaa Jesusone

¹ Jiaonriha nechu rauhijiaa in inara coaracuruha cachaaurune coinaacha cacha notara-caae Cana Coaunera jerenohin ichaquichene. Nitohaneen neeichene coatiha chaque inara rai cainarinaa in Cana Coaunera. ² Aihana jaun cha lateen nenacaauru coroata-janequichene, jiaonriha itolereneen cachaauru rai beein acaauru coroatajanequichene. Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurute cacha notaracaee, nechu jataa in acaauru aina caohachaa in niha cachane coina, Sinacoca asaae, bero cuhane, naaonjoaain cacha belaihuiche. Jiaonriha acaauru rijijieen ichaquichene. Acaaurute nechu jataa in aihure, acaauruhacha esenetaa in, caohachaa in acaauru coaraa cachane coina. Nete inae caohachaa in acaauru coaracuruha cachaaurune que inae cainanohine acaauru rai.

³ Aihana jaun inara, cairichaihuuru coroatajaniha cha teeichene, jiaonriha jataa in inaraacha belaa in rai niha natiin beeichene. ⁴ Nitohaneen esinae chuni que coarate-lanaala teeichene coaraanete, inara rai cainareen cana Inaca Cana Coaunera.

Cana Coaunera bajanaa que cacha relaa Jesusone
(Lc 11.2-4)

⁵ Cana Coaunera bajaachene, coa bajaauruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurune rijijieen bajaache. Acaaurute sinacoca asaae, joareein bero cuhane, naaonjoaainu neeichuru Cana Coaunera bajaauere, nechu jataa in caohacha ichaa no-coetiin aihuruhane coaracuruha cachaaurune coina. Nete nii coaracuruha cachaaurune coina aihuruhanecha que, inae cainanohine acaauru rai.

⁶ Nete laen ii Cana Coaunera bajanaa jereine, caohacha jelai netiin coaraeniha chunine jana, bujuaihu ucuha cuhane netiin ii Inaca Cana Coaunera bajaaine caohachae. Nitohaneen chuni que necoharaeratelanaala netiin bajaachene coaraanete, inara rai inaraacha bajai tereen ii Inaca Cana Coaunera.

⁷ Cana Coaunera bajaachene, coa acaauru rai ecaantocuru bajaee bajaecuruha araai saain Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieen joaenreen ereerejeen bajaache.

⁸ Aihana jaun jiaonriha acaauru rijijieen neeiche inarane.

Cana Coaunerate, caje bajaachene ajiniha inara suujua cuhane inaraacha latei latequichene coitucue.

⁹ Aihane jaun Cana Coaunera bajaachene:

‘Satiin canacaanu Inacaneein dedeeu nenea Ofa, Iineein neeine coitucuurumiin satiin cachaauru.

¹⁰ Turuhine Ii Cojoanonaa.

Caa chauratane que iicha jerei ichacurumiin, dedeeu ichacuruhane rijijieein.

¹¹ Cojoanoonetojoein canacaanu rai lenone ocoteeu.

¹² Baaso ichacaaunne, canacaanu que ii suujua acateeu, canacaanu rai baaso icharaauru que, canacaanu suujua acatichaanune rijijieein.

¹³ Jiaonriha osa que nesaruhin nihacaanune nainatejeein neeine. Canacaanu caje moconajaera sitaa. Inae,’ naain Cana Coaunera bajaache.

¹⁴ Inara rai baaso icharaauru que, inara suujua acateein, acaauru aina caohachaaain neeichenete, Cana Coaunera netonai inara que suujua acatena nainereein. ¹⁵ Jana inara rai baaso ichaaain neeuruha leeochoaurune jana, acaauru que inara suujua acateneeichene, Cana Coaunera netonai inara osa que suujua acatenereein.

Suri noitelanaala netiin Cana Coaunera bajaauruha cachaaaurune que, cacha relaa Jesosone

¹⁶ Inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaachene, jiaonriha aihuruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaaurune rijijieein, nechuh inara suri couu neeichene coaracuruha cachaaaurune coina coa cunaitenaa meri tocohaneein inara meri tihache. Inae nitohaneein ichacuruhane coaraain acaauru belaichuruha cachaaaurunete, nii acaauru belaichuruhaneecha que inae cainanohi ne acaauru rai. ¹⁷ Jana inara, inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaachene, inara meri culejeein neruujueein raotojoein bajaache, ¹⁸ inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaachene que nainacuruha cachaaaurune coataa. Nii banate laen leinjiin Cana Coauneraacha inara belaicheein, inara suri couu netiin bajaachene coreniha.

Dedeeu raoti ichaonaanaja
(Lc 12.33-34)

¹⁹ Coa caa chauratane que raotiin nenea coacuhin, coriquihona neein itolere ru-cuhele sirina coacuhin nihache, inara rai cojoanojoiin nitajeein, basijiaaurureein asijiaautooru, naaonjoanrichaaine jaun. ²⁰ Caa chauratane que caohachaaain nenea coacuhin mainajeein amihaneein coriqui taaojiaaichene jianeein, nii aaichene rijijieein mainajeein Cana Coaunera rai itolere caohachanu ichana que amihaneeuchete dedeeu inara rai cainanohinemii. Nii dedeeu laen asijiaautooru nihanatiin turuhin inara basijiauna nainerinaain. Niheichu cojoano, ecu enohin aasaena nainerinaain. ²¹ Nitohanihane jaun jauriaanejeein caohatiin coaacuche, inara ichao rai inaraacha ichanenu que. Inara ichao rai jataain nelateineein niha coriquine esenetaaichene acaacha ichacuche. Jana inara ichao rai nelateineein niha Cana Coauneraacha icharatenohine esenetaaichene acaacha ichacuche.

Cacha jaberoco conaeraneein niha cacha suujuane
(Lc 11.34-36)

²² Inara notate inara suujua que itolere inaraacha coarai coitucueratera ne. Aihana jaun inara nota que inaraacha coarai coitucuhin, ichaquichene caohatiha inara suujuane tonoraai ichaeneechenete jianacoon neriquicheein. ²³ Jana inara nota que baasonihane coaraquichene saijieein, inara suujua nii baaso ichaquichene jerihane rijitjoeein baaso ichaquichenete, nocohenaanau nijiaonreein inara suujue.

Coriquiicha que coacuhin Cana Coaunera jerenohi ichana jereniha cachane
(Lc 16.13)

²⁴ Nihei chuni coroatajai curuaana letononeein nenea nainei. Leinjiin belaa in acaacha ere tonoraain, nii leeochoa que jaolequiin nere tonoraenerihane jaun. Nii rijijieeinte Cana Coaunera sacunaa nainene cache, coriquiicha que coacuhin nihane.

Jerihane rijijieein ichaonacaauru cachaauru ichao beraiha Cana Coaunerane
(Lc 12.22-31)

²⁵ Nitohanihane jaunne inara rai aitoon. Coa lenoneein acau cohin ichaohichene jaanu, inara cajione, naaonjoain que nererojoecaaeriin nihache. Tana lenone amurijiriin nelatiha inara ichaone jana, cajione amurijiriin nelatiha inara jaberocone coitucuhin neeichene. ²⁶ Coaracuche nachuhinti temule jaain niicha quineeuri taojiaain rucuhacuruhane jaanu coloheri siriin naaonjoaain neeururiha tajaecuru. Nete laen cana Inaca Cana Coaunera, lenoneein ichaauruhane coina acaauruhacha quine teein ne. Inarate nii tajaecuru amurijiriin jataain nelateein neeiche. ²⁷ Inaaonjoan saneein niha natiin itolereneein suujua cuhane coaauca cachane niha natiin, nichao cariaain ichaonaa nainihei. ²⁸ Chanuna inara cajione que nererojoecaaeriin neeiche. Coaracuche nachuhinti ajenacuru niicha jiaaenine que nichanaa ichaain, amihaneein, naaonjoaane que airijiin omarohin, jataain caohatonanaain ujuaneein naaonjoaain neeuruhane. ²⁹ Jana rey Salomoon, coatihana nii aihuruha ajenacurune rijijieein niheilu, caohati cajione que necoreetein nihilune saijieein. ³⁰ Tana mochihin nitajerai niha ajaenane saijieein, caohachaaain omarohin nihane jaanu teein niha Cana Coaunerane coitucuhichene. Chanuna jana chaen, nii amuritoheriin inara cajioneterichaaain Cana Coaunerane esenetaeneeichete, cha esenetana jeriheichuru cachaauru. ³¹ Nitohanihane jaun nainiheeiche: ‘Chaaque lenoneeinna acau cohin, necoreetein, naaonjoaain nerichaache,’ naain que nererojoecaaain nenea nainiheeiche. ³² Cana Coaunera coitucuhichurute, niicha que nererojoecaaain niicha sacunaa jere. Nete laen Cana Coaunera inaraacha latei latequichene coitucue. ³³ Aihana jaun Cana Coaunera Cojoanonaacha que coacuhin, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, niicha jereeicha ichaechajeein neeichenete, satiin caa inara rai aitocaaunne jaan tereein Cana Coaunera. ³⁴ Jiaonriha eresi inaraacha ichaneni que coacuhin nererojoecaaichene. Le janonaa bana naineein, canaacha ichaneni que coaaucaachenete caohachae.

7

Jiaonriha leeochoaauru ichao coulurujueeichene
(Lc 6.37-38, 41-42)

¹⁻² Coa leeochoaauru ichao coaraain coulurujueein nihache. Nabana nii leeochoaauru colurujueeichene rijijieein, inara coulurujihana Cana Coaunerane coataa. Nii leeochoaauru coaraain neeichene rijijieeinte inara netonai coareein Cana Coaunera. ³ Chanuna aansijiin laojoiri ichaain baaso ichacuruha leeochoaurune coaraain, acaauru que ereein neeiche, inara, acaauru amurijiriin jataain baaso ichaain ichaohichene saijieein. ⁴ Inasiina jataain amurijiriin leinjiin enuha jaberoco que funojoi niha ii notane saijieein, ‘Jereeune ii nota que nenea utoone rocoe,’ naain erenaa nainereei inejera rai. ⁵ Cha coitucuha nocoetohine saijieein cha coitucuhi.

Jauriaanejeein nii ii nota fuera enuha jaberoco rocohin jaaote, caohatiin coaraain nii inejera nota que nenea utoone coaraain rocohi.

⁶ Coa remaecuru rijijieein nenacaauru rai, inara que banijiaain Cana Coaunera tenojoin tihache. Nabana inara coinetein inara cunaitaauruhane coataa. Niheichu coosi rijijieein nenacaauru rai, inara rai nelatein nenea nii Cana Coauneraacha tei tenaa nainiheeiche, que jaolequiin chaque nelatihei rijijieein coaracuruhane jaun.

Cha latein bajaera raite terein Cana Coaunera

⁷ Cana Coaunera caje cha latein bajaachenete, inara rai inaraacha latei terein. Cha latein ariin bajaera raite, cha tein ne Cana Coaunera. ⁸ Nii rijijieein techu latein rene cuha cachane, rae Cana Coaunera. ⁹ Coaracuche nachuhinti inara caje lenone bajaa inara calaohine, rai ajeri telanaala lenone caohacha teeichene. ¹⁰ Ainihane inara caje ate bajaane, rai acano telanaala rai iniho caohacha teeichene. Nii amuritoheriinte, cha latein caje bajaa cachane rai caohacha tein ne Cana Coaunera. ¹¹ Coaracuche nachuhinti inara netonai baasoneein inara suujua coaraain ichaahichene saijieein, cha bajaain niha inara calaohichurune, cha caohacha tein naaonjoaain neeichene. Nii amuritoheriinte cha caohacha tein nereein inara rai Cana Coaunera, caje cha latein bajaachene.

¹² Nitohaniane jaun inara aina caohachaaain neeuruha leeochoaurune jeriquichene rijijieein, leeochoauru aina caohachaaain neeuche. Nitohanein ichoai coinete aite nii rauhi aina *profetacuru* inoaensihuru laenanajoi. Aitoha nii rauhine rijijieein ichaoha cachane coina.

Ichaonaa coero aina cacha itajera coero
(Lc 13.24)

¹³ Nii jaratoelanaala nenea coero aina acuujuu siricha jeloon enooche. Nii cacha ichao itajeranu que nenea bacuujuu aina rai coerote, jaraaotokane jaun cuhane cuhin arajiin nitajeeure cachaauru. ¹⁴ Jana ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nenea rene cacha turuaera bacuujuu aina rai coerote, aansijin jaratohelanaala. Nii jaunte caaintatoha ecu turuha cachane jaun, coroatajajeeincha turuujuu cacha.

Ninaa caje enuha baaso coitucuhacane
(Lc 6.43-44)

¹⁵ Caohachaaain necohalajiin neeuche, nii Cana Coaunera coitucuha nocoetiinchuru erenacaauru casajeeuru que. Acaaurute turuurureein nii Cana Coaunera coitucuurera tocorijianeichuru inara rene. Nete acaauru suujua cuhane, inara ichao itajeranu baaso uhaain inara rene turuurureein. ¹⁶ Inarate nainequiche coitucunajaaiche acaauru ichao cajene. Coatiha inoeri que inaana nainihei oja, niheichu meseri que inaana nainihei acusa. Nii rijijieein cacha baaso caje ocoona nainene ichaonaa caohacha. ¹⁷ Nii rijijieein techu satiin temule caohacha, caohacha que inacae. Jana enuha baasote, jerichanejeein baaso que inacae. ¹⁸ Satiin temule caohacha baaso que inaana nainihei. Jerichanejeein chu caohacha que inaana nainihei enuha baaso. ¹⁹ Satiin enuha baasooru- baaso que inaanacaaurute, inae sauhin moconojoiniha cureein. ²⁰ Nii rijijieein techu acaauru ichao caje cacha caohachanein, cacha baasoneein, naaonjoaain ichaauruhane coitucuriquichein.

Coatiha satiin cachaauru, Cana Coaunera Cojoanona que ichaaurinaain.
(Lc 13.25-27)

²¹ Coatiha satiin canu rai: ‘Canu Curuaanaa,’ naain erenacaauru, Cana Coaunera Cojoanona que turuhin ichaonaa nainecururinaain. Canu Inaca Cana Coaunera jerenohin icharate laen, nainereein rai Cojoanona que ichaoha ne. ²² Inae nii cojoanona que turuhane banate, arajiin cachaauru nesooone caun: ‘Curuaanaa, Curuaanaa, canacaanune ii coitucuuruha cachaaurune coina, ii que ereerejetocaaun,

ii curuaa corenihane moconajaera letonocuru sitaain, arajii cojoelanaacojoai icha-caanulu,' ²³ naauruha canu raine janane: 'Coatiha inara coitucuhaaun, naain cacaje amuuche baaso ichajeein ichaonacaauru,' naain acaauru sitareeunni.

Canu ere aonaain caintoonjoan icharate, chabana nitajenereein

(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

²⁴ Nitohanihane jaun canu ere aonaain caintoonjoan icharate, leinjiin cache jataain nainaain niicha ichai coitucuhi nena, enuha suujui caohacha que banesijiateein, ucuacaain temuhin neloheritihane jana, ²⁵ uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuro aina uha cujuana tabaine jana, nii loreri inasine, enuha caohacha suujui que banesijiateein ucuacaain temuhin ichaa nii icharane jaun. Nii rijiicha canu ere aonaain caitoonjoa ichara cache. ²⁶ Jana canu ere aohanra nii caintoonjoa ichaelanaala baaso ichajeein ichaonaate, leinjiin cache aaso erenaa tonoraai, enuha suujui baaso que banesijiateein, araracaariin temuhin neloheritihane jana, ²⁷ uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuro aina uha cujuana tabaine jaun comohin nerataneein nitaje nii loreri. Nii rijiicha canu ere aonaane saijieein caitoonjoan tonoraain ichaelanaala nena cache," naain jetao cachaauru rai ereereje Jesuso.

²⁸ Niritiin acaauru rai beebejiha Jesusone jana jetaote, jataain cojoelatoore satiin cachaauru, ²⁹ Moisesa aitoonjoan rauhi que acaauru relaaurera amurijiriin, esinae rauhijiriin suujua caje coitucuhin aithane jaun.

8

Cosibi caaun cunaitenaa cache rautaa Jesusone

(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Inae nii cachaauru relaane nainaain, ichatane ucuunno caje fauha uha Jesusone jana jetaote, arajiin sacuure cachaauru. ² Nii jana jetaote, turuha uhe leinjiin cache cosibi caaun cunaitenaa. Aca jetaote, Jesuso rene turuhin nacatiha neseeonriaain jetao:

"Ii jereeine canu rautaa caa canu cosibi cajera Curuaanaa," naane jana jetao:

³ "Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi," naain biji que dadaa Jesusone rijieeoritiin, nii rai cosibi caje nerautaa somaraain ne nii cache. Nitohanai cunai siricha cache rohan nichuuntaain dadanaa naineniha chunine que airijiin, rohan nichuuntaain dadae Jesuso. ⁴ Nitohaneein rautaa jetaote:

"Aonaau. Jiaonriha chuni rai catohaneein ii rautaa nihanune beeinera. Rauji-aaincha nii Moisesa aitoonjoan rijijieein, Cana Coaunera belaiha saseredote rai iicha teeni amaain cunihunte caje inae nerautaa coaracurumiin cachaauru. Chaen techu inae nii ii cunai caje nerautaa somaraain leeochoauru rohan turunaa naineeine coaracurureein satiin cachaauru," nae rai Jesuso.

Romanocuru rai soondarooru curuaanaa letono rautaa Jesusone

(Lc 7.1-10)

⁵ Inae Caferenaan turuha Jesusone jana jetaote, rene turuhin jetao:

⁶ "Curuaanaa, canu letononeein nenaate cunaitteen ne canu loreri asae, itolereneein jiurohin cunaacoaa rai jaberocone jaun," naain Jesuso rai biha leinjiin Romanocuru rai soondarooru curuaanaane jaun jetao:

⁷ "Inae rautaa urichaaunni," naa rai Jesusone jaun jetao:

⁸ "Curuaanaa, coatiha chaque ichei nelatejeehaun canu loreri asae turuha uhine coina. Raujiaincha nii cunai sitaa canu letono caje, aihute nerautamiin.

⁹ Nitohaneinne canu letoaain neeuruha canu curuaanaacurune acaauru ere tonoraain neeun. Nii rijijieein techu, neeure canuhacha letoaeni soondarooru. Leinjiin letoaanunete quere tonoraain cue. Jana leeocho cotihacaunnete uhe. Chelai ichaa canu letonone coina letoaanune techu ichae quere tonoraain," naa Jesuso rai Romanocuru rai soondarooru curuaanaane jana, ¹⁰ cojoelatiin jetaote: "Esinae rauhijiriin

coatiha nihei chuni Isaraeli cocoaicha, caa cacha rijijieein jataain quesenetaera coara-haaun chabana. ¹¹ Esinae rauhijiriinte enoto mitu nichajai, enoto so nichajai, naaon-joainuri cajeeuru arajiin uhin, Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri aina raotojoein turuhin lenonecuree in, inae Cana Coaunera cojoanona que turuhane bana. ¹² Jana Isaraelitaauru tabaaurute, rai cachanu que ranajaain nihalu Cana Coaunerane saijieein, inae Cana Coaunera cojoanona que turuhane bana, nocoheanaanau jaoleneein chanaa curureein nesoone caaun,” nae jetao aina cunacaauru cachaauru rai Jesuso.

¹³ Niritohane baiha jetaote:

“Chajaain chenenajaun caunihute, nii esenetaain jereeine rijijieein nerautamiin ii letono,” nae Jesuso. Nii rijieeoritiin jetaote, inae nerautae nii soondarooru curuaanaa letono cunaitenaa.

Fedoro tano rautaa Jesusone

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Nii baiha jetaote, Fedoro loreri asae turuha cuha Jesusone jana jetao, ecu sininaja ichoae ajaa caaun cunaiteein niha Fedoro tanone jana eruuruha cue. ¹⁵ Inae ecu turuhin nii cunaitenaa biji mucuha Jesusone rijieeoritiin jetao, inae caje amuha nii ajaane jaun, nerautaaain nimichuhin acaauru rai lenone chalue.

Arajii cunaitenacaauru rautaa Jesusone

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Inae nocohejihane jana, arajiin suujua cuhane coitucuhichuru siriin caaun cunaitenacaauru uhaain turuuruha cachaaurune jana jetao, nereecha que nii cacha suujua cuhane nenacaauru coitucuhichuru sitaain, satiin cunaitenacaaurune maa-jeein rautaacoae Jesuso.

¹⁷ Nitohaneeinte ichae Jesuso,

“Acate turureein

cana caje cana osa aina

cana cunainunru itajihane coina,”

naain besihalu Cana Coaunera ere bera inoaensi Isaihasine nainaane coina.

Jesoso aina cunaa jereraauru

(Lc 9.57-62)

¹⁸ Nii jana arajiin curuhacaain neeuruha cachaaurune coaraane jaun jetaote, nemuri jerau amauruha aina nerelanacaaurune coina acaauru rai aite Jesuso. ¹⁹ Nii jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao: “Curuaanaa, ii ainane unaa jereeun, chunijiun cuhine jaun niha natiin,” naa Jesuso rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaerane jana jetaote:

²⁰ “Arolarihurute sininajaanu siriin naaonjoaunre. Jerichanejeein techu sinina-jaanu siriin naaonjoaunre tajaecuru. Nena laen canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne, nene canu rai chunijiun nesurucuaaunne jaanura,” nae jetao rai Jesuso. ²¹ Nii jana jetaote, aina nerelanaa netonai jetao: “Curuaanaa, inae oha canu inacane janane conautichaaune baiha ii aina ureeuni,” naa raine jaun jetao:

²² “Niriimiin. Canu sacuhachaaute ecu nejesinajeein Cana Coaunera coitucuhi nesinanejeein ichaauruhine ooruhane reentiaain,” nae jetao rai Jesuso.

Cujuana aina fichafichanaa suruaa Jesusone

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Niritiin jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin bote cuhane fauhin jelai caje amue Jesuso. ²⁴ Nii jana inae bote cuhane cuujueeuruhane jana, uha cujuana tabai aina fichafichanaane jaun jetaote, enohe bote cuhane acau. Nii jana jetaote, tonajelanaala bote cuhane sinii siniicha Jesusone jana ²⁵ nocoaaun jetao:

“Curuaanaa, inae nalunaa jerichaache. Chajaain caa acau caje cana ichoterateeu,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote:

²⁶ “Chanuna jataain nesooneeiche. Jataainachura ansijieeinijin cha esenetaenee-ichete,” naain nimichuhin cujuana aina fichafichanaa suruaa Jesusone jaun jetao, inae neniha fichafichanaane jaun raotojoeein cujueeure. ²⁷ Nii jana cojoelatiin jetaote:

“Chatohanaineeinna ne caa cacha, cujuana aina cucuana cuhane niha natiin nere tonoraain nesuruhane coina,” naaure jetao ecu nejesinajeein aina nerelanacaauru.

Cadara batane que coroatajai suujua cuhane coitucuchuhi sirichaauru rautaa Jesusone

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Inae nemuri jerau aina nerelanacaauru aina jiniiquiin Cadara batane que turuha Jesusone jana jetaote, atanebana jelai caje cuhin jetao, coineteure coroatajai cachaauru, suujua cuhane coitucuchuhi sirichaauru. Acaauru jetaote, enaacha cacha cunaitaane jaun, nene chuni nii neeurunaja bero cuhane amui. ²⁹ Acaauru jetaote:

“Coa canacaanu rene turuhin canacaanu rerohecaa Cana Coaunera Calaohi Jesuso. Nechu jataain canacaanu rerohecaain, canacaanu cairichaaaine coinete, jaiti cojoanonaa que turuenihane jana turuhicha,” naaure jetao ehequuin. ³⁰ Nii jana ecu rohan arajiin lenoniha neeuruha coosichurune jaun jetaote:

³¹ “Caa cachaauru suujua caje canacaanu sitanaa jereeine, nii coosichuru suujua cuhane canacaanu letoaaura,” naauruha Jesuso rai, nii cachaauru suujua cuhane nenacaauru coitucuhichurune jaun jetaote:

³² “Taa coosichuru suujua cuhane cunichuchera,” naain jetao nii coitucuhichuru letoae Jesuso. Nii jaun jetaote, nii cachaauru suujua caje mituhin, coosichuru suujua niha enooruha nii coitucuhichurune rijieeoritiin jetao, satiin ramarau nemarotihacoaain nereeonohin ohacoaure nii coosichuru.

³³ Nitohanihane coaraain jetaote, jelai caje sorohin jetao, neseu turuhin nii coosichuru suujua niha enooruha coitucuhichurune jana, ooruha coosichurune beeure nii coosichuru beraihurera cachaauru. ³⁴ Nii jaun jetaote, satiin nii nese caje cuhin, nii niha Jesusone jaan rene turuhin coaraain jetao, rai aitocure chajaain jelai caje amuhane coina.

9

Jiurona cacha rautaa Jesusone

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Nii baiha jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin bote cuhane fauhin cuhin nemuri jerau ichaohalune jaan Caferenaan turuha cue Jesuso. ² Inae ecu turuuhane jana jetaote, nela cuhane leinjiin jiurona cacha turuaa cuuruha Jesuso rene cachaaurune jana, jataain rautaane esenetaain aihuruha nii cachaaurune coaraane jaun, nii cunaitanaa rai jetao:

“Nelararajiaura cacalabi. Inae ii osa caje ichoteratenohi neeicha,” nae jetao rai Jesuso.

³ Nii aonaain jetaote:

“Chanuna caritiin Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin ere caa cacha,” naain jetao suujua cuhane coarajeeure Moisesa aitoonjoan que cacha relaaaureraauru tabaauru.

⁴ Nejetaote niritiin baasoneein suujua cuhane coaacuruhane coitucuhane jaun jetao:

“Chanuna baasoneein itolere bana inara suujua coaraquiche. ⁵ Chaa quena caaintare: ‘Inae ii osa caje ichoteratenohineein,’ naenihacane: ‘Chajaain nimichuhin chela seriin amuun,’ naacane. ⁶ Coarajeeuche nachuhintine, canu Cana Coaunera Calaohi- cacha caje nejanoanaa nichaaunne cocoaain letohanojoinichaaun osa caje

cache ichoteratichaaunne coina, caa chauratane quene coarate inara que,” naa acaauru raine baiha jetaote, nii jiurona cache rai jetao:

“Chajaain nimichuhin chela seriin chenenajaun cauninura,” nae nii jiurona rai Jesoso. ⁷ Nii rijieeoritiin nimichuhin jetao, rai nenajaun cauha cue nii jiurona cache. ⁸ Nii coaraain jetaote, rai suujua rauhi inaaoritelanaala que casiin Cana Coaunera coroaacure. Nitohanai ichana nainiha cachane jaanu teein niha Cana Coaunerane coaraain.

Mateeo cotihaca Jesusone
(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Nii jiurona cunaitenaa rautaane jaan jelai caje uhin canu- Mateeo nichaaunne, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaanune jaan rori ichoae lauhecohanune jana canu coaraainte:

“Chajaau canu aina,” naain canu cotihaca Jesusone jaun, nii rijieeoritiin nimichuhin Jesoso aina cuun.

¹⁰ Nitohaneein kuhine canu loreri asae turuhin, satiin aina nerelanacaauru aina curuaaecaain Jesoso coroaateun. Nii janate ecu canacaanu rene turuhin nelauriaain lenonecure jataain arajiin Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaureraauru canu leeochoauru, chaen leeochoauru cachaauru- nechu aansaineein ichaonacaauru, osaaonacaauru, naaonjoainuri. ¹¹ Nii coaraainte Jesoso aina nerelanacaauru rai:

“Chanuna caa *impoestonu* que coriqui bajaaureraauru aina, caa osaaonacaauru aina lenone caa inara relaera,” naauruha fariseeocurune ¹² aonaainte:

“Coatiha coichaera latecuruhi raurohin nenacaauru. Leinjiin cunaitenacaauruhachate coichaera latecure. Nii rijijieein canu latecuruhi caohachaaain ichaoha nocoetonacaauru. ¹³ Chajaain nii Quiricha Inoaensi kuhane: ‘Coatiha chelai sohin mocohin que canu belaaichene jerinaaun. Raujiaaincha jiniiquiin cairichaaajoaain ita coaraain ita belaaain neeichenena jereeun,’ naain laenanohi nihane jaan que nere-lanihuche. Aihane jaun, coatiha nii caohachaaain ichaoha nocoetonacaauru cotihaca uhaaun, osaaocuruhane coitucuhin nichao coreein caohachaaain ichaonaa jereraaurune cotihaca uun,” nae fariseeocuru rai Jesoso.

Suri couu neein cosinacaain Cana Coaunera bajaauruhane
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Nii janate Jesoso rohan nichuuntaain:

“Chanuna fariseeocuru aina canacaanuhacha canacaanu suri couu netiin cosinacaain Cana Coaunera bajaacaanune jana, ii aina nerelanacaauru aihurene,” naauruha Joaan Baotisita aina amuhemuhenacaaurune jana jetaote:

¹⁵ “Chasiina suri couu netiin cosinacaain inaderaaurure ene ranaa jerera beseta que cotihanohichuru, jaiti acaauru aina niha nii ene ranaa jerera cache natiin. Nete inae nii jianacoon teein cache ranaa jerera nichaaunne mucuhin amaauruhane banate laen, suri couu cosinacaain niha cuurureein- nii beseta que cotihanohichuru.

¹⁶ Coaracuche nachuhinti, nihei chuni obiri enachasine soaain, cajione siri que counera. Nitohaneein nii obiri enachasine soaihanete, nii obiri enachasine asaere nii cajione siri. Chaen caohachaaain nedanaa naineriheii nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane. ¹⁷ Nii rijijieein chu nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana, kuhane ichonai tera. Nitohaneein kuhane teraa ichonainete naasaere nii coaerai. Nitohanihane jaunte, caohachae coaerai nejesinaneein niha coaeraine. Chaen ichonai, ichonai nejesinajeein nihane caohachae,” nae acaauru rai Jesoso.

Jesoso cajione dadaera ene aina Jairo cacunu
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Niritiin acaauru rai ereereeca Jesusone janate, rene turuhin nacatiha neseeonri-aain:

“Jataain enate nijioaen canu cacunu. Nete canu jiniichaain uhin dadaaine nacoauneein ichanareein,” naain Jesoso cotihaca leinjiin Jorioocuru curuaanaane jaun, ¹⁹ nii rijieeoritiin nimichuhin aina nerelanacaauru que corihaneraain caaijie cue Jesoso. ²⁰ Nii janate lechoonca coroata jaanacaain, rai jaberoco caje ichana jaohajeein niha leinjiin enene jaun, Jesoso rohan nichuuntaain caaijie cutiin cajione auha mucuuri: ²¹ “Caa rai cajione auha mucuhanuneecha caaunne nerautareeunni,” naain esenetaane jaun. ²² Nete rai cajione auha mucuhane jana nauriteriin nii ene coariin:

“Nelararajiaaura ene, jataain nerautaaaine esenetaain aaine jaunte inae nerautaaicha,” naa rai Jesusone rijieeoritiin, inae nerautae nii ene ichana jaohane caje.

²³ Nii ene rautaane caje cuhin, nii Jorioocuru curuaanaa loreri asaae turuha Jesusone janate, inae atane rucuhecuruhane rai neein cojoriinchuru coinaderaauruha cachaurune jana turuhin:

²⁴ “Satiin caalai caje mituuche. Coatiha ohane jaun aihei caa ranuna, sinihane jaunte aicha,” naa acaauru rai Jesusone jana coenacure ecu neein coarajeeurera cachauru. ²⁵ Nete coenacuruhane saijieein, jitariin nii loreri caje mitanajaane baiha, nii ranuna rene enohin biji que mucuhin michuha Jesusone jana nimichue nii ene. ²⁶ Nii coaraainte ita rai beeuruha cachaurune jaun, satiin jelai batane sacuritaain coitucunojoi ne nii o caje ranuna ichatiha Jesusone.

Coroatajai maosa rautaa Jesusone

²⁷ Nii ranuna ichatihane baiha caje amuha Jesusone janate caaijie cuhin:

“Jataain cairichaaajoaain canacaanu coaraaura Rabiri nefoerate,” naain eheehequiin sacuure coroatajai maosacuru. ²⁸ Nii janate inae loreri asaae turuhin, ecu enoha Jesusone jana rohan nichuuntaauruha nii coroatajai maosacurune jaunte:

“Caa maosa neeichene caje inara nota teein nihanune esenetaaichena,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate:

“Aihacaanura Curuaanaa,” naauruhane jaun, ²⁹ biji que acaauru nota dadaain:

“Nii esenetaaichene rijijieein conohine inara notara,” naa acaauru rai Jesusone rijieeoritiin, ³⁰ inae conoe acaauru nota. Nii jaunte:

“Coa leeochoauru rai caa inara nota teein nihanune bihache,” naain acaauru suujutiha Jesusone saijieein, ³¹ jelai caje amuuru rijieeoritiin beeuruhane jaun, inae satiin jelai batane sacutaain acaauru nota teein niha Jesusone coitucuure.

Erenaachara cache rautaa Jesusone

³² Inae jelai caje amuuruha nii coroatajai maosacuru niicha rautaurine janate, erenaachara cache, coitucuchuhi que suujuequiin nena turuaa uure Jesoso rene. ³³ Nii janate nii coitucuchuhi sitaa Jesusone rijieeoritiin, inae irihane nunuhete nii erenaachara cache. Nii coaraainte:

“Coatiha chabana catohanai coarahaacache Israeli lauri nichaachene janata,” naaure cojoelatiin cachauru.

³⁴ Nete:

“Jeelai coitucuhichuru curuaanaate, caa catohanein coitucuhichuru sitaain niha caa cachane jaanu teein nera,” naaure ecu neein coarajeein fariseeocuru.

Cairichaaajoaain cachauru coaraa Jesusone

³⁵ Nitohaneinte neseeu cuhecujeein nenaanajaauru nainein amuhemujeein, netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereerecuruhane jaan coloheri sinacacacuru nainein cuhecujeein, Cana Coaunera Cojoanona erena raotono que cachauru relaain, itolere cunai caaun cunaitenacaaurune maajeein rautae Jesoso. ³⁶ Nii jana cachauru coaraa Jesusone janate, nii chaque nelatihei rijijieein beraicha colane nena

carenero rijijieein amuhemuhecuruhane jaun cairichaaajoaain acaauru coarae. ³⁷ Nii jaunte:

“Jataainte esinae arajiin neeure cachaauru, Cana Coaunera coitucunaa jereraauru. Nete nene acaauru relaeranura. ³⁸ Aihane jaun Cana Coaunera bajaachete neeine acaauru raain acaauru relaeranu,” nae aina nerelanacaauru rai Jesoso.

10

Aina nerelanaa nichaanune caje, lechoonca coroatajai nichaanune janijiin cocoinaa Jesoso afosotoneeine

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Nii jaunte lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune cotijiaain janijiin, canacaanu cocoinaain canacaanu letoae Jesoso, cachaauru suujua cuhane nenacaauru coitucuhichuru sitaain, itolere cunai caaun cunaitenacaaurune maajeein rautaacaanune coina. ² Nii lechoonca coroatajai afosotoorunu que niicha cocoinai nichaanunete, jauriaanejeein Simoon Fedoroneein acaauruhacha curuaatei, rai nejera Aanderesi, Saantiaao aina rai nejera Joaan Sebedeoo calaohineein nenacaauru, ³ Ferifi, Bartolomee, Tomasi, chaen canu Mateeo nichaaunne Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaera nichaaunlune, Arafeeo calaohi Saantiaao, Tadeoo, ⁴ chaen jauriaanejeein Romanocuru que nejeratenacaauru aina nenaalu Simoon Seloteneein niicha curuaateuri, chaen nii baiha Jesoso coulurujueranu Jodasi Isacariote, naonjoainichaanu.

Cana Coaunera Cojoanona que cachaauru relaauruhane coina aina nerelanacaauru letoaa Jesusone

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Nitohaneein nii lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune letoaainte canacaanu suujuate: “Coo nii Cana Coaunera coitucuelanaala ichaonacaauru atane que cuhache. Niheichu Samaria cocoaichacuru rene niha natiin coa turuhache. ⁶ Ucuaae cuelanaala, Cana Coaunera cachaneein nitajerai nenacaauru Israeli cocoaichacuru rene cunichuche. ⁷ Chajaain ucuaae cuhin, inae nichuutaa Cana Coaunera Cojoanonaane benichuche acaauru rai. ⁸ Chaen cunaitenacaauru rautaain, onacaauru niha natiin ichateein, cosibi caaun cunaitenacaaurune maajeein rautaain, cacha suujua cuhane nenacaauru coitucuhichurune maajeein sitaauche. Inarate core colane nitohanai ichana nainequichene jaanu raain neeiche. Aihana jaun nitohanai ichaain neeichene, coa core bajaache.

⁹⁻¹⁰ Coa inara coriqui, inara atora, inara cajione necoreeteichene jaanu, inara safato, inara biji achune, naonjoainuri amaain cuhache. Niha rauhi, amihanenacaauru coroaateeuruha cachaaaurune coina. ¹¹ Leinjiin neseu, nenaanajaun, naonjoainu turuhichene, chunocoha caohachaain inara raera cacha ariin, rai loreri asaae neeuche jelai caje amuhichene reentiaain. ¹² Inae nii loreri asaae turuhichene neein, loreri asaae nenacaauru rai ereein turuuche. ¹³ Nii jana raoti ichaonaa que ichaonaa jerecuhane, raotojoein inara raaurureein nii loreri asaae nenacaauru cachaauru. ¹⁴ Jana caohachaain inara raelanaala inara aohana jerecurenihane, nii loreri caje, chaen nii nese caje, naonjoaain caje inara amuneein inara tijia que nena utoone rihariaain ratiriin amuuche. ¹⁵ Esinae rauhijiriin acaaurute cana janonaa besaute que inae tihane bana, Sodoma, Comora, naonjoainuri batane que ichaonacaauru amurijiriin caseteco coaracurureein.

Mucunojoinecuruhane coina arichacuruhane

¹⁶ Aonacuche, canune inara letoaaun janolari mululune jana situha cuha irine rijijieein cuhichene coina. Aihana jaun cacha cunaitaane coina nainaa acanone

rijijieein cunichuche. Chatohaneein teraane nihanatiin nerinanaa naineniha seror-ine rijijieein. ¹⁷ Aihane jaun caohachaaain nainaaain necohalajiin cunichuche. Co-coainanacaaihuru rai inara teeuruhane janate, sinacoca asaae inara amaain inara bisiin, ¹⁸ coberenadorocuru rene inara amaain, reychuru raine maajeein inara amaaurureein canu coreniha. Nii janate canuneein nihanune coitucuerateriquicheein acaauru que, chaen nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru quene maajeein. ¹⁹ Inae cocoainanacaihuri bijiu inara teeuruhane, coa acaauru tonoraain ereeichene jaanu que tonajianche. Inae ereeichene coina neeichene janate, Cana Coaunera Suujue, inara rai ereeichene jaanu tereein. ²⁰ Aihane jaun coatiha inara ecu ereriheeicheein. Cana Inaca Cana Coaunera Suujuete inara coreniha ecu erereein.

²¹ Nitohanerichaaaine jaunte, rai nejeraauruhacha, nejeraauru tereein ateananohineeuruhane coina. Nii jana rai inacaauruhachate, rai calaohichuru tereein co-coainanacai rai. Nii jana acaauru calaohichuruhachate, inacaauru que nejerateein inacaauru teeurureein ateananohineeuruhane coina. ²² Satiin cachaauru caa chauratane sacuritaain canu coitucuelanaala nenacaaurute, canu coreniha inara que nererojoecaa cuurureein. Nete nii esenetaane janelanaala, atiin satono que tiaain jerichanejeein sacuera nichotereein. ²³ Leinjiin neseu turuhichene jana, inara rohecaain inara mucunaa jerecuruhane, leeocha neseu cuhin sorooche. Esinaene aitoon. Jaiti Israeli nefoerateeuru sacuritaain turuheneeichene janane, canu inara ichohaichaniha ecu tureeunni canu acaihaniji Cacha Calahineein nejanoanaa nichaaunne.

²⁴ Niheichu rai relaera amurijiriin nena nainihe iina nerelanaa. Niheichu rai fatoroon amurijiriin nena nainihe rai cachaneein nena. ²⁵ Relanojoneein nenacaauru, acaauru relaera rijijieein neeuruhine. Jana letononeein nenacaauru acaauru curuaanaa rijijieein neeuruhine. Canu inara Curuaanaa neein inara relaera nihanune que moconajaera Beelseboo niha canu beeuruha natiin, tonacururiha jana inara que.

Coasinacainein niha ohacachene baiha cana itajeraneein nenaane
(Lc 12.2-7)

²⁶ Aihane jaun, coa cachaauru coasichache. Coitucueraelanaala, asinojoneein chaachaaain niha chunine niha natiinte, coitucunojoiniha cureein. ²⁷ Jana caa coitucueraelanaala nena nii chuni aonaenihane jana, caa caitoonjoan coitucuerateeeuche satiin cachaauru urichoo netiin. ²⁸ Coa inara atinana naineraauru que casihache, inara atinaauruhane baiha chabana satonoelanaala neeni janonaa que neeni, inara suujue itajenaa nainecurenihane jaun. Nete laen nainequiche chabana satonoelanaala nena usi jana inara jaberoco aina inara suujue itajeranu neein nena- Cana Coaunera que casiin neeichene.

²⁹ Tana nii chaque nelatejeeane que airijiin leinjiin moneda que coriha coroatajai tajaelineane coitucuhichene. Nete jereniha cana Inaca Cana Coaunerane nii leinjiinjin nitajenaa nainecurene. ³⁰ Nii amurijiriin inarate, inara couturijine maajeein leinjiana leinjianaain janiinojoneein ne. ³¹ Aihane jaun coa casiin ichaohache. Inarate jataain tajaelineacuru amurijiriin nelateein neeiche.

Cachaauru que Jesocurisito coitucuerateeurera
(Lc 12.8-9)

³² Chunocoha cachaauru que canuneein nihanune coitucueraneein, canu cachaneein nihane coitucueratera ne, acaentonai coitucueratereunni dedeeu nena Ofa Cana Coaunera acatiha neein. ³³ Nena laen canuneein nihanune coitucueraneein canu cachaneein nihane saijieein, canu coitucuerate lanaala nena que acaentonai coitucuenereunni Ofa Cana Coaunera acatiha neein.

Ita caje cacha lerueraneein niha Jesusone
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴Coatiha raoti ichaonaanaja turuaa uhaaunlu caa chauratane que, ita que nererjoe-caain ichaoha cachane jaane turuaa uunlu. ³⁵Nitohanihane jaunte, rai inaca que nejer-atihai rai calaohine jana rai neba que nejeratereein rai cacunu. Jana rai nebaene quete nejeratereein rai nacana. ³⁶Nitohaneente nechu naraaicha que nejeratenaanein neeurureein cachaauru. ³⁷Rai inaca, neba, calaohi, cacunu, naaonjoainuri belaihane amurijiriin cacoelainihane, nii chuni canu cachaneein nenea nainihe. ³⁸Itolere necairichanaa abaantaain coroso que nerichaaunnine rijijieein necairichanaa abaantaenihane, canu cachaneein nenea nainihe. ³⁹Nete laen canu, rai nichao ichoteratena nainichaaunne coitucuhin canuhacha cohajeein nenea, nichao ichoteratereein canu coreniha. Jana canu esenetaelanaala, canu colane nichao ichoteratena jererate rai nichao itajereein.

Cainanohinerichaain namute cacha rai cha tera
(Mr 9.41)

⁴⁰Chunocoha inara raerate canu raa aicheein. Jana caohachaaain canu raerate canu letoaera raa aicheein. ⁴¹Cana Coaunera letononiha leinjiin *profetane* coreniha caohachaaain raain nenaate, *profeta* rai cainanohiniha rai namihaneone rijijieein nii raane coreniha rai cainanohiniha cureein. Chunocoha leinjiin cacha caohachaaain nenea raain neite, jerichanejeein nii cacha caohachaaain nenea rai cainanohinihane rijijieein, nii raane coreniha rai cainanohiniha cureein. ⁴²Chunocoha caa ena canu sacunaa nunuhetejeeurerauru rai, nechu jataain canu sacueranihane coreniha le eraurujeein conacai tein nei raite, esinae rauhijiriin cainanohiniha cureein,” nae aina nerelanaanichaanune rai Jesoso.

11

Jesoso rene turuuruha Joaan Baotisita letonocurune
(Lc 7.18-35)

¹Nii lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune relaane baihane, jelai batane que nenacaauru neseuru nainein cuhacaanu, Cana Coaunera beratenojoin erena beebejeein cachaauru relaa amuhemuheca Jesosone coina. ²Nii janate caresero cuhane netiin benaa caje itolere ichaa Curisitone coitucuhin aina amuhemuhenacaauru letoae Joaan: ³“Iina esinae rauhijiriin, nii turuha uheneni Curisito niha. Aca neneeine beeune turuha leeoehane cohacaanu,” naain rene turuhin bajaauruhane coina. Nii jaunte letoanajaane rijitjoeein aitocuruha rene turuhinne jaun:

⁴“Chajaain caa inaraacha coarai, inaraacha aonai benichuche Joaan raicha. ⁵‘Inae maosa neeuruhane caje conoa maosacuru notara. Bacosacuru niha natiinte, inae nichaauraaain amuurera. Cosibi caaun cunaitenacaauru niha natiinte, inae somaraain neeure cosibi cajera. Urichosaaecuru niha natiinte, inae enene erena aonacurera. Onacaauru niha natiinte, inae o caje ichanacurera. Jana cairichanejeein nenacaauru raite, Cana Coaunera beratenojoin erena beebejeein, nosa caje nichoteeurichaaaine beebeje. ⁶Nerausiaaejeeinte neeure rai suujua corelanaala acanihane esenetaain acaacha cohajeein nenacaauru,’ naain benichuche Joaan raicha,” naain Joaan letonocuru letoae Jesoso. ⁷Inae jelaiha cauha cuuruha Joaan letonocurune janate:

“Chatohanai coaraa cuhichelu cacha areroo cuhin. Leinjiin jiarana nujua cujuana ichanohineein nerurujuanaana coaraa cuhichelu. ⁸Ainihane leinjiin cacha, cajione caohacha que necoreeteein neina coaraa cuhichelu. Inarate raotojoein coitucuhiche, cajione caohacha que necoreeteein nenacaauru, *reychuru* loreri asaae neeuruhane. ⁹Chatohanai coaraa cuhichelu. Leinjiin Cana Coaunera ere bera *profetana* coaraa cuhichelu. Aiha laesinaae, nii choae tacaain jataain leinjiin *profeta* amurijiriin nenaate esinae rauhijiriin coaraa cuhichelu. Acate Joaan ne. ¹⁰Nii Joaan quete:

‘Canune ii ajiniha

cachaauru rai ereerecane coina

canu ere bera letoareeunni

turuhine jaanu rucuheranu que,’

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹¹ Esinae rauhijiriine aitoon, satiin cachaauru caje nihei chuni cacha Joaan amurijirii jataain nelateein nei, Moisesa que Cana Coauneraacha teratenojoi Cojoanonaa bana. Nete laen, ena turunaa Cana Coaunera Cojoanonaa, Joaan fautaain nelatihei rijijieein nena, jataain nii Joaan amurijiriin nelateineein ne.

¹² Turuhalu Joanne caje coauneeinte, enanetjoeein ena turunaa Cana Coaunera Cojoanonaa turuaera nichaanne que nejerateein itajenaa coaacure Cana Coaunera coitucuhichuru curuaanaacuru. ¹³ Satiin *profetacuru* aina Cana Coaunera aitoon-joaunru rauhite, nii turuha uheni Cana Coaunera Cojoanonaa coitucuerateein neeurelu, turuha Joanne que tiaaajoaain. ¹⁴ Inarate esinae rauhijiriin nacoaauneein turuha urichaain Irihasine que aitocuruhalune coitucuhiche. Acate nii Joaan neein turuhelu. ¹⁵ Caa aitocooaanne aonacurumiin urichonacaauru. ¹⁶⁻¹⁷ Caa cachaauru, enene cojoanonaa que nenacaauru ichao bihanune jaannu coitucuhaaun. Aihuruha canaanaihuru nenaanaja cataaun nocoatijiaan, rai corihacuru rai eheehequuin:

‘Raansaichene coina auno totihacaanu. Nete canacaanu auno rautaelanaala raansanaa jereneeiche. Inara cotijiaain, berane jaain inaderaacaanune jana, canacaanu aina inaderaaheeiche,’ naauruhane rijiiichuruha.

¹⁸ Nii rijijieein techu, turuha Joaan joaenreen lenone que lenonelanaala, bino conaa inaelanaala, naaonjoaaine jana, moconajaera suujue siriha beeiche. ¹⁹ Nii baiha turuhanu canu, cacha calaohineein nejanoanaanichaanne jana, bino cohin, joaenreein lenone que lenoneein, naaonjoaineeinne jana, ‘Achoritiin, ajetoriaaneein, baasoneein ichaonacaauru osaaonacaauru belaichaneein, Roma curuaanaa rai *im-poestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera belaicha niha’ canu beeiche. Nete jataain itolere que nainaan, chaachaaain niha Cana Coaunerane caje coaraain, coitucunojoi ne niicha ichai,” nae Jesoso cachaauru rai.

Caseteco coaracururichaaain erenaa tonoraauruhi cachaaurune
(Lc 10.13-15)

²⁰ Cojoelanaacojoai ichaalu Jesusone saijieein nichao coreein nacoaauneein Cana Coaunera coitucuureniha nii nese que ichaonacaauru cachaaurune jaunte: ²¹ “Jataainte cairichaojoaiche nohane, Corasiin cocoaichacuru. Cairichaojoaiche nohane Betesaaida cocoaichacuru. Inara que cojoelanaacojoai ichaain coaratihanulune tocohaneein, Tiro, Sidoon, naaonjoain cocoaichacuru rai cojoelanaacojoai ichaain coaratihanulune jana nihanete, inae inoanlu nejeein inae nichao coreein, nacoaauneein Cana Coaunera coitucueraneein neeuruhane coarateeurure niicha jerenohin ichaain. ²² Nete inae coitucuhichuru coulurujueein casetecaeratihane jaan Cojoanonaa que turuhane bana, Tiro, Sidoon, naajoainunri cocoaichacuru amurijiriin caseteco coaraa curiquicheein inara. ²³ Jana inara, Caferenaan cocoaicha neeichene, inacojoein caohachaaain niha nocoetiin raotiin nena coaauquiche. Nete ohichene bana nocohena tabai jana nitajiha curiquicheein. Nii inara que cojoelanaacojoai coaratihanulune tocohaneein, Sodoma cocoaichacuru que coaratihanune jana nihanete, enanetjoeein neeurure jelai cocoaichacuru. ²⁴ Nete inae coitucuhichuru coulurujueein casetecaane coina turuha Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhane bana, Sodoma batane cocoaichacuru amurijiriin caseteco coaraa curiquicheein inara,” nae cachaauru rai Jesoso.

Canu esenetaerate raotojoein ichaoreein.
(Lc 10.21-22)

²⁵ Niritohane baihate: “Itolere chauratane, dede, naaonjoaain Coauneraneein neeine coroaajihanu jataaincha, Ofa, itolere coitucutoha nocoetonacaauru que iicha asii coitucuerateei cairichainejeein nenacaauru quene jaaunra. ²⁶ Aihara Ofa, nitohaneein jereeine jaunte ichaaicha,” naane baihate:

²⁷ “Canu Inaca Ofate satiin raineen nenea teein ne carai. Nihei chuni Cana Coanera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne coitucuera. Leinjiin Ofa Cana Coaneraachate cacoitucue. Niheichu chuni, Ofa Cana Coanera coitucuera. Canu-Calaohineeeichane coitucuun. Canu- Calaohi nichaaune coitucueratenaa jerichaaunne jaaunru que, coitucueratihanune banaachate, Canu Inaca Ofa Cana Coanera coitucuruureein cachaauru. ²⁸ Nii inara baasoneein ichaonacaauru, inara nererojoecaeriin ichaonacaauru, inara osaonacaauru, naaonjoaineeichene canu esenetaain canu sacuchena raotojoein ichaonaanaja te inara rai. ²⁹ Caa inara rai caitoonjoa esenetaain, Canu que nerelaain aihanune rijijieein ichaaoche. Coatiha chabana inara aina baasoneein nerinaaunni. Nii bana coatiha nitajerinaain inara suujue. ³⁰ Coatiha caaintaai, caa inara rai caitoonjoa tonoraa cachane,” nae.

12

Nebetacanaa cojoanonaa bana tirico inaa molooruha Jesoso aina nerelanacaaurune (Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Nii amuhemuhecaunne jaun, nebetacanaa cojoanonaa bana tirico cocana jana situha cuhacaanu Jesoso aina jiniiquiin aina nerelanaa nichaanune. Nii janane mijiitohacaunne jaun, situnacanejeein nii tirico moloonejeein rai nucuhe quihacaanu. ² Nii coaraainte:

“Nii ii aina nerelanacaauru coaraau. Cocoaeraa nebetacanaa cojoanonaa bana nitohanai ichara natiinte, inae tirico taihure,” naauruha Jesoso rai fariseeocurune jaunte:

³⁻⁴ “Tana lesajei que mijiitooruhane jaun, corihacuru aina jiniiquiin Cana Coanera loreri Teenforo asaae enohin, Cana Coanera que banijiaain nenea faan, saseredotecuruhacha nii faan quinaa nainihane saijieein, corihacuru aina faan quiha curuaanaa Rabirine jaan reretaain coitucuhichene. ⁵ Tana Moisesa aitoonjoa cuhane nebetacanaa cojoanonaa bana carenero narejeen sohin Teenforo asaae mocooruha saseredotecurune niha natiin, osa que nesaruhin naaonjoaurenihane jaan reretaain coitucuhichene. ⁶ Aihane jaun Teenforo amurijiriin jataain nelateein cau nihanune coitucuhin neeuche. ⁷ Coatiha: ‘Naaonjoain quete aite caa Quiricha cuhane,’ naain coitucuheiche. Nii Cana Coanera Quiricha cuhane: ‘Nii inihocuru mocohichene jianeein inara amute cacha belaaain, naaonjoaain neeichenena jereun,’ naain ne, laenanohineein. Nitohanai coitucuhin neeichenenoote, chatohanai baaso ichaaain neniha inara amute cachane jana colurujueein naaonjoaain neriquiche. ⁸ Nitohanihane jaunna, canu- cacha calaohineein nejanoanaa nichaaunne, nebetacanaa cojoanonaa amurijiriin cocoinaain letononeein neun,” naain fariseeocuru tonorae Jesoso.

Leinjiin jiurona bijii cacha rautaa Jesosone (Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Inae jelai caje amuhinte, ecu nenea sinacoca asaae enoha cuha Jesosone jana, ¹⁰ ecu najiniha ne leinjiin jiurona bijii cacha. Nii jana Jesoso colurujueeuruhane jaanu lera ariiriichuruhane jaunte:

“Nainihanacha cocoaeraane saijieein, cunaitenaa rautaaca nebetacanaa cojoanonaa banane,” naain Jesoso caje bajaauruha fariseeocurune janate:

¹¹ “Tana chunocoha inara, leinjiin carenero siriquichene jana nebetacanaa cojoanonaa bana acau mitunajaan ucuha jachu cuhane naluha inara raine coaraa curiquiche jelai caje rocohichene coinane. ¹² Tana leinjiin carenero amurijiriin

nelatiha leinjiin cachane coitucuhichene. Aihane jaun, cha caaunna cunaitenaa rai caohacha ichaa rautaenerichaaca nebetacanaa janonaa bana,” naain fariseeocuru tonoraane baihate:

¹³ “Ii biji raujiaaura,” naa nii jiurona bijii leinjiin cacha rai Jesusone janate, biji sijitaane rijieeoritiin, inae nerautae nii biji jera rijijieein nii cacha biji. ¹⁴ Nete jelai caje mituhin nejesinajeein ita suujua tacaure fariseeocuru Jesoso sohin jaaoruhane coina.

Jaiti neniha Jesusone jana, tururichaaaine biha Isaihasine

¹⁵ Nitohaneein inae sohin jaonaa jerecuruhane coitucuuriin jelai caje amuha Jesusone janate, sacuruha arajiin cachaaurune jaun, jitaain cunaitenacaauru rautaain, ¹⁶ aonajeeuruha cachaaurune urichoo, nii rautanaacane que ereeuruhane caohate Jesoso. ¹⁷ Nitohaneeinte bihalu Cana Coanera ere bera inoaensi Isaihasine nainaane coina:

¹⁸ “Caate,
janijiin belaaain cocoainaan
Canu Suujue que suujuequiin
canu letononeein nena ne,
‘Inae nerinaain baasoneein cachaauru cairichaaurera,’
naain,
satiin chauratane que
lauri lauri nenacaauru cachaauru rai
beebejihane coina.

¹⁹ Coatiha
cachaauru que nejerateein, cachaauru cotaain,
bero cuhane niha natiin
tonijiaain ereein cachaauru relaain,
naaonjoane aohanrarinaain.

²⁰ Coatiha
nelatelanaala nenacaauru,
cairicheineein nenacaauru,
naaonjoainuri cairichaeranu que airinaain.
Niheichu
aasaeriin esenetaeraauru que jaolecorinaain,
lauri lauri nenacaauru cachaauru
ichao rucuhecane jaan que
turuhane reen tiaaajoaain.

²¹ Satiin lauri lauri nenacaauru cachaaurute
acaacha que jaaecoorureein,”
naain belu Isaihasi.

Moconajaera letononeein niicha ichana nainei ichaa Jesoso beeuruhane

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Nii janate, suujua cuhane coitucuhuhi siricha leinjiin cacha erenaachara maosa amaauruha Jesoso rene jana, irihane jaanu teein, rai nota cono te. ²³ Nii coaraain cojoelatiinte: “Tana caa cacha Rabiri ichoala nihane,” naain ecu nejesinajeein satiin ita caje bajaacoaure.

²⁴ Nii aonajeeinte: “Moconajaera curuaanaa Beelseboote, caa cacha rai catohanai ichana nainihane jaan teein ne,” naaure fariseeocuru.

²⁵ Niritiin coaacuruhane coitucuha Jesoso raotojoeine jaunte: “Satiin caa chauratane que ichaonacaauru cachaauru, ita que nejerateein neeuruhanete jiniiquiin nitajenaa nainecurure. Niheichu leinjiin nese que ichaonacaauru ita que nejerateein neeuruhane, jiniiquiin raotojeein ichaonaa nainecururihei. ²⁶ Nii rijijieein techu, moconajaera netonai rai letonocuru que nejerateein nihane, nii rai letonohacha sitaain

nihane, nii chaque nelateein nena nainerihei. ²⁷ Nii aitocohichene tocohaneein moconajaera suujue aina cuaain moconajaera sitaanu nechujianra, jeelai moconajaeraacha itajiha aicheeunna. Nete nii aitocohichene tocohanene, nitohanihane, cha jana inara letonocuru letohare nitohanai ichana naineein neeuruhane jaanu siriin neeuruhane coina. Nitohanihane jaunte, nechu jataain inara raajenihane jataain baasoneein aitocohichene coarateeiche. ²⁸ Caa cacha suujua cuhane nenacaauru moconajaeracuru sitaanu Cana Coaunera Suujue aina cuaainnete, inae inara aina niha Cana Coaunera Cojoanonaane coujunacaneein ichaaun.

²⁹ Leinjiin cacha jataain laraajiin nena loreri asae enohin nihei nii chuni caje niicha sirii ruluhera. Biji ichojoaainchate naine nitohaneein caje niicha sirii ruluhane.

³⁰ Chateeinti canuhacha ichai ichaene. Niite canu que nejeratenaaneein ne. Nii rijijieein techu canuhacha ichai itajeraneein ne canu esenetana jerihei.

³¹ Nitohanihane jaunne inara rai aitoon, satiin osaonacaauru cachaauru quete suujua acatereein Cana Coaunera. Nete laen tonaain baasoneein Cana Coaunera Suujue que erei que suujua acatenereein. ³² Canu- Cacha Calahineein nejanoanaa nichaaunne que nihanatiin tonaain baasoneein erei quete suujua acatereein. Nete laen rai Suujue que tonaain baasoneein erei nihane, caa ena nena janonaa, caa baiha neeninu janonaa, naaonjoain que nihanatiin neein suujua acatenereein Cana Coaunera.

Ninaa caje temule caohacha coitucuhacane
(Lc 6.43-45)

³³ Tana temule jaain neeichene, caohacha que inaacane caje temule caohacha coitucuhin neeichene. ³⁴ Nitohaneein necha ansaineein neeichene jaunte, inara suujua caje mitunaa nainene caohacha. Inara suujua cuhane baasoneein inaraacha coacuite, inara ujuae caje mitue. ³⁵ Jana caohachaain suujua coara cachate, caohacha nejesina que ereein ne, suujua cuhane niha caohachane jaun. Jana baasoneein suujua coara cachate baaso que ereein ne, suujua cuhane niha baasone jaun. ³⁶ Canune inara rai beeun, inae caseteco coaracururichaaain satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaurune bana, tonaain baasoneein ereeichene nihanatiinte coitucunojoinereein. ³⁷ Nitohaneinte, inara ujuaae caje baaso ichaaain neeichene ujuaihoneein neneeichene, caohacha ichaaain neeichene coitucunojoiniha cureein,” nae acaauru rai Jesoso.

Cojoelanaacojoai bajaauruha necha aansai cachaaurune

³⁸ Nii jaunte:

“Cacha relaera, canacaanu rai cojoelanaacojoai ichaaain coarateeineene jerichaanura,” naauruha Moisesa aitonjoan que cacha relaurera aina fariseecuru tabaaurune janate:

³⁹ “Caa necha ansaineein suujua coitucuelanaala ichaonacaauru cachaaurute, acaauru rai cojoelanaacojoai ichacaunne jerecure. Nena inae acaauru que cojoelanaacojoai coaratihalu *profeta* Jonasine jaun, inae nenacaaneein acaauru que coaratena jereeneun. ⁴⁰ Nii nichata jiichoo nichata janotiineein, ate tabai suri cuhane nihalu Jonasine rijijieeine, canu- Cacha Calahinichaaunne nichata jiichoo nichata janotiinejeeincha atane cuhane nereeeunni. ⁴¹ Aihana jaun, coitucunojoiniha caohacha ichaeraauru aina baaso ichaeraauru ichao que tihane banate, nacoaauneein nimichucurureein Ninibe cocoaichacuru, acaauru coulurujueeuruhane coina, acaauru rai beratenojoin beebejiha Jonasine aonaain nacoaauneein Cana Coaunera que cocuhin neeuruhalune jaun. Jana ena cau inara aina neinichaaunnena Jonasi amurijiriin nena nichaaunne saijieeinte caitoonjoa esenetana jereeneiche. ⁴² Jerichanejeein techu nacoaauneein nimichureein enoto mitu nichajai coarajeein cana raotono nichajai que nenaalu ene curuaanaanein nena netonai inae caseteco coaracururichaaain caa ena nenacaauru cachaaurune bana acaauru coulurujihane coina, niicha coitucuhi

beebejiha cachaauru rai Salomoonne jana, coriaji atane caje uhin aonaa uhalune jaun. Cau caa ena inara aina neinichaaunnena Salomoon amurijiriin nenea neeun. Nete nii saijieein canu esenetana jereneeiche.

Nacooauneein cacha suujueniha jelaiha enoha coitucuchuhine
(Lc 11.24-26)

⁴³ Cacha suujua caje mituha leinjiin coitucuchuhinete, cajihaneein amuhemujeein nihane jaanu ariirijie. Nii jana eruhenihanete: ⁴⁴“Taolu mituhanulune jaaunne jelaiha cauha cureeun,” naain coacue. Niritiin jelaiha turuhin nii cacha coaraane jana, aiha leinjiin loreri conera colane caohatiin lojinojoneein nenea rijijieein eruhanete, ⁴⁵ nacooauneein jelaiha cuhin, caainsineein amurijiriin baasoneein nenacaauru aina ita taojiaain, jiniiquiin nii cacha suujua cuhane jeelaiha enooruhane, jataain jeelai amuritoheriin baasoneein ichoae nii cacha. Nitohaneente, ichaoha cuurureein caa necha ansaineein ichaonacaauru cachaauru netonai,” nae acaauru rai Jesoso.

Jesoso rene turuuruha neba aina nejeraaurune
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Niritiin jaiti cachaauru aina ereereeca Jesusone janate, rene turuhin aina erenaa jerecure neba aina nejeraauru. Loreri asae enohelanaala airiniha neeuruhane janate: ⁴⁷“Taute airiniha turuhin neeure ii neba aina ii nejeraauru, ii ainate erenaa jerecure,” naain Jesoso rai beeure.

⁴⁸⁻⁵⁰ Nete, nii rai biha unaa rai:

“Caaurute canu neba aina canu nejeraaurune. Chunocoha caletoaera Ofa ere tonoraain niicha jerenohin icharate, canu nejera, canu bai, canu neba, naaonjoainuri ne,” nae aina nerelanaa nichaanune cojeluhin Jesoso.

13

Temule jaera que cuaain cachaauru rai iriha Jesusone
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Nii bananeeinte, nii loreri nihacaanune jaan caje cuhin, nemuri auhaniha turuhin ecu nelauriaain lauheque Jesoso. ² Nii jana, arajiin rene turuhacoaauruha cachaaurune jaunte, leinjiin bote cuhane fauhin lauheque, carene ichoae neeuruha cachaaurune tonohana. ³⁻⁴ Nii bote cuhane netiinte, araai laurii nereretanaa rijijiei *parabola* que cuaain cachaauru rai ereerejeein:

“Leinjiin temule jaera temule jaa cunajaun ucuhe riiacane janate tabaauru bero cuhane naluha nii niicha riajaiine jaun, turuhin coaraain quihure tajaacuru. ⁵ Jana le turijieein niicha riajaite, neniha mululuhin atanene jaan jeroon ajeri ichoae nalunacaauru carajaelanaala omaroe. ⁶ Nete inae omarohane jana mituhin ajajaa enotone jaun ohe, mululuhin neniha atanene jaaun, ucuacaain neniha rai cojoaisine jaun. ⁷ Le turijieein niicha riajai ucuhete, ajena jana naluhane jaun, amurijiriin omaroha ajaenane jaun atinae. ⁸ Jana atane caohacha que le turijieein niicha riajaite, le ucuhecuru caje le temuracuru lefashaananaain inacae. Jana tabaaurute saotachoonca ucuheneein, nichatachoonca ucuheneein, naaonjoaain inaacure. ⁹ Caa caitoonjoan aonacurumiin irichonacaauru,” naain cachaauru rai ereereje Jesoso.

Jesoso caje parabola que cachaauru rai ereereecane bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Nii jaunne, Jesoso rohan nichuuntaain nii araai laurii nereretanaa rijijiei *parabola* que cachaauru rai ereereecane jaan bajaacaanu caje aina nerelanaanichaanune. ¹¹ Nii jaunte: “Cana Coaunerate rai cachaneein neeichene jaun, coitucueraelanaala nenea Cojoanona coitucuerate inara que. Nete laen rai cachanelanaala nenacaauru que

coitucueratena a jerene. ¹² Nitohanihane jaunte, naitoonjoa tonoraain niicha jerei ichajeein nenacaauru rai, jataain jeelai amuritoheriin itolere coitucuhin neeuruhane jaanu tereein Cana Coanera. Jana naitoonjoa tonoraelanaala niicha jerei ichaelanaala nenacaauru cajete, jitariin acaihaniji acaauruhacha coitucuujei rulureein. ¹³ Nitohanihane jaunne araai laurii nereretanaa rijijiei que cuaain acaauru rai ereeun. Coaracuruhane niha natiin coitucuurenihane jaun. Niheichu aonacuruhane niha natiin aonaain coitucuurenihane jaun.

¹⁴ Nitohaneeuruhane cointate: Aonacuruhane niha natiin: 'Naaonjoain quete aite,' naain coitucuururihaain. Niheichu nii coana jerecuruhane niha natiin coaracururinaain.

¹⁵ Inae jataain nauhaca acaauru suujuane jaunte, cha aonacuruhane nihanatiin, 'Naaonjoai quete aite,' naain coitucunaa nainecurene. 'Niheichu cha coaracuruhane niha natiin coitucunaa nainecuruhi. Nabana canuhacha ichai coaraain, aonaain coitucuhin canu rene uuruhane, acaauru rautaanune coataa,' naain bihalu Cana Coanera ere bera inoansi Isaihasine jaa nainaelu," naain aina nerelanaa nichaanune rai bihane baihate:

¹⁶ "Nete laen inara nerausajeein niha curiquicheein, aonaain, coaraain, coitucuhin, naaonjoainchene jaun. ¹⁷ Arajii *profetacuru*, chaen caohachaaain suujua coaraauru cachaauru, naaonjoainurine maajeeinte niqúi, caa inaraacha coarai coana jerecurelu. Nete coana nainecurenelu. Inaraacha aonaine maajeein aohana jerecuruhane saijieein aonacuruhilu.

Temule jaera parabola que irihane biha Jesusone
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ Aonacuchene caa temule jaera que cuaain araai laurii *parabola* que irihanune be inara raite coitucuhiche. ¹⁹ Cana Coanera Cojoanona que erena aonacuruhane saijieein coitucuhichurute, nii bero cuhane nalunaa temule ucuhe rijijieein neeure, acaauru suujua cuhane Cana Coanera beratenojoi erena jereein aonacuruhane niha natiin, turuha acaauru suujua cuhane baasone jianeraauru ne. ²⁰ Jana nii ajeri ichoae nalunacaauru temule ucuhecurute, Cana Coanera ere aonaain esenetaain corojeein jereein raauruhane jana, ²¹ inae cairichaaerinojoneein mucunojonecuruhane coina arinojoneein neeuruhane, canu esenetaain neeuruhane jianeraauru rijijie. ²² Jana nii ajaena jana temunojoin temule ucuhecurute, Cana Coanera ere aonacuruhane saijieein, nechu jataain caa atane que netiin necoriquijiaain, raotiin nena coacuhin, niicha que suujua cuaain necoritanacaauru rijijie. Niite, inae nii erena esenetaauruhane jianeein, leeochoauru relaauruhane jianeein neeure. ²³ Nii atane caohacha que temunojoin temule ucuhecurute, Cana Coanera ere aonaain leeochoauru relaaain, naaonjoaain nenacaauru rijijie. Acaaurute, nii le ucuhecuru caje lefasha ucuheneein, saotachoonca ucuheneein, nichata choonca ucuheneein, naaonjoaain le tijiriichuru caje teurerera rijiiichure," naain aina nerelanacaauru rai beebeje Jesoso.

Tirico temuurerai rai ajaena baaso temuha acaauru que nejeratenaane

²⁴ Niritiinte, nacoaauneein leeocho nereretanaa que cuaain acaauru rai ereerejeein: “Cana Coaunera Cojoanonaate, leinjiin cacha, rai nocoana jana cachaauru que tirico temueratihane jana, ²⁵ temuhin satiin sinihuruhane tonohana, nii tirico niicha temuuri jana turuhin ajaena baaso temuha leinjiin cacha acaauru que nejeratenaane rijijie. ²⁶ Nii jana inae omarohin, inae inaaca nii tiricone jana inanacae nii ajaena baaso netonai. ²⁷ Nitohanihane jana coaraainte: ‘Curuaanaa, chasiinna temule caohacha ucuhe nejesina temuerateeilune saiijeein, jana mituhe ajaena baaso,’ naauruha nii ocoana erora rene turuhin nii amihanenacaaurune janate: ²⁸ ‘Chunocoha canu que nejeratenaate, nii ajaena baaso temucaiha,’ naa acaauru rai nii ocoana erorane janate: ‘Ta, nii ajaena baaso rocohin jaohacaanune jereeine,’ naain bajaauruha nii amiha-nenacaaurune jana: ²⁹ ‘Niriimiin, nii ajaena baaso rocohalaainte tiricone maajeein rocoriquiche. ³⁰ Nirijieein ecu neein jiniiquiin omarocurumiin, tainaca que tihane reentiaain. Inae tainaca que tihane banane jelai teein nii ajaena baaso raain, jelai teein tirico raain rucuhecaaune jaa cuhane rucujueein, nii ajaena baaso jelai teein mocoheratereeeunni,’ nae nii ocoana erora,” naain cachaauru rai beebeje Jesoso.

Mosatasa ucuhe rijiiicha Cana Coaunera Cojoanonaane que erenaa parabola
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Niritiinte nacoaauneein:

“Cana Coaunera Cojoanonaate leinjiin cacha, rai nocoana jana mosatasa ucuhe temuhera rijijie. ³² Esinae rauhijiriinte, jataain leeochoauru temule ucuhecuru amurijiriin aansijian rai nucuhene saiijeein, inae omarohane leeochoauru ocoana jana nenacaauru temulecuru amurijiriin fohecane, rai nunecuru que tajenajaanu ichacure tajaecuru,” naain nereretanaa que cuaain beebeje cachaauru rai Jesoso.

Faan jorerera rijiiicha Cana Coaunera Cojoanonaane que erenaa parabola
(Lc 13.20-21)

³³ Niritiinte: “Cana Coaunera Cojoanonaate nichata sajeein coujunaca que arina coujunacateriin rai jorerera que jasiiteein tabaain nii coliha jorerereen caje arajiin faan jaa leinjiin enene rijijie. Nii neleeriha tabaain colihane coina nena jorerera rijijieeinte, cacha ichao sacuritaain nefaane coina nena ne Cana Coaunera Cojoanonaa,” naain beebeje Jesoso.

Nereretanaa rijijiei parabola que ereerejihane biha Jesusone
(Mr 4.33-34)

³⁴ Nitohaneente, nereretanaa rijijiei *parabola* nejesina que cachaauru relae Jesoso. Chabana nii *parabola* colane irihei cachaauru rai.

³⁵ Nitohaneente:

“Cana rai chauratane coaunaa Cana Coaunerane caje coauneente, satiin asinojoneein nena que erereein, nereretanaa rijijiei *parabola* cuaaincha,”

naain beeuruhalu Cana Coaunera ere bera inoaensihuru *profetacurune* nainaane coina nitohaneein ichae Jesoso.

Tirico temuureru rai ajaena baaso temuera que irihane biha Jesusone

³⁶ Nitohaneein inae cachaauru rai irihane nainainte, acaauru rai nocoein jelai caje cuhin nii neeuruhane jaan loreri asaee enoha Jesusone jana, rohan nichuuntaain nii tirico cocana jana ajaena baaso temuhera que cachaauru rai iriha Jesusone bajaacaanu caje aina nerelanaa nichaanune. ³⁷ Nii jaunte: “Nii temule ucuhe caohacha temuherate canu- Cacha Calaohineein nejanoanaanichaaunne rijijie. ³⁸ Jana nii ocoana que caitoonjoate, cana rai chauratane ne. Jana nii temule ucuhe caohachate, Cana Coaunera esenetaain aina ijiin rai Cojoanonaa que neenihuru ne. Jana nii ajaena baasote, moconajaera letononeein nenacaauru ne. ³⁹ Jana nii ajaena baaso temuherate,

acaauru que nejeratena moconajaera ne. Jana nii taojiaera que aitocooaunnete, inae ecu tihane bana sarichaa in cana cojoanonaane que aite. Jana nii taain rucuheraaurute anjeraaurune. ⁴⁰ Charijieein teeinti, ajaena baaso taojiaain mocohaca, nii rijijieeinte inae saa cana janonaane bana moconojoiniha cuurureein osa que leeochoauru saruhin nenacaauru moconajaera aina. ⁴¹ Nii banane canu- Cacha Calaohineein nejanoanaanichaaunne canu rai anjeraauru letoareeunni, nii cana cojoanona que nenacaauru baaso ichaain, osa que leeochoauru saruhin, naaonjoaain nenacaauru raain ⁴² usi charijibana jacanaacharanejeein nena jana jaonajaauruhane, ecu neein auhaauhaquuin chanaaurureein. ⁴³ Inae nitohanihane banate, esinae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohin ichaain tonoraain nenacaauru, aiha enotone tocohaneein jiquihaquuin conohin niha cuurureein, canu Inaca Cana Coaunera Cojoanona que neein. Caa aitocooaunne aonacurumiin irichonacaauru.

Oro rijijieein nena coreti tesoro rijicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁴ Charijieein teeinti, leinjiin oro rijijieein nena coreti tesoro eruha leinjiin cachane, nii eruhane jaaun teein conauteein ratiriin, rachoojoein jitariin niicha sirii rucuhete que necorete nii cacha, nii niicha eruhi conautihane jaan atane coretihane coina. Nii rijijieeinte, itolere cachaacha jerei amurijiriin jataain nelateine Cana Coaunera Cojoanona.

Oro rijijieein nena perla coreti rijicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁵⁻⁴⁶ Charijieein teeinti, leinjiin recatoon, perla coretiin nena ariirijieein amuhin, inae nii perla coretiin nena eruhane, jataain nii corei eruhane coitucuhin rachoojoein cuhin, rai rucuhete que jitariin necoreteein, nii niicha eruhi perla corete nii recatoon. Nii rijijieeinte, itolere cachaacha jerei amurijiriin jataain nelateine Cana Coaunera Cojoanona.

Rede que ate mucuhera rijicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁷⁻⁴⁸ Charijieein teeinti, nemuri cuhane rede jaaoruha ate mucuurerane jana, itolere ate mucuha nii niicha jaori redene, inae memoha ate caaunne jana carene ichoae inaan ate caohachaauru janijiin omari cuhane teein, nii baasooru foranacaauru jaaore nii ate mucuurerane, nii rijicha Cana Coaunera Cojoanona. ⁴⁹⁻⁵⁰ Nitohaneein techu, inae cana janona satono que turuhane bana, caohachaa in ichaonacaauru janijiin raain, baasoneein ichaonacaauru jaaorureein usi chariji bana jacaelanaala nena jana anjeraauru. Nii banate chanaa cuurureein auhaauhaquuin,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Canacaanu relaane jaan aonaain coitucuhacaunne bajaa Jesusone

⁵¹ Niritiinte: “Caa inara rai caitoonjoan aonaaina coitucuhiche,” naain canacaanu caje bajaa Jesusone janane: “Enjeen, aihacaanura Curuaanaa,” naacaanu. ⁵² Nii jaunte: “Coaracuche nachuhinti leinjiin Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaera- cacha relaanete, ‘Naaonjoaan caa Ena Turunaa Cana Coaunera Cojoanona Caohacha’ naain beein, ‘Naaonjoaan nii rauhi inoae si’ naain nii ena canuhacha bei Cana Coaunera Cojoanona aina rauhi inoae si que aitiin caohatiin cachaauru rai beein cachaauru relae,” nae Jesoso.

Rai nataneu Nasarete turuha Jesusone

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³⁻⁵⁴ Inae nii nereretanaa rijijiei *parabola* biha cachaauru raine nainaainte, jelai caje canacaanu aina amuhin rai nataneu turuhin, ecu nena sinacoca asaae enohin, ecu nenacaauru cachaauru relaane nunuhete Jesoso. Nii janate cojoelatiin: “Chuna jataain cojoelanaacojoai ichaane coinane maajeein nerelaete toritiin itolere coitucuhin ere.

⁵⁵ Tana enuha caje itolere ichana inaera cacha calaohi nihane, jana rai neba niha Mar-ihane. Nii jana rai nejeraauru niha Saantiaao, Jose, Simoon, Jodasi, naaonjoainurine. ⁵⁶ Jana rai baihuru netonai cau cana aina ichaaoruhane. Chaa cajena jataain nainain itolere coitucuhin aite,” naaure ecu neein aonajeeurera cachaauru.

⁵⁷ Niritocuruhane jaunte inae Jesoso esenetaain nere tonorana jerecurene cachaauru. Nii jaunte acaauru rai:

“Chunijiun cuhane jaaunrute niqui leinjiin *profeta* que suujua acateein coitucure laurinelanaala nenacaauru cachaauru. Nete laen esenetaaurene laurineein nenacaauru naraaichuru. Niheichu nii loreri ichaohane jaaun nenacaauru niha natiin,” nae cachaauru rai Jesoso. ⁵⁸ Nii jaunte ecu arajiin cojoelanaacojoai ichaenelu, esenetaaureniha ecu nenacaauru cachaaurune jaun.

14

Oha Joaan Baotisitane

¹ Nii banate, Calileea batane curuaanaanein niha Erodesein jaun, nii amuhemuheca Jesusone coitucuriin: ² “Acate, Joaan Baotisitane. Inae o caje ichanacaihara. Acanihane jaunte, nii cojoelanaacojoai ichana nainera,” naain jetao ereereje Jesoso que rai letonocuru rai.

³⁻⁴ Rai nocoala Ferifi comasai Erodiasi siriha comasaine que Erodesein jana jetaote: “Jiaonriha chochala comasai sirii ii comasaine quera,” naa Joanne coreniha jetao, caresero cuhane Joaan enoaeratelu *cadena* que ichoarateein Erodesein.

⁵ Nitohanein caresero cuhane enoaain jetaote, Joaan sohin jaonaa jerihane niha natiin, ichana nainenelu Erodesein, satiin cachaauru Cana Coaunera letononiha Joanne esenetaauruhane jaun, cachaauru coasiha. ⁶ Nejetaote, nejanoaane bajaanaa bitoaane coina beseta ichaa Erodesein jana jetao, nii beseta bitoaa turunacaauru acatiha raansae nii Erodiasi cacunu. Nii acaauru acatiha raansaa nii ranunane coaraain jetaote, jataain rautatiin coaraane jaun, ⁷ niicha jerei bajaa caje nii ranunane, Cana Coaunera notaracae rai tihane coina aite Erodesein. ⁸ Nii jaun jetaote, rai neba suujuatenoini Erodesein rai: “Canu rai aihane, leinjiin ojoaichu cuhane Joaan Baotisita coturi uhaau caraicha,” naa nii ranunane jaun ⁹ inaderae *rey* Erodesein. Nejetaote, satiin niicha cotihacuri acatiha tein Cana Coaunera notaracae, niicha jerei bajaa caje nii ranunane rai tihane coina aitothane jaun, ¹⁰ caresero cuhane niha Joanne jana coturi moloheratein raerate. ¹¹ Nii jaun jetaote, leinjiin ojoaichu cuhane Joaan coturi amaain teuruha nii ranuna raine jaun, neba rai te nii ranuna.

¹² Inae nitohanein teratiha Erodesein coitucuhinte, Joaan jaberoco raain conautein ratiriin, biha uure Jesoso rai Joaan sacuureraauru.

Saoqui oaraancai cacha coroaatiha Jesusone

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Nii jaunte, rai beeuruhane caje coitucuhin, nii nihane jaan jelai caje canacaanu aina amuhin, canacaanuhacha aina leinjiin bote cuhane fauhin, neniha cachane jaan cue Jesoso. Nete nii bote cuhane fauhin amuhacaanu Jesoso ainane coitucuriin, ne-seeuru cajeeuru uhacoaain sacuure atanechoae uhi cachaauru. ¹⁴ Inae niicha coinetihi turuhin, bote caje fauhin, iniha cuha Jesusone janate, najiniha cunaitenacaauru uhaain arajiin neeuruha cachaaurune jaun, cairichaojoaain acaauru coaraane jaun, niicha uhaauri cunaitenacaauru rautae Jesoso. ¹⁵ Nii jana, inae nocohena jerihane jaunte, Jesoso rohan nichuuntaain: “Chajaain caa cachaauru rai necoeute, nenajaun cauha cuuruhinete, ucuhae rai lenone coretecurumiin. Coatiha caa jana ichaohi cacha,” naacaanune jana: ¹⁶ “Chajaain inara acaauru coroaateeuhe. Coatiha caohacharihei ena caauruhane,” naa canacaanu rai Jesusone jaun: ¹⁷ “Nihei canacaanu rai lenone. Saoquijieein faan, itaque jerajeein ate, naajeeinchate neeje,” naacaanune janate:

18 “Cajiha carai uhauuche,” naain 19 omane choae nelauriaauruha cachaaaurune coina aitiin, biji cuhane nii ate aina faan mucuhin teberiaain: “Narihara Cana Coanera,” naain Cana Coanera bajaain cataun nii faan teruhin aina nerelanaa nichaanune rai te Jesoso, chaluhacaanune coina. 20 Nii jana satiin cachaauru naineein chaluhacaanune janate, que lenoneein obeecuruhane jana, jaiti cautihane jaun, rai caute que lechoonca coroata omarii, omari memoaaure. 21 Canaanaihunru aina enecuru janijilanaala, quichaauruhacha janijiinte, saoqui oaraancai cachaauru nii lenonecure.

Acau ichoae amuha Jesusone
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

22 Nii baihate, ecu nedaain cachaauru rai necoihane tonohanau, bote cuhane fauhin ichoaichaniha nemuri jera jaaohacaanune coina aina nerelanaa nichaanune letoae Jesoso. 23 Inae cachaauru rai necoihane baihate, jelai caje amuhin, acaachanejeein ichtatane ucuuno que cue, ecu Cana Coanera bajaane coina. 24 Inae nocohejihane janate, cuu acaachanejeein niha Jesoso nii ichtatane ucuunone jana, inae coriaeneein cue nii bote, atane auha caje. Nii jana, mijiaaaineein uha cujuana aina fichafichanaane jaunte, amusine nii bote. 25 Nii jana inae janonaa jerihane janate, nii ichtatane ucuuno nihane caje uhin, canacaanu caaijie uhe Jesoso acau ichoae rurujueein. 26 Nii jana acau ichoae rurujueein uhane coaraainne, coasiha cojioriin: “Nechu aansai coitucuhuhite aicha,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune. 27 Nii jaunte: “Coa nesoonetoache. Canune aihunra,” naain canacaanu rai iriha Jesusone jaunte: 28 “Ti aaine, jereene ii rene tiaain uhe acau ichoatera Curuaanaa,” naa Jesoso rai Fedorone jaunte: 29 “Chajaaujian,” naa Jesusone jaun, bote caje fauhin acau ichoae cuhin ruruje Jesoso rene cuhin Fedoro. 30 Nete jataain mijiaaaineein uha cujuana aina fichafichanaane coaraain, nesoonetohane jaun, asaun naluha cue Fedoro. Inae naluhane jaunte, nesoonne caaun auhaquuin: “Curuaanaa, canu comaleeu,” naa Fedorone jaunte, 31 biji que mucuhin: “Chanuna jataain cha esenetaeneei. Chanuna necoatohi,” nae Jesoso, Fedoro rai. 32 Inae bote cuhane faauruhane rijieeoritiin, nesuruha nii fichafichanaa aina cujuanane janane, 33 Jesoso acatiha neseonraain: “Iite esinae rauhijiriin Cana Coanera Calahineeincha,” naacaanu satiin nii bote cuhane cuinichaanune.

Jenesaree batane que turuhin, ecu nenacaauru cunaitenacaauru rautaa Jesusone
(Mr 6.53-56)

34 Inae nii nemuri jerau turuhinne, Jenesaree batane que turuhacaanu. 35 Nii Jenesaree bataneu turuhacaanune janate, Jesoso coitucuure ecu ichaonacaauru cachaauru. Nii jaunte, jelai batane sacuritiin ecu turuha Jesusone coitucuhin, rene cunaitenacaauru uhaacoaain 36 turuhin, caje acaauru rautana nainihane bajaare, jeriha Jesusone rai cajione auha mucuuruhane coina. Nii rai cajione auha mucuurera cunaitenacaaurute satiin nerautaaure.

15

Baasoneein cacha ichao tera que iriha Jesusone
(Mr 7.1-23)

1 Nii janate, Jerosaleen caje turuha uure Jesoso coaraa, Moisesa aitoonjoan rauhi que cacha relaaaureraauru aina fariseeocuru tabaauru. Acaaurute, Jesoso rohan nichuuntaain:

2 “Chanuna aihuruhalu canacaanu inoaesihurune rijijieein neeurene caa ii aina nerelanacaauru. Chanuna jeriha canacaanu ichaone rijijieein lenonecuruhane ajiniha, jauriaanejeein biji culeecurene,” naain Jesoso caje bajaauruhane janate:

3 “Chanunajian inara netonai Cana Coanera aitoonjoa tonoraelanaala, inara ichao-hacha sacuhiche. 4 Nitohaneichene jaunte: ‘Ti inaca, ii neba, naaonjoainuri ere tonoraain caohachaaain ichaaoche. Necha ansai, naain baasoneein rai inaca, rai

neba, naaonjoaain que ereein neite ateanohiniha cureein,' naa Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane natiin tonoraelanaala ichaohiche. ⁵⁻⁶ Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhanete niqui ne rauhi, satiin cacha, rai fojiaraauru rai cha teein nihane coina. Nete inara: 'Coatiha inara rai cha tenaa nainihaaun, satiin quiicha sirii inae Cana Coaunera que banijiaaaineein nihane jaun,' naain erei cacha, inaca, neba, naaonjoain rai chaelai tenaa nainenihane que aitocoiche. Nitohaneeinte, Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecohin tonoraeneeiche, nechu jataain inara ichaohacha sacuhichene coina. ⁷ Esinae rauhijiriinte, necha ansaaineein neeichene que aitiin, inara que laenaelu Cana Coaunera Ere bera *profeta* inoaensi Isaihasi:

⁸ 'Caa cachaaurute,
rai nereecha que
canu coroaajeein neeure.

Jana

acaauru suujua cuhane aihuruhi.

Cacajete

coriaae ne acaauru suujua.

⁹ Nii jaun,

nii chaque nelatejeehai,

netaojiaain canu

coroaecuruhane

nechu jataain acaauru relaauruha cachaaurune

que nejesinajeein ita relajeein

neeuruhane jaun,'

naelu inara que Cana Coaunera Ere bera inoaensi Isaihasi," nae acaauru rai Jesoso.

¹⁰ Niritohane baihate, nii ecu nenacaauru cachaauru cotijiaain: "Caohachaaain caa

inara rai aitocoaaunne aonacuchete coitucuhiche. ¹¹ Coatiha baasoneein cacha ichao

aasaehai joaereen lenone canaacha quii. Baasoneein suujua cuhane niicha coacui,

njuuae caje mitunaate laen, baasoneein cacha ichao aasaje," naainte acaauru rai

beebeje Jesoso. ¹² Nii janate rohan nichuuntaain: "Nii aitohine aonajeein jataain ii

que nererojoecaauruha fariseeocurune aonaaina," naain caje bajaacaanu aina nere-

laa nichaanune janate: ¹³ "Niicha temunojoinelanaala nenaajaenante, cojoaisi aina

curuataain rocohin jaoreein Cana Inaca Cana Coaunera. ¹⁴ Aihane jaun, coa acaauru

rerohecaachete nainaaaurumiin. Maosa rijijieein neeuruhane rijijieein nenacaauru

relaeraneein neeuruhane jaunte aitocure. Chaen techu leeocha maosa amanaa jeriha

leeocha maosane, jiniiquiin atane jachu cuhane naluhin nitajeeururihane rijiiichu-

ruhane jaun aitocure," nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso. ¹⁵ Nii janate

Jesoso rai: "Canacaanu rai, nii aitohine jaan beeune coitucuhacaanu," naa Fedorone

janate: ¹⁶ "Inara niha natiin inachura coitucueneeichete. ¹⁷ Tana satiin cacha ujuae

cuhane enonaa, cacha suri cuhane cuhin, nii baiha cacha jaberoco caje mituhane

coitucuhichene. ¹⁸ Jana cacha ujuae caje mitunaate, cacha suujua caje mituhe. Niite

laen baasoneein cacha ichao aasaerane. ¹⁹⁻²⁰ Nitohanihane jaunte, cacha suujua caje

mituha itolere baasone jaun, sonajaain jaohin, sinijeranelanaala nenaajaenante, cojoaisi

inara niha natiin inachura coitucueneeichete. ¹⁷ Tana satiin cacha ujuae

cuhane enonaa, cacha suri cuhane cuhin, nii baiha cacha jaberoco caje mituhane

coitucuhichene. ¹⁸ Jana cacha ujuae caje mitunaate, cacha suujua caje mituhe. Niite

laen baasoneein cacha ichao aasaerane. ¹⁹⁻²⁰ Nitohanihane jaunte, cacha suujua caje

mituha itolere baasone jaun, sonajaain jaohin, sinijeranelanaala nenaajaenante, cojoaisi

inara niha natiin inachura coitucueneeichete. ¹⁷ Tana satiin cacha ujuae

cuhane enonaa, cacha suri cuhane cuhin, nii baiha cacha jaberoco caje mituhane

coitucuhichene. ¹⁸ Jana cacha ujuae caje mitunaate, cacha suujua caje mituhe. Niite

laen baasoneein cacha ichao aasaerane. ¹⁹⁻²⁰ Nitohanihane jaunte, cacha suujua caje

mituha itolere baasone jaun, sonajaain jaohin, sinijeranelanaala nenaajaenante, cojoaisi

inara niha natiin inachura coitucueneeichete. ¹⁷ Tana satiin cacha ujuae

Leinjiin ene Jorionelanaala nenaajaenante Jesoso esenetaane

(Mr 7.24-30)

²¹ Jelai caje amuhin Tiro, Sidoon, naaonjoainuri batane nichae cuha Jesusone jaun

aina cuhin, ²² inae ecu turuhacaanune janate, eheehequuin: "Curuaanaa Rabiri ne-

foerate, cairichaojoaain canu coaraau. Moconajaera siraha canu cacunune jaunne

aitoonchera,” nae canacaanu caajie uhin leinjiin Canaan bene, natane caje uhin ecu ichaonaa. ²³ Nii jana inauheneecha aonajian Jesusone jaunne: “Chajaain caa ene rai aitoote amuhine. Nete cana caajie uujueein eheeheque,” naacaanu rohan nichuuntaain aina nerelanaa nichaanune. ²⁴ Nii jaunne: “Cana Coaunera rai cachaneein nenacaauru Israeli cocoaichacuru nitajeeuruhane rai nenacaauru reneecha caletoaelu,” nae Jesuso. ²⁵ Nete, nacatiha neseonraain: “Canu coroatajaneuechera Curuaanaa,” naa rai nii enene janate: ²⁶ “Coatiha caohacharihei Cana Coaunera cachaneein nenacaauru que banijiaain nenea ruluhin remaae rijijieein neinequichene rai tihanuchenera,” naa Jesusone janate: ²⁷ “Aihachechuhisi niquicha Curuaanaa. Nete remaae rijijieein canacaanu coaraaichene niha natiin, atiin canu coroatajaneuechera Curuaanaa,” naain Jesuso tonorae nii ene. ²⁸ Nii jaunne: “Qesenetaaine corenihate, inae ii jerenohi rijijieein nerautareein nii ii cacunuchera,” naa Jesusone rijieeoritiin, inae nerautae nii rai cacunu.

Arajii cunaitenacaauru rautaa Jesusone

²⁹ Jelai caje amuhinte, Calilea conemuri auhaniha turuhin, ichatane ucuunno que iniin, ecu nelauriaain lauheque Jesuso. ³⁰ Nii janate, rene netaojiaaure arajii cachaauru, bacosacuru, maosacuru, biji que jiuronacaauru, erenaacharaauru, leeochoauru arajii cunaitenacaaurune maajeein uhaacoain, Jesuso acatiha tenajaauruhane acaauru rautaane coina. ³¹ Nitohaneein rautanaacane janate, inae nerautaaain, nichaauraaain, amuure bacosacuru, maosaneuuruhane caje conoe maosacuru nota, inae nerautaaure biji que jiuronacaauru, erenaacharaauru niha natiin inae ereeure, naaonjoaauruhane coaraainte, jataain cojoelatiin, Cana Coaunera Israeli Coaunera coroaecure nii ecu neein coarajeeurera cachaauru.

Jena oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesusone (Mr 8.1-10)

³² Nii janate, aina nerelanaa nichaanune cotijiaain canacaanu rai: “Inae jataain cairichaojoaain caa cachaauru coaracaan. Inae nichata janoha cau canu aina neeuruhane. Nii jana nihei acaauru lenone. Naininaaun coroatenajaelanaala acaauru letoaanu acaauru nenajaunne. Mijiintena caaun aterocuruha bero cuhanene coataa,” naa canacaanu rai Jesusone jaunne: ³³ “Chuna caa araaine cacha rai lenone erurichaache, neniha cachane jaan nihacache natiin,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate: ³⁴ “Inatajajeein nihun faan siriquiche,” naa canacaanu rai Jesusone jaunne: “Caainsinejeein faan, coroatajajeein ate, naajeeichate neeje,” naacaanune janate, ³⁵ atane ichoae nelauriaauruha cachaaurune coina aitiin ³⁶ rai biji cuhane faan aina ate mucuhin, Cana Coaunera bajaane baiha, cataaun taturiin aina nerelanaa nichaanune rai te, cachaauru rai chaluhaaanune coina. ³⁷ Nii jaunne, satiin cachaauru rai chaluhaaanune jana, inae nainaaain lenonecuruhane saijieein cautihane jaun, rai caute que caainsine omari memoaaure. ³⁸ Canaanainuru, enecuru, uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuru aina uha cujuana tabaine janijilanaala quichaauruhacha janijiinte jena oaraancaure nii lenonenacaauru cachaauru. ³⁹ Nii lenonecuruha cachaaurune baihate, cachaauru rai necoein, leinjiin bote cuhane fauhin, Maadala batane que cue Jesuso.

16

Cojoelanaacojoai icharatecuruha sadoseeocuru aina fariseeocurune (Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Nii janate, Jesuso coaraa uure fariseeocuru aina sadoseeocuru. Nitohaneeinte inae rene turuhin coulurujeeuruhane jaanu leranu ariha, acaauru rai cojoelanaacojoai

ichaane coina aitocure. Chaen esinae rauhijiriin, Cana Coaunera letono nihane coitu-cuuruhane coinane maajeein.

² Nete acaauru rai: “Charijieein teeinti, sonaina cafarane nocohaca dedene: ‘Caohatorichaain janonaa,’ naain ereeiche. ³ Jana, janone cafarane nocohaca dede nijichorianaaojoaaine: ‘Urichaain elo,’ naain ereeiche. Nitohaneein dede caje itolere coitucuhin naaonjoaainchene natiin, chanuna jana: ‘Naaonjoaane coinane caa aicha,’ naain caa enene cojoanona coitucunaa naineneeiche. ⁴ Caa cachaauru nechua aansainein suujua coitucuelanaala nenacaaurute, cojoelanaacojoai ichacaaunne coina canu rai aitocure. Nene inae acaauru que coaratesihalu Jonasin jaun inae nenacaenein acaauru que cojoelanaacojoai coaratena jereeneun,” naane baiha acaauru ratiriin, jelai caje amuhe Jesuso.

Faan jorerera- lebadora rijiicha fariseeocuru ichaone
(Mr 8.14-21)

⁵ Inae Calileea conemuri jerau cuhacaanune jaun faan baiteein ratirihacaanu aina nerelanaa nichaanune jaunte: ⁶ “Aonacuche. Faan jorera rijiicha fariseeocuru aina, sadoseeocuru ichaone que necohalajihuche,” naa canacaanu rai Jesusone jaunte: ⁷ “Chanuna caa aite. Faan uhaenihacachene jaunna caa aitohate,” naacaanu ita raine aonajeeinte:

⁸ “Chanuna faan uhaeneinchene que aitocoiche. Jataain asaaeriinchate quesene-taaiche. ⁹ Tachu jaiti nainaquiche taolu saouijiei faan chaluheratihanu, saouii oaraancai cacha raine jana, inata omariin rai caute taojiaaichelu. ¹⁰ Niheichu taolu, caainsinejei faan chaluheratihanulu jena oaraancai cacha raine coaauheeiche, inata omariin jana rai caute taojiaaichelu. ¹¹ Chanuna faan que inara rai aitenihanune que naineneeiche. Faan jorerera rijiicha fariseeocuru aina sadoseeocuru ichaone que necohalajihuche,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso. ¹² Nii jaunte, faan jorerera que aitelanaala, cacha relaauruha fariseeocuru aina sadoseeocurune que aitoa canacaanu rai Jesusone que nainacaanu.

Mesihasi niha Jesusone biha Fedorone
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Inae Filipino Sesareea batane que turuhinte, aina nerelanaa nichaanune rai: “Tonacuruha cachaauru, Cana Coaunera Calahineein cacha caje nejanoanaa nichaaunne que,” naa Jesusone janate: ¹⁴ “Tabaaaurute, Joaan Baotisita niha, ii beure. Jana tabaaaurute, Irihasi niha, ii beure. Jana leeochoaurute, Jeremihasi niha ii beure. Jana tabaaaurute, chunocoha Cana Coaunera ere bera *profetane* caiha, naaure,” naain tonoraacaanune janate: ¹⁵ “Tonaquiche jana inara. Cha nichaaun jana Canu inara rai,” naain canacaanu caje bajaa Jesusone janate: ¹⁶ “Iite esinae rauhijiriin ichaahin nena Cana Coaunera Calahi Mesihaseinei,” nae rai Simoon Fedoro. ¹⁷ Nii jaunte: “Raotojoeinte rausiaaenoinenei, Jonasi calahi Simoon. Chuni cacha ichei benihane janate, Canu Inaca Cana Coaunera ii que canu coitucuerate. ¹⁸ Jana iite Fedoro neei. Canune ichei aitoon. Iite canuhacha tei ajeri rijijieein, canu coitucuruha canu cachanein neenihurune coina icharanein neriquiin. Nii ii que canuhacha icharate amuritona nainerinaain chuni, onaniha natiin itajenaa nainerinaain. ¹⁹ Ii raine, Cana Coaunera Cojoanona que nena naineeine coina, ichei chabi tereenni. Caa chauratane que netiin, iicha ichaite, Cana Coaunera Cojoanona que nereein. Jana caa chauratane que netiin, jaolecchine jaante, Cana Coaunera Cojoanona que tihane bana jaolenereein,” naa Simoon Fedoro raine baihate: ²⁰ “Jiaonriha chuni rai: ‘Acate Mesihasein,’ naain beechene,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso.

Orichaaaine biha Jesusone
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Inae mainajiriin cairichaururichaaain Jorioocuru bichauhenaauru, saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureraauru, naaonjoainurine catainaane jaunte, Jerosaleeun curichaaanne beebeje aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso. Sohin jaaoruhane nichata janone cuhane ichanarihanine que aitohane jaunte, ²² jelai Jesoso teteriin: “Jiaonriha nitohaneein chetecuruhane jeriha Cana Coaunerane Curuaanaa. Nitohaneein chetena nainecuruhi jerihane,” naain caohatiha Fedorone janate, nauriteriin Fedoro coaraain: ²³ “Naain cacaje amuura moconajaera. Nechu canu cairichaeranu quete aitohicha. Cana Coaunera jerenohin aina, cha coitucunaa nainiheei ii. Cachauruhacha jerenohinchate coitucuujeei,” naane baihate: ²⁴ “Chunocoha canu esenetaain, canu aina nerelanaa jerihane, rainuhacha que niicha coacuhi jianeein, itolere necairichanaa abaataain canu sacuhine. ²⁵ Jana canu colane rai nichao ichoteratena jererate, rai nichao itajereein. Jana, canu coreniha necairichanaate, rai nichao ichoteratereein. ²⁶ Coatiha chaque nelatihei, itolere niicha jerei, niicha coacui sirihane nihanatiin, nichao itajiha cachane. Inaaonjoaain coretihane niha natiin, nii nichao ichoteratena nainiheei cacha. ²⁷ Inae Cojoanona que turuhane banane turuha ureeunni esinae rauhijiriin canu- Cana Coaunera Calao-hineein cacha caje nejanoanaa nichaaunne, canu Inaca Cana Coaunera necaohacha que necaohachaaain, rai letonocuru anjeraauru aina jiniiquiin. Nitohaniane banane, le cachauruhacha ichai cainareeunni acaauruhacha ichai rijiinanaain. ²⁸ Cau caa ena nenacaauru tabaaurute ooreneerein, itolere curuaanaa neein nihanune coina turuhanu cacha caje nejanoanaa nichaaunne Cojoanona coaraane reentiaaajoaain,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

17

Nejelauneein necoriha Jesoso jaberocone (Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Nitohaneein atinaaururichaaanne bihane baiha, saota janonejeeinte, Fedoro, Saantiaao, Saantiaao ocoala Joaan, naaonjoainuri amaain jelai acaauruhacha aina jataain ucuuneein nena ichatane ucuuno que cue Jesoso. ² Inae ecu turuhin jetaote, acaauru acatiha netiin, necoriha Jesoso jaberocone jana, rai nomeri netonai enoto tocohaneein jiquihacohane jana, rai cajione netonai cono tocohaneein jiquihaque. ³ Nitohaneein necoriha nomeri aina rai cajionene jana jetaote, Jesoso rene ecocohin aina ereeuruha Moisesa aina Irihasine jana coarajeeure. ⁴ Nii jaun jetaote Jesoso rai:

“Curuaanaa, caohatoha cau nihacachene. Ii jereeinene nichatajaain loanari jareeunni, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai, naaonjoaain,” nae jetao rai Fedoro. ⁵ Niritiin ereereeca Fedorone jana jetaote, luhecotariin jiquihaquuin acaauru conaacotaa dede sacarine jana jetao: “Caate jataain belaaain janijiin quiicha cocoainai Canu Calaohi ne. Rai nere tonoraain neeuche,” naain jetao toni nii dede sacari jana erena. ⁶ Niritiin toniha erenaane aonaain jetaote, atane ichoae comoore jataain coasina caaun, nii nichatajaain aina cunacaauru aina nerelanacaauru. ⁷ Nii jana jetaote, acaauru rene nichuuntaain mucunajaain jetao:

“Nimichucuche. Coa casihache,” naa Jesoso acaauru raine jana, ⁸ coaracuruhane jana jetao, inae neniha chuni ainane jana, jelai acaachanejeein ecu ne Jesoso. ⁹ Inae nii ichatane ucuuno caje jeelaiha fauha cuuruna jaun jetaote: “Jiaonriha chuni rai caa inaraacha coarai beeichene, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne ohanune caje ichanacaaunne reentiaain,” naa aina nerelanacaauru rai Jesosone jana jetaote:

¹⁰ “Chanuna jana chaen: ‘Irihasite jaurihanejeein turuha ureein,’ naaure Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureraauru,” naain jetao Jesoso caje bajaure aina nerelanacaauru.

¹¹ Nii jaun jetaote: “Esinae rauhijiriin Irihasite ichoaichaniha turuha ureein. Acate itolere rucuhereein. ¹² Nena canu inara rai aitoon. Nii Irihasite inae ichoaichaniha turuhelu. Nete, acanihane coitucuelanaala que nocoatijiaain, mainajeriin cairichaaurelu. Nii rijijieeinne acaauru bijiu necairichaa cureeunni Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne,” naa acaauru rai Jesusone jana jetaote, ¹³ Joaan Baotisita que, acaauru rai aitoaha Jesusone que nainacure aina nerelanacaauru.

*Suujua cuhane coitucuchuhi siricha canaanai rautaa Jesusone
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Inae nii cachaauru aina nihacaanune jaan turuuruhane janate, Jesuso rohan nichuuntaain, nacatiha neseonraain: ¹⁵ “Curuaanaa, cairichaaajoaain canu calaohi coaraau. Araain saainte mijiaaieein mucuha rai cunaine, usihanauniha natiin comohin, acauhanau niha natiin naluhe. ¹⁶ Ii aina nerelanacaauru raine niqui teeun, nete rautasihurene,” nae rai leinjiin cache. ¹⁷ Nii janate: “Cha esenetaain, caohachaain suujua coaranacharaauru cachaauru. Cha carajaneaina inara aina neein inara relaain, inara abaantareeun. Cajihä canu rene nii canaanai uhaauche,” naain ¹⁸ nii canaanai caje coitucuchuhi sitaa Jesusone rijieeoritiinte inae nerautae. ¹⁹ Nii baihane, jelai Jesuso teteriin: “Chanuna jana canacaanu coitucuchuhi sitanaa nainesinihacaanu,” naain Jesuso caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

²⁰ “Jataain aasaaeriin esenetaaichene jaunte, rautana nainesineeiche. Esinae rauhijiriin mosatasa ucuhe tabaainejeeinjin esenetaaichene jana nihanete, caa ichatane ucuunno rai: ‘Caalai caje amuhin, tajiha cunihun,’ naaichene amure jelai caje. Nihei chanerihei inara rai cha, rauhijiriin esenetaaichene. ²¹ Nete laen, catohanei moconajaera letono, cana suri couu neein Cana Coaunera bajaae bajajeein sitanacai ne,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso.

*Caa quete orichaainne be coroata saain Jesuso.
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)*

²² Inae nii canaanai caje coitucuchuhi sitaane baiha, jiniiquiin Calileea batane que amuhemuhecaaunne janate, aina nerelanaa nichaanune rai: “Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunnete necha aansaineein nenacaauru cachaauru bijihu canu tiha cuurureein, ²³ casohin cajaaoruhane coina. Nena, nichata janone cuhane ichanareeunni,” naain aina nerelanaa nichaanune rai biha Jesusone jaunne, jataain inaderaacaanu.

“Coriqui tihana Teenforo rai nii inara relaera,” naain caje bajaauruhane

²⁴ Niicha relainichaanune aina jiniiquiin Caferenaan turuha Jesusone janate, Fedoro coaraa uure, Teenforo asaae cache caje coriqui bajaaureraauru. Inae Fedoro rene turuhinte: “Coriqui tihana Teenforo rai nii inara relaera,” naain caje bajaauruhane janate: ²⁵ “Ejeen, coriqui tiha,” naain acaauru tonorae Fedoro.

Nii janate inae loreri asaae enoha cuhacaanune jana, Fedoro rai: “Tonaai iite Simoon. Charijihuru caje coriqui bajaauere caa chauratane que nenacaauru cachaauru curuaanaacuru. Rai lauri cajena. Ainihane, laurine lanaala nenacaauru cajena,” naain bajaauere Fedoro caje Jesusone janate: ²⁶ “Laurine lanaala nenacaauru cajete bajaauere,” naa Fedorone jaunte: “Nitohaneein, acaauru lauri coretena nainenihane chujian, cana netonai coretena nainerihaaca. ²⁷ Nete nabana chunocoha acaauru caje nena baiji-aera tocohanihacane coataa, caohachae coretichaane. Chajaain taa nemuri cuhane ate cojunihu. Chaen jauriaanejeein dadaera ate raain, rai nujuaaen cuhane coaraainete, cuhane nereein coata caje coriqui. Acaachate nanejereein que canu rai aina ii rai *imposto* coretichaane. Chaen amaain coretenihun,” nae Fedoro rai Jesuso.

18

Charijicha jataain nelateineein ne Cana Coaunera Cojoanonaa que.
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Nii rijieeoritiinne, Jesoso rohan nichuuntaacoain: “Charijicha jataain nelateineein ne Cana Coaunera Cojoanonaa que,” naain caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune. ² Nii jaunte, leinjiin canaanai cotijiaain, canacaanu cataaun teein: ³ “Esinae rauhijiriine aitoon. Inara ichao coreein, aiha caa canaanaine rijijieein nenea naineneeichene, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea naineriheeicheein. ⁴ Cana Coaunera Cojoanonaa que nelateineein neite, leeochoaauru amurijiriin nenea coacuelanaala, aiha caa canaanaine rijijieein rai nichao coreein ne. ⁵ Chunocoha, canu coreniha leinjiin canaanai raerate canu raa aicheein,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Jataainte alalacarae osa que nesarucuaane
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ “Chunocoha, caa ena Canu esenetaeraauru canaanaihunru saruheraniha osa quene, nuluno que ajeri jaberoco tijichaain, cucuana ucuaano jelon joeraanete caohachae. ⁷ Jataainte cairichaojoaure caa chauratane que nenacaauru catchaauru, enaicha osa que sarunojoneein neuruhane jaun. Itolere banate nitohaniha cureein. Nete acaauru amuritoheriin jataain cairichaojoareein nii osa que acaauru saruhera catcha. ⁸ Nii jaunte caohachae, ii bijii, ii tijia, naaonjoain osa que ii saruhin nihane, molo-hin jaohine. Nenacaeneein tejian caohachare, ii bijii, ii tijia, naaonjoain mauhecaain ichaonaa esine que neeine. Nabana, ii bijii, ii tijia, naaonjoain, ii saruhane coreniha, satiin ijiabereeo chabana jacanaacharanejeein nenea usi jana nijiaohine coataa. ⁹ Jana, ii nota, osa que ii saruhane, rocohin jaao. Nenacaeneein tejian caohachare, leinjiin ii nota aina ichaonaa esine que neeine. Nabana jerane ii nota aina jiniiquiin chabana jacanaachara usi jana nijiaohine coataa.

Carenero nitaje que cuaain relanajaane
(Lc 15.3-7)

¹⁰ Jiaonriha, chunocoha caa canaanaihunru que jaolecohichene. Dedeu neein itolere bana acaauru beraihuruha Ofa Cana Coaunera rohan neein rai letonocuru anjeraaurune jaunne inara rai aitoon. ¹¹ Canu- Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaunnena, nitajerai nenacaauru ichoterateraanu que turuhin neein.

¹² Aonacuche. Tana leinjiin catcha, lefashaain niha rai carenerone jana, nitajiha leinjiinne, ichatane ucuunno que nii iscoon choonca iscoonni ratiriin, ¹³ nii nitajenaa ariin eruhane, nii iscoon choonca iscoonnein nitajelanaala nenacaauru coroaecane amurijiriin, esinae rauhijiriin niicha eruhi coroaerihane. ¹⁴ Nii rijijieeinte, nii leinjiinejein nitajeeuruha caa canaanaihunrune jerene dedeeu nenea cana inaca Cana Coaunera.

Chatohaneein nainecure ita que suujua acatecuruha Jesocurisito coitucuerane.
(Lc 17.3)

¹⁵ Chunocoha leinjiin inara caje Jesocurisito coitucuera, baaso ichaain niha chunocoha raine, jelai teein cotijiaain baaso ichaain niha raine coitucuerateein rai raotojoein ereeine, nii rai irihane jana rai nere tonoraain coitucuhin nihanete, inae jataain raotojoein neriquicheein jiniiquiin. ¹⁶ Jana ii ere tonoraenihane, leinjiin coroatajaainniji cotijiaain, acaauru aina jiniiquiin rai ereeuche, ii coroatajanena nainecureuha nii leeochoaauru netonaine coina. ¹⁷ Jana, acaauru ere nihanatiin tonoraenihane, netaojiaain Cana Coaunera coroaeraauru rai beein, acaauru rai teeute rai ereeruhine.

Nii netaojiaain Cana Coaunera coroaeraauru ere tonoraenihane, Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauruneein teein, Roma curuaanaa rai cacha cobaraain coriqui ba-
jaurera rijijieein coaracuche.

¹⁸ Caa chauratane que netiin, inara ichanohite, jerichanejeein dedeeu icharareein. Jana, caa chauratane que netiin jaolecohichene jaante, dede caje jaonjoinereein.

¹⁹ Caa quene inara rai aitoreeunni. Caa chauratane que netiin, ita que jerajejeein neein ita suujua rijijieein coacuhin Cana Coaunera bajaain, cha bajanaa jeriquichenete, inara rai inaraacha bajai tereein canu inaca Cana Coaunera. ²⁰ Chunijiun neeichene jaaunru, Canu coreniha, coroatajaain, nichatajaain, naaonjoaain netaojiaain neeichenena canu netonai, ecu inara aina nereeeunni,” naa Jesusone janate:

²¹ “Curuaanaa, inata saain canejera que casuujua acatichaaunne caohachae, baaso ichaain niha caraine, caainsi saneeina,” naa Fedorone janate: ²² “‘Coatiha, caainsi saneein,’ nahaan. ‘Caainsichoonca saneein caainsinei quene aitoon, ii suujua acateeine coina,’ ” nae Fedoro rai Jesoso.

Rai fatoroon cachaauru rebe aninoana jereniha acaauru beraichaneein nenaane

²³ “Nitohanihane jaunne, naaonjoaa Cana Coaunera Cojoanonaane que inara rai aitoreeunni. Aonacuche. Rebe rucuhena jeriha leinjiin curuaanaa *reyne* rijijiei nereretanaa quene inara relareeunni. ²⁴ Inae rebe rucuhena nunuhetihane janate, jataain arajiin que rebeeona rai cacha turuaa uure rene. ²⁵ Nete, neniha cha coretihane jaanne jaun, jitariin bereecuru, rai sinijera, rai rucuheleeeuru, naaonjoainuri aina curuaecaain, letononeein neeuruhane coina acaauru que necoretihane coina aite nii *rey*. Jitaain rai rebe coretihanereein tiaaajoaain satiin jiniiquiin amihaneeuruhane coina. ²⁶ Nii jaunte, nii *rey* acatiha neseonraain: ‘Curuaanaa, atiin caque ii suujua acateein, canu cohacarihune ii rai jitariin corete,’ naa rai nii cachane jana, ²⁷ cairichaaajoaain coaraane jaun, nii rai rebe aninoain que suujua acateein nirijieein jianerate. ²⁸ Nete inae jianiha nii rebeonajaane jana, caje cuhin rai corihanera que coroatajajeein rebeeona aina ita eruhin, nii rebeeoca quene coreniha mucuhin rai raro tororohin: ‘Caque rebeoquine jaan coreteeu,’ naa raine janate, ²⁹ nacatiha neseonraain: ‘Canu que ii suujua acateein, canu cohacune ii rai jitariin corete,’ naa rai nii leechane saijieein, ³⁰ tonoraelanaala caresero cuhane enoaerate, cuu niha rebe jitaain coretihane reentiaaine coina. ³¹ Nitohaneein, caresero cuhane nii acaauru leecha tihane coaraante, jataain rautaaurenihane jaun, nii acaauru curuaanaa *rey* rai biha cuure leechaauru. ³² Nii jaunte, que suujua acateein jianihane baiha nihane jaun, cotiharateein: ‘Nechu aansaineein ichaonaa cacha. Nii rebe coreniha rebeoquine janane, ii que casuujua acateein, carichaaajoaine jaun ii jianeunlu carai aito hine jaun. ³³ Chanuna jana, nii cairichaaajoaain ii coaraain casuujua acatichaaunne rijijieein, nii ii leecha que, ii suujua acateneei,’ naain, ³⁴ inae jataain obaecane jaun, caresero cuhane enoaerate nii *rey*, jitaain rebe coretihane reentiaain,” naain nii nereretanaa que canacaanu relaane baihate: ³⁵ “Nitohaneinte inara casetecareein canu inaca Cana Coaunera, inara suujua aina cutaain inara amute cacha que inara suujua acateein belaineeichene,” naainte aina nerelanaa nichaanune rai beebeje Jesoso.

19

Sinijera joaera quete cacha relae Jesoso.

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Niritiin acaauru rai irihane baihate, aina nerelanaa nichaanune aina Calillea caje amuhin, Jodea batane que turuhin, nucuhe Jorodaan jera que cue Jesoso. ² Nii janate, arajiin sacuure cachaauru. Ecute arajiin cunaitenacaauru rautae. ³ Nii janate, nechu cairichaaauruhane jaan lera ariha, Jesoso rohan nichuuntaain: “Tonaai. Caohachaana

joaereen coreniha rai comasai jaoha cachane,” naauruha Jesuso rai fariseeocuru tabaaurune janate: ⁴“Tana Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane laenanohineein nenea ereretaain aonaquichene. Jaurihanejeein itolere coaunaane nunuheneeinte, quicha, ene, naonjoaain coaunaelu Cana Coaunera. ⁵ Nitohaneein acauru coaunaante: ‘Rai fojiaraauru caje amuhinte comasai raain, leinjiin cachanein nenea rijijieein ichaaorureein,’ naalune coitucuhichene. ⁶ Nitohanihane jaunte, lesajeein necoansajiaa cachane, leinjiin ita jaberoco que jaberocanaa rijijieein neeure, rai comasai aina. Niheichu ita caje, Cana Coaunera tenojoihunru batunaa nainiheijoaereen cacha,” naain acauru tonoraa Jesusone janate: ⁷“Chanuna jana chaen, comasai jaonaa jerera nihane, rai ita jaoruhane jaan cocoiricha tein, comasai joera coina aitelu Moisesa tenojoi rauhi,” naauruhane janate: ⁸“Niritiinte aitelu Moisesa, nechuanainein nere tonorana jereneeichene jaun. Coatiha niqui jauriaanejeein nitohaneein niheilu. ⁹ Nena laen canu inara rai aitoon. Chunocoha, chuni quicha aina ichoaniha rai comasaine jana, jaohin leeocho ene raanete, nii ene niicha rai coreniha inae osa que nesarue nii quicha,” naa Jesuso fariseeocuru raine janate: ¹⁰“Nitohanihane jaun chujian, caohacharihei necoasajiaa cachane,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate: ¹¹“Coatiha nitohanai coitucunaa nainesihuruhi satiin cachaauru. Acaihanijin coitucuuruhane coina, coitucueratiha Cana Coaunerane jaan curuhachate, nii coitucujueeurureein. ¹² Niha araai lauriin nitohaneein necoansajianaa nainelanaala niha cachane jaanu. Tabaaurute, inae nejanoae nitohaneein necoasajiaurenihane coina. Jana tabaaurute acauru cule rocoorua acauru amute cachaaurune jaun necoansajianaa nainecurene. Jana leeochoaurute raotojoein Cana Coauneraacha tei amihanenaa que amihaneeuruhane coina necoansajianaa jerene. Nitohaneein ichaonaa jereraauru, nitohaneein ichaaoruhine,” naain ereereje canacaanu rai Jesuso.

Canaanainunru rausiaaeca Jesusone
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Nii janate, canaanainunru uhaaure Jesuso rene cachaauru, acauru rai Cana Coaunera bajaain, biji que acauru mucuhin acauru rausiaaecane coinane janane, acauru que tacaain caohatihacaanu aina nerelanaa nichaanune. ¹⁴ Nii jaunte: “Coa Canu rene tururuha canaanainunrune caohatihache. Cana Coaunera Cojoanonaate aihuruha caa canaanainunrune rijijieein nenacaauru rainein ne,” naainte, ¹⁵ bijique nii canaanainunru mucuhin rausiaae najaane baiha, jelai caje amuhe Jesuso.

Jesoso ainate ere leinjiin enamanaa coriquihona.
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Nii janate, Jesuso rene turuhin: “Cacha relaera, chariji caohacha ichareeun, chariji bana nitajenaachara ichaonaa que ichaohanune coina,” naa leinjiin enamanaa Jesuso raine janate: ¹⁷ “Chariji caohachana Canu caje bajaai. Caohachate ne leinjiincha. Nitajenaachara ichaonaa caohacha que ichaonaa jereeine, aitohalu Cana Coaunera rai Rauhine jaan tonoraain ichaao,” naa rai Jesusone janate: ¹⁸ “Chariji Rauhina,” naain baajaane janate: “ ‘Coa sonajaain jaoha. Jiaonrihachu, ii comasaine lanaala nenea ene dadaain, asijiauhin, leeochoauru cairichaa casaje que ereein, naonjoaain neeine. ¹⁹ Chaen ii fojiaraauru ere tonoraain, ijiabereeo belaine rijijieein, chamute cacha belaaichaa,’ ” naa Jesusone janate: ²⁰ “Jitariinne, nii chaitoonjoa tonoraan. Chana nenacaen carai lanare,” naa Jesuso rai nii enamanaane janate: ²¹ “Esinae rauhijiriin, chaque lanaelanaala Cana Coaunera aitoonjoa tonorana jereeine, chajaain jitariin nii iicha sirii que necoreteein, cairichaa ihuru rai tenihun. Nii banaachate, jelai amuritoeriin nereein iicha latei dedeeu. Nii baiha canu sacuu,” ²² naa rai Jesusone aonaaante, jataain inaderaain cauha cue nii enamanaa, jataain coriquihocane jaun. ²³ Nii jaunte, aina nerelanaa nichaanune rai: “Esinae rauhijiriinte caaintate, Cana Coaunera

Cojoanonaa que enoha leinjiin coriquihonane. ²⁴ Nacoauneeine aitoreeunni. Charijeein teeinti leinjiin toro seeonjoan amuritojoaain nena camecho, oco jachu cuhane situnaa nainene. Nii amurijiriin enonaa nainihe leinjiin coriquihona Cana Coaunera Cojoanonaa que,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso. ²⁵ Niritoha Jesusone jaunne, jelai amuritoheriin canacaanu suujua elonaane jaun: “Nitohanihane, chariji jana enohin nichotenaa nainereein,” naacaanu ita raine janate, ²⁶ canacaanu coariin: “Nihei chuni raajenihane enohin nichotenaa nainihe. Nete laen Cana Coaunera jerihane joenreein cache enohin nichotenaa naine,” naa canacaanu rai Jesusone janate: ²⁷ “Canacaanune, ii sacuhacaanune coina jitariin canacaanuhacha sirii ratirihacaanulu. Cha jana rarichaanuhin canacaanu nii coreniha,” naa Fedorone jaunte: ²⁸ “Esinae rauhijiriinte, inae Cana Coaunera cojoanonaa que turuhane bana canu, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne itolere cocoainanacaaihuri amurijiriin cocoainanohi nichaaunne jaan rori- *trono* ichoae nelauriaanune bannate, inara netonai lechoonca coroatajai cocoainanacai nequichene rori- *trono* ichoae nelauriariquicheein, nii lechoonca coroata lauriin nenacaauru Israeli cocoachacuru ichanaa coaraain, ‘Acaauru acaaurute caohacha ichae. Jana acaauru acaaurute baaso ichae,’ naain been coitucuhin rucuhequichene coina. ²⁹ Chaen techu, canuhacha icharatei ichacuruhane coina, rai bereecuru, naraaichuru, comasai, fojiaraauru, rai natane, naaonjoain ratirichate, lefasha saneein jelai amurijiriin eruurureein. Chaen techu, chabana nitajenaachara nejeein nena ichaonaa que ichaoreein. ³⁰ Chaen techu, caa ena leeochoauru amurijiriin nelaetoha nocoetonacaauru, caa ena chaque nelatihei rijijieein nenacaauru fautaain chaque nelatelanaala nedaaaurureein. Jana ena caa leeochoauru fautaain nelatihei rijijieein nenacaaurute, jataain nelateineein neeurureein,” naain Fedoro tonorae Jesoso.

20

Leinjiin ocoana erora- cache amiharatera rijicha Cana Coaunera Cojoanonaane que canacaanu relaa Jesusone

¹⁻² Niritoha canacaanu raine baihate nocoana que cache amiharatiha leinjiin ocoana erorane rijicha Cana Coaunera Cojoanonaane que canacaanu relae.

Niritiinte: “Leinjiin cache janohetiin nimichuhin, nocoana jana amihaneeuruha cachaurune coina ariin, inae cachauru eruhin, rai nocoana jana le jiichooneineein acaauru amihaneeo coretihane coina rucujueein, nii cachauru letoae nii amihanenaa erora. ³ Inae acaauru letoane baiha, enoto chujutaelalajeein nacoauneein mituhin cuhin leeochoauru cachauru arihane janate, najiniha neeure nenaanaja cataaun nelanaaejeein cachauru. ⁴ Nii jaunte, nii nelanaaejeeunruhane coaraane jaun: ‘chajaain inara netonai amihanenihuche canu ocoana jana. Inara amihaneeon rijijieeine inara coretereunni,’ naa nii amihanenaa erorane jaun cuure nii cachauru. ⁵ Nii baihate coaiten, enoto chujutaain mituhin cachauru ariin, nii baiha sonaiha mituhin cachauru ari nii amihanenaa erora. ⁶ Inae nuna macohi ichoae teejiha enotone jana, mituhin nacoauneein cachauru arihane jana, nenaanaja cataaun neeuruha rai namihaneeo colane nelanaaejeein cachaurune jaun, erunajaain: ‘Chanuna sonafaajeein amihanelanaala neeiche,’ naain acaauru caje bajaa nii amihanenaa erorane jana: ⁷ ‘Neniha canacaanu rai amihanenaa terane jaunna, amihanenihacaanu,’ naauruhane jaunte: ‘Chajaain aihane inara netonai canu ocoana jana amihanenihuche,’ naain letoanajae nii amihanenaa erora.

⁸ Inae nocohena jerihane janate, rai cachauru beraicha rai: ‘Chajaain, nii cachauru cotijiaain, acaauru satononiha turuhin amihanenacaauru que nunuhetein coretenaacu, nii jauriaanejeein nunuheteraauru que satonoteein,’ naa nii amihanenaa erorane janate, ⁹ inae ichoachaniha cuuruha nii satononiha nuna macohi ichoae

teejiha enotone jana nunuheteen amihanenacaaurune jana, le cachaauru corete jerichanejeein le jiiichooneein, nii coretera. ¹⁰ Nii janate, inae nii ichoaichaniha turuhin amihanenacaauru coretihane jaan que turuhane jaun: ‘Nii satononiha turuhin amihanenacaauru amurijiriin jecha, rai namihaneoo core raaurureein,’ naaure. Nete, nii satononiha turunacaauru rijijieein, jerichanejeein le jiiichoo coreneein raaure acaauru netonai. ¹¹ Nii jaunte, rai namihaneoo core raauruhane ucuaaetoha nejesinajeein nii amihanenaa erora rai: ¹² ‘Caa canacaanu satononiha turunacaaurute, basiinjiincha amihaneeuruhane saijieein, canacaanu coreteeine jeoneein acaauru coreteei, mainajeein amihaneein, enoto ajaanone maajeein abaantacaanune saijieein,’ naaure. ¹³ Niritocuruha nii amihanenaa erora raine jaunte, leinjiin rai: ‘Coatihana baasoneein ii coretichaaunte quiicha belaa. Tana canu aina, le janohineein ii coretichaaunne coina rucuhequine coitucuhine. ¹⁴ Aihana jaun, nocoa ii amihaneoo core. Chajaain amuu. Canune, nii inara satononiha turuhin amihanenacaauru rai, jerichanejeein inara coretichaaunne jeoneein coreteeun, ¹⁵ carai niha rauhi cacoriqui aina quiicha jerei ichacaaunne jaanune jaun. Raunajetocaaunne jaunna baasoneein canu coaraaite,’ naain nii cacha tonorae nii amihanenaa erora.

¹⁶ Nii rijijieeinte, caa enene ichoaichaniha nenacaauru satononiha neeurureein. Jana satononiha nenacaaurute, nunuheneein neeurureein,” nae Jesuso.

Orichaainne biha nacoauneein Jesusone
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Inae bero cuhane Jerosaleen nichaae cuujihacaanune janate, nii lechoonca coroatajaain aina nerelanaa nichaanune cotijiaain, jelai canacaanu teteriin: ¹⁸⁻¹⁹ “Inae enate laen Jerosaleeun cuhacache. Ecute, Cana Coaunera Calaohi cachaneein ne-janoanaa nichaaunne mucuhin, saseredote curuaanaacuru, chaen Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaaureraauru, naaonjoainuri rai canu tiha curureein. Chaen techu nejelau atane caje unacaauru cachaauru rai caetecurureein, caque nocoatijiaain, canu faojoaain coroso que canu teein canu ateinaauruhane coina. Nena nichata janojoin cuhane ichanareeunni,” naain aina nerelanaa nichaanune rai beebeje Jesuso.

Saantiaao aina Joaan nebaacha bajai
(Mr 10.35-45)

²⁰ Nii janate, Jesuso rene turuha uhe Sebedeoo comasai, rai calaohichuru Joaan, Saantiaao, naaonjoainuri aina. Turuhinte, nii calaohichuru rai atiin chaelai ichaa Jesusone coina nacatiha neseeonriaane jana: ²¹ “Chate jerequicheta,” naain caje bajaa Jesusone janate: “Inae ii Cojoanonaa que turuhane bana, atiin ii raotono nichajai que nelauriaa leiijinne jana, ii jaabiji nichajai que nelauriamiinche caa leeochara,” naa Jesuso raine janate: ²² “Cha bajaaichene, coatiha coitucuhin bajaheeiche. Necairichanaa abaantarichaaunnine rijijieeinna necairichanaa abaantana nainequiche,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate: “Abaantana nainichaanu,” naain tonoraaauruhane jaun:

²³ “Nii necairichanaa abaantana nainequiche niqiu. Nete laen, canu raotono nichajai que, canu jaabiji nichajai que, naaonjoaain nelauriana naineneeiche, nitohanai rai tihanune coina nenihanune jaun. Banihateein ichaalu Ofane jaancuruhacha raite, tenojoin niha cureein,” nae acaauru rai Jesuso.

²⁴ Nii Jesuso caje bajaa Sebedeoo calaohichuru nebane aonaainne, nii coroatajai ita nejeraauru que nejeratihacaanu nii lechooncaain aina nerelanaa nichaanune.

Nii jaunte, ²⁵ canacaanu cotijiaain canacaanu rai: “Inarate rai cachaauru cairichaaeriin, acaauru amurijiriin niha nocohetiin neeuruha Cana Coaunera coitucuhichuru curuaanaacurune coitucuhiche. ²⁶⁻²⁷ Nete laen, inara nitohaneein nena naineneeiche. Aihana jaun, chunocoha inara jana leeocharu amurijiriin

nena coaucane, leeochoaauru coroatajanemiin. Jana, chunocoha leeochoaauru amurijiriin nena coaucane, rai letononeein neeine.

²⁸ Nitohaneein nihanune coinane cau turuhin neeun canu- Cana Coaunera Calaohi cachanein nejanoanaa nichaaunne. Coatiha carai quiicha latei teein niha cachane coina cau turuhaaun. Canune, cachaauru rai nelatichaaunne coina letononeein neeun. Canune, osa caje nichotiha arajii cachaaurune coina ohin cacoichana que coretiha cureeunni,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Coroatajai maosa rautaa Jesusone

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Inae Jerico caje amuhacaanune janate, Jesoso caaijie uure arajii cachaauru. ³⁰ Nii janate, bero cuhane babaecooruha coroatajai maosacurune jaun, acaauru rohan situha cuha Jesusone aonaain: “Canacaanu Curuaanaa Rabiri nefoerateneein nena, tana cairichaaajoaain canacaanu coaraaine,” naauruha ehequiine janate, ³¹ aitocuruhane caohateeuruha cachaaurune jana, que rutaain tonijiaain ehehequiin: “Canacaanu Curuaanaa Rabiri nefoerateneein nena, cairichaaajoaain canacaanu coaraau,” naauru janate ecu inacuhin acaauru cotijiaain: ³² “Chatohanai inara rai ichacaunne jeriquiche,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate: ³³ “Conoha canacaanu notanena jerichaanura Curuaanaa,” naauru jana, ³⁴ cairichaaajoaain acaauru coaraane jaun, biji que acaauru nota dadaa Jesusone rijieeoritiin inae conoha acaauru notane jaun, Jesoso caaijie uure, nii coroatajai maosacuru.

21

Jerosaleen turuha Jesusone

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Inae Jerosaleen catainajeein leinjii nese Betafajee ichatane ucuunno- Oliboneein acaauruhacha curuaatei rohan turuhacaanune janate, aina nerelanaa nichaanune caje coroatajai letoae Jesoso. ² “Chajaain taa niita canaacha coarajei neseu cunichuche. Ecute, cositenojineein leinjiin bene, leinjiin curuaanaa narejeen, naaonjoaain borocuru eruriquicheein. Chaen inae erunajaaichene, carai cajiha acaauru cosichuru rututaain uhanajaauche. ³ Inae uhanajaaichene jana, chunocoa inara caje bajaane: ‘Latenaaca curuaanaane jaunna amanajaacaanu. Enate jelaiha acaauru cainaratereein,’ naain uhanajaauche,” naain letoanajae Jesoso.

⁴⁻⁵ Nitohanialu:

“Sioon cocoaichacuru,
joenreen rijijieein nena inara *Rey*
coaracuche.
Acate, inara rene turuha uhe
leinjiin boro laojoiri ichoae.
Cabario ichoae amuuruha
leeochoaauru curuaanaacurune saijieeinte,
leinjiin boro
anajiin tabai ruhacaera
narejeen laojoiri ichoae uhe,”
naain been laenaalu *profeta* inoensine nainaane coina ailu.

⁶ Niritiin acaauru letoaa Jesusone jaun cuuruha nii coroatajai aina nerelanaa nichaanune caje cunacaaurune janate, nii been letoanajaane rijijieein, ⁷ rai narejeen aina boro eruhin, nichoae cajione maritaain amanajaain, Jesoso rai tenajaaunruha aina nerelanacaaurune jana, nichoae lautoroaain cue Jesoso.

⁸ Nii janate, najiniha neeure arajiin cachaauru. Acaauru tabaaurute, bero cuhane acaauru cajione maririjiacooaure. Jana tabaaurute, ajaena raain, najiniha meri-aacooaure. ⁹ Jana, ichoaichaniha cunacaaurute, acaauru caaijie cunacaauru aina corojeein eheehequiiin:

“Rey Rabiri ichoala corooaecuruhine.

Raotojoein turuhine acaneein nenea rijijiein Cana Curuaanaa- Cana Coaunera letono.

Dedeeune maajeein Cana Curuaanaa corooaecuruhine,” naaure Jesoso que.

¹⁰ Nii Jerosaleen turuha Jesusone coaraainte, satiin nii nese sacutaain que suujua rerohecaain cajihaneei amuhemujueein: “Cha cajena unaa ne caa cacha,” naain ita caje bajaain: ¹¹ “Caate, Cana Coaunera ere bera *profeta* Jesoso ne, taolu Calileea nenea Nasarete cocoaicha,” naaure cachaauru.

Teenforo asajai caje cachaauru sitaa Jesusone
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Nii jana inae Teenforo asaae enoha cuhane jana, najiniha neeuruha necorete-nacaauru aina acaauru caje coreteraaurune jaunte, jelai caje sitanajae Jesoso. Coriqui coreeuruha cachaauru raina jaan rori lachohitiin, ecu serori que necoretiha nenacaauru rorine maajeein lachohitiin:

¹³ “Cana Coaunera Quiricha cuhanete: ‘Canu lorerite, acaihaniji Canu bajaebajaaecuruhane jaan coloherineein nereein,’ naain ne laenanohineein. Nete, inara leinjiin asijiaunanaja coloherineein teeiche,” naain acaauru cotai Jesoso.

¹⁴ Nii Teenforo asae, rohan turuhacoaauruha maosacuru, bacosacuru, naaonjoainurine janate, acaauru rautae Jesoso. ¹⁵ Nii cojoelanaacojoai ichaain acaauru notaaca Jesusone jana ecu neein coarajeeuruha saseredote curuaanaacuru aina Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaaureraauru, naaonjoainurine janate: “Corooaenjoinemiin *rey* Rabiri ichoala,” naain cojiorichuruha canaanainunru Teenforo asaaene aonaain obajeeinte:

¹⁶ “Toon ii rai ereeuruhane aonaaina,” naain bajaare.

Nii jaunte: “Aihanu. Aonacaun. Tana: ‘Canaanainunru, sisinacaaurune maajeein ii corooaecuruhane coinate, caohacha ichaai,’ naain laenanohineein nenea reretaaichene,” naain acaauru tonorae Jesoso. ¹⁷ Niritoha acaauru raine baihate, ecu acaauru ratiriin, nii nese caje amuhin, Betaniau cue Jesoso, ecu sinihane coina.

Inacaenihane coina iquera cojiotaa Jesusone
(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Inae janone jelaiha neseeu cuhane jana mijiitohane jaunte, ¹⁹ bero auhaniha niha leinjiin *iquerane* jaun nichuuntaain coarae Jesoso, inaacane lihane coina niqui. Nete inacaenihane jaun:

“Inae chabana coaiten inaariheeini,” naa Jesusone rijieeoritiin ohe nii *iquera*.

²⁰ Nii coaraainte: “Chasiinna luhecotariin ohe,” naauruha cojoelatiin aina nerelanaa nichaanune tabaaurune janate:

²¹ “Esinae rauhijiriin esenetaain, icharichaain Cana Coaunerane esenetaain nee-ichene, caa ena *iquera* ichacaaunne amurijiriinte naineriquiche. Caa ichatane rai: ‘Caalai caje amuhin, cucuana cuhane cunihun,’ naaichene, nii aitocoichene rijieeoritiin cucuana cuhane cure nii ichatane. ²² Nii rijijieein techu, Cana Coaunera caje cha bajaaiiche, terichaanne esenetaainne, inara rai inaraacha bajai tereein Cana Coaunera,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Cocoinaai letono niha Jesusone
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Nii baiha Teenforo asae enohin cachaauru relaa niha Jesusone janate, rene turuhin: “Chatohanai Cocoinanacai neeinna neei ii, catohanai ichaaine coina. Chana cocoinanacai neein ii cocoinae,” naain Jesoso caje bajaauruha saseredote curu-aanaacuru aina Joriocuru bichauhenaaurune janate:

²⁴⁻²⁵ “Canuhetonaina inara caje bajanaa jereeun. Cha Joaan letoaelu cacha cojunacatihane coina. Cana Coaunerana letoaalu, ainihane cachaauru letononeeinna aihalu. Canu rai beeichenena, canuhetonai inara rai canu cocoinaera bereeunni,” naain acaauru tonoraa Jesusone janate:

“ ‘Cana Coaunerate letoaelu,’ naacachenete: ‘Chanuna jana esenetaeneeichelu,’ nareein cana rai. ²⁶ Niheichu ‘Cachaaurute letoaelu,’ nanaa nainihaacache acaauru coasiha. Satiin cachaauru, Cana Coaunera, Joaan letoaalune esenetaauruhane jaun,” naaure nejesinajejin ita rai. Niritiin ita rohecaainte:

²⁷ “Coitucuhaacaanu,” naauruha Jesoso raina jaunte acaentonai:

“Aihana jaun chujian canuhetonai, inara rai canu cocoinaera benaa nainihaaun,” naain acaauru tonorae Jesoso.

Coroatajai calaohichuru letoaa leinjiin cachane rijijiei que acaauru relaa Jesusone

²⁸ Nii baihate acaauru rai:

“Tonaquiche jana inara caa erenaa que. Leinjiin cachate coroatajaain neeuruha rai calaohichurune jana, leinjiin rai: ‘Canu calaohi, enene canu ocoana jana amihanenihu,’ naa rai inacane jana: ²⁹ ‘Coatiha curinaaunni’ naain cunaa jerenihane baiha cue nii leinjiin rai calaohi. ³⁰ Nii baiha coaiten, nii rai calaohi coroataja letoaane janate: ‘Saan ahi. Inae curichaaunnicha ofa,’ naane saijieein cuene. ³¹ Chariji inara rai, rai inaca ere tonoraain niicha icharatei ichae,” naain canacaanu caje bajaa Jesusone janate:

“Nii ichoaichaniha rai inaca letoanojointe, inacaacha icharatei ichaain inaca ere tonorae,” naauru janate:

“Nii rijijieein techu, inara aineeichene jana, Cana Coaunera Cojoanonaa que niha cuurureein Roma curuaanaa rai cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera aina ene cojoaelorohecuro. ³² Caohachaaain rai nichao coreein neeuruha cachaaurune coina, relanajaa uhalu Joanne jana, inara esenetaeneeichelune jana, Roma curuaanaa rai cachaauru cobaraain coriqui bajaaureraauru aina, nii ene cojoaelorohecuro esenetaauruhane jaun, Cana Coaunera Cojoanonaa que neeurureein. Jana inara, coaraquichene saijieein esenetaain inara ichao coreeneichene jaun, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que neriheneeichene,” nae saseredotecuro aina Joriocuru bichauhenaauru rai Jesoso.

Nechu aansaineein ichaonacaauru amihanenacaauru que cachaauru relaa Jesusone

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ “Caa leeocho erenaa aonacuche. Leinjiin cachate oba cocana sirihane jaun, bino ichaane jaanu ichaain corihateein, nii baiha ucuuneein rori jae nichoae netiin amihanenacaauru beraihane coina. Inae satiin besautiaane baihate, rai leruhin teuruhane coina que amihanenaa inaureraauru cachaauru rai tein ratiriin amue. ³⁴ Inae tainacaane janate, leruhin rai niicha teuruheni teuruha raine coina letonocuru letoaa nii ocoana erorane jana, cuhin bajaauruha nii letonocurune jana, ³⁵ tabaauru letonocuru faojaain, tabaauru atinaain, ajeri que tabaauru bodoosiin, naaonjoainchuru sonajaaure. ³⁶ Nii jaunte, nitohanein rai letonocuru letoaane jana, sonajauruhane jaun, coaiten jelai amuritoheriin, enacoauneein letonocuru letoaane jana, jerichanejjein sonajaaunre nii amihanenacaauru.

³⁷ Nii letonocuru letoaane naineein sonajatocuruhane jaun, satononiha rai calaohi letoae: ‘Canu calaohi nihane jaun, laen que suujua acatecurureein,’ naain niqii letoae. ³⁸⁻³⁹ Nete inae cuha nii rai calaohine jana coaraain ecu ita rai: ‘Caate laen, nerora calaohi nihane jaun, jitariin cana caje caa rai inaca rainein nena raa cureein satiin

aina nedaane coina. Coanete sohin jaohacache. Nii banate, satiin cana raineen neda-
reein nii raineen neenu,' naain nii rijia caje mitaain sohin jaaore nii amihanenacaauru.

⁴⁰ Aihana jaun, inae turuhane bana, cha ichareein acaauru aina, nii amihanenaa
erora," naain bajaa acaauru caje Jesusone janate:

⁴¹ "Nii nechu aansaineein ichaonacaauru cachaauru sohinte jaoreein, cairichaa-
joaain acaauru coaraelanaala. Sohin jaonajaainte, leeochoaauru rai nii amihanenaa tiha
cureein, inae ecu tihane bana rai leruhin niicha taojiaauri teeuruhane coina," naauru
janate:

⁴² "Tana, Cana Coaunera Quiricha cuhane:

'Nii ajeri, loreri ichacuruhane jaanu que nena jaolecooruhane jaan que temurateeinte
loreri jaaure nii loreri icharaauru.

Niine cojoelatohacaanu,

nitohaneein ichaa Cana Coaunerane jaun,'

naain laenanohineein nihane reretaain aonaquichene.

⁴³ Nitohanihane jaunna inara rai aitoon, rai Cojoanona que neeichene coina ti-
halune saijieein nii inara rai niicha teilu ruluhin, janijiin niicha ranojoinunru Co-
joanonaanu que terichaaain Cana Coaunerane jaun. ⁴⁴ Jana canu nii ajeri nichaanne
ichoae comoite raajenhane chalutoroaain nedareein. Jana, canu nii ajerineein chuno-
coha ichoae comohanunete ajane neein nedareein," naain raajenhane neque aite
Jesoso.

⁴⁵⁻⁴⁶ Niritiin acaauru que aitoha Jesusone que nainacuruhane jaunte, Jesoso mu-
cueratena jerecuruhane saijieein, ichana nainecurene, satiin cachaauru coasiha nii
saseredote curuaanaacuru aina Joriocuru bichauhenaauru, satiin cachaauru Cana
Coaunera letono *profeta* niha Jesusone esenetaauruhane jaun.

22

Leinjiin rey calaohi nisirihatihane quete cache relae Jesoso.

(Lc 14.15-24)

¹⁻² Nitohaneente coaiteen acaauru rai nereretanaa rijijie que cuaain ereerejeein:

"Leinjiin *rey*, nisirihatiha rai calaohine coina beseta ichaane jaunte niqui, ³ rai
letonocuru letoae, nii cotihanohichuru cotihacuruhane coina. Nete tonoraelanaala, nii
beseta que turunaa jerecurene. ⁴ Nii turunaa jerecurenihane jaunte, enacoauneein
rai letonocuru leeochoaauru letoae: 'Inae jatoroaingete ne lenone. Coerenetonanaain
nenacaauru nirihurujete soerate. Chajaain beseta bitoaa uucheje,' naain cotihanaacu-
ruhane janate, ⁵⁻⁶ tonorana jerelanaala nocoana jana cue leinjiin. Jana leeochoate,
rai rucuhele que necoretiha cue. Jana leeochoaurute, nii *rey* letonocuru mucuhin
atinanajaain sonajaaure.

⁷ Nii corenihate jataain obajeein, rai soondarooru letoae acaauru *rey*, nii rai
letonocuru sohin jaaoreraauru sohin jaohin, acaauru nese mocooruhane coina. ⁸ Inae
nitohaneein turunaa jerecureniha niicha cotiharateeurine jaunte, 'Satiinte niqui
inae jatoroaain ne, caa nisirihatena beseta. Nete nelatecurenihane jaun turunaa
nainecurene nii jauriaanejeein cotihanohichuru. ⁹ Aihana jaun, chajaain nese cataun
situnacaauru berooru cuhane cuhecujeein, inaraacha erui cachaauru cotihacuchete,
caa nisirihatena beseta bitoaa uuruhine,' naain rai letonocuru letoae nii *rey*. ¹⁰ Nii
jaunte, nese cataun situnacaauru berooru cuhane cuhin, aansaineein ichaonacaauru,
cachaauru caohachaain suujua coaraauru, naaonjoainurine majeein cotihacuruhane
jaun, cache que memoe loreri asajai.

¹¹ Inae satiin nii *rey*cha tei cajione jiaain neeuruha cotihanoichurune jana enohin
coaraa *rey* janate, ecu ne leinjiin cache *rey*cha tei nisirihateeuruhane jaan cocoa-
jione jiaelanaala nena. ¹² Nii cache raite: 'Chasiina nisiriatena cocoaione satiin

rai canuhacha tei jiaeralanaala cau enohite quiicha belaa,' naa rai nii *rey* jana, ecu inauheneeicha neein aonaje nii cacha. ¹³ Niritiinte lenonecuruha cachaurune jana coaraneein nenacaauru rai: 'Caa cacha biji aina, rai tijia ichojoaain airiniha nocohenaanaa jaaochete, ecu neein chanaaine,' nae nii *rey*. ¹⁴ Arajite niqui cotihanohi ne; nete coroatajaaecure janijiin ranojoinunri. Nii rijiicha Cana Coanera Cojoanona," naain que jaolequiin nenacaauru que cuaain ecu nenacaauru cachauru rai ereereje Jesoso.

Roma curuaanaa rai coriqui bajaaurera aina iriha Jesusone
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Niritiin acaauru que aitoha Jesusone que nainacuruhane jaunte, jelai caje amuhin Jesoso coulurujeeuruhane jaanu leranu arihure ita suujua tacaain fariseeocuru. Chaelai que aitocuruhane jana, baasoneein acaauru tonora Jesusone colurujeeuruhane coina. ¹⁶ Nitohaneein coacuhinte, acaauru ere tonoraeraauru, chaen Erodesi ere tonoraeraauru, naaonjoainuri letoaaure Jesoso rene, coulurujeeuruhane jaan lera ariha coritaauruhane coina. Nii jaunte rene turuhin:

"Cacha relaera, iite iique tonaain iriha cachane tonoraelanaala, esinae rauhijiriin aitiin jeriha Cana Coanerane rijijieein ichaoha cachane coina relaai, rai suujua caje rocohin cacha relaauruha leeochoaurune rijijielanaala. Chaen nechu inanaca cacha ichaone caje coaraain coulurujueneeine coitucuhacaanu. ¹⁷ Nii jaunna, canacaanu rai beeine jerichaanu. Caohachaana Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa- enferadoroacha bajaeratenojoi coriqui *imposto* tihacachene," naain bajaare Jesoso caje. ¹⁸ Nete, nechu cairichanaa coacuhin letononeein aitocuruhane que nainaana jaun:

"Casajenetiin cacha caohacha niha nocoetonacaauru, chanuna baasoneein ca-cairichaa canu coritana coaauquiche. ¹⁹ Canu rai, nii enferadoro rai inaraacha tei coriqui uhaaucha coarae," naa Jesusone jaun, rai coata caje nena coriqui denario teeuruhane jaun coaraainte:

²⁰ "Chariji coujunaca cau caa ne, rai curuaa aina laenanohineein," naain acaauru caje bajaa Jesusone jana:

²¹⁻²² "Caate enferadoro coujunacane," naain tonoraauruhane jaunte:

"Aihana jaun chujian, nii enferadoro rainein nena teeuche enferadoro rai. Jana, nii Cana Coanera rainein nena teeuche Cana Coanera rai," naa acaauru rai Jesusone jaunte inauheneeicha cojelatiin ecu Jesoso ratiriin amuure.

Oha cachane baiha ichanaa cachane bajaauruhane
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Nii bananeeinte, Jesoso coaraa uure sadoseeocuru tabaauru, oha cachane baiha nacoauneein ichanaane esenetaaurenihane jaun, bajaauruhane coina. Nitohaneein uhinte:

²⁴ "Cacha relaera, Moisesate canacaanu rai aitelu, chunocoha leinjiiniji canaanai sirilanaala rai comasai ratiriin ohane, nii onaa ocoala nii rai ninana autana raa rai comasainein ne, nii onaa bereeneein tein, nii autana bereetihane coina. ²⁵ Nii janate, cau canacaanu aina neurelu caainsineein ita nejera nejesinaneein cachauru. Nii acaauru inanate, leinjiiniji rai comasai aina canaanai sirilanaala ohe. Nete leinjiiniji canaanai sirilanaala ohane jaun, rai nocoala rai, nii rai nautana tein ratiri. ²⁶⁻²⁷ Nete jerichanejeein canaanai sirilanaala oha acaentonaine jaun, que jaurii nocoala rai nii nautana tein ratiri. Nirijieein cuaajeente satiin ooruha nii ita nejera nejesinaaurune jana, ohe nii ene netonai. ²⁸ Aihana jaun, inae nacoauneein o caje ichanaa cachane bana, chariji comasainein nereein nii ene, satiin ita nejeraauru comasainein ni-halune jaun," naain Jesoso caje bajaauruhane jaunte:

²⁹ "Cana Coanera Quiricha inoensi reretaain niicha ichana nainei coitucuneeichene jaunte, cha coitucuneeichene jaun aitocoiche. ³⁰ Inae ohane caje ichanaa cachane,

ene, quicha, naonjoainuri ita que nesinijerateein neeururinaain, inae Cana Coaunera letono anjera dedeeu nenacaauru rijijieein neeururichaaaine jaun. ³¹ Tana o caje ichanacuruha onacaaurune que, raaje nujuae caje: ³² ‘Canune, Abaraaun, Isaca, Jacobo, naonjoainuri Coauneraneen. Aihana jaun, coatiha onacaauru Coauneranihaaun. Canune ichaohin nenacaauru coauneraneen.’ naain aitohalu Cana Coaunerane reretaain coitucuhichene,” nae acaauru rai Jesuso.

³³ Niritiin sadoseeocuru relaa Jesusone jaunte, cojoelatiin aonajeeure cachaauru.

Jataain leeochoauru amuritoeriin nelateein tenojoi Rauhi
(Mr 12.28-34)

³⁴ Nitohaneein acaauru relaa Jesusone jana, inauheneeicha aonajeeuruha sadoseeocurune coitucuhinte, ita taojiaaure fariseeocuru. ³⁵⁻³⁶ Nitohaneainte, leinjiin acaauru caje Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeraneein nenea fariseeo, Jesuso rai:

“Cacha relaera, chariji rauhi cana ichao rai leeochoauru amuritoeriin jataain nelateineein tenojoin ne,” naain nechou coulurijiane jaan leranu ariha, Jesuso caje bajaane janate:

³⁷ “Ii Curuaanaa Cana Coaunera belaihu, ii coichana, ii suujua, ii suujue, iicha coacui, naonjoain aina cuaritaain. ³⁸ Caritiinte jataain jauriaanejeein cana rai nelateineein nenea rauhi beratelu cana rai Cana Coaunera. ³⁹ Nii que jauriineein tenojote, jerichanetojoein: ‘Chamute cacha belaaain coaraau, ichaajenhane ijiabereeo belaaaine rijitotojoein,’ nae. ⁴⁰ Caa coroatajai rauhite, jataain nelateein cana ichao rai tenojoi ne. Acatechu nii Moisesa aitoonjoa rauhichuru cana relaauruha *profetacurune* jaan rauhi temuraneein ne,” nae fariseeocuru rai Jesuso.

Cha caje nefoeratenaa ne Curisito Mesihasi.
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Nitohaneein jaiti netaojiaain ita aina neeuruha fariseeocurune janate:

⁴² “Tonaquiche inara Curisito Mesihasi que. Cha caje nefoeratenaa neeicha ne,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate: “Rabiri caje nefoeratenaneainte ne Curisito Mesihasi,” naain tonoraauruha fariseeocurune janate:

⁴³ “Chasiina jana nitohaniane, que aitoroatiha Cana Coaunera Suujuene jaun: ‘Canu Curuaanaa,’ naelu Rabiri, Curisito Mesihasi que. Chaen techu:

⁴⁴ ‘Canu Curuaanaa raite:

“Cau carohan,

caratono nichajai que nelauriaau,

ii que nejeratenacaauru amuritiin

ii tijia asaae tenajaanune reentiaaincha,” nae Cana Coaunera,’

naain belu Rabiri.

⁴⁵⁻⁴⁶ Aihana jaun, chasiina Rabiri caje nefoeratenaa nere Curisito Mesihasi: ‘Canu Curuaanaa,’ naalu rai Rabiri natiin,” naa acaauru rai Jesusone janate, le erenaanejeeiniji tonoraurenihane jaun, inae nii caje coauneein, caje cha bajanaa jerecurene fariseeocuru.

23

Fariseeocuru aina, Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurera ichao biha Jesusone
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Nii baihate, ecu nenacaauru cachaauru, chaen aina nerelanaa nichaanune, naonjoainichaanune rai:

² “Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocurute, aitoha nii rauhine jaan belanaala joenreen cuaain cachaauru relaaure. ³ Atiin acaauru ere tonoraain acaauru aitoonjoa ichacuche. Nete laen caohachaene chaachacuruhane

rijijieein cha ichaquichene, tonaain ereeuruhane nihanatiin, enaacha leechaneein chaachacuruhane jaun. ⁴ Nitohaneeinte, nii chabana nitohanei ichaonaa que ichaonaa naineniha cachane saijieein, cachaauru rai caaintati ichaonaa teure, nii acaauru nihanatiin nitohanei ichaonaa que ichaonaa naineralanaala.

⁵ Nechu caohacha ichaa nocoetocuruhane coaracuruha cachaaurune cointate, nitohaneein neeure. Nii jaunte, rai naurichuru, rai bijihuru cuhane, naaonjoaain Moisesa rai Cana Coauneraacha tenojoin rauhi laenanohineein nenea amaauruhane rautatoore. Chaen techu jataain nelatiha nocoetocuruhane jaan coujunacanu que, cajione ererianohineein nenea jiaainne maajeein aihure. ⁶ Nii rijijieein techu niha lenonena jaunru rori caohachaaauru janijiin ichoae nelauriaain lenoneein, sinacoca asaene maajeein enooruhane, rori caohachaaauru janijiin nichoae nelauriaaure. ⁷ Nitohaneeuruhane jaunte, bero cuhane acaauru que tacaain, acaauru que suujua acateein iriha cachaaurune jereein: ‘Cacha relaera,’ naa acaauru rai cachane jereinchuru aihure.

⁸ Nete laen inara: ‘Canu relaera,’ naain inara rai iriha cachane jereein nenea naineneeiche, satiin inara ita nejeraneein neeichene jaun, leinjiincha niha inara Relaerane jaun. ⁹ Niheichu nainiheeiche chuni rai: ‘Canu inaca,’ naain erenaa nainiheeiche, leinjiincha niha inara Inaca dedeune jaun. ¹⁰ Niheichu nainiheeiche: ‘Canu curuaanaa,’ naa inara rai cachane jereein neeichene, leinjiin Curisito nichaaunne inara Curuaanaa neein nihanune jaun. ¹¹ Nitohanihane jaun, leeochoauru amuritoheriin nenea coaauca chunocoha inara janane, cha lateein neeuruha leeochoaurune, acaauru coroatajane-miin. ¹² Nitohaneein leeochoauru amurijiriin nenea jerenacaaurute leeochoauru fautaain tenojoinereein. Jana leeochoauru fautaain neite, leeochoauru amuritoheriin tenojoinereein.

¹³ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureraauru aina fariseeocuru. Inarate Cana Coaunera Cojoanona que nenea jerecuruha leeochoaurune caohateraneein neeiche. Inara netonai que ichaonaa naineneeichene jaunte, que ichaauruha leeochoaurune caohateraneein neeiche. ¹⁴ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocuru, autanaauru loreri nihanatiin ruluhin neeichene jaun. Nitohaneein ichaohichene aninoaeraneite, Cana Coaunera bajaachene carajaain bajaache. Nitohaneein neeichene jaunte, jataain caseteco coaraa curiquicheein inara.

¹⁵ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureraauru aina fariseeocuru. Inarate chauratane sacuritaain cucuana cuhaneuru amuhemujeein cachaauru ariiriiquiche, nechu jataain Cana Coaunera esenetaera niha nocoetiin relanajaainchene, coroata saain inara amurijiriin moconajaera cachaneein neeuruhane coina.

¹⁶ Coaraain nainacuche inara maosa rijijieein nenacaauru cachaauru relaeraneein nenacaauru. Inarate chunocoha, Teenforo coreniha cha ichaane coina aitohane sainejeein nii naitonjoa ichaeniha cachane, cha ujuaihoneein nenihane que aitocoiche. Nete laen Teenforo corujele oro coreniha chaachaaain nihane coina aitohane jana, chatohanai ichaain nenihane cocoaeraane que aitocoiche. ¹⁷ Aaso aina maosa rijijieein nenacaauru cachaauru. Cha jataain inara rai nelateein nenaane orona. Tana nii Teenforo coreniha que banijiaineein niha nii orone jaun, jataain nelateineein nihane coitucuhichene. ¹⁸ Chaen techu: Chunocoha, Cana Coaunera que banijiai lenonecuru mocohichene jaan rori- *altar* coreniha cha ichaane coina aitohane sainejeein ichaenihaane, cha ujuaihoneein nenihane que aitocoiche. Nete laen, nii rori- Cana Coaunera que banijiai iniho mocohichene jaan- *altar* ichoae nenea coreniha cha ichaa cachane coina aitocoichene, esinae rauhijiriin nohanelanaala ichaane coina aitocoiche. ¹⁹ Maosa rijijieein nenacaauru cachaauru. Cha jataain inara rai nelateineein ne. Nii Cana Coaunera que banihateein tenojoin inihona, ainihane rorina. Tana nii rori

coreniha Cana Coaunera que banijjaineen niha nii inihone coitucuhichene. ²⁰ Aihane jaun nii rori coreniha chaachaain nihane coina aitoha chunine, nii roriicha coreniha coatiha icharinaain, nii nichoae nenea corenihane maajeente ichareein. ²¹ Jana Teenforo coreniha chaachaain nihane coina aitohane, coatiha Teenforo corenihacha ichaane coina aitorinaain, Cana Coaunera quene maajeente aitoreein ecu nihane jaun. ²² Jana dede coreniha chaachaain nihane coina aitoha chuninete, Cana Coaunera nelaurianajaneen niha dedene jaun, Cana Coaunera quene maajeen aitoreein.

²³ Coaraain nainacuche fariseeocuru aina Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureraauru, inaraacha ichai coitucuhin ichoaneeneichene jaun. Caohacha ichaa nocoetiinte niqui jataain ansijiin laajoiri niha natiin Cana Coaunera rai teeiche. Nete jataain nelatei Cana Coaunera rai rauhi tonoraain neneeiche. ‘Caohacha nejesinaacha ichaain, baaso coacuelanaala neein, cairichaaajoaain leeochoauru coaraain, Cana Coaunera ere tonoraain aca jerihane rijijieein que asiin cha ichaelanaala neeuche,’ naa Cana Coaunera rai rauhine sainejeen tonoraeneeiche. Nii leeocho jianelanaala nii rauhi aitoonjoa ichaquichenete caohachae. ²⁴ Inarate, maosa rijijieein nenacaauru cachaauru relaeraneen neeiche. Jataain ansijin laajoiriniha natiinte niqui tonoraain niha cachane jereen neeiche. Nete jataain banejelanaala baaso ichaain neeichene coaraain coitucunaa naineneeiche.

²⁵ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureraauru aina fariseeocuru. Inara cacha coritaera nequichenete, acau cohichene jaan janoriicha culeequiche. Nete cuhanai culejeneeichene jaun jataain calanine cuhanai. Nii rijiiicha inara suujua cuhanai, inara suujua cuhane coacuhin baasoneen cacha basijiaauihin, inara amute cacha caje cha chunaain, naaonjoainchene jaun. ²⁶ Cha coitucuelanaala nitajenaa neein nenacaauru fariseeocuru. Jauriaanejeen nii acau cohichene jaan janori culeequichene rijijieein, nii inara suujua cuhanai itolere baaso ichaquichene jaan caaun calanineen niha inara suujua cuhanaine jaan jaaochete, somaraain neeiche.

²⁷ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeracuru aina fariseeocuru, aiha atanebana airichai nichajaine rijijieein somaraain, jana asaan itolere onaa bucuuru calani sirihane rijiiicha inara suujua cuhanaine jaun. ²⁸ Nii aiha atanebanane rijijieeinte, cachaauru nota rai, inara jaberocohacha cacha caohacha tocohaneein inanacae. Nete, inara suujua cuhane casajenetiin, cacha coritaeraniha caohacha ichaa nocoetiin aaichene jaun, leinjiin calani rijijieein neeiche. ²⁹ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeracuru aina fariseeocuru, inaraacha ichai coitucuhin ichaeneeichene jaun. Casajenetohichene jaunte, nechu cacha coritaeraniha, nii inara foerateracuru sonojoihunru *profetacuru*, cacha caohachaain suujua coaraauru, naaonjoainuri cojunaca ichaquiche ajeri caje, caohatiin itolere que corujueleteein. ³⁰ Nitohaneen ichaante: ‘Cana foerateracuru jiniichaain ichaohacachelune jana nihane, coatiha acaauru coroatajane rihahacache, *profetacuru* sohin jaaoruhane jana,’ naain ereeiche. ³¹ Niritiinte, inara raajenihane, nii inoanlu *profetacuru* sohin jaaoreralu nefoeratenequichene coitucuhiche. ³² Inae nitohaneen nunuheteeruhalu inara foerateracurune jaan besautiaauche.

³³ Acanocuru, acano caje nefoeratenacaauru. Coatiha usi tabai jana caseteco neriquicheeinne caje nichoteriheicheein. ³⁴ Nii coinante inara rene *profetacuru*, cha cojoeluinanaa inaurera, cacha relaeracuru, naaonjoainuri letoaanune jana, tabaauru sohin jaohin, coroso que tabaauru tein, tabaauru faohariquicheein sinacoca asae tein. Chaen techu, neseuru neseuru naineen arinajariquicheein. ³⁵ Nii jaunte inara, satiin cacha caohachaauru atinanohichuru coreniha caseteco coariquicheein. Caohachaain suujua coara Abeli atinaauruhallune que nunuhetein, Cana Coaunera rai jelai tein nenea teeruhane jaan rori rohan nenea *santuario* rohan tein inaraacha

soilu- Berequihasi calaohi Sacariasi que tiaaajoaain, caseteco coaraa curiquicheein. ³⁶ Esinae rauhijiriinte nitohanihane coreniha, caseteco coaracurureein caa enene nenacaauru cachaauru,” nae Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurera aina fariseecuru rai Jesuso.

Jerosaleen cocoaichacuru coreniha chanaa Jesusone

³⁷ Niritohane baihate: “Cairichaaajoaiche Jerosaleen cocoaichacuru, inara rene Cana Coaunera letonocuru *profetacuru* sohin jaohin, Cana Coaunera ere beracuru bodoosiiche ajeri quene jaun. Araai saaine niqui, ii cocoaichacuru ranaa jereun, nitaro asae calaohichuru taojiaa ataoharine rijijieein. Nete canu esenetaeneeichene jaun canu rene unaa jereneeiche. ³⁸ Aonacuche. Ena caje coauneein, inae inara aina nerihaaunni. Aihana jaun, inae nerinaain inara beraicha. ³⁹ Inae nacoauneein canu coariheeicheein, turuhanune bana: ‘Caa ena turunaa Cana Curuaanaa coroaecuruhine satiin chauratane que nenacaauru cachaauru,’ nariquicheeine que tiaaajoaain,” nae Jesuso.

24

Nitajerichaain Teenforone biha Jesusone

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Inae Teenforo caje mituhin jelai caje amuhane rai niha Jesusone janane, rohan nichuuntaacoain caohatiin ichanohiniha nii Teenforone coaracaanu aina nerelanaa nichaanune.

² Nii jaunte: “Caohatiin ichanohiniha caa Teenforonena coarajeeiche. Esinae rauhi-jiriine inara rai aitoon, coatiha nii leinjiinniji ita ichoae nerinaain caa ena inaraacha coarajei ajeri, inae satiin nitajerichaaaine jaun,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso.

Nacoauneein tururichaaain Curisitone bajaauruha aina nerelanacaaurune

(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Nii baihane, Oliboneein acaauruhacha curuaatei ichatane ucuunno cuhacaanu, ecu turuhin jelai lauhecoba Jesusone jana, rohan nichuuntaacaanu aina nerelanaa nichaanune. Nitohaneein rohan nichuuntaainne:

“Canacaanu rai nii chaitoonjoan beeinene jerichaanu Curuaanaa. Chabana nacoauneein cau tururiquiin. Chatohanaicha inae turuhe lalajeeine jana, ii turu cojoinaca beraneein coarichaanuhin, inae saaelalajiha cana janonaane bana,” naain caje bajaacaanune janate:

⁴ “Caohachaaain necohalajiin neeuche, nabana inara coritaaauruha chunocohacurune coataara. ⁵ Arajii cachaaurute, canu niha nocoetiin inara coritana jerecurureein: ‘Canune Curisito Mesihaseeunra,’ naainte, arajii cachaauru coritaaaurueincha.

⁶ Niha sonaana cau, tajiha, naaonjoaaine coitucuhichene, jiaonriha nesoonetohichenera, nitohanihate cureein nii ajinihara. Nete, nitohanihane nihanatiin, jaiti cana janonaa satono que turuenerueincha. ⁷ Nejelau lauri nenacaauru ainate, sonaana que neeurureein leeocho lauri nenacaaurura. Nejelau atane que nenacaauruniha natiinte, leeocho atane que nenacaauru aina sonaana que neeurureeincha. Chaen techu, itolere sacuritaain niha mijetenane jana, araai laurii atanecuru que niha cureein carorara. ⁸ Nitohaneainte nunuheca cureein, inae cana cojoanonaa satono que turuhelalajihane jana, jataain inaderaauruha cachaaurune jaan cojoanonaara.

⁹ Nii jana inarate tenojoiniha curiquicheein cocoinanacaaihuri rai, inara faojoaain, inara atinaain, naaonjoaain inara teeuruhane coina. Chaen techu, satiin cachaauru, canu coreniha inara que nererojoecaaeriin neeurureeincha. ¹⁰ Nii banate, arajii canu esenetaera niquichene, inaraacha esenetai jianein, ita que nererojoecaaain, nejesinajeein ita colurujueein ita teriquicheein cocoinanacaaihuri rai.

¹¹ Arajiite *profetaniha* nocoetiin turuhin namute cachaauru coritaauruhane, acaauru esenetaaurureein arajii cachaauru. ¹² Nitohaneeinte, jataain baaso coacuhin inae ita belaihuruhane jianeein niha cuurureein cachaauru. ¹³ Nete laen, nii niicha esenetai esenetaane nunuhetihane caje coauneein, jerichanejeein satono que tiaain sacuera nichotereeincha. ¹⁴ Caa ena nenea ichaonaa erenaa raotono quiicha beebejei Cana Coaunera Cojoanonaate, satiin chauratane sacuritaain benojoinereein, satiin cachaauru inae coitucuuruhane jana, besaute que turuha cana cojoanonaane coinara.

¹⁵ *Profeta* Danieriicha laenailu reretaain coarate nii coitucuhin nichotenaa nainereein. Aihana jaun, inae nii Teenforo asaae jelai tein Cana Coaunera que banijiaain *altar* ichoae ecooca Cana Coaunera que nejeratenaa casicheine coaraquichene, ¹⁶ Jodeau nenacaauru sorooruhine ichatane ucuunno que cuhinchu. ¹⁷ Jana, rai loreri janori ichoae nenea, jiaonriha fauhin rai rucuhene raane. ¹⁸ Jana rai nocoana jana nenea, jiaonriha rai nenajau cauhin rai cajione ranaa coaacane. ¹⁹ Jataainte cairichaojoaaurureein nii cojoanona que turuhane bana ausurineein nenacaauru enecuru, sisihajeein canaanai sirichaauru enecuru, naaonjoainuri. ²⁰ Cana Coaunera bajaache, nabana jelarona bana, niheichu nebetacana cojoanona, naaonjoain bana niha nii sorohichene jaan cojoanonaane coataa. ²¹ Nitohaneeinte niha cureein jataain necairichanaa tabai, cana necoaauna caje coauneein nii chabana niha nitohanaine que airijiin niheichu nerinaain nii baiha. ²² Jana, nii cojoanona sarotiaeniha Cana Coaunerane, satiin cachaauru nichotenaa nainecururihei. Nete, atiin sarotiereein, janiijiin niicha ranojoihunru belaitohane jaun acaauru coreniha.

²³ Chunocoha inara rai: ‘Caute ne Curisito Mesahasicha. Chajaau tejian coanicha,’ naa inara raine, jiaonriha esenetaaichene. ²⁴ Turuururichaain inara rene casajeeuru *profetaniha* nocoetonacaauru aina Curisito mesahasiniha nocoetonacaauru. Nitohaneein turuhinte, itolere cojoelanaacojoi ichacurureein, janiijiin Cana Coauneraacha ranojoinunrune maajeein coritana nainecuruhane coritacuruhane coina. ²⁵ Nitohaniane ajinihane inara rai beun, caje coitucuhin nainaan ichaohichene coina. ²⁶ Aihane jaun, inara rai: ‘Nota tajiha cache areroote ne,’ naauruhane nihanatiin jiaonriha cuhichene. Niheichu: ‘Nocoo caute ne nasiincha,’ naa inara rai chunine, jiaonriha esenetaaichene. ²⁷ Charijieein teinti, enoto mitu nichajai caje jilnetoha jiacane enoto soo nichaae cuhine, satiin coanojoi ne. Nii rijijieeinte, satiin coanojoiniha cureein, inae nacoauneein cau turuhanu acaihaniji Cache Calaohineein nejanoanaa nichaaunne bana. ²⁸ Charijieein teinti, niha caanii setune que fauha ichotarine caje coitucuerae. Nii rijijieeinte coitucunojoinereein turuhanu canu Curisitonichaaunne bana.

Tururichaain acaihaniji cache calaohineein nejanoanaane
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹ Inae nitohaneein niha nii necairichanaa tabai cojoanonaane janate, nocoheneein nerotoreein enoto cono. Atene netonaite, conohane jianereein nii cojoanona bana. Jana arasijieeurute, dede caje naluurureein. Dedeu nenacaauru nihanatiinte nerurujuaaurureein.

³⁰ Nitohaniane janate laen, inanacareein dede caje inae fauha uhanu canu acaihaniji Cache Calaohineein nenea nichaaunne bera. Nii jana, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaaurute, jataain coasinacaun chanaain coaracuruhane janane, dede sacari jana uhin fauha ureeunni acaihaniji Cache Calaohineein nenea nichaaunne, jataain necaohachaaain itolere ichana naineein nelateein. ³¹ Nitohaneein turuhinne canu letonocuru anjeraauru letoareeunni, tonijiaain jaaiha toteein, satiin chauratane sacuritaain, itolereneein satono tinonritiin nenacaauru janiijiin canu ranojoinunri cachaauru taojiaauruha canu raine coina.

³² Aihana jaun, caa uhera que inara relaanune jaan que nerelaauche. Charijjein teeinti, inae rai nunecuru caohatonanaain alohacoaain ujuanihane caje, inae cataainjia ajaanaane coitucuhiche. ³³ Nii rijijjein, caa inara rai caitoonjoa tocohanihane coaraqichene, inae turuhelalajihanu acaihaniji Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne que nainacuche. ³⁴ Esinae rauhijiriinte, jaiti ooreniha caa enene nenacaauru cachaaurune jana aicheein. ³⁵ Dede aina chauratanete nitajeeurureein. Nete laen, nitajenereein, caa caitoonjoa nainaane reeitiaain, canu ere. ³⁶ Coatiha laen nihei chuni, rai cojoanonaa aina, ‘Naaonjoain rijiu tiaainte aicheeincha,’ naain nii coitucuera. Niheichu, Cana Coaunera letonocuru anjeraauru dedeeu nenacaauru nihanatiin coitucuruhi; niheichu canu- Calaohinichaaune saijjein coitucuhaaun canuhetonai. Acaihaniji canu Inaca Cana Coauneraachate, nii coitucuhin ne.

³⁷ Nihalu Nohene bana aihalune tocohaneeinte aicheein, inae nacoauneein turuha urichaaunni acaihaniji Cacha Calaohineein nenea nichaaunne cojoanonaa que turuhane bana. ³⁸ Coaracuche nachuhinti, jaiti uheniha elo tabaine jana, rai bote cuhane fauhin enoha Nohene que tiaaojoaain, raotojoein lenoneein, acau cohin, necohansajiaain, naaonjoauruhalu cachaaurune. ³⁹ Nejetaote laen, urichaaain elo tabaine coaujeeurenihane jana, uha elo tabaine jaun jetao, jitariin acaauru joocalu ne. Nii rijijjein nechu, coohatejeeurenihane cachaaurune jana, nacoauneein tureeunni acaihaniji Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne. ⁴⁰ Nii turuhanune rijieeoritiinte, ocoana jana neeurureein coroatajai cachaauru. Leinjiinte, amanojoinihane jana, leeocha ratirinojoinereein. ⁴¹ Nii jana, coroatajai enecurute, tutune jaa neeuruhane jana, leinjiin amanojoinihane jana, leeocha ratirinojoinereein.

⁴² Nitohaneein: ‘Cuu tiaainte, turuha ureein canu Curuaanaa,’ naain coitucueeneichene jaun, tururichaaunnine que nainaain ichaauche. ⁴³ Charijjein teeinti, leinjiin cacha: ‘Cuu tiha janotiine janate turuha ureein cau asijiauto,’ naain coitucuhane que nainaane jaun, nii chuni rai loreri asae enohane jerelanaala caohatiin rai loreri beraihane jaun, nenere basijiaera. Nii rijijjein inara netonai jatoroaain neeuche. ⁴⁴ Aihane jaun, Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanonaa nichaaunne turu cojoanonaa coitucueeneichene jaun, inara netonai nainaain jatoraaain canu cohacuche.

Fatoroon ere tonoraain nenea cacha aina, fatoroon ere tonoraelanaala nenea cacha (Lc 12.41-48)

⁴⁵ Cha teeinti letoaain ratiriha rai fatoroonne tonoraain, inae cuu tihane jana rai loreri asaae nenacaauru cachaauru coroaate, ⁴⁶ nii jataain raotojoein neeine, nii letoaain ratirihane jaan ichajihane jana eruha nii rai fatoronne. ⁴⁷ Nitohanein rai fatoroon aitoonjoa tonoraain icharate, esinae rauhijiriin satiin rai niicha sirii beraichanein tereein rai fatoroon. ⁴⁸⁻⁴⁹ Nete laen: ‘Jaitijiecha carajareein rai fatoroon,’ naain nii leeochaauru letonocuru faojoaain sonajaain, ajetoriaacuru aina netaojiaain lenoneein ajeein, naaonjoaan, ⁵⁰ cha cohatejelanaala nihane jana turuhane, nii nechu aansai letono casetecareein rai fatoroon, ⁵¹ caseteco coaracuruha nechu cacha coritaa Cana Coaunera coitucuha nocoetonacaaaurune rijijjein. Ecute catu rioneein chanaarein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

25

Lechooncai ranunaauru ichanohi que erenaa

¹ “Cana Coaunera Cojoanonaate, aihuruha lechooncai ranunacuru nisirihatenea beseta quene rijijie. Nii lechooncai ranunacurute, rai cono erene que mocohin nenea amaain, nii nisirihateneeni cohaca cuure turu jana raauruhane coina. ² Nii lechooncai ranunacuru caje, saouqii ranunacurute, niicha ichai que caohachaaain coacuelanaala icharaauru ne. Jana, leeochaauru saouqii ranunacurute, jataain nainaain niicha ichai icharaauru ne. ³ Nii saouqii cha coacuelanaala nenacaauru ranunacurute, rai cono

amaauruhane saijieein, nacoaauneein noitecuruhane jaanu erene amaarene. ⁴ Nete laen, nii saoquii jataain nainaan nenacaauru, rai cono amaauruhane choae tacaain, le botichananaain rai noinu erene amaare. ⁵ Nitohaneein cuuru jana, jaiti turueniha nii nisirihatenein jaunte, inae siniitoruhane jaun, satiin sinihure nii ranunacuru. ⁶ Nii janate, inae dede catai rijiu: 'Inae uha nii cache nisirihatenein. Chajaain que tacaain raauchera' naain toniha eheonane jaunte, ⁷⁻⁸ nimichucutaain rai cono noitecuruhane jana, nii saoquii cha coacuhelanaala nenacaauru ranunacuru, nii saoquii nainaan cono noinu que erene uhaurera rai: 'Atiin canacaanu sihuche aansijiin, nii inara cono noi erene quera. Inae saa rai noi erenein jaun, jaca canacaanu conone jaunne aitocaaunura,' naauruhane janate: ⁹ 'Nainihaacanuta. Inara sihacaunune, canacaanu rai nihanatiin nerihane coalanaalata. Chajaaincha que necoreteeuruhane jaun cuhin, coretenichuchera,' naaure nii rai cono noinu amaain cunacaauru ranunacuru. ¹⁰ Nete nii rai cono noinu erene coretiha cuuruha nii saoquii cha coacuelanaala nenacaauru ranunacurune jana, inae turue nii nisirihatenein cache. Nitohaneein turuha nii cache nisirihatenein janate, aina jiniiquiin loreri asae enooruha beseta que nii saoquii ranunacuru nainai nenacaaurune jana inae nefue acujua. ¹¹ Nii janate, inae nii acujuaniha turuhin: 'Curuaanaa, atiin canacaanu rai acujua joaracaune canacaanu netonai enohacaanu,' naauruha nii saoquii ranunacuru cha coacuelanaa nenacaauru, rai cono noinu coretecuruhane caje turuhinne janate: ¹² 'Esinae rauhijiriin inara coitucuhanune coalanaala,' nae acaauru rai nii curuaanaa. Nii rijiichate cureein Cana Coaunera Cojoanona.

¹³ Aihana jaun, itolere bana nii que nainai jatoroain ichaaoche, 'Naaonjoai janonaa banate aicheein. Cuu tiariinte aicheein,' naain coitucuneeichene jaun.

Cachaauru rai coriqui tein ratiricha fatoroon rijiicha Cana Coaunera Cojoanonaane (Lc 19.11-27)

¹⁴ Cana Coaunera Cojoanonaate, leinjiin cache coriajai atane cuhane jaun, rai cachaauru cotijiaain, acaauru que coriqui beraichatera rijijie, ¹⁵ leinjiin rai saoqui oaraacai corenein nena coata caje coriqui te. Jana leecha raite, coroata oaraacain te. Jana leecha raite le oaraacain te, le cachaauru rai coretena nainecuruhane jeonijihanaain teeinte amue. ¹⁶ Nii saoqui oaraancaain raera cachate, nii coriqui que rucuhale coreteein, que necoreteein saoqui oaraancaain nii coriqui jojie. ¹⁷ Jerichanejein techu, coroata oaraacain niicha rai jojie nii coroata oaraancaain raera cache. ¹⁸ Nete laen, nii le oaraancaain raera, niicha bajei atane jachu cuhane nii rai fatoroon tenojoi coriqui asi. ¹⁹ Nii baiha carajaain catiaainte, inae turue nii acaauru curuaanaa coriqui tein ratiricha. Nitohaneein turuhinte, nii acaauru rai niicha tei coriqui coreniha acaauru rebe bajae. ²⁰ Nii saoqui oaraancaain raerate ichoaichaniha turuhin: 'Curuaanaa, nocoha taolu canu rai, saoqui oaraancaain iicha tei coriqui. Nocola chaen leecha saoqui oaraancaain joocaaune jaan,' naain, nii coriqui niicha jojie tiha nii rai cachane janate: ²¹ 'Jataain caohachate ichaacha, jelai amuritoriin nena beraichanein ii tereunnicha. Aihana jaun, chajaain caloheri asae enoote jiniiquiin rachoojihacara,' nae nii curuaanaa. ²² Nii baihate turue, nii cache coroata oaraacain coriqui raera. Nitohaneein turuhinte: 'Curuaanaa, nocoha taolu canu rai coroata oaraancaain iicha tei coriqui. Nocola chaen coroata oaraancaain joocaaune jaan,' naa nii coroata oaraancaain raera cachane jana jetaote: ²³ 'Jataain caohachate ichaacha, coroatajajei aina caohachaaain erena tonoraain ichaine jaunne, jelai amuritoherii beraichanein ii tereunni. Aihana jaun, chaajaain caloheri asae enoote, jiniiquiin rachoojihaca,' nae nii curuaanaa.

²⁴ Nete laen, nii le oaraancaain raera cache turuhin: 'Curuaanaa, nechua aansai cachaneine jaun, temueneine jaanru jelai caje temule raain, ii ocoanelanaala nenacaauru caje nihanatiin temule raain, ²⁵ naajoaaine jaunna ii coasiha, atane jachu

cuhane ii coriqui asihun. Nete cau ne nii ii coriqui,' naain nii coriqui cainaa nii cachane jaunte: ²⁶ 'Iite, canu cacha baasoneein bajeriti cacha neei. Inae raotojoein canu temulenelanaala nena niha natiin raain, canu ocoanelanaala nena caje temule raain naajoaanune coitucuhine saijieein, ²⁷ chanuna chaen, canu coriqui amaain teneei banco cuhane. Bana nitohanihane jana nihane, canu turuneeine nii banco cuhane neein nejoocane jaanne maajeein rareeun,' nae nii curuaanaa. ²⁸ Niritiinte, ecu nenacaauru rai: 'Caje nii le oaraancai niicha sirii coriqui ruluhin, nii lechoonca oaraancanein siricha rai teeuche. ²⁹ Nitohaneente, siricha rai jataain jelai amuritoheriin tenojoinereein, jelai amuritoheriin sirihane coina. Jana, cha sirilanaala nenaate, acaihaniji niicha sirii, jitariin caje ruluerareein. ³⁰ Aihana jaun, caa canu cacha baaso cha coitucuhi mucuhin, naain airiniha nocohenaanaa jaaochete, ecu neein mainajeein chanaaine,' nae ecu nenacaauru rai.

Rucuhenoinerichaaain baaso icharaauru aina caohacha icharaauru ichaone

³¹ Inae rai cono caohacha que conohin, rai anjeraauru cataaun uhin turuhin rai roritrone ichoae nelauriaanu canu Cana Coaunera Calaoheinein cacha caje nejanoanaa nichaaune banate, ³² satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru turuurureein canu acatiha. Nitohanein nacatiha turuuhane janate, carenerocuru caje, jelai teein cabraauru leruha carenero beraichane rijijieein, ³³ raotono nichajai que, nii janijiin niicha ranojoihunru- rai cachaauru teein, najaabiji nichajai que nii rai cachanelanaala nechu aansaneein nenacaauru tereein. ³⁴ Nitohanein jelai tihacoaain lerunajaainte, nii raotono nichajai que nenacaauru rai: 'Chajaauche cajiha satiin, nii canu Inaca rausiaenojoneein neiniquichene. Chajaauchete, cana rai chauratane coaunaane caje coauneein, inara que banihateein canu Inaca Cana Coauneraacha rucujuei Cojoanonaa que ichaohiche. ³⁵ Inarate, mijitichaaunne canu coroaatein, cocoirichaaunne acau que cacocaaain, canu nesurunaja colane amuhemuhecaunne, canu nesurunajaanu teein, ³⁶ lanaa canu rai cajionene, carai cajione teein, cunaitichaaunne turuhin cacoharaain, caresero cuhane nihanune jana, turuhin canu coaraain, naaonjoaain canu rai nelatein nerejetocoiche,' narichaaunni acaauru rai canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaune. Niritocooaun acaauru raine janate: ³⁷ 'Curuaanaa, esinaaena mijiteeine ii coroaatein, cocoireeine ii cocoaain, ³⁸ ii nesurunaja colane amuhemuhequine, ichei ii nesurunaja teein, ii cajione colane neeine, ichei cajione teein, ³⁹ cunaiteein, caresero cuhane neein naaonjoaine turuhin ii coaraain, naaonjoa rejetocooaanulura,' naauruha rai nii couluuonojoi suujuaquiin nenacaaurune janate: ⁴⁰ 'Satiin canu nejeraauru cairicheinejeein nenacaauruhacha latei terejetocoichenete, canu rai tiha nii terejetocoichelu,' naain acaauru tonorareein nii acaauru Curuaanaa Rey," nae acaauru rai Jesoso.

⁴¹ "Niritohane baihate, nii najaa biji nichajai que rai cachanelanaala nenacaauru rai: 'Naain cacaje amuhin, moconajaera aina rai letonocuru que banihateein ichanohin chabana jacanaa charanejeein nena usi rene cunichuche, nii coina neiniquichene jaun,' naain usi rene letoanajareein. ⁴² Niritiin usi rene letoanajaainte: 'Inarate, mijitichaaunne niha natiin, canu coroaatelanaala, cocoirichaaunne niha natiin, acau que canu cocoaanelanaala, naaonjoa rejetocoichelu. ⁴³ Niheichu canu nesurunaja colane amuhemuhecaunne niha natiin, canu nesurunaja tiheeiche. Canu rai lanaa cajionene niha natiin, canu rai tiheeiche. Niheichu cunaiteein, caresero cuhane neein naaonjoaanune niha natiin turuhin cacoharaheeiche,' naanu acaauru raine janate: ⁴⁴ 'Curuaanaa, esinaaena ii coroaatelanaala, cocoireeine ii cocoaanelanaala, ii nenajanu lateeine ii rai telanaala, cajione lateeine ii rai telanaala, cunaiteein, caresero cuhane neein naaonjoaaine jana turuhin ii coaraanelanaala, naaonjoan rejetocooaanulu,' naain bajaauruhane janate: ⁴⁵ 'Esinae rauhijiriinte, satiin cairicheinejeein nenacaauru cachaauruacha latei teneeichene canu raite nii teneeiche. ⁴⁶ Satiin nitohanein nenacaaurute, chabana

sanaachara caseteco que neeurureein. Jana, coluunojoi suujuaquiin nenacaaurute, chabana sanaachara ichaonaa que neeurureein,' naain tonoranaareein nii acaauru Curuaanaa *Rey*," nae canacaanu rai Jesoso.

26

Jesoso mucuuruhane coina que ereereecuruhane (Mr 14.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Inae cachaauru rai niritohane nainainte, niicha relai nichaanune rai: ² "Nii coitucuhichene rijijieeinte, coroata janoi cuhane nereein Fasocoo beseta. Inae laen Cana Coaunera Calaoihi cacha caje nejanoanaa nichaaunne mucuhin teeururichaaain coroso que catinaauruhane coina," nae Jesoso. ³ Nii bananeeinte, saseredotecuru curuaanaa curuaanaa Caifasi loreri asae ita taojiaaure saseredotecuru aina Jorionichaanune bichauhenaauru, ⁴ Jesoso mucuhin, nechu nohaneein colurujueein sohin joerateeuruhane que coaacuruhane coina. ⁵ Nejetaote: "Nainihaacache beseta cojoanonaa bana ichacaachene, nabana cachaauru suujua rohecana coataa," naaure jetao ita rai.

Jesoso ichoaete nejujuaauruhane jaan choohite leinjiin ene. (Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Betaniau, "Nabero caje nerautanaa," naain niicha curuaateeuri- Simoon loreri asae niha Jesusone janate, ⁷ ajeri coreti caje ichanohin boticha laajoiri cuhane, le curuhin jujuhin- jataain coretiin nena amaain jetao, rori ichoae lauhecoba Jesusone jana, coturi ichoae nii jujuhi choohite nii leinjiin ene. ⁸ Nii coaraainte obajeein:

"Chanuna jataain coretohaneein saijieein, catohanein jujuhi lanaje caa ene. ⁹ Bana jataain coreein que necoreteein, nii rai core coriqui que, cairicheihuru coroata-janelanaala," naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate: ¹⁰⁻¹¹ "Chanuna niritiin caa ene rohecaache. Jataain canu rai caohachate ichae caa ene. Inae itolere bana inara aina nerihaaunni. Jana, cairicheihurute laen itolere bana neeurureein inara aina. ¹² Caa jujuhi choroha cajabereeo ichoae caa enenete, canu conatecuruhane coina cajabereeo rucuheca ichae. ¹³ Esinae rauhijiriinte, cana rai chauratane sacutaain caa osa caje nichoterichaaain cachane jaan que cachaauru relaaauruhane jaanru, caa cajabereeo ichoae jujuhi tiha caa ene quene maajeein cachaauru rai ereerecureein. Nitohaneinte, coaunojoinereein itolere bana caa ene," nae Jesoso aina nerelanaa nichaanune rai.

Jesoso coulurujih Jodasine (Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Nii jana, nii aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroataja neein nena Jodasite, saseredotecuru curuaanaa coaraa cue. ¹⁵ Nitohanein cuhin jetaote:

"Inaajoaain carai coriqui tenaa nainequiche, inara rai Jesoso tihanune coinata," naain acaauru caje bajaane jana nichata chooncaain coata caje nena coriqui teeuruhane coina rai aitocure. ¹⁶ Nii jaun jetaote, jelai neorihane jana inae acaauru rai Jesoso tenaa nainihane jaan que coacuhin jetao, amuhemujue Jodasi.

Aina nerelanaa nichaanune aina janotiin lenoniha Jesusone (Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Inae nunuheca jorerera colane ichanohi faan quihuruhane jaan beseta Fasocoo cojoanonaane janate, Jesoso rohan nichuuntaacaanu:

"Chu Fasocoo cojoanaa nunuhe cojoanotiin que, canaacha quiineni lenone ichaacaunne jereeita," naain Jesoso caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

¹⁸ "Chajaain taa neseeu leinjiin cacha loreri asaa cuhin: 'Cacha relaerate ichei, 'Inae canu cojoanonaa que tihane jaunne ii loreri asaa ureeun, cuu canu aina

nerelanacaauru aina Fasocoa beseta bitoanune coinara,” naain aitoroate ii rai,’ nanichuchera,” naain canacaanu caje tabaauru letoae Jesuso.

¹⁹ Niritiin letoanajaa Jesusone jaun cuhin, nii naitoonjoa rijijieein Fasocoa cojoanotiin que canacaanuhacha quiineni lenone ichacure aina nerelanaa nichaanune tabaauru.

²⁰ Nitohaneente, inae nocohecane jana, lechoonca coroatajaaain aina nerelanaa nichaanune aina lenoniha ne Jesuso. ²¹ Nitohaneein lenoniha nihacaanune janate:

“Esinae rauhijiriin, leinjiin inara cajete, cacoelaichaneei neeichene saijieein, caque nejeratenacaauru rai cacolurujueein, acaauru rai caetereeincha,” naa canacaanu rai Jesusone jaunne, ²² jataain inaderaain le cachanichaanune:

“Curuaanaa, canu quenacha aitohi,” naacaanu satiin aina nerelanaa nichaanune janate: ²³ “Caa ojoaichu cuhane faan setejarichate nii cacolurujueein caetereein.

²⁴ Nitohaneeine, canu que aitiin laenanohineein niha Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanena rijijieein, Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne, nii nainaa cureeunni. Nete laen, jataain cairichaaajoareein nii canu colurujuera. Caohatorihalu niqui nitohanesihane ajiniha nejanoaenihalu nii cachane,” naa Jesusone janate:

²⁵ “Cacha relaera, canu quenacha aitohi,” naa nii colurujueranu Jodasine janate:

“Mmmjjm, nii bajaaine rijijieeinte aicheein,” nae Jodasi rai Jesuso.

²⁶ Nitohaneein lenonichaanune janate, faan mucuhin: “Narihara Cana Coaunera,” naain, cataaun nii faan tatuhin beeune beeuneein aina nerelanaa nichaanune rai teein:

“Caa quihuche. Caate, cajabereeo nenaaneein ne,” naain canacaanu rai teinte, jericanejeein nii faan ichaane rijijieein ²⁷ acau cooruhane jaan curu cuhane, conacai bino mucuhin: “Narihara Cana Coaunera,” naane baiha canacaanu rai nii conacai teinte:

“Satiin jiniiquiin leruune leruunein caa conacai cooche. ²⁸ Caate cacoichananeein arajii cachaauru caohachanu que canuhacha ichaneni cojunacaneein chorohi jaonoinereein. Acate arajii osaonacaauru que suujua acaterichaaaine coina orichaaunine cojunacane. ²⁹ Nena laen, inae nacoauneein inara aina jiniinquiin, caa oba caje ichanohin conacai coenereunni, Ofa Cana Coaunera Cojoanonaa que inara aina jiniiquiin neein nii bana ocoonaneein nena bino cohacachene reeintiaaajoaain,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso.

Coitucuha nocoetoenerichaaain Fedorone biha Jesusone

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Nii baihane, Quiricha Inoaensi cuhane laenanoineein nena salmo tabaauru que nenatichaanune nainaan, Oliboneein niicha curuateeuri ichatane ucuunno que cuhacaanune janate:

³¹ “Enene cojoanotiin cuhanete, satiin inara, Canu esenetaain canu que jaequuin neeichene jianein, ita caje riaaneriquicheein, Quiricha inoaensi cuhane:

‘Carenero beraicha sohin jaaoruhane janate,

ita caje riaaneeurureein

niicha beraihuri carenerocuru,’

naain canu que aitiin besihalune rijijieein. ³² Nena inae ohanune caje ichanacaaunne, inara ajiniha Calileea cureeunni, ecu nacoauneein jiniiquiin nena coinara,” naa Jesusone janate:

³³ “Ii esenetaain ii que jaecooruhane jianein, neeuruha leeochoaurune nihanatiin, coatiha laen canu ii esenetaain ii que jaecohanune jianerihaaunni Curuaanaa,” naa Jesuso rai Fedorone janate:

³⁴ “Esinae rauhijiriinte, enene cojoanotiin cuhane jaiti ereniha ataohari curuaanane ajiniha, nichata saain canu coitucuha nocoetoeneriquiin,” naa Fedoro rai Jesusone janate:

³⁵ “Airihaauni bajaata Curuaanaa. Ii aina curuaaecaain jereraa casohin ca-
jjaoruhane coinane nihanatiin, nainihaaun ii que jaaecohanune jianeein ii coitucuha
nocoetoenihanunera Curuaanaa,” naa Jesoso rai Fedorone janane, leeochoauru aina
canacaanu netonai, nii aitoha Fedorone rijitoojoein aitocoaanu.

Jetesemanii netiin Cana Coaunera baja Jesosone
(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Nii baihate, aina nerelanaa nichaanune aina jelai caje amuhin, Jetesemaniinein
niicha curuateuriu cue Jesoso. Inae ecu turuhacaanune janate:

“Cau nelauriaain canu cohacuchena, inara tonohanau tajiha cuhin Cana Coaunera
bajani,” naain ³⁷ jiniichaain Fedoro, coroatajai Sebedeeo calaohichuru, naaonjoai-
hunri amaain jataain nererojoeccaojoaain naonaain jetao, jataain inaderae Jesoso.

³⁸ Nitohanein inaderaain jetaote:

“Jataaine onaanajaanu rijitoojoaain casuujua cuhane inaderaaunra. Cau nedaain,
canu jiniichaain ichaaojoein cacohacuchera,” naain ratirinajaain jetao, ³⁹ acaauru
caje, nita cuhin neseonraain atane que coturi temetaain jetao: “Ofa, icheine aitoon.
Bana ii jereeine jana nihane, caa necairichanaa tabai caje canu rocohi. Nena can-
uacha jerei rijijieein ichaaine jereneeun. Ii jereeine rijijieein ichaainene jereeunra
Ofa,” naain Cana Coaunera bajaane nainaan jetaote, ⁴⁰ jelaiha cuhin nii neeuruha
aina nerelanacaaurune jaau turuha Jesosone jana jetao, najiniha sinihuruhane jana
erunajaain jetao Fedoro rai:

“Chanuna canu aina leratojoein, sinilanaala ichaaojoein nenea naineneeiche.
⁴¹ Sinilanaala ichaaojoein neein Cana Coaunera bajaauche, nabana chatohanai que
nesaruhin neeichene coataa. Inara suujuate niqui aitona naine, nete inara jaberoco
jataain nii abaantasine,” naain jetao acaauru ratiriin jelaiha nii Cana Coaunera bajaane
jaan cue Jesoso.

⁴² Nitohanein inae coroata saain, jelaiha cuhin Cana Coaunera bajaane cuhane
jetaote: “Ofa, caa necairichanaa tabai canu cojuhin canu coaranu caje canu roconaa
jereneeine, ii jereeine rijijieein ichaau,” naain jetao Cana Coaunera bajaee Jesoso.

⁴³ Niritiin Cana Coaunera bajaane caje, nacoaaunein jelaiha cuhin, aina nere-
lanacaauru coaraa cuha Jesosone jana jetaote, jataain banetoe niha acaauru rai
sinirenane jaun nimirichaa acaauru notane jaun, sinihuru jana erunajaane jaun
jetao, ⁴⁴ ecu ratirinajaain jelaiha cuhin, Cana Coaunera bajaane nichatasatiha cue, nii
jauriaanejeein aitohane rijitoojoein Jesoso. ⁴⁵ Nitohanein jetaote, jelaiha nacoaaunein
nii neeuruha aina nerelanacaaurune jaun, acaauru rene turuhin jetao:

“Jaitinachura caohacha nainetoojoein siniichete. Inae laen, Cana Coaunera coitu-
cuhichuru bijiu tenojoinichaaun, canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa
nichaaunne cojoanona que turuha. ⁴⁶ Chajaain nimichucuchete amuhacachera, inae
nichuuntajiha nii acaauru rai caeteraanura,” nae jetao Jesoso aina nerelanacaauru rai.

Jesoso mucuuruhane
(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Niritiin, jaiti aina nerelanaa nichaanune aina ereereeca Jesosone janate, tu-
ruha uhe, Jesoso aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroatajanein nenea Jodasi,
letooanajaauruha saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, chaen Jorionichaach-
ene bichauhenaauru, naaonjoainurine jaun, enuha, sabere, naaonjoain que bijii
achunequii nenacaauru arajii cachaauru uhaain. ⁴⁸ Jaiti Jesoso rene turuelanaalate,
nii aina cunacaauru rai jetao: “Inae cuu turunaane: ‘Sohara cacha relaera,’ naain rai
nomeri lohitoreeuni, caje coitucuhin, aca mucuhichene coinara,” naain acaauru rai be
jetao. ⁴⁹ Niritiinte Jesoso rohan nichuuntaain: “Sohara cacha relaera,” naain Jesoso
meri lohitoha Jodasine janate:

⁵⁰ “Cacoelaicha, ii jereeine rijijieein coaraain chatohaneein caetecurumiin,” nae Jodasi rai Jesoso.

Nii janate Jesoso rohan nichuuntaain, Jesoso mucuure nii Jodasi amanojoinuri cachaauru.

⁵¹ Nii janate, rai sabere rocohitiin, que nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa letono uricho sauhitiin beuhitoha leinjiin cacha, Jesoso aina cunaane janate:

⁵² “Jelaiha rai curu cuhane, nii ii sabere teeu. Satiin sabere que sonajaain jaaoreraaurute, sabere que acaauru netonai sonojoiniha cuurureeinha. ⁵³ Tana ena canu Inaca caje bajaanune, canu rai lechoonca coroata lauriin anjeraauru letoanaa nainiha, acaauru aina canu coreniha ita sooruhane coinane coitucuhine. ⁵⁴ Nene naineneeun nitohanai ichacaaunne. Inae rai Quiricha inoaensi cuhane, catohaneein caetecururichaaanne que aitiin laenaeratihalu Cana Coaunerane nainaane nihane jaun,” naante nii mucuha unacaauru rai:

⁵⁵ “Chanuna necha aansai cacha mucuha unaa tocohaneein, sabere, enuha, naonjoainuri que biji achunequuin canu mucuha uhiche. Cojoanoonetoeine inara notaracae, Teenforo asaae cachaauru relaa nenajacoon. Nii saijieeinte, canu mucunaja queneeiche, ⁵⁶ inae nitohaneriquicheeine que aitiin, rai *profetacuru* que laenaeratihalu Cana Coaunerane nainaaichene coina,” naa acaauru rai Jesusone janate, ecu jelai ratiriin, satiin sorohacaanu aina nerelanaa nichaanune.

Niha chatohanaine rucuhaneein nenacaauru Jorioocuru bichauhenaauru acatiha niha Jesusone

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Nitohaneein Jesoso mucuhinte, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa Caifasi loreri asaae amaure nii mucuureraauru. Nii janate, nii Caifasi loreri asaae ita taojiaain neure Moisesa aitoonjoa rauhi que cacha relaurera aina fariseeocuru.

⁵⁸ Nitohaneein, inae Jesoso amauruhane janate, nita acaauru coarajeein cuujueein sacuhin, Caifasi loreri chaje rohan neuruha Teenforo beraichacurune jaun, ecu acaauru aina enohin lauhequuin, jelai caje coauneein Jesoso coaraje Fedoro: “Chatohanerichaaaincha,” naane jaun.

⁵⁹ Nii janate, nechu jataain nohaneein, colurujueein Jesoso atinaeratecuruhane jaanu que coaacure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen niha chatohanaine rucuhaneein nenacaauru Jorioocuru bichauhenaauru, naonjoainuri. ⁶⁰ Nete, nitohaneein arajii cachaauru colurujeeuruha nohaneeine saijieein, nii chatohaneein teuruhane jaanu lera erusichurene. Nii jaunte inae satononiha coroatajaain nimichuhin:

⁶¹ “Esinaete chuhisi: ‘Nainichaaun caa netaojiaain Cana Coaunera coroaecuruhane jaa coloheri Teenforo chamuhintiin, nichata janojoein cuhane jerichanejueein michuhanunera,’ naain erenajaquera,” naauruha nechu nohaneein colurijihane janate, inauheeneicha acaauru aonaje Jesoso.

⁶² Nii jaunte laen nimichuhin:

“Chanuna ereenei iitonai. Esinaena rauhijiriin aitoine jaunna caa ii colurujeeuruha,” naain caje baje saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, nete inauheneeicha aonaje Jesoso ⁶³ Nii jaunte rai nacoaunein:

“Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera coreniha beeinena jereun. Iina esinae Cana Coaunera Calaohi Mesihaseenei,” naa rai saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaane janate:

⁶⁴ “Esinae rauhijiriinte, acanichaaunne que aitohicha. Canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunnena, coarajeeichene jana canu Inaca itolere ichana nainera Cana Coaunera raotono nichajai que lauhecreeunnicha. Chaen techu, dede

sacari jana uhin fauha uhanune coariquicheeincha,” nae nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa rai Jesoso. ⁶⁵ Nii jaunte obaecane cojunacaniha rai cajione romaromaain:

“Nechu jataain Cana Coaunera baijiaate, caritiin ere caa cacha. Cha nenacaaenneeina coaraain cana rai colurujuera laterihacache. Inae inara netonai, Cana Coaunera baijiaeraanu rijitiin irihane aonaquiche. ⁶⁶ Tonaquiche jana inara, caa naitoonjoa que,” naa rai leeochoaauru rai janate:

“Esinaete chuhisi, aca colurujeeuruhane jaan ujuaihona. Aihane jaun ohanete caohachae,” naaure.

⁶⁷ Niritiinte, nomeri colunecuruha tabaaurune jana faohacure leeochoaauru. ⁶⁸ Jana leeochoaurute:

“Chajaain aihane, ii Mesihaseeine, caa ii soera cojoeluinaura,” naain rai nomeri faojoaain soore.

Jesoso coitucuha nocoeteniha Fedorone
(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15, 25-27)

⁶⁹ Nii tonohanau, ecu airiniha lauhecoba Fedorone janate, rohan nichuuntaain:

“Itonaite, Calileea cocoaicha Jesoso aina nerejeto hilu,” naa leinjiin ene coseenra-neein nenaane janate:

⁷⁰ “Nii aito hane jaan cacha coitucuaaun,” naain satiin aonajeeuruha ecu nenacaaurune urichoo suujue Fedoro.

⁷¹ Nii baihate jelai caje amuhin, rijia acuujua rohan cuha Fedorone janate, coaiten coaraain:

“Caa netonaite, Nasarete cocoaicha Jesoso aina nenaane,” naain leeochoaauru rai biha leinjiine janate:

⁷² “Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera notaracaae nii cacha coitucuaaunta,” naain nacoauneein suujue Fedoro.

⁷³ Nii catiariinte Fedoro rohan nichuuntaacoaain: “Esinae rauhijiriinte, itonai aina nenaanein, ii erecha cajete necoitucuerateeicha,” naaure nii ecu nenacaauru Fedoro rai.

⁷⁴ “Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera coaraje nii cacha coitucuenihanunera,” naain nesuujiha Fedorone janate, nii rijieoritiin inae ere ataohari curuaana. ⁷⁵ Nii jaunte: “Jaiti ereniha ataoharine janate, nichata saain cacoitucuhine suujueriquincha,” naalu rai Jesusone coacuhin, jelai caje mituhin amuhin, jataain inaderaain chanae Fedoro.

27

Filato rai Jesoso teeuruhane
(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Inae janohane jana jetaote, satiin saseredote curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru, ita suujua rijitoein ita suujuau tacaure, Jesoso sohin jaaoruhane coina. ² Nitohanein jetaote, Jesoso ichojoaain amaain, Roma cocoaichanein nena coberenadoro Filato rai teure.

Oha Jodasine

³ Inae nitohanein Jesoso cairichaa in atinaaururichaa inne que nainaain jetaote, jataain inaderaain netojoete nii coulurujuera Jodasi. Nii jaun jetaote, nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, chaen Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri rai jetao:

⁴ “Osa quene nesaruun, inara rai atinaaichene coina cha ujuaihona lanaala nena cacha teincha,” naain nii nichata chooncai coatanein nena coriqui coretecuruhane jaan cainaa Jodasine jana jetao, ranaa jerelanaala:

“Nihei cha coitucunaa nainihaacaanu nii aina canacaanuta. Iichate nii coitucuujuue-icha,” naaure jetao Jodasi rai. ⁵ Nii jaun jetaote Teenforo asae nii coriqui rialaaitiin ratiriin jelai caje amuhin raajenhane rai raro ruluhi ohe Jodasi.

⁶ Nii jana jetaote, nii coriqui raain jetao:

“Caa coriquite, ichana corenihane jaun, leinjiin calaniheein ne. Aihana jaun, jelai teein Cana Coaunera rai canaacha tei coriqui curu cuhane, caa coriqui tenaa nainihaa-cache,” naaure jetao ita rai saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru.

⁷ Niritiin coacuhin ita suujua tacaain jetaote: “Atane rocoorua, caje ojoaichucuru jaauruhane coinane jaan,” naain niicha curuaateuri jelai coretecore nii coriqui coreniha, niha nejelau atane caje uhin onaane, cuu teein conautecuruhane jaanu que.

⁸ Nii jaun jetaote, Ichana Batane neein jelai curuaateure enanetojoein cachaauru.

⁹ Nitohaneente: “Rai core nichata chooncaain coatanein nenea coriqui, Isaraelitacuruhacha cainai raainte, ¹⁰ coreniha: ‘Atane rocoorua, caje ojoaichu ichacuruhane coinane jaan,’ naain acaauruhacha curuaatei atane coretecore,” naain beratihalu *profeta* Jeremihasi que Cana Coaunerane rijijieein, nii naitoonjoa nainaaure.

Filato acatiha niha Jesusone

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33–19.38)

¹¹ Inae coberenadoro Filato rene Jesuso amaain turuaauruhane jana jetaote:

“Iina Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa- *Rey* inein,” naain caje bajaa Filatone jana jetaote:

“Esinaete, acanichaaunne que aitohicha,” naain Filato tonorae Jesuso.

¹² Nii nainiha jetaote, cuu teein, Filato rai coulurujeeuruha saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina, Jorioocuru bichauhenaaurune jana jetao, cuu inauhe-neeicha aonajenajae Jesuso.

¹³ Nii jaun jetaote:

“Toon ii que ereein ii coulurujeeuruhane aonaaina,” naa Jesuso rai Filatone jana jetaote, ¹⁴ cuu inauheneeicha tonoraelanaala aonajian Jesusone jaun jetao, inae rai tonaain irihane jaanu coitucune Filato.

Jesoso ateinaauruhane rai neeuruhane

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38–19.16)

¹⁵ Beseta bana naineein jetaote, janijiin: “Acate caohachae mituhanera,” naauruha satiin cachaurune jaan mitai nejesinane caseteco nihane caje Filato. ¹⁶ Nii bana jetaote, caresero cuhane niha itolere sacutaain cachaauruhacha coitucui Jesuso- Barabasinein acaauruhacha curuaatei caseteconeeinne jaun jetao, ¹⁷ satiin netaojiaain codoha-coorua, nii Jesuso colurujeeurera cachaaurune jana:

“Chariji caa coroatajaaihuri caje, jianichaaunne jeriquiche. Caa Jesuso Barabasina jianerihanu. Ainihanena caa Jesuso Mesihaseinein acaauruhacha curuaatei jianerihanu,” naain jetao acaauru caje bajae Filato, ¹⁸ nechu necolai caaun, nii coulurujeeuruha raine que nainane jaun.

¹⁹ Niritiin jetaote, nii cha rucuhacane jaan rori ichoae lauhaca Filatone jana: “Jiaonriha chatohanein nii cha ujuaihonelanaala nenea cacha tenaa coaauquine. Janotiine nii cacha coreniha, jataain baasoneein sinicoonni,” naain jetao berate rai comasai.

²⁰ Nejetaote, satiin nii cuu nenacaauru cachaauru suujua tacaure, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru: “Nii Barabasi jianein nii Jesuso atinaeratee,” naauruhane coina. ²¹ Nii jana jetaote:

“Chariji jianichaaunne jeriquiche, caa coroatajaaihuri caje,” naain acaauru caje nacoauneein bajaa coberenadoro Filatone jana jetaote:

“Nii Barabasi que tacaajeein jianeinena jerichaanu,” naauruhane jana:

²² “Chajana laen ichareeun, caa Jesoso Mesihasee in acaauruhacha curuaatei aina,” naa Filatone jana jetaote:

“Coroso que laen aca teeu,” naaure jetao satiin. ²³ Niritocuruhane jaun jetaote:

“Chatohanai baasona ichae,” naa Filatone jana jetaote:

“Chajaain coroso que teechnau,” naaure jetao tonijiaain ehequiin.

²⁴ Nitohaneen Jesoso jianena jeriha Filatone saijieein, jianena jerelanaala rai suujua rerohecaauruha jelai ichoae jauhecotojoeriin cachaaaurune jaun jetao, acau raerateein jetao:

“Coatiha canu, orichaaain caa cachane ujuaihonneein nerinaaunni. Inarate nii ujuaihonneein neriquicheein,” naain jetao, satiin coarajeeuruha nii cuu nenacaauru cachaaaurune jana jetao, rai biji culeje Filato, nii ujuaihonneein nenihane coujunacaneein, nitohaniha acaauru ichaone jaun.

²⁵ Niritoha acaauru rai Filatone jana jetaote:

“Satiin canacaanune, canacaanu bereecuru aina jiniiquiin, oha caa cachane ujuaihonneein nerichaanuhi,” naaure jetao Filato rai cachaaauru.

²⁶ Nii jaun jetaote, Barabasi jianeen, nii baiha Jesoso bisichateein acaauru bijiu teein, coroso que terate Filato.

²⁷ Nii jana jetaote, niha chatohanaine rucuhecuruhane jaan coloherineein nenaaloreri seeonjoa asae Jesoso amaaain jetao, curuhacaain netaojiaain neeure satiin coberenadoro rai soodarooru. ²⁸ Nitohaneen teein jetaote, rai cajione rocohin que cajione lanajai curuhacure. ²⁹ Chaen couturi que oja caje ichanohin comai lauriaain jetao, rai biji raotono nichajai que otiha teure. Nii baiha jetaote, nacatiha neseeonriaain: “Laraajiin ichaohine Jorioocuru curuaanaacuru Curuaanaa *Reycha*,” naain jetao, ³⁰ couluneeinchuru nii rai niicha teuri otiha que jetao, rai couturi faoha faoaain que ninichaaajeure. ³¹ Nitohaneen mainajeein ninichaajeeuruhane baiha jetaote, nii cajione lanajai, que niicha curuhacuri rocohin, nacoauneein nii rai cajione esine curujuaai amaaure coroso que teeuruhane coina.

Coroso que Jesoso teeuruhane

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Inae nii neeuruhane jaan jelai caje Jesoso amaaauruhane jaun jetaote, Sirene cocoaicha Simoon eruhin, que nii Jesoso teeuruhane jaanu coroso baijiaeratecure.

³³ Inae nitohaneen cuhin: “Couturi Bejero,” naain acaauruhacha curuaateihu turuhin jetaote, ³⁴ elonai que jasisii bino que jetao Jesoso cocoaure. Nejetaote, aansijiin cohin aonaain conaa jerene Jesoso.

³⁵ Inae coroso que Jesoso teein jetaote: “Chariji raineicha nedareein,” naain jetao Jesoso cajione que nocoatijiaaure soodarooru. ³⁶ Nii baiha jetaote, Jesoso asae nelauriaacoaain beraihure.

³⁷ Nitohaneen teein jetaote, rai couturiniha nii casetecaauruhane jaan leranu rai curuaa laenacure:

Caate Jorioocuru curuaanaacuru Curuaanaa *Rey* ne.

naain.

³⁸ Cuu jetao techu aina teein, coroatajai asijiautooru teure coroso que, leinjiin najaa biji nichajai que, leeocha rai raotono nichajai que, naaonjoaain. ³⁹ Jelon situnacaauru cachaaauru jetaote, couturi jisijisihanaain jetao:

⁴⁰ “Teenforo chamuhitiin, nichata janojoein nacoauneein michuhin jerichanejeein tiha nocoetona jeree inatiin, chajaain ichaajenihane ijiabereeo ichoterateeu. Esinae rauhijiriin Cana Coanera Calahineeine, nii coroso caje faau,” naaure. ⁴¹⁻⁴³ Jerichanetoejin jetaotechu:

“Leeochaauru ichoteratihane saijieein, tana laen raajenihane rai jaberoco ichoteratena nainihane. Aca Isaraelitacuru Curuaanaa *Rey* nihane, coroso caje fauhinete

cana netonai esenetaacache. Cana Coauneraacha que jaecohane jaun, chajaain ena ichoteratemiin Cana Coaunera, esinae rauhijiriin niicha belaa nihanete, cana netonai esenetaacache. Acate cana rai aitelu, Cana Coaunera Calaohi nihane que,” naain jetao que ninichaajeeure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru, Moisesa rai rauhi que cacha ralaaureraauru, chaen Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri.

⁴⁴ Nii coroatajai asijiautooru coroso que nenacaauru nihanatiin jetaotechu, nocoeje chanuure.

Oha Jesusone

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Nii jana jetaote, enoto chujutoroa caje coauneein, nuna macohi amuritoheriha enotone reein tiaaajoaain nocojoe cana rai chauratane. ⁴⁶ Nii rijieeoritiin jetaote, tonijiaain ehequiin: “Cana Coaunera, chanuna jelai canainatejeei,” naane neein jetao: “*Eli Eli lema sabactani*,” nae jetao Jesoso.

⁴⁷ Niritohane jana, tabaauru ecu neein aonajeeurera jetaote: “*Profeta* Irihasi cotihacate aite,” naaure.

⁴⁸ Nii jana, leinjiin acaauru caje jetaote, soroneein jeluhariin cuhin jetao, sie tochaneein nena ariin ruhin, elohanti bino sisiaain jetao, jiarana nujua que nujuatein Jesoso ujuae que te, cohane coina. ⁴⁹ Nii jana leeochoaauru jetaote:

“Coa rerohecaate, ichoteratiha uha niicha cotijiai Irihasine coarajihacachera,” naaure.

⁵⁰ Nejetaote, nacoauneein tonijiaain auhaquiin inae ohe Jesoso. ⁵¹ Nii rijieeoritiin jetaote, ecui caje coauneein ocoai cuhin nesoaiheite Teenforo cuhanai bujuaneein nena cajione. Nii jana jetaote, nerurujuaa cana rai chauratanene jana jetao, netatujuacoae ajerichuru. ⁵² Atane banaaurune maajeein, netatujuacoaane jana jetaote, Cana Coaunera coitucueraneein onacaauru cachaauru nihanatiin jetao, o caje ichanajacoaain ichaao. ⁵³ Nitohaneein jetaote, inae o caje ichanaa Jesusone baiha jetao, Cana Coaunera nese Jerosaleeun cuuruha nii o caje ichananacaaurune jana jetao, coaranaacure arajii cachaauru.

⁵⁴ Nitohaneein uha carorane jana, nihacoaa cojoelanaacojoaine jana coaraain jetaote, jataain nesooneein jetao:

“Esinaete chuhisi, Cana Coaunera Calaohine caa cacha,” naaure jetao, soondarooru curuaanaa aina ecu Jesoso beraiha nenacaauru.

⁵⁵ Nii jana jetaote, caje icharaain netiin Jesoso coarajeeure arajii enecuru Calileea caje coauneein coroatajaneraneein sacuureraauru. ⁵⁶ Acaauru aina jetaote cuurelu Maadala bene Mariha, chaen Saantiaao aina Jose neba Mariha, chaen Sebedeeo calao-hichuru neba, naaonjoainuri.

Jesoso jaberoco rucuhacuruhane

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.28-42)

⁵⁷ Inae nocohecane jana jetaote, turuha uhe leinjiin Jesoso ere tonoraera coriquihonanein nena Arimatea cocoaicha Jose. ⁵⁸ Nii Jose jetaote, Filato coaraa cue, caje Jesoso jaberoco bajaane coina. Nii jana rai Jesoso jaberoco teratiha Filatone jaun jetaote, ⁵⁹ Jesoso jaberoco raain, lino caje ichanohi shojoera que conajaain, ⁶⁰ que banijiaain niicha bajerateilu ajeri jachu cuhane Jesoso jaberoco rucujue Jose. Nii baiha jetaote, ajeri que caohatiin nii ajeri jachu bacuujuua fuhin ratiriin jelai caje amue. ⁶¹ Nii jana, Maadala bene Mariha, chaen nii leeochoa Mariha, naaonjoainuri jetaote, nii ajeri jachu Jesoso jaberoco teuruhane jaan acatiha laurijiatii nedaure.

Jesoso jaberoco rucuhacuruhane jaan beraihuruha sondaroorune

⁶² Nii cojoanoo, inae nebetacanaa cojoanonaa nihane jana jetaote, Filato coaraa cuure jiniiquiin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina fariseecuru. Nitohaneein cuhin, inae rene turuhin jetaote:

⁶³ “Curuaanaa, jaiti ichaohane banate: ‘Inae nichata janoha ohane baiha jete, o caje ichanareein,’ naain ererejetoha nii casajeneein ichaonaa cachane quene coaau-caaun. ⁶⁴ Aihane jaun, nii rucuhecuruhane jaan ajeri jachu beraichateeu nichata janoi reeintiaain. Ainihanete, janotiin uhin rai jaberoco amaain: ‘O cajete ichanae,’ naain cachaauru coritaaurure aina nerelanacaauru. Niite laen, nii jauriaanejeein amurijiriin, jataain banejelanaala casaje nere,” naauruha Filato raine jana jetaote:

⁶⁵ “Caa nitohanei beraichane que nenacaauru soondarooru aina cuhin, caohatiin jerequichene tocohaneein nii ajeri jachu funichuche,” nae acaauru rai Filato. ⁶⁶ Nii jana cuhin jetaote, nii ajeri jachu niha Jesoso jaberocone jaan rai fuera sechaure leinjiin secho que. Nitohaneein sechaain jetaote, ecu beraichanu que soondarooru ratiriin cauha cuure saseredotecuru curuaanaa curuaanaacuru aina fariseecuru.

28

O caje ichanaa Jesusone

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Inae situha nebetacanaa cojoanonaane jana, inae ena janohajiha semana nunuhene jana jetaote, Jesoso jaberoco rucuhecuruhane jaan- ajeri jachu coaraa cuure Maadala bene Mariha aina leeocha Mariha. ² Nii jana dede caje fauha anjerane jana jetaote, luhecotariin uhe jataain mijiaainetiin carora. Nitohaneein fauhin jetaote, nii Jesoso jaberoco rucuhecuruhane jaan ajeri jachu fuuruhane jaan ajeri jaberoco raain nichoae lajuuae nii anjera. ³ Nii anjera jetaote, aiha jiacanene tocohaneein jiquihacoha rai jaberocone jana, jataain somajae rai cajione aiha dede sacarine tocohaneein. ⁴ Nii coaraain jetaote, coasina caaun rijijijianein onaa rijiinanaain nedaaure nii beraihurera soondarooru. ⁵ Nii jana jetaote, nii coaraa cunacaauru enecuru rai jetao:

“Jiaoriha casiichene. Inae, nii coroso que teein niicha ateinaauri Jesoso ariha aaichene coitucuhanura. ⁶ Inae cau nihei. Inae nii aitoroetohane tocohaneein o caje ichanaa. Chajaauchete, nii teuruhalune jaan jelai coarae,” naain acaauru que nii Jesoso jaberoco teuruhane jaan jelai coarate nii anjera. ⁷ Niritiin jetaote: “Chajaain erojoein cuhin aina nerelanacaauru rai: ‘Inae jetao o caje ichanaa. Calileea cuhin jetaote, inara ajiniha turoreein. Ecu jetaote coariquicheein,’ nanichuche. Inara rai bihanune coinane cau turuun,” naain jetao, nii enecuru letoae anjera.

⁸ Nii jaun jetaote, jataain casihuruhane saijieein rachoojoein nii Jesoso atane bana jelai caje erojoein uhin biha uure nii enecuru, aina nerelanaa nichaanune rai. ⁹ Nii jana jetaote, ujuueuruha nii enecurune jana acaauru rohan neeoritiin acaauru rai iriha Jesusone jana rohan nichuuntaain, rai tijia que nebalurucaain cutujuaain jetao coroaacure nii enecuru. ¹⁰ Nii jana jetaote:

“Jiaonriha casiichenera. Chajaain canejeranein nenacaauru rai benichuchete, Calileea cuuruhine. Ecune ita coarichaanuhi,” nae jetao, nii enecuru rai Jesoso.

Niicha coarai beeuruha soondaroorune

¹¹ Nitohaneein biha cuuruha enecurune nainiha jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa rai jetao, neseeu cuhin jitariin niicha coaracuri biha cuure nii atane banau Jesoso jaberoco beraiha nenacaauru soondarooru tabaauru. ¹² Nii jaun jetaote, ita suujuau tacaauruhane coina Jorioocuru bichauhenaaauru coaraa cuure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru. Nitohaneein inae ita suujuau tacaain jetaote, jataain arajiin soondarooru rai coriqui teein jetao:

¹³ “ ‘Janotiin sinihacaanune tonohanaute, turuhin Jesoso jaberoco amaure aina nerelanacaauru,’ naauche. ¹⁴ Nii jana coitucuhin, chatohanein inara tenaa coauca

coberenadoro Filatonena, ita suujua tacaain caohaterichaanuhi, nabana baasoneein inara tihane coataa,” naain jetao, nii soondarooru suujuateeure saseredotecuru curu-aanaacuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru.

¹⁵ Nii jaun jetaote, nii coriqui raain jerichanetjoeein nii suujuatenajaauruhane rijitjoeein jetao, aitocure nii soondarooru. Nii jaun jetaote, niritiin acaauru coritaauruhane jaun, eneenetjoeein nii esenetaaure Jorioocuru.

*Niicha icharatei ichacuruhane coina aina nerelanacaauru rai aitoha Jesusone
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)*

¹⁶ Nitohaneein canacaanu rai beratiha Jesusone jaunne, Calileea nii naitoonjoa ichatane ucuunno cuhacaanu lechoonca leinjiin Jesoso aina nerelanaa nichaanune.

¹⁷ Ecu turuhacaanune janate, ecu canacaanu ajiniha niha Jesusone jaun, rohan turuhin jaiti acanihanee esenetaaurenihana tabaaurune saijieein coroaecaanu.

¹⁸ Nii janate canacaanu rohan nichuuntaain:

“Canu Inaca Cana Coaunerate, chauratane, dede, naaonjoainuri rai cocoainacaineen nihanune coina caeteein ne. ¹⁹ Aihane jaun, chajaain satiin caa chauratane sacutaain lauri lauri nenacaauru cachaauru relanichuche inara relaanune rijijieeinte, canu ere tonoraera neeuruhine. Chaen, Canu Inaca, canu- rai calaohinichaaunne, Cana Coaunera Suujue, naaonjoain nichaanune rai canacaanu cachaneein nena jereraauru cojunacateein baotisanajaauche. ²⁰ Chaen inara rai aitonajaaocaaunne rijijieein, nii caitoonjoa tonoraain ichaaoruhane coina relanajaauche. Jerichanejeeinne besautiha cana cojoanonaane reeintiaaajoaain itolere bana inara aina nereeunni,” naain necoe Jesoso.

Marocohacha laenai Ena Nenea Cana Coaunera Ere

*Cana Coaunera ere beebejiha Joaan Baotisitane
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)*

¹ Caate nunuhe caje coauneein Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito que erenaa raotono ne. ²⁻³ Niite inoaenlu nere bera inoaensi Isaihasi que berateein laenaratiha Cana Coaunerane jaun, nii aitothane rijitoein:

“Nii Canuhacha letoai

Canu ere berate,

ii ajiniha cuhin turuhine jaan

bero rucuhereein.

Nitohaniane jaunte:

‘Cana Curuaanaa turunajaanu

bero raujiaauche,’ naain cacha

areroo rohan situnacaauru

cotijiaain suujuatereein,”

naain nere bera inoaensi Isaihasi que berateein laenaratiha Cana Coaunera

⁴ Nii rijijieein jetaote chuhisi, inae cacha areroo cachaauru baotisaain:

“Inara osa jianeein, esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuhin nacoauneein inara ichao coreein neeichene cojunacaneein acauhanau teein baotisanajoineein neeichene inara osa caje inara ichoteratemiin Cana Coaunera,” naain belu jetao acaauru rai Joaan.

⁵ Nii jana jetaote, satiin Jodea batane que nenacaauru aina Jerosaleeun nenacaauru naaonjoainuri nii Joaan ere aonaa curejetecurelu.

Nitohaneein cuhin ecu turuhin esinae rauhijiriin suujuelanaala osaaocuruhane beeuruhane jaun jetao, nucuhe Jorodaan cuhane teein acaauru cojunacatiha acaauru baotisarejete nii Joaan.

⁶ Camecho ujui caje ichanohin cajione que cajionequin jetaote, jacari caje ichanohi que ichoraquiin, sisiincho, irichaje, naaonjoainuri que jetao lenoneein nerejetelu nii Joaan.

⁷ Nitohaneein jetaote, Cana Coaunera ere beebejeein jetao:

“Canu baihate ureein leinjiin jataain canu amurijiriin nelateein nenea. Niheichu rai safato ichora rutuhanune coina nihanatiin nelatejeerinaauni. ⁸ Canune acau que inara camujuaain inara baotisaan. Jana acate laen inara baotisaan ureein Cana Coaunera Suujue que,” nae jetao cachaauru rai Joaan.

*Jesoso baotisaan Joanne
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

⁹ Nii cojoananaa bana jetaote, Calileea batane que nenea Nasarete caje amuhin, nucuhe Jorodaan auhaniha turuha Jesusone jana jetao, ecu Jorodaan cuhane teein acaentonai camujuaain baotisaan Joaan. ¹⁰ Nii baotisaan Joane jana acau caje mituhane rijieeoritiin dede coaraa Jesusone jana jetaote, neboracaa dede bacuujuane jana caje uhin serori rijijieein nichoae fauha uhe Cana Coaunera Suujue. ¹¹ Nii jana dedeeu tonii jetaote:

“Ii te jataain canuhacha jereein canuhacha cocoainanohin cacalabineein neeicha,” naain toniha erenaane jana jetao aonajeure.

*Baaso que Jesoso saruha Moconajaerane
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)*

¹² Nii baiha jetaote, cacha nenaja nihei que Jesoso amae Cana Coaunera Suujue.
¹³ Nii jaun ucuae ataibinaecuru jana niha jena chonca janohin Cana Coaunera Calaohi Jesosone jana jetaote, baaso que saruhane coina cojuhin coaraa moconajaerane jana jetao, Jesoso coroatajanecure Cana Coaunera letonocuru anjeraauru.

Calileea batane cuhin, rai namihaneeo nunuhetiha Jesosone
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Inae caresero cuhane Joaan enoaauruhane baiha jetaote, Calileea batane que cue Jesoso, Cana Coaunera ere Erenaa Raotono que ereerejeein cachaauru rai bihane coina. Nitohaneein inae ecu turuhin jetaote: ¹⁵ “Inae ichuunijiha Cana Coaunera Cojoanona. Aihane jaun Cana Coauneraacha beratenojoin Erenaa Raotono esenetaain tonoraauche,” naain beebeje cachaauru rai Jesoso.

Jenai cachaauru ate mucuurera cotihaca Jesosone
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Nii jana jetaote, Calileea conemuri auhaniha cuujihane jaun jetao, coroatajai ate mucueracuru Simoon, chaen nejera Aanderesi, naaonjoainuri coarae Jesoso, acauhanau rai rede nalaaecuruhane jana. Nitohaneein acaauru coaraain jetaote: ¹⁷ “Chajaauche canu aina. Aihate nii ate mucuhichene rijijieein, canu rai cachaauru mucuhin raeraneein neeiche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

¹⁸ Nii rijieeoritiin jetaote, rai rede ratiriin Jesoso aina cuure.

¹⁹ Nii caje basiinjiin cutiin jetaote, coroatajai ate mucuurera- Sebedeoo calaohichuru Saantiaao aina rai nejera Joaan eruha cue Jesoso, bote cuhane neein redeeuru rucuheca neeuruhane jana. ²⁰ Nii coaranaacane rijijieeoritiin cotihanaacane jaun jetaote, bote cuhane acaauru coroatajaneraauru aina nii acaauru inaca Sebedeoo ratiriin Jesoso aina cuure.

Leinjiin cacha suujua cuhane niha Moconajaera letonone
(Lc 4.31-37)

²¹ Inae Caferenaanon turuhin jetaote, nebetacanaa cojoanona bana ita taojiaain, Cana Coaunera rai rauhi que ereereecuruha Joriocurune jaan coloheri sinacoca asaae cuhin cachaauru relaane nunuhetiha cue Jesoso. ²² Nii jana jetaote, cojoelatiin aonajeure cachaauru, Moisesa aitonjoan rauhi que cacha relaurera amurijiriin esinae rauhijiriin suujua caje coitucuhin aitohane jaun.

²³ Nii jana jetaote, nii netaojiaauruha cachaaurune jaan coloheri sinacoca asaae ne leinjiin cacha- suujua cuhane Moconajaera letono siricha. ²⁴ Aca jetaote ehequiin:

“Chanute canacaanu rene turuha uhita Nasarete cocoaicha Jesoso. Jerihane nechu jataain canacaanu itajeranu quete turuha uhicha. Raotojoeinne canu, ii Cana Coaunera Calaohi neeine coitucuunra,” nae Jesoso rai. ²⁵ Nii jana jetaote:

“Coa iriha. Caa cacha jianeein amuura,” nae jetao Jesoso, nii cacha suujua cuhane nena Moconajaera letono rai. ²⁶ Nii jana jetaote, rijijijianeein nii cacha teein, tonijiaain ehequiin mitue nii Moconajaera letono, nii cacha suujua caje. ²⁷ Nii jana satiin nesoonetiin jetaote:

“Chatohanai cacha relaera cachana caa ai. Coatiha cacha relauruha cacha relaurerane rijijieein cacha relai. Caate laen nohanelanaala esinae rauhijiriin cacha relae. Chaen techu moconajaera letonocuru nihanatiin nere tonoraain cacha suujua caje mituhin amuure,” naain jetao ita caje bajaure nii cachaauru.

²⁸ Nii jana jetaote, coa carajaaeriin Jesoso benaa coitucuure satiin Calileea batane que nenacaauru cachaauru.

Simoon Fedoro tano rautaa Jesosone
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Inae netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereerecuruha Jorioocurune jaan coloheri sinacoca caje mituhin jetaote, Saantiaao, Joaan, naaonjoanuri aina jiniiquiin, Aanderesi aina Simoon loreri asaae cue Jesuso. ³⁰ Nii jana jetaote, inae nii loreri asaae turuuruhane jana, ajaa caaun cunaitiin ecu tocoeeque Simoon tano. Nii jaun jetaote, Jesuso rai beeuruhane jaun, ³¹ rohan nichuuntaain rai biji que michuhane jana jetao, inae caje amue ajaa. Nii rijieeoritiin inae caje amuha ajaane jaun jetaote, nimichuhin acaauru coroaate nii cunaitenaa Simoon tano.

Arajiin cunaitenacaauru rautaa Jesusone
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Inae sohane jaun nocohecane jana jetaote, Jesuso rene satiin cunaitenacaauru, chaen suujua cuhane Moconajaera letono sirichaaauru, naaonjoainuri cachaaurune maajeein amaaure, acaauru rautaa Jesusone coina. ³³ Nii jaun jetaote, satiin nenaana-jaauru caje cuhin, ecu acuujuua niha netaojiaaure cachaauru. ³⁴ Nitohaneein jetaote, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru cachaauru rautaaain, Moconajaera letono sirichaaaurune maajeein rautae Jesuso. Nejetaote laen ereeuruha nii cacha suujua cuhane nenacaauru Moconajaera letonocurune caohate Jesuso, raotojoein acanihane coitucuuruhane jaun.

Calileea batane cuhin, Cana Coaunera ere beebejiha Jesusone
(Lc 4.42-44)

³⁵ Inae janonaa jerihane jaun jetaote, nimichuhin nii nese caje cuhin, jelai Cana Coaunera bajaa cue Jesuso. ³⁶ Nii jaun jetaote, leeochoaauru aina jiniiquiin cuhin Jesuso ariha cue Simoon. ³⁷ Eruhin jetaote:

“Satiin cachaaurute ii ariirijia amuhemuhecure,” naauruha Jesuso raine jaun jetaote:

³⁸ “Chajaau chacuchete ichuun nenacaauru leeochoa nenanajaauru cuhin Cana Coauneraacha beratenojoin erenaa benichaache. Nii coinane jelai caje mituhin cajiha uun,” naain acaauru tonorae Jesuso.

³⁹ Nitohaneein jetaote, cajihaneein nenaanajaauru amuhemujueein, satiin Calileea batane sacuritaain Joriocuru rai netaojiaauruhane jaan coloheriuru asaae Cana Coaunera ere beebejeein, moconajaera letonocuru sirichaaauru cachaaurune maajeein rautaaain amuhemujue Jesuso.

Leinjiin cosibi siricha rautaa Jesusone
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Nii jana jetaote, Jesuso rene turuhin jetao: “Jereeine jana nihane canu rautaai caa canu cosibi caje,” naa leinjiin cacha cosibi caaun cunaitenaa, nacatiha neseonrihaainne jaun jetaote,

⁴¹ cairichaaajoaain coaraane jaun jetao, biji que mucuhin:

“Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi,” naa nii cacha rai Jesusone ⁴² rijieeoritiin caje amuha nii cosibine jaun jetaote, inae somaraain ne nii cacha. ⁴³⁻⁴⁴ Nii nerautaane rijieeoritiin rai necoein jetaote:

“Aonaun. Coa caa ii rautaanune biha chuni rai. Raujiaain Cana Coaunera ere que cacha relaera neein nena saseredote coanihun ii coaraane coina. Chaen inae nerautaai nii ii cosibi cajene coaracuruhane coina, aitoha Moisesa aitonjoan rauhine rijieein, Cana Coaunera belaaone jaanu amaain cunihute inae ii cosibi caje nerautaaone coitucuurumiin satiin cachaauru,” naain jetao jataain suujuatein nii cacha letoae Jesuso. ⁴⁵ Nii jana jetaote, satiin cachaauru rai nii nitohaneein jaberoco rautaa Jesusone que nereretaa cue nii cacha. Nii jaun jetaote, inae neseuru raotojoein turunaa nainenihane jaun jetao, neniha cachane jaun cuhin amuhemujue Jesuso. Nejetaote, lauri laurichuru caje cuhin coaraa cuure cachaauru.

2

Leinjiin jiurona cache rautaa Jesusone

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹⁻² Nii baiha janojanoheriin catiaain jetaote, coaiten Caferenaon cue Jesuso. Inae ecu turuhin, loreri asaae nihane coitucuhin jetaote, rene turuha cuuruha arajii cacheaurune jana jetao, acaauru rai Cana Coaunera ere beebeje Jesuso. Nitohanein arajiin turuuruha cacheaurune jaun jetaote, jataain nemoha loreri asajine jaun, nii acujua rohan nihanatiin nene turuha cachane jaannu. ³ Nii jana jetaote, Jesuso rene leinjiin cache jiurona amaare jenai cacheauru. ⁴ Nejetaote, jataain arajiin turuha cachane jaun, Jesuso rene nii jiurona cache turuanaa nainecurenihana jaun jetao, loreri coarana joaracaain rai nela cuhane tijichaaain, nii niha Jesusone jaan jelon nii jiurona cache faaure. ⁵ Nii cunaitenaa rautarichaaainne esenetaain amaauruha nii amaaurerane coaraane jaun jetaote:

“Inae ii osa caje ii ichoteratein, ii que casujua acatichaaunra cacalabi,” nae jetao nii cunaitenaa rai Jesuso.

⁶⁻⁷ Nii jana ecu neein aonajeein jetaote: “Chanuna caritiin ere caa cache. Nechu jataain Cana Coaunera niha nocoetohane jaunte aite. Leinjiin Cana Coauneraachate nainere osa sitaa cache cajene,” naain jetao suujua cuhane ereerejeein laurujualaauru-juuain aonajeeure Moisesa aitoonjoan que cache relaaureraauru tabaauru. ⁸ Niritiin suujua cuhane coaucuruhane que nainaaain jetaote:

“Chanuna niritiin inara suujua cuhane coaauquiche. ⁹ Cha caaintanerihana nii jiurona rai: ‘Inae ii osa caje ichoteratenojoinnein,’ naain irihaca ne. Ainihane: ‘Nimichuhin chela seriin amuu,’ naacane. ¹⁰ Coarajeeuchenejian, Cana Coaunera Calaohi cachanein nejanoanaa nichaaunne, itolere curuaanaa neein nihanu caa cana rai chauratane quene coaratete, rai nosa caje cache ichotena nainichaaunne coitucuhiche,” naain jetao, nii jiurona rai:

¹¹ “Ii raine aitoon. Nimichuhin chela seriin chenenajau caunihu,” naa Jesusone rijieoritiin jetaote, ¹² satiin nii ecu neein coarajeeurera notaracae jetao, nimichuhin rai nela seriin jelai caje amue nii jiuro caaun cunaitenaa. Nii jaun jetaote, satiin cojoelatiin jetao: “Chabana catohani coarahaacacheta,” naain jetao Cana Coaunera coroaecure cacheauru.

Leinjiin cache Lebi cotihaca Jesusone

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Nii baiha jetaote, coaiten nemuri auhaniha cuha Jesusone jana, rene turuuruha arajiin cacheaurune jaun jetao, acaauru rai Cana Coaunera ere beebejeein acaauru relae Jesuso. ¹⁴ Nii caje cuujuein jetaote, Romanocuru rai *impoestonu* que cache cobaraain coriqui raeranein nihane jaun rai rori ichoae lauhecoha Arafeeo calaohi Lebine jana coariin jetao:

“Chajaau caniha,” naa Jesusone jaun jetao, nii rijieoritiin nimichuhin Jesuso aina cue Lebi. ¹⁵ Nii baiha jetaote, nii Lebi loreri asae lenoniha niha aina nerelanacaauru aina Jesusone jana jetao, cuu nii Lebi aina lenoniha neeure arajiin leeochoauru Romanocuru rai *impoestonu* que cache cobaraain coriqui raaurera, leeochoauru cacheauru- baasonein ichaoha benojihunri, naaonjoainuri. ¹⁶ Nitohanein Jesuso aina lenoniha neeuruha nii nitohanein ichaonacaauru cacheaurune coaracuruhane jaun jetaote, nii Jesuso aina nerelanacaauru rai jetao:

“Chasiina taa Romanocuru rai *impoestonu* que cache cobaraain coriqui raaurera, baasonein ichaoha benojihunri, naaonjoaihunri aina lenone inara relaera,” naaure jetao fariseeocuru aina Moisesa aitoonjoan que cache relaaurera, Jesuso aina nere- lanacaauru rai.

¹⁷ Nii jana jetaote, acaauru aonajeein jetao:

“Coatiha coichaera latecuruhi rauronacaauru. Leinjiin cunaitenacaauruhachate coichaera latecure. Coatiha osa colane nenacaauru cotihaca uhaaun. Osa aina nenacaaurune cotihaca uun,” naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

Suri couu netiin Cana Coaunera bajaauruhane
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Joaan Baotisita sacuurera aina fariseecuru sacuurera jetaote niqui, suri couu netiin Cana Coaunera bajaebajaeure. Nii jana jetaote, Jesoso rene turuhin jetao:

“Chanuna jana chaen, Joaan, fariseecuru, naonjoaihunri relanojoinuru jataain Cana Coaunera bajaee bajaeeure suri couu netiin. Nete laen itolere bana ii aina nerelanacaauru, coaerai cohin, lenoneein, naonjoaunreta,” naauruha Jesoso raine jana jetaote:

¹⁹ “Aiha chuhisi niqui. Nete ene ranaa jeriha cachana jaa beseta que neeuruhane jaun, suri couu nenea nainecurene caa cotihanohinchuru, jaiti acaauru aina niha nii ene raeranu cachane jaun. ²⁰ Nete laen inae nii ene ranaa jerera cache amaaauruhane, suri couu neein inaderaa cuurureeincha,” naain jetao: ²¹ “Coaracuche nachuhinti, nihei chuni obiri enachasine soaain, cajione siri que counera. Nitohaneein nii obiri enachasine soaihanete, nii obiri enachasine asaaere nii cajione siri. Chaen caohachaain nedanaa naineriheii nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane. ²² Nii rijijieeinchu, nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana, cuhane ichonai tera. Nitohaneein cuhane teraa ichonainete naasaare nii coaerati. Nitohaniane jaunte, caohachae coaerai nejesinaneein niha coaeraine. Chaen ichonai, ichonai nejesina-jeein nihane caohachae,” naain jetao cachaaauru tonorae Jesoso.

Nebetacanaa cojoanonaa bana aroso rijijieein nenea tirico moloonejeein quihuruha Jesoso aina nerelanacaaurune
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Nebetacanaa cojoanonaa bana aina nerelanacaauru aina jiniiquiin temule jana situhin, amuhemuheca Jesusone jana jetaote, quihuruhane coina aroso rijijieein nenea tirico inaa moloonejeure aina nerelanacaauru. ²⁴ Nii coarajejin jetaote:

“Chanuna nebetacanaa cojoanonaa nihane jaun cocoaeraa nitohanai ichara natiin, nitohanai ichacure nii ii aina nerelanacaauru,” naauruha Jesoso rai fariseeocurune jana jetaote:

²⁵ Tana nitohanialu Rabirine coitucuhichene: ²⁶ “Nii Rabiri jetaote, saseredotecuru curuaanaa neein niha Abiatane bana Teenforo asaae enohin Cana Coaunera que banijiaain nenea faan qui, nii rai corihacuru aina jiniiquiin mijiitooruhane jaun, saseredotecuruhacha nii faan quinaa nainihane saijieein,” tana naain laenanohiniha Cana Coaunera Quiricha cuhanene ereretaain aonaquichene.

²⁷⁻²⁸ “Nebetacanaa cojoanonaate coaunaelu Cana Coaunera, bana nebetacanaa nainiha cachane coina. Coatiha cache cairichaeranu que nebetacanaa cojoanonaa coaunaailu Cana Coaunera. Nii jaunne laen canu naineeun nebetacanaa cojoanonaa bana nihanatiin quicha ichana jerei ichaain nihanune. Nitohaneeinte inara rijijieein cachaneein rai Calaohi nichaanne cocoaain letoae Ofa Cana Coaunera,” naain jetao fariseecuru tonorae Jesoso.

3

Jiurona bijii cache rautaa Jesusone
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Nii baiha jetaote, coaiten netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereereecuruha Joriocurune jaan coloheri sinacoca asaae enoha cuha Jesusone jana jetao, cuu ne leinjiin cache jiurona bijii. ² Nii jaun jetaote, nebetacanaa cojoanonaa bana nihane jaun nii Jesoso coarajeure fariseecuru, nii jiurona bijii cache rautaane niha nechuu jataain

colurujeeuruhane jaan leranune coina. ³ Nii jaun jetaote, nii jiurona bijii cache rai jetao:

“Nimichuhin nii cache cataaun chujutoroaa,” naain jetao: ⁴ “Chatohanai ichacaane caohachae nebetacanaa cojoanonaa bana, baaso ichaain cache ichao itajihacanena. Ainihane cache ichao rai caohacha ichacaanena,” naain fariseeocuru caje bajaa Jesusone jana jetaote, inauheneecha curuaaequuin aonajeeure. ⁵ Nii jaun jetaote, nii nere aohana jerecurenihane jaun, nererojoecaaajoaain inaderaain, nii curuacaain nenacaauru coaraain jetao:

“Ii bijii raujiaa,” naa nii cache rai Jesusone jana, bijii sijitaain raujiaa nii cachane jana jetaote, inae nerautaaain neraujiaa rai bijii. ⁶ Nii coaraain jetaote, airiniha mituhin ita suujuatiha cuure Erodesi ere tonoraeraauru aina fariseeocuru, Jesuso sohin jaoruhane coina.

Nemuri auhaniha netaojiaauruha arajiin cachaaurune

⁷ Nii baihate, rene turuuruha arajiin Calileea cocoaichacurune jana, nii Calileea conemuri auhaniha cue aina nerelanaauru aina Jesuso. ⁸ Jataain itolere ichaain, cunaite-nacaauru cachaauru rautaaain, naaonjoaane coitucuuruhane jaun jetaote, coaraa cuure Jodea batane, Jerosaleen, Idomea batane, nucuhe Jorodaan auhaniha neein enoto mitu nichajai cajeeurune maajeeinchuru cuhin jetao, Tiro, Sidoon, naaonjoainuri batane cajene maajeein turuha cuure arajiin cachaauru. ⁹ Nii jaun jetaote, chajaain letona jatoraain bote coaracuruha aina nerelanacaaurune coina, acaauru rai aite Jesuso, nabana sururucuruha nii arajiin turunacaauru cachaaurune coataa. ¹⁰ Jataain araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru rautaane jaun jetaote, satiin cunaitenacaauru Jesuso jaberoco dadanaa jerecure nerataauruhane coina. ¹¹ Nii jana suujua cuhane moconajaenra letono sirichauru jetaote, Jesuso coaracuruhane jetao, nacatiha neeseenriaain:

“Iite Cana Coaunera Calaohi neeicha,” naain jetao cojiorichure.

¹² Nejetaote aonajeeuruha cachaaurune jana, que ereeuruha nii moconajaera letonocurune caohate jataain Jesuso.

Afosotoorunu que, lechoonca coroatajai niicha cocoinanenu janiicha Jesusone (Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³⁻¹⁴ Nii baiha jetaote, ichatane ucuuno que iniin caohachaain niicha coaracuri cotijiae Jesuso. Inae satiin netaojiaauruhane jana jetaote, janiinajaain acaauru caje lechoonca coroatajaain nenacaauru cocoinae, corihaneein jiniichaain amuhemujeein, chaen nere beraanu que naaonjoaauruhane coina. Nii lechoonca coroatajai niicha cocoinaauri jetaote, afosotoorunein curuaatenajaain letoanajaen, ¹⁵ cache suujua cuhane nenacaauru moconajaera letonocuru sitaaain, cunaitenacaaurune maajeein rautaaauruhane coina. ¹⁶ Nii lechoonca coroatajaain niicha janiichuri jetaote, nii jauriaanejeein Simoonnein niicha curuaatei Fedoro, chaen ¹⁷ nejera Joaan aina Sebedeo calaohichuru Saantiaao naaonjoainurine. Acaauru jetaote, Boanerges neein curuaatenajae: “Arara calaohichuru,” naaneneein. ¹⁸ Chaen Aanderesi, Ferifi, Bartolomee, Mateo, Tomasi, Arafeeo calaohi Saantiaao, Tadeo, Celotenein niicha curuaatei-Simoon, ¹⁹ chaen nii acaauru lechoonca coroataja, Jesuso colurujueranu Jodasi Isacariote naaonjoainurine.

Moconajaera letononiha Jesuso beeuruha Moisesa aitoonjoan que cache relaurerane (Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Nii baiha jetaote, leinjiin loreri asaae enoha cuha Jesusone jana jetao, ecu rene arajiin netaojiaauruha cachaaurune jaun jetao, nii aina nerelanacaauru aina jiniiquiin lenonena nainecurene. ²¹ Inae nitohanein ecu niicha ichanenu coitucuelanaala niha Jesusone beeuruhane coitucuuruhane jaun jetaote, raa cuure naraaichuru.

²² Chaen Jerosaleen caje turunacaauru Moisesa aitoonjoan que cache relaaurera netonai jetaote,

“Moconajaeracuru curuaanaa Beelseboote, caa cache rai catohanei ichaane jaan tein ne, nii aina cache suujua cuhane nenea moconajaeracuru letono sitaane coina,” naaure jetao ita rai.

²³ Niritocuruhane aonaain jetaote, acaauru cotijiaain:

“Chasiina nejesinanejeein, chatohaneein ita tein, ita sitanaa nainere moconajaera. ²⁴ Niheichu leinjiin atane que ichaonacaauru, nejesinajeein itaque nejerateein nihane raotiin ita aina ichaonaa nainecururihei. ²⁵ Niheichu leinjiin loreri asaei ita que nejesinajeein nejerateein nenea nainecuruhi coroatajai cache, lesajeein ita que nejerateein nihane raotiin ita aina ichaonaa nainecurenihane jaun. ²⁶ Nii rijijieeinchu ita que nejesinajeein nejerateein nenea nainecuruhi moconajaera aina rai letonocuru, enaacha jiniiquiin ita itajenaa nainecururihane jaun.

²⁷ Nihei chunei jataain laraajiin nenea cache loreri asaae enohin niicha sirii rulunaa nainera. Jauriaanejeein biji ichohacane banaachate nainere caje niicha sirii ruluhane.

²⁸ Cana Coaunerate, itolere baaso ichaain neosateein, itolere baaso que ereein naaonjoaauru cacheaurune niha natiin acaauru que suujua acateein ne. ²⁹ Nete laen rai Suujue que baasoneein iriha cachane, chabana que Suujua acatenereein Cana Coaunera. Nii cache baasoneein que ereite chabana satonoelanaala caseteconiha cureein,” nae jetao Moisesa aitoonjoan que cache relaaurera rai Jesoso.

³⁰ Moconajaaera letono siruha beeuruhane jaun jetaote, acaauru rai aite Jesoso.

*Neba aina turuuruha Jesoso nejeraaurune
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)*

³¹ Nii jana jetaote, turuha uure neba aina Jesoso nejeraauru. Nejetaote loreri asae enoelanaala, airiniha neein cotiharateeure. ³² Nii jana jetaote, nii Jesoso curuhacaain nenacaauru cacheauru jetao: “Taute airiniha turuhin ii ariiriichure ii neba aina ii nejeraauru aina ii baihuru,” naauruha raine jana jetaote:

³³ “Charijina canu neba, canu nejeraauru, naaonjoainere,” naane baiha jetao, ³⁴ nii curuhacaain nenacaauru cacheauru coaraain jetao: “Caaurute canu neba, canu nejeraauru, canu baihuru, naaonjoainuri ne. ³⁵ Chunocoha jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, Cana Coaunera jerenohin icharate, canu neba, canu nejera, canu bai, naaonjoainurine,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

4

*Ucuhe riaara que cuaain cache relaa Jesusone
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)*

¹ Nii baiha nacoaauneein nemuri auha niha tein cacheauru relaa Jesusone jana jetaote, ecu arajiin netaojiaauruha cacheaurune jana, nii nemuri cuhane niha leinjiin botene jaun jetao, cuhane fauhin nelauriariin lauheque Jesoso, nemuri auhaniha neein coarajeeuruha cacheaurune jana. ² Nitohaneein bote cuhane fauhin jetaote, ecu neein aonajeeuruhane jana araai laurii itolereeuru que cuaain acaauru relae. ³ Nitohaneein acaauru relaain jetaote:

“Caohachaain caa quere aonacuche. ⁴ Leinjiin cache, ucuhe riaacane jana tabaauru bero cuhane nalunacaaurute turuhin quihure tajaecuru. ⁵ Jana tabaauru jataain neniha atane jioonone jaun samaata choae nalunacaaurute erojeein omaroe, ucucaain neniha atane jioonone jaun. ⁶ Nete enoto ajaano caun, neniha cojoaisine jaun ohe nii omarona. ⁷ Jana tabaauru ucuhecuru, oja jana nalunacaaurute omarohane saijieein amurijiriin omarohin soha ojoane jaun, inacae lanaala ohacoae. ⁸ Jana tabaauru ucuhecuru atane caohacha choae nalunacaaurute omarohin caohachaain

inaacane jaun, le ucuhecuru caje tabaauru nichata choonca ucujeein, saota choonca ucuheneein, le fasha ucuheneeichuru inacae,” naain acaauru relaain jetaote:

⁹ “Caohachaaain aonacurumiin urichonacaauru,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Acaauru relaa Jesusone jaan bajaauruha caje aina nerelanacaaurune
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Inae caje amuuruha nii cachaaurune jana, jelai nedaa Jesusone jana jetaote, nii cachaauru relaane jaan bajaure caje, nii lechoonca coroatajaain aina nerelanacaauru aina ecu rohan nenacaauru leeochoauru cachaauru, coitucuuruhane coina. ¹¹ Nii jana jetaote, acaauru rai: “Inara quete asinojoneein nena rai Cojoanonaa coitucuerate Cana Coanera. Nete laen rai cachane lanaala nenacaauru que, nereretanaa que cuaain acaauru rai be, ¹² coaracuruha neniha natiin coitucurenihane coina. Niheichu aonacuruhane niha natiin, coitucuuruhane coataa. Nabana aonaain aina cuaain esenetaauruhane, acaauru osa acaauru ichoterateein acaauru que suujua acatiha Cana Coaneranane coataa,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Ucuhe riaara que acaauru relaane jaan coitucueratiha Jesusone
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Niritiin jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: “Ta caa inara relaane jaan aonaain coitucuhichene. Chatohaneeina jana leeochoauru que cuaain inara relaane coitucuriquiche. ¹⁴ Nii ucuhe riarate Cana Coanera ere bera rijijeein ainaa ne.

¹⁵ Niha nii coina tabaauru tabaauru nii bero cuhane naluhin nitajenaa ucuhe rijijeein nenacaauru cachaauru. Nii coinata Cana Coaneraacha beratenojoin aonacuruhane niha natiin, inae acaauru coritaa uha moconajaerane acaacha esenetaain, inae suujua cuhane Cana Coanera coaacuruhane jianecure.

¹⁶ Nii leeocho cachaaurute, nii samaata choae nalunaa ucuhe rijichure. Nii jaunte Cana Coanera beratenojoin jereein rautaaain aonacuruhane baiha, ¹⁷ caohachaaain acaauru suujua cuhane coaacurenihane jaun, Cana Coanera esenetaauruhane jianecure. Nii jaunte Cana Coaneraacha beratenojoin esenetaain neeuruhane jana, cairichanojoneein, cojunojoneein, naaonjoaauruhane, Cana Coanera esenetaauruhane jianecure.

¹⁸ Jana leeocho cachaaurute, nii oja jana nalunaa ucuhe rijijeein neeure. Cana Coanera beratenojoin aonacuruhane baiha niha natiin, ¹⁹ jataain acaauru ichaohacha que suujua teeuruhane jaunte, nechu jataain raaje necoritaain coriquihonaneein nena jereein, itolere sirina jerecuruhane jaun, caohachaaain Cana Coanera esenetaain tonoraurenihane jaun nitajeeure.

²⁰ Jana leeochoaurute atane caohacha choae nalunaa ucuhe rijijeein neeure. Acaaurute Cana Coanera ere aonaain, caohachaaain Cana Coanera esenetaaure, nii chabana jianelanaala.

Nii esenetaeraauru tabaaurute, le ucuhe caje nichata choonca ucuheneein le tijirii caje tera, saota choonca ucuheneein, le fasha ucuheneein tera, naaajoaain le tijirii caje teurera rijijeein neeure,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Cono que cuaain cachaauru relaa Jesusone
(Lc 8.16-18)

²¹ Niritiin jetaote: “Nihei chuni cono mocohin bujuaihu tera. Nitohaneein bujuaihu telanaalate, jianacoon conohanau neeuruha turunacaaurune coina ecuun teeure. ²² Nii cono aina cuaainte jianacoon coitucunojoiniha cureein coitucuerae lanaala itolere asinojoneein inaraacha ichai. ²³ Aonacurumiin urichonacaauru,” naain jetaote:

²⁴ “Caohachaaain nainaain inaraacha aonai aonacuche. Charijeein teinti leeochoauru coaraqiche, nii rijijeeinte inara netonai coareein Cana Coanera.

²⁵ Caohachaaain niicha jerei rijijeein ichaohin nere tonoraerate, jeelai amuritoheriin

coroatajanereein Cana Coaunera. Nii rijijieein techu ena canuhacha tei raera jelai amuritoheriin rareein inae ecu tihane bana. Jana nii canuhacha tei latelanaala nenaate cha colane nedaareein inae ecu tihane bana,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Omaroha ucuhe ne que cuaain acaauru relaa Jesosone

²⁶ Niritiin jetaote: “Temule jaera cacha rijiiicha Cana Coaunera cojoanonaa. ²⁷ Charijieein teeinti temule jaain, janotiin berailanaala sinii, jerichanejeein jiichoo berailanaala nihane tonohanau coitucuenihane jana omaroe nii niicha temui, nii rijiiicha Cana Coaunera Cojoanonaa. ²⁸⁻²⁹ Charijieein teeinti, raajenihane omarohin, nalojoaacoain, inacaain, inae tainaca que teein cataa nii temulene taihure cachaauru, nii rijiiicha Cana Coaunera cojoanonaa,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Mosatasa ucuhe ne que cuaain acaauru relaa Jesosone
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Niritiin jetaote: “Chaaquenejianra inara rai Cana Coaunera cojoanonaa que cuaain aitete coitucuhicheta. ³¹ Leinjiin mosatasa ucuhe temunacai rijiiicha. Acate itolere temulecuru ucuhe fautaain jataain aansijien. ³² Nete inae temunojoneein nihane, itolere temulecuru ocoana jana nenacaauru amurijiriin neleereein fojoein nuna seeonjoan nihane jana, nichoae tajein loroore tajaecuru, nii rijiiicha Cana Coaunera cojoanonaa,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Coitucunaa nainecuruha nereentiaain araai laurii que cachaauru relaa Jesosone
(Mt 13.34-35)

³³ Nitohaneein jetaote, araai laurii que cuaain itolere acaauruhacha coitucui-acaauru ichao que cuaain cachaauru relaa in Cana Coaunera ere beebejeein acaauru relae, aonaain coitucunaa nainecuruha nereentiaain Jesoso. ³⁴ Nitohaneein jetaote, rai cacha nelanaala nenacaauru relaa Cana Coaunera Cojoanonaa quene, acaauruhacha coitucui-acaauru ichao que cuaain relanajae. Jana aina nerelanacaauru relaane jetaote, rauhijiriin, “Naaonjoainte ne Cana Coaunera Cojoanonaa,” naain Cana Coaunera Cojoanonaa been que relanajae.

Fichafichanaa aina cujuana suruaa Jesosone
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Nii cojoanotiin bananeein aina nerelanacaauru rai jetaote: “Jamauchete nemuri jerau cunichaache,” nae jetao acaauru rai Jesoso. ³⁶ Nii jaun jetaote, ecu cachaauru ratiriin, nii fauhin lauhequiin cachaauru relaa Jesosone jaan bote cuhane fauhin amauruha aina nerelanacaaurune jana jetao, acaauru jiniichaain cuure leecha boteuru. ³⁷ Nitohaneein cuuruhane jana jetaote, jataain mijiaaaineein uha cujuana tabai aina fichafichanaane jana jetao, acaauru bote cuhane acau enoaa fichafichanaane jaun, inae nalunaa jere nii cuurunaja bote. ³⁸ Nii jana bote roe cuhane binaao choae tocoeequiin sinii siniicha Jesosone jana jetaote:

“Cacha relaera chajaain nocoo. Inae nalurichaacheje. Tana inae nalunaa jerichaachene que tonajeine,” naauruha nocoain aina nerelanacaaurune jana jetaote, nimichuhin:

³⁹ “Coaa inooniha. Chajaain nesuruu,” naa nii nemuri fichafichanaa rai Jesosone rijieoritiin jetao, nesuruha cujuana aina nii fichafichanaane jaun raotojoein cuujeure. ⁴⁰ Inae nesuruha nii fichafichanaane baiha jetaote:

“Chanuna jataain nesooneeiche. Chanuna cha esenetaeneeiche,” nae jetao nii aina nerelanacaauru rai Jesoso. ⁴¹ Nejetaote jataain nesooneetooruhane jaun jetao:

“Chatohanaineeinna ne caa cachate, nere tonoraain nesurue cujuana tabai aina nemuri fichafichanaa,” naaure jetao ecu ita rai nii aina nerelanacaauru.

5

Cadara bataneu niha suujua cuhane moconajaera letono siricha cachane
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹⁻² Nitohaneein cuhin inae nemuri jerau tururuha Cadara batane que jana, iniha cuha Jesusone jana jetaote, que tacaain coinetiha cue leinjiin cacha- suujua cuhane moconajaera letono siricha. Nii cacha jetaote atane bana caje uhin ai, ³ ecu ichaohane jaun. Nitohaneein rai suujua cuhane moconajaera letono sirihane jaun jetaote, *cadena* que niha natiin ichohana nainene chuni. ⁴ Araai saain tijia aina biji ichohacuruha *cadena* quene niha natiin jetaote, molomolonijihanaane jaun, chatohaneein tenaa nainene nii chuni. ⁵ Nii jaun jetaote, janotiin, jiichoo netojoeinchuru ichatane janaauru amuhemujueein, atane banaauru ichoae amuhemujueein, eheehejeein, ajeri jaberoco ichoae comohin, naaonjoain amuhemujuee nii cacha. ⁶ Nii jaun jetaote, coriaae uujiha Jesusone coariin, jeluhariin coinetein nacatiha neseonriaain ehequiin jetao:

⁷ “Jiaonriha caniha nenoaain carerojoeaaine, acaihanijin nena Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Jiaonriha atiin nohane Cana Coaunera coreniha chatohaneein cae-teeine,” nae jetao ⁸ nii cacha suujua cuhane nena moconajaera letono. Nii cacha suujua jianein amuhane coina: “Nii cacha suujua cuhane neein, cacha suujua aasaequine caje mituhin amuura moconajaera letono,” naa Jesusone jaun. ⁹ Niritiin jetaote:

“Tonaa ii curuaa,” naain caje bajaa Jesusone jana jetao,

“Jataain araachaane jaun Lejion ne canu curuaara,” nae jetao Jesoso rai.

¹⁰ Nejetaote, jelai batane caje jaoha Jesusone caohate jataain nii moconajaera letono nii cacha suujueniha nena. ¹¹ Nii jana ichatane ucuuno rohan lenoniha neeuruha arajiin coosichurune jaun jetaote:

¹² “Atiin taa coosichuru suujua cuhane canacaanu letoaa,” naaure jetao Jesoso rai, nii moconajaera letonocuru cacha suujua cuhane nenacaauru.

¹³ Nii jaun caje baaauruhane rijitoein jeriha Jesusone jaun jetaote, nii coosichuru suujuanuha enooruhane jaun, ucui caje nomaroteein acauhanau naluhin, acau que nereonohin oore nii coroata oaraancai coosichuru.

¹⁴ Nii jaun jetaote, nii coaraain jelai caje sorohin, neseeu cuhin, nenaanajaaunru, naaonjoainu cuhecujueein biha cuuruha nii coosichuru beraihurerane jaun jetao, turuhin coaraa cuure cachaauru. ¹⁵ Nii jana jetaote, nii niha Jesusone jaun turuuhane jana jetao, cojurihu cacha caohachaneein nena tocohaneein necoreteein lajuuae, nii suujua cuhane arajiin moconajaera letono coitucuchuhi siricha cacha. Nii jana coaraain nesoonetooruha nii coaraa cunacaauru cachaaurune jana jetaote, ¹⁶ nii coosichuru suujua cuhane enooruha nii moconajaera letonocurune jana, ooruha nii coosichurune jana, nerautaa nii moconajaera letono siricha cachane beure nii coaraa cunacaauru rai, nii ecu neein coarajeerera cachaauru. ¹⁷ Nii jaun jetaote, chajaain erojoein jelai caje amuha Jesusone luhecaure cachaauru.

¹⁸ Nii jana, inae jelaiha bote cuhane fauha cuha Jesusone jana jetaote, aina cuhane coina rai aite nii moconajaera letono sirihane caje nerautanaa cacha. ¹⁹ Nejetaote, aina cuhane jerelanaala:

“Chajaaincha chenenajaun cauhin, charaichuru rene turuhin, cairichaaajoaain ii coaraain itolere ichaa iniha Cana Coaunerane benihun acaauru rai,” nae jetao rai Jesoso.

²⁰ Nii jaun jetaote, Decapolis batane que nenacaauru nenaanajaauru cuhecujueein, itolere ichaa coreniha Jesusone biha nii cachane jaun jetao, satiin cojoelatoore aonajeurerera cachaauru.

Jairo cacunu aina leinjiin ene rautaa Jesusone
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Nii baiha jelaiha nemuri jerau cauha cuha Jesoso, bote cuhane jana jetaote, najiniha arajiin netaojiaain cohacuruha nemuri auhaniha cachaaaurune jaun jetao, ecu turuhin ne nii cachaauru aina Jesoso. ²² Nii jana jetaote, turuha cue leinjiin sinacoca curuaanaa neein nena Jairo. ²³ Turuhin jetaote:

“Onaa jeriha canu cacunune jaunne ii coaraa uun. Chajaaute atiin nohane turuhin nichoae ii biji meracaete nerautaaain ichaohine,” nae jetao Jesoso acatiha neseonriaain nii Jairo.

²⁴ Nii jaun jetaote, aina cuha Jesusone jana, jiniichaain cuuruha arajiin cachaaaurune jaun jetao, jataain arajii cachaauru cataaun cuujue. ²⁵ Nii arajiin cunacaauru cachaauru jana jetaote cue, leinjiin ene lechoonca coroata jaanacaain jaberoco caje ichana jaohajeein nena. ²⁶ Aca jetaote, nii rai chaque nelatejeeane que airijiin jitariin niicha sirii jaohin arajii cache coicharaauru que nocoicharatihane niha natiin nerautasilanaala jataain taaeneein cuujue nii rai cunai. ²⁷ Nii ene jetaote, Jesoso benaa inaoriin cuhin coaraain, leeochoauru cachaauru jana cutiin, Jesoso janori nichae marotiin cajione auha mucuuri, ²⁸ “Caa cajione auha mucuurihanune niha natiine nerautareeunni,” naain esenetaane jaun. ²⁹ Nii Jesoso cajione mucuhane rijieeoritiin nesuruha ichanane jana jetaote, inae nerautanaaneein naonae rai jaberoco. ³⁰ Nii jana caje mituha niicha ichana nainei cache rautaane jaaque nainaaain jetaote, nii cachaauru coaraain:

“Chana toon cacajione mucue,” naa Jesusone jana jetaote,

³¹ “Tana jeranu ii sururucuruha cachaaaurune coaraainete. ‘Chana toon cacajione mucue,’ naain bajaai,” naaure jetao Jesoso rai nii aina nerelanacaauru.

³² Nejetaote, rai cajione mucuera coaraane coina, nii rohan nenacaauru cachaauru cajanaain coarae Jesoso. ³³ Nii jaun jetaote, nesoone caaun rijijijianeein nacatiha neseonriaain, nii suujue lanaala esinae rauhijiriin, “Naaonjoaain ii cajione mucuhanune rijijieeoritiinne caa canu cunai caje nerautaaun” naain be nii ene. ³⁴ Nii jaun jetaote:

“Ii rautana nainichaaunne esenetaaine jaunte, inae nerautaaai. Raotojoein raurohin caunihun,” nae jetao nii ene rai Jesoso. ³⁵ Niritiin ereereca nii ene rai Jesusone jana jetaote, nii ranuna inaca sinacoca curuaanaa Jairo loreri caje turuha uure cachaauru. Rene turuhin jetaote:

“Inae oha ii cacunu. Coa inacojoein nii cache relaera rerohecaa,” naaure jetao nii cachaauru. ³⁶ Nejetaote, nii acaauru aohana jerelanaala nii sinacoca curuaanaa rai jetao:

“Jiaonriha acaauru esenetaain nesooneeine. Raujiaaincha rautaanune esenetaau,” nae jetao Jesoso.

³⁷⁻³⁸ Nitohaneein inae nii sinacoca curuaanaa loreri asae turuuruhane jana tonijiaain cojioriin chanaauruha cachaaaurune jana jetaote, aina cuuruha leeochoaurune jerelanaala, Fedoro, Saantiaao, chaen nii Saantiaao nejera Joaan, naaonjoainuri aina jiniiquiin enohin jetao:

³⁹ “Chanuna niritiin cojioriin chanaaiche. Coatihane ohane jaun aihei caa ranuna. Sinihane jaunte ai,” naa Jesusone jana jetaote, ⁴⁰ Jesoso coenacure cuu nenacaauru cachaauru. Nii jana jetaote, satiin nii cuu nenacaauru cachaauru mitaain, nii ranuna inaca aina neba, chaen corihaniha cunacaauru, naaonjoainuri aina jiniiquiin nii ranuna rene enohin jetao, ⁴¹ biji que mucuuriin:

“Talita coom,” nae jetao nii ranuna rai Jesoso. “Icheine aitoon ranuna. Nimichuu,” naa jetaote aite Joriocuru ere cuhane.

⁴² Nii rijieeoritiin nimichuhin ruharuhaca nii lechoonca coroata jaanacai ranunane jana jetaote, cojoelatiin coarajeeure nii cuu neein coarajeeurera cachaauru. ⁴³ Nii jana jetaote, jataain chuni rai beeuruhane caohatihane baiha jetao, nii ranuna coroaateuuruhane coina aite Jesoso.

6

Nasarete cuha Jesusone (Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Nii baiha jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin, jelai caje cuhin rai nataneu cauha cue Jesuso. ² Inae nataneu turuhin, nebetacanaa cojoanona bana sinacoca asae enohin cachaauru relaane nunuhetiha Jesusone jana jetaote, nii relanajaa Jesusone aonajeein jetao:

“Chuna nerelaete toritiin itolere coitucuhin que cacha relae. Chaa cajena itolere coitucutiin, chabana coaraai cojoelanaacojoai ichaane coinane maajeein nerelae. ³ Tana caa, Mariha calaohichuru Saantiaao, Jose, Jodasi, Simoon, naaonjoainuri nejera, tabara caje itolere rucuhele icharaneein nenea carfinteroneein nerejetohane. Tana chaen rai baihuru cau cana aina ichaaoruhane,” naain jetao ita caje bajaure cojoe-latiin, nii ecu arajiin nenacaauru cachaauru. ⁴ Niritiin rai nere tonorana jerecureni-hane jaun jetaote:

“Itolere banate niqui cuhane jaanru, Cana Coaunera ere bera *profeta* que suujua acateein esenetaain neeure cachaauru. Nete laen rai nataneu nenacaauru naraichuru que suujua acateein esenetana jerecurene. Niheichu nii nihane jaan loreri asae nenacaauru niha natiin esenetaauruhi,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

⁵ Niritiin jetaote, ecu cojoelanaacojoai ichaelanaala, coroatajajeein ecu nenacaauru cunaitenacaauruhacha mucuhin rautanajae. ⁶ Nitohaneein esenetana jerecureniha cachaaurune jaun jetaote, acaauru cojoelate Jesuso.

Cana Coaunera cojoanona beebejjeuruhane coina aina nerelanacaauru letoaa Jesusone (Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Nii baiha jetaote, Nasarete rohan nenacaauru neseeu cuhecujeein, cachaauru relae cue Jesuso. ⁷ Nitohaneein jetaote, leecha neseeu cuhecujeein cacha suujua cuhane nenacaauru moconajaera letonocuru coitucuhichuru sitaain cachaauru rautaauruhane coina nii lechoonca coroatajaain aina nerelanacaauru cotijiaain co-coainanajaain letoanajae coroatajaanana coroatajaananaain Jesuso. ⁸ Nitohaneein letoanajaain jetaote, acaauru atora, acaauru achano, coriqui, naaonjoain amaelanaala, ⁹ acaauru safatocuruhacha curujuaain, nii necoreeteuruhane coina acaauru caji-one amaelanaala, acaauru biji achuneecha baejjein bero cuhane cuuruhane coina acaauru rai aite. ¹⁰ Niritiin letoanajaain jetaote:

“Leinjiin loreri asae turuhichene, ecu sinihuche inaraacha ichai nainaan jelai caje amuhichene reentiaain. ¹¹ Chunijihun turuhichene jaanru, caohachaa inara coana jerelanaala inara aohana jerecurenihane, jelai caje amuuche, inara safato que nenea utoone riariaain ratiriin, inae nitajeeuruhane rai neuruhane que nainacuruhane coina,” naain jetao nii aina nerelanacaauru letoae Jesuso.

¹² Nitohaneein cuhin jetaote, nacoaanein Cana Coaunera coitucuhin aca jerihane rijijieein neeuruha cachaaurune coina acaauru rai aitiin, ¹³ arajii moconajaera letono sirichaaauru cachaaurune maajeein raautaan, arajii cunaitenacaauru rautaaure erene que rujuanajaain nii aina nerelanacaauru.

Oha Joaan Baotisitane (Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Nitohaneein itolere ichaa Jesusone beeuruha itolere sacuritaaine jaun jetaote, Erodesi netonai coitucue.

Chaen jetaotechu: “Joaan Baotisitate ichanacaihara. Nii jaunte, nii itolere cojoe-lanaacojoai ichana naineranein necaihara,” naa Erodesine jana jetaote; ¹⁵ “Jerihanete *Profeta* Eliasinecaihara,” naaure leeochoauru. Nii jana leeochoauru jetaote: “Inoanlu *profetacuru* rijijieein nenea *profetate* aicaihara,” naaure. ¹⁶ Nejetaote, niritocuruhane

aonajihane jaun: “Acate Joaan ne. Rai nuluno moloeratihanulu natiinte, inae na-coaauneein o caje ichanacaiha,” nae jetao Erodesi.

¹⁷ Erodiasi coreniha jetaote, Joaan mucuerateein *cadena* que ichojoaain caresero cuhane terate Erodesi. Nii Erodiasi jetaote, Erodesi nejera Ferifi comasaineein nelu. Nejetaote, comasaineein sirilu Erodesi nii rai nejera comasainihane saijjeein. ¹⁸ Nii jaun jetaote:

“Jiaonriha ii comasaineein taa inejera comasai siriinera,” nae jetao Erodesi rai Joaan.

¹⁹ Niritoha Erodesi rai nii Joaane caje coaauneein jetaote, nii Joaan cotaairiin sohin jaohene rijitoein nerejete Erodiasi. ²⁰ Nejetaote sohin jaonaa nainene, esinae rauhijiriin leinjiin cacha- saantoneein Cana Coaunera letononeein nihane coitucuhane jaun, coasiha cocoaerateraneein niha Erodesine jaun. Nitohanihane jaun jetaote, iriha Joaane rautatiin aonaane jaun nii aina chatohanai niicha ichanenu coitucuelanaala ne Erodesi. ²¹ Nejetaote, nejanoa bajaanaa bitoane coina lenone jaain, que jauriineein nenacaauru curuaanaacuru, chaen rai soondarooru curuaanaacuru, chaen Calileea co-coaichacuru jataain nelatecuri cotijiaain beseta ichaa Erodesine jana jetao, Joaan sohin jaohene rijitojoenajaaocane jana, suujua rijijeein erue Erodiasi. ²² Nii jana jetaote, nii beseta ichaane jaa coloheri asaae enohin raansaa cuha nii Erodiasi cacunune jana jetao, nii raansaane jana rautatiin coaraje Erodesi, nii ecu aina lenoniha nenacaauru aina jiniiquiin. Nii jana jetaote:

“Joaareen iicha jerei bajaau cacajene ichei tera. ²³ Cana Coaunera notaracaene chaelai, iicha jerei bajaai cacajene tereeunicha. Nainichaaun cataaun leruhin caa quiicha beraai atane tihanunera,” nae jetao araai saain nii ranuna rai Erodesi. ²⁴ Nii jaun jetaote, jelai caje mituhin:

“Cha bajareeun cajete oma,” naa cuha neba raine jana jetaote:

“Chajaaain ena caje Joaan Baotisita couturi bajaau,” nae jetao nii ranuna neba.

²⁵ Nii jaun jetaote, jelaiha soroneein enohin jetao,

“Ena carai leinjiin plato cuhane Joaan Baotisita couturi teeneene jereeun,” naa jetao cue nii ranuna Erodesi rai.

²⁶ Nii jaun jetaote, jataain inaderae Erodesi. Nejetaote, satiin niicha cotihacuri uri-choo Cana Coaunera notaracae aitohane jaun, nii caje niicha bajai tenaa nainenihane que aitona nainene. ²⁷ Nitohanihane jaun jetaote, nii rijieeoritiin leinjiin soondaro letoae Erodesi, Joaan couturi molohin raa cuhane coina. ²⁸ Nii jaun jetaote, caresero cuhane cuhin Joaan couturi molohin leinjiin plato cuhane uhaain, nii ranuna rai tiha soondarone jaun jetao, neba rai te nii ranuna.

²⁹ Nii jana jetaote, inae nitohaneein Joaan teuruhane coitucuhin jetao, nii Joaan jaberoco raain conautiha cuure sacuureraauru.

Saoqui oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesusone
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Nitohaneein letoanajaa Jesusone caje turuhin jetaote, aina netaojiaain itolere ichaain Cana Coaunera ere que cachaauru relaain, naaonjoaaunruhane beeure Jesoso rai, nii lechoonca coroatajaain niicha cocoinaauri afosotoorune jana jetaote:

³¹ “Chajaauchete neniha cachane jaun cuhin, jelai raotojoein nebetacanichaachera,” nae jetao acaauru rai Jesoso, cauhajeeuruhane niha natiin arajiin turuhajeeuruha cachaaurune jaun, lenonecuruhane teeurenihane acaauru raine jaun. ³² Nii jaun jetaote, leinjiin bote cuhane fauhin neniha cachane jaun, jelai Jesoso aina cuure nii niicha cocoinaauri afosotooru. ³³ Nejetaote, arajii cacha cuuruhane coarajihane jaun, nii cu-uruhane jaan jelai coitucuhin, satiin neseuru caje arajiin cuhin jetao, acaauru ajiniha soroneein jeluhariin cuhin turuure. ³⁴ Nitohaneein cuhin acaauru ajiniha turuuruhane jaun jetaote, ecu turuhin bote caje iniha cunajaun jetao, arajiin ecu cachaauru coaraa Jesusone jana, beraicha colane nena carenerocuru rijijeein aihuruhane jaun jetao,

cairichaaajoaain acaauru coaraane jaun, ecu araai laurii niicha coitucui que relanajae Jesoso. ³⁵ Nii jana inae sohane jaun jetaote, rohan nichuuntaain:

“Inae soha. Coatiha nihei caa jana cache. ³⁶ Chajaain cachaauru rai nocoeute ichuun nenacaauru nenaanajaauru, neseuru, naaonjoainuri cuhin, chaelai lenone ariin coretiha cuuruhine,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote:

³⁷ “Niriimiin. Chajaain acaauru coroaateuche inara,” naa Jesusone jana jetaote,

“Aihana jaunna, coroata fashai denario coreneen faan coretiha cuhacaanune jeree, acaauru coroaatichaachene coina,” naaure Jesoso rai aina nerelanacaauru. Nii le denariote le jiichoo amihanenaa core ne. Niritocuruha aina nerelanacaaurune jaun jetaote:

³⁸ “Inatajaain faan siriquiche. Chajaain coanihuiche,” naa Jesusone jaun, coaraain jetaote, “Saoquijeein faan, ita que jerajejeen ate, naajeeichate neeje,” naaure jetao aina nerelanacaauru.

³⁹ Nii jaun jetaote, joaenreen omane ichoae nelauriaauruha cachaaurune coina aitoaha Jesusone jaun jetao, ⁴⁰ tabaauru le fashaain, tabaauru saoqui chooncaain, naaonjoaain neleruhin nelauriaaure cachaauru. ⁴¹ Nitohaneen laurianaacane baiha jetaote, nii saoquii faan aina coroatajai ate raaoriin jabaaequii dede coarajeen jetao, Cana Coaunera bajaain cataaun faan taturiin aina nerelanacaauru rai te jetao Jesoso, cachaauru rai chaluuruhane coina. ⁴² Nitohaneen jetaote, jerecuruhane jaun tiajoaain nainaain lenonecuruhane baiha, ⁴³ lechoonca coroata omariin, nii faan aina ate caute que omari memoaure.

⁴⁴ Saoqui oaraancai cachaauru jetaote, nii saoquii faan que lenonecure, acaauru rai faa Jesusone jaun.

Acau choaee amuha Jesusone

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Nii baiha jetaote, aina nerelanacaauru letoae, bote cuhane fauhin nemuri jerau Betesaaidau ichoaichaniha turuuhane coina. Nii tonohanau jetaote, ecu nedaain cachaauru rai necoe Jesoso. ⁴⁶ Inae cachaauru rai nocoihane baiha jetaote, ichtane ucuuno que cuhin Cana Coaunera bajaa cue. ⁴⁷ Nii jana jetaote, inae nocohejihane jana, nemuri cataaun cuujeeure nii aina nerelanacaauru bote cuhane. Nii jana jetaote, ecu jelai atane choae jaiti nihane jana, ⁴⁸ acaauru que tacaain uha cujuanane jaun, necairichajeen taraacajeen cujееuruhane coaraje Jesoso. Nii jana inae janohe lalajihane jana jetaote, acaauru caajie acau choae cuhin acaauru rohan situha cunaa rijijeein acaauru nichae cujue. ⁴⁹⁻⁵⁰ Nitohaneen acau choae cujihane jana, satiin coaracuruhane jaun jetaote, nesoonetiin anucainiha been auhaacure. Nii rijieeoritiin jetaote, acaauru rai:

“Jiaonriha inacojoeen nesoonetiin casiichene. Canune aihunra,” naain, ⁵¹ acaauru aina bote cuhane fauha Jesusone jana jetaote, inae nesuruha cujuanane jaun, jataain cojoelatoore, ⁵² nii cojoelanaacojoaain faan faain acaauru notaacane sainejeen itolere ichana nainihane que nainaelanaala, “Naaonjoanne jaunte catohanai ichae,” naain coitucunaa nainecurenihane jaun.

Genesareta bataneu turuhin cunaitenacaauru rautaa Jesusone

(Mt 14.34-36)

⁵³ Nitohaneen cuhin nemuri jera jaaoruhane jaun jetaote, Genesareta bataneu turuhin, ecu acaauru bote jauriaain cositeeure. ⁵⁴ Inae bote cositeen caje inihuruhane rijieeoritiin jetaote, Jesoso nihane coitucure nii cocoaichacuru cachaauru. ⁵⁵ Nii jaun jetaote, satiin nii jelai batane sacuritaain nii niha Jesusone jaan jelai coitucuhin jetao, rene cunaitenacaauru amaaure ela cuhane tijichanajaain. ⁵⁶ Chunijihun nenaanajaauru, neseuru, berooru cuhane, naaonjoainu cuha Jesusone jaauru jetaote,

najiniha situnajaaunru jeloon ela choae cunaitenacaauru teein, Jesoso rai aitocure, cajione auha mucuuruhane coina. Nitohaneein satiin Jesoso cajione mucuurera cunaitenacaauru jetaote, nerautaacoaure.

7

Baasoneein cacha ichao tera (Mt 15.1-20)

¹ Nitohaneein jetaote, Jesoso coaraa cuure Jerosaleeun caje turunacaauru Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureaauru aina fariseeocuru. ² Acaauru jetaote, aihuruhalu acaauru inoaensihurune rijijieein acaauru rai rauhi tonoraelanaala lenonecuruhane ajiniha biji culejelanaala lenonecuruha Jesoso aina nerelanacaauru tabaarune coaraain jetao, acaauru que ereeure. ³ Nitohaneein aihuruhalu acaauru inoaensihurune rijijieein ichaauruha fariseeocuru aina satiin Jorioocurune jaun jetaote, lenonecuruhane ajiniha biji culejeein lenonecure itolere bana. ⁴ Jerichanejeein jetaote, lenone arihuruhanane caje turuuruhane nii aitoha acaauru rai rauhine rijijieein biji culejeein lenonecure. Nitohaneein jetaote, araai lauriin ne acaauru ichao, lenonecuruhane ajiniha acau cooruhane jaan curu niha natiin culejeein, acau curu culejeein, coadarojoe culejeein, acaauru sininaja jelai niha natiin culejeein, naaonjoaauruhane jaun.

⁵ Nitohaneeuruhane jaun jetaote:

“Chanuna nii aitoha rauhine rijijieein aihuruhalu cana inoaensihurune rijijieein, lenonecuruhane ajiniha biji culejeein lenonecurene ii aina nerelanacaauru,” naaure jetao Jesoso rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurea aina fariseeocuru.

⁶ Nii jaun jetaote acaauru rai:

“Esinae rauhijiriinte, inara que aitiin laenaelu Cana Coaunera ere bera inoaensi *profeta* Isaihasi, nechujataain nohaniha Cana Coaunera coitucutoha nocoenacaauru.

Nii que aitiin:

‘Caa cachaaaurute,
nechu jataain nujuaaecha que
canu corojeein neeure.

Nete acaauru suujua,
cacaje coriaae ne.

⁷ Nii jaun

nii chaque nelatejeehai
netaojiaain

canu coroaecuruhane,
nechu jataain

caitoonjoanelanaala nena que
nejesinajeein ita relajeein

aihuruhanane jaun,’

naa Cana Coaunera acaauru quene laenaelu *profeta* Isaihasi.

⁸ Chanuna nitohaneein Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecohin inara inoaensihuru rijijieein ichaonaa jeriquiche inara,” naa acaauru raine baiha jetaote:

⁹ “Itolere bana inara inoaensihuru ichao rijijieein ichaonaa jeriquichene jaunte, Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecohin aohana jereneeiche.

¹⁰ ‘Inara inaca, inara neba,
naaonjoainuri que

inara suujua acateein neeuche.

Chateeinti

baasoneein neba, inaca,

naaonjoain que ereein ne.

Niite ateanohiniha cureein,’

naelu jetao Moisesa. ¹¹ Nete inara aitocoiche, leinjiin cacha, rai inaca, neba, naaonjoain rai. ‘Coatiha inara rai cha tenaa nainihaaun, satiin quiicha sirii corban neein nihane jaun,’ naane caohachae inara rai. (‘Corban,’ naane jetaote, acaauru ere cuhane, ‘Cana Coaunera que banijiaain nenea,’ naa aite.) ¹² Chaen techu, inara rai caohachae, inae niritiin erei cacha, rai inaca, neba, naaonjoain rai chaaelai tenaa nainenihane que aitocoichene.

¹³ Nitohaneein inara inoaensihuru ichao sacuhin neeichene jaunte, Cana Coaunera aitoonjoan tonorana jerelanaala itajeein neeiche, nejesinajeein jelaacha que ita relaain neeichene jaun,” nae jetao Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurera aina fariseeocuru rai Jesoso.

¹⁴ Niritiin jetaote, nacoaauneein nii ecu nenacaauru cachaauru cotijiaain jetao:

“Satiin caa ena inara rai aitocooaunne jaan aonaain coitucucuche. ¹⁵ Coatiha joaereen lenone quiha cachane coreniha que jaolequiin nihei Cana Coaunera. Leochaauru cairichanaa jerenacaun, suujua cuhane baasoneein coacuhin baaso ichaeraauru quete laen jaolequiin ne Cana Coaunera. ¹⁶ Esinae rauhijiriin urichocoichene aonacuche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

¹⁷ Niritohane baiha ecu cachaauru ratiriin loreri asae enoha cuha Jesusone jana jetaote, nii cachaauru relaane jaan bajaure caje aina nerelanacaauru. ¹⁸ Nii jana jetaote:

“Tana inara netonai aonaain coitucuhichene. Tana joaereen lenone quiha cachane coreniha que jaolequiin neniha Cana Coaunerane coitucuhichene. ¹⁹ Nii cachaacha quii lenonete, nii cacha suriicha cuhane enohin, nii baiha mitue, suujua cuhane enoelanaala,” nae jetao.

Niritiinte, joaenreein lenone quiha cachane niha natiin, que jaoleconaa nainenihane Cana Coaunerane coitucuerate cana que Jesoso. ²⁰ “Cacha suujua caje mitunaa baaso niicha coacui, niicha ichai, naaonjoain corenihate laen, cacha que jaolequiin ne Cana Coaunera. ²¹ Nitohaneein suujua cuhane baasoneein coacuin baaso ichaeraaurute, namute quicha aina niha natiin ichao jeracohin, asijiauharitiin, sonajaain jaohin, ²² sinijeranelanaala nenea ene aina ichaohin, laurijira rucuhele jereein, namute cacha cairichanaa jerenacaun que ereein, namute cacha coritaain, itolere niicha jerei nejesina ichaain, necoelajauharitiin, namute cacha cairichaa casajenetiin, namute cacha que necohasitaain, suujua coaraain chaachaelanaala, naaonjoaunre. ²³ Niichurute satiin cacha suujua caje mituhin cacha que jaolequii niha Cana Coaunerane jaan teraneein ne,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

*Leinjiin Jorio nihei cacunu rautaa Jesusone
(Mt 15.21-28)*

²⁴ Inae cachaauru relaane nainain jetaote, jelai caje coaauneein Tiro bataneu turuha cue Jesoso. Nejetaote, ecu turuhin leinjiin loreri asae enoe, coitucuuruha jelai co-coaichacurune jerelanaala. Nii sainejeein jetaote, ecu turuhin nihane coitucuurihure. ²⁵ Nii jaun jetaote, inae ecu nihane coitucuhane jaun, rene turuhin Jesoso acatiha neseonriiaa cue leinjiin ene, suujua cuhane moconajaera letono coitucuchuhi siriha rai cacunune jaun. ²⁶ Nii ene jetaote, Jorio niheichuru Sirofenicia batane cocoaichacuru bene ne. Aca jetaote, Jesoso rene turuhin conujue cacunu suujua cuhane nenea moconajaera letono coitucuchuhi sitaane coina. ²⁷ Nii jaun jetaote:

“Coa canu rerohecaa. Naininaaun Cana Coaunera cachaneein nenacaauru que banijiaain nenea ruluhin tihanu remaae raine,” naa rai Jesusone jana jetao:

²⁸ “Aihachuhisi niquicha Curuaanaa. Atiin ii araaichuru Joriocuru rautaaaine rijijieein canu cacunu rautaaainene jereenra. Remaae rijijieein canacaanu coaraaine niha natiincha,” naa Jesoso rai nii enene jana jetaote:

²⁹ “Aihachuisi. Esinae rauhijiriinte aitohi. Inae ii cacunu caje mituhin amuha moconajaera letono coitucuchuhi. Inae naineein jelaiha chenenajaun cauha cuhinera,” naa Jesusone jaun, ³⁰ nenajaun cauha cuhane jana jetaote, loreri asaae sininajaun niha nii cacunu ranunane jana eruha cue nii ene. Nejetaote, inae nii ranuna suujua caje mituhin amue moconajaera letono coitucuchuhi.

Urichoelanaala, raotiin eresilanaala naajoaain nenea cacha rautaa Jesusone

³¹ Nii baiha jetaote, nacoaauneein Tiro batane jelai caje amuhin, Sidoon batane, Decapolis batane, naaonjoainuri nenacaauru neseuru ichoae rauhijiriin situhin niti-honohin cuhin jetao, Calileea conemuri turue Jesuso. ³² Nitohaneein inae ecu turuhane jana jetaote, rene leinjiin urichoelanaala, raotiin eresilanaala, naaonjoaain nenea turuaain jetao, biji que dadaain nii cacha rautaane coina rai aitocure. ³³ Nii jaun jetaote, jelai cachaauru udaa nii cacha amaain jetao, nuricho jachuru cuhane biji couturichuru enoaain, lune soriin lele ichoae teein, ³⁴ ecuun jabatoroaain dede coaraain neraain jetao: “Efata,” naane jetao: “Najachuu,” naa aite Joriocuru ere cuhane.

³⁵ Niritohane rijieeoritiin, inae najachuha nurichone jana jetaote, inae raotojoein erenaa naine rai lele netonai. ³⁶ Nitohaneein rautaaain jetaote niqui, nii chuni rai beeuruhane caohate Jesuso. Nejetaote, jataain beeuruhane caohatiha sainejeein jataain que naurutaain beure. ³⁷ Nii caje coitucuhin jetaote: “Itolere banate caohacha ichae, uricho saecuru niha natiin urichohin, raotiin eresilanaala niha natiin erenaa naineein, naaonjoaanne jaun,” naaure jetao cojoelatiin cachaauru.

8

*Jena oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesusone
(Mt 15.32-39)*

¹ Nii baiha nacoaauneein netaojiaauruha arajiin cachaaurune jaun jetaote, jataain neniha acaauru lenonena jaun aina nerelanacaauru cotijiaain jetao:

² “Inae nichata janohinte canu aina neeure caa cachaauru. Jana nihei caohachanaineein lenonecuruhane jaanu. Nii jaaunne jataain cairichaojoaain acaauru coaraaun.

³ Coroaatenajaelanaala acaauru nenajaun letoanajaanunete mijitenacaun aterona nainecure, tabaauru coriae caje uuruhane jaun,” naa Jesusone jana jetaote:

⁴ “Chaa caje eruhin najian caa jeeoni cacha coroaaterichaache, caa jana ichaoha chuni cacha, caje coretichaachene jaanune coaalanaala,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote: ⁵ “Inatajaain najian faan siriquiche,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jana jetaote:

“Caaunsinejeeinchate neeje faan,” naaure jetao aina nerelanacaauru.

⁶ Nii jaun jetaote, atane choae nelauriaauruha cachaaurune coina aitiin jetao, jerane biji que nii caaunsini faan mucuhin Cana Coanera bajaain, cataaun nii faancuru tatuhin aina nerelanacaauru rai tiha Jesusone jaun jetaote, jitariin nii cachaauru rai chaluure. ⁷ Nii jana niha coroatajajeein ate netonaine jaun jetaote, acaentonai mucuhin Cana Coanera bajaain nii ate nemaajeein chaluherate Jesuso. ⁸ Nitohaneein nainaaain lenonecuruhane baiha jetaote, caute que caaunsineein omari memoaaunre. ⁹ Itolereneein jena oaraancai cachaauru jetaote, lenonecure. Nii baiha jetaote, acaauru rai necoein, ¹⁰ aina nerelanacaauru aina bote cuhane fauhin jetao, Dalmanotau bataneu cue Jesuso.

*Cojoelanaacojoai ichaa Jesusone coina aitocuruha fariseeocurune
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)*

¹¹ Nitohaneein jetaote, Jesuso rene turuhin aina ereeuruhane baiha jetao, nechu jataain coujuha, Cana Coanera letononeein unaa nihane coaratiha acaauru quene

coina cojoelanaacojoai ichaane coina rai aitocure fariseeocuru. ¹² Nii jaun jetaote, jataain mijiaaaineein nerai raain jetao:

“Chanuna acaauru rai cojoelanaacojoai ichacaaunne coina aitocure caa cachaauru. Coatoha nii acaauru que chatohanai cojoelanaacojoai coaratenaa nainihaaun,” naane jaun jetao, ¹³ ecu acaauru ratiriin jeelaiha bote cuhane fauhin nemuri jerau cue Jesoso.

*Faan jorerera lebadora rijiicha fariseeocuru ichaone
(Mt 16.5-12)*

¹⁴ Nitohaneein jelai caje bote cuhane fauhin amuuruhane jaun jetaote, rai nachano baiteein leinjiin faancha amaa in cuure. ¹⁵ Nii jana jetaote, acaauru nainalaaca jetao:

“Aonacuche. Faan jorerera lebadora rijiicha fariseeocuru aina Erodesi ichaone que caohachaa in nainacuche,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

¹⁶ Niritoha acaauru rai Jesusone jana jetaote, neniha acaauru rai faanne que nejesina-jeen ita rai ereeuruha aina nerelanacaaurune aonajeein jetao:

¹⁷ “Chanuna faan sirineeichene que ereerequiche. Jataain nachura nainanachara nejeein coitucueeneichete. Jataainte asoneeojooain nainanachara nejeeiche. ¹⁸ Niha niqui inacojoein inara nota, inara uricho, naaonjoaain. Nete nii cha coaraain, cha aonaain coitucunaa naineneeiche. ¹⁹ Saoqui oaraancai cachaauru rai saoquii faan chaluhanune bana, inata omariin caute raaichelu,” naa Jesusone jana jetaote:

“Lechoonca coroata omariin,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetao:

²⁰ “Chajana jena oaraancai cachaauru rai caaunsini faan chaluhanune bana, inata omariin caute raaichelu,” naa Jesusone jana jetaote:

“Caaunsi omariineein,” naauruha aina nerelanacaaurune jaun jetao:

²¹ “Nii saijieein nachura jaiti nainaeneeichete,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Betesaaidau leinjiin maosa rautaa Jesusone

²² Nitohaneein cuhin Betesaaida turuuruhane jana jetaote, Jesoso rene leinjiin maosa amaa in rautaane coina conujeunre cachaauru. ²³ Nii jaun jetaote, biji que nii maosa mucuuriin jelai cachaauru udaa amaa in jetao, lune que jerane nii maosa nota rujuaru-juariin nichoae biji tein: “Inae chaelai coana naineei,” naa Jesusone jana ²⁴ nenotaain jetaote:

“Nuna tocohaneeinte murimurihonanae carai cachaauru,” naa nii maosane jaun jetaote, ²⁵ nacoaauneein jerane nota ichoae biji tiha Jesusone jana, nacoauneein nota jirichaane jana jetao, inae conoha notane jaun, caohachaa in cha coarae nii maosa.

²⁶ Nitohaneein rautaa in jetaote, rai nenajaun letoaa in jetao:

“Coa taa neseu cauha,” nae rai Jesoso.

*Mesihasi niha Jesusone que aitoha Fedorone
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)*

²⁷ Nii baiha jetaote, Filipino batane que nena Sesareea nenacaauru neseuru cue jetao, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin Jesoso. Nitohaneein bero cuhane aina nerelanacaauru aina cuujeeurunajau jetaote:

“Tonacuruha canu que cachaauru. Cha nichaaunje,” naa Jesusone jaun jetaote:

²⁸ “Tabaauru cachaaurute Joaan Baotisita niha ii beeuru. Jana leeochoaurute, inoaenlu nena Cana Coaunera ere bera *profeta* inoaensi Eliasi niha ii beeuru. Leeochoaurute, inoaenlu nenacaauru *profetacuru* tabaauru niha ii beeuru,” naauruha raine jaun jetaote:

²⁹ “Cha nichaaun jana inara rai,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote:

“Iite nii canacaanuhacha cohajei Mesihaseinein,” nae jetao rai Fedoro.

³⁰ Nejetaote, chuni rai acaneein nihane beeuruhane caohate jetao Jesoso.

Orichaaaine biha Jesusone
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Nii caje nunuheteen jetaote: “Canu Cana Coaunera Calaohi cachaneein ne-janoanaa nichaaunne cairichaaeriinte caque jaolecohin niha cuurureein Jorioocuru bichauhenaauru aina saseredotecuru curuaanaacuru, chaen Cana Coaunera aitoon-joan que cacha relaaureerauru, naaonjoainuri. Acaaurute catinaa cuurureein, nena nichata janone kuhane ichanareeunni,” naain jetao, ³² esinae rauhijiriin cachaauru rai bee Jesuso. Niritiin esinae rauhijiriin suujuelanaala aithane jaun jetaote jelai amaain niritiin irihane caohate Fedoro. ³³ Nejetaote niritoha Fedorone jaun, jaotoroain nii aina nerelanacaauru coaraain jetao cotaicha rijitiin: “Coa carerojoecaa moconajaera. Cacaje amuun. Coatiha Cana Coauneraacha coacui coitucuheeii. Joaareein cachaa-ruhacha coacuhite coaauqui,” ³⁴ naane baiha jetaote, nii aina nerelanacaauru aina ecu nenacaauru cachaauru cotijiaain jetao:

“Aonacuche. Chunocoha canu cachaneein nena jerihane suujua letono ichana jerihane jianein, coroso que canu tein canu cairichaururichaaaine rijijieein necairichanaa abaantaain caitoonjoa tonoraain, jerichaaunne rijijieein neeine. ³⁵ Chunocoha canuhacha icharatei ichaelanaala neein nichao ichoteratena jerera, coatiha nichoterinaain. Nete laen canu coreniha, canuhacha beratei bihane coreniha, naajoain coreniha nichao itajera, ichoteratenojoiniha cureein. ³⁶ Chaaguena rai nelatere, itolere caa chauratane que nenaacha que coacuhin rai nichao itajiha cachane. ³⁷ Nitohanihane jaun inaaonjoaain coretihane niha natiin nii nichao ichoteratena nainiheii cacha. ³⁸ Nitohanihane jaun, chunocoha canu nichaaunne been quiiha beratenojoin biha caa necha aansaineein osaaonacaauru cachaauru raine que nocoejihanena, canu- cacha calaohi nichaaunne inae que tihane bana canu Inaca necaohacha que necohachaain rai letonocuru anjeraauru aina nacoaauneein turuha uhanune banane canuhetonai que necoejereunni,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

9

¹ Niritiin jetaote:

“Esinae rauhijiriin coatiha oorurinaain cau ena canu aina nenacaauru tabaauru, niicha ichaneni ichaain turuha Cana Coaunera Cojoanonaane coaracuruhane que tiaain,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Nejelauneein ocooca Jesuso jaberocone
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Saota janone baiha jetaote, ichatane ucuuno cue Jesuso, Fedoro, Saantiaao, Joaan, naaonjoainuriicha amaain. Inae ecu turuuruhane jana jetaote, acaauru notaracae nejelauneein ocooca Jesuso jaberocone jana jetao, ³ jataain caohatiin bichoronohin cajione amurijiriin somajaain jiquihaquii nedae rai cajione. ⁴ Nii jana jetaote, ecu Jesuso aina ecocohin ereeuruha inoaenlu nenacaauru Cana Coaunera ere bera inoaensihuru, Irihasi, Moisesa, naaonjoainurine jana coarajeure.

⁵ Nii jaun jetaote,

“Cacha relaera, jataainte caohate cau nihacachene. Coanete nichatajaain loanari jaacache, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai, naaonjoaain,” nae jetao Jesuso rai Fedoro.

⁶ Jataain nesoonetooruha nii Jesuso aina cunacaauru, aina nerelanacaaurune jaun jetaote, nii tonaain irihane jaa coitucuenihane jaaun aite Fedoro. ⁷ Niritohane jana acaauru conaacotaa dede sacarine jaun jetaote, nii dede sacari jana tonii: “Caate jataain quiiha belai canuhacha letoai canu Calaohinera, nere tonoraain neeuchera,” naa erenaane jana jetao aonajeure. ⁸ Nii rijieeoritiin roaichu coaracuruhane jana jetaote,

inae acaauru rohan neniha chunine jana jetao, ecu jelai acaauru aina niha Jesusone jana coaracure.

⁹ Nitohaneein jetaote, nii ichtane ucuuno caje jelaiha faaujueein, nii niicha coaracuri beeruha chuni rai nii aina nerelanacaaurune caohate Cana Coanera Calaohi Jesoso, inae o caje ichanaane baiha beeuruhane coina. ¹⁰ Nii jaun jetaote, suujuaacha cuhane nii niicha coaracuri ruhecure, oo caje ichanarihanine que aitothane coitucurenihane jaun ita caje bajaaebajajeein. ¹¹ Nii jaun jetaote:

“Chanuna jauriaanejeein Irihasi tururichaaaine que aitocure- Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru,” naain Jesoso caje bajaauruhane jana jetaote:

¹² “Esinae rauhijiriinte niqui, itolere rucueraanu que jauriaanejeein tururichaaain Irihasine que aitocurelu. Chanuna jana Cana Coanera Quiricha inoansi cuhane cacha Calaoheinein nenea cairichanojoneein, jaoleneein niha curichaaaine que aite. ¹³ Aonacuche. Inae turuha uhalu Irihasine janate, que niicha jerei ichaain cairichaaurelu, nitohaniane coina Cana Coanera Quiricha cuhane aitiin laenanohiniane rijijieein,” naain jetao tonorae Jesoso.

Moconajaera letono coitucuchuhi siricha leinjiin enamanaa rautaa Jesusone (Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Inae jelaiha nii neeuruha aina nerelanacaauru leeochoaurune jaaun turuuruhane jana jetaote, ecu acaauru aina neeure arajiin cachaauru. Chaen Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurera tabaauru netonai ecu neein jetao acaauru aina ereerecure. ¹⁵ Nii jana uujiha Jesusone coariin jetaote, que tacaain satiin jeluhariin cuhin jetao, jataain cojoelatiin rai iriha cuure. ¹⁶ Nii jana jetaote, acaauru rai:

“Tonaai acaauru aina ereereequiche,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jana jetaote:

¹⁷ “Cacha relaera, coaraaine coinane, cau ii rene canu calaohi uhaaun, moconajaera letono coitucuchuhi sirihha suujua cuhanena jaun, erenaachara neein nihane jaun. ¹⁸ Nitohaniane jaunte, chunijihun cuhane jaaunru baasoneein mucuhane nainein atane choaae tocojoaain tacaain, nujuae caje lajaaqui mitaain, catu rihoneein, sefetaain te nii suujua cuhane nenea coitucuchuhi. Nii jaunne niqui ii aina nerelanacaauru rai aitoon nii suujua cuhane nenea coitucuchuhi sitaauruhane coina. Nete sitanaa nainesihurene,” naa nii acaauru jana nenea leinjiine jaun jetaote:

¹⁹ “Jataain cha esenetaaichuru cachaauru. Cha carajaneeinna inara aina nereun. Cha carajaneaina inara abaantareeun. Chajaain cajiha nii enamanaa uhaauche,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote, ²⁰ Jesoso rene nii enamanaa amaure. Nii jana Jesoso coariin jetaote, atane choae nii enamanaa siheite nii suujua cuhane nenea moconajaera letono coitucuchuhi. Nii jana jetaote, najaabu jabubuhin nujuae caje lajaaqui mitujuae nii enamanaa. ²¹ Nii jana jetaote, nii enamanaa inaca rai jetao:

“Chabana caje coauneein caa catohane,” naa Jesusone jana jetaote:

“Causine caje coauneinte aicha. ²² Nii jaunte araai saain usihanaauru co-maaichuru, acauhanaauru comaain ateinana jere nii suujua cuhane nenea coitucuchuhi. Nitohaniane jaun, atiin cairichaaajoaain canacaanu coaraain, canacaanu coroatajaneun, rautana naineine,” naa nii enamanaa inacane jaun jetaote:

²³ “Tana rautana nainichaaunne esenetaainete cacaje bajaai. Satiin quesenetaera raine niicha bajai ichaain neeun,” naa Jesusone jaun jetaote:

²⁴ “Jataainnachujiang chesenetaaun. Cacorataaneune jataain jelai amuritoheriin chesenetaera,” nae jetao ehequiin nii enamanaa inaca.

²⁵ Nii jana arajiin netaojiaauruha cachaaaurune coaraane jaun jetaote, nii enamanaa suujua cuhane nenea moconajaera letono coitucuchuhi rai jetao:

“Erenaachara neein urichoelanaala caa enamanaa tera coitucuchuhi, canune ichei aitoon caa enamanaa jianein caje mituhin amuhine coina. Jiaonriha nacoaunein caa enamanaa suujua cuhane enohine,” naain suruaa Jesusone jana jetaote,

²⁶ nacoaauneein baasoneein nii enamanaa jaberoco teein cojioriae nii suujua cuhane nenea coitucuchuhi. Nitohaneein tihane baiha onaa rijijieein teein, caje mituhin amuhane jaun jetaote, “Inae baasoneein jaberoco tihane caaute jerihane inae ohe,” naaure nii ecu arajiin neein coarajeeurera cachaauru. ²⁷ Nejetaote, biji que mucuhin michuha Jesusone jana jetao, nimichuhin nichaaurae nii enamanaa.

²⁸ Nitohanihane baiha aina nerelanacaauru aina jiniiquiin leinjiin loreri asaae enoha Jesusone jaun jetaote, jelai ecu teteriin:

“Chanuna canacaanu nii coitucuchuhi sitanaa nainesinihacaanu,” naain caje bajaauruhane jana jetaote:

²⁹ “Catohanai moconajaera letonote nainichaa Cana Coaunera bajaacane ainaacha sitaacane,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Caa quete coroata sae ohane biha Jesoso.

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰ Nitohaneein nii canaanai rautaane jaan jelai caje amuhin jetaote, Calileea turuhin rauhijiriin situujueein cuujeeure. Nejetaote, nii acanihane coitucuha chunine jerene Jesoso, ³¹ aina nerelanacaauru relanaa nainihane coina. Nii acaauru relaane jaaun jetaote:

“Cacha Calaohineein nenaate cachaauru bijiu tenojoinihane jana ateinaa cuurureein. Nete nichata janohane baiha ichanareein,” naain aina nerelanacaauru relaane jana jetaote, ³² nii acaauru rai aitohane inaaureniha natiin jetao caje bajaarene necoatocuruhane jaun.

Charijina jataain nelateinnein nere

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Nitohaneein cuhin, inae Caferenaan turuhin loreri asaae enooruhane jana jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao:

“Chaaque ita rai ereerejeein uhicheein bero cuhane,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

³⁴ Nejetaote inauheneecha curuaaequuin aonajeeure, bero cuhane uujueein, “Charijina caa cana jana jataain nelateein nenaane,” naauruha ita raine jaun. ³⁵ Nitohaneein inauheneecha aonajeeuruhane jaun jetaote, nelauriariin nii aina nerelanacaauru lechoonca coroatajai cotijiaain jetao: “Leeochaauru amurijiriin nenea jeriha chunine, acaauru rai nelateein itolereneein acaauruhacha jerei icharaneein neeine,” ³⁶ naane baiha jetaote, biji que leinjiin canaanai mucuuriin acaauru cataaun tein jetao:

³⁷ “Canu coreniha caa canaanai raerate, jerichanejeein canu raane rijijieein aicheein. Nii jaun canu raera coatiha canuhacha raa airinaain, caletoaera Ofa netonai raate aicheein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Canaacha ichai ichara, coatiha cana que nejeratenaa nihei.

(Lc 9.49-50; Mt 10.42)

³⁸ Nii jana jetaote:

“Cacha relaera, ii curuaa aina cuaain moconajaera letono coitucuchuhi sitaain que suujuequuin nenacaauru rautaa leinjiinne janane eruhin caohatihacaanu, cana jana nenaaneein ainihane jaun,” naa Joanne jana jetaote: ³⁹ “Jiaonriha caohateein neeichene. Chunocoha canu curuaaneein netiin cojoelanaacojoai ichaera, nii baiha baasoneein erenaa nainihe canu que. ⁴⁰ Canaacha ichai ichara, coatiha cana que nejeratenaa nainihe. ⁴¹ Chunocoha canu Curisito cachanequichene coreniha inara rai esinaeca niha natiin terate, esinae rauhijiriin rai cainanohiniha cureein,” nae jetao rai Jesoso.

Jataain alalacaraa osa que nesarucuaane

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² Niritiin jetaote: “Chunocoha ena canu esenetajeeureraauru saruha osa quenete, nii ajiniha caohachare nuluno que leinjiin ajeri jaberoco tijichaaain ichojoaain cucuana cuhane joaeraane. ⁴³ Jana osa que ii saruha ichohiine moloo. Nii amuritoheriintejian caohachare le jerajei ichohii aina Cana Coaunera cojoanonaa que neeine. ⁴⁴ Nabana le jerajei ichohii coreniha, nii chariji bana nii riano niha natiin ohin, nii usi tabai jacanaachara jana cuhine coataa. ⁴⁵ Jerichanejeein osa que ii saruha ii tijiane moloo. Nii amuritoheriintejian caohachare le jerajei ii tijia aina Cana Coaunera cojoanonaa que neeine. ⁴⁶ Nabana osa que ii saruha ii tijiane coreniha nii riano niha natiin ohin, nii usi tabai jacanaachara jana cuhine coataa. ⁴⁷ Jerichanejeein osa que isharuha inotane, le jerajei inota rocoo. Nenacaaeneetejian nii amuritoheriin caohachare le jerajei inota aina Cana Coaunera Cojoanonaa que neeine. Nabana usi que isharuha inotane, ⁴⁸ nii riano niha natiin ohin, nii usi jacanaachara, naaonjoain jana cuhine coataa.

⁴⁹ Usi jana situnaa rijijieeinte nichoterichaacheein satiin. ⁵⁰ Nelatiha niqui tebe. Nete inae lenone cotebetenaa nainenihane, inae nii chaque nelatene. Nii rijijieeinte chaque nelateneeiche inara que icharatenohi ichaaain, raotojoein ichaaoruha leeochoaurune jaan ichaeneeichene,” nae jetao acaauru rai Jesuso

10

Comasai jianiha cachane que cache relaa Jesusone (Mt 19.1-2; Lc 16.18)

¹ Inae Caferenaanon caje amuhin jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin nucuhe Jorodaan auhaniha cuhin, enoto mitu nichajai jelon nena Jodea batane que cue Jesuso. Ecu jetaote, rai netaojiaauruha cachaurune jana jetao, nacoaauneein relanajae Jesuso, cachauru relanaa rautatohane jaun. ² Nii jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao, nechujataain cairichauruhane jaanu lera ariha jetao, comasai jianena nainiha cachane bajaure jetao Jesuso caje fariseeocuru tabaauru. ³ Nii jaun jetaote:

“Tonaa inara rai Moisesa, comasai jianiha cachane que,” naain acaauru caje bajaure Jesusone jana jetaote:

⁴ “ ‘Comasai jianiha cachane coina, jauriaanejeein comasai jianihane jaaque aitiin nena quiricha teeuchete, aina comasai jianemiin cache,’ naainte aite Moisesa,” naauruha fariseeocurune jana jetaote:

⁵ “Aiha niqui. Nete, nere tonorana jerelanaala neeichelune jaun, nitohaneein ichaquichene rautaenihane saijieein ichaquichene coina aitelu Moisesa. ⁶ Nete jauriaanejeein itolere coaunaane nunuheneein, quicha, ene, naaonjoaain coaunaelu Cana Coaunera. ⁷ Nii jaaunte, inaca, neba, naaonjoain ratiriin amuhin necoansaijiae cache. ⁸ Chaen leinjiin cachanein nena rijijieein cocuhin, jiniiquiin ita aina neeure. ⁹ Nitohaneein niha cachane coina ichaa Cana Coaunerane jaun, nii comasai jianena nainihe cache,” nae jetao fariseeocuru rai Jesuso.

¹⁰ Inae loreri asaae enooruhane jana jetaote, nii cachauru relaane jaan bajaure nacoaauneein caje aina nerelanacaauru. ¹¹ Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Comasai jianein leeoche ene raerate, osa que nesaruha aicheein. ¹² Jerichanejeein techu, osa que nesarureein lana jianein leeoche cache que nelanajaane ene,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

Canaanainuru rausiaaeca Jesusone (Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Nii jana jetaote, acaauru mucuhin rausiaaeca cojiotanaaca Jesusone coina jetao, rai canaanainuru amaure acaauru fojiaraauru. Nejetaote, nii canaanainuru amaauruha nii amaaurerane caohateure nii Jesuso aina nerelanacaauru. ¹⁴ Nii rene amanajaauruhane caohateuruhane coarajein jetaote, obajein jetao:

“Coa carene turuuruha canaanainurune caohatihachete, canu rene turuuruha. Aihuruha caa canaanainurune rijijieein nenacaauru raineente ne Cana Coaunera Cojoanona. ¹⁵ Esinae rauhijiriin aiha leinjiin canaanaine rijijieein neniha cachane coatiha Cana Coaunera Cojoanona que nena nainerinaain,” ¹⁶ naane baiha jetao, jerane biji cuhane nii canaanaihuru raane baiha jetao acaauru mucuhin, acaauru rausiaaeca cojiotanajae Jesuso.

Jesoso aina iriha leinjiin cache coriquihonane
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Nitohaneein inae jelai caje amunaa jeriha Jesusone jana jetaote, rene jeluhariin cuhin turuhin jetao, nacatiha neseoriaain:

“Caohachanejei cache relaera. Cha ichareeun charijibana nitajenaachara ichaonaa raotono que nena nainichaaune coina,” naain Jesuso caje bajaa leinjiin cachane jaun jetaote: ¹⁸ “Chanuna caohachanejei cache neein canu curuaateei, leinjiin Cana Coauneraachate caohachanejeineein ne. ¹⁹ Inae raotojoein Cana Coaunera aitoonjoan coitucuhi: ‘Jiaonriha sonajaain jaohine. Coa ii sinijerane lanaala nena ene aina ichaohin niha. Coa asijiauha. Coa chamute cache cairichanaa jerenacaun chuni cache coacuhin casaje que ereein niha. Chae efojiaraauru ere tonoraain caohachaain acaauru aina neein,’ naane coitucuhi,” naa rai Jesusone jaun jetaote:

²⁰ “Aihanu chujian. Canu enamanaca caje coauneeinne jitariin nii naitoonjoan tonoraain ichaon,” naa nii cachane jana jetaote, ²¹ jataain cairichaaajoaain coaraain jetao:

“Esinae rauhijiriin, chaque lanaelanaala Cana Coaunera aitoonjoa tonorana jereeine, chajaain jitariin nii iicha sirii que necoreteein cairichaihuru rai tenihun. Nii ba-naachate, jelai amuritoeriin nereein iicha latei dedeeu. Nii baiha laen canu aina uu,” naa rai Jesusone jaun jetaote, ²² jataain nererojoeaain jelai caje amue inaderaain nii enamanaa, jataain coriquihocane jaun.

²³ Nii jaun jetaote, nii rohan curuacaain nenacaauru cachaaauru coaraain, aina nerelanacaauru rai jetao:

“Jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanona que nena jeriha coriquihonane,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote, ²⁴ jataain cojoelatiin ecu aonajeeure aina nerelanacaauru. Nejetaote nacoaaneein acaauru rai jetao:

“Cacoelaichaaauru, jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanona que nena jerichaane. ²⁵ Leinjiin oco jachu cuhane situnaa naineniha leinjiin camechone amurijiriinte, jataain caaintate Cana Coaunera Cojoanona que nena jeriha coriquihonane,” naa aina nerelanacaauru rai Jesusone jaun jetaote, ²⁶ jataain jeelai amuritoheriin naurutaain cojoelatiin jetao, ecu nejesinajeein ita rai jetao:

“Nitohanihane nichotenaa naineriaain chuni,” naauruha nii aitohane aonajeeinne jaun jetaote, ²⁷ ecu coaranaacane baiha jetao:

“Caaintatiin cachaaauruhacha coaraite, Cana Coaunera rai caaintajene,” naa Jesusone jaun jetaote: ²⁸ “Canacaanune jitariin canacaanuhacha sirii ratiriin ii sacuhacaanulu,” naa rai Fedorone jaun jetaote:

²⁹ “Chunocoha esinae rauhijiriin canu coreniha, chaen, cache ichoteratera caitoonjoan- canu ere beebejeein, naaonjoanne coina, rai loreri, rai nejeraauru, rai fojiaraauru, rai calaohichuru, rai natane, naaonjoain ratirichate, ³⁰ caa chauratane que neein jataain jeelai amuritoheriin lefasha saneein rai loreri, rai nejeraauru, rai fojiaraauru, rai calaohichuru, rai natane, naaonjoainuri siricheein. Cairichaerinojoein neeuruhane niha natiinte, turuha uheni Cana Coaunera Cojoanona charijibana nitajenaachara ichaonaa que niha cuurureein. ³¹ Ena jataain arajii itolere que nelaetoha nocoetonacaaurute, nii chaque nelatelanaala

niha cuurureein. Jana ena chaque nelatelanaala arajiin nenacaaurute, nelateein niha cuurureein,” naain jetao Fedoro tonorae Jesoso.

*Caa quete inae nichata sae orichaainne biha Jesusone
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)*

³² Jerosaleen nichaae cuuruhane jaun jetaote, aina nerelanacaauru ichoaachaniha cuujiha Jesusone jana jetao, cojoelatiin cuujeeuruhane jana jetao, nii niritohane que casiin jetao, cuujeeure acaauru caaijie cunacaauru. Nii jaun jetaote, jelai nii aina nerelanacaauru lechoonca coroatajai cotijiaain jetao:

³³ “Inae caa ena coitucuhichene rijijieeinte, Jerosaleen cuujihacache. Inae ecu turunaate, canu inaraacha cohajei cachaneein nejanoanaa nichaaune mucuhin saseredotecuru curuaanaacuru rai, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureeraauru rai, naaonjoainuri rai caetecuruhane jana, catinanacanejeein nejelau cachaauru Jorionelanaala nenacaauru bijihu caetecurureein. ³⁴ Nii janate, caque necoatijiaain canu couluneein, canu bisiin catinaa cuurureein. Nena nichata janohane baiha, nacoaauneein ichanareeunni,” nae jetao nitohaneein teeururichaainne que Jesoso.

*Acaauru coroatajaniha Jesusone coina caje bajaauruha Saantiaao, Joaan, naaonjoainurine
(Mt 20.20-28)*

³⁵ Niritohane jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao:

“Cacha relaera, caa ena ichei canacaanuhacha bajaameni ichaainene jerichaanu,” naauruha Sebedeeo calaohichuru, Joaan, Saantiaao, naaonjoainurine jana jetaote: ³⁶ “Chatohanai inara rai ichacaunne jerequiche,” naa Jesusone jana jetaote:

³⁷ “Canacaanu rai, inae ii Cojoanona necaohacha que neeine bana, ii ajaabiji nichajai que, ii raotono nichajai que, naaonjoaain nihacaunne jaanu ichaainene jerichaanu,” naauruhane jana jetaote:

³⁸ “Coatiha nohane inaraacha bajai coitucuhin aitoheeiche. Caa necairichanaa abaantarichaaunnine rijijieeinote, necairichanaa abaantanaa nainequiche inara. Chaen noote, nitohanihanune coina cojunacatenohi nichaaunne rijijieein cojunacatenohineein neeiche,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote:

³⁹ “Abaantanaa nainichaanu,” naauruhane jana jetao:

“Inarate niqui, caa necairicharichaaunnine rijijieein necairichanaa abaantaain cojunacatenohineein niha curiquicheein, cojunacatenohineein nihanune rijijieein. ⁴⁰ Nena laen, canu raotono nichajai que, canu ajaabiji nichajai que, naaonjoaain nelauriaaichene coina inaraacha bajai tenaa naineneun, nii coina inae acaauru que banihateein rucuhenojoneein nenacaauru raineen nihane jaun,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁴¹ Niritoha acaauru rai Jesusone aonajeein jetaote, Saantiaao, Joaan, naaonjoainuri aina obaaecure nii lechooncaihuri aina nerelanacaauru. Nejetaote, acaauru cotijiaain jetao:

⁴² “Inarate raotojoein, Cana Coaunera coitucuhichuru, leeochoauru amurijiriin nena jereein acaauru cocoainanacai neeuruhane que suujua acateein neeuruha leeochoaurune jereein neeuruhane coitucuhiche. ⁴³ Nete laen nejesinajeein nitohanein nena naineneeiche inara. Nitohanein nena coacuelanaala, nejesinajeein ita coroatajanein neeuche. ⁴⁴ Jana leeochoauru amurijiriin nena jerera, leeochoauru letononeein neeine. ⁴⁵ Coaracuche nachuhinti canu Cana Coaunera Calahi cacha caje nejanoanaa nichaaunne canu coroatajaneechene coina tururichaaun. Arajii cachaauru osa caje nichoteein jianacoon neeuruhane coinane, nii coreniha cajabereeo cairichaeratiha uunlu acaauru coroatajaniha,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

*Maosanihane caje Bartimeeo rautaa Jesusone
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)*

⁴⁶ Inae Jericoo turuhin jetaote, ecu basiinjiin neeoriin jelai caje amuha aina nere-lanacaauru aina Jesusone jana jetao, acaauru aina cuure arajiin cachaauru. Nii jana bero auhaniha lauhequuin coriqui bajaa leinjiin Timeeo calaohi cairichei maosa Bartimeeone jaun jetaote, ⁴⁷ Nasarete cocoaicha Jesoso nihane aohanriin jetao:

“Rabiriicha foeratei Jesoso, cairichaaajoaain atiin cacoharaau,” naain eheeoca nii maosane jana jetaote, ⁴⁸ arajiin cachaauru, ehequuin aitohane caohateure inauhe-neechea nihane coina. Nejetaote, que rutaain ehequuin:

“Rabiriicha foeratei, atiin cairichaaajoaain cacoharaau,” naa nii maosane jaun jetaote, ⁴⁹ ecu inacuhin jetao:

“Chajaain cajiha cotihanihuiche,” naa Jesusone jaun jetao:

“Chajaauje nimichuhinte, toon ii cotihara coarae,” naauruha nii maosa raine jaun jetaote, ⁵⁰ cajione buri rocohitiin siheetiin ratiriin jetao, Jesoso rene jeluhariin turuha cue nii maosa. ⁵¹ Nii jana jetaote:

“Chatohaneein chetichaaunne jereeita,” naa Jesusone jaun jetao:

“Conoha canotanena jereeunra cacha relaera,” naa nii maosane jana jetaote: ⁵² “Inae jataain quesenetaaine jaun inae conoha inota. Inae naineein amuhinera,” naa rai Jesusone rijieeoritiin jetaote, inae conoha nii maosa notane jaun jetao Jesoso jiniichaain bero cuhane cue nii maosa.

11

Jerusalem turuha Jesusone

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Nitohaneein cuhin, inae Jerusalem catainaauruhane jaun jetaote, Betafajee, Betania, naonjoainuri rohan Olibo bichatane turuuruhane jaun jetao, caje coauneein coroatajai aina nerelanacaauru letoae Jesoso. ² “Chajaain taa nita canaacha coarajei neseu cunichuche. Inae ecu turuhichenete, ecu cositenojoneein teecoha jaiti chuni cacha amunajanelanaala nena asno narejeene jana eruha curiquicheein. Cosi rutuhin uhaaichene jana: ³ ‘Chanuna cosi rutuhin amaaiiche,’ naa chunocoha inara raine: ‘Latiha Cana Curuaanaane jaaunne raa uhacaanu. Inae enate ichei jelaiha cainaratereein,’ naauche,” naain jetao letoanajae Jesoso.

⁴ Nii jaun jetaote cuhin, nii acaauru rai aitohane rijijieein bero auhaniha teecoha cositenojoneein acuujuu rohan asno narejeene jana, eruhin jetao cosi rutuhin amaauruhane jana jetao: ⁵ “Cha ichaquiche inooneein. Chanuna nii asno narejeen cosi rutuhin amaaiiche,” naain jetao, acaauru caje bajaure nii cuu nenacaauru cachaauru tabaauru.

⁶ Nii jaun jetaote, nii acaauru suujuateein letoanajaa Jesusone rijitoejeein nii cachaauru tonoraauruhane jaun jetao, inauheneecha nii asno narejeen amaauruhane coarajeure. ⁷ Nitohaneein jetaote, nii asno narejeen ichoae cajione teein jetao, Jesoso rai nii asno amaauruhane jana jetao, inae rene turuhaauruhane jana nichoae nelauriaain cue Jesoso. ⁸ Nitohaneein asno ichoae nelauriaain cuhane jana jetaote, najiniha bero cuhane rai cajione buri maririjiacoaauruhane jana jetao, leeochoaauru elele alo rijijieein nena ajaena alo raain najiniha bero cuhane maririchure. ⁹ Nii jana najiniha cunacaauru, caaijie cunacaauru, naonjoainuri jetaote:

“Raotojoein turuhine Cana Coaunera rijijieein nena cana Curuaanaa. ¹⁰ Raotojoein turuhine Cana Coaunera Cojoanona, cana inoaensihuru foerateraneein nena Rabiri nefoerate cojoanona. Aihute coreniha raotojoein neurumiin dedeeu nenacaaurune maajein,” naaure jetao cojioriin cachaauru.

¹¹ Nitohaneein Jerusalem turuhin jetaote, Teenforo asaae enohin, ecu basijiin neeoriin jitariin nasajai coaraane baiha jetao Betaniau cue lechoonca coroatajai aina nerelanacaauru aina Jesoso, inae sohane jaun.

*Inacaelanaala oha uherane coina cojiotaa Jesusone
(Mt 12.18-19)*

¹²⁻¹³ Nii cojoanoo Betania caje amuuruhane jana jetaote, niita bero auhaniha niha uhera alone jana coaraain jetao, coaraa cue Jesuso mijiintoshane jaun. Nejetaote, inaacane bana rijiu nenihane jaun, ninaa colane nalohacha baajejeen ne. ¹⁴ Nitohaneen inacaenihane jaun jetaote:

“Inae nacoaauneen inacaeneriquinne jaun, neriaain chuni ii inaa lerata,” naain uhera cojiotaa Jesusone jana jetao, ecu aina neen aonajejeure aina nerelanacaauru.

*Teenforo asaae necoretenacaauru sitaa Jesusone
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)*

¹⁵ Inae nacoaauneen Jerosaleen turuhin jetaote Teenforo asaae enohin, nii Teenforo asaae chaelai que necoreteein, chaelai coretiha, naaonjoaain nenacaauru sitaain, atanichoae coriqui coreeuruha cachaauru raine jaa rorihurune maajeen lacojoaain jetao, serori que necoretenacaauru rorihurune maajeen lacojoaain, ¹⁶ nii Teenforo asaae nenacaen rucuhale enoaauruhane caohate Jesuso. ¹⁷ Nitohaneen jetaote:

“Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanete: ‘Cana Coaunera bajaauruha satiin chauratane sacuritaain que nenacaauru cachaaurune jaan colohereineite ne canu loreri,’ naain laenanohineen ne. Nete asijiaauruhane jaan coloheri rijijieen teeiche inara,” naain jetao ecu acaauru relae Jesuso.

¹⁸ Niritiin cachaauru relaane aonajeen jetaote, Jesuso sohin jaonaa coaacuruhane jaun, sohin jaaoruhane jaanu lera arihure saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitoonjoanque cacha relaaureraauru, naaonjoainuri. Ne jetaote, sohin jaaoruhane coasichure, nii acaauru relaa Jesusone jaan rautatiin aonajeuruha satiin cachaaurune jaun. ¹⁹ Inae nocohecane jana jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin nii nese caje amue Jesuso.

*Inacaelanaala oha uherane
(Mt 21.20-22)*

²⁰ Nii cojoanoo janone nii uhera rohan situha cuuruhane jana jetaote, inae cojoaisi aina curuaaequuin oha nii uherane jana coaracure. ²¹ Nii jaun jetaote, cojiotaa Jesusone coacuhin que nainain jetao:

“Cacha relaera, inae raca cojiotaaine jaunte, inae ohe taa uhera. Coaraau nachuhinti,” naa Fedorone jaun jetaote:

²² “Jataain Cana Coaunera esenetaauche. ²³ Chunocoha esinae rauhijiriin airichaainne esenetaain nii batoelanaala: ‘Niilai caje nefaruhin cucuana cuhane cunihun,’ naa caa ichatane ucuuno rainete, esinae nii aitohane rijijieen aihane ne. ²⁴ Nitohanihane jaaunne inara rai aitoon, inaraacha latei eruhichene coina Cana Coaunera bajaaiiche, inara rai terichaaaine esenetaainete eruriquicheen. ²⁵ Inara rai chatohanai cotainacai ichaain neeuruha inara amute cachaaurune niha natiin, acaauru que inara suujua acateen Cana Coaunera bajaaiichene bajaaiiche. ²⁶ Aihute baaso ichaain osa que nesaruquichene niha natiin inara osa que suujua acatemiin cana Inaca dedeeu nena Cana Coaunera,” nae jetao Fedoro rai Jesuso.

*“Cha ii cocoainae,” naauruha Jesuso raine
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)*

²⁷ Nii baiha jetaote, nacoaauneen Jerosaleen cauha cue aina nerelanacaauru aina Jesuso. Inae ecu turuhin Teenforo asaae enohin amuhemuheca Jesusone jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao:

²⁸ “Cha ii cocoainae catohanai ichaain neeine coina. Chatohanai cocoainanacai neenna neei,” naaure jetao Jesuso rai saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru, Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri.

²⁹⁻³⁰ Nii jaun jetaote, acaauru rai: “Canuhetonaine inara caje bajareeunni. Cha Joaan letoaelu, cachaauru cojunacatiha uhanne coina. Cana Coaunera letoanihanena cachaauruhacha letoanojoneein uhalu. Catoonraain carai beeichenena, canuhetonai canu cocoinaain canu letoaera bereeunni inara rai,” naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

³¹ Nii jaun jetaote, ecu nejesinajeein ita rai jetao: “‘Cana Coaunera letoanojoneeinte uhelu,’ naacachenete: ‘Chanuna jana nere tonoraain esenetaeneechelu,’ nareein.

³² Coatihachu: ‘Cachaauru letoanojoneeinte uhelu,’ nanaa nainihaacache,” naure jetao ita rai. Satiin cachaauru Cana Coaunera letoanojoneein uhalu Joaane esenetaauruhalune jaun, cachaauru coasiha. ³³ Niritiin jetaote:

“Chachainti Joaan letoaain nelu. Coatihacha coitucuhaacaanu,” naauruha Jesoso raine jaun jetaote:

“Aihane jaaunchujian canuhetonai, caa catohanai ichacaaunne coina canu cocoinaain canu letoaera berinaaunni inara rai,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

12

Ocoana jaurera necha ansaineein ichaonacaauru que cuaain cachaauru relaa Jesosone

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Niritohane baiha jetaote, ocoana jaurera que cuaain cachaauru relaa jetao: “Leinjiin cacha jetaote, ocoana jaain jitariin corihateein bino jauruhane jaanu coloherinu que loreri jaain, leinjiin jataain ucuuneein tein rori jae ecu neein amihanenacaauru beraihane coina. Nitohanein caohachaaain rucuhecane baiha jetaote, nii ocoana que amihanenacaauru rai atane tein ratiriin amuhe nii atane erora. Inae tainaca que turuhane bana ita rai lerruhane coina. ² Nitohanein tein ratiriin jetaote, inae tainaca que tihane jaun, leinjiin rai cacha letoae, nii amihanenacaauru caje que banihateein niicha taihuri bajaa cuhane coina. ³ Nejetaote, nii cacha mucuhin faojaain sooruhane baiha, nii cacha letoaare cha colane nii temule erora rene. ⁴ Nii jaun jetaote, nacoaauneein leeocho cacha letoaa nii temule erorane jana, nocoejechanuhin, couturi cunaitaain cha colane acaentonai letoaare jelaiha. ⁵ Nii jana nacoaauneein leeocho cacha letoaane jana jetaote, acaentonai sohin jaaore nii temule beraichacuru. Nii baiha nacoaauneein arajiin rai cachaauru letoajeein sacuha nii temule erorane jana jetaote, tabaauru sohin jaonajaain, tabaauru faojaain cunaitanajaare.

⁶ Satononejeein jetaote leinjiin jataain niicha belaa rai calaohi neorihane jana, aca letoae: ‘Jerihane canu calaohi quete laen suujua acatecurureein,’ naain coaacane jaun, sohin jauruhane esenetaelanaala. ⁷ Nejetaote, ita rai jetao: ‘Inae uha caa atane erora calaohi. Coanete sohin jaohacachete, cana rainein nedaaine caa atane,’ naure jetao nii ocoana que amihanenacaauru cachaauru, uha nii atane erora calaohine jana coarajeein. ⁸ Niritocuruhane jaun jetaote, inae acaauru rene turuhane jana mucuhin ateinaain nii ocoana udaa amaain jaberoco jaaore,” naain jetaote:

⁹ “Tonaquiche jana inara, nii calaohi sohin jauruhane que, tohanrihacha jana nii ocoana erora. Raajenhane cuhinacha nii ocoana que amihanenacaauru sohin jaohin, leeochoauru cachaauru bijiu nii ocoana teriha beraihuruhane coina. ¹⁰ Tana Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane:

‘Ajeri jaolecoorua
loreri icharaaurune jaante,
jauriaanejeein
loreri nunuheneein ne.

¹¹ Acate
jataain cana rai
cojelanaacojoaain ichae

Cana Coaunera,'
naain laenanohinihane jaan reretaain aonaquiche chariji banane," naain jetao ocoana icharaauru que cuaain cachauru rai ereerejeein acauru relae Jesuso.

¹² Niritiin acauru que cuaain relanajaa Jesusone que nainacuruhane jaun jetaote, Jesuso mucunaa jerecure Moisesa aitoonjoan que cacha relaureraauru, saseredotecuru curuaanaacuru, naaonjoainuri. Nejetaote, Jesuso aina neeuruha arajiin cachaurune jaun cachauru coasiha ecu ratiriin jelai caje amuure.

*Impoestonu que coriqui teeuruhane que iriha Jesusone
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)*

¹³ Nitohaneein ecu ratiriin jelai caje amuuruhane baiha jetaote, Erodesi ere tonoraeraauru, fariseecuru, naaonjoainuri letoaure, rai ereeuruhane jana tonaain acauru tonoraa Jesusone nechu jataain coulurujueeuruhane jaanu lera ariha cuuruhane coina.

¹⁴ Acauru jetaote rene turuhin jetao: "Ii que tonaain iriha cachane niha natiin, tonoraelanaala esinae rauhijiriin ereein neeine coitucuhacaanu. Chaen techu nohanelanaala esinae rauhijiriin jeriha Cana Coauneraane rijijieein ichaoha cachane coina cacha relai. Aihane jaun, caohachaana Romanocuru curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui tihacaanune. Ainihane chatohaneriha. Coretena nainichaanuna. Ainihanena niriiriha," naaure jetao Jesuso rai fariseecuru aina Erodesi ere tonoraeraauru.

¹⁵ Nejetaote, nechu jataain cairichaa aitocuruhane que nainaane jaun jetao:

"Chanuna cacairichanaa coacuhin niritiin carai ereeiche. Carai cajiha nii coriqui uhaauchene coarae," naa acauru rai Jesusone jaun, ¹⁶ rai coriqui teeuruhane jana jetaote: "Chaa curuaa caa laenanohineein ne rai cojunaca aina," naa acauru rai Jesusone jaun jetao: "Romanocuru curuaanaa enferadoro curuaa," naaure jetao rai.

¹⁷ Nii jaun jetaote acauru rai: "Aihana jaun chujian enferadoro que banijiaain nena teeuche enferadoro rai. Chaen Cana Coaunera que banijiaain nena teeuche Cana Coaunera rai," naain acauru tonoraa Jesusone jaun jetaote, ecu jataain cojoelatiin aonajeure.

*Ohane baiha oo caje ichanaa cachane bajaauruha sadoseeocurune
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)*

¹⁸ Nii jana jetaote, Jesuso coaraa uure sadoseeocuru, oo caje ichanaa cacha suujuene esenetaaurenihane jaun caje bajaauruhane coina. Acauru jetaote rene turuhin jetao:

¹⁹ "Cacha relaera, Moisesate canacaanu rai laenaain ratirilu, oha leinjiin cacha nesirihateein nii comasai aina canaanai sirilanaalane, nii onaa comasai autana raa nii onaa nejerane, nii onaa aina siricha rijijieein canaanai sirihane coina. ²⁰ Nitohanihane janate, ita nejera nejesinaneein neeuruha caaunsineein cachaurune jana, jauriaanejeein acauru nejera nesirihateein, nii nesirihatenajan aina calajoilanaala ohe. ²¹ Nii jaunte, nii autana rae nii onaa nejera. Nete acaentonai ohe aina calajoilanaala. Jerichanejeein techu ohe nii acauru nichataja. ²² Nii jaunte, nii chunocohacuru nii caaunsini ita nejeraauru calajoilanaala oore. Nii janate tabiicha nii ene netonai ohe. ²³ Aihane jaun ooruhane baiha nacoaauneein ichanaa acauru suujuene bana, chariji comasaineein jana nereein nii ene, caaunsini ita nejeraauru aina nesirihateein nihalune jaun," naain jetao Jesuso caje bajaure sadoseeocuru.

²⁴ Nii jaun jetaote:

"Nechu jataain joaenreeinte ereerequiche inara, Cana Coaunera Quiricha erereetaain aonaain niicha ichanenu coitucueeneichene jaun. ²⁵ Ohane baiha jerichanejeein jaberoconeein nena rijijieein ichanaain niha quichaauru, enecuru, naaonjoainuri suujuene, inae nesirihatenaa nainecuruhi, dedeeu nena anjeraauru rijijieein inae neeuruhane jaun. ²⁶ Tana ohane baiha jerichanejeein jaberoconeein nena rijijieein ichanaa cacha suujuene que aitoha nuna laajoiri moconau neein Moisesane jaa quiricha reretaain aonaquiche inarane. Ecu jetaote Moisesa rai: 'Canune Abaraun,

Isaca, Jacobo, naaonjoainuri Coaunera neeun,' nae jetao Cana Coaunera. ²⁷ Coatiha ohin nitajenacaauru coaunera nihei Cana Coaunera- ohin nii baiha jerichanejeein jaberoconeein nenea rijijieein nenacaauru cachaauru coaunera Cana Coaunera. Nitohanihane jaunte, jataain joaereein nii cha coitucuelanaala ereereequiche inara," naain jetao sadosseocuru tonorae Jesuso.

Cana Coaunera aitoonjoan- jataain cacha ichao rai nelateein nenea (Mt 22.34-40)

²⁸ Niritiin esinae rauhijiriin sadosseocuru tonoraa Jesusone jana aonajihane jaun jetaote, Jesuso rohan nichuuntaain jetao:

"Chariji jataain jauriaanejeein Cana Coaunera aitoonjoanein cacha ichao rai nelateineein ne," nae jetao, rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaera.

²⁹ Nii jaun jetaote:

"Jauriaanejeein cana ichao rai nelateein nenea Cana Coaunera aitoonjoante: 'Aonacuche Israeli cocoaichacuru. Cana curuaanaa Cana Coaunera, leinjiin acaacha itolere curuaanaa neein ne. ³⁰ Aihane jaun, ii suujua, ii suujue, ii coichana, naaonjoainuri aina curataain cana curuaanaa Cana Coaunera belaihu. ³¹ Chaen ichaajenhane ijiabereeo belaaain coaraaine rijijieein chamute cacha belaaain coaraau,' nae. Nihei caa baiha jataain cacha ichao rai nelateein nei Cana Coaunera aitoonjoan," nae jetao Moisesa aitoonjoan que cacha relaera rai Jesuso. ³² Nii jaun jetaote:

"Esinae rauhijiriinte chuhisi aitohicha cacha relaera. Leinjiinte chuhisi ne Cana Coaunera. Nihei nii baiha acaneein nei. ³³ Cana suujua, cana suujue, cana coichana, naaonjoain aina curitaain Cana Coaunera belaaain, cana jaberoco belaichaane rijijieein cana amute cacha belaaain, naaonjoaancanete chuhisi, itolere inihocuru, itolere jujuai-huru, naaonjoainuri mocohaca rori ichoae teinne amurijiriin jataain nelateine," nae jetao Jesuso rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaera. ³⁴ Niritiin esinae rauhijiriin tonoraa nii Moisesa aitoonjoan que cacha relaerane coitucuhane jaun jetaote:

"Coatiha icharaain nihee Cana Coaunera Cojoanonaa que neeine coina," naa Jesusone jaun jetaote, inae nii tonaai caje chatohanai bajanaa coitucue.

"Chatohanai caje nefoeratenaa ne Mesihasi" naain bajaa Jesusone (Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Nii baiha Teenforo asaae neein cachaauru relaane jaun jetaote:

"Chanuna Rabiri caje nefoeratenaa niha Mesihazine que aitocure Moisesa aitoonjoan que cacha relaureraauru. ³⁶ Cana Coaunera Suujue aitoroatenojinein:

' "Cau carautono nichajai que

nelauriaau carohan,

ichei nejeratenacaauru amuritoherateein,

itiha asaae tenajaanune reen tiaajeein,"

naa Cana Coaunera cana curuaanaa rai,' naa Rabiri inatiin.

³⁷ Aihane jaun, inasiina Rabiri nefoerate caje nenaanere Mesihasi, Cana Curuaanaa neein curuaatiha Rabiri netonai inatiin," naa cachaauru rai Jesuso jana jetaote, rautatiin Jesuso aonajeeure nii ecu arajiin nenacaauru cachaauru.

Moisesa aitoonjoan que cacha relaureraauru ichao biha Jesusone (Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Nitohaneein cachaauru relaane aina cuaain jetaote:

"Caohachaain nocohalajiin ichaoche, Moisesa aitoonjoan que cacha relaureraauru que. Cacha relauruhane jaa cocajione jiaainte, bero cuhaneeuru acaauru que suujua acatecuruhane coarateein neeuruha cachaaurune jereinchuru amuure. ³⁹ Chaente netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereereecuruhane jaan coloheri sinacoca asaae enooruhane jataain nelateein nenea rijijieein rori caohacha ichoae nelauriana

rautatiin, beseta ichaain lenonecuruhane jaaun niha natiin rori caohachaauru ichoae nelauriana rautatiin aihure. ⁴⁰ Chaentechu, autanaauru caje acaauru loreri niha natiin ruluure. Nitohaneeinte necha aansainein ichaauruhane que nainacuruha cachaaurune coataa sonafaajianaichuru Cana Coaunera bajaee bajajeein ichaaoore. Acaaurute leeochoaauru amuritoheriin caseteco coaraa cuurureein,” naain jetao cachaauru relae Jesoso.

Nichaonajaanu que niicha sirii coriqui tiha Cana Coaunera belaiha leinjiin autana cairicheine
(Lc 21.1-4)

⁴¹ Nii jana jetaote, coriqui teuruhane jaan curu cuhane coriqui teuruha cachaaurune jana coarajiha lauhequiin Jesusone jana jetao, jataain araainanaain coriqui teure coriquihonacaauru. ⁴² Nii jana jetaote, turuhin jataain coroatajajeei coreein nena coriqui tiha cue, nii teuruhane jaa curu cuhane ita que jerajeein, leinjiin autana jataain cairichei. ⁴³ Nii coarajeein jetaote, aina nerelanacaauru cotijiaain jetao:

“Esinae rauhijiriin satiin caa curu cuhane coriqui teurera amurijiriinte coriqui te caa leinjiin autana cairichei. ⁴⁴ Jana satiin caa coriquihonacaaurute, acaauru rai cautena coriqui caa teure. Nete laen caa ene jataain cairicheinijian natiin, acaihanijin nichaonajaanu que niicha sirii te jitariin,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

13

Itajenojoinerichaain Teenforone biha Jesusone
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Inae nii Teenforo caje mituha cuha Jesusone jana jetaote rai jetao:

“Cacha relaera, jataain caohatiin ajeri caje ichanohiniha caa Teenforone coaraaina,” naa rai aina nerelanacaauru caje leinjiine jaun jetaote:

² “Jataainte niqiu caohatiin tasiojoaain ichanohineein coaraai. Nete inae turuha cojoanonaane bana, nii leinjiinijin nenereein caa ajeri ita ichoae tein ichanohineein inaraacha coarajei, satiin itajenojoiniha curichaaine jaun,” naain jetao aina nerelanaa tonorae Jesoso.

Nacooauneein tururichaain Cana Coaunera Cojoanonaane
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Nii baiha jetaote, nii Teenforo coarajeein rohan nena Olibo bichataneu cue jetao aina nerelanacaauru aina Jesoso. Inae ecu turuuruhane jaun nelauriariin lauhecoba Jesusone jana jetaote:

⁴ “Chatohanai janonaa banana nunuhereein nitohanai. Chatohanaina jana, inae jataain cataainjian nitohanaine jana coarareein,” naain caje bajaauruha jelai teteriin, Fedoro, Saantiaao, Joaan, Aanderesi, naaonjoainurine jaun jetaote: ⁵ “Inara coritaain niha chunine coataa caohachaaain nainaan neeuche. ⁶ Arajiichurute canuniha no-coetiinchuru turuhin: ‘Canune Curisito neeunra,’ naa uuruhane, arajii cachaauru nii acaauru coritaauruhane esenetaa cuurureein. ⁷ Jiaonriha: ‘Ecuuru ecuurute ne sonaana,’ naain coitucuhichene nesooneein casiichene. Nitohaneeinte nunuheca cureein. Nete caa caitoonjoan cojoanona satono que turuhane jaun ainenereein. ⁸ Laurihu laurihu nenacaauru cachaaurute, leeochoaauru aina nejerateein, ita que nererojoecaain niha cuurureein. Jana leeocho atane que ichaonacaaurute, leeocho atane que ichaonacaauru aina sonaana que niha cuurureein. Chaentechu araai lauriin aihane jaaunru, jataain mijiaainein niha cureein carora tabai. Nii janate, niha cureein mijitena. Niite aasaariin necairichanaa nunuheniha cureein.

⁹ Aihane jaun caohachaaain nainaan neeuche. Canu corenihate, cocoinanacaihuru, reychuru, naaonjoainuri bijiu inara teuruhane janate, sinacocacuru asaaecuru tein inara bisiha cuurureein. Nitohanein inara teuruhane banate, esinae rauhijiriin

canuneein nihanune biha curiquicheein acaauru rai. ¹⁰ Jaiti nitohaneein satono que turuenihane ajinihate, satiin cachaauru chauratane sacutaain lauri lauri nenacaauru rai caa caitonjoan nosa caje nichoteeururichaaaine beebejiha curiquicheein. ¹¹ Aihane jaun, cocainanacaihuru rene inara amauruhane, jiaonriha acaauru rai ereeichene jaaque tonajeein cuichene. Inae ecu ereeichene coina turuhichene coat- iha inara aitorihcheein. Cana Coanera aitoroatenojoin Cana Coanera Suujue letononeeinte aitoriquicheein. ¹² Rai nejeraauruhachate nejeraauru colurujija cuurureein ateinanhineeuruhane coina. Jana rai calaohichuruhachate colurijija cuurureein acaauru inacaauru. Nii janate rai inaca colurujueeuruha acaauru calaohichurune jana, acaauru ateinaa cuurureein. ¹³ Canu cachaneein neeichene corenihate inara cotaairiin inara coaraa cuurureein satiin caa chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru. Nete nitohaniha sainejeein satono que tiaain caitoonjoan tonoraain neite ichoteratenojoiniha cureein.

¹⁴ Aihane jaun caa reretaain aonaain tonoraache. Inae nii Teenforo asaae jelai teein Cana Coanera que banijiaain *altar* ichoae ecooca Cana Coanera que nejeratenaa casicheckene coaraquichene, ichatane jana cuhin sorooruhine Jodea ichaonacaauru. ¹⁵ Ecuun rai loreri satono coarana ichoae niha chunine jana niha nitohanaine, jiaonriha rucuhene niha natiin roconaa coaucane. Rauhijiriincha fauhi amuhine. ¹⁶ Jana ocoana jana nihane jana aihane, jiaonriha jelaiha nejenohin cajione ranaa coaucane. ¹⁷ Jataainte cairichaaajoaurureein nii cojoanonaa que inae turuhane bana ausirineein nenacaauru enecuru, sisihajeein canaanai sirichaauru, naaonjoainuri. ¹⁸ Nabana elohena bana niha nitohanaine coataa Cana Coanera bajaauche inara. ¹⁹ Cana rai chauratane coaanaain nihalu Cana Coaneranee baiha, nitohanai necairichanaa coaraa chariji banane que airijiinte, jataain niha cureein necairichanaa cojoanonaa. ²⁰ Nii necairichanaa cojoanonaa sarotiaeniha Cana Coaneranee, nerihe chuni nichotei nii caje. Nete rai cachaneein janijiin niicha ranojoinunri jataain belaihanee jaun, nabana nitajeeuruhane coataa nii cojoanonaa sarotiareein.

²¹ Aihane jaun chunocoha inara rai: ‘Caute ne Mesihasi. Ecute ne,’ naa inara rene turuhinne, jiaonriha esenetaaichene. ²² Mesihasi niha nocoetiinchurute *profetane* lanaala nenacaaurune maajeeichuru, inara coritaa cojoelanaacojoai ichaa cuurureein. Janijiin Cana Coanera ranojoinuru niha natiinte coritaurureein. ²³ Aihane jaun, caohachaain necohalajiin itolereneein neeichene coinane caraajenihaane inara rai aitoon, que nainaanee neeichene coina,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Nacooauneein tururichaaain cacha caje nejanoanaa Curisitone
(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)

²⁴ Niritiin jetaote: “Nitohaneein inae niha necairichanaa cojoanonaane baihate, nocoena niha enotone jana, atene netonai conoenereein. ²⁵ Nii janate, dede cajene maajeeichuru naluhacoaa arasijieeurune jana, nesoone caaun rijijijianiha cuurureein dedeeu nenacaauru netonai. ²⁶ Nitohanihane janate, itolere ichana nainihane coara- teein nelate que nelateein dede sacari jana fauha uhanu canu Cana Coanera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne jana coariquicheein. ²⁷ Acate rai anjeraauru letoareein, nii janijiin niicha raauri, rai cachaauru taojiaain raauruha satiin caa chauratane tinonoritiin nuurihuru cajeeurune maajeein, dede uurihuru cajeeurune maajeeichurune coina.

²⁸ Caohachaain nainacuche, caa uhera que cuaain inara relaanune que. Inae satiin naluha nune alone baiha nacooauneein nalojoaa uherane coaraquichenete, caje inae nichuuntaa ajaanaane coitucuhiche. ²⁹ Nii rijijieein nainacuche caa caitoonjoan rijijieein aihane coaraquichene, canu Cana Coanera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaune inae nichuuntaa turuhanune que. ³⁰ Esinae rauhijiriine aitoon, jaiti ooreniha ena caa satiin canu aina nenacaaurune janate, ³¹ nitajereein caa chauratane

aina dede. Nete lae caa aitocooaunne jaa quere, caa aitocooaunne rijijieein que tihane reeintiaain nereein.

³² Nete laen: ‘Naaonjoain cojoanonaa banate ecu tiaain aicheein,’ nene naain nii chuni coitucuera. Niheichu dedeeu nenacaauru anjeraauru niha natiin coitucuuruhi. Niheichu canu niha natiin coitucuhaaun, leinjiin Ofaachate coitucuujue. ³³ Nii que tihaneree tiaain caohachaaain nainaaain Cana Coaunera bajajeein neeuche. Coatiha coitucueraai nii airichaaaine jaa cojoanonaa. ³⁴ Acate coriaji ataneu cunaa jeriha leinjiin cachane, rai cachaaauru que loreri beraichateein, le cacha cachaaauru rai amihane-naa teein, nii loreri beraicha que beraichatenajaain ratirinajaain amuhane rijijie. ³⁵⁻³⁶ Aihane jaun, caohachaaain nainaaain turuhane cohajeein neeuche inara. Coatiha coitucueraai turuha nii loreri erorane, sona naluque, dede cataaun, ataohari irihanau, janone, naaonjoaainijin, turuhane jana letona jatoroaain neneeichene coataa. ³⁷ Caa inara rai aitocooaunne rijitoeine leeochoaauru rai netonai aitoon, caohachaaain nainaaain cohaquichene coina,” nae jetao, Fedoro, Saantiaao, Joaan, Aanderesi, naaonjoainuri rai Jesoso.

14

Jesoso mucuuruhane coina ita taojiaauruhane
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Coroata janohin lanajeeca jorerera colane ichanohin faan quihuruhane jaan beseta fasocoane jana jetaote, chunocoha que coritaerateein, Jesoso mucuhin ateinaauruhane jaan lera arihure saseredotecuru curuaanaacuru aina Moisesa aitoonjoan que cacha relaaaureraauru. ² Nii jana tabaauru jetaote:

“Nainihe i nitohanai ichacaache beseta nunuhe banane. Nabana cana que nejera-teeuruha ecu aina nenacaauru cachaaaurune coataa,” naaure jetao ecu ita rai.

Alabastro caje ichanohi que curuhin nena jujuai choroha leinjiin ene Jesoso ichoaane
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Betaniau cosibi ruhecaeraneein niicha curuaateuri Simoon loreri asaa turuhin, ecu nelauriana najaan rori choae lauhecoha Jesusone jana jetaote, *alabastro* caje ichanohi que curuhin- ujuane nejesina caje ichanohi jataain coretiin nena jujuai nardo amaain turuha cue leinjiin ene. Nitohaneein turuhin jetaote nii jujuai curu raiheitiin Jesoso couturi choae chorohe. ⁴ Nii jana ecu neein coarajeeurera tabaauru jetaote obajeein jetao:

⁵ “Chanuna que cairichaa ihuru coroatajanena richaae, nichata fashai denario core jeeoni amurijiriin nii jataain coretiin nena jujuai nardo que necoretelanaala joaereen nii jujuaain ichanohi jaohiche,” naain jetao nii ene que ereein nocoeje chanuure. Nii le denario jetaote le jiichoo amihanenaa core ne.

⁶ Nii jana jetaote acaauru rai:

“Coa nocoeje chanuhin, coa rohecaache. Jataain caohachate ichae catohaneein canu teein. ⁷ Itolere banate inara aina neeurureein cairicheihuru. Nii jaunte, acaauru coroatajanena jeriquichene jaan que, acaauru coroatajanena naineriquicheein. Jana canu, itolere cojoanonaa bana inara aina neriaauni. ⁸ Caa enete niicha ichana nainei ichae, cajabereeo jujuaauruhane jaanu que niicha rucujui nihane jaun. ⁹ Esinae rauhijiriine aitoon. Chunijihuunru chauratane sacuritaain nosa caje nichoteeuru richaaaine coina caitoonjoan canu ere beebejeeuruhane jaaurute, caa catohaneein canu jaberoco jujuaa caa enene jaan coaauca cuurureein. Nitohaneinte coaunojoi niha cureein,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jesoso coulurujia Jodasine
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Nii Jesoso aina nerelanacaauru lechoonca coroataja Jodasi Isacariote jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru coaraa cue, acaauru aina ereein, Jesoso rene amana-jaane coina. ¹¹ Nitohaneein acaauru rene turuhin amanajaane coina acaauru rai aitoha Jodasine jaun jetaote, jataain corojeein rai coriqui tenaa jerecuruhane jaun, jelai nedaaoriha Jesusone que coacue, rene amanajaane coina Jodasi.

*Aina nerelanacaauru aina janotiin lenoniha Jesusone
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)*

¹² Jorerera colane ichanohin faan quuin, Cana Coaunera rai carenero narejeen sooruhane jaan fasocoa beseta cojoanonaa nunuhe bana jetaote:

“Chu fasocoa cojoanotiin que lenonichaachene jaanu que lenone jaa cuhacaanune jereeii,” naain jetao Jesoso caje bajaare aina nerelanacaauru.

¹³ Niritocuruha raine jaun jetaote, coroatajai aina nerelanacaauru letoaain jetao:

“Chajaain taa neseu cunichuche. Inae ecu turuhichene jana, baichaje cuhane acau baaibaaichaain cuujuiha leinjiin cachane jana eruhichene sacuuche. ¹⁴ Chaen inae loreri asaae enohane, nii loreri erora rai: ‘Cacha relaerate ii caje bajaerate, Chariji ucuha cuhane canu aina nerelanacaauru aina lenonerichaanuhin fasocoa cojoanotiin que, naain bajaerate,’ naaiche rainete, ¹⁵ aca inara que ecuunetiin coaranai loreri asaae, caohatiin rucuhenojoneein nena ucuha seejoan coaratereein. Chaen inae inara que coaratihaii loreri erorane, ecu teein janotiin cana lenonenu enoalaauche,” naain jetao, nii aina nerelanacaauru suujuateein letoanajae Jesoso.

¹⁶ Nii jaun jetaote, nii neseu cuhin acaauru rai aitoha Jesusone rijijieein leinjiin catcha eruha cuure nii coroatajai aina nerelanacaauru. Nii jana jetao acaauru que leinjiin ucuha coaratihaii catchane jaun, ecu teein fasocoa cojoanotiin que lenonecuruhane coina lenone jaaure.

¹⁷ Inae nocohejihane jana jetaote ecu leeochoaauru aina nerelanacaauru aina turuha cue Jesoso. ¹⁸ Nitohaneein lenonecuruhane jaaun neein jetaote:

“Esinae rauhijiriin ena cau caniha inara jiniichaain lenoniha nenaate, canu que nesuujeein cacoluruheca cureein,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote, ¹⁹ jataain inaderaain:

“Canuna ii coulurujerichaaunte,” naain caje bajaare le catcha catchaauru. ²⁰ Nii jaun jetaote:

“Ena, cau canu aina lechoonca coroatajai nequichene caje nena, canu jiniichaain canu ojoaichu cuhane faan setejiaain quichate acane. ²¹ Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane aitohane rijijieein itolereneein aihanete ne. Nete jataain cairichaa-joareein nii caque nesuujeein cacoluruhera. Jataainte caohacharelu, nejanoaenihalu nii catchane,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²² Nitohaneein lenonecuruhane ucuaetoha jetaote, faan mucuuriin Cana Coaunera bajaain, cataaun tacaain taturiin acaauru rai teein jetao:

“Nocoo caa quihuche. Caate cajabereoneein nena ne,” naain jetao acaauru rai te Jesoso.

²³ Nii baiha, acaauru coconeein nena bino curu mucuuriin, Cana Coaunera bajaain acaauru rai tihane jana jetaote, satiin ita rai leruune leruunein cooruhane baiha jetao: ²⁴ “Caa canaacha coite canu coichana ne. Acate arajii catchaauru osa coreniha nijiaonrichaainne coina Cana Coauneraacha icharatei ichacaanne jerichaaunne jaan cojunacaneein nena ne. ²⁵ Esinae rauhijiriin nacoauneein caa baiha bino cori-haunni, Cana Coaunera Cojoanonaa necoahacha que neein ecu nena bino cohanune reentiaain,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

*Coitucuha nocoetelanaala nesuujerichaaain Fedorone biha Jesusone
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)*

²⁶ Nitohaneein jetaote, salmo que nenateein Cana Coaunera coroaecuruhane baiha jetao aina nerelanacaauru aina jiniiquiin Olibo bichataneu cue Jesuso. ²⁷ Inae ecu turuhin jetaote:

“Enene cojoanotiin cuhanete, satiin canu esenetaaichene jianeein ita caje riaaneriquicheein. Nitohaneeichene cointate: ‘Carenerocuru beraicha sooruhane janate, caji-haneein riaaniha cuurureein carenerocuru,’ naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane. ²⁸ Nena inae ichanacaanne, jaiti Calileea turusiquichene ajiniha, canu inara ichoaachaniha ecu niha cureeunni,” naa acaauru rai Jesusone jana jetaote: ²⁹ “Satiin ii esenetaauruhane jianecuruhane nihanatiin coatiha laen airinaaunni canu,” naa Fedorone jana jetaote:

³⁰ “Esinae rauhijiriin enene cojoanotiin cuhanete, jaiti coroata saain ereniha atao-harine jana, canu coitucuha nocoetelanaala nichata saain nesujia curiquiin,” naa Fedoro rai Jesusone jana jetaote: ³¹ “Ii aina jiniiquiin ateinanohi nihanune coina aitocuruhane nihanatiin, coatiha nii ichoitucuha nocoetelanaala nesujuerihaaunni,” naa Jesuso rai Fedorone jana jetaote leeochoauru netonai jerichanetojoein aitocure.

Jetesemanii Cana Coaunera bajaa Jesusone

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Nii baiha jetaote, Jetesemaniineein niicha curuaateuri cuhin, inae ecu turuu-ruhane jana jetao:

“Cau nelauriaain canu cohacuchene, inara tonohanau Cana Coaunera bajani,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

³³ Niritiin jetaote, Fedoro, Saantiaao, Joaan, naaonjoainuri amaain cuhin jetao, jataain inaderaain nererojoeae Jesuso.

³⁴ Nitohaneein nererojoecaain jetaote: “Jataain onaanajaanu rijitocojoaante in-aderae casuujua. Cau nedaauche inara. Jiaonriha siniichene. Nirijieein ichaajojein canu cohacuche,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

³⁵⁻³⁶ Niritiin ratirinajaain acaauru caje nita cutiin jetaote, notoroaain atane que nauri temetaain jetao: “Ofa, coatiha ii rai caaintajerihei caa necairichanaa tabai caje canu ichoteratena jereeine. Nena canu jerichaaunne rijijieein ichaaine jereneen, ii jereeine rijijieein ichaau,” naain jetao Cana Coaunera bajaa Jesuso. ³⁷ Inae Cana Coaunera bajaane baiha, jelaiha acaauru coaraa cuhane jana jetaote, sinihuruhane jana erunajaa cue. Nii jaun jetaote: “Inaenachura siniite Simoon. Jataainachura aasaeriinijin sinirena abaantaain ichaajoena naineneite. ³⁸ Nabana osa que nesaruquichene coataa sinirena abaantaain ichaajojein Cana Coaunera bajaauche. Jataainte niqui inara suujua cuhane ainaa jeriquiche. Nete jataain abaantasine inara jaberoco,” nae jetao Fedoro rai Jesuso.

³⁹ Niritiin jetaote, nacoaauneein jelaiha cuhin jerichanetojoein Cana Coaunera bajaa cue. ⁴⁰ Inae Cana Coaunera bajaane baiha, acaauru coaraa cuhane jana jetaote jataain siniitooruhane jaun, sinihuruha aina nerelanacaaurune jana erunajaa cue Jesuso. Nii jaun jetaote, nii tonaain tonoraauruhane jaanu coitucuurene. ⁴¹ Inae nichata saain jelaiha cuhane baiha nacoaauneein turuhin jetaote:

“Jaitinachura neloraain siniichete. Inae laen necha aansaineein osaaonacaauru bijiu Cacha Calaohi nichaaune mucuhin teeuruhane rai nihane cojoinaca que tiha. ⁴² Chajaain nimichucuchete amuhacache. Inae tajiha nichuutaa canu belaihane saijieein canu colurujuera,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

Jesoso mucuhin amaauruhane

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Niritiin jaiti ereerejiha aina nerelanacaauru aina Jesusone jana jetaote, sabere, enuha, naaonjoainuri que biji achunequuin arajii cachauru que corianeraain turuha

cue nii Jesoso aina nerelanacaauru lechoonca coroatajaneein nenea Jodasi. Acaauru letoaauruha saseredotecuru curuaanaacuru aina Moisesa aitoonjoan que cacha relaureraauru, Joriocuru bichauhenaauru, naaonjoainurine jaun. ⁴⁴ Nitohaneein que nesuujueein colurujueein jetaote: “Nii quiicha meri lioracaite acanereein. Chaen mucuhin caohatiin biji ichojoaain amaauche,” naain jetao amanajae Jodasi.

⁴⁵ Niritiin acaauru amaain jetaote, inae rene turuhin rohan nichuutaain jetao:

“Cacha relaera,” naain jetao Jesoso meri lohite Jodasi. ⁴⁶ Nitohaneein jetaote, Jesoso mucuhin amaure.

⁴⁷ Nii jana jetaote, sabere mucuhaneecha neeoriin leinjiin saseredotecuru curuaanaa cacha uricho beuhite, ecu acaauru aina nenea cacha. ⁴⁸ Nii jana jetaote, nii mucuha cunacaauru cachaauru rai jetao: “Chanuna necha aansai asijiauto mucuera tocohaneein enuha, sabere, naaonjoain uhaain canu mucuha uhiche. ⁴⁹ Itolere cojoanona banane inara jana Teenforo asaae neein cachaauru relanajacoon. Nii jana chabana canu mucunajaoheehiche. Nete Quiricha inoaensi cuhane aitoa Cana Coaunerane nainaaichene coinata caa aaiche,” nae jetao nii mucuha cunacaauru cachaauru rai Jesoso.

⁵⁰ Nii jana jetaote, ecu jelai Jesoso ratiriin, satiin soroore aina nerelanacaauru. ⁵¹ Nii jana leinjiin enamanaa jetaote, shojoera que shoheshohequiin caaijie cuujihane jana jetao, acaentonai mucuuruhane jaun, ⁵² nii shojoera ratiriin machohequiin cha colane soro.

Jorioocuru bichauhenaauru- niha chatohanaine rucuheraneein nenacaauru- Junta Suprema acatiha niha Jesusone

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Nitohaneein saseredotecuru curuaanaacuru curuaana rene Jesoso amaauruhane jana jetaote, satiin ecu netaojiaaure saseredotecuru curuaanaacuru, Joriocuru bichauhenaauru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaureraauru, naaonjoainuri. ⁵⁴ Nii jana jetaote, nita coarajeein caaijie cuuje Fedoro, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa loreri chajeniha tiaajeein. Inae ecu turuhin jetaote, Teenforo beraaihurera aina nelauriaain usi que nichaatiha nedae.

⁵⁵ Nii jana jetaote, Jesoso sohin jaaoruhane jaanu lera airihure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen satiin Joriocuru bichauhenaauru- *Junta Supremacuru*, naaonjoainuri. Nejetaote, nii chatohaneein teeuruhane jaanu lera eruurene, ⁵⁶ nitohaneein nohaneein colurujueeuruha arajiin cachaaurune saijieein ita rijitojoein aitocurenihane jaun. ⁵⁷ Nii jana tabaauru jetaote, nimichuhin nechuhataaain nohaneein:

⁵⁸ “Canacaanu uricho quene aonacaan: ‘Caa cachaauruhacha ichai Teenforo itajeeinne, nichata janojoein cuhane leecha ichana naineeun cachaauruhacha ichanohinelanaala,’ naane jana,” naain jetao colurujueeure.

⁵⁹ Nejetaote, ita rijitojoein cuaain colurujeeurenihane jaun esenetana nainecurene.

⁶⁰ Nii jana jetaote, satiin nii ecu nenacaauru cataaun nichaauraaain jetao: “Chatohanaina ichaate, toon toritiin icholuruhecuruhane jana tonoranajaeneein,” naain jetao Jesoso caje baja saseredotecuru curuaanaacuru curaanaa. ⁶¹ Nejetaote, tonoraelanaala inaheneecha aonaje Jesoso. Nii jaun jetaote, nacoauneein rai jetao:

“Iina itolere icharaanu que turuha uheni Cana Coaunera Calaohi Mesihasi neei,” naain caje bajaa saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaane jana jetaote: ⁶² “Ejeen, acaneeunchujianrana. Inarate itolere ichana nainera neein nenea Ofa raotono nichajai que lauhecohanune jana cacoarariquicheein. Chaen techu, inae ecu tihane bana dede caje, dede sacari jana uhin fauha uhanune jana canu coariquicheein,” nae jetao rai Jesoso.

⁶³ Nii jaun jetaote, obaecane cojunacaneein cajione soaisoain jetao: ⁶⁴ “Cha nacaeneeina coara lateriquiche. Inara uricho quete, inae Cana Coanera Calao-hiniha nocoetiin irihane aonaquiche. Tonaquiche jana nii que,” naa acauru rai saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaane jana jetaote, satiin ita suujua rijitjoeein nii coulurujeeurhane ujuaaihonneein aca ohane coina aitocure.

⁶⁵ Nii jana tabaauru jetaote, coluneeinchuru nota conajaain bisiin jetao: “Aihane caa ii bisicha coitucuhin beeu,” naauruhane jana jetao, Teenforo beraichacurune maajeein nomeri faohacure.

Jesoso coitucuha nocoeteniha Fedorone
(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-29)

⁶⁶⁻⁶⁷ Nii jana jetaote, loreri chajeniha usi que nichaatiha lauhecoba Fedorone coariin: “Ii netonaite Nasarete cocoaicha Jesoso aina amuhemuhena neei,” nae jetao Fedoro rene turuhin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa coseenra.

⁶⁸ Nii jana jetaote: “Coatiha nii carai aitohine jaan cacha coitucuhaaun. Chaa que chaainti nii aitohi,” naain jetao neesuujuue Fedoro. Niritiin jetaote, jelai caje amuhin acuujuaniha neeorihane jana, inae ere ataohari curuaanaa. ⁶⁹ Nii jana jetaote, nacoaauneein Fedoro coaraain leeochoaauru rai jetao:

“Caa netonaite, nere tonoraeraneein nenea ne,” nae jetao nii coseenra, leeochoaauru rai.

⁷⁰ Nejetaote nacoaauneein nesuujuue. Nii baiha neoriin jetaote, nacoaauneein Fedoro rai jetao:

“Rauhijiriinte bajiaa acauru caje nenea neei. Nii choae tacaain Calilea cocoaicha neei inatiin,” naaure jetao nii cuu nenacaauru.

⁷¹ Nii jana jetaote: “Esinae rauhijiriin Cana Coanerate coaraje, nii aitocoichene jaa cacha coitucuenihanune,” ⁷² naa Fedorone rijieeoritiin irihane coroata satiha ataoharine jana jetaote: “Jaiti coroata saain ereniha ataoharine ajiniate, cacoitucuha nocoetelanaala nichata saain nesuujueriquiin,” naalu rai Jesusone coacuhin jetao chanae Fedoro.

15

Coberenadoro Filato acatiha niha Jesusone
(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Nii jana jetaote, jataain janohetiin netaojiaaure saseredotecuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru, chaen niha chatohanaine rucuherraneein nenacaauru- *Junta Supremacuru*, naaonjoainuri. Nitohaneein jetaote, Jesoso biji ichojoaain amaaain Roma curuaanaacha letoai Jori-onelanaala nenea- coberenadoro Filato rai tiha cuure. ² Inae nii Filato rene turuaauruhane jana jetaote:

“Iina Jorioocuru Curuaanaa *Rey* niha,” naa rai Filatone jana jetaote:

“Ejeen. Esinae rauhijiriin acanichaaunne quete aitohi,” nae jetao rai Jesoso.

³ Nii jana saseredotecuru curuaanaacuru jetaote, jataain araai laurii itolere ichaain nihane que aitiin colurujeeure.

⁴ Nii jaun jetaote, nacoaauneein rai jetao:

“Aonaun, jataain araai laurii itolere ichaain neeine que aitiinte icholuruhecure. Chanuna jana tonaain acauru tonoraeneei,” nae jetao rai Filato.

⁵ Nejetaote, tonoraeniha Jesusone jaun: “Chatohanihane jaunna caa catoonraene,” nae suujua cuhane Filato.

Ateinanohi niha Jesusone coina rucuhacuruhane
(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Nitohaneein beseta bana naineein niha chuni colurujuenojoine jetaote, jerecuruha nii cachaaurune rijijieein jianenajaque Filato. ⁷ Nii jana jetaote, caresero cuhane ne leinjiin cacha Barabasineein niicha curuaateuri. Nii Barabaside leeochoauru aina acauru curuaanaacuru que nejerateein sonajaain jaaorera ne. ⁸ Nii jana jetaote Filato rene turuhin, nii beseta bana naineein ichanajaaocane rijijieein ichaa Filatone coina caje bajaure cachaauru. ⁹ Nii jaun jetaote, acauru rai jetao:

“Aihane jaunna, inara Jorionequichene Curuaanaa *Rey* jianichaaunne jeriquiche,” nae jetao acauru rai Filato, ¹⁰ saseredotecuru curuaanaa amurijiriin coitucuhin cachaauru relaa Jesusone jaun, arajii cachaauru esenetaain sacuuruhane jaun que necoelai caaun mucuhin rai teeuruhane que nainaane jaun. ¹¹ Nejetaote, cachaauru suujuau tacaure saseredotecuru curuaanaacuru, Barabasi jianeratecuruhane coina. ¹² Nii jana jetaote, acauru rai jetao:

“Chatohanai jana ichacaaunne jeriquiche caa Jorioocuru curuaanaa *Rey*neein inaraacha curuaatei aina,” naain acauru caje bajaa Filatone jana jetaote:

¹³ “Coroso que teeneene jerichaanura,” naauruha ehequinne jaun jetaote:

¹⁴ “Chatohanai baasonajian ichae,” naa acauru rai Filatone jana jetaote, na-coaauneein ehequinn jetao:

“Coroso que teechaaura,” naaure cachaauru.

¹⁵ Nii jaun jetaote cachaauru aina caohachaaain nena jarihane jaun Barabasi jianein, Jesuso bisichatihane baiha acauru rai te Filato, coroso que teeuruhane coina.

¹⁶ Nii jana jetaote, nii cocoainanacai loreri chajeniha Jesuso amaain, sondaro nejesinanejeein ecu satiin netaojiaaure. ¹⁷ Nitohaneein netaojiaain jetaote, que cajione jichohajiojoaai lanajai curujuaain, oja caje ichanohin comai lauriaaure coturi que.

¹⁸ Nii baiha jetaote:

“Acaneein neeine Jorioocuru Curuaanaa *Rey*,” naaure jetao ehequinn nechu jataain cairichaa que nocoatijiaa.

¹⁹ Niritiin jetaote, enuha que rai couturi faojoaain coulunecuruhane baiha, nechu jataain que ninichaaajia nacatiha neseeonriaaure soondarooru. ²⁰ Nitohaneein jataain que ninichaajeeuruhane baiha jetaote, nii cajione lanajai jichohajiojoai que niicha curuhacuri rocohin jetao, rai cajione esine curujuaain, jelai caje amaain coroso que tiha cuure.

Coroso que Jesuso teeuruhane

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Nii jana jetaote, ocoana caje caaujiha Alejaandoro, Rufo, naaonjoainuri inaca leinjiin cacha Sirene cocoaicha Simoonne jana coaraain jetao cotihacure, nii Jesuso teeuruhane jaanu coroso amaane coina.

²² Nitohaneein jetaote, Golgotau Jesuso amaare. Golgota naane jetaote, “Niha couturi bejerona jaan,” naane aite. ²³ Inae ecu turuhin sacari mirra jujuaain nena que jasiiteein bino que cocoanaa jerecuruhane jana jetaote conaa jerene Jesuso. ²⁴ Nitohaneein cairichaaain jetaote coroso que teein, “Chariji raineeincha nedareein,” naain que nocoatijiaain ecu nejesinajejin ita rai Jesuso cajione chaluure soondarooru. ²⁵⁻²⁶ Janone nichae nuna macohi ichoae teejia enotone jana coroso que teein jetaote: Jorioocuru curuaanaa niha nocoetohane jaunte, “Jorioocuru curuaanaa *Rey* ne,” naain que aitiin, laenanohineein nena tabara teure coturiniha. ²⁷ Chaen jetaote ecu aina corotajai asijiautooru teure coroso que, leinjiin raotono nichajaique, leeocho rai najaabiji nichajaique, naaonjoaain. ²⁸ Nitohaneein jetaote: “Necha ansai asijiautooruneein nena rijijieeinte nereein,” naain laenanohineein niha Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanene nainae.

²⁹ Nii jana jetaote, coturi rurujaain:

“Ichalaraa. Chajaain aihane Teenforo itajeein nichata janojoin cuhane nacoaauneein michunaa jereeine rijijieein ³⁰ ichaajenhane ijiabereeo ichoterateein coroso caje faau,” naain jetao Jesoso nocoeje chanuure satiin ecu situnacaauru.

³¹ Saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru, naaonjoainuri netonai jetaote:

“Leeochaauru ichoteratiha niqúi, nete raajenhane jaberoco ichoteratena nainene. ³² Chajaain aihane caa coroso caje fauhine Mesihasi- Israelitaauru curuaanaa *Reyte coaraain esenetaacache*,” naain jetao que ninichaajeeure nii Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru. Nii ecu jiniichaain coroso que nenacaauru netonai jetaotechu Jesoso nocoejechanuure.

Oha Jesusone

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Nii jana jetaote, enoto chujutora caje coaauneein nunuhetein nocohena ne satiin caa chauratane nuna macohi ichoae teejiha sonanereentiaain. ³⁴ Nii rijieoritiiin jetaote, jataain tonijiaain jetao:

“Eloi, eloi, lema sabactani,” naane jetao: “Cana Coaunera cacorataaneun, chanuna catohanein canu nainatejeei,” naa jetao aite Jesoso.

³⁵ Nii jana nii ecuneein aonajeeurera tabaauru jetaote:

“Aonacuche *profeta* inoaensi Eliasi cotihacate aite,” naaure jetao ita rai.

³⁶ Nii jaun jetaote, leinjiin acaauru caje nenea cacha jetao, jelhariin cuhin cajione que bino baaso elohanti sisiaain amaaín jetao, Jesoso rai sijirichae jiarana nujuan macohi que tein cohane coina. “Coa rerohecaachete aihane coroso caje fauha uha Eliasine coaracaache,” naain.

³⁷ Nii jana jetaote, jataain tonijiaain auhaquín inae ohe Jesoso. ³⁸ Nii jaun jetaote, ecui nichajai caje nunuhetein ecoai nichaae cuhin nesoaiheite nii Teenforo bujuatecuruhane jaan cajione. ³⁹ Nii jana, ecu neein coarajiha Roma rai soondarooru curuaanaane jana niritiin oha Jesusone jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriinte, Cana Coaunera Calaohinecaiha caa cachara,” naain jetao ecu coaraje.

⁴⁰ Chaen enecuru tabaauru jetaote, caje icharajeriin neein coarajeeuruhane jana, ecu acaauru aina ne Maadala bene Mariha, chaen Jose ocoala Saantiaao neba Mariha, chaen Salomee, naaonjoainuri. ⁴¹ Nii ecu neein coarajeeurera enecuru jetaote, aina cuhin Calileea niha Jesusone bana coroatajaneranein nenacaauru ne. Chaen jetaotechu, ecu neeure arajiin leeochoauru cachaauru, Jerosaleeun cuha Jesusone jana aina cunacaauru.

Jesoso jaberoco rucuhecuruhane

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Inae nocoheca nebetacanaa cojoanonaa que janohane coinane jana, neruujeeuruha Jorioocurune jaa cojoanonaa jana jetaote, ⁴³ Filato coaraa cue Arimatea co-coaicha Jose, Jesoso jaberoco bajaane coina. Nii Josete Jorioocuru rai nelateein nenacaauru Jorioocuru bichauhenaauru- *Junta Supremacuru* caje jataain nelateein nenea ne. Acaeaentonaite tururichaaín Cana Coaunera Cojoanonaane cohajeein nelu. ⁴⁴ Nii jaun jetaote, rene turuhin inae oha Jesusone que aitohane jaun cojoelatothane jaun jetao soondarooru curuaanaa cotiharate Filato, esinae rauhijiriin ohane biha raine coitcuhane coina.

⁴⁵ Nii jana rene turuhin inae ohane bihane jaun jetaote Jose rai nii Jesoso jaberoco terate Filato. ⁴⁶ Nii jaun jetaote, Jesoso jaberoco fauhin jataain cajione caohacha lino coreteein nii cajione que conajae Jose. Nitohanein conaacane baiha jetaote, ajeri jachu cuhane tein, rai bacuujuua fuhin ratiri ajeri jaberoco que. ⁴⁷ Nii jana jetaote, ecu aina

neein nii Jesoso jaberoco teeuruhane jaa jelai coarajeeure Maadala bene Mariha, chaen Jose neba Mariha, naaonjoainuri.

16

O caje ichanaa Jesusone

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹⁻² Inae situha nebetacanaa cojoanonaane jana jetaote, semana nunuhe cojoanonaa tomiho bana jataain janohetiin enanejeein mituhajiha enotone jana jujuaihuru coreteein amaaain, que Jesoso jaberoco jujuaa cuure Saantiaao neba Mariha, Maadala bene Mariha, Salomee, naaonjoainuri. ³ Nitohaneein cuhin jetaote ita rai:

“Chana jana cana rai nii fueraneein nenea ajeri elonare,” naain jetao niqiu cuure.

⁴ Nejetaote coaracuruhane jana, elonanohineein ne nii ajeri seeonjoan fueraneein nenea. ⁵ Nii jana nii ajeri jachu cuhane enooruhane jana jetaote, acaauru raotono nichajai que lauhaca leinjiin enamanaa somajaain tarararoti que cajonecohine jana coaraain nesoonetoore nii enecuru. ⁶ Nejetaote, acaauru rai: “Coa nesoonetohache. Coroso que niicha teeuri Nasarete cocoaicha Jesusona ariiche. Inae ichanaane jaun coatiha inae cau nihei. Nii teeuruhane jaan jelai coaracuche. ⁷ Chajaain jelaiha cauhin, Fedoro, chaen aina nerelanacaauru, naaonjoainuri rai: ‘Inae inara ajinihate Calillea cue Jesoso. Ucuuaete coariquicheein, inara rai aitoroetohane rijijieeincha, nanichuche acaauru raicha,’ ” nae jetao nii enecuru rai anjera.

⁸ Nii jana jetaote, jataain nesoonetooruhane jaun chatatajaneein jelai caje sorohin, nii chuni rai belanaala inauheneecha neeure.

Maadala bene Mariha rai ecooca Jesusone

(Jn 20.11-18)

⁹ Inae semana cojoanonaa nunuhe bana ichanaane baiha jetaote, nii suujua cuhane caaunsini moconajaera letono siricha- niicha rautailu Maadala bene Mariha rene ococoe jauriaanejeein Jesoso. ¹⁰ Aca jetaote, chanaain inaderaauruha nii Jesoso aina nerelanacaaurune jana jetao, acaauru rene turuhin biha cue.

¹¹ Nitohaneein acaauru rene turuhin, jerichanejeein jaberoconein ichaoha Jesusone coaraain biha cuha acaauru raine jana jetaote esenetaaurene.

Coroatajai aina nerelanacaauru rai ocooca Jesusone

(Lc 24.13-35)

¹² Nii baiha jetaote, bero cuhane cuujeeuruha coroatajai aina nerelanacaaurune jana nejelauneein acaauru rai ococoe Jesoso. ¹³ Nitohaneein acaauru rai ocoocane coaraain, leeochoauru rai biha cuuruhane jana jetaote, nii acaauru niha natiin esenetaaurene.

Niicha cocoaainauri afosotooru rai, acaauruhacha ichaneni tiha Jesusone

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Nii baiha neeoriin jetaote, lenoniha neeuruha nii lechoonca leinjiin aina nere- lanacaaurune jana jetao, ecu acaauru rai ococohin, nii o caje ichanaane coaraain beeurera esenetana jerelanaala baasoneein rai suujua coaracuruhane caohate.

¹⁵ Nii baiha jetaote: “Chajaain caa chauratane sacuritaain nenacaauru satiin cachaauru rai, nosa caje nichoteeururichaaaine coina jitariin caa caitoonjoan beebenichuche. ¹⁶ Caa caitoonjoan beeichene jana esenetaain acauhanau tein nebaotisaerateite nichotiha cureein. Jana caa caitoonjoan beeichene jana esenetana jeriheichurute caseteco coaraa cuurureein. ¹⁷ Canu esenetaain canu ere tonoraain neeichenete canu neein nenea rijijieein moconajaera letonocuru sitaain, nejelauneeichuru nereeuru cuhane ereein, ¹⁸ acano niha natiin mucunaa naineein, naaonjoain, corianiha natiin coichene nii chatohaneein baasoneein inara tenereein. Nii choae

tacaain techu, cunaitenacaauru mucuhichene nerautaa cuurureein,” nae jetao niicha cocoinaauri rai Jesoso.

Dedeeu cuha Jesusone

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Niritiin niicha cocoinaauri afosotooru rai irihane baiha jetaote, dedeeu iniin rai Inaca Cana Coanera raotono nichajai que nelauriaa cuelu Cana Curuaanaa Jesoso.

²⁰ Nii jaun jetaote, satiin chauratane sacuritaain amuhemujeein nosa caje nichoteeu-rurichaine beebejiha cuuruhane jana jetao, nii acaauruhacha beebejei esenetana nainecuruha cachaaurune coina acauru aina cuaain cojoelanaacojoai ichae Cana Coanera.

Locasiicha laenai Ena Nena Cana Coanera Ere

Teofilo rai Locasiicha laenai quiricha

¹ Arajii cachaaaurute caa canacaanu jana Jesoso ichanohichuru laenacurelu. ² Nii laenaeraaurute nunuhe caje coauneein aina amuhemujueein niicha coarai que canacaanu relaeraneein neeuruhane coina tenojoineein neeurelu. ³ Nii jaunna, canuhetonai satiin coitucuurera caje bajaauun, rai nunuhe caje coauneein colalajiin, caohachaain coitucuhanune coina. Nii jana, carai netonai jataain caohachaane jaunna carai nelatein neeine rai laenaauunra Teofilo, ⁴ esinae rauhijiriin erenaa niha nii ii relaauruhane jaa esenetaain caohachaain coitucuhin neeine coina.

Nejanoarichaain cacha baotisaera Joanne biha anjerane

⁵ Jodea batane curuaanaa- *rey* neein niha leinjiin Jorioneein nena Erodesine bana jetaote, ichoaelu leinjiin Cana Coanera aina caohachaain niha cachane coina rucuhaneein nena saseredote Sacariasi. Aca jetaote, acaauru inoansi saseredotecuru Abiasa lauri caje nenaanelu. Nii jana rai sinijera Isabeli jetaote, jauriaanejeein saseredoteneein nena Aaron nefoerateuru caje nenaanelu. ⁶ Acaauru jetaote, esinae rauhijiriin jiniiquiin Cana Coanera esenetaain naitoonjoan tonoraain neeurelu. Nitohaneunruhane jaun jetaote nii chuni- acaauru que chatohanai ujuaitena nainecurenulu.

⁷ Nejetaote, canaanai sirina inaeniha nii Isabeline jaun, leinjiinejei canaanai siri-lanaala jiniiquiin biinaaneeurelu.

⁸⁻⁹ Nitohanein jetaote, inae Cana Coanera notaracaae saseredote neeuruhane ichanohin jujui mocooruhane coina neeuruha Sacariasi laurichurune jaa cojoinacaque tihane jaun jetaote, nitohaniha saseredote neeuruhane ichaone jaun, Sacariasi que tacaajeein dadae, rori ichoaae teein jujui mocoha Teenforo asaaene coina.

¹⁰ Nitohanein jujui mocoha enohane tonohanau jetaote, aerene neein Cana Coanera bajae bajaecure leeochoauru saseredotecuru aina cachaauru.

¹¹ Nii jana jetaote, Sacariasi rai ecocohin, nii jujui mocohane jaa rori raotono nichajai que jetao chujujuae Cana Coanera letono anjera. ¹² Nii jaun jetaote, nii anjera coariin, nesoonetiin cojoelatoha Sacariasine jana jetao:

¹³ “Coo nesoonetohara Sacariasi. Bajaebajaequine aonajian Cana Coanerara. Nii ii sinijera Isabelite leinjiin canaanai siricheeincha. Acate Joaan neein curuaateriquincha. ¹⁴ Chaentechu aina jataain raotojoein neriquiincha. Leeochoauru cachaauru netonaite nejanoa coroaecurureein, ¹⁵ jataain Cana Coanera rai nelateinnein nerichaaanne jaunra. Coatihana bino, abariinti, naaonjoainuri corinaainta. Acate esinae rauhijiriin Cana Coanera suujue que suujuecoha cureein nejanoaane ajiniha caje coauneeincha. ¹⁶ Acate, Cana Coanera Ere tonoraache Israeli cocoaichaneichene coina ichareeincha. ¹⁷ Nii Joante turuha uheneni Cana Curuaanaa ajiniha cureein, Cana Coanera ere bera inoansi Irihasi rai niicha tei suujueque suujuequiin- Cana Coaneraacha ichana nainei ichaain naaonjoaaincha. Acate aicheein calaohichuru aina jiniiquiin ita que suujua acatein neeuruha acaauru fojiaraaurune coinara. Chaen erenaa tonorana jeriheichuru netonai erenaa tonoraain naaonjoaauruhane, raotojoein Cana Curuaanaa ranaa nainecuruhane coinara,” naa rai nii anjerane jaun jetaote:

¹⁸ “Inasiine bajiaa nitohanein nerichaaunnine esenetareeun, inae casinejera aina jiniiquiin jataain biinaanihacaanu natiinta,” naa Sacariasine jana jetaote:

¹⁹ “Canune, Cana Coaunera letono Cabirieli neeun. Acate caletoe, ichei caa erenaa raotono bihanune coina. ²⁰ Nete caa ichei aitocoaaunne esenetaeneeine jaun, ena caje coauneei caa ichei caitoonjoan cojoinaca que tihanereein tiaain erenaachara neein neriquincha,” nae jetao Sacariasi rai nii anjera.

²¹ Nii tonohanau jetaote, aerene neein Sacariasi cohacuruha cachaurune jana, jataain carajaane jaun jetao, “Chana jataain ichae carajaain Teenforo asaae caje mituenihane coina,” naain jetao ita caje bajaure nii aerene neein coharaauru.

²² Nii jana jetaote, tabiicha acaauru rene eresilanaala Teenforo caje mituha uhe nii Sacariasi, acaauru rai biji nejesinaacha que bihajein. Nii jaun jetaote: “Jerihanete chaelai coaratihia Cana Coaunerane jaa coaracaiha Teenforo asaera,” naaunre jetao ita rai.

Nii caje nunuhetein jetaote, erenaa nainelanaala nelu Sacariasi.

²³ Inae nitohanein teenmforo asaae niicha ichanenu nainain jetaote, jelaiha nena-jaun cauha cue Sacariasi. ²⁴ Nii baiha neeonriin, inae ausirinein jetaote, rai loreri caje amuelanaala ecuhacha ne saouqui ateein rai sinijera Isabeli:

²⁵ “Cana Coaunerate, caa catohanein caete, nabana caque nererojoeccain jaole-coorua cachaurune coataa,” naain suujua ereein.

Nejanoarichaa in Jesosone biha leinjiin anjerane

²⁶ Inae saota ateniha canaanai siriha Isabeline jana jetaote, Calileea batane que nena Nasareteu jetao, leinjiin letono anjera Cabirieli letoae Cana Coaunera. ²⁷ Chariji bana quicha aina ichoaelanaala nena leinjiin ranuna Mariha rene turuha cuhane coina. Nii ranuna jetaote, cana inoensihuru curuaanaa Rabiri nefoeratenein nena Jose que nelanajaane rai ne.

²⁸ Nitohanein cuhin jetaote, nii niha Marihane jaaun rene turuhin enohin jetao:

“Ii renena bedaeniha uunra, Cana Coauneraacha rausiajei. Jataante ii rausiaje Cana Coaunerara” naa rai nii anjerane jaun jetaote, ²⁹ coariin nesooneitiin: “Chanuna caritiin ere canu rai,” naa suujua cuhane Marihane jana jetao,

³⁰ “Coo nesoonetohara Mariha. Cana Coaunerate ii janiji, ii rai caohacha ichaane coina. ³¹ Inae leinjiin canaanai siririquincha. Inae nejanoane jana Jesoso neein curuaateunicha. ³² Acate itolere cacha amurijiriin itolere que nelateinneein, acaihaniji Cana Coaunera Calahineein nenaaneein coitucuha cuurureein cachaurura. Nii jana Cana Curuaanaa Cana Coaunerate, nii rai foeratera inoensihuru curuaanaa neein nena Rabiri rijijieein *reynein* tereein, inara Curuaanaaneein nihane, ³³ rai nere tonoraiche inara Isaraeli cocoaichaneeichene, chabana satonoelanaala inara Curuaanaaneein nihane coinara,” naa nii anjerane jana jetao:

³⁴ “Inasiine bajiaa nitohanein leinjiin canaanai siricheeun nii chuni cacha aina ichaohanune coaalanaalata,” naa Marihane jana jetao:

³⁵ “Cana Coaunera Suujuete aha suruaane rijijieein ichoae fauha ureein, leinjiin canaanai siriine coinara. Nii jaunte nii canaanai iicha sirii, Cana Coaunera Calahinereeincha.

³⁶ Ii araai Isabeli netonai techu, inae leinjiin canaanai siricheeincha. Inae biinaa nihane sainejeeinte inae canaanai siricha. ‘Canaanai sirina inaenihane jaun jete canaanai sirine,’ naauruhane jaate, inae saota atene rai canaanaicha. ³⁷ Coatiha Cana Coaunera rai caaintaai chata,” naa Mariha raine jana jetaote:

³⁸ “Aihachuhisicha. Niicha belai nichaaunne rai aito hine rijijieein, niicha ichana jerei ichamiin Cana Coaunerara,” naa Marihane jana jetao, inae jelai caje amue nii anjera.

Isabeli rene turuha cuha Marihane

³⁹ Nii bana jetaote, erojoein cuhin Jodea bichatane que nena neseu cuhin Isabeli rene turuha cue jetao Mariha.

⁴⁰⁻⁴¹ Nitohaneein cuhin jetaote, inae ecu turuhin Sacariasi loreri asae enohin, Isabeli rai iriha Marihane aonaain jetao, Isabeli suri cuhane neein nerurujuae nii rai canaanai.

Nii jaun jetaote, Cana Coaunera Suujue que suujuequiin jetao, ⁴² jataain tonijiaain:

“Cana Coaunerate, itolere enecuru rai caohacha ichaane amurijiriin ichei caohacha ichae. Nii rijijieeintechu nii ii calaohi rai netonai caohacha ichae. ⁴³ Nii jaun chaneeinna jana nereeun canu, Cana Curuaanaa nebaneeine saijieein carene turuha uhine coina. ⁴⁴ Nii carene turuhin ereeine aonaainte, rachoojoenaa caaun canu suri cuhane neein nerurujuae carai canaanai. ⁴⁵ Nii jaunte raotojoeein neei, ii rausiaaeca nii ichei aitoa Cana Curuaanaane esenetaain tonoraaine jaun,” naa Mariha rai Isabeline jana jetaote:

⁴⁶ “Aihanuchujian.

⁴⁷ Canu suujuate,
itolere niicha ichana naineei ichaain,
canu ichoterateein niha
Cana Curuaanaa
Cana Coaunerane jaun
coroaje,

⁴⁸ rai chanein nenihanune saijieein
canu janijiin canu rausiaaeca
Cana Coaunerane jaun.

Nii jaunte
ena caje coauneein
Cana Coauneraacha rausiajeineein
cacurujuatiha cuurureein
itolere janonaa bana cachauru,

⁴⁹ nitohaneein
jataain canu belaiha
itolere que nelateein
itolere ichana nainera
Cana Coaunerane jaun.

Leinjiin acaachate
Acaneein ne.

⁵⁰ Nii Cana Coaunerate,
cairichaojoaai itolere bana
que suujua acateein
ichaonacaauru coarae.

⁵¹ Nitohaneein itolere niicha
ichana naineei ichaainte,
nii chaque nelatelanaala neeuruha
nii itolere que nelaetoha
nocoetonacaaurune coina
icharaneein ne.

⁵² Chaentechu, curuanaacuru
reychuru nihanatiin,

⁵³ inae cha nelanaala
neeuruhane coina ichae.
Chaentechu,
nii leeochoauru rai
chaque nelatelanaala
cairicheinejeein nenacaauru
rausiaeraneein ne, itolere que.
Jana nii coriqui nebaneein nenacaaurute,
nii cha colane bijiicha baejeein

nihā cuurureein.

⁵⁴ Aihane jaunte
rai cacha Isaraelitanichaachene
cairichaojoaain cana
coaraane jaun,
cana coroatajanereein,
⁵⁵ inae nitohaneein ichaane coina,
cana inoansi Abaraan,
nii rai inamacooru,
naaonjoainuri rai aitohalu
Cana Coaunerane jaun,”

naain jetao Cana Coaunera coroaje Mariha.

⁵⁶ Nitohaneein turuha cunajau nichata ateein Isabeli aina nihane baiha jetaote, jelaiha nenajaun cauha cuelu Mariha.

Inae nejanoaa cacha coujunacateein baotisaera Joanne

⁵⁷ Inae nejanoaane que tiha nii Isabeli rai canaanaine jaun jetaote, quicha cojoaajineein janoae rai neba Isabeli.

⁵⁸ Nii jana jetaote, rene turuhacoaain jetao coroaeca cuure rai naraaichuru aina rai laurijiracuru, rai caohacha ichaa Cana Coaunerane coitucuuruha raotojoeine jaun.

⁵⁹ Inae fosa janoniha nii canaanai nejanoane jana jetaote, amain rai jaberoco cari saerateein jetao, rai inaca Sacariasi curuaa que jetao curuaatenaa jerecure. ⁶⁰ Ne jetaote jerelanaala:

“Aihei, jiaohine. Joaan neein curuaacanete caohachae,” naa rai nebane jaun jetao:

⁶¹ “Chanuna. Inasiina nihā niritocojoaain curuajaain charaane coalanaala niritocohare rai curuaa,” naain jetao jerecurene.

⁶² Niritiin jetaote, nii canaanai inaca coujueluhin: “Tohanriani rai curuaata,” naain jetao bajaare coitucuuruhane coina.

⁶³ Nii jaun jetaote, acauru caje que tein laenaane jaanu bajaē jetao biji nejesinaacha que. Nitohaneein bajaain jetaote, “Joaan neein curuaacanete ne,” naain jetao laenae rai inaca, jaiti mituheniha rai nerene jaun. Nii jaun jetaote, satiin cojoelatoore cachaauru.

⁶⁴ Nii rijieeoritiin inae nacoauneein mituha nerene jaun jetaote, rachoojoeiin Cana Coaunera coroaje Sacariasi. ⁶⁵ Nii jana jetaote, nitohanihane jaun cojoelatoore rai laurijiracuru coarajeuurera. Nii jaun jetaote, itolereneein Jodea bichatane batane sacuritaain coitucuhin ita rai beebejerejetocurelu.

⁶⁶ Nii aonain cojoelatiin jetaote: “Chatohanai neeinna nereein nii canaanai,” naaure jetao, esinae rauhijiriin niicha jerenhineein nenea nihane coaratiha acauru que Cana Coaunerane coaracuruhane jaun.

Rachoojoiha Sacariasine

⁶⁷ Nii jana, nii canaanai inaca Sacariasi suujueniha neein que beratiha Cana Coaunera Suujuene jaun jetaote:

⁶⁸ “Jataainte caohacha ichae
Cana Curuaanaa Israeli Coaunerara,
raotojoein neeuruha
rai cachaaurune coina,
ichoteratiha uhana jaunra.

⁶⁹ Nii jaunte,
cana inoansihuru curuaanaa
Rabiri nefoerateneein,
jataain itolere amurijiriin

nelateein laraajiin nenea letoae,
jianacoon cana mitaeraanu quera.

⁷⁰ Inae catohaneein
ichaane coinata,
rai nere bera inoaensihuru
que beratelura.

⁷¹ Itolere
cana que nererojoecaain,
cana aina nejerateein nenacaaru,
naaonjoaihunri caje
cana mitaane coina
aitohalune jaunte,

⁷² nii baitena nainene,
cairichaojoaain
cana inoaensihuru coaraain
aitohalune jaun,
Cana Coaunerara.

⁷³ Nitohaneein
esinae rauhijiriin ichaane coina,
cana foeratera inoaensi Abaraaun rai:

⁷⁴ 'Jianacoon,
cana aina nejeratenacaauru caje
jete cana mitaane,
cha que casilanaala nere tonoraain
leinjiin raaicha nelateein,

⁷⁵ esinae rauhijiriin
caohacha nejesina ichaain,
baaso coacuelanaala
inoalenlu netojoein,
itolere janonaa bana
nerichaacheeinje,
naain belu Cana Coaunera,
cana foeratera inoaensi Abaraaun rai.

⁷⁶ Jana ii, cacalabineeinete,
acaihanijin Cana Coaunera
neein nenea ere beraneein,
Cana Curuaanaa ajiinchatera
neein niha curiquiin,
jeriha Cana Coaunerane rijijieein,
turunaa nainihane jaanu
beebejeeine coina,

⁷⁷ acaauru osa caje
acaauru ichoteraterichaain
Cana Coaunerane
coitucuuruha cachaaurune coinara.

⁷⁸ Jataain cairichaojoaain
cana coaraane jaunte,
dede caje cana rai
ena nenea Cojoanonaa tein
ne Cana Coaunera,

⁷⁹ nocohena tabai caje nichoteein,
nii rai Cojoanonaa que
neconaain cuhin,

cana rai niicha tenojoin
raotojoein rachoojoein
ichaonaanaja que
turuhacachene coinara,”

naain jetao nii canaanai inaca Sacariasi suujueniha neein que beratiha Cana Coaunera Suujue.

⁸⁰ Nii jana jetaote, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue que suujuequiin jetao, fohejeein cuujue nii canaanai. Nitohaneein fohejeein ichauhenaneein jetaote, cacha areroo amuhemujeein nelu, rai lauri Isaraelitacuru que necoitucueratihane reein tiaaajoaain.

2

Nejanoa Jesusone (Mt 1.18-25)

¹ Nii nejanoa rai niha Jesusone bana jetaote, itolereneein cana rai chauratane sacuritaain cachaauru letoaelu *reychuru* curuaanaacuru curuaanaa enferadoro Aogosto, satiin cachaauru janijiin acauru curuaacuru cocoirichaaauruhane coina. ² Nii jauriaanejeein cachaauru curuaa cocoirichaaauruhane bana jetaote, Siria batane coberenadoro neein nelu Sirenio. ³ Nii jaun jetaote, satiin acauru foerateracuru atane cuhacoaain, quiricha cuhane curuaa teratiha cuhacoaarelu lauri lauri caje uhin ecu turunacaauru cachaauru.

⁴ Nii jaun jetaote, Calillea batane que nena Nasarete caje cuhin jetao, Jodea batane que nena Beleeun cuelu jetao Jose, jelai caje nejanoanaaneein nihalu rai foeratera *reyneein* nenaalu Rabirine jaun. ⁵ Nii jaun jetaote, canaanai cousurihu niha Marihane jana, aina jiniiquiin quiricha cuhane curuaa laenaratiha Beleeun cue jetao Jose, ita raauruhane rai netiin. ⁶ Nii jana inae nejanoaane que tiha nii Mariha rai canaanaine jaun jetaote, nii Beleeun neeurunajau nejanoaelu rai canaanai. ⁷ Nitohaneein, inae nejanoaa nii jauriaanejeein nena rai calaohine jana jetaote, rai belaae que conaconariin jetao, baca lenone omane ichoae tocoecae rai neba, neniha loreri turuunajaanune jaun baca coloheri asaae neeuru jana nejanoaane jaun.

Carenero beraihurera renete turuure anjeraauru.

⁸ Nii jana jetaote, Beleen rohan neeure fasoto jana janoaajihanaain, letononeein carenerocuru beraihurera cachaauru. ⁹ Nii jana jetaote, acauru rai ecooca Cana Coaunera letono anjerane jana jetao, acauru curuhacaain jilinetoha Cana Coaunera conone jaun, luaa nesoonetoore eluhatohane jaun. ¹⁰ Nejetaote acauru rai: “Coo nesoonetohachera. Raotojoein satiin rachoojoein neriquicheeine jaanune inara rai jataain erenaa caohachaneein biha uunra. ¹¹ Enenete inara inoaensihuru curuaanaa Rabiri neseu nejanoae inara Curuaanaa- inaraacha cohajei Mesihasi jianacoon inara ichoterateraanura. ¹² Caa inara rai aitocooaunne jaate, coaraa cuhichene, baca coloheri asaae omane ichoaae rai belaae que conanojoneein tocoecooha jana eruha curiquicheeincha,” ¹³ naa acauru rai nii anjerane rijieeoritiin jetaote:

¹⁴ “Jataain rachoojoein
Cana Coaunera coroaecuruhine dedeeu.
Raotojoein rachoojoein
neeuruhine cau chauratane quene maajeein
niicha rausiajeineein
nenacaauru-
rai cachaaurura,”

naain jetao Cana Coaunera coroaecure dede caje arajiin ecojoacoaain anjeraauru, nii leeocho anjera rohan ecocohin.

¹⁵ Inae niritiin jelaiha dedeeu cuuruha nii anjeraaurune jana jetaote:

“Chajamaaunchete aihane, caa cana rai Cana Coauneraacha beratenojohin coaanichaache Beleeun cuhincha. Chatohanaiquecha aiteta,” naaure jetao ita rai, nii letononeein carenerocuru beraaihurera- cachaauru.

¹⁶ Niritiin erojoein cuhin coaracuruhane jana jetaote, Mariha aina Jose eruuruhane jana jetao, baca lenone omane ichoae rai belaaque conaanojoneein tocoeeque nii canaanai. ¹⁷ Nitohanein eruhin, nii acauru rai nii canaanai que aitoha anjerane beeruha nii letononeein carenerocuru beraihurerane jaun jetaote, ¹⁸ cojoelatoore jetao satiin ecu neein aonajeeurera cachaauru. ¹⁹ Nii jana, rai neba Mariha jetaote, rai suujua cuhane nitohanihane coacuhin jetao, suujuaacha cuhane coaraje. ²⁰ Nitohanein esinae rauhijiriin nii acauru rai biha anjerane rijijiein, jitariin coaracuruhane jaun jetaote: “Caohachate ichae cana rai Cana Coaunerara,” naain Cana Coaunera coroa-jein jelaiha cauha cuure nii letononeein carenerocuru beraihureraauru cachaauru.

Cacha que suujua acatiha Cana Coaunerane jaa coloheri Teenforo asaae Jesoso causine amaauruhane

²¹ Inae fosa janoniha nejanoane jana jetaote, nii canaanai jaberoco macohi cari saer-atein, Jesoso neein curuaateure, jaiti ausirineniha Marihane jana aitohalu anjerane rijijiein.

²² Inae nii aitohalu Moisesane jaan cojoanonaa rijiu que tihane jaun jetaote, jini-iquiin nocoulucoherateeuruhane baiha jetao, Jerosaleeun nii canaanai amaain Cana Coaunera que coitucueratiha cuure. ²³ Nitohanihane coina: “Satiin jauriaanejein quicha cojoaajinein bereeconaa Cana Coauneraaacheque nii rai beree banihatemiin. ²⁴ Chaen coroatajai tajaee laojoiiri serori rijijiein nena torotola nenihane, coroatajai serori aao uhaaine,” naain aitohalu Cana Coaunerane rijijiein nii niicha bajai tajaee amaain cuure, rai naitoonjoan rijijiein nii tajaee niicha amaauri mocohin que Cana Coaunera belaaain, que nii beree banihateeuruhane coina.

²⁵ Nii bana jetaote, Jerosaleen ichoaelu leinjiin cacha Simeon. Aca jetaote, esinae rauhijiriin Cana Coauneraacha jerei ichajein, tururichaaain jianacoon Israaeli co-coaichacuru mitaeranune cohajein nelu. Aca jetaote, que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun, ²⁶ nii niicha letoaeni Mesihasi coaraelanaala ohenihane coitucuelu. ²⁷ Nitohanihane jaun jetaote, nii cachaauru que suujua acatiha Cana Coaunerane jaa coloheri Teenforo asaae Jesoso causine amaauruha rai fojiaraaurune jana que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun coitucuhin, Teenforo asaae cuha Simeonne jana jetaote, que jiniichaain nii Jesoso causine turuaaure rai fojiaraauru Teenforo asaae, Cana Coaunera aitoonjoan nainaaruhane coina. ²⁸ Nii jana jetaote, nii canaanai coariin, raain baiichaain jetao:

²⁹ “Inae laen
nii iicha ichanenu
carai chaitoonjoan
coaracaanne jaun,
inae laen nainichaaun ohanu
iicha jerei icharanichaaunnera,

³⁰ itolere notaracae

³¹ iicha tei jianacoon
canacaanu mitaeranu
coaracaanne jaunra.

³² Acate Cana Coaunera
coitucuelanaala

Israelitaniheichuru
 lauri lauri nenacaauru que
 acaauru aina
 Cana Coauneraacha
 ichanenu coitucueratereein.
 Chaentechu
 raotojoeein rachoojoein
 neeurureein Israelitaauru,
 acaauru lauri caje nena
 neein niha caa iicha letoaine jaun,”

naain jetao Cana Coaunera coroaje Simeon.

³³ Niritoha nii canaanai que Simeonne aonajeein jetaote, ecu cojoelatoore nii canaanai fojiaraauru. ³⁴ Nii jana jetaote: “Inara coroatajanemiin Cana Coaunera,” naa acaauru raine baiha jetao, Mariha coarajeein:

“Aonaaun. Caa canaanaite, arajii Israeli cocoaichacuru itolere que nelaaetoha nocoetonacaauru nelatelanaala nedaaauruhane jana, leeochoauru tabaauru itolere que nelateein nedaaauruhane coina nenaane. Nitohaneein nihane corenihate, que jaolecoorureein arajii Israelitaauru, ³⁵ satiin que acaauru ichao coitucueraterichaaine jaun. Nete jataain cunaain cacha jaberoco sauha saberene rijijieein, jataain cunaain ii suujuaque tacareein, que nejerateeriin neeururichaaine jaun,” nae jetao Mariha rai Simeon. ³⁶ Nii jana jetaote, ecu nelu leinjiin ene netonoai- Cana Coaunera ere beraneein nena. Acate Asere laurineein nena- Fanoeri cacunu camotojoe Ana ne. Aca jetaote, jataain ranuna neein nelanajaain, caaunsi jaanacanejeein lana aina ichoaelu. ³⁷ Nii baiha jetaote, fosachoonca jena jaanacaaneein nirijieein autananeein ichaohin jetao, suri couu netiinchuru janotiin inetojoeinchuru, sonafaajihanaainchuru Cana Coaunera bajaae bajajeein nerejetelu nii Teenforo caje mituhelanaala. ³⁸ Nii Ana jetaote, nii Jesoso causine turuaauruhane jana ereereca Simeonne coaraain jetao, acaentonoai nii Jesoso causine que ereereje, satiin nii nichoteeururichaain Jerosaleen cocoaichacurune cohajeraauru cachaauru rai.

Jelaiha Nasarete caauruhane

³⁹ Inae nitohaneein jeriha Cana Coaunerane rijijieein rai naitoonjoa ichacuruhane baiha jetaote, jelaiha rai natane- Calileea batane que nena Nasarete jetao cauha cue Jose, Mariha aina. ⁴⁰ Nii jana jetaote, fohejeein itolere que nainaan ichauhenanihajein sacue nii canaanai, coroatajaniha Cana Coaunerane jaun.

Teenforo asae niha canaanai Jesusone

⁴¹ Ajaanaa naineein jetaote, Jerosaleeun cuhin Fasocaa beseta bitoaa cunajaaoncure nii Jesoso fojiaraauru. ⁴² Nitohaneeuruhane jaun jetaote, inae lechoonca coroata jaanacaa Jesusone jana jetao, nitohaniha acaauru ichaone jaun satiin cuhin nii beseta bitoaa cuure Jerosaleen. ⁴³ Inae beseta bitoaaauruhane baiha, jelaiha nenajaun cauha cuuruha rai fojiaraaurune jana jetaote, Jerosaleeun nedae coitucuurenihane jana nii canaanai Jesoso. ⁴⁴ Nii jaun jetaote, “Inae jecha ichoaichaniha cunacaauru aina cauha cuha nii Jesoso,” naa fojiaraauru suujuane jaun jetao, le janohin cuuru baiha, niicha coitucuuri, naraaichuru, naaonjoaihunri jana arihure niqui rai fojiaraauru, nejetaote eruurene. ⁴⁵ Nitohaneein eruurenihane jaun jetaote, jelaiha nejenohin ariha cuure Jerosaleeun.

⁴⁶ Nitohaneein cuhin jetaote, nichata janohane cuhane jetao Teenforo asae, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru aina, ita rai ereeuruhane aonajeein, acaauru caje nii ereeuruhane jaan bajaa lauhequinne jana eruha cuure. ⁴⁷ Nii jana, jataain nainaan, nii ereeuruhane aonajeein, acaauru caje bajaain, acaauru tonoraane jaun

jetaote, cojoelatoore satiin ecu neein aonajeeurera cachaauru. ⁴⁸ Nitohaniane jana eruhin jetaote:

“Chanuna canacaanu rai belanaala nitohaneente canaanai. Ii inaca ainane ii ariirijacaanu, neeine jaa coitucuenihacaanune jaun ii coinaderaain,” naa rai nebane jana jetaote:

⁴⁹⁻⁵⁰ “Chanuna canu ariirijieeiche. Tana canu inaca loreri asaae nihanu niicha jeronehineeine coitucuhicheneta,” naain acaauru tonoraa Jesusone jana jetaote: “Naaonjoai-quete aitera,” naain coitucusichurene rai fojiaraauru.

⁵¹ Nitohanein fojiaraauru jiniichaain Nasarete cauhin jetaote, rai fojiaraauru ere tonoraain nerejetelu.

Satiin niriinanai jetaote, rai suujuaacha cuhane coarajerejetelu rai neba. ⁵² Nitohanein fohejeein ichauhenanihajein, itolere que jataain nainaan jetaote, satiin cachaauru aina caohachaain ne nii Jesoso, coroatajanein aina caohachaain niha Cana Coaunerane jaun.

3

Cacha areroo niha cacha cojunacatera Joaan ne (Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ Inae lechoonca saogui jaanacaain satiin cocoinanacaaihuri curuaanaa enferadoro neein niha Tiberione bana jetaote, Jodea batane rai coberenadoro neein nelu Ponsio Filato. Nii jana Erodesi jetaote, Calileea batane rai coberenadoro neein nelu. Nii jana rai nejera Ferifi jetaote, Taraconite, Itorea, naaonjoahuinri batane rai coberenadoro neein nihane jana, Abilinia batane rai coberenadoro neein nelu Lisania. ² Nii jana Caifasi, Anasi, naaonjoaihunri jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru- curuaanaa- neein neeurelu. Nii bana jetaote, Sacariasi calaohi Joaan rai jetao erelu Cana Coaunera, cacha areroo rai ecocohin.

³ Nii jaun jetaote, Jorodaan auhaniha nenacaauru nenaanajaauru cuujecujueein jetao, “Jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara suujua coreeuchete acauhanau tein cojunacatenohineein baotisanoinnein neeichete, inara osa caje inara ichoteratemiin Cana Coaunerara,” naain jetao, cachaauru rai beebeje Joaan. ⁴⁻⁵ Nitohanein jetaote, icharejete Joaan. Niritiin laenaalu Cana Coaunera ere bera inoansi Isaihasine rijijieein:

“Nerichaain cacha areroo eheehejeein:

‘Cana Curuaanaa turunajaanu coeroteeuche,
raujuiin cuaain.

Satiin turiararoorute
nemoanojoinereein.

Atane ucuunooru nihanatiinte
ranaasiin macaracanojoi
nijihacoaa cureein.

⁶ Nii banate,
satiin caa chauratane que
nenacaauru cachaauru
jianacoon cacha mitaeraanu
letoaa Cana Coaunerane
coaracurureein,’ ”

naain nii Joaan que aitiin laenaalu *profeta* inoansi Isaihasine rijijieein jetaote ichae Joaan.

⁷ Inae nitohanein cachaauru cojunacatiha acauhanau tein baotisaa Joanne coitucuhin, rene cuuruha cachaauru, acaauru baotisaane coinane jana jetaote: “Chaa inara

osa coreniha caseteco tabai turu rai nenea caje nichoteein, jianacoo mituriquicheeine que inara rai aite, taibinaecuru. ⁸ Nitohanihane jaun, nii ajiniha caohachaain inara ichao coreein, Cana Curuaanaa Cana Coaunera coitucuhin esenetaain neeuchete, Cana Curuaanaa coitucueraneein inanacaaichene coaracurumiin cachaauru. Chaenchu jiaonriha: ‘Abaraaun nefoerate nichaanune jaun cha latihaacaanu canacaanu,’ naain inara raajenhane necoritanaa nainiheeiche. Cana Coauneraachate nainere, caa ajeri jaberoco caje Abaraaun nefoerate coaunaane. ⁹ Chaentechu, inae ajianojoneein ne tero, inaana inaeniha temulene rai cojoaisi aina curuataain sauhin usihanau mocohacane rijijieein, inae jaoleneein neuruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurune coina,” nae jetao acaauru rai Joaan.

Niritoha acaauru rai Joanne jaun jetaote: ¹⁰ “Chatohanai jana icharihacaanu canacaanuta,” naain caje bajaauruhane jaun jetaote:

¹¹ “Coroatajaain obiri siricha, nii obiri colane nenea rai leinjiin teeine. Chaen lenone siricha, nii lenone colane nenea rai teeinera,” nae jetao acaauru rai Joaan.

¹² Nii jana jetaote, Roma curuaanaa rai *imposto* nuque cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera tabaauru netonai, acaauru baotisiaa Joaan necoina turuhin jetao:

“Chatohanai jana ichariacaanu canacaanuta cacha relaera,” naauruhane jana jetao:

¹³ “Jiaonriha aitocuruha inara curuaanaacurune amuritoojaain cachaauru cobaraain leruhin basijiauhichenera,” naa acaauru rai Joanne jana jetaote:

¹⁴ “Chatohanai jana icharihacaanu canacaanuta,” naain caje bajaauruha soondarooru tabaaurune jana jetaote:

“Jiaonriha chatohanai ichaeniha chunine jana coulurujeein sonaa coacuhin cotaain niicha sirii rulunaa coauquichene. Inara amihaneeo corenihacha ichaaochera,” naa Joanne jana jetaote, ¹⁵ jataain turuha Mesihazine cohajeuuruhane jaun jetao:

“Caa canaacha cohajei Mesihasi chara inae caa turuera,” naain jetao ita caje Joaan bajaature nii ecu neein coarajeeurera cachaauru.

¹⁶ Niritiin ita caje bajaauruhane jaun jetaote, acaauru rai: “Canune esinae rauhijiriin, raujiaain acauhanau inara teein inara baotisiaaun. Jana nii cacaijie uhenite, Cana Coaunera Suujue, usi, naaonjoain que inara baotisiaa ureein. Acate jataain camurijiriin nelateein cocoinaain letononeein ne. Nii rai safato ichora rutueranuque nihanatiin nelatejeehaaun. ¹⁷ Chaentechu leinjiin inaro uhareein que aroso jiatuhin rai caohacha raain, rai bano mocoha charijibana jacanaacharanejeein nenea usihanaau teeine coina. Nii rijijieeinte, nii jeriha Cana Coaunerane rijijieein nenea jeriheichuru mocoha cureein, jerihane rijijieein nenacaauru janijiin raaincha,” nae jetao satiin ecu rene turunacaauru cachaauru rai Joaan.

¹⁸ Niritiin acaauru suujuateein jetaote, acaauru rai Cana Coaunera beratenojoi Jesoso que Erenaa Raotono beebeje Joaan. ¹⁹ Chaen jetaotechu, coberenadoro Erodesi netonoai suujuate, rai nocoala Ferifi comasai Erodiyasi siria comasaineeine jaun, chaen itolere baasooru ichaain nihane jianihane coina. ²⁰ Nejetaote, nitohaneein nii baaso ichaane ichoae tacaain, caresero cuhane Joaan enoae, rai niritohane coreniha.

Jesoso baotisiaa Joanne (Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Nitohaneein jetaote, jaiti caresero cuhane enoaniha Erodesine jana, acauhanau satiin cachaauru teein cojunacatenaaca acaauru baotisarejete Joaan. Nitohaneein cachaauru baotisiaa Joanne jana jetaote, Jesoso netonai nebaotisaerateein Cana Coaunera bajaane jana, neyoracaa dede bacuujuane jana jetao, ²² nichoae fauhin nelauriaa uhe inanacain Cana Coaunera Suujue leinjiin serori rijijieein. Nii jana jetaote: “Iite acaihaniji quiicha jereei, quiicha janijiin cacalabineein neeicha,” naain toniha erenaa dedeune jana jetao aonajeure.

Jesocurisito foerateeureraauru
(Mt 1.1-17)

²³ Inae nii Cana Coauneraacha icharatenohin namihaneeon nunuhetihane bana jetaote, nichata choonca jaanaca nelu- nii Jose calaohi niha acaauruacha bei Jesoso.

Nii jana nii Jose jetaote Eli calaohi nelu.

²⁴ Jana Mataa calaohilu jetao Eli.

Jana Lebi calaohilu jetao Mataa.

Jana Meriqui calaohilu jetao Lebi.

Jana Janaa calaohilu jetao Meriqui.

Jana Jose calaohilu jetao Janaa.

Jana Matatiasi calaohilu jetao Jose.

²⁵ Jana Amoso calaohilu jetao Matatiasi.

Jana Naaoso calaohilu jetao Amoso.

Jana Esili calaohilu jetao Naaoso.

Jana Nacaai calaohilu jetao Esili.

²⁶ Jana Maati calaohilu jetao Nacaai.

Jana Matatiasi calaohilu jetao Maati.

Jana Semei calaohilu jetao Matatiasi.

Jana Jose calaohilu jetao Semei.

Jana Jodaa calaohilu jetao Jose.

²⁷ Jana Joanaan calaohilu jetao Jodaa.

Jana Resaa calaohilu jetao Joanaan.

Jana Sorobaberi calaohilu jetao Resaa.

Jana Salatieli calaohilu jetao Sorobaberi.

Jana Neeri calaohilu jetao Salatieli.

²⁸ Jana Meriqui calaohilu jetao Neeri.

Jana Adiin calaohilu jetao Meriqui.

Jana Cosamii calaohilu jetao Adiin.

Jana Eremadaan calaohilu jetao Cosamii.

Jana Eri calaohilu jetao Eremadaan.

²⁹ Jana Jesoso calaohilu jetao Eri.

Jana Eliseri calaohilu jetao Jesoso.

Jana Jorimi calaohilu jetao Eliseri.

Jana Mataa calaohilu jetao Jorimi.

³⁰ Jana Lebi calaohilu jetao Mataa.

Jana Simeon calaohilu jetao Lebi.

Jana Jodaa calaohilu jetao Simeon.

Jana Jose calaohilu jetao Jodaa.

Jana Jonaaun calaohilu jetao Jose.

Jana Eliaquiin calaohilu jetao Jonaaun.

³¹ Jana Meleea calaohilu jetao Eleaquiin.

Jana Mena calaohilu jetao Meleea.

Jana Matata calaohilu jetao Mena.

Jana Nataan calaohilu jetao Matata.

³² Jana Rabiri calaohilu jetao Nataan.

Jana Isaihasi calaohilu jetao Rabiri.

Jana Oberi calaohilu jetao Isaihasi.

Jana Bosi calaohilu jetao Oberi.

Jana Sala calaohilu jetao Bosi.

Jana Nasoon calaohilu jetao Sala.

³³ Jana Aminadaba calaohilu jetao Nasoon.

Jana Admin calaohilu jetao Aminadaba.

Jana Esroon calaohilu jetao Armi.

Jana Faresi calaohilu jetao Esroon.

Jana Jodaa calaohilu jetao Faresi.

³⁴ Jana Jacobo calaohilu jetao Jodaa.

Jana Isaca calaohilu jetao Jacobo.

Jana Abaraaun calaohilu jetao Isaca.

Jana Tare calaohilu jetao Abaraaun.

Jana Nacoro calaohilu jetao Tare.

³⁵ Jana Seroo calaohilu jetao Nacoro.

Jana Raco calaohilu jetao Seroo.

Jana Fele calaohilu jetao Raco.

Jana Eberi calaohilu jetao Fele.

Jana Sala calaohilu jetao Eberi.

³⁶ Jana Cainaa calaohilu jetao Sala.

Jana Arafasa calaohilu jetao Cainaa.

Jana Sem calaohilu jetao Arafasa.

Jana Nohe calaohilu jetao Sem.

Jana Lamee calaohilu jetao Nohe.

³⁷ Jana Matosalee calaohilu jetao Lamee.

Jana Enoco calaohilu jetao Matosalee.

Jana Jaredi calaohilu jetao Enoco.

Jana Malareri calaohilu jetao Jaredi.

Jana Cainaa calaohilu jetao Malareri.

³⁸ Jana Enoso calaohilu jetao Cainaa.

Jana Seti calaohilu jetao Enoso.

Jana Adaan calaohilu jetao Seti.

Nii jana Adaan jetaote, jauriaanejeein Cana Coauneraacha coaunaineein nelu.

4

Jesoso coujuhin coaraa moconajaerane

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Nii baotisaa Joanne baiha Cana Coaunera Suujue que suujuequiin nucuhe Jorodaaun caje cauha cuha Jesusone jana jetaote, cacha areroo amaa Cana Coaunera Suujuene jaun jetao, ² ucuaae niha jena choonca janoneeinne jana, nechu cojuha sarue moconajaera.

Nitohaneein jenachoonca janoneein lenone lanaala nihane jaun mijiintohane jana jetaote:

³ “Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine, caa ajeri jaberocho rai aitoote lenoneneein nerotomiincha,” naa nechu saruha rai moconajaerane jana jetao:

⁴ “ ‘Coatiha lenoneecha que ichaonaa nainihehi cacha,’ aite Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naain tonoraa Jesusone jaun jetaote, ⁵ luhecotariin ecuun amaain, satiin caa chauratane coarateein jetao:

⁶ “Canune jitariin canuhacha ichana nainei aina satiin caa chauratane que nacaauru curuaanaacuru curuaanaaneein neeine coina, ichei tenaa naineeun. Satiin acaauru canu raineein neeuruhane jaunne chunicooha jerera rai tenaa naineeun.

⁷ Aihane jaun neseoriaain canu corojeein, canu bajae bajaequinete satiin ichei niha cureein,” naa moconajaerane jana jetao,

⁸ “Nete, ‘Acaihanijin ii Coauneraacha corojeein, rai nelateein niicha jerei ichaau,’ naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naain jetao tonorae Jesuso.

⁹ Nii baiha jetaote, Jerosaleeun amaa in ecuun Teenforo ichoae inaain jetao:

“Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine caalai caje ne-maroteeute coaracaa. ¹⁰ Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane te:

‘Rai letonocuru anjeraauru
letoarichaain Cana Coaunera
ii beraaihuru hane coina.

¹¹ Acaaurute rai biji que
ii michuurureein, nabana ajeri que
necunaitaaine coataa,’

naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naa moconajaerane jana jetao,

¹² “Chaentechu: ‘Coa ii Coaunera coujuhin coaraara,’ naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naain tonoraa Jesusone jana jetaote, ¹³ ecu ratiriin carajaaajoaain caje amuhe nii Moconajaera, neniha tonaain Jesuso coujuhin coaraane jaane coitucuenihane jaun.

Calileea bataneu namihaneeo nunuhetiha Jesusone

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Nitohaneein, Cana Coaunera Suujue que suujuequiin niicha ichana nainei coitucuhin, Calileea cauha cuha Jesusone jana jetaote, satiin atane sacuritaain jetao que ereeure coitucuhacoaain cachaauru. ¹⁵ Nitohaneein cuhin jetaote, netaojiaain Cana Coaunera rai Rauhi que ereereecuruhane jaa coloheri sinacocaauru nainein cuhecujeein cachaauru relaane jaun jetao, satiin coroaecure cachaauru.

Nasareteu niha Jesusone

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Nitohaneein cuujue cuujueein jetaote, nii neein fohecalune jaan Nasareteu jetao cauha cue Jesuso. Nii jana jetaote, nitohaniha rai nichaone jaun jetao, nebetacaanaa cojoanona bana sinacoca asae enoha cue, Cana Coaunera Quiricha ereretaane coina. Nitohaneein ecu enohin chujuhecohane jana jetaote, ¹⁷ rai *profeta* inoansi Isaihasicha laenai quiricha teeure, ereretaane coina. Nii Quiricha ereretaane coina jasasaane jana jetaote:

¹⁸ “Cana Coaunera Suujuete
caniha ne,
niicha jerenohineein,
‘Inae raotojoein neriquicheein,’
naain cairichaihuru rai bihanune coina.
Chaentechu,
‘Inae jianacoo neriquicheein,’
naain casetecocuru rai bihanune coina caletoe.
Nii choae tacaain techu,
maosacuru coichaa in acaauru nota rautaain,
cairichaihuru ichoteratichaaunne coina caletoe,
¹⁹ nitohanerichaain
inaraacha cohajei Cana Coaunera Cojoanona
coitucueratihanu inara quene coina,”

²⁰ naain ereretaane baiha jelaiha nii quiricha seriin, sinacoca curuaanaa rai teein nelauriariin lauhecoha Jesusone jana jetaote, chaque tonaelanaala coarajeeure satiin ecu nenacaauru cachaauru. ²¹ Nii jana jetaote: “Enenete esinae rauhijiriin caa Cana Coaunera Quiricha cuhane aitohane rijjijeein, satiin inara acatiha turuhe caa

naitoonjoa coarajeeichene notaracae,” naa acaauru rai Jesusone jana jetaote, ²² ita rai ereerecure caohacha ichaa Jesusone que, satiin cojoelatiin coarajeein, acaauru rai raotojoein ereerecane jaun. Nejetaote tabaauru:

“Tajian caa Jose calaohinihaneta,” naain jetao ita caje bajaare.

²³ Nii jaun jetaote:

“Jerihanete esinae rauhijiriin caque, ‘Aihane, cacha coichana inaeraneene, ichaa-jenihane nocohichaaain canacaanu notaacune coaracaanura,’ naain caque ereeiche. Chaentechu jerihane, ‘Aihane itolere ichaai Caferenaonne rijijieein, cau chatane que jerichanejeein itolere ichaain canacaanu notaacune coaracaanura,’ naain ereeiche canu esenetaeneinchene jaun,” naain jetaote:

²⁴ “Esinae rauhijiriine inara rai aitoreeunni. Coatiha esinae rauhijiriin, caohachaain ranojoneein niheilu chuni Cana Coanera ere beraneein nenacaauru *profetacuru* rai nataneque. ²⁵ Coaracuche nachuhinti jataain arajiin neeuruhalu Isaraelitanichaachene benecuru autanaaunru, nihalu Cana coanera ere bera *profeta* Irihasine banane. Nii banate nichata jaanaca amurijiriin uheniha elone jaun, banejelanaala cana atane Israeli batane sacuritaain nelu mijitena omaroeniha temulene jaun. Nete nii cana benecuru autanaauru rene letono nenelu nii bana nena *profeta* Irihasi. ²⁶ Nete laen coriaae atane que leinjiin Sidoon nese roha nena Sarepta neein curuajai neseu cana lauri Isaraelitanelanaala nena autana renecha letononeein cuhelu nii Irihasi, nii autana rai lenone faane coina. ²⁷ Jerichanejeein techu, arajii cana laurichuru Isaraelitacuru somane cauun cunaitecuruhane jana, acaauru rautaaenelu Cana Coanera ere bera *profeta* inoansi Iriseeo, cana lauri caje nena nihane saijieein. Nete laen, leinjiin Siria cocoaicha cana lauri Isaraelitanelanaala nena Naamaanha jetaote rautaelu,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²⁸ Niritoha acaauru rai Jesusone jaun jetaote, satiin aina jataain obaecure nii sinacoca asaae nenacaauru cachaauru. ²⁹ Nitohaneein aina obajeein nimichucutaain jetaote, nii sinacoca caje sitaain, ichatane ecuunoo ichoae ichanohi niha nii nesene jaun jetao, ecu amaaunre jelai caje coaaneein nii Jesoso saruhitocuruhane coina niqui, ³⁰ nejetaote, cha que tonajelanaala acaauru cataaun situhin amuhe Jesoso.

Suujua cuhane coitucuhuhi siricha cacha (Mr 1.21-28)

³¹ Nitohaneein sitaauruhane jaun amuhin jetaote, Calileea batane que nena Caferenaon cue Jesoso. Nitohaneein cuhin, ecu turuhin jetaote, ecu neein nebetacanaa cojoanonaa bana, ³² ecu nena sinacoca asaae neein cachaauru relaane jana jetao, rautatiin aonajeeure cachaauru, leeochoauru cacha relaaurera rijijielanaala, esinae rauhijiriin rai suujua caje rocohin acaauru relaane jaun.

³³ Nii jana jetaote, nii sinacoca asaae ne leinjiin rai suujua cuhane coitucuhuhi siricha cacha. Aca jetaote, tonijiaain ehequuin:

³⁴ “Coa canacaanu rohecaara Nasarete cocoaicha Jesoso. Nechu canacaanu cairichaaain canacaanu itajihate uhicha. Canune raotojoein ichoitucuunra. Iite acaihaniji Cana Coanera letononeein nenaaneeicha. Canacaanu jianeera,” naane jana jetao,

³⁵ “Coa maitaa. Nii cacha suujua jianein caje amuura,” naa Jesusone jana jetaote, satiin cachaauru acatiha chatohanein cunaitaelanaala atane ichoae nii cacha siheitiin rai suujua caje amue nii coitucuhuhi.

³⁶ Nii jana jetaote, satiin nesooneitiin coarajeein jetao:

“Chatohanai cocoainacainein nenaana caa cacha, jataain chaque tonajelanaala nere nejesinaacha que caritohane jana caa cacha suujua caje mituha coitucuhuhi, rai nere tonoraainne coina,” naain jetao ita caje bajaare ecu neein nii coarajeeurera cachaauru.

³⁷ Nitohanihane jaun jetaote, satiin nii atane sacuritaain jetao, Jesoso que ita rai ereerecure cachaauru.

Simoon Fedoro tano rautaa Jesusone

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Inae nii sinacoca caje mituhin, Simoon loreri asae turuha cuha Jesusone jana jetaote, najiniha ajaa caaun cunaiteein niha Simoon tanone jaun jetao, Jesoso rai aitocure rautaane coina. ³⁹ Nii jaun jetaote, nichoae nenoracaain nii ajaa sitaa Jesusone jana jetao, inae caje amuhe nii ajaa. Nii jaun jetaote, inae nerautaane jaun nimichuin acaauru rai lenone chalue.

Arajii cunaitenaacuru rautaa Jesusone

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Nii jana jetaote, inae nuna macohi ichoae teejia enotone jana, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru turuaa cuure Jesoso rene, acaauru rautaane coina. Nii jana jetaote, cajanae cajanajeein acaauru ichoae biji meracaane jaun jetao nerautaacoaure. ⁴¹ Chaen jetaotechu, suujua cuhane moconajaera letono sirichaauru netonoai rautaane nii nerautanacaauru cachaauru caje mituhin:

“Iite Cana Coaunera Calaohi neeicha,” naauruha cojiorinne jetao, ereeuruha nii coitucuhichurune caohate Jesoso, Aca Mesihaseinein nihane coitucuuruha nii coitucuhichurune jaun.

Sinacoca asae Cana Coaunera cojoanonaa beebejia Jesusone

⁴² Nitohanein jetaote, inae nemataracaa janonaane jana, nii nese caje amuhin neniha cachane jaa cue Jesoso. Nii jaun jetaote ariin, nii nihane jaa turuhin, jelai caje amuhane caohateeuruha cachaaurune jana jetao,

⁴³ “Nena leeochoaauru nenaanajaaunru cuhecujeein Cana Coaunera Cojoanonaa beebejia cureeun, nii coina letononeein nihanune jaun,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁴⁴ Nitohanein jetaote, Jodea batane sacuritaain nenacaauru Isaraelitacuru rai sinacocacuru nainein cuhecuje niicha beeni beebejeein.

5

Cojoelanaacojoaain ate mucuuruhane

(Mt 4.18; Mr 1.16-20)

¹ Calillea conemuri auhaniha turuhin, ecu Cana Coaunera naitoonjoan que cachaauru relaa Jesusone jaun, aonaa turuuruha arajiinne jaun jetaote, sururucure cachaauru. ² Nitohanein sururucuruhane jana jetaote, caje fauhin redeeuru culeecuruha ate mucuurerane jana, carene que conera colane coroatajaain boteeuru coari Jesoso. ³ Nii jana, Simoon rai niha nii ecu nena leinjiin botene jaun jetaote, cuhane fauhin, nemuri auha caje acau cataaunjeri nii bote amaa Simoonne coina aite Jesoso. Inae nemuri auha caje acau cataaunjeri amaauruhane jana jetaote, nii bote cuhane netiin, ecu nelauriariin caje coauneein cachaauru rai ereerejeein acaauru relaje.

⁴ Inae acaauru relaane nainaan jetaote:

“Taa nemuri ucuaano que caa bote amaain, ecu caa inara rai redeeuru jaaochete ate mucuhichera,” naa Simoon raine jana jetaote:

⁵ “Nena inae janoajeein rede jaohacaanu natiin, leinjiinnijin ate mucuelanaala janohacaanura cacha relaera. Nenachu ii aitohine jaun, nacoaunein caa redeeuru jaohin coaraa curichaanura,” naain jetao tonorae Simoon.

⁶ Niritoha acaauru rai Jesusone jaun redeeuru jaooruhane jana jetaote, jataain arajiin ate mucuuruhane jaun jetao, ate caaun nesoaiji nii acaauru rai redeeuru. ⁷ Nii jaun jetaote, leeochoa bote cuhane nenacaauru acaauru leeochoaauru cotihacure biji que, acaauru coroatajaniha cuuruhane coina. Nii jaun jetaote cuhin, nii coroatajai bote

nemoaauruha ate quene jaun jetao, jataain naluhene rijijieein nelemue nii coroatajai bote. ⁸⁻⁹ Nitohaneein jataain arajiin ate mucuuruhane jaun jetaote, jataain cojoelatiin satiin nesoonetooruhane jaun, Jesoso tijia asae neseeonriaain jetao:

“Jataain osaaotohanune jaun ii rohan nenea nainihaaunta Curuaanaa,” nae jetao Simoon Fedoro nesooone caaun.

¹⁰ Nii jana jetaote, nii Simoon aina neurelu Sebedeeo calaohichuru, Joaan, Saantiaao, naaonjoaihunri, nii Simoon aina ate mucueraneein neeuruhane jaun.

Niritoha Jesoso rai Simoonne jana jetaote:

“Coa nesoonetohara, Simoon. Inae ate mucueraneein neriheeni. Ena caje coauneeinte, cachaauru mucuhin raeranein neriquiinha,” nae jetao rai Jesoso.

¹¹ Niritoha raine jaun jetaote, atane ichoae acauru rai boteeuru inaain, jitariin niicha sirii ratiriin jetao Jesoso aina cuure Simoon Fedoro, Joaan, Saantiaao, naaonjoaihunri.

Leinjiin cosibi ruhecaera cacha rautaa Jesusone

¹² Nii baiha leinjiin neseu neeuruhane jana jetaote, Jesoso rene turuha cue leinjiin cacha cosibi ruhecaain caaun cunaiteein, nitohanai cunai siricha cacha leeochoauru rohan turunaa nainenihane saijieein. Aca jetaote, Jesoso coariin atane que nauri turuanacanejeein notoroaain jetao:

“Ii jereeine canu rautaau caa canu cosibi cajera Curuaanaa,” naane jana jetao:

¹³ “Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi,” naain biji que dadae Jesoso, nihei chuni cacha, nitohaneein cosibi ruhacaera dadanaa nainenihane saijieein. Nitohaneein dadaa Jesusone rijieeoritiin jetaote, inae caje amue nii rai cosibichuru.

¹⁴ Nitohaneein rautaain jetaote:

“Inae nerautaaicha. Coa chaen chuni rai: ‘Acate canu rautaera,’ naain caque iriha. Raujiaaincha Cana Coaunera aina caohachaain niha cachane coina rucuherraneein nenea saseredote rene turunihute, inae coulunohineein ii cosibi caje nerautaaaine coaramiinha. Chaen nerautaaaine coujunacane que nii aitohalu Moisesane rijijieein belaaaine jaanu amaain teeu saseredote raicha. Aihute inae nerautaaain somaraain neei nii ii cosibi cajene coaraain, inae acauru rohan turunaa naineeine coitucuurumiin satiin cachaaurura,” naain jetao letoae Jesoso.

¹⁵ Ne jetaote, niritiin bihane caohatiha Jesusone saijieein, acauru rautaane coinane maajeein jataain jelai amuritoheriin turuhacoaain coaraain aonaa uure cachaauru.

¹⁶ Ne jetaote, tabaauru que acauru caje amuhin, nii neniha cachane jaau cuhin jetao Cana Coaunera bajarejetelu Jesoso.

Leinjiin jiurona rautaa Jesusone

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Nii baiha, cachaauru relaa Jesusone jana jetaote, ecu nelauriaacoaain aonajeeure fariseeocuru tabaauru, Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaurera, naaonjoainuri, Calillea batane, Jodea batane, Jerosaleen, naaonjoaihunri sacutaainchuru caje uhacoaain. Nii jana jetaote, aina cuaain niicha ichana nainei ichaa Cana Coaunerane jaun, cunaitenacaauru rautaacoaa Jesusone jana jetao, ¹⁸ leinjiin cacha jiurona turuaa uure cachaauru, rai nela cuhane tijichaain amaain. Inae turuaain jetaote, loreri asae enoanaa jerecure, nacatiha coaraa Jesusone coina niqui. ¹⁹ Ne jetaote, nene enooruhane jaanu, jataain araaicha cachana jaun. Nii jaun jetaote, loreri coarana joaracaain jetao rai nela cuhane tijichaain, satiin cachaauru cataaun jetao Jesoso acatiha nii jiurona cacha faaure. ²⁰ Nii jana, esinaen rauhijiriin rautarichaaanne esenetaain aihuruha nii cachaaurune coaraane jaun jetaote:

“Inae ii que suujua acatein ii osa caje ichoteratenohineeicha cacalabi,” naa Jesusone jana jetao, inae nerautae nii cunaitenaa cacha.

²¹ Niritiin nii jiurona rautaa Jesusone aonaain jetaote:

“Chaneeinna ne caa cacha, caritiin ereein Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin irihane coina. Leinjiin Cana Coauneraachate nainere nosa caje cacha ichoterateein cacha que suujua acateein nihanera,” naain jetao ereeure Cana Coaunera naitoonjoan que cacha relaaurera aina fariseeocuru.

²² Niritiin que ereeuruhane que nainain jetaote: “Chanuna niritiin ereeiche. ²³ Chaquena caaintare: ‘Inae ii que suujua acateein ii osa caje ichoteratenohineeicha,’ naenihacane: ‘Nimichuhin amuun,’ naacane. ²⁴ Coarajeeuchenejian, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne, itolere Curuaanaa neein nihanu caa cana rai chauratane quene coaratete, rai nosa caje cacha ichotena nainichaaunne coitucuhiche,” naain jetao, nii jiurona cacha rai jetao:

“Icheine aitoon. Nimichuhin chela seriin chenenajaun caunihu,” naane ²⁵ rijieeoritiin jetao, satiin coarajeeuruhane notaracae nimichuhin, nii tocohadane jaa nela seriin jetao, Cana Coaunera corojeein rai nenajaun cauha cue nii jiurohane caje nerautanaa cacha.

²⁶ Nitohaniane coaraain jetaote, satiin cojoelatiin Cana Coaunera coroaecuruhane saijieein jetao coasiin:

“Charijibana coaraa catohanaine que airijiinte, enene catohanai cojoelanaacojoai coaracaachera,” naaure jetao ita rai.

Lebi cotijiaa Jesusone
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Nitohaneein nii jiurona cacha rautaane baiha, jelai caje mituha cuuruhane jaun jetaote, leinjiin cacha, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraera Lebi coari Jesuso, nii coriqui teuruhana jaa rori ichoae lauheco jana. Nitohaneein coariin jetaote:

“Chajaa canihara,” naain cotihaca Jesusone ²⁸ rijieeoritiin nimichuhin jetao, satiin niicha ichanenu ratiriin Jesuso jiniichaain aina cue Lebi, caaijie cunacaauru aina.

²⁹ Nitohaneein Jesuso jiniichaain cuhin jetaote, nii baiha neenejeein coroaena caaun rai loreri asae beseta ichaa Lebine jana jetao, ecu neeure arajiin leeochoauru Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraaurera, chaen leeochoauru cachaauru, naaonjoaihunri.

³⁰ Nii jaun jetaote, Jesuso aina nerelanacaauru rai:

“Chanuna cocoaeraa Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraaurera aina leeochoauru osaaonacaauru aina lenoneein, acau cohin, naaonjoainchene saijieein, nii acaauru aina netaojiaain lenonequiche,” naaure jetao acaauru rai, nechuhataain acaauru que iriha Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaureraauru fariseeocuru aina leeochoauru fariseeocuru.

³¹ Niritocuruha nii aina nerelanacaauru raine aonaain jetaote:

“Coatoha coichara latecuruhi raotojoein raurohin nenacaauru. Leinjiin cunaite-nacaauruhachate coichara latecure. ³² Coatihachu baaso ichacuruhane nihanatiin coitucunaa jeriheichuru cotihaca uhahaun. Leinjiin osaaocuruhane coitucuureraaurune cotijiaaun, rai suujua coreein jeriha Cana Coaunerane rijijieein neeunruhane coinara,” naain jetao tonoranajae Jesuso.

Ena Niicha Tei Ichaonaa que cacha relaa Jesusone

³³ Nii jana jetaote:

“Chanuna jana chaen, Joaan, fariseeocuru, naaonjoaihunri relanojoinuru jataain Cana Coaunera bajaee bajaeeure suri couu netiin cosinacaain. Nete laen itolere bana ii aina nerelanacaauru, acau cohin, lenoneein, naaonjoaunreta,” naauruha Jesuso raine jana jetaote:

³⁴ “Aiha chuhisi niqui. Nete ene ranaa jeriha cachana jaa beseta que neeuruhane jaun, suri couu neein cosinacanaa nainecurene caa cotihanohinchuru, jaiti acaauru

aina niha nii ene raeranu cachane jaun. ³⁵ Nete laen, inae nii jianacoon teein cacha ranaa jerera nichaanne amauruhane suri couu neein cosinacaain inaderaa cuurureeinha,” naain jetao: ³⁶ “Coaraanachuhinti, nihei chuni, obiri enachasine soaain que cajione siri counera. Nitohanein nii obiri enachasine soaihanete nii obiri enachasine asaaere, nii cajione siri. Chaen caohachaaain nedanaa nainihei nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane. ³⁷ Nii rijjijeein chu, nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana cuhane ichonai tera. ³⁸ Nitohanein cuhane teraa ichonainete naasaaree nii coaerai. ³⁹ Niheichu coaerati cohane baiha ichohanti coera, ichonai amuritoheriin raotoha coaeratine jaun,” nae jetao, cacha relaauruha fariseeocurune rijjijelanaala, leochanein cacha relaane jaun.

6

Nebetacanaa janonaa bana tirico moloonejeeuruha Jesoso aina nerelanacaaurune (Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Nebetacanaa janonaa bana tirico cocana jana situujueeuruha aina nerelanacaauru aina Jesusone jana jetaote, nii tirico moloonejeein biji cuhane situsitunijihanaain nucuhe quihure nii aina nerelanacaauru.

² Nii coaraain jetaote:

“Chanuna nebetacanaa janonaa bana cocoaeraa nitohanai ichara natiin, nitohanai ichacure nii ii aina nerelanacaauru,” naain bajaauruha fariseeocuru tabaaurune jana jetaote:

³⁻⁴ “Aiha niqúi. Nete laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. Tana lesajei que Cana Coaunera loreri taberenacolo asae enohin Cana Coaunera que banijiaineein niha nii faan natiin, mijitenacaaun rai corihacuru aina jiniiquiin nii faan quihá Rabinine ereretaain coaraqúicheneta. Acaihaniji saseredotecuruhacha nii faan quihane rai nihanatiinte quihurelu,” naain jetao:

⁵ “Canu- cachanein nejanoanaa nichaunnena, nebetacanaa cojoanonaa amurijiriin cocainanohineein neeun.” naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

Jiurona bijihona cacha (Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Nii baiha jetaote, coaiten nebetacanaa cojoanonaa bana, sinacoca asae enohin cachaauru relaa Jesusone jana jetao, ecu acaauru jana niha leinjiin cacha, rai biji raotono nichajai que jiuronane jaun jetaote: ⁷ “Necha caa nebetacanaa janonaa bana nihane saijieein, caa jiurona bijii cacha rautarichaaainta,” naain jetao, Jesoso cojoelaaure colurujueeuruhane jaan lera ariha aihuruhane jaun, Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaurera aina fariseeocuru. ⁸ Ne jetaote, nii cojoelaauruhane que nainain jetao, nii jiurona bijii cacha rai jetao:

“Nimichuhin nii ena cataaun nichaauraa,” naa nii Jesusone jana jetaote, nimichuhin nichaauraa nii cachane jaun jetao, nii fariseeocuru rai:

⁹ “Inara raine leinjiin erenaa bajanaa jereun. Chatohanai ichacaane caohachae. Nebetacanaa janonaa bana, cacha ichao rai caohacha ichacaanena caohachaa. Ainihane cacha ichao itajihacanena caohachaa,”

¹⁰ Nii baiha jetaote, nii ecu satiin curuhacaain nenacaauru coaraain jetao, nii cacha rai aitoha jetao:

“Ichoii raujiaaute coaracaara,” naa rai Jesusone jana jetao, rai biji raujiaa nii cachane jana jetao, jiurohane caje inae nerautae nii cacha biji.

¹¹ Nitohanein nii jiurona rautaane coaraain jetaote: “Chana icharihacache caa aansai aina,” naain jetao, jataain Jesoso aina obaaecure nii ecu neein coarajeeurera fariseeocuru aina Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaureraauru.

Lechoonca coroatajai rai afosotooru janiicha Jesusone
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Nii bana jetaote, ichatane ecuunno que cuhin, janoajeein Cana Coanera bajae-bajajeein jano jetao Jesoso. ¹³ Inae janohane jana jetaote, nii aina nerelaa amuhemuhenaacaauru jitariin cotihanajaan acaauru caje janijiin lechoonca coroatajaihuri cocoinaan, afosotooru neein acaauru curuaate. “Afosoto” naanete, “Letononeein nena” naane aite.

¹⁴ Nii niicha janijiichuru jetaote, Simoon- nii Fedoro neein niicha curuhateeni, chaen nii Simoon nejera Aanderesi, chaen Saantiaao, Joaan, Ferifi, Bartolomee, ¹⁵ Mateeo, Tomasi, chaen Arafeeo calaohi- Saantiaao, chaen Selote neein niicha curuaateuri-Simoon, ¹⁶ chaen Saantiaao calaohi- Jodasi, chaen nii Jesoso coulurujueranu Jodasi Isacariote, naonjoaihurine.

Arajii cacha relaa Jesusone
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Inae nitohaneeein ichatane ecuunno cuhin, nii rai afosotooru janijiin cocoinaane nainaan jetaote, acaauru aina jiniiquiin atane macararo que fauha cue Jesoso. Nii jana jetaote, ecu turuhin nii aina amuhemuhenaacaauru aina netaojiaaure arajii cachaauru. Jodea batane, Jerosaleeun, cucuhana auhaniha nenacaauru neseeu- Tiro aina Sidoon, naonjoaihurri cajeeurune maajeein turuhacoaure. Acaauru relaa Jesusone aonanacanejeein, acaauru rautaa acaauru cunain cajene coinane maajeeinchuru turu- uure jataain arajiin cachaauru.

¹⁸ Nii coitucuchuhi ichanohineein cunaitenacaauru rautaane jana jetaote, nerautaa- coaure. ¹⁹ Nii coaraain jetaote, satiin cachaauru, Jesoso dadanaa jerecure biji que, aca jehane rijjijeein nerautaacoaauruha nii cunaitenacaaurune coaracuruhane jaun.

Raotojoein neeuruha tabaaurune jana tabaaurute raotelanaala neeurureein.
(Mt 5.1-12)

²⁰ Nii jana jetaote, nii aina nerelanacaauru coaraain jetao:

“Ena cairicheineein neeichene natiinte, nerausiajeein neeiche, Cana Coanera co- joanonaa inara rai nihane jaun.

²¹ Ena mijitenaanaun neeichene natiinte, nerausiajeein neeiche, nii chaque lanae- lanaala neriquicheeine jaun.

Ena chanaaiche natiinte, nerausiajeein neeiche, rachoojoein enoanaain ner- iquicheeine jaun.

²² Canu cachaneein neeichene coreniha, inara cotaain, inara sitaain, inara nocoeje chanuhin, inara que jaolequiin naonjoaauruha canu corenihane nihanatiinte ner- ausiajeein neriquicheein. ²³ Nitohaneein inara teuruhane nihanatiin jataain rao- tojoein rachoojoein neeuche, canu coreniha dedeeu raotojoein neriquicheeinne jaun. Coaracuchenachuhinti, inara cairichaaauruha inara araaichurune rijjijeein, Cana Coanera ere beracuru *profetacuru* cairichaeriin nerejetucuruhalu acaauru inoansi- huru.

²⁴ Coaraain nainacuche coriquihonacaauru. Inae ena aachene rijjijeein rachoo- joein niha curieeicheein.

²⁵ Coaraain nainacuche ena raotojoein lenoneein nenacaauru. Inae nerinaain inara rai lenone.

Coaraain nainacuche ena enoanaain nenacaauru. Inae inaderanaa caaun chanaa curiquicheein.

²⁶ Coaraain nainacuche itolere neein atane sacuritaain coroaenohineein nenacaauru. Nitohaneinte *profetaniha* nocoetonacaauru corojeein nerejetocurelu inara inoensihuru.

Ichei nejeratenacaauru belaihu.

²⁷ Nena laen inara canu ere tonoraera nequichene rai aitoreeunni. Inara que nererojoeccaain jaolequiin nenacaauru belaaain caohachaaain acaauru aina neeuche.

²⁸ Nechu jataain inara cotaiha: ‘Coaraain nainacuche necha aansaihuru,’ naain inara que ereein nei belaaain, rai Cana Coaunera bajaauche. ²⁹ Chunucoha lejerajei chomeri faohitohane, rai jera netonai icharateeu. Jana chunucoha ii cajione buri ruluhane, rai ii obiri netonoai teeute amaaine. ³⁰ Jerichanejeein chu, ii caje chaelai bajaeranihane teeu. Coa ii caje iicha sirii rulueranihane, coa tonaain iriha. ³¹ Charijieein chaainti, inara belaiha cachane jeriquiche, nii rijijieein acaauru belaihu che inara netonai.

³² Inara belaichaauruhacha belaaain neeichenete, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein neriquicheein. ³³ Nii rijijieeintechu, inara coroata-janeraauruhacha belaaain neeichene, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein neriquicheein. ³⁴ Chaentechu, chaelai lateein niha cachane jana, inara rai cainaane coina teeichene, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein neriquicheein. ³⁵ Jana laen, nii inara que jaolequiin, inara que nererojoeccaeriin, naaonjoaain nenacaaru aina caohachaaain neein, chaelai latecuruhane acaauru rai teeiche, inara rai cainacuruhane latelanaalane, caohachae. Nii rijijieein neeichenete, esinaen rauhijiriin jerihane rijijieein ichaquichene jaun, inara rai nii cainareein Cana Coaunera, nitohaneein acaauru belaiha natiin coitucunaa jerelanaala nenacaauru, neechu aansainein ichaonacaauru, naaonjoaihunri belaaain ichaa Cana Coaunerane jaun. ³⁶ Nii cairichaaajoaain cachaauru coaraa Cana Inaca Cana Coaunerane rijijieein, inara netonoai cairichaaajoaain inara amute cachaauru coaracuche.

Jiaonriha leeochoaauru que baasoneein ereein neeichene

(Mt 7.1-5)

³⁷ Jiaonriha leeochoaauru amurijiriin nena coacuhin, leeochoaauru que baasoneein ereein neeichene, nabana, nii leeochoaauru ichaquichene rijijieein inara tiha Cana Coaunerane coataa. Chatohanai ichaa inara leeochoaaurune, acaauru que inara suujua acatecuchete, inara que netonoai suujua acatemiin Cana Coaunera. ³⁸ Chaelai lateein neeuruha inara amute cachaaurune jana rai teeichenete, inara rai inaraacha latei tereein Cana Coaunera. Jitariin inaraacha sirii teeichene nihanatiinte, jelai amuritoheriin inara rai cainareein Cana Coaunera. Chaentechu leeochoaauru coaraquichene rijijieein, inara netonain coareein Cana Coaunera,” naain jetaote:

³⁹ “Coatiha nelaterihe, leinjiin maosa amaeraanu que niha leeochoa namute maosane. Enaachate nitohanihane, leinjiin ecuha jachu cuhane naluhin jiniiquiin nitajenaa nainecurure.

⁴⁰ Niheichu nii chuni, rai relaera amurijiriin nena nainera. Nii inara relaera rijijieein nerelaachene banaachate nainereiche, raujiaain rijijieein neeichene.

⁴¹ Chanuna inejeraacha baaso ichajeein ichaohane coaraai. Tana iitonai jataain amurijiriin baaso ichajeein ichaohine coaraaine. ⁴² Chasiina iitonai baaso ichajeein ichaohine coitucuneeine, baaso ichajeein ichaoha inejerane coitucureei. Jauriaanejeein ii baaso ichajeein ichaohine coitucuhin jianein ichaao. Nii baihate laen nainereei inejera rai: ‘Baaso ichajeeinte ichaohi. Chajaain baaso ichajeein ichaohine jianein caohachaaain ichaao,’ naain erenaa nainereei.

Rai ninaa cajete, coitucunacaine temule caohacha

(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Nihei chuni temule caohacha, baaso que inaana nainei. Niheichu temule baasoniha natiin caohacha que inaana nainei. ⁴⁴ Nitohaneente, rai ninaa caje temule caohacha coitucuhaca. Nitohanihane jaunte, chabana tijiemule que inaana nainene ojoa. Jerichanejeein chu chabana cajiauhi que, inaana nainihe iijaaen soririji. ⁴⁵ Nii rijijieein techu, caohachaaain suujua coaraa cacha, caohacha nejesina que ere, satiin

caohacha- rai suujua cuhane nihane jaun. Jana cache, baasoneein suujua coarate baasoneein ere, satiin baaso- rai suujua cuhane nihane jaun. Nitohaneeinte cache ujuae caje mitue satiin rai suujua cuhane nena.

Coroata laurii loreri icharaauru rijicha nere aonaera biha Jesusone

⁴⁶ Chanuna itolere bana, ‘Canu Curuaanaa,’ naainchene sainejeein quere tonoraain quiicha jerei ichaeneeiche.

⁴⁷ Aonacuchena inara rai canu ere tonoraain caitoonjoan icharaauru que erete coitucuhiche. ⁴⁸ Charijiein chaainti, loreri jaane coina jauriaanejeein ucuaatiin bajeein, enuha suuji caohachaauru temuhin ichaa leinjiin cachane jana, uha tabanaane jana que taca uujinaa mijiaaoneein nihanatiin nii loreri comaene, caohatiin ichanohin nihane jaun. Nii rijicha cache, canu ere tonoraain caitoonjoan ichaa chabana jianelanaala ne. ⁴⁹ Jana quere tonoraeniha cachanete, araracaaeriin atane bajeein, baasooru que banesijiateein loreri ichara cache rijijieein ne. Nii jana uha tabanaane, que mijiaaoneein taca ujuinaane jana, beraujuuain nitaje nii loreri, nii rijicha nii canu aonaane sainejeein, quere tonoraelanaala nenacaauru cacheauru,” nae acaauru rai Jesuso.

7

*Romanocuru rai soondarooru curuaanaa cafitaan letono rautaa Jesusone
(Mt 8.5-13)*

¹ Inae nii cacheauru rai irihane nainaan jetaote, Caferenaan cue aina nerenanacaauru aina Jesuso. ² Nii jana jetaote, nii Caferenaan ichoae leinjiin Romanocuru rai soondarooru curuaanaa cafitaan. Nii jana nii cafitaan letono- jataain belaaan niicha sirii jetaote, cunaiteein ohane rai ne.

³ Nii jaun jetaote, nii Caferenaan turuhin niha Jesusone inaoriin jetao, Jorioocuru bichauhenaauru letoae nii cafitaan, conujueein Jesuso cotihaca cuuruhane, nii rai letono cunaitena rautaa uhane coina. ⁴ Nii jaun jetaote, rene turuhin:

“Iine cotihaca uhacaanu canacaanu letoaa cafitaane jaunra. ⁵ Jataain canacaanu araachuru belaichaneein, aca canacaanu rai sinacoca ichaerateein, naaonjoaain nihane jaunne, caa cafitaan coroatajaneein rai letono rautaaone jerichaanura,” naaure jetao Jesuso rai.

⁶ Nii jaun jetaote, acaauru aina cuhin, inae turuhe lalajeein cuujueeruha Jesuso ainane jana jetao, rai belaichaaauru letoae nii cafitaan: “Curuaanaa, coatiha nii chaque ichei nelateein nihaan canu loreri asae turuhine coina. ⁷ Nii jaunne caraajenihane ii cotihaca uheneun. Acaihaniji aitoote nerautamiin canu letono. Ii aitoone rijijieein nerautarichaan canu letonone coitucuhanune jaunne ichei raujiaain berateun.

⁸ Nii rijijieeine canu letoaaauruha canu curuaanaacurune tonoraain neeun. Nii rijijieeintechu, canu bijiu nenacaauru soondarooru caje chunucoha letoaanune, canu ere tonoraain cue. Jana chunucoha cotihacaun uhane coinanete canu ere tonoraain uhe. Jana canu letono letoaanu chaelai ichaane coinanete canu ere tonoraain ichae, nanichuchera,” naain letoaa cafitaane jaun inae aitoa cuuruhane jana jetaote, ⁹ cojoelatiin, nii aina amuhemuhenaauru cacheauru coarajeein jetao:

“Coatiha Isaraelita nichaachene lauri jana, caa cache tocohaneein jataain quesentaera coarahaunta,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

¹⁰ Nii jana inae jelaiha cauha cuuruha nii cafitaan loreri asae nii niicha letoaurine jana jetaote, inae acaauru ajiniha nerautaan niha nii rai letono cunaitenaane jana turuure.

Leinjiin autana calaohi ichatiha ohane caje Jesusone

¹¹ Nitohaniane baiha jetaote, aina nerelanacaauru, chaen arajiin sacuurera cachaauru, naonjoaihunri aina leinjiin nese Naain inein curujai nichae cue jetao Jesoso. ¹² Nii jana jetaote, inae turuhelalajeein cuujueeruha nii nese quene jana jetao, leinjiin ene autana calaohi- leinjiin acaacha calaohineein nenea onaa conautiha jetao cuure. Nii jana jetaote, nii nese caje cuhacoain arajiin corihaniha cuure cachaauru. ¹³ Nii jana nii autana coaraa Jesusone jana, cairichaojoaain coaraane jaun jetaote: “Coa chanaara,” naain jetao, ¹⁴ nii rijieeoritiin, nii onaa roha nichuuntaain, nii amaunruhane jaa rori dadaane jaun jetao, ecu inacuhin coarajeeuruha nii baijiaain amaaurerane jana jetao:

“Enamanaa, nimichuhin nelauriaaura,” naa Jesusone jana jetao, ¹⁵ inae nimichuhin nelauriaain ere nii onaa. Nitohanein nii neba rai nii onaa ichatein tiha Jesusone ¹⁶ coaraain jetaote, satiin acaneein nihane que suujua acatein cojoelatiin jetao:

“Jataain itolere amurijiriin nelatein, itolere ichana nainera *profetate* cana rene turuera,” naain jetao:

“Cana Coaunerate rai cacha nichaachene coroatajaniha uhera,” naaure jetao Cana Coaunera corojeein, neebana nitohanai coaracuruhane jaun.

¹⁷ Nitohanein coaraain jetaote, satiin Jodea batane sacuritaain jetao beeuruhane jaun, nii onaa ichatiha Jesusone coitucuure.

Joaan Baotisita letonocuru

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Nitohanein onacaauru ichatein, naonjoan Jesusone coaraain jetaote, Joaan rai biha cuure sacuureraauru. Nii caje coitucuhin jetaote, coroatajai sacuurera cotijiaain jetao: ¹⁹ “ ‘Iina esinae rauhijiriin canacaanuhacha cohajei turuha uheneninee. Aca neneine canacaanu rai beeu, leecha cohacaanune coina,’ naain bayanichuche rene turuhincha,” naain jetao letoanajae Joaan Baotisita. ²⁰ Nii jaun cuhin, Jesoso rene turuhin:

“Joaan Baotisitae canacaanu letoae, ii esinae rauhijiriin nii canacaanuhacha cohajei turuha uhenenineeine bajaacanune coina. Aca neneine leecha cohacaanune coina,” naauruha Jesoso rene turuhin Joaan letonocurune ²¹ rijieeoritiin jetaote, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru cachaauru rautaaain, arajii maosacuru nota tein, coitucuhui caaun cunaitenacaaurune maajeein rautaacoane baiha jetao, nii coroatajai Joaan letonocuru rai jetao:

²² “Chajaain Joaan rai caa ena inaraacha coarai aina inaraacha aonai benichuche. Chaen, inae maosa neeuruhane caje notaauruha maosacuru. Bacosacuru netonaite inae nichaauraaain amuure. Cosibinacaauru netonoaite inae cosibi caje nerautaa-coaure. Iricho saaecuru netonaite, inae irichohin neure. Nii jana onacaaurute jerichanejeein cacha neein jaberoconein nichaauraaain neure. Jana cairicheinejeein nenacaauru raite, jataain acaauru rausiaaerichaaain Cana Coaunerane beebeje. ²³ Nitohaniane jaunte, nerausiajeein neeururein canu que jaecohane jianelanaala nenacaauru,” naain jetao, “Chajaain caritiin benichuche Joaan raicha,” naain jetao acaauru letoae Jesoso.

²⁴ Niritoha acaauru raine jaun, jelaiha cauha cuuruha nii Joaan letonocurune jana jetaote, nii Joaan que cachaauru rai ereereje jetao Jesoso. “Chatohanai coaraa curejetocoichelu nii cacha areroo cuhin. Leinjiin jiarana nujuan cujuanaacha rurujuaina coaraquichelu. ²⁵ Chatohanai coaraquichelu. Leinjiin cacha cajione caohacha que necoreeteein neina coaraquichelu. Nete nii cajione caohacha que necoreeteein nenacaauru, cocoainanacaihuru loreri asae neeuruhane coitucuhiche raotojoein. ²⁶ Chatohanai jian coaraquichelu. Leinjiin *profetana* coaraquichelu. Aiha jerihane, jataain *profetacuru* amurijiriin nenea leinjiin *profetate* coaraquichelu.

²⁷ Nii Joaan que tejian, rai Calaohi nichaunne rai aitelu jetao:

‘Chajinihane quere beranu que leinjiin letoareeunni, turuhine jaanu rucuheraanu quera,’ naain belu Cana Coaunera, niicha laenaeratenojoi rai Quiricha inoansi cuhane. ²⁸ Coatiha inoanlu caje coauneen, enanetoeen nihei chuni nii Joaan amurijiriin nei cacha. Nete laen ena turunaa Cana Coaunera Cojoanona, canuhacha tei que nenea cacha, leeochoaauru fautaain nihane niha natiin jataain Joaan amurijiriin ne.

²⁹ Nete cachaauru relaa Joanne jana, satiin aonaraauru cachaauru, nii Joaan que acauhanau tein nebaotisaerateurelu. Nii choae tacaaintechu, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera netonai necha ansaineein neuruhane saijieein nebaotisaerateurelu, esinae rauhijiriin Cana Coauneraacha icharatenohi ichaa Joanne esenetaauruhane jaun. ³⁰ Jana fariseeocuru aina Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaaureraauru, itolere amurijiriin Cana Coaunera coitucutoha nocoetocuruhane saijieein nebaotisaeratenaa jerecuruhilu, Cana Coaunera icharatenohi icharaneen aiha Joanne esenetana jerelanaala que jaolecooruhane jaun.

³¹ Nitohaneente itolere acaauru rai baaso ne. Nihei acaauru rai chabana caohacha.

³² Acaaurute nenaanaja cataaun nocoatijiana jaun auno toteeuruha acaauru amute canaanaihurune jana, raasanaa jerelanaala neen, niheichu berane ichacuruhane jana chanaaurene acaauru amute canaanaihuru. Nii rijiichuruha caa enene nenacaauru cachaauru. ³³ Nii rijiichuruhane jaunte, turuha Joaan Baotisita coaerai conaa inaelanaala, faan niha natiin quinaa inaelanaala, naaonjoaaine jana, ‘Nechu aansainihane jaunte ai, nechu jataain coitucuchuhi siriha rai suujua cuhanene jaun,’ naain que ereeichelu.

³⁴ Nii baiha canu- Cachaneen nejanohanaa nichaaunne turuhin, coaerai cohin, lenoneen, naaonjoaanune jaunte, ‘Ahotiritiinjiene tabaain lenoneen ajetoriaaneun. Chaen jene nechu aansaineein ichaonacaauru cachaauru belaaain, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurerane maajeen belaitoon,’ naain ereeiche caque. ³⁵ Nete inae ecu tihane bana esinae rauhijiriin Cana Coauneraacha icharatenohi ichacaunne coitucuha cuurureen satiin cachaauru,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Leinjiin fariseeoneen nenea Simoon rene turuha Jesusone

³⁶ Leinjiin fariseeo jetaote, Jesuso cotijiae rai loreri asae turuhin lenoniha cuhane coina. Nitohaneen cotihacane jaun cuhin, inae loreri asae turuhin, lenonecuruhane coina rori ichoae nelauriaa Jesusone jana jetaote, ³⁷ turuha cue leinjiin ene cojoaeloroheri nii neseu ichaonaa. Nii ene jetaote, nii fariseeo loreri asaae turuhin lenoniha cuha Jesusone inaoriin jetao, lecuruhin jataain coretiin nenea ere ne jujui amaain turuhin jetao, ³⁸ chanaain Jesuso tijia rohan nelauriaain, rai nota baca que jetao rai tijia rujuae. Nitohaneen rujuaane baiha jetaote, rai couturiji que caruruhin jetao liosiin, ere ne jujui que rujuae.

³⁹ Nitohaneen ichaane coaraain jetaote: “Esinae rauhijiriin leinjiin *profetanihane* jana nihanete, caoneen tiha caa ene cojoaeloroerine jana, baaso nihane coitucure caa cachara,” naain jetao suujua ereen coaraje nii Jesuso cotihara fariseeo.

⁴⁰ Nii jaun jetaote, nii fariseeo rai:

“Simoon, icheina erenea jereeun aonaaine coina,” naa Jesusone jana jetao:

“Saan. Aitoo caraine aonaera, cacha relaera,” naa nii fariseeone jaun jetao:

⁴¹ “Leinjiin cacha jetaote, coroatajai cacha rai coriqui te, jelai amuritoheriin rai cainacuruhane coina niqui. Nitohaneen jetaote, leinjiin rai te saoqui fashaain. Jana leeochoa rai jetaote, te saoqui chooncaain. ⁴² Ne jetaote, coretena nainecurenihane jaun, nii coroatajai que rebeeonacaauru cachaauru cobaraelanaala acaauru que suujua

acate nii coriqui erora. Tonaai jana nii que. Chariji jana nii coroatajaaihuri caje, jataain nii coriqui erora belaaïn coaare,” naa Jesusone jana jetao:

⁴³ “Jerihane nii leeochoa amurijiriin rebeeona cachate jataain nii coriqui erora belaaïn coaraera,” naa nii Simoonne jaun jetao:

“Esinae rauhijiriinte aitohicha,” nae jetao Jesuso.

⁴⁴ Niritiin jetaote, nii ene coarajeein, nii Simoon rai jetao:

“Caa ene coaraaunachuhinti. Coatiha jauriaanejeein ii loreri asae turuhanune jana, catiha culeecaanne coina carai acau tihee. Nete laen caa ene, rai nota baca que catiha culejeein rai couturiji que caruruhin jacorae. ⁴⁵ Coatihachu turuhanune jana canu meri lioracahee. Caa enete laen turuhin enohane caje coauneen canu tija lioracaane jianene.

⁴⁶ Niheichu nii jujui niha natiin cacouturi ichoae tihee. Jana caa enete laen catiha ichoae erene jujui chorohin que catiha rujuae. ⁴⁷ Nitohaniane jaunne ichei aitoon. Arajii rai nosate inae que suujua acate, jataain canu esenetaain canu belaihan coaratiha caa ene ne jaun. Nete laen, nii leeochoaauru amurijiriin caohachaaïn ichaoha nocoetonacaauru, rai nosa caje chabana nichoteeurenereen, chabana osaacuruhane coitucuhin canu belaina jerecurenihane jaun,” naa nii fariseeo raine baiha jetao, ⁴⁸ nii ene rai:

“Inae itolere baaso ichajeein ichaohine caje ichoteratenojoineeichera,” naa Jesusone jana aonajeein jetao:

⁴⁹ “Chaneeinna ne caa cacha, itolere baaso ichajeein niha caa enene jaan caje niha natiin ichoterateen nihane coina,” naauruha nii aina ecu cotihanohineeï neen aonajeeurerane coitucuhin jetao:

⁵⁰ “Quesenetaaine jaunte, ichoteratenojoineeïn neeiche, baaso ichajeein neeine jaan caje. Raotojoeïn chenenajaun caunihuchera,” nae jetao Jesuso, nii ene rai.

8

Jesoso coroatajaneraauru enecuru

¹ Nitohaneen jetaote, itolereneen neseeruru naineen, nenanajaaunru naineen amuhemujeeïn Cana Coaunera cojoanonaa que ereerejeeïn amuhemuherejete Jesuso, lechoonca coroatajai rai afosotooru, ² chaen coitucuhuhi caje, joenreeïn cunai caje, naaonjoaihunri caje niicha rautaauri enecuru tabaauru que corihaneraain. Niichuru aina jetaote cuelu, nii caaunsineeïn suujua cuhane coitucuhuhi sirihane jana nii Jesosohacha rautai “Maadala bene” naain niicha curuaateeri Mariha, ³ chaen Erosesi amihaneen beraichaneen nena Cosa comasai Joana, chaen Sosana, naaonjoaihunri aina leeochoaauru arajii enecuru jetao, acaauruhacha sirii que acaauru coroatajaneraneen cuure.

Temule jaera parabola que erena

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Nii jana jetaote, neseeruru caje cuhacoaain Jesuso coaraa cuuruha arajii cachaaurune jaun, arajiin netaojiaauruhane jaun jetao acaauru rai: “Aonacuchene ena inara rai temule jaera *parabola* que erete coitucuhiche.

⁵ Leinjiin cacha, ucuhe riaaca cuhane jaun jetaote, bero cuhane naluha nii niicha riaajai nucuhenne jaun shaaocure cachaauru. Chaen tabaauru quihure tajaaelinaacuru.

⁶ Nii jana tabaauru ajeri choae nalunacaauru jetaote, omrohane sainejeeïn ohijiaocae.

⁷ Tabaauru ojoa neenjoai jana nalunacaauru jetaote, omrohane jana amurijiriin omroha ajaenane jaun ohacoae. ⁸ Jana tabaauru atane caohacha choae nalunacaauru jetaote, caohachaaïn omrohane jaun, ele ucuhecuru caje ele fashai ucuhenneinchuru nefae,” naain jetaote, acaauru rai tonijiaain: “Caa caitoonjoan coitucunaa jeriquichene aonacuche,” nae jetao Jesuso.

*Temule jaera parabola que acaauru relaa Jesusone bajaauruhane
(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)*

⁹ Niritiin temule jaera que cachaauru relaa Jesusone jaun jetaote:

“Chatohanai quena nii temule jaera que cuaain cachaauru rai aitohi,” naain Jesoso caje bajaauruha aina nerelanacaaurune jaun jetaote:

¹⁰ “Inaraacha quete rai Cojoanona coitucuerate Cana Coaunera. Nena laen, nii canu esenetana jeriheichuru cachaauru rai carijieein erenaa *parabola* que cuaain acaauru rai beeun, nabana coaracuruhane nihanatiin coitucuurenihane coina, nihe-ichu aonacuruhane nihanatiin coitucuuruhane coataa.

*Temule jaera parabola que cachaauru relaane biha Jesusone
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)*

¹¹ Nii temule ucuhe riaara que aitocooaunne jaan erenaa *parabolate*, Cana Coaunera beratenojoi rijijieein ne.

¹² Jana nii bero cuhane nalunaa nucuhe que caitoonjoante, Cana Coaunera beratenojoin aonaain inae esenetaain neeuruhane jana, nabana nichoteeuruhane coataa acaauru coritaa uha moconajaerane jaun suujua elonaain nenacaauru cachaauru rijijie.

¹³ Jana nii ajeri choae nalunaa nucuhe que caitoonjoante, Cana Coaunera beratenojoin aonaain, coroajeein esenetaain neeuruhane nihanatiin, carajaelanaala basiinjiincha esenetaaoriin, inae necairichanaa coaracuruhane que nererojoeaain jianeraauru rijijie.

¹⁴ Jana nii ajaena jana nalunaa nucuhe que caitoonjoante, tonoraain aonacuruhane nihanatiin, jeraaen jianejeein cuaajeein, jataain niicha lateeicha que coacuhin, coriquiquiin raotojoein neeururichaaanne coacuhin, itolere bana niicha jereeicha ichajeein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein cha chana jerelanaala nitajerai nenacaauru rijijie.

¹⁵ Jana nii atane caohacha choae nalunacaauru nucuhe que caitoonjoante, nii jataain jereein aonaain, nii beratiha Cana Coaunerane rijijieein naitoonjoan ichajeein, itolere bana tonoraain laraajiin jianelanaala nenacaauru cachaauru rijijie,”

*Cono que cacha relaa Jesusone
(Mr 4.21-25)*

¹⁶ “Nihei chuni cono mocohin bujuaihu tera. Niheichu arana asae tenaa nainihei, nabana nocohenaanau turuuruha loreri asaae turunacaaurune coataa. Nitohaneein bujuaihu telanaalate ecuun te, conohanau loreri asaae enooruha turunacaaurune coina. ¹⁷ Nii rijijieeintechu, ena caa inara relaanune jaan coitucuelanaala nenacaauru, rijieeori bana coitucuururein.

¹⁸ Aihane jaun, caohachaain aonacuche. Nii rijijieeintechu ena canuhacha tei raera jelai amuritoheriin rareein inae ecu tihane bana. Jana nii canuhacha tei latelanaala nenaate cha colane nedaareein inae ecu tihane bana,” naain acaauru rai be Jesoso.

*Rai neba aina Jesoso nejeraauru
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)*

¹⁹ Niritiin cachaauru rai ereerejiha Jesusone jana jetaote, rene turuha uure neba aina rai nejeraauru. Ne jetaote, rohan turunaa nainecurene, jataain arajiin ecu turuuruha cachaaurune jaun. ²⁰ Nii jana ecu nenacaauru tabaauru jetaote,

“Taute aere neeure ii nejeraauru, ii neba aina. Jataainte ii coana jerecure,” naain Jesoso rai beeuruhane jana jetaote,

²¹ “Aiha niqii. Nete Cana Coaunera beratenojoi esenetaain, rijijieein ichaohin, naintonjoa rijijieein ichara cachate, canu fojiara aina canu nejeraaurunera,” naain jetao tonoranajaen Jesoso.

Fichafichanaa aina cujuana suruaa Jesusone
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Nii baiha jetaote: “Amaauchete caa nemuri jerau cunichaachera,” naain jetao, aina nerelanacaauru aina leinjiin bote cuhane fauhin cuhin jetao, ²³ nemuri jera jaohajeeuruhane jana jetao, uhe cujuana tabai aina fichafichanaa. Nii jana, sinitoha Jesusone jana jetao, inae nemoha acaune jaun, caaun nalunaa jere nii cuurunaja bote.

²⁴ Nii jaun jetaote nesoone caun

“Cacha relaera, cacha relaera, inae nalurichaacheje,” naain Jesuso nocoauruhane jaun jetao, nimichuin cujuana aina fichafichanaa suruha Jesusone jaun jetao, tonajelanaala cuujeure.

²⁵ Nitohanein cujuana aina fichafichanaa suruaain jetaote, nii aina nerelanacaauru rai jetao,

“Chanuna cha esenetaeneeiche,” naa acaauru rai Jesusone jana jetao, nesooneitiin cojoelatiin jetao, “Chaneeina ne caa cacha, nere tonoraain nesuruha cujuana aina fichafichanaane caina,” naain jetao nejesinajeein ita caje bajaure.

Jerasa batane que nenea coitucuchuhi siricha
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Nirijieein cuujeein jetaote, tabiicha nemuri jera jaohin, najauriaa cuure Calilea jeraniha nenea Jerasau batane que.

²⁷ Inaen ecu turuhin najauriaain, atane choae iniha cuha Jesusone jana jetaote, nii nese caje cuhin que taca cue suujue cuhane coitucuchuhi siricha cacha. Nii cacha jetaote, nii chaabana cajione jiaain, niheichu loreri asae nihanatiin ichoaelanaala atane bana ichoaecha ichoae.

²⁸ Aca jetaote, Jesuso coariin nacatiha auhaquiin semojaain tacaain jetao;

“Coa caniha nenoain carerojoecaara, acaihaniji nenea Cana Coanera Calaohi Jesuso,” nae jetao Jesuso rai, ²⁹ caje mituha, nii suujua cuhane neein aasaera coitucuchuhi caina aitoha Jesusone jaun.

Nitohanihane jaun jetaote, araai saain *cadena* que caohatiin biji aina tija ichohacuruhane nihanatiin, rai molohin cacha nenajanihu amaauruha nii coitucuchuhicurune, ecu nii cacha areroo ne. ³⁰ Nitohanein rai irihane jana jetaote:

“Tonaa ichurujuata,” naain caje curuaa bajaa Jesusone jana jetao,

“Lejioon niha canu curuaara,” nae jetao nii cacha, jataain arajiin suujua cuhane neeuruha coitucuhicurune jaun. ³¹ Nii arajiin suujua cuhane nenacaauru jetaote, usi jana acaauru letoaa Jesusone coataa jetao, ³²⁻³³ ichatane ucuunno que arajiin lenoniha neeuruha coosichurune jaun jetao, nii coosichuru suujueniha enooruhane caina Jesuso caje bajaure. Nii jaun jetaote, nii jereein caje bajaauruhane rijijieein jeriha Jesusone jaun jetao, nii cacha caje mituhacoaain nii coosichuru suujueniha enooruhane jaun jetao, nemuri cuhane nichorohin acauhanau naluhin ohacoaure nii coosichuru.

³⁴ Nii coaraain jetaote, satiin jelai caje sorohin, nenaanajaaunru, neseuru, naaonjoaihunri naineein biha cuure nii coosi beraihurera cachaauru. ³⁵ Nitohanein beeuruhane jaun, cuhin coaraa cuuruha cachaaurune jana jetaote, Jesuso tija asae lauhaca coujuriha cacha neein necoreeteen nii suujua caje coitucuhichuru mitunaja cachane jaun jetao, coaraain coasichure nii cachaauru.

³⁶ Nii jana, nii cacha caje mituuruha coitucuhichurune jana coaraauru jetaote, esinae rauhijiriin nii nerautaane rijijieein beure leeochoauru cachaauru rai.

³⁷ Nitohanein coaraain jetaote, satiin nii Jerasa batane que nenacaauru cachaauru jetao, jelai caje amuha Jesusone jerecure, jataain coasichuruhane jaun.

Nii jaun jetaote, bote cuhane fauhin, jelai caje amuha Jesusone jana jetao, ³⁸ aina cunaa jere nii coitucuhichuru mitunaja cacha. Ne jetaote, aina cuhane jerelanaala:

³⁹ “Jiaohine. Chajaaincha jelaiha chenenajaun cauhin, ii rautaaain niha Cana Coauner-ane beebejenihun,” nae jetao rai Jesoso.

Nii jaun jetaote, ecu nedaain, satiin nenaanajaaunru naineein cuhecujuuein jetao, rautaaain niha Jesusone beebejeein amuhemujuen nii cache.

Jairo cacunu. Chaen leinjiin ene Jesoso cajione dadaera
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Nitohaniane baiha, jelaiha nemuri jerau cauha cuuruhane jana jetaote, jataain corojeein Jesoso raaure, turuhane cohajeeuruhane jaun, satiin cachaaauru. ⁴¹ Nii jana jetaote, turuha uhe leinjiin cache- sinacoca curuaanaa neein nena Jaironeein niicha curuaateuri. Nii cache jetaote, Jesoso tijia asae neseoriaain jetao conujueein cotijiae, rai loreri asae turuha cuhane coina, ⁴² jataain ohane rai niha leinjiin rai cacunu- lechoonca coroata jaanacajine jaun.

Nii jaun cuha Jesusone jana jetaote, jataain arajiin sacuuruha cachaaaurune jaun, sururucure cachaaauru.

⁴³ Nii arajiin cunacaauru jana jetaote cue leinjiin ene- lechoonca coroata jaanacaain nirijieein ichana jaohajeein cunaiteein nena. Nii jetaote, jitariin niicha sirii coriqui jaohin nocoicharate niqui. Nejetaote, rautasihurene nii chuni coichaeraauru.

⁴⁴ Nii ene jetaote, Jesoso caajie cuhin, rohan nichuuntaain rai cajione auha dadae. Nii Jesoso cajione auha dadaane rijieeoritiin jetaote, inae nesurue rai ichana.

⁴⁵ Nitohaneein dadaane jana jetaote:

“Chatoon canu dadae,” naain bajaa Jesusone jana, satiin dadaauruhane suujuee- ruhane jaun jetaote,

“Cache relaera jataain araaicha cachane jaunte, ii sururucure jerane,” naa rai Fedorone jana jetaote:

⁴⁶ “Aihei bajiaa. Chunucohate jerihane canu dadae. Cacaje mituha cache rauta- caaunne jaan cajene coitucuunra,” naain jetao bajae Jesoso.

⁴⁷ Niritoha Jesusone jaun, nesuujuenaa nainenihane jaun jetaote, rijijijianein Jesoso acatiha neseoriaain: “Naaonjoaain cunaitichaaunne jaunne, nii caje nerautasiniha- nune jaun, ii dadaaunra. Nii ii dadaaunne rijieeoritiine inae nerautaaun canu cunai cajera,” naain satiin aonajera urichoo jitariin biha nii enene jana jetaote;

⁴⁸ “Aihachuhisi. Jataain ii rautaanune esenetaaine jaunte, ii cunai caje nerautaaicha ene. Chajaain chaque tonajelanaala chenenajaun caunihunra,” nae jetao rai Jesoso.

⁴⁹ Nitohaneein jaiti ereerejiha Jesusone jana jetaote, turuhin jetao:

“Coa nenacaenein nii cache relaera reroecaa. Inae oha ii cacunura,” naain jetao biha uhe letoaaauruhane jaun leinjiin cache, nii sinacoca curuaanaa Jairo rai.

⁵⁰ Niritoha nii cachane aonajeein jetaote,

“Coa tonajian. Raujiaaincha quesenetaute nacoaaunein ichanamiin oo caje ii cacunura,” nae jetao Jairo rai Jesoso.

⁵¹ Niritiin cuhin jetaote, nii Jairo loreri asaa turuhin, Fedoro, Saantiaao, Joaan, chaen, nii ene fojiaraauru, naaonjoaihunriicha enoae jiniichaain nii loreri asae.

⁵² Nitohaneein inae loreri asae enooruhane jana jetaote, jataain satiin coinaderaain nii ene coisichuruha nii loreri asaa nenacaaurune jaun:

“Coa chanaache. Coatiha ohane jaun aihei caa ranuna. Sinihane jaunte aicha,” naa acaauru rai Jesusone jana jetaote, ⁵³ satiin esenetaelanaala coenacure- nii ecu neein coarajeeurera cachaaauru, esinaen rauhijiriin oha nii ranunane coaracuruhane jaun.

⁵⁴ Nii jana jetaote, biji que nii ranuna onaa mucuhin tonijiaain jetao: “Ranuna, chajaain nimichuura,” naa Jesusone rijieeoritiin nimichuhin jetao, ⁵⁵ nacoaaunein raurononein oo caje ichanae nii ranuna. Nitohaneein ichateein jetaote, corohateeu- ruhane coina aite Jesoso. ⁵⁶ Nii jaun jetaote, jataain cojoelatooraha rai fojiaraaurune

jana jetao: “Jiaonriha caa catoaneein ichateein nihanune beeiche chuni rainera,” naain jetao suujuatenajaen Jesoso.

9

Cana Coaunera Cojoanona biha cuuruhane coina aina nerelanacaauru letoaa Jesusone

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Jelai lechoonca coroatajai aina nerelanacaauru taojiaain, acaauru aina neein cocoinanajaain jetaote, letoanajae Jesoso, cacha suujua cuhane nenacaauru itolere coitucuhichuru sitaain, cunaitenacaaurune maajeein rautaaauruhane coina.

² Nitohaneein jetaote, Cana Coaunera Cojoanona beein, cunaitenacaaurune maajeein rautaaauruhane coina acaauru letoae.

³ Nitohaneein letohanajaain jetaote:

“Coa inara biji achune, inara atora, inara achano, inara coriqui, necoreeteichene jaanu que inara cajione, naaonjoainuri amaain cuhache. ⁴ Chunijihun loreri asae turuhichene ecu neeuche jelai caje amuhichene reentiaain. ⁵ Jana chunijihun nese que turuhichene jana, inara ranaa jerelaanaala inara aohana jerecurenihane, jelai caje amuuche. Inara tijia batane faofaohin riariaain ratiriinte, ‘Coaraain cau neein nainacuche,’ naain ichaquichene coitucuumiin caje,” naain jetao letoanajae Jesoso.

⁶ Nii jaun jetaote, nii letoanajaane rijijieein cuhin, neseuru naineein cuhecujueein jetao, ichoteratenajaane jaa erenaa rauhi raotono beebejeein jetao, cunaitenacaaurune maajeein rautaaacoaure.

Suujua auhacaa Erodesine

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Nitohaneein itolere ichaechajeein niha Jesusone coitucuhin jetaote, que suujua auhacaain nererojoecae Jorioocuru curuaanaa Erodesi. Tabaauru, “Joan jete oo caje ichanaain ai,” naauruhane jana, ⁸ leeochoaauru, “*Profeta* Irihasi jiete, oo caje ichanae,” naaure. Jana tabaauru jetaote, “Cana Coaunera Ere bera inoansi tabaauru jete, oo caje ichanaain ai,” naaure.

⁹ Ne jetaote, niritocuruhane coitucuhin jetao: “Caraajenihanena nii Joan uluno moloheratihanune jana moloorelura. Chaaquena jana, nii itolere ichaa beein ereeure,” nae jetao Erodesi.

Nii jaun jetaote, jataain Jesoso coana jere Erodesi.

Saoqui oharaancai cacha rai lenone tiha Jesusone

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Inae nii letoanajaa Jesusone caje turuhin, jitariin acaauruhacha ichai beeuruha nii cocoinaain niicha letoaauri afosotoorune jana jetaote, jelai cachaauru caje acaauru amaain, leinjiin nese Betesaaidau amanajae niqiu Jesoso. ¹¹ Nejetaote, inae cuhane coitucuriin, sacuhin, rene turuha cuuruha cachaaurune jana jetao, raotojoeein acaauru raain, Cana Coaunera Cojoanona que acaauru rai ereerejeein, cunaitenacaaurune maajeein rautae.

¹² Nii jana inae sohane jaun jetaote, Jesoso rohan nichuuntaain:

“Chajaain caa cachaauru rai aitoote, taa ichuunucohaduru nenacaauru neseuru cuhin, nesurunajaanu aina lenone ariha cuurumiincha. Coatiha nihei cau cacha caje lenone coreteein acaauru coroaatenaa jaanuta,” naauruha nii lechoonca coroatajai aina nerelanacaaurune jana jetaote:

¹³ “Niriimiin. Atiin inara, acaauru coroaateeuche,” naa acaauru rai Jesusone jana jetaote:

“Saoquijieeinchate neeje faan, chaen coroatajaain ate naajeeinchara. Coretiha cuhaaanune banaachate nena nainere lenone, satiin caa cachaauru raicha,” naaure jetao

Jesoso rai, ¹⁴ itolereneein saoqui oharaancaain acaauru aina neeuruha cachaurune jaun.

Ne jetaote aina nerelanacaauru rai jetao:

“Saoquichooncaa nanaain ita rohan teein acaauru lauriaauchera,” naa acaauru rai Jesosone jaun jetao, ¹⁵ nii aitohane rijijieein, ita rohan teein acaauru lauriaacoaure nii aina nerelanacaauru.

¹⁶ Inae satiin nelauriaacoaauruhane jana jetaote, nii saoquii faan aina coroatajai ate mucuhin, coreniha dede coarajeein Cana Coaunera coroaecane baiha jetao, nii faan aina ate beeunebeeuneein aina nerelanacaauru rai jetao te Jesoso, jitariin cachauru rai chaluuruhane caina.

¹⁷ Nitohaneein jetaote, inaeneeuruhane jaun tiaaajoaain lenonecuruha satiin cachaurune natiin jetao, lechoonca coroata omariin, omari nemoaure caute que.

Esinae rauhijiriin Mesihasi niha Jesosone biha Fedorone
(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Nii baiha jetaote, jelai aina nerelanacaauru aina cuhin Cana Coaunera bajaane jaun jetao:

“Tonacuruha canu que cachauru. Chanichaaunchata,” naain acaauru caje bajaa Jesosone jana jetaote:

¹⁹ “Tabaaurute, ‘Joan Baotisita jete, oo caje ichanaain ai,’ naaurera. Jana tabaaurute, ‘Cana Coaunera Ere bera inoaensi Irihasite ai,’ naaure. Jana tabaaurute, ‘Cana Coaunera Ere bera inoaensi caje leinjiin jete, oo caje ichanaain ai,’ naaure,” naain beeuruhane jaun jetaote:

²⁰ “Tonaquiche jana inara canu que. Cha nichaaun,” naain acaauru caje bajaane jana jetaote:

“Iite, Cana Coauneraacha letoai Mesihaseeicha,” naain jetao tonorae Fedoro.

Orichaaaine biha Jesosone
(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Ne jetaote, niritocuruha raine jana, nii acaneein nihane beeuruha chuni raine coataa, caohate Jesoso.

²² Niritiin jetaote: “Nii inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune cairichaeriinte, caque jaolecoha cuurureein Jorioocuru bichauhenaauru aina saseredotecuru curu-aanaacuru, chaen Cana Coaunera naitoonjoan que cache relaaaureraauru, naaonjoainuri. Acaaurute catinaa cuurureein niqui, nena nichata janohane cuhane ichanaa cureeunnicha,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²³ Nii baiha jetaote, nii satiin ecu aina nenacaauru rai jetao:

“Chunucoha canuhacha relaineein canu ere tonoraeraneein nenea jerihane, itolere suujua letono ichana jerihane jianeein, coroso que canu teein canu cairichaururichaaaine rijijieein necairichanaa abaataain caitoonjoan tonoraain, jerichaaunne rijijieein neeine. ²⁴ Nitohanihane jaunte, cacoreniha nichao itajera, nichotiha cureein. Jana suujua letonohacha ichajeein, itolere bana rai caohachanuhacha coacuhin neite nitajereein. ²⁵ Chaaquena nelatere caa chauratane que neein, itolere rai nelateeicha que coacuhin rai nichao itajiha cachane. ²⁶ Chunucoha, canu que coejeein caitoonjoa quene maajeein coejera quene necoejereeeunni canuhetonai, canu- inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune, itolere ichana nainichaaunne coarateein, Canu Inaca necaohacha que necaohachaaain rai letonocuru anjeraauru aina turuha uhanune bana. ²⁷ Esinae rauhijiriin satiin cau nenacaauru tabaauru cachauru oorurinaain, Cana Coaunera Cojoanona coaracuruhane reentiaain,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Nejelauneein nerotoha Jesosone
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Nii cachaauru rai irihane baiha, fosa janoneein catiaain, ichatane ucuuno que cuhin Cana Coaunera bajaa cuha Jesusone jana jetaote, corihaniha cuure Fedoro, Saantiaao, Joaan, naaonjoaihuri. ²⁹ Inae ecu turuhin Cana Coaunera bajaane jana, ecu neein coarajeeuruhane jana jetaote, itolereneein nejelauneein nerotoha nomerine jana jetao, rai cajione netonai jataain somajaain jiquihaquiin nerotohane jana, ³⁰ ecu aina ococohin aina ereeure coroatajai cachaauru Moisesa, Irihasi, naaonjoainuri. ³¹ Nitohaneein jetaote, jataain cono caohacha que conaeraain neein jetao, Jerosaleeun cairichanojoneein oha curichaain Jesusone que jetao ereeure.

³² Nii jana jataain siniitooruhane sainejeein jetaote, nirijieein ichaojoein jetao, cono caohacha cataaun neein coroatajai cacha aina iriha Jesusone jana, coaraje rai corihacuru aina Fedoro.

³³ Inae Jesoso rohan neeuru caje amuuruha nii coroatajai cachaaurune jana jetaote:

“Cacha relaera, jataainte caohate cau nihacachene. Coanete nichatajaain lohanari jaacache, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai, naaonjoaain,” nae jetao Fedoro. “Naaonjoaane coinete catohaneein coarate Cana Coaunera,” naain coitucuenihane jaun nirate Fedoro.

³⁴ Niritiin ereerejihane jana, acaauru conaacotaa dede sacarine jana jetaote, jataain nesoonetooruhane jana jetao, ³⁵ nii dede sacari jana toniin jetao: “Caate jataain jereein canuhacha cocoaain quiiha letoai Canu Calaohinera. Nere tonoraain neeuchera,” naain jetao toni erena.

³⁶ Niritiin toniha erenaane aonajeeuruhane baiha, Jesoso coaracuruhane jana jetaote, inae jelai ecu ne. Ne jetaote, nii bana nii chuni rai nitohaniha Jesusone belanaala inauhenecha suujua cuhane coarajeein nii chuni rai beeurene.

Coitucuchuhi siricha leinjiin canaanai rautaa Jesusone (Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Nii cojoanoo nii ichatane ucuuno neeuru caje jelaiha fauha cuuruhane jana jetaote, Jesoso que taca cuure arajiin cachaauru. ³⁸ Nii arajiin que taca cunacaauru cachaauru jana toniin jetaote:

“Cacha relaera, atiin nohane caa acaihanijin quiiha sirii canu calaohi coaraau.

³⁹ Suujua cuhane coitucuchuhi sirihane jaunte, baasoneein tihane, auhaquiin tocojoaain tacaane, nujuaae caje lajane mitae. Jataainte, baasoneein jaberoco teein jianena jerene. ⁴⁰ Nii jaanne niqii ii aina nerelanacaauru rai aitoon, caje nii coitucuchuhi sitaauruhane coina. Nete ichana nainesihurene,” naa tonijiaain ehequiin, nii leinjiin cachane jaun jetaote:

⁴¹ “Jataainachura cha esenetaeneechete nitaje rai nenacaauru cachaauru. Inaonjoan saneaina inara aina neein inara abaantareeun. Chajaain cajiha nii ii calaohi uhaaura,” naa Jesusone jaun, ⁴² rohan nichuuntaa nii cunaitenaa canaanaine jana jetaote, atane ichoae tacaain siheite nii suujua cuhane nena coitucuchuhi.

Nii jaun jetaote, nii suujua cuhane nena coitucuchuhi suruaain jetao, nii canaanai rautaa, rai inaca rai te Jesoso. ⁴³ Satiin nii coaraain jetaote, itolere que nelateein, itolere ichana nainiha Cana Coaunerane coaraain cojoelatoore.

Orichaanne biha coroata saain Jesusone (Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Nitohaneein cojoaelanaacojoai ichaain, acaauru notaaca Jesusone cojoaelatooruha satiin cachaaurune tonohanau jetaote:

⁴⁴ “Caohachaaain caa inara rai aitocooaunne aonacuche. Coa baitichache. Canu acaihaniji inaraacha cohajei Cachanein nejanohanaa nichaaunne, cocoainanacaihuru bijihu tenojoiniha cureeunicha,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

⁴⁵ Ne jetaote, acaauru que coitucuerateniha Cana Coaunerane jaun, nii acaauru rai aitohane coitucuurenihane sainejeein, acaauru rai biha Jesusone coina caje bajanaa nainecurene, bajaauruhane que nocoatocuruhane jaun.

Chariji jataain nelateineein ne
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Nii jana jetaote: “Charijina, caa cana jana, jataain leeochoaauru amurijiriin nelatineein nere,” naauruha nejesinajeein ita rai aina nerelanacaaurune ⁴⁷ aonajeein jetao, leinjiin canaanai mucuhin rohan teein jetao:

⁴⁸ “Canu coreniha, caa canaanai raerate, canu raane rijijieein aicheein. Jerichanejeein canu raain neitechu, caletoaera Ofa raa aicheein. Nitohanihane jaun, cau inara jana nelatihei rijijieein inaraacha coaraite, jataain nelatineein ne,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Canaacha ichai icharate, cana lauri rijijieein nenacaauru ne.
(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Nii jana jetaote: “Cacha relaera, ii letononeein nena rijijieein coitucuchuhi que suujuequiin nenacaauru rautaaain niha leinjiinne janane eruhin nii caohatihacaanu, cana aina nenaaneein ainihane jaun,” naa Joanne jaun jetaote:

⁵⁰ “Jiaonriha nitohanai ichara caohateein neeichene. Canaacha ichai ichaain nenaate cana lauri rijijieein nenacaauru ne,” nae jetao rai Jesoso.

Joan aina Saantiaaocha ichana jerei caohatiha Jesusone

⁵¹ Inae jelaiha dedeu cuhane catainajeein jetaote, Jerosaleeun necairichanaa coaraane rai nihane saijieein, atiin nelararajiaain, nii Jerosaleeun turuhane coina ucuae cue Jesoso. ⁵² Nitohaneein cuhin jetaote, najiniha nere beraanuuru letoaelu, turuhane jaanu ariha cuuruha leinjiin nese Samariaune coina. ⁵³ Ne jetaote, ecu ranaa jerecurenelu Samaria cocoaichacuru, rauhijiriin Jerosaleeun cuhane coitucuruha raotojoeeinne jaun.

⁵⁴ Nitohaneein, acaauru ranaa jerecurenihane jaun jetaote:

“Curuaanaa, jereeune acaauru ichoae usi letoaacaanute, satiin mocohin nitajeeuruhine,” naaure jetao Joan aina Saantiaao. ⁵⁵ Ne jetaote, acaauru rene nauriteriin jetao:

“Caohachaai nitohanai ichaain nihacachene,” naain jetao, acaauru cotaicha rijitiin caohate Jesoso.

⁵⁶ Niritohane baiha jetaote, leeochoa neseu jetao cuure.

Jesoso aina cunaa jerecuruha cachaaurune
(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Inae bero cuhane cuujeeuruhane jana jetaote:

“Curuaanaa, cuhine jaaun niha natiine, itolere bana ii aina nena jereeunra,” naa Jesoso rai leinjiin cachane jana jetaote:

⁵⁸ “Aonaun, arolarihuru niha natiinte, sininajaanu siriin naaonjoaaurera. Jerichanejeeintechu, sininajaanu siriin ne tajaacurura. Nii jana canu inaraacha cohajei- Cachaneein nejanohanune, coatiha nihei chunijihun neloraain nesurucuaaunne jaanuta,” nae jetao rai Jesoso.

⁵⁹ Niritiin jetaote, leeochoa rai:

“Chajaau canihara,” naa Jesusone jana jetao:

“Curuaanaa, jauriaanejeein canu cohacune, oha canu inacane reentahaain aina nenicha,” naane jana jetaote:

⁶⁰ “Niriimiin, caa chabana nitajenaachara quiicha tei ichaonaa ranaa jeriheichuru, ecu nejesinajeein ita coaracurumiincha. Ii caniha uute, Cana Coaunera Cojoanona beebejeeicha,” naa Jesusone jana jetaote, ⁶¹ leeochoa netonai:

“Curuaanaa, ii ainane unaa jereeun canuhetonai. Jauriaanejeein canu cohacune, canu nenajaun nenacaauru rai necoenicha,” naane jana jetao:

⁶² “Nete, Cana Coaunera Cojoanona que nenea jeriha cachane, itolere bana niicha ichana jerei jianihane caohachae,” nae jetao Jesoso.

10

Caainsi choonca coroatajai Jesoso letonocuru

¹ Nitohanihane baiha jetaote, caaunsi choonca coroatajaain jetao aina nerelacaauru janijiin jetao, coroatajaanana coroatajaananaain najiniha letoanajae Cana Curuaanaa Jesocurisito, nii turuha curichaaanne jaaun neseuru naineein cuuruhane coina.

² Nitohaneein letoanajaain jetaote: “Esinae rauhijiriin arajiinte neeure Cana Coaunera coitucunaa jereraauru cachaaauru. Nete jataain coroatajaaecure acaauru relaeranuurrura. Aihane jaun Cana Coaunera bajaauchete neeine acaauru relaeranuurrura. ³ Nii nitohanihane jaunne ena inara letoaaunra. Nete jataain alalacaraain nii curiquicheein, taebiaen mululune jana situha cuha irine rijijieein curiquicheeinne jaunra. ⁴ Jiaonriha inara coriqui, inara atora, inara safato, naaonjoaihunri amaain cuhichenera. Coa chunijiun inacuhin, chuni rai caeneenejeein ereein cuhache. ⁵ Chaen chunijiun loreri asae turuhichene, ‘Raotojoein neeuche saain caa loreri asae neinequichenera,’ naauche inara turuneeicha. ⁶ Nii jana nii loreri asae niha caohachaaain nenea jereraaurunete nerausiajeein neeurureeincha. Jana caohachaaain raotojoein nenea jerecurenihane, coatiha nerausiaecururiaainta. ⁷ Chaen chunijiun nese que turuhichene, leinjiin loreri asaecha neein, lenonecuruhane jaan que lenoneein, acau cohin, naaonjoaaunchera. Niha rauhi, coreteraauruha amihane-nacaaurune jaanura. Jiaonriha lorerichuru naineein cajihaneein amuhemuhequichenera. ⁸ Chaen chunijiun nese que turuhichene jaaun, caohachaaain inara raain inara coroateeuruhane jaan que lenonecuchera. ⁹ Chaen ecu neeuruha cunaitenacaaurune, acaauru rautaaain, ‘Inaen ichuunnijiha, inara caje Cana Coaunera Cojoanonaara,’ naain acaauru rai beeuchera. ¹⁰ Leinjiin neseu turuhichene jana, ecu inara coana jerecurenihane: ¹¹ ‘Cau inara neseu turuhacaanune jana canacaanu tijia que nitiririchana utoonena riariaain ratirihacaanu, “Coaraain cau neein nainacuuche,” naain ichacaaunne que nainaquichene coina. Nete laen, inae ichuunnejeeoriha inara caje Cana Coaunera Cojoanonaane saijieein que jaolecohichene coitucuhichene caohachaera,’ naain acaauru rai beein, jelai caje amuuchera. ¹² Nii inara coiinteraauru cachaaurute, neecha aansaineein ichaonacaauru Sodoma cocoaichacuru amurijiriin jataain caseteco tabai coaraa cuurureeincha,” naain nii rai niicha letoanojoinunri rai be Jesoso.

Erenaa tonoraachuru cachaauru (Mt 11.20-24)

¹³ Niritiin jetaote: “Cairichaojoaache, Corasiin, Betesaaida, naaonjoaain nese cocoaichacuru, jataain necairichanaa coariquicheeinne jaun. Bana inara rai cojoelanaacojoai ichacaaunne rijijieein, Tiro, Sidoon, naaonjoaihun cana lauri Isaraelitanelanaala ichaonacaauru rai cojoelanaacojoai ichacaaunne jana niha nete, acaauru ichoaichaniha inae Cana Coaunera que suujua acatecuruhane coarateein, baaso ichajeein ichaauruhane jianein neeuruhane coujunacane que inaderaain costaro siri caje nenea cajione jiaain, ajane que nerujuaain neeurure.

¹⁴ Nitohaneichene jaunte, inae nii cojoanona que turuhane bana, Tiro, Sidoon, naaonjoaihun cana lauri Isaraelitanelanaala ichaonacaauru amurijiriin, caseteco tabai coaraa curiquicheein. ¹⁵ Jana inara Caferenaon cocoaichaneinchene, inacojoein dedeeu cuha nocoetona jereein coaauquiche. Inarate, usi tabai cataaun jaonojonein nitajiha curiquicheein,” naain bihane baiha jetaote:

¹⁶ “Nitohaniane jaun, caohachaa inara raerate, jerichanejee in caohachaa in canu netonoai raa aicheein. Jana, inara que jaolequiin, inara ranaa jeriheichurute, jerichanejee in canu que jaolequiin canu ranaa jerenihane jaun aihurureein. Nii rijijieein techu, canu que jaolequiin, canu ranaa jeriheichuru, jerichanejee in caletoaera Cana Coanera que jaolecoha aihurureein,” nae rai nii letonocuru rai Jesoso.

Jelaiha cauha cuuruha caaunsi choonca coroatajai nii niicha letoanojoinunrine

¹⁷ Nitohaneein letoanajaane jaaun cuhin jetaote, caje jelaiha rachoojoe in turuhin jetao:

“Curuaanaa, ii letononeein nihacaanune jaunte irihacaanune, coitucuhichuru nihanatiin canacaanu ere tonoraain neeure,” naauruha nii caaunsi choonca coroatajai letonocurune jana jetaote:

¹⁸ “Aihachuhisi. Jiaccane amuneein dede caje naluha uha Moconajaerane janane coarajeeun. ¹⁹ Canune, nitohaneein itolere que nelateein laraajiin cuhin, acanocuru, canaanru, naaonjoaihunri ichoae situhin, itolere coitucuhicuru amuritohiche, nii necairichanaa coaraelaanaalane coina inara letoaaun. ²⁰ Nete, nii nitohaneein inara ere tonoraain neeuruha coitucuhichurune nihanatiin que rachoojoe in nena naineneeiche. Inae laenanohineein niha Cana Coanera Quiricha cuhane dedeeu inara curuaacurunecha quete laen nainequiche rachoojoe eichenera,” nae jetao acauru rai Jesoso.

Rachoojiha Jesusone

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Nitohaneein turuhin itolere ichacuruhane beeuruha nii rai letonocurune jaun jetaote, rachoojoe in Cana Coanera Suujue que suujuequiin jetao:

“Ii, dede, chauratane, naaonjoaain Coanera neein, itolere Curuaanaa neein neeine coroaecaanra Ofa. Iite, nii itolere coitucutoha nocoetonacaauru que coitucuerate-lanaala, nii cha que nelatihei rijijieein nenacaauru que nii coitucueraelanaala nena coitucuerateicha. Aihara Ofa. Nitohaneein jereeine jaunte ichaaicha,” naa Cana Coanera raine baiha jetao:

²² “Ofate caque itolere coitucuerateein ne, coitucuhin nihanune coina. Nihei chuni canu coitucunaa nainera, cacoitucuerateniha Ofane. Nii rijijieein chu canu, rai Calaohineein, que coitucueratenihanune, nihei chuni Ofa coitucuera. Canu, rai Calaohineein coitucueratenaa jerichanne jaanruhachate Ofa coitucuurureein,” nae jetao rachoojoe in Jesoso.

²³ Nii baiha jetaote, jelai teein aina nerelanacaauru rai jetao: “Nerausiajeeinte neeiche, caa ena inaraacha coarai coaraain neeichene jaun. ²⁴ Arajii *profetacuru*, chaen *reycuru*, naaonjoaihunru inoasihurute niqúi, caa ena inaraacha coarai coana jereein, caa inaraacha aonai aohana jerecurelu. Nete, nii coaraain, aonaain, naaonjajaanrenelu,” nae jetao acauru rai Jesoso.

Samaria cocoaicha que parabola que cuaain, leinjiin cacha relaera relaa Jesusone

²⁵ Niritoha Jesusone jana jetaote, rene turuhin jetao, “Tohanrihanicha,” naain nechu jataain coujuha jetao:

“Cacha relaera, cha ichareeun chariji bana nitajenaachara ichaonaa que ichaonaa nainichaaunne coina,” naa rai leinjiin Moisesa naitoonjoan rauhi que cacha relaerane jaun jetao:

²⁶ “Tonaainjia laenanohineein ne Moisesa aitoonjoan rauhi cuhane ereretaain coaraaine jana,” naa rai Jesusone jaun jetaote:

²⁷ “‘Jataain ishujua, ii suujue, ii coichana, naaonjoain aina cutaain, ii Curuaanaa ii Coanera que ii suujua acateein, aca jerihane rijijieein coitucuhin naitoonjoan ichaain neeu. Chaen ijiabereeo belaa in coaraain neeine rijijieein, chamute cacha belaa in neeu,’

naainte ne nii rauhi cuhane,” naain jetao tonorae nii Moisesa naitoonjoan rauhi que cache relaera.

²⁸ Nii jaun jetaote:

“Jataain caohatiinte aitohi. Nitohaneein neeinete, ichaonaa chariji bana nitajenaachara que niha curiquincha,” nae jetao rai Jesoso.

²⁹ Nii jaun jetaote, jaiti jitaain nii niicha coitucunaa jerei beniha raine que nainaa Jesusone coina jetao:

“Charijina camute cache neein belaa in ichaoreeun,” naa Jesoso raine jana jetao:

³⁰ “Aonaun. Coaraaunachuhinti, leinjiin cache jetao, Jerosaleen caje Jericoo cuhane jana, bero cuhane eruhin, enuha que faofoaain sohin- rai cajione ruluhin- jitariin niicha siriine maajeein ruluhin- ateinanee lalajeein ratiriin amuuruha necha aansaineein ichaonacaauru cacheaurune.

³¹ Nii jana jetao, nii jeelai bero cuhane cuujiha leinjiin Isaraelitanichaachene lauri caje nena saseredotene jana, najiniha niha nii cachane coariin, comarohin rauhi-jiriicha situhin amue. ³² Nii jana jetao coaiten caaijie cuujiha, leecha Isaraelitanichaachene lauri caje nena Lebitane jaun, acaentonai coariin, inauheneeicha coarajeein comarohin rauhi-jiriicha situhin amue. ³³ Nii jana jetao, acaauru caaijie cuujiha leinjiin cana lauri Isaraelitanelanaala nena inara jaole Samaria cocoaichane jaun jetao, coariin, cairichaojoaain coaraane jaun jetao, ³⁴ rene nichuuntaain erene aina bino caje ichanohineein nena coi que culejeein jetao, nii nocoasaja coichaain, cajione que conajaain jetao rai cabario ichoae lauriaain, coreteein turunaanaja leinjiin loreri asaae amaain ecu tein jetao berai.

³⁵ Nii cojoanoon jetaote, rai coriqui rocohin jetao nii nenaanaja erora corete jetao nii Samaria cocoaicha. Nitohaneein coreteein jetaote, ‘Atiin canu rai caa cache beraain coichaa. Caa cache coreniha ii coriqui jaohinene ii rai cainareeunni caaujiataain,’ nae jetao nii cache, nii nenaanaja erora rai.

³⁶ Nitohanihane jaun, chariji jana nii nichatajaihuri caje nii necha aansaineein ichaonacaauru cacheauru sonojoi cache belaa in coarae, rai jaberoco belaihane rijijeein,” naa Jesusone jana jetaote:

³⁷ “Nii cairichaojoaain coaraain belaa in coichaera,” naa nii Moisesa aitoonjoan que cache relaerane jaun jetaote:

“Inae laen coitucuhi. Nitohaneein iitonai ichaa,” nae jetao, rai Jesoso.

Mariha aina Marata loreri asaae turuha Jesusone

³⁸ Nii baiha jetaote, jelai caje amuhin leinjiin neseu turuhane jana jetao, rai loreri asaae rae leinjiin ene Marata. ³⁹ Nii Marata nejera Mariha jetaote, ecu turuhin ereerejiha Jesusone jaun jetao aonaane coina rai tijia asaae nelauriariin lauheque. ⁴⁰ Nii jana jetaote jelai niicha ichanenu aina ratiriin aihane jaun jetao, Jesoso rohan nichuuntaain jetao:

“Curuaanaa, tana itolereneein camijianeeon aina jelai caratiriin aiha caa canejerane coaraainete rai aitenei canu coroatajaniha uhane coina.” naa Maratane jaun jetaote:

⁴¹ “Marata, aonaun. Jataain niha iicha ichanenune jaunna jataaain nererojoecai.

⁴² Nete jataain leinjiincha ne cache rai jataain nelatei. Caa Marihate nii jataain cache rai nelateein nei janijiin rae. Nii jaun nerinaain chuni caje ruluera,” naain jetao tonorae Jesoso.

11

Cana Coaunera bajanaa que aina nerelanacaauru relaa Jesusone

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Jelai cuhin Cana Coaunera bajaa cuha Jesusone jana jetaote, inae nainaane jana jetao:

“Curuaanaa, aina nerelanacaauru relaalu Joanne rijjIEEEIN canacaanu relaaU Cana Coaunera bajanaa quera,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote: ² “Saan ai. Cana Coaunera bajaaiCHENE:

‘Cana Coaunera,
ii acaihaniiji Cana Coauneraneein
neeine coitucuhin neeurumiin satiin cachaauru.
Nihei chuni ii baiha ii rijjIEEEIN nei.
Dedeeu iicha jerei ichacuruhane rijjIEEEIN,
cau chauratane que netonai
ichacurumiin satiin chauratane que nenacaauru.

³ Canacaanu rai lenone teeute
canacaanu rai lanaeneeine lenone.

⁴ Baaso ichaechajeein
nihacaanune nihanatiin
canacaanu que ii suujua acateeu,
canacaanu rai baaso ichaain
nenacaauru que
canacaanu suujua acateein nihacaanune rijjIEEEIN.
Jiaonriha osa que nesaruhin nihacaanune
nainatejeein neeine,’
naain Cana Coaunera bajaauCHE bajaaiCHENERA,” naain jetao acaauru relae Jesoso.

⁵ Niritiin jetaote:

“Coaracuchenachuhinti inara tabaauru niha rai belaichane jana, janotiin dede cataaun rai loreri asae turuhin: ‘Quiicha belaaI, taa niha ii lenone cautene. ⁶ Ena canu loreri asae turuha jataain quiicha belaaINE jaunne, que coroaatiHANUNE coina aitoon, neniha rai canuhacha teeninune jaun. Ii raine jeelai que corereEUNNI,’ naane janate nainere: ⁷ ‘Coa carerojoecaa. Inae canu bereecuru aina nesurucuaaunne jaun nimichuhin tenaa nainiHAAUN,’ naainte nesurunajaun neein tonorana nainere nii belaicha. ⁸ Netechu nimichuhin tenaa jerenihane saijIEEEIN conujiha nii belaichane, atiin nimichuhin jitariin niicha latei tenaa nainere. ⁹ Nii rijjIEEEINTE Cana Coaunera caje cha lateein bajaaiCHENE, inara rai inaraacha latei tereein. Cha lateein ariin bajaera raite, cha teein ne Cana Coaunera. ¹⁰ Satiin cha lateein ariin bajaerate, niicha latei eruhin ne. Nitohaneeinte rohan nichuutaain cha bajaai cachane, rai cha teein naaonjoareein Cana Coaunera,” naain jetaote,

¹¹ “Coaracuchenachuhinti inara, inara caje ate bajaain niha inara calaohine jana, inara, inacaneein rai acano teriquiche. ¹² Ainihane inara caje taje bajaane jana rai canau teriquiche.

¹³ Coaracuchenachuhinti inara baasoneein ichaohichene natiin, caohacha nejesina teein neeiche inara bereecuru raine. Nii amurijiriin techu lateein caje bajaain neeichene, rai Suujue que suujuequiin neeichene coina, nii bajaera rai Suujue teein nereein dedeeu nenaai Cana Inaca Cana Coaunera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

*Moconajaera ichanohineein niicha ichai ichaa Jesoso beeuruhane
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)*

¹⁴ Nii baiha jetaote, suujua cuhane coitucuchuhi sirihane jaun, caaun eresilanaala niha leinjiin cachane jana jetao, caje sitaain rautae Jesoso. Inae caje mituhin amuha nii moconajaera letono coitucuchuhine jana, inae iriha nii eresilanaala nenaai cachane coaraain jetaote, jataain cojoaelatoore nii ecu neein coarajeeurera cachaauru. ¹⁵ Ne jetaote tabaauru: “Coitucuhichuru curuaanaa Beelseboote caa cacha rai catohanai ichaane jaan tihane jaun, caa catohanai ichaera,” naaure jetao Jesoso coarajeein.

¹⁶ Jana tabaauru jetaote, esinae rauhijiriin aina niha Cana Coaunerane coaracurhane coina nechuh cojuha jetao, cojoelanaacojoai ichaane coina caje bajaare. ¹⁷ Ne jetaote, nechuh cojuha aitocuruhane coitucuh raotojoeine jaun jetao:

“Inarate caa coitucuhuhi ichanohineein cunaitenaa cacha rautaanune jaun, Moconajaera letononiha canu beeiche. Nete inara coitucuhichene rijijieein, satiin caa atane que nenacaauru ita que nejerateein neein ita sooruhanete, jiniiquiin ita ichao itajeeurureein. ¹⁸ Nii rijijieein techu, nii coauquichene rijijieein, nejesinajeein ita que nejerateein neeuruha rai letonocuru ainane, ita ichao itajeeurureein Moconajaera aina rai letonocuru. Nitohaniane jiniiquiin nii cha que nelateein neeururichi. ‘Nii coitucuhichuru curuaanaa Beelseboo caletaanee aina, coitucuhuhi ichanohineein cunaitenaa caa cacha rautaa,’ canu beeichene jaunne caa inara rai aitoon.

¹⁹⁻²⁰ Inara tabaauru, chunocoha cacha suujua caje coitucuhuhi sitanaa jerecuruhanete, ‘Cana Coauneraacha ichaneni ichaeraniha’ beriquiche. Jana laen canu, cacha suujua caje coitucuhuhi rocohanune jaunte, ‘Moconajaeraacha ichai ichaeraniha’ canu beeiche. ‘Nete laen, Moconajaera letono coitucuhuhi rocohanu cajene jaun, canu, Cana Coauneraacha ichai ichaeraneein, Moconajaeraacha ichai itajeraneein nihanune coaraqichene saijieein aitocoiche.

²¹ Nii rijijieein techu, jataain laraajiin nena cacha, rai biji achune aina rai loreri beraihanete, satiin rai loreri asaae nenacaauru rai rucuhele rulunaa nainene caje chuni. ²² Nete laen, jataain amurijiriin jataain laraajiin nena, turuhin caje nii rai rucuhele niicha berai ruluha uhane, enaacha caje nii biji achune ruluhan jitariin raine que nii rai rucuheluru rureein,’ naain jetao Moconajaera amurijiriin laraajiin itolere ichana nainihane,” be Jesoso.

²³ Niritiin jetaote: “Nitohaniane jaun canuhacha ichai rautaelanaala coarate, canu que nejeratenaa neein nihane jaun ai. Jana canu aina Cana Coaunera rai cachaauru ranaa jeriheite, moconajaera aina nitajeeuruha cachaaurune jerihane jaun ai,” nae jetao Jesoso

Jelaiha mitunaja rene cauha moconajaera letono coitucuhuhine

(Mt 12.43-45)

²⁴ Niritiin jetaote: “Nitohaneein leinjiin cacha caje mituhin amuha coitucuhuhinete, enohane jaanu ariirijie cajianein joareein amuhemujueein. Nii jana erusinihanete, ‘Jelaiha taolu mituhanune jaa rene cauha cuhanunete caohachae,’ nae.

²⁵ Niritiin nii mituhane jaa cacha suujua cuhane turuhane, aiha leinjiin loreri coneraelanaala caohatiin lojinojoneein rucuhenojoneeine rijijieein nii cacha suujua eruhane, ²⁶ nacoaunein jelaiha cauhan, caaunsineein amurijiriin jataain baasoneein nenacaauru coitucuhicuru cotijiaain amaain, nii cacha suujua cuhane enohin ichaauruha nii coitucuhichurune, jauriaanejoneein aihalune amuritoheriin jataain baasoneein ichoae nii cacha,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Esinae rauhijiriin rausiaenojoneein niha cachane jaan esine

²⁷ Niritiin jaiti acaauru rai ereerejiha Jesosone jana jetaote, nii cachaauru jana toniin jetao:

“Nerausiaaeca ene ii janoaain efojialura,” naa rai leinjiin ene ehequine jaun jetaote:

²⁸ “Aiha chuhisi niqii. Nete Cana Coaunera aitoonjoan aonaain tonoraain nenacaauru nii amuritoheriin nerausiaaecure,” naain jetao tonoraie Jesoso.

Cojoelanaacojoai bajaauruha necha aansai cachaaurune

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Nitohaneein netaojajeein, jataain arajiin turuuruha curuhacaain cachaaurune jaun jetaote, acaauru rai: “Caa Moconajaera cojoanona que nenacaauru cachaaurute,

jataain necha aansaineein ichaooruhane jaun, acaauru rai cojoelanaacojoai icha-caaunne jerecure.

Nete Isaraelita neeurenihane saijieein, dede caje cojoelanaacojoai coaracuruhane latelanaala, acaauru rai Cana Coauneraacha beratei biha Jonasine jana esenetaaurelu Ninibe cocoaichacuru. ³⁰ Nii rijijieeinne canuhetonai inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanaa nichaaunne, caa enene cojoanonaa que ichaonacaauru cachaauru rai Cana Coauneracha ichaneni beraneein neeun.

³¹ Nitohanihane jaunte, inae satiin cachaauru ichao coitucuhin rucuheca Cana Coaunerane Cojoanonaa que turuhane bana, nimichureein Egipto bujuau nena atane curuaanaa enenein nena reina, caa enene neiniquichene coulurujiane coina. Acate coriaji atane caje uhin turuelu, niicha coitucui biha Salomoonne jana aonaane coina. Nitohanihalu natiinte, Salomoon amurijiriin neinichaaunne saijieein, canu ere aohana jereneeiche. ³² Nii rijijieein techu, inae enene cojoanonaa que ichaonacaauru cachaauru ichao coitucuhin rucuheca Cana Coaunerane jaan Cojoanonaa que turuhane bana, inara colurujueeuruhane coina nimichua cuurureein Ninibe cocoaichacuru. Aihana nii Ninibe cocoaichacuru, inae caseteco coaracuruhane rai neeuru jana acaauru rai Jonasi que beratiha Cana Coaunerane jana, cojoaelanaacojoai coaracuruhane late-lanaala esenetaain nichao coreeuruhane jaun. Nete laen, Jonasi amurijiriin nei nichaaunne sainejeein canu esenetaeneeiche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

*Cacha cono niha cacha notane
(Mt 5.15; 6.22-23)*

³³ Niritoha acaauru raine baiha jetaote: “Charijieein teeinti, nene chuni cono mochihin bujuaihu tera. Niheichu rori asae nii cono telanaala ecuun nii cono mochihante, satiin nii loreri asae turunacaauru conohanau neeuruhane coina. ³⁴ Nii rijijieein techu inara jaberoco cononeein ne inara nota. Aihane jaun, esinae rauhijiriin jataain caohachaaain cha coaraain coitucuhin neeichenete, satiin jianacoon niha cureein inara suujua. Nete laen caohachaaain cha coaraquichene nihanatiin que jaolequiin joaenreein chachaquichene, jataain nocohena tabai jana niha cureein inara suujua. ³⁵ Aihane jaun, cha coaraain coitucuhin caohachaaain nocohalajiin neeuche, nabana cha coaraquichene nihanatiin que jaolequiin neeichene, nocohenaneein nerotoha nii inara conaerane coataa. ³⁶ Aihute itolere inaraacha coarai coitucuhin ichaquichene, nocohena coaraelanaala satiin jianaacoon neeine inara suujua, raafariin conohanau cha coana rijijieein, esinae rauhijiriin satiin itolere coaraain neeichene,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

*Cacha relaurera aina fariseeocuru colurujihana Jesosone
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)*

³⁷ Inae niritiin cachaauru rai ereerejihane nainaa Jesosone jana jetaote, rai loreri asae lenoniha cuhane coina jetao cotijiae leinjiin fariseeo. ³⁸ Nii jaun cuhin, rai loreri asae turuhin nitohaniha acaauru ichaone saijieein biji culeje lanaanla rori ichoae nelauriaa Jesosone jaun jetaote, cojoaelate jetao nii cotihara fariseeo.

³⁹ Nii jaun jetaote:

“Inara fariseeo neeichenete jataain inara jaberoco culeena inaaiche niqui. Nete nii saijieein jataain banejelanaala calanaineein ne asijiauhin, naosatein, naaonjoaainchene coreniha inara suujua cuhanai. ⁴⁰ Asoneeojoaachenaate. Tana nii jianacoon nena inara jaberoco coaunera inara jaberoco cuhane nena, inara suujua netonai coaunaane coitucuhichene. ⁴¹ Aihana jaun inara suujua coaraain inaraacha ichaneni ichaain neeuchete nukulochihin neeine inara suujua aina inara jaberoco,” naain jetaote acaauru rai,

⁴² “Cairichaaojoaache fariseeocuru, cacha caohachaniha nocoetocoichene coaracuraha cachaaaurune coina, biha inara rai rauhine rijijieein nii lechoonca turineein

inaraacha taojiai inara temule caje le turii teeichene saijieein jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara amute cachaauru belaaïn, nii chuni que jaolequelanaala satiin ita rijijieein cachaauru coaraain neneeichene jaun. Aihane jaun, nii cacha caohachaniha nocoetocoichene jianein inara amute cacha belaaïn, nii choae tacaain aitoaha inara rai rauhine rijijieein ichaaoche.

⁴³ Cairichaaajoaaiche fariseeocuru, esinae rauhijiriin jataain nelateein nenea rijijieein sinacoca asaae rori caohacha janijiin nichoae nelauriaain, inara que suujua acatein, chunijiun inara eruuruhane inara rai ereein, naaonjoaauru cachaaurune jeriquichene jaun.

⁴⁴ Cairichaaajoaaiche. Charijieein teeinti atane bana shaquiin nichoae situhin amue cacha, asaaun niha calanaine coitucuelanaala. Nii rijijieeinte ne, inara suujue cuhane calani neosateeichene coreniha,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote:

⁴⁵ “Cacha relaera, fariseeocuru que niritiin canacaanu quene maajeein ereeine jaunne, sanein rautaenihacaanu,” naa acaauru caje leinjiin Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaerane jaun jetaote,

⁴⁶ “Cairichaaajoaaiche inara netonai. Nitohanein ichaohiche inarane que ainaan tocohanein, ichaonaa anajiin tein, inara amute cachaauru cairichaaeriin neeichene jaun.

⁴⁷⁻⁴⁸ Cairichaaajoaaiche, Cana Coaunera ere bera *profetacuru* sohin jaooruha inara foerateracurune coitucuhin, baaso ichacuruhane coitucuhichene saijieein inara netonai acaauru rijijieein neeichene jaun.

⁴⁹ Nitohaneriquicheeine coitucuhinte: ‘Acaauru raine, *profetacuru*, afosotooru, naaonjoainuri letoareeunni. Nii janate, tabaauru sohin jaohin, tabaauru que nejeratein, acaauru que nererojoecaa curiquicheeincha,’ naain besilu Cana Coaunera, nitohaneieichene coitucuhane jaun.

⁵⁰ Nii jaunte, cana rai chauratane coaunaalu Cana Coaunerane caje coaunein, nii inara foerateracuru aina nii inaraacha sohi inaraacha jaoorilu *profetacuru* coichana core coaratiha cureein inara que Cana Coaunera. ⁵¹ Nitohaneinte nii Abeli sohin coichana jaohalune jaan caje coaunein, Cana Coaunera rai lenonecuru mocooruha saseredotecuruhachane jaan rori aina *santuario* cataaun tein inara foerateracuruhacha atinailu Sacariasi que tiaaajoaain caa enene neiniquichene que nii core coaratiha cureein Cana Coaunera.

⁵² Cairichaaajoaaiche, Cana Coaunera ere bera Moisesa naitoonjoan que cacha relaaurera; Cana Coaunera naitoonjoan coitucuhin neeichene saijieein tonorana jere-lanaala nein, coitucuhin tonoraauruha cachaaurune jerelanaalane maajeeine jaun,” nae caauru rai Jesuso.

⁵³⁻⁵⁴ Niritoha acaauru raine jaun jetaote, aina obajeein, nechu jataain tonaane coulu-rujeeuruhane jaan lera ariha jetao, Jesuso rerohecaure Cana Coaunera naitoonjoan que cacha relaaurera aina fariseeocuru.

12

Baaso ichacuruhane nihanatiin caohacha ichaa nocoetocuruhane coataa cachaauru relaa Jesusone

¹ Nitohanein araai oharaancaain netaojiaauruha cachaaurune jaun jetaote, ne-jesinajeein ita sururucuruhane jana jetao, aina nerelanacaauru rai jetao: “Jiaonriha aihuruha fariseeocurune rijijieein asinojonein baaso ichaain caohacha ichaa nocoetiin nihache. ² Nii asinojonein coitucueraelanaala baaso ichaain caohacha ichaa nocoetocoichene nihanatiinte inae ecu tihane bana coitucunojoinereein. ³ Nitohanihane jaunte, inae nii cojoanona que inae turuhane bana, nii coitucueraane coataa asiin

ereeichene jaan coitucunojoinereein. Jana nii coaraa chunine coataa asiin inaraacha beite satiin aonajera urichoo coitucunojoinereein.

Esinae rauhijiriin coasinacai

⁴ Nitohanihane jaunne, jataain canuhacha belaaineeichene rai aitoreeunni. Jiaonriha inara sohin inara jaonaa jerera que casiin neeichene, nii inara atinaaruhane baiha nii chatohaneein inara teein inara itajenaa nainecurenihane jaun. ⁵ Nena laen esinae rauhijiriin coasinacai que inara rai aitoreeunni. Nii ohin niha inara jaberocone baiha usi jana inara suujue itajeranu quete laen nainequiche casiin neeichene. Aiha laen, nitohaneein cana tenaa nainerate laen naine coasiin ichaohacane.

⁶ Tana nii coitucuhichene rijijieein jataain corelanaala nena corootajajei moneda coriqui coreniha saouii tajaee laaoinaa que necoreteeichene. Nete nitohaneein cachaauru rai jataain cha que nelatenihane saijieein, nii leinjiinniji acauru baitene Cana Coaunera. ⁷ Nii rijijieein techu, leinjiana leinjianaain janiinojoineein ne inara couturijihuru. Aihana jaun, itolere tajaee laaoinaacuru amurijiriin nelateein neeiche Cana Coaunera raine jaun, jiaonriha casiin neeichene.

Cachaauru que acaneein nihane coitucuerateeuruhane jeriha Jesocurisitone
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Chunocoha cacoitucuhin canu coreniha laraajiin cachaauru acatiha netiin ereein neine, inae Cana Coaunera Cojoanona que turuhane bana, Cana Coaunera aina letonocuru anjeraauru notaracaae netiin canu, acaihaniji inaraacha cohajei cachaneein nejanohanaa nichaaunne aca coreniha erereunni. ⁹ Jana chunocoha, cachaauru que canu neein nihanune coitucueratelanaala nenaane, acaentonoai coitucuha cuhenereunni canuhetonai, Cana Coaunera aina rai anjeraauru acatiha netiin.

¹⁰ Canu acaihaniji inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune que baasoneein ereein nei que nihanatiinte suujua acatena nainereein ofa Cana Coaunera. Nete laen baaso neein Cana Coaunera Suujue que ereein nei que suujua acatenereein.

¹¹ Nitohanihane jaun inara colurujueein inara amaauruha sinacoca asae Joriocuru cocoainacaihuri, joesiocuru, naaonjoainuri renene, jiaonriha chaque tonajeein cuhichene. Coa: ‘Tonaainnera erereunta,’ naain nocoatiin ereeichene jaanu coacuhin cuhache. ¹² Inae ereeichene coina neeichene janate, caohachaaain ereeichene coina inara relaa cureein Cana Coaunera Suujue. Coatiha inara suujua caje rocohin ecu ereriheicheein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Jataain alalacaraa coriquihonacaauru ichaone

¹³ Nitohaneein cachaauru relaa Jesosone jana jetaote, nii arajii cachaauru caje leinjiin cacha jetao Jesoso rai:

“Cacha relaera, canu nejera rai aitoote, canu rai canacaanu inaca amureecha ratirii rucuhele canacaanu rainein nena leruhin teeine canu raicha,” naa Jesoso raine jaun jetaote;

¹⁴ “Chana jana chaen, cocoainacaineein canu teein, nitohanai rucuherraneein inara rene caletoe inara inaca amureecha sirii rucuhele leruhin tihanu inara raine coina,” naain jetao,

¹⁵ saain nii ecu neein aonajeeurera cachaauru rai jetao: “Jiaonriha itolere siriin necoriquijiaain nena coauquiche inara netonaine. Coatiha coriqui siriin nihacaneecha que nelateein nihei cana ichaota,” naain jetaote;

¹⁶ “Coaracuchenachuhinti niqii niha leinjiin cacha, jataain itolere siriin coriquihonane. Nii jaun jetao, jelai teein atane siriin, arajiin ocoana sirihane jaun jataain arajiin rai temulecuru taojiaa.

¹⁷ Nii jaun jetaote: ‘Cha laen ichareeun canu temulecuru canuhacha taojiaa ainata. Inae nihei rucuhecaanne jaanuta,’ naain jetao coacuhin; ¹⁸ ‘Saan. Inae

canuhacha ichaneni coitucuhanu. Jitariin canu temulecuru coloheriuru comaain jao-hinne, nacoauneein leeochoauru lorerichuru tabaihuri jareeun, jitariin catemuleeuru canuhacha taojiai rucujueein, jitariin carujueleeurune maajeein rucuhecaaan nasae teinne coina. ¹⁹ Nii baihane laen caraajenihane: Inae niha araai jaanacaneein ichao-hin, tonajelanaala acau cohin, lenoneein, rachoojoeein naaonjoaanune jaanu,' naain suujua cuhane iriha nii coriqui coriquihonane jana jetaote; ²⁰ 'Asoneeojoaainaate, ena cojoanotiin cuhanete oriquiincha. Nii ii rucuhele inacojoeein arajiin rucujueein chu-naain iicha sirii, chaa raineen chaainti niha cureeinta,' nae jetao rai Cana Coaunera.

²¹ Nitohanihane jaunte, nechuhataain raineen chaque namute cacha coroata-janelanaala rucuhele siriin nena cacha, Cana Coaunera rai cairichainejeein ne, nita-jihane rai nihane jaun," naain jetao nii coriquihona cacha que erenaa *parabola* que acaauru relae Jesoso.

Nere tonoraain jerihane rijijieein ichaohin nenacaauru beraiha Cana Coaunerane (Mt 6.25-34)

²² Niritohane baiha jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: "Caa quene inara rai erenaa jereun. Jiaonriha lenoneein ichaohiche jaanu aina inara cajionecha que nererojoecaaichene. ²³ Jataain nelateein niha lenonene amurijiriinte, jataain nelateein ne inara ichao. Jerichanejeein techu nelateein niha cajionene amurijiriin jataain nelateein ne inara jaberoco.

²⁴ Coaracuche nachuhinti temule jaain, niicha quiineuri rucuhecuruhane jaanu coloheri siriin, naaonjoaain neeururiha rohirihuru. Nete laen Cana Coaunera, lenoneein ichaauruhane coina acaauruhacha quiine tein ne. Inarate rohirihuru amurijiriin jataain nelateein neeiche.

²⁵ Inaonjoa saain nihanatiin itolereneein suujua cuhane coaauca cachane nihanatiin, nichao cariaain ichaonaa nainihe. ²⁶ Chanuna aansijiin laajoiri que coacuhin nee-ichene nihanatiin, ichana nainequichene coalanaala itolere que nererojoecaaeriin neeiche.

²⁷ Coaracuche nachuhinti caohachaenanaain omarohin neeuruha caa ajaena ujuanecuru amihanejeein neeuruhane que airijinne. Nete aihuruha caa ajaena ujuanecurune tocohaneein jataain caohachaain inanacaenelu *rey* Salomoon, cajione caohacha que necoreteein nihilune saijieein. ²⁸ Nitohaneein mocoheeneein niha caa ajaena ujuanecuru natiinte, caohachaain omarohin neeuruhane jaanu tein ne Cana Coaunera. Tana nii amurijiriin inara- cachaneein neeichene cajione terichaain Cana Coaunerane esenetaaicheneta.

²⁹ Nitohanihane jaun, coa lenoneein, acau cohin, naaonjoaachene jaanuhacha que nererojoecaaeriin nihache.

³⁰ Satiin caa chauratane que Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaaurute, nechuhataain nitohaneein nererojoecaaeriin neeure. Nete laen, satiin inaraacha latei coitucuhin teraneen ne Cana Inaca Cana Coaunera. ³¹ Nitohanihane jaun jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaauruha cachaaurune jaan Cojoanonaa que coacuhin neeichenete lanaenereein inaraacha latei," nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Dedeeu charijibana satonohelanaala ichaonaana jaan (Mt 6.19-21)

³² Niritiin jetaote: "Jiaonriha casiin neeichene, charijieein teinti carenero beraain neeure irilaaain sirichauru, nii rijijieein inara beraain nerichaaunnine jaun. Inara Cana Coaunera coitucuhaneeneene, jataain coroatajajeein neeiche niqui. Nete jataain inara belaihanee jaun rai Cojoanonaa que inara rareein Ofa Cana Coaunera.

³³ Aihane jaun, jitariin nii inaraacha sirii rucuhele que necoreteein, cairichainejeein chaelai que latejiojoiiriin nenacaauru coroatajanecuche. Nitohaneein neeichenete, dedeeu charijibana satonohelanaala nena Cana Coauneraacha teeninu rariquicheein.

Nerinaain inara caje nii dedeeu inara raineen nenea ruluera. Nii bana asijiautooru nihanatiin ecu turuhin inara basijiahuna nainihe. Niheichu cojoano nihanatiin ecu enohin asaaena nainihe.

³⁴ Nitohanihane jaun jauriaanejeein caohatiin, nii chabana satonoelanaala nenea, nii ena nitaje rai nenea inara ichao, naaonjoai que coaacuche.

Letonoa jatoroain neeuche

³⁵ Letona jatoroain inara cajione jiaain neeuche, inara siricho mocohin conohanau.

³⁶ Charijieein teeinti, nesirihatena beseta caje cauhin, acujua dadaa fatoroone jana, acujua joaracaain raure nii letonocuru. Nii rijijieein jatoroain neeuche.

³⁷ Raotojoeinte neeurureein nii rai letonocuru, sinilanaala neeuruhane jana acaauru eruha nii acaauru fatoroone. Esinae rauhijiriinte raajenihane rori ichoae acaauru lauriaain lenone que acaauru coroaatiha cureein nii acaauru fatoroon. ³⁸ Dede cataaun, janonaa nichae, naaonjoain turuhane jana, sinilanaala cohacuruhanete, raotojoein neeurureein.

³⁹ Caohachaain inara rai caitoonjoa aonacuchete coitucuhiche. Chunocoha loreri erora turuhin basijiauha uha asijiatone coitucuhane, coatiha nii acujua joracarihei, nabana enohin basijiauha nii asijiautone coataa. ⁴⁰ Nii rijijieein inara netonai nainaan jatoroain neeuche, turuha urichaa inacoauneen nii jauriaa acaihaniji inaraacha cohajei Cachaneen nejanohanaa que,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Letoera tonoraera aina letoera tonoraai
(Mt 24.45-51)

⁴¹ Niritoha Jesosone jaun jetaote: “Leinjiin canacaanuhacha ii aina nerelanaanichaanune relanaa aitohi Curuaanaa, ainihane satiin raine maajeeinna aitohi,” naain caje bajaa Fedorone jaun jetaote,

⁴² “Tana coitucuhichene. Chariji jian, nii jataain nelateein nere tonoraeraneen loreri beraichanu que ratiri rai fatoroon, turuhanereen tiaain nii rai cachauru coroaatein acaauru sirihane coina. Tana satiin canuhacha cocoainai neeichene, canu cachauru beraichaneen neeichene coitucuhichene. ⁴³ Jataain raotojoeinte nereein nii nere tonoraera, nii letoain ratirihane jaa ichaa jerihane rijijieeine jana, eruha nii fatoroone. ⁴⁴ Nii banate, esinae rauhijiriin jerihane rijijieein ichahin nere tonoraain nihane, aca cocoinaan itolere niicha sirii coaranu que tereein rai fatoroon.

⁴⁵ Jana, ‘Jaitijiecha carajaain lanae turuha rai fatoroone’ naain coacuhin baasoneein niicha beraihuri quichauru, enecuru, naaonjoainuri que jaolequiin acau cohin, lenoneein, ajeein, naaonjoane jana ⁴⁶ eruhanete, rai cachaurunelanaala rai nere tonoraachuru cairichaa curichaa in Cana Coaunerane rijijieein acaentonai cairichaa cureein nii rai fatoroon.

⁴⁷ Jana inae nitohaneen coitucuhane saijieein, jatoroain nelanaala nii letoaa rai fatoroone tonoraelanaala, nenaate casetecareein jataain banejelanaala bisiin rai fatoroon. ⁴⁸ Nete laen coitucuelanaala nenea rai cacha, baaso ichaane nihanatiin coitucuruhane saijieein baaso ichaeraauru fautaeriin cairichanojoiniha cureein. Nitohanihane jaun, quiicha coitucui coitucuhetherihanune jaancuru cajene, jataain jelai amuritoheriin bajareeunni, canuhacha jerei ichacuruhane coina.

Jesoso coreniha ita que nejerateeuruha cachaurune
(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Canune caa chauratane que usi mocoha uun. Bajiaa nachuhinti chajaain mocohane jana turueneunlu. ⁵⁰ Jataain necairichanaa tabai abaantanunete ne. Nii jaunne, nii que turuhanereen tiaain, que nererojocariin neeun. ⁵¹ Inacojoein chachu, ‘Caa cana rai chauratane que jecha raoti ichaonaanaja turuaa uun,’ naaiche niqui. Aihei bajiaa. Rauhijiaain ita caje neleruhin niha cachane coinane turuunlu. ⁵² Nitohanihane jaunte, saouquin le lorerijieeincha ita aina ichaonacaauru, ena caje coauneen ita

caje neleruhin, nii nichatajaihuri que nejeratiha cuurureein nii coroatajaihuri. Jana coroatajaihurite, nejeratiha cuurureein nichatajaihuri que. ⁵³ Jana calaohi aina te nejeratereein rai inaca. Nii jana calaohite inaca que nejeratereein. Jana acaauru nebate, rai cacunu que nejeratihane jana, rai cacunu netonai que nejeratereein. Rai nacano que nejeratiha nebaenene janate, nebaene que nejeratereein rai nacano,” naain jetao Fedoro tonorae Jesoso.

Janonaa cojoinacaauru coitucuha cachane
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Nii baiha jetaote, leeochoauru cachauru rai jetao:

“Enoto soo nichajai que nijichorianaa coaraaichenete, ‘Urichaain elo,’ naain ereeichene, nii aitocoichene rijijieein esinae rauhijiriin uhe elo. ⁵⁵ Jerichanejeein techu, enoto mitu coarajeein cana raotono nichajai caje uaain jiatuha cujuanane, ‘Ajaarotorichaain,’ naaichene esinae rauhijiriin ajaarote. ⁵⁶ Cha coitucunaa jeriheichuru casajeeuru. Nitohaneein dede, cana rai chauratane, naaonjoain caje coaraain cha coitucuhiche natiinte, canu coaraaiche natiin, ‘Naaonjoaa ichaonaane cointe aicha,’ naain canu coitucunaa jereneeiche.

Aina nejeratenaa aina raotojoeeein niha cachane
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Chanuna baaso ichaain neeichene niha natiin, baaso ichaquichene coitucuhin nanaa jereneeiche. ⁵⁸ Nitohanihane jaunte, inae ena caje coauneein colurujuenojoi ineriquicheein. Aihane jaun, joesio rene inara amaa inara colurujueranu ajiniha aina rucuecuche. Ainihanete, inae coulurujuenojoi nequichene jaan cojoanonaa que turuhane bana, inara netonai colurujuiha nii nejerateeichene jaan jera joesio raine, inara tiha coaridiaauru bijihune, caresero cuhane inara enohaurureein. ⁵⁹ Nii bana jelai caje mituriheeicheein nii baaso ichaquichene jaan core nainaaiche jitaain inara coriqui jaohinne reein tiaan,” nae jetao cachauru rai Jesoso.

13

¹ Nii bana jetaote, turuha cuure cachauru Jesoso rene. Nitohaneein rene turuhin jetaote, “Jerosaleen nanaa Teenforo asaae lenonecuru sohin mocohin, Cana Coaunera coroaeca neeuruha Calileea cocoaichacuru tabaaurune janate, acaauru sohin jaonajaain, nii lenone acaauruhacha sohi coichana que acaauru coichana jasiite Filatora,” naain jetao Jesoso rai beure nii cachauru.

² Niritocuruhane jana jetaote: “ ‘Jataain naraaichuru amurijiriin osaaocuruhane jaun jecha aihure nii Calileea cocoaichacuru’ naaiche niqui. ³ Nete aine. Inara netonaite ohin nitajeriquicheein, inara ichao coreein jeriha Cana Coaunerane rijijieein neneeichene.

⁴ Jerichanejeein techu jerihane, ‘Nii leeochoauru Jerosaleeun ichaonacaaurulu amurijiriin jecha osaaotooruhane jaun, nii le choonca fosaneeuri ichoae comoe nii ucuuneein ininaanaja nanaa Silohe,’ naaiche niqui. ⁵ Nete aine. Nii aihuruhane rijijieein techu inara netonai ohin nitajeriquicheein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara ichao coreein ichaonaa jereneeichene,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Inacaeniha temulene que parabola que cache relaa Jesusone

⁶ Niritiin jetaote: “Leinjiin cache nocoana jana leinjiin temule sirihane jaun jetaote, inaacane coaraa cue. Nii jana leinjiinniji inacaeniha jaun jetaote, ⁷ nii ocoana beraicha cache rai jetao, ‘Aonaaun. Nichata jaanaca naineeinne niqui le jaanacaauru naineein turuhin caa temule coaraa unajacoon. Nena chabana inaacane jana coaraeneun. Aihane jaun chajaain ena sauhin jaao. Cha inacojoeeinte atane lanaaeca nere,’ naane jana jetaote: ⁸ ‘Aihachuhisi niquicha curuaanaa. Jauriaa nirijieein coarajeeune,

ena ajaanaa cuhane rai nasaji retuhin ajaena setuuru te temurau. ⁹ Nitohaneein tihanune saijieein inacaenihanete laen nainere sauhin jaohine,' naain jetao tonorae nii ocoana beraicha," naain jetao cachaauru relae Jesuso.

Nebetacanaa cojoanonaa bana leinjiin ene janori rarohacaera rautaa Jesusone

¹⁰ Nii baiha jetaote, nebetacanaa cojoanonaa bana sinacoca asae enohin jetao, cachaauru relae cue Jesuso. ¹¹ Nii jana jetaote, ecu ne leinjiin ene- lechoonca fosa jaanacanihane caje coauneein baasoniha jaberocone jaun caaun cunaiteein. Nitohaneein jetaote, suujua cuhane neein jaberoco asaeca coitucuchuhine jaun, nii chariji bana neraujasilanaala janori rarohacaain ne. ¹²⁻¹³ Nii ene coaraain jetaote, cotijiaain nichoae biji meracaain:

"Inaen ii cunai caje nerautaaicha ene," naa Jesusone rijieeoritiin, cunai caje nerautaaain nichaauraaain jetao, Cana Coaunera corojeein rachoojoe nii cunaitenaa ene. ¹⁴ Nitohaneein nebetacanaa cojoanonaa bana cunaitenaa rautaa Jesusone coaraain jetaote, obaje nii sinacoca curuaanaa. Nitohaneein obajeein jetaote:

"Niha saota janoneein amihanenaana jaan cojoanonaa. Nii amihanenaana jaan cojoanonaa bana nerauteratiha uuchera. Coa nebetacanaa cojoanonaa bana nerauteratiha uhachera," naa cachaauru raine jana jetaote:

¹⁵ "Chanuna nebetacanaa janonaa bana cha ichaain neeiche inara netonaine saijieein, cha ichaain neeuruha leeochoaurune jereneeiche. Tana inara netonai nebetacanaa cojoanonaa bana, inara baca, inara boro, naaonjoinuri cosi batuhin amaaiche jesinaaeca cohane coinane. ¹⁶ Nii rijijieeiina caa ene Abaraaun nefoerateneein nena, lechoonca fosa jaanacanein Moconajaera ichanohineein caaun cunaiteein nihane caje, nebetacanaa cojoanonaa bana rautaaun," naa Jesusone jaun jetaote, ¹⁷ jataain nocoejeeure jetao, nii aina nejeratenacaauru. Ne jetaote jataain itolere que nelateein, itolere ichaa Jesusone coaraain jetao coroaecure satiin cachaauru.

Mosatasa ucuhe que parabola que cuuaain cacha relaa Jesusone
(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸⁻¹⁹ Niritiin jetaote: "Coaracuchenachuhinti aansijihan mosatasa ucuhe natiin, no-coana jana temuha cachane jana omarohin fohecane, rai nunecuru que nucuhateeruha tajaacurune. Nii rijiicha cacha inae Cana Coaunera Cojoanonaa canuhacha tei que ichaoha cachane," nae jetao Jesuso.

Faan jorerera que cuaain parabola que cacha relaa Jesusone
(Mt 13.33)

²⁰⁻²¹ Niritiin jetaote: "Coaracuchenachuhinti faan ichacuruhane coina neleeriha tabaain nii colihane jaanu que jorerera teein, nichata sajeein coujunaca que arina coujunacate leinjiin ene, inae neleeriha tabaain nii colihane jana caje arajiin faan jaane coina. Nii rijijieeinte neleeriha tabaain colihane coina nena jorerera rijijieein, neruujia cacha ichaone coina nena ne Cana Coaunera Cojoanonaa," naain jetao acaauru relae Jesuso.

Acuujua jaratoelanaala nena
(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Nii baiha jetaote, Jerosaleeun cuuruna jaaun jetao, situuruna jaaunru nenacaauru nenaanajaaunru, neseuru, naaonjoainuri naineein cachaauru relajeein cuujue Jesuso. ²³ Nii jana jetaote:

"Curuaanaa, jataainna corootajaacuruha caa nosa caje nichotenacaauru," naain caje bajaa leinjiinne jaun jetaote:

²⁴ "Eenjeen. Nitohanihane jaun, nii acuujua jaratoelanaala nena cuhane enooche. Arajiite niqiu enonaa jerereein nete nainecurenereein.

²⁵ Inae ecu tihane bana nimichuhin acujua fuha nii loreri erora nete, inara airiniha nedainequichene, ‘Curuaanaa, acujua joaracaaune enohacaanura,’ naaichene janate, ‘Inara coitucuhanune coalanaala, cha nequiche chaainti,’ naa inara rai nii loreri eroranete, ²⁶ ‘Ti ainane lenoneein, acau cohin, naaonjoarejetocooanulu. Iite canacaanu relarejetohi canacaanu berooru cuhanera,’ naaichene janate, ²⁷ ‘Inae inara rai aito-coaaun, cha nequiche chaainti. Inara coitucuhaaun. Naain cacaje amuuche, baaso ichaechajeein ichaonacaauru,’ nareein. ²⁸ Nii banate, inara airiniha nedainiquichene inara catu rihoneein chanaa curiquicheein, Cana Coanera Cojoanonaa que neeuruha satiin *profetacuru*, Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainurine coarajeeincha.

²⁹ Nitohaneeinte enoto mitu nichajai coarajeein cana jaabiji nichajai caje, enoto mitu nichajai coarajeein cana raotono nichajai caje, enoto mitu nichajai caje, enoto soo nichajai caje, naaonjoainuri nichajai cajeeurute turuha uurureein cachaauru, Cana Coanera aina rai Cojoanonaa que neein nelauriaain lenonecuruhane coina.

³⁰ Nitohanerichaaanne jaunte, nii ena jaolecooruhane jaunru nelatelanaala n-nacaauru tabaaurute, ichoaichaniha ranojoinnein niha cuurureein. Jana leeochoaauru amurijiriin nelaaetoha nocoetonacaauru tabaaurute, satononejeein ranojoiniha cuurureein,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jerosaleen cocoaichacuru coreniha chanaa Jesusone (Mt 23.37-39)

³¹ Niritohane jana jetaote:

“Chajaain ena caalai caje amuu. Ii sohinte ii jaonaa jere Erodesicha,” naauruha Jesoso rene turuhin fariseeocuru tabaaurune jaun jetaote:

³² “Aiha niqui. Chajaain nii ataibinae rai: ‘Enene, eresi, eresi cojoanoon, naaonjoaichurune coitucuhichuru sitaain, cunaitenacaauru rautaaun, naaonjoareeunni,’ naain benichuche. ³³ Nena laen enene, eresi, eresi cojoanoo, naaonjoaainchuru canuhacha ichaneni ichaechajeein cuujuereunni, nii Jerosaleeun edaa onaa naineniha leinjiin *profetane* jaun, ecu turuhanune reentiaaincha,” naain Erodesi rai beratihane baiha jetaote:

³⁴ “Cairichaaajoaaiche nohane satiin Jerosaleen cocoaichacuru, inara rene Cana Coanera letonocuru, chaen *profetacuru*, naaonjoainuri bодоosiin ajeri que sohin jaonajaaonquichene jaun. Araai saaine niqui nitaro asae calaohichuru sararaain siniha ataoharine rijijieein, inara ranaa jereun, nete cacoitucunaa jereneeiche. ³⁵ Aihane jaunte inaen jelai neriquicheein. Inae cacoharariheeicheein nacoaauneein inara rene turuhanune reentiaaincha. Nii nacoaaunein tururichaaunine cojoanonaa banate: ‘Raotojoein turuhine Cana Coaneraneein nena cana Curuaanaara,’ nariquicheein canu raicha,” nae jetao cachaauru rai Jesoso.

14

Laracaain cunaitenaa rautaa Jesusone

¹ Nii baiha jetaote, nebetacanaa janonaa bana leinjiin curuaanaa fariseeo loreri asae lenoniha cuha Jesusone jana jetao colurujueeuruhane jaanu leratihane coaracuruhane coina, “Chatohanaicha ichareein,” naauruhane jaun jetao ecu coarajeeure leeochoaauru fariseeocuru.

² Nii jana, niritiin coaacuruhane que nainaane jaun jetaote, ecu rohan niha leinjiin cacha laracaain cunaitenaane jaun jetao:

³ “Nainihana nebetacanaa janonaa bana rautaeraa leinjiin cunaitenaane. Tonaquiche inara,” naain jetao Cana Coanera aitoonjoa que cacha relaurera, chaen fariseeocuru, naaonjoainuri caje jetao bajaee Jesoso.

⁴ Nii jana inauheneecha curuaaequuin aonajeeuruhane jaun jetaote, biji que nii cunaitenaa mucuhin rautaaun jetao letoae amuhane coina.

⁵ Nitohaneein cunaitenaa rautaaain jetaote:

“Chariji inara caje nebetacanaa janonaa bana naluha rai toro acau netaojianaja atane jachu ucuacaain nenea cuhanene jana, inauheneecha rocoelanaala coarajere. Ainihane rai calaohi naluha acau netaojiana jaan atane jachu cuhanene, nirijieein rocoelanaala coarajere,” naain fariseeocuru caje bajaa Jesusone jana jetaote, ⁶ tonoraelanaala inauheneecha aonajeeure.

Nesirihatena beseta que cotihanojoihuri

⁷ Niritoha Jesusone jana, nelaurianaanaja rori caohacha janijiin nichoae nelauriaauruha nii cotihanojoihurine coaraain jetaote, acauru suujuatiha:

⁸ “Chunocoha inara cotihaca nesiriatenaa beseta quene, jiaonriha rori caohacha janijiin nichoae nelauriaaichene. Nabana turuha uha inara amuritoheriin nelateein nenea cotihanohinete, ⁹ ‘Nii ii rori jianeute ecu nelauriamiin caa leeochoa,’ naa uha nii inara cotiharane, coejetiin rori baaso ichoae nelauriaa cunaa nainequiche. ¹⁰ Aihane jaun nii ajiniha inara cotihara nihane, rori baasonejeein nenea ichoae nelauriaauche. Nii banate turuhin, satiin nii ii rohan rori ichoae nelaurianacaauru notaracaae, ‘Caa rori caohacha ichoae nelauriaa uura quiicha belai,’ naa nii inara cotiharane, ichei caohachanere. ¹¹ Nitohaneein leeochoaauru amurijiriin nelateein nenea jerenacaaurute, necoeje chanunojoiniha cuurureein. Jana nii nelatecuruhane coaratelanaala nenacaaurute, raotojoein ranojoi niha cuurureein,” naain jetao suujuatenajae Jesuso.

¹² Niritiin jetaote acauru cotihara cache rai jetao:

“Cachaauru cotijiaain corootenaa jereeine, jiaonriha ii nejeraauru, charaaichuru, iicha belaihuri, ii laurijiracuru coriquihonacaauru, naaonjoainuri cotihaquine. Acauru cotijiaain acauru coroaateine jana, ii cotijiaain ii coroaateeuruhanete, inae ii rai nii cainaenereein Cana Coaunera.

¹³ Nitohanihane jaun beseta ichana jereeine, cairichaihuri, nelatelanaala nenacaauru, bacosacuru, maosacuru, naaonjoainuri cachaauru cotihacu. ¹⁴ Acaaurute laen ichei cainana nainecurenihane nihanatiin, Cana Coaunera ichei cainaa cureein, inae rai cachaneein nenacaauru ichatiha oo caje Cana Coaunerane bana,” nae jetao nii cotihara fariseeo rai Jesuso.

*Cana Coaunera Cojoanona que cache relaa Jesusone
(Mt 22.1-10)*

¹⁵ Niritoha Jesusone jana aonaain jetaote:

“Bajiaanachuhinti Cana Coaunera Cojoanona que neein lenonenihacache,” naa Jesuso rai leinjiin acauru aina rori ichoae nenaane jaun jetaote:

¹⁶ “Coaracuchena chuhinti leinjiin cache jetao, lenone jaain arajiin cachaauru cotiharate. ¹⁷ Nitohaneein jetaote, inaan jatoroaa nii lenonene jana jetao rai letono letoae cotihanajaane coina.

Nii jaun jetaote, cuhin acauru rene turuhin: ‘Chajaauchete lenone, inae jatoroaa lenonera,’ naain cotihanajaane jana jetaote: ¹⁸ ‘Saan, naininaaun. Ena atane coretichaaunne jaun coaraa cuhanunete ne. Canu que ii suujua acateeu,’ naain jetao berate leinjiin. ¹⁹ Nii jana leeochoa jetaote: ‘Lechooncaain toro amihanenaa que nelatei coretichaaun enane jaunne, acauru coujuhin coaraa cureeun, amihanenaa que nelatecuruhane coitucuhanune coina. Nii jaunne ichei aitoon caque ii suujua acateeine coina,’ naain beratihane jana jetaote, ²⁰ leeochoa netonai: ‘Ena nesirihatihanune jaun nainihaaun uhanune,’ naain jetao satiin ita rijitiin beratihacoaure, acauru que suujua acatiha acauru cotiharane coina.

²¹ Nii jaun jetaote, jelaiha cauhin nii rai aitocuruhane rijitoejin biha cue rai fatoroon rai nii letono. Nii jaun jetaote obajeein, ‘Chajaaain soroneein nese sacutaain cuhin, cairichaihuri, cache nelatelanaala nenacaauru, maosacuru, bacosacuru, naaonjoainuri cotijiaain cajiha uhanajaau,’ nae jetao rai fatoroon nii letono rai.

²² Nii jaun jetaote, nii rai aitohane rijijieein satiin cachaauru chaque nelatelanaala nenaacauru cotijiaain jetao: ‘Curuaanaa, inae nii carai aitohine jaa ichacaaun. Nete jaiti caute nelaurihananaajauru,’ naa nii letonone jaun jetaote: ²³ ‘Chajaain nenaanajauru naineen cuhin, unaa jereraauru leeochoauru cachaauru cotihanihute nemomiin canu lorericha. ²⁴ Coatiha inae canu loreri asaae lenonecururihaain nii jauriaanejeein cotihanojoinunrita,’ nae jetao nii letono rai fatoroon,” naain jetao nii cacha tonorae Jesoso.

Jesoso cacha nena jerichaane, necairichanaa abaantaacanete ne.
(Mt 10.37-38)

²⁵ Jelai caje amuha Jesusone jana, arajiin sacuuruha cachaaurune jaun jetaote, acaauru rai: ²⁶ “Chunocoha canu esenetaain canu cachaneein nenaajerihane, rai inaca, rai neba, rai comasai, rai bereecuru, rai nejeraauru, rai baihuru, rai jaberoco, naaonjoainuri belaihane amurijiriin cacoelaain quere tonoraain nihanete ne.

²⁷ Canuneein nihanune coitucuhin canu cachaneein nenaajerera, coroso que airichaaunnine rijijieein itolere necairichanaa abaantaain letohaanune jaan ichaain neeine. Jana ainihane, coatiha canu cachaneein nenaanainihei chuni.

²⁸ Tana inara tabaauru, leinjiin loreri janaajerihane jauriaanejeein nelauriaain: ‘Necha besautiana nainerichaaunni,’ naain coaucane coitucuhichene. ²⁹ Nitohaneein coacuelanaala ichaain, nunuheniha nenaatihane baiha jianihanete, satiin ecu situhin coaraauru nainere: ³⁰ ‘Caa leinjiin cachate niqui caa loreri ichana jere. Nete jauriaanejeein besautiaane jaanu que coacuhin ichaenihane jaun nainaelanaala ecu jiane,’ naain erenaa nainecurure que cachaauru. Aihane jaun jauriaanejeein besautiana nainihane coitucuhane coina coaauca nii loreri ichara cachane rijijieein coamiin canu cachaneein nenaajerera.

³¹ Nii rijijieein techu jauriaanejeein nelauriaain coauna nainere leinjiin *rey*, leeocho *rey* aina sonaana que nenaajerihane: ‘Necha lechoonca oharaancani soondarooru aina caa coroata choonca oharaancani soodaroo aina nenaajerera *rey* amuritonaanainichaaun,’ naain coaucane jana, ³² nainenihane coitucuhanete, jaiti coriaae niha nii nejeratihane jaa *reyne* jana, raotojoein jiniiquiin ita aina rucujueein ichaauruhane coina jitariin nii leeocho *rey* nejeratenajaacha bajai tihane coina aitiin nere beranu letoare.

³³ Nii rijijieein coacuelanaala, niicha sirii jianena jerelanaala nenaajerera, coatiha canu cachaneein nenaanainihei.

Cotebihane jianihane, nii chaque nelateniha tebene
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ Coaracuchena chuhinti jataain nelatiha niqui tebene. Nete nii cotebihane jianihane, inae chaque nelateein nenere. ³⁵ Niheichu temule jaacane coina, atane jasiitihacane jaanu que nihanatiin nelaterihei. Nechu jataain joaereente jaoleneein nere.

Nii rijijieein nii chaque nelaterihei, relaanune rijijieein ichaohane baiha, jianein niha canu cachane. Caa caitoonjoan aonacurumiin uricho nacaauru,” nae jetao nii arajiin sacuurera cachaauru rai Jesoso.

15

Rai nitajenaa carenero eruha carenero beraichane que cuaain nenaaparabola que cacha relaa Jesusone
(Mt 18.10-14)

¹ Satiin naraaichuru Jorioocuru cairichaeriin Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraaurera, chaen leeochoauru cachaauru baasonein ichaonacaauru, naaonjoainuri jetaote, Jesoso rene turuure irihane aonacuruhane coina.

² Nii coaraain jetaote, “Caa cachate osaaonacaauru cachaauru raain nihanatiin acaauru aina lenonenajaque,” naain jetao Jesoso necoeje chanuure Moisesa aitoonjoan que cache relaaaurera aina fariseeocuru.

³⁻⁴ Niritocuruhane jaun jetaote, acaauru rai: “Tana chunocoha inara caje lefashaain carenero siriquichene jana, nitajiha leinjiine nii iscoonchoonca iscooni ratiriin nii nitajenaa carenero ariha curiquiche eruhichenereein tiaaine. ⁵ Nitohaneein inae eruhichenete raotojoein baijiaain turuaain, ⁶ loreri asaae inaraacha belaihuri, inara laurijiracuru, naaonjoainuri cotijiaain, ‘Canu coroaecuche. Inae carai nitajenaa carenero eruhanu,’ nanaa naineriquiche.

⁷ Nii rijijieein techu osaaocuruhane coitucunaa jerelanaala neeuruha nii iscoonchoonca iscooneeurine jana, leinjiin cache osaaocane coitucuhin, Cana Coaunera lateein rene turuhane, nii iscoonchoonca iscooni corojelanaala, nii leinjiin turunaacha coroaecure dedeeu nenacaauru,” naain jetao fariseeocuru tonorae Jesoso.

Coretiin nenea moneda nitajenaa eruha enene que parabola

⁸ Niritiin jetaote: “Nii rijijieeintechu, leinjiin ene, lechooncaain moneda jataain rai nelateineein nenea caje nitajiha leinjiinne, tana raafariin mocohin, eruhanereen tihaain loreri asaji lojoiin caohatiin aririhane. ⁹ Nitohaneein ariin eruhane, tana niicha belaihuri, chaen rai laurijiracuru, naaonjoainuri cotijiaain, ‘Canu coroaecuche. Inaen canu rai nitajenaa jataain canu rai nelateineein nenea moneda eruhanura,’ nariha nii ene ne. ¹⁰ Nii rijijieein techu, ita corojeein neure Cana Coaunera rai anjeraauru, nosa caje nichoteein niha leinjiin cachanera,” naain jetao acaauru relae Jesoso.

Rai calaohi ocoala que suujua acatiha rai inacane que parabola

¹¹ Niritiin jetaote: “Niha jetao leinjiin cache corojataain calaojoiin. ¹² Nii jana, nii rai calaohi ocoala jetaote: ‘Ofa, canu rai, ohine bana carainein neeninu iicha sirii irihuru, ii atane, ii rucuhele naaonjoaihunri leruu,’ naane jaun jetao, nii rai ninana aina acaauru nainein jetao lerue nii acaauru inaca.

¹³ Nii jana rai nocoala jetaote, nii baiha neeoriin jetao nii que banijiaai que jitariin necoreteein jetao nii coriqui aina coriajai atane cuhin, nechuhataain joaereein jitariin rai coriqui jaohin nichao que ichoae.

¹⁴ Inaen jitariin rai coriqui jaohane jana, nii nihane jaan neniha quinacaine jaun jetaote, ecu mijitena que necairichae.

¹⁵ Nii jaun jetaote, nii nihane jaan nenea leinjiin cache caje amihanenaa ariha cuhane jaun, rai cosichuru beraihane coina jetao letoae nii cache.

¹⁶ Nii jaun jetaote, nii cosichuru lenone raain que lenonenee rijitocojoae. Nejetaote nene rai cha tera.

¹⁷ Nii jaun jetaote: ‘Arajiin neeuruha ofa rai amihanenacaauru natiinte, itolere bana ne banejelanaala acaauru lenonenu, cau mijitenacaaun ohajihanu canune jana.

¹⁸ Jelaiha cauha cuhanunete ne ofa loreri asae. Chaenne inae ofa rene turuhanune: “Jataainine banejelanaala baaso ichaaun Cana Coaunera aina, ii aina, naaonjoaaincha.

¹⁹ Aihane jaun jiaonriha inae ii calaohineein caeteeinera. Raujiaain ichei amihanenacaauru rijijieein caeteeura ofa,” nareeunni ofa raicha,’ naain jetao suujua ere nii cache calaohi ocoala.

²⁰ Niritiin suujua irihane baiha bero cuhane cuhin jelaiha cauha cuha rai inaca loreri asaene jana jetaote, jaiti nita nihane jana coariin cairichaojoaain coaraane jaun, soroneein coinetein jetao que baluunetiin, jataain belain rae nii rai inaca.

²¹ Nii jana jetaote: ‘Jataain banejelanaalane baaso ichaaun Cana Coaunera aina, ii aina, naaonjoaaincha ofa. Aihane jaun jiaonriha ii calaohineein caeteeinera ofa,’ nae jetao nii calaohi, rai inaca rai. ²² Nejetaote niritohane jana: ‘Chajaaain erojoein cajione enachasine uhaain, caa rai cajione coreeuche. Chaen rai biji couturi que leinjiin anicho

teen, rai tija quene maajeen safato curuhacuche. ²³ Chaen leinjiin baca narejeen coereneti soochete, lenoneein beseta ichacaache, ²⁴ ohin nitajihane rai ne caje turuha uha caa canu calaohine jaun,' naain jetao rai cachaauru letoae nii inaca.

²⁵ Nii tonohanau jetaote, neeuruha irihurune jaun nihane caje cauha uhe nii calaohi inana. Nii jana jetaote, inaen nenaanaja catainaane jana jetao, auno toteein raansauruhane jana erunajae. ²⁶ Nii jaun jetaote, nii leinjiin acaauru cacha cotijiaain jetao: 'Chatohanai besetate ichaquicheta,' naain caje bajaane jana jetao, ²⁷ 'Ti nejerate jerichanejeen raurohin turuhane jaun, baca narejeen coereneti soerateein beseta ichae ii inacara,' naain rai biha nii acaauru cacha, nii calaohi inana raine jaun jetaote, ²⁸ jataain obajeein loreri asaae turunaa jerene. Nii jana jetaote, raajenihane coinetein raa cue nii rai inaca, acaauru aina nihane coina.

²⁹ Nii jana jetaote, jataain rautaelanaala jetao: 'Iite raotojoein araai jaanacaain ichei nelateein nihanune coitucuhi. Chaen nechu canu letoaaine chabana coiintelanaala ichaain neun. Nii sainejeen chariji bana leinjiin niji carenero tihee carai, canuhacha belaihuri aina sohin beseta ichacaaune coinata. ³⁰ Nii saijieeinte turuha caa ii calaohi, ene cojoaeloroerihuru aina nechu joaereein ii coriqui jainne janate, rai baca coereneti sohin teeicha,' naa coetaain rai inaca raine jaun jetaote,

³¹ 'Aiha chuhisicha cacalabi. Iite chuhisi itolere bana canu aina neeicha. Nitohanihane jaunte satiin quicha sirii icheineein nera. ³² Nete laen ena esinae rauhijiriin caohachae beseta ichaain rachoojoihacachene, ohin nitajihane rai ne caje nacoaaunein turuha ii ocoalane jaunra,' nae jetao rai inaca," naain jetao acaauru relae Jesoso.

16

"Caohachaain jecha ichareein," naain loreri beraichaanu que cacha ratiriha rai fatoroonne que parabola

¹ Niritiin jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: "Niha jetao leinjiin cacha jataain coriquihonanein. Nii jetaote, rai loreri beraichaanu que leinjiin cacha ratiri jitariin rai rucuheleuru, rai cachaauru, rai coriqui, naaonjoaihunri beraichanu que. Nii jana nii rai rucuheleuru itajihacoane jaun jetaote: 'Inae ichujeleuru itajeein, ii coriqui que niicha jerei ichaa taa ii cachara,' naain jetao biha cuure nii fatoroon rai.

² Nii jaun jetaote cotiharatein: 'Chatohanai ichaaine jaunna, ii biha uure canu rai. Chajaain jitariin chamijianeecuru cocoirichaain uhane coitucue. Inaen nenacaen nainihee canu loreri aina canu rucuheleuru beraichanu que neeineta,' nae jetao nii rai fatoroon.

³ Nii jaun jetaote: 'Chana nohane jana ichareeun, camijaneen caje canu sitaa canu fatoroone jana. Coatiha atane que chatohanai amihanena ichana que nelatejeecaanne coalanaalata. Chaen nechu jataain nocoejeun cacha caje chaelai bajaanune quera,' naain coaucane baiha jetao ⁴ 'Saan. Inae canuhacha ichaneni coitucuhanu, canu amihaneen colane nedaanune bana canu raa chunocoha loreri asaaene coina,' naain jetao suujua ere nii loreri beraichanu que niicha ratirii.

⁵ Niritiin jetaote, leinjiana leinjianaain jetao, nii rai fatoroon que rebeonacaauru cotijiaain: 'Inaonjoaain rebeoqui canu fatoroon queta,' naain bajaane jana jetaote; ⁶ 'Lefasha bareranei erene que ne rebeconra,' naain jetao tonorae nii jauriaanejein niicha cotijiai. Nii jaun jetaote: 'Saan, aihachuhisi. Nocoa nii rebeoquine jaan, ninu nelauriaain saoquichoonca bareranejeicha laenaaura,' naane baiha jetao, ⁷ Leeocha cacha rai jetao: 'Inaonjoaain jana rebeoqui ii, canu fatoroon queta,' naain bajaane jana jetaote: 'Lefashai costaronei tirico quene rebeconra,' naain tonoraane jaun jetaote: 'Saan, aihachuhisi. Nocoa nii ii rebe. Fosachoonca costaronejeicha cau teen laenaaura,' nae jetao rai.

⁸ Nitohanein jetaote, jataain nainaan rai caohachanuhacha que coacuhin ichaa nii rai loreri beraichane que nainae nii rai fatoroon.

Nitohaneeinte Cana Coaunera Cojoanona que neenihuru amurijiriin, jataain nainain rai caohachanuhacha que coacuhin neeure Cana Coaunera coitucuhichuru,” naane baiha jetaote:

⁹ “Inara netonoaite nii rijjijeein Cana Coaunera tenojoi beraichaneein neeiche. Aihane jaun nii itolere inara rai Cana Coauneraacha teei que, aca jerihane rijjijeein niicha jerei ichaain neeuche, inae ohichene bana niha raotojooein inara raeranune coina.

¹⁰ Nitohanihane jaun, aansijiin laojiri raa cachane niha natiin caohachaaain nii rai teraacha jerei icharate, arajiin cha raane jerichanejeein caohachaaain ichareein.

¹¹ Nitohanihane jaun, caa nitajerai nena chauratane que cha siriin neeichene nihanatiin caohachaaain ichaeneeichene coatiha nerinaai inara rai esinaen rauhijiriin chabana nitajenaachanejeein nena tera. ¹² Aihane jaun, inara rai eroraqui tenojoi que caohachaaain cha ichaain neneeichene, coatiha nerihaaain inara raineein neeninu tera.

¹³ Nihei chuni coroatajai fatoroon rai niicha latei icharaneein nena nainei, nabana leecha que jaolecohin, leechaacha ere tonorana nainihane jaun. Nitohanihane jaun Cana Coauneraacha ere tonoraain nena jerichaane, nii canaacha jerei que coauna nainihaaca,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

¹⁴ Niritoha Jesusone jana aonajeein jetaote, Jesoso necoeje chanuure fariseeocuru, acaauru jataain coriquiicha que coacuhin neeuruhane jaun. ¹⁵ Nii jaun jetaote, “Inarate caohacha icha nocoetiin neeiche itolere bana cachaauru notaracae. Nete inara suujua cuhane inaraacha coacui coitucue Cana Coaunera. Nitohaneein jataain nelateineein cachaauruhacha coarai que te jaoleque Cana Coaunera.

Cana Coaunera rai rauhi inoaensi aina Jesosohacha tei rai cojoanona

¹⁶ Moisesa, chaen *profetacuru*, naaonjoainuri cojoanonaate turuha Joaan Baotisitane que tiaaajoaain nelu. Nii caje coauneeinte beebejenojooein nelu Cana Coaunera cojoanona canuhacha turuai. Nii quete necounujueeure nii canuhacha teei Cojoanona sirichuruhane coina.

¹⁷ Canu Cojoanona que neeichene nihanatiin satiin Cana Coaunera rai rauhi inoaensi tonoraain neeichenete caohachae.

Comasai joaera que cacha relaa Jesusone (Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ Leinjiin cacha rai comasai jaohin leecha ene raanete jataain osa que nesaruha aicheein. Jerichanejeein techu, lana joaera ene raain niha cachane osa que nesaruha aicheein.

Jataain coriquihona aina oha cairichainein nena Lasarone

¹⁹ Niha jetao leinjiin cacha jataain coriquihonanein. Nitohaneein coriquihocane jaun jetaote, itolere bana jataain cajione caohacha que necoreetein, lenone caohacha nejesina que beseta ichanajaque. ²⁰ Nii jana jetaote, ecu ne jaberoco nainecojoaain abero siriin leinjiin cairicheinejeein nena Lasaro. Aca jetaote, nii coriquihona loreri chajeniha lauheque nejesinane atanichoe. ²¹ Nitohaneein cairicheinejeein nihane jaun jetaote, nii coriquihona rori caje nalunaa rai lenone con raain que lenonena jere nii cairichei. Nii jana remaaecuru jetaote, rohan turuhacoaain nii rai nabero lojoihure.

²² Nitohaneeinne baiha inae oha nii cairicheinejeein nena- nii Lasarone jana jetaote, amaaure anjeraauru Abaraaun aina dedeeu nihane coina. Nii jana jetaote, nii coriquihona netonai inae ohane jaun conautecure.

²³ Nitohaneein ohin necairichauruha onacaaurune jaan netiin necairichajeein, nita icharajeriin neein Abaraaun coaraa nii coriquihonane jana jetaote, Abaraaun rohan ne nii jaiti jiniiquiin ichaauruhane bana niicha cairichaerii Lasaro. ²⁴ Nii jaun jetaote: auhaquiin: ‘Cairichaaajoaain cacoharaaura ofa Abaraaun. Atiin nii Lasaro rai aitoote, esinaeca que biji coturi macohin setejiaain calele jelaroaa uhinera. Caune

jataain necairichajeeun usi tabai janara,' naane jana jetaote: ²⁵ 'Aiha chuhisi niqui. Nete jiniiquiin inara jaberoconeein ichaohichene bana, jataain raotojoei ichaonaa que ichaorejetohilura cacalabi. Nii jana caa Lasarote, jataain ichaonaa baaso que ichaohin cairicheinejeein nerejetelu. Nii jaunte nii coacuhin, necairichaequi iine jana, aca caohachaain ranojoneein nera. ²⁶ Nii choae tacaain techu, cana cataaun ne jataain ucuacaain ucuha jachu satonoelanaalara. Nii jaun nii inara nichae situnaa nainecuruhi cajicheique nenacaauru. Niheichu inara niha natiin nii cajicheique turunaa nainihee-icheta,' nae jetao Abaraaun, nii coriquihona onaa rai.

²⁷ Niritoha raine jaun jetaote: 'Nii jaunne ichei aitoon, canu inaca loreri asaae ²⁸ nii neeuruha saoquii canu nejeraaurune jaaun Lasaro letohaine, acaauru rai iriha cuhane coina. Nabana caa necairichaecaaunne jaaun acaauru netonai uuruhane coataara, ofa Abaraaun,' naa nii coriquihonane jana jetaote; ²⁹ 'Nete Moisesa aina *profetacuruhacha* laenanohin siriin neeure, nii tonoraain neeuruhinera,' naa Abaraaunne jana jetaote; ³⁰ 'Aiha chuhisicha ofa Abaraaun. Nete acaauru rene ichanaain turuhin biha leinjiin onaane, acaauru netonai nii esenetana nainecururera,' naa nii coriquihonane jana jetaote; ³¹ 'Aiha chuhisi niqui. Nete Moisesa, chaen *profetacuru*, naaonjoainuri esenetaaurenihalune rijijieein, acaauru rene ichanaain tururuha onacaaurune nihanatiin, esenetana nainecurunerera,' naain tonorae Abaraaun," naain jetao fariseeocuru suujuate Jesoso.

17

Jataain necohalajiine osa que namute cache saruera

(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Niritiin jetaote:

"Itolere banate nereein osa que inara sarueranu. Nete laen jataain necairichanaa coaareein nii osa que leeochoaauru saruera cache. ² Nitohaneein caa ena Cana Coaunera coitucuhajeraauru sarueratiha osa quene ajiniate caohachare nulunoque ajeri tijichaaain cucuana cuhane joaeratenojoi nihane. Aihane jaun nii que necohalajiin neeuhe.

³ Chatohaneein baaso ichaain niha ii nejerane suujua teeu. Suujua teeine jana ii ere tonoraain caohachaain nichao coreein nihane que ii suujua acateeu. ⁴ Lejiichoo cuhane caaunsi saneein ichei baaso ichaain nihane nihanatiin, caaunsi saneein turuhin, 'Inae laen coaiteihaaunnita,' naa uhane, que ii suujua acateeu," nae jetao Jesoso.

Esinae rauhijiriin esenetaacane itolere ichana nainichaane

⁵ Nii jana jetaote: "Jataain itolere ichana nainiha Cana Coaunerane esenetaain nihacaanune jaanu teeu canacaanu raicha," naauruha Jesoso rai niicha cocoainauri afosotoorune jaun jetaote:

⁶ "Mosatasa ucuhe laojoiri jataain aansijieein nena rijijieein aasaeriin esinae rauhijiriin esenetaaichenete caa shabeento rai: 'Niilai caje nerocohin caa cucuana cuhane omaronihunra,' naaiche caa shabeento raine inara ere tonoraain aiche caa shabeentora," naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

Letononeein nenaacha ichaneni

⁷ Niritiin jetaote: "Inara leinjiin cachaaquichene jana, inara ocoana jana temule jaane jaanu que atane retuhin, baca beraain, naaonjoanne caje cauhane janate rai: 'Nelauriaaute lenoneei,' nanaa coacuhelanaala: ⁸ 'Chajaain ena canu lenonenu jaain, ena uhaaune lenoneein acau coe. Nii baihate ii netonai lenoneein acau coriquincha,' nariquiche. ⁹ Nii choae tacaain techu, 'Narihara,' nanaa coitucueneeiche nii inara cache rai, letoaain neeichene jaan ichaain nihane coreniha. ¹⁰ Nii rijijieein inara letoaain niha Cana Coaunerane jaan nainaaain neeichene bana, nainiheeiche: 'Jataain cache caohacha neeine nihacaanura' naain erenaa nainiheeiche. Raujiaain: 'Canacaanu

letoaain nihalune jaanchane inae nainacaanura,' naauche," nae jetao acaauru rai Jesoso.

Lechoocain cosibi aonaain caaun cunaitenacaauru rautaa Jesusone

¹¹ Jerosaleeun cuhane jaun jetaote, Calileea, Samaria, naaonjoainuri batane cataaun situhin cue Jesoso. ¹² Nii jana jetaote, leinjiin neseu turuhane jana jetao, nii nese caje que taca cuure lechooncaain cosibi caaun cunaitenacaauru cachaauru. Nitohanein cuhin jetaote, cocoaeraa cacha rohan turuha nitohanai cunai aonaera cachane jaun jetao, Jesoso caje coriaae netiin:

¹³ "Cairichaojoaain nohane canacaanu coaraaura cacha relaera Jesoso," naaunre jetao Jesoso rai ehequuin. ¹⁴ Niritocuruha raine jana jetaote:

"Chajaaincha saseredotecuru rene turunichuchete inara coaracurumiincha," naa acaauru rai Jesusone jaun, cuujueeuruhane jana jetaote, inae cosibi caje nerautaa somaraain neeure, acaauru dadaelanaala aitoa Jesusone saijieein. ¹⁵ Inae nitohanein nerautaauruha acaauru cosibi cajene coaraain jetaote, jelaiha nejenohin cuhin, tonijiaain ereein Cana Coaunera coroaajeein jetao, ¹⁶ Jesoso acatiha rai tijia asae atanichoae neseoriaain jetao, rachoojoe leinjiin cacha Samaria cocoaicha Jorionelanaana nena. ¹⁷ Nii jaun jetaote:

"Tajian lechooncaauruhani caa cosibi caje nerautanacaaurune. Aancaauru chaen leeochoauru iscoon neeurita. ¹⁸ Leinjiin caa Jorionelanaala nena cacha estaraajero-hachate jelaiha nejenohin Cana Coaunera coroaeca uhe rautaanune corenihara," naain

¹⁹ "Esinae rauhijiriin esenetaaine jaunte, ii cunai caje nerautaa, chajaain nimichuhin caunihura," nae jetao rai Jesoso.

Naaonjoaain tururichaa in quiicha tei Cana Coaunera Cojoanonaane (Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Nii baiha jetaote, "Chabana turureein Cana Coaunera cojononaa," naain jetao Jesoso caje bajaure fariseeocuru.

²¹ Nii jaun jetaote: "Coatiha inanacaain tururinaain Cana Coaunera cojoanona. Niheichu, 'Caute ne. Tajihate ne,' naain coitucurieeicheein. Inae inara jana niha quiicha tei Cana Coaunera Cojoanona," nae jetao acaauru rai Jesoso.

²² Niritohane baiha jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: "Inae amuhanune bai-hate jaiti nacoauneein turuenihanune ajiniha le janojoeinniji ena caa canuhacha tei janonaa coarana jereriquicheein niqiu, nete coaraeneriquicheein. ²³ Nii jana tabaaurute inara rai, 'Caute ne. Tajihate ne,' naaurureein. Nete nelatene, niritocuruhanane jana acaauru esenetaain acaauru sacuhichene. ²⁴ Nacoauneein turuha urichaaunni acaihaniji cachaneein nejanohanaane Cojoanona que turuhane banate, charijijieein teeinti jeraneejoaain dede conaa jiacanone, saain coanojoneein ne. Nii rijijieeinte saain coanojoneein coitunojoiniha cureein inae nacoauneein turuhanune bana.

²⁵ Nete amuhanune ajiniha jauriaanejeein jataain canu que nererojoecaain canu que jaolecoorureein, caa ena cojoanona que nenacaauru cachaauru.

²⁶ Charijieein teeinte nihalu Nohene bana ailu, nii rijijieeinte jerichanejeein aiha cureein nacoauneein turuha uhanu canu acaihaniji Cachaneein nejanohanune Cojoanona que tihane bana.

²⁷ Coaracuche nachuhinti nii chaque nererojoecaeriin nelanaala, nisirihateein, lenoneein, acau cohin, naaonjoaauruhalu cachaauru bote cuhane enohin nichotiha Nohene cojoanona que turuhanereein tiaaine. Nii jana uha elo tabaine jaunte satiin ohacoaurelu.

²⁸ Nii rijijieein techu cha coacuelanaala raotojoein neein, acau cohin, lenoneein, netemulijiaain, namihaaneoo que necoreteein, niicha latei coreteein, neloheriteein, naaonjoaurelu cachaauru nihalu Lotone bana. ²⁹ Nii jana, Sodoma neseu ichaohane

caje amuha Lotone janate, usi aina naluha asofere dede cajene jaun caaun satiin oorelu cachaauru. ³⁰ Nii rijijieeinte jerichanejeein aiha cureein nacoaauneein turuha uhanu acaihaniji cachaneein nejanohanaa nichaaunne Cojoanonaa que turuhane bana,” naain jetaote,

³¹ “Nii cojoanonaa bana inara loreri janori ichoae neeichene, jiaonriha jelaiha fauhin inara loreri caje inara rucuhele ranaa coauquichene. Niheichu inara ocoana jana neeichene jana aihane, inara loreri asaae caunaa coacuelanaala rauhijiriincha sorooche. ³² Nitohanihane jaun, niicha ratirii coaucane jaun aihalu Loto comasaine coacuhin nainaan ichaaoche. ³³ Aihane jaun rai rucuheleeru queecha coacuhin neite rai nichao itajereein. Jana nii rucuhele que coacuelanaala nichao rainuhachaque coacuhin neite nichotereein,” naain jetaote,

³⁴ “Nii airichaanne cojoanotiin banate, leinjiin eruhari cuhane niha cuurureein coroatajai cachaauru. Nii jana leinjiin amanojoinihane janate, ecu nedaa cureein leeoche. ³⁵ Jana coroatajai enecurute, ederi que chaelai tutuurureein. Nii jana leinjiin amanojoinihane janate ecu nedareein leeoche. ³⁶ Nii jana coroatajai quichaaurute no-cohana jana neeurureein. Leinjiinte amanojoinereein, leeoche ratirinojoinereein,” naane jana jetaote:

³⁷ “Chatoanai bana, chucha nitohanereeeinte Curuaanaa,” naain caje bajaauruhane jaun jetaote:

“Inae ecu tihane banate coitucunojoinereein, canii setu que fauha uha ichotarine jana caje coaraain coitucunojoinihane rijijieein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

18

Joesio necha ansaineein nena rai cacha coulurujiha autanane que parabola

¹ Coiinteerilanaala Cana Coaunera bajaauruhane, Cana Coaunera bajaauruhane coina *parabola* que cuaain acauru relaa Jesosone.

² Niritiin jetaote: “Coaracuchenachuhinti leinjiin neseu nihalu jetao leinjiin joesio cachaauru que suujua acatelanaala, niheichu Cana Coaunera batohane que casilanaala nena ne. ³ Nii jana jetao, nii neseu ichoae leinjiin autana. Nii autana jetaote, nii joesio rai leinjiin cacha nejeratenaja colurujiha cue. ⁴ Nii jana jetaote, carajaain nirijieein nere tonorana jerelanaala ne nii joesio. Nejetaote nii baiha: ‘Cachaauru que nihanatiin casuujua acatein, niheichu Cana Coaunera batocooaunne que casiin nihaaun niqii. ⁵ Nena raotojoein nihanune rohecaain, casuujua rohecaain sacuha caa autanane coataa naitoonjoa tonoraain ichareeun caihanehane coina,’ nae nii joesio. ⁶ Coaracuchenachuhinti, jataain necha aansaineein nihane saijieein suujua coaraa nii joesione. ⁷ Nii jaunte nii amurijiriin, nii janijiin nii raauri, janotiinetojoein, jiichoonetojoein, naaonjoaain bajaebajaeraauru cocooaeratenaa nainereein Cana Coaunera. ⁸ Nitohaneeinte carajaain cohacuruhane latelanaala enaacha acauru cocooaeraterere. Nena laen inara caje bajaauru, canu inaraacha cohajei cachaneein nejanohanaa nichaaunne, nacoaauneein turuhanune reeintiaainacha canuneein nihanune esenetaain caitoonjoa ichaachajeein neeururichain cachaauru,” naain jetao acauru relae Jesoso.

Roma rai coriqui bajaaurera aina fariseeocuru que parabola que cuaain cacha relaa Jesosone

⁹ Nii baiha jetaote, nii acaauruhacha caohachaain niha nocoetiin leeochoauru que jaoleconacaauru rai jetao, acauru ichaohacha que *parabola* que cuaain jetao: ¹⁰ “Coroatajai cacha jetaote, Teenforo asae cuhin Cana Coaunera bajaa cure. Leinjiin jetaote, nechu jataain naraaichuru cairichaa Roma rai *impoestonu* que

coriqui bajaerane. Jana leeocho jetaote fariseeone. ¹¹ Nii fariseeo jetaote, ‘Narihara Cana Coaunera ichoreniha ainacaauru tocohaneein asijiautoneein, necha aansaineein ichaohin, joareein ene canu sinijeranelanaala nenea aina ichaohin, naonjoaain nenihanu canune coreniha. Chaen nech, naraaichuru cairichaa Roma rai *impoestonu* que coriqui bajaaurera rijijieein neneein. ¹² Chaen nech, jataain ii coitucuhanune esenetaaine coina, le semanacuru cuhane coroata saain casuri couu lenone lanaala neein ii bajaee bajajeein, lechooncaain chaaelai raanu camijianeeo corenihane, rai lechoocani teein neein ii raicha,’ naain jetao Cana Coaunera bajae chujuhequuin. ¹³ Nii jana nii naraaichuru cairichaeriin coriqui bajaera jetaote, caje icharaain neein necoeje caaun najabaracaain dede coaralanaala jetao: ‘Cairichaaajoaain cacoaraau osaaotohanune jaaura Cana Coaunera,’ nae nalarijia faone faoneein.

¹⁴ Niritiin bajaane jaunte, inae que suujua acatiha Cana Coaunerane jana jelaiha nenajaun cauha cue nii naraaichuru cairichaa coriqui bajaera. Nete laen nii fariseeo que suujua acatene Cana Coaunera.

Nitohaneente nii leeochoaauru amurijiriin Cana Coaunera coitucutiin, itolere que nelaaetoha nocoetiin nenacaaurute chaque nelatelanaala jaoleneein neeurureein. Jana rai nichao coitucuhin leeochoaauru amurijiriin nenea coacuelanaala nenacaaurute nelatein ranojoineturureein,” nae.

Canaanaihuru belaiha Jesusone
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Jesuso rene canaanaihuru turuaa uuruha acaauru mucuhane coinane jana jetaote, Jesuso rene turuanajaauruhane caohateeure aina nerelanacaauru. ¹⁶ Nii jaun jetaote, nii aina nerelanacaauru cotijiaain jetao:

“Coa rohecanajaachete canu rene turuuruheine nii canaanainuru. Jiaonriha canu rene turuuruha canaanaihurune caohateeechenera. Cana Coaunera Cojoanonaate, aihuruha caa canaanaihurune rijijieein nenacaauru raineein nenea nera. ¹⁷ Esinaen rauhijiriine inara rai aitoreeunni. Aihuruha caa canaanaaihurune rijijieein canu raain neniha chunine, coatiha Cana Coaunera Cojoanona que nerihaain,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

Jesoso aina iriha leinjiin cacha coriquihonane
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Leinjiin cocoainanacai jetaote, Jesuso aina iriha uhe. Nitohaneein rene turuhin jetaote:

“Caohachanejei cacha relaera, cha ichareeun chariji bana nitajenaachara ichaonaa caohacha que ichaonaa nainichaaunne coina,” naain Jesuso caje bajaane jana jetaote;

¹⁹ “Chanuna ‘caohachanejei cacha relaera,’ naain cacurujuateei. Leinjiin Cana Coauneraachate caohachanejeein ne,” naain jetaote: ²⁰ “Inae raotojoein Moisesa aitoonjoan coitucuhi: ‘Jiaonriha nejelau ene ii sinijeranelanaala nenea aina ichaohin neeine. Coa sonajaain jaoha. Coa asijiauha. Coa chamute cacha cairichanaa jerenacaun chuni cacha coacuhin, casaje que ereein niha. Chaen efojiaraauru que ii suujua acatein acaauru coitucuhin neein,’ naane coitucuhi,” naa rai Jesusone jaun jetaote:

²¹ “Aihanu chujian. Canu enamanaca caje coauneeinne jitariin nii naitoonjoan tonoraain neein,” naain tonoraa nii cocoainanacaine jaun jetaote:

²² “Aihachuhisi niqiu. Nete jaiti lanajejen leinjiin tonoraain ichaaine coina. Jitariin nii iicha sirii rucuhele que necoreteein, cairicheihuru rai jitariin nii coriqui chaluu. Nii banate dedeeu ichaonaa caohacha que ichaonaa naineriquiin. Nitohaneein ichaaine baiha canu aina uu,” nae jetao rai Jesuso.

²³ Nejetaote niritoha rai Jesusone jaun, jataain inaderae nii cacha jataain coriquihocane jaun.

²⁴ Nii jaun jetaote:

“Jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaoa leinjiin coriquihonane.

²⁵ Nii Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaaoruha coriquihonacaaurune coina caaintaane fautaain caaintarihei leinjiin camecho rai oco jachu cuhane situhane coina,” nae jetao inaderaa nii coriquihonane coaraain Jesoso.

²⁶ Nii jaun jetaote:

“Nitohanihane nichotenaa nainerinaain chuni,” naain caje bajaauruha ecu neein aonajeeunrerane jaun jetaote,

²⁷ “Nii caaintatiin cachaaauruhacha coarai, coatiha Cana Coaunera rai caaintajiehita,” naa Jesosone jaun jetaote,

²⁸ “Canacaanune jitariin canacaanuhacha sirii ratiriin ii sacuhacaanulu,” naa Fedorone jaun jetaote:

²⁹ “Esinae rauhijiriin chunocoha, Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaohane coina, rai loreri, rai sinijera, rai bereecuru, rai nejeraauru, rai fojiaraauru, naaonjoin ratirichate, ³⁰ jataain nii amuritoheriin caa chauratane que siriin, nii choae tacaain nii turuha uheni Cana Coaunera Cojoanonaa que chariji bana nitajenaachara ichaonaa siricheeincha,” naain jetao Fedoro tonorae Jesoso.

Orichaainne bihane nichatasatiha Jesosone

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Nii baiha jetaote, jelai nii lechoonca coroatajaain niicha cocoaanauri cotijiaain jetao: “Enate laen Jerosaleeun cuhacache, cuu nii acaihaniji Cachaneein nejanohanaa nichaaunne que aitiin laenacuruhalu satiin *profetacurune* nainaanune coina.

³² Nitohaneeinte nejelau ataneu nenacaauru estaraanjerooru bijihu canu teeurureein nechu jataain cacotaiha baasoneein caeteein, canu nocoeje chanuhin, canu coluneein, naaonjoaauruhane coina. ³³ Nitohaneein canu teeinte, enuha que canu faohacuruhane baiha canu ateinaa cuurureein. Nena nichata janohane cuhane nacoauneein ichanaareeunni,” nae jetao niicha cocoaanauri rai Jesoso.

³⁴ Nii niritoha acaauru raine jana jetaote, nii naitoonjoan aonacuruhane saijieein esenetana nainecurene.

Jericoo leinjiin maosa rautaa Jesosone

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Niritohane baiha jelai caje amuhin Jericoo turue lalajeein cuujiha Jesosone jana jetaote, bero cuhane lauhequiin coriqui bajaa niha leinjiin maosane jaun jetao, ³⁶ arajiin situha cachane aonaain jetao: “Chaaauruna toon situha cue,” naain bajaane jana jetaote: ³⁷ “Nasarete cocoaicha Jesosote sacuureraaura cachaauru aina situha cuera,” naain beeuruhane jaun jetao: ³⁸ “Atiin nohane cairichaojoaain cacoharaaura Rabiri nefoerate Jesoso,” naa ehequiin nii maosane jaun jetao, ³⁹ niritohane caohateure sitonaane coina nii ichohaichaniha cunacaauru. Nejetaote, acaauru ere tonoraelanaala jeelai amuritoheriin ehequiin jetao:

“Atiin nohane cairichaojoaain cacoharaaura Rabiri nefoerate Jesoso,” nae jetao nii maosa.

⁴⁰ Nii jaun jetaote, ecu inacuhin raerateein jetao inaen rohan nichuutaane jana jetao:

⁴¹ “Chate jereeita,” naain caje bajaa Jesosone jana jetao:

“Canota rautaainene jereeunra Curuaanaa,” naain tonoraa nii maosane jaun jetaote,

⁴² “Saan ai. Esinae rauhijiriin quesenetaaine jaunte inae maosaneeine caje nerautaaicha,” nae jetao rai Jesoso.

⁴³ Niritoha rai Jesosone rijieeoritiin maosanihane caje inae conoha rai notane jaun jetaote, Cana Coaunera coroajeein Jesoso sacue nii maosa.

Nitohaneein nii maosa rautaane jana, ecu neein coarajeeurera cachaaauru netonai jetaote, satiin Cana Coaunera coroajeein rachoojoeure.

19

Saqueeo loreri asae cuha Jesusone

¹ Jericoo turuhin jetaote, nii Jerico nese cataaun situha cue jetao Jesuso. ² Nii jana jetaote, ecu ichoae leinjiin cache, naraaichuru Jorioocuru cairichaeriin nena, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaurera curuaanaaneein nena coriquihona Saqueeo. ³ Aca jetaote, jataain Jesuso coitucunaa jerihane jaun coana jere niqui. Nejetaote, jataain araaicha cachane jaun coana nainesine Saqueeo, leechoaauru fautaain ecoainijihane jaun. ⁴ Nii jaun jetaote, coana nainihane coina soroneein najiniha cuhin jetao situha curichaain nii Jesusone jaaun nena leinjiin enuha que iniin jetao cohaca cue. ⁵ Nii jana jetaote, nii iniin cohacane jaan nena enuha asae situha cuhane jaun, jabatoroain coaraain jetao:

“Saqueeo, chajaain soroneein niilai caje fauha uu. Enenene ii loreri asae nesururee-
unni,” naa rai Jesusone jaun jetaote, ⁶ soroneein nii enuha caje fauhin jetao, coroajeein
rai loreri asae Jesuso amae jetao nii Saqueeo. ⁷ Nii coaraain jetaote: “Chanuna jataain
osaaona niha taa cachane coitucuhane saijieein rai loreri asae aina nesuruha cue,”
naain jetao Jesuso que ereeure ecu satiin neein coarajeeurera catchaauru. ⁸ Niritiin
Jesuso que ereeuruhane jana jetaote, nichaaurain jetao:

“Aonaaun Curuaanaa. Jitariin quiicha sirii rucuhelene leruhin tereeeunni cairichaai-
huru rai. Chaen nechua chaelai que chuni basijiauhin nihanune, jena saain jelai
amuritoheriin cainareeunnicha,” nae jetao Jesuso rai nii Saqueeo.

⁹ Nii jaun jetaote:

“Caa cache netonai inara rijijieein, Abaraaun nefoerateneein nihane jaunte, enene
caa rai loreri asae turue jianacoon osa caje mitaeranura. ¹⁰ Nii acaihaniji cachaneein
nejanohanaa nichaannena, caa chauratane que turuun, nii jaolecohichene jaan
catchaauru nitajenaa neein nenacaauru ariin, acaauru ichoterateein raanune coina,”
nae jetao rai Jesuso.

Coriqui raaurera catchaauru que parabola que cuaain catchaauru relaa Jesusone (Mt 25.14-30)

¹¹ Niritoha Jesusone jana, ecu neein aonajeeuruha catchaaurune jaun jetaote, acaauru
relae *parabola* que. Inae Jerosaleen rohan nichuuntaauruhane jaun, “Inae jerihane tu-
ruhelaalajiha Cana Coaunera Cojoanonaara,” naain coaacuruhane jaun jetao acaauru
rai:

¹² “Coaracuche jetao nihalu leinjiin cache *rey* araaineein nenaane. Nii cache
jetaote, *rey* ineein cocoinaauruhane coina jetao coriaji atane cue, inae *rey* ineein
cocoinaauruhane jana jelaiha natane que cauha uhanne coina.

¹³ Inae amuhane rai jetaote, lechooncaain rai letonocuru cotijiae, acaauru naineein
jequuin coriqui chaluhanne coina. Nitohanein acaauru cotijiaain coriqui chaluhanne je-
taote: ‘Caa coriqui aina amihaneuche turuhanne reeintiaaincha,’ naain ratirinajae.

¹⁴ Nejetaote, jataain que nererojoecaure nii natane que nenacaauru catchaauru.
Nii jaun jetaote, caaijie acaauru ere beranu que leinjiin letoaaure ‘Coatiha canacaanu
curuaanaa *rey* ineein niha caa cachane jerihacaanuta,’ naa cuhane coina.

¹⁵ Nejetaote nitohanein nere bera letoaaauruha caaijiene saijieein, *rey* ineein co-
cainaaauruhane jaun, *rey* ineein jelaiha natane que turuha uhe.

Inae nenajaun turuhin jetaote, nii letonocuru coriqui teein ratirihane jaanru coti-
harate, ‘Inaonjoaaincha canu coriqui joocure le cache catchaauruta,’ naain coitu-
cuhane coina.

¹⁶ Nii jana nii niicha cotiharatei ichoachaniha rene turunaa jetaote: ‘Curuaanaa
lechoonca saneeinte nefae ii coriqui,’ naa turuhinne jaun jetaote; ¹⁷ ‘Saan. Aihane
jaun iite jataain caohati canu cachaneein neei. Inae acaihaniji que caohacha ichaai caa
coroatajaji coriqui ainane jaunne, lechooncai nese coaranu que coberenadoroneein

chetereunnicha,' nae rai nii *rey*. ¹⁸ Nii jana leeocho jetaote: 'Curuaanaa, saoqui saainte nefae ii coriqui,' naa turuhinne jana jetaote, ¹⁹ jerichanetojoein: 'Saan. Aihane jaun saoquii nese coaranu que coberenadoroneeinte neriquincha,' nae jetao rai.

²⁰⁻²¹ Nii jana leeocho jetaote: 'Curuaanaa, nocoia ii coriqui. Jataain necha aansai cacha neeine jaunne ii coasiha, cajione que conajaain cau rucujueun. Chaen chaelai teneeine nihanatiin, enaacha temunojoi taain raain, naaonjoain neeine coitucuhanune jaun,' naane jaun jetaote; ²² 'Ichaajenihanete ii ereecha que necouluruhequi canu cacha baaso. Chanuna chaen, nii chaelai tihanune que airijiin, enaacha temunojoi taain, raain, naaonjoaanune coitucuhi raotojoein inatiin, ²³ baanco cuhane nii canu coriqui tiha cueneei, canu loreri asae turuhanune, jelai amuritoheriin carai cainainerichaae,' naain jetao, ²⁴ nii ecu nenacaauru rai: 'Caje nii coriqui ruluhin, nii lechoonca saneein faera rai teeuchera,' naane jana jetaote: ²⁵ 'Curuaanaa, chanuna inae lechoonca saneein jelai amurijiriin siriha natiin nacoaauneein tenacare raita,' naaunruha raine jaun jetaote: ²⁶ 'Inae inara rai aitocooaun, jataain siricha raite jeelai amuritoeeriin terareein. Jana sirihei cajete, coroatajajeein sirihane nihanatiin jitariin caje ruluherareein,' naain jetaote: ²⁷ 'Chajaain chaen nii *rey* ineein nihanune jerelanaala caque nejeratenacaauru uhaain cau canotaracaae teein sohin jaonajaauche,' nae jetao nii *rey*," naain jetao cachaauru relae Jesoso.

Jerosaleen cuha Jesusone

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Niritohane baiha jetaote, Jerosaleen cunajaun, ²⁹ nii Jerosaleen rohan ichuunejeein nenea ichtatane ucuuno Olibo neeonjoain neein niicha curuateeuri rohan nenea Betafajee, Betania, naaonjoainu turuhin jetaote, coroatajaain aina nerelanacaauru rai:

³⁰ "Chajaain taa cana ajiniha nenea neseu cunichuche. Ecute cositenojoneein teequi leinjiin boro chabana cacha amunajaniheine eruriquicheein. Chaen cajiha carai cosi rutuhin uhaauche. ³¹ Inae uhaaichene jana, 'Chanuna nii boro cosi rutuhin amaaiche,' naa chunine, 'Cana Curuaanaate latihane jaun raeratera,' naauche," naain jetao letoanajae Jesoso.

³² Niritiin acaauru letoaa Jesusone jana, nii neseu cuuruhane jaun jetaote, nii acaauru rai aitohane rijijieein nii boro eruha cuure nii aina nerelanacaauru. ³³ Nitohaneein ecu turuhin, nii boro cosi rutuhajeeuruhane jana jetaote:

"Chanute nii boro cosi rutuhicheta," naa acaauru rai nerorane jaun jetao:

³⁴ "Cana Curuaanaate latihane jaun raeratera," naaure jetao rai.

³⁵ Nitohaneein cosi rutuhin jetaote, nii boro ichoae rai cajione teein jetao, Jesoso rene amaaure nichoae nelauriaain cuhane coina. ³⁶ Nitohaneein nii boro amaaain Jesoso rene turuaauruhane jana jetaote, nichoae nelauriaain raotojoein cuujiha Jesusone jana jetao, najiniha bero cuhane rai cajione maririjiacooaure cachaauru.

³⁷ Inae Olibo neeonjoain bichatane ucuuno fauque cuujiha Jesusone jana jetaote, itolere cojoaelanaacojoai ichanajaaoncane coaranajaaoncuruhane jaun jetao, cojioriin Cana Coanera coroaecure satiin nii sacuurera cachaauru.

³⁸ "Raotojoein turuhine aca neein nenea rijijieein cocoinaain Cana Coanera letono *Reycha*. Dedeeu raotojoein nihacachene coina icharaneein nihane coitucuhin Cana Coanera coroaecuruhine cachaauru," naauruha cachaaurune jana jetaote:

³⁹ "Cacha relaera, toon ii sacuurera cachaauru rai aitoote, toritocuruhane jianecurumiincha," naauruha nii cachaauru jana cunacaauru fariseeocuru tabaaurune jaun jetaote:

⁴⁰ "Esinae rauhijiriine aitoonra. Toritocuruhane caje inauheneecha neeuruhanete, cojiorichurureein caa ajerichurura," naain jetao tonoranajae Jesoso.

⁴¹ Inae Jerosaleen rohan nichuutane jaun, inae inanacaa nii Jerosaleenne coaraane jaun jetaote, ecu nenacaauru cachaauru coreniha chanaain jetao: ⁴² "Bajiaana chuhinti

caa janonaa cuhane jianacoon inara mitaeraanu que cau turuhanune coitucuhin neneeiche. Nete quesenetaain canuneein nihanune coitucuhin coarana naineneeiche. ⁴³ Nitohaneeeichene jaunte, inae nereein itolere neein inara curuhacaain inara corihateein, inara mucuhin niha nii nejerateein neeiche jaa cojoanonaara. ⁴⁴ Caa inara nese fejeeinte itajeein, inara cocoaichucuru soajeein jaoha cuurureeincha. Coatiha nerinaain leinjiiniji ajeri ita choae teein ichanohita. Inara ichoterateein, jianacoon inara mitaeraanu que turuha uhanu inara Coauneraneeinne jana canu esenetaain cacoitucunaa jereneeichene corenihara,” nae jetao inaderaain Jesoso.

Teenforo couluuoca Jesusone
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Inae Jerosaleen turuhin jetaote, Teenforo asae enohin, ecu necoretiha nenacaauru sitaain jetao:

⁴⁶ “Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanete aite: ‘Canu lorerite nasae neein canu bajae bajaacuruhane jaan colohetine,’ naain. Nete necha aansai asijiautooru ucuhaneein teeiche inarara,” nae jetao nii cachaauru rai Jesoso.

⁴⁷ Nitohaneein cojoanonetoejoein Teenforo asae cuhin cachaauru relaa Jesusone jana jetaote, nechu jataain sohin jaoruhane jaa lera ariha jetao, cuhin coaracure saseredote curuanaacuru, Cana Coaunera naitoonjoa que cache relaaaureraauru, nii nese curuaanaacuru, naaonjoainuri. ⁴⁸ Nejetaote, nii chatohaneein teeuruhane jaan lera erusichurene, satiin cachaauru jataain nii acaauru relaane jaa rautatiin aonajeeunruhane jaun.

20

Nitohanai ichaane coina cocoaainain letononiha Jesusone
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Teenforo asae nosa caje nichoteeururichaaain cachaaurune beebejeein, acaauru relaa Jesusone jana jetaote, turuha cuure saseredotecuru curuaanaacuru, Cana Coaunera naitoonjoa que cache relaaaureraauru, Joriocuru rai nelateein nenacaauru ichauhenaauru, naaonjoainuri. ² Nitohaneein turuhin jetaote:

“Chatohanai cocoaainacaineena neei catohanai ichaaine coina. Chate catohanai ichaaine coina ii cocoaainain ii letoaaain neta,” naauruhane jaun jetaote:

³ “Saan. Canuhetonaina inara caje leinjiin erenaa bajareeun catoonraaichene coina. ⁴ Cha Joaan letoaaain nelu cachaauru baotisaain cachaauru coujunacatiha uhanne coina. Cana Coaunera letoaenihanena, cachaauruhachana letoaaain nihalu,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jana jetaote, ⁵ ecu inauheneeicha aonajeein jetao: “ ‘Cana Coaunera letononeeinte ailu,’ naacachenete: ‘Chanuna jana esenetaain tonoraain neneeichelu,’ nareein. ⁶ Niheichu, ‘Cachaauru letononeeinte ailu,’ nanaa nainihaacache. Niritocaaachenete ajeri que cana bodoosiin cana sohin cana atinaaurureein cachaauru, satiin Cana Coaunera letononeein aihalu Joanne esenetaauruhane jaun,” naain jetao, ecu nejesinajeein ita rai ereerejeeuruhane baiha jetao: ⁷ “Coatiha coitucuhaacaanu. Chachainti cache baotisaain coujunacatiha Joanne coina letoaaain neluta,” naaure jetao.

⁸ Nii jaun jetaote:

“Niheichu canuhetonai nihanatiin ‘Naaonjoainte canu cocoaainain nihane ainane, caa catohanai ichaauru,’ naain benaa nainihaaun inara raita,” naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

Necha aansaineein ichaonacaauru ocoana beraichacuru que parabola que cuaain cachaauru relaa Jesusone
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Niritohane baiha jetaote, necha aansaineein ichaonacaauru ocoana beraihurera que *parabola* que cuaain jetao: “Leinjiin cacha jetaote, leinjiin ocoana sirihane jaun jetao, que amihanenacaauru rai tein ratiriin jetao, coriajai ataneu cue, latihane naineein raineen nenea letoaaauruha raine coina.

¹⁰ Nitohaneen tein ratiriin jetaote, inaen tainaca que tihane jana jetao, leinjiin letono letoae, nii amihanenacaauru caje raineen niha nii ocoanane coreniha que banihateen niicha taihuri bajaa cuhane coina. Ne jetaote, nii cha telanaala faojaain sohin jelaiha letoaaure. ¹¹ Nii jaun jetaote, nacoauneein leecha letono letoaa nii ocoana erorane jana jetao, nocoeje chanuhin faojaain sohin, cha colane acaentonai letoaaure. ¹² Nii jana coaiteen leecha letono letoaaane jana jetaote, jataain cunaitaain jelai caje acaentonai sitaure nii ocoana que amihanenacaauru.

¹³ Nii jaun jetaote: ‘Cha laen ichareeun. Satononejeein caa jataain jereen canuhacha belai canu calaohi letoaanunete ne. Quete laen acaneein nihane coitucuhin raotojoein raain nere tonoraaururein,’ nae nii atane erora.

¹⁴ Nejetaote niritiin nii rai calaohi letoaaane jana jetao, cuujihane jana coariin: ‘Taate caa atane erora calaohi ne. Acate inae oha rai inacane bana, caa itolere que banijiaain nenea rareeinha. Coanete mucuhin sohin jaohacachete cana raineen nedaaine caa iolere que banijiaain nenaara,’ naain ita caje bajaacoaain jetao, ¹⁵ nii ocoana caje amaain sohin jaaore nii ocoana que amihanenacaauru.

Nitohanihane jaun, tonaquiche jana nii que inara. Chatohaneeicha acaauru tereen nii ocoana erora, nii rai calaohi mucuhin sohin jaaoruhane jaun. ¹⁶ Raajenihane uhin inacha nii ocoana que amihanenacaauru sohin jaohin, leechaauru rai nii ocoana teriha nii ocoana erora,” naain jetao *parabola* que cuaain cachaauru rai ereerejeein relanajaen Jesoso.

Nii jana jetaote:

“Jiaonriha icharaa nitohaninera,” naaure jetao nii cachaauru.

¹⁷ Nii jana jetaote, acaauru coarajeein jetao:

“Chaquena jana chaen, Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane: ‘Nii jaolecooruha loreri icharaaurune jaan ajerite jauriaanejeein loreri nunuheneen ichanohineen niha cureeinha,’ nae.

¹⁸ Aihana jaun chunocoha nii ajeri ichoae comoite, nichaluchaluriha cureein. Jana chunucoha ichoae comoha nii ajerinete jitohitorein,” naain jetao be cachaauru rai Jesoso.

¹⁹ Niritiin acaauru que cuaain, cachaauru relaa Jesusone que nainacuruhane jaun jetaote, nii rijieeoritiin mucueratenaa jerecure saseredotecuru curuaanaacuru aina Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaureraauru. Nejetaote chatohaneen tena nainecurene cachaauru coasichuruhane jaun.

Jesoso mucuuruhane jaan lera ariha Roma curuaanaa rai coriqui teuruhane bajaauruhane

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Nitohaneen sohin jaonaa jerecuruhane jaun jetaote, acaauru letono letoaaure, belaicha cacha rijijieein turuhin Jesoso caje chelai erenaa bajaauruhane jana, tonaain acaauru tonoraane nohaneen colurujueeuruha coberenadoro raine coina. ²¹ Nii jaun jetaote, rene turuhin:

“Cacha relaera, nii aitiin cachaauru relaaine jaane esinae rauhijiriin chuni que suujelanaala, satii cachaauru rai jerichanetoejin aitohine coitucuhacaanu. Iite esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaoha cachane coina aitiin cachaauru relai. ²² Nitohanihane jaunne ii caje bajaa uhacaanu. Caohachaana Romanocuru curuaanaa enferadoro rai *impoestonu* que coriqui tihacaanune,” naain jetao Jesoso caje bajaauru.

²³ Nii jaun jetaote, nechü jataain baasoneein coacuhin que iriha aitocuruhane que nainaane jaun jetao:

²⁴ “Saan. Canu que leinjiin nii coretequichene jaan coriqui coarateeuiche,” naane jana, que nii coriqui coarateeuruhane jana coaraain jetaote: “Cha cojunaca caa, ecu laenanohineein curuaa siriin,” naa Jesusone jaun jetaote: “Enferadoro rai,” naauruhane jaun jetao: ²⁵ “Aihane jaun chujian- caa enferadoro raineein nena teeuche enferadoro raicha. Jana Cana Coaunera raineein nena teeuche Cana Coaunera raicha,” nae jetao nii cachaauru rai Jesuso.

²⁶ Niritoha satiin cachaauru notaracaae Jesusone jaun jetaote, nii chatohaneein muhuhane jaa lera eruurenihane jaun jetao, ecuhacha cojoelatiin inauheneecha neure nii saseredotecuru letonocuru, niritiin acauru tonoraane jaun.

*Chatohaniha cacha inae oo caje ichanaane
(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)*

²⁷ Nii baiha jetaote, Jesuso coaraa cuure nii ohane baiha jerichanejeein jaberoco rijijieein niha cacha suujuene esenetaauruhi sadoseeocuru. Nitohaneein cuhin rene turuhin jetaote:

²⁸ “Cacha relaera, Moisesate canacaanu rai laenaain ratirilu, oha leinjiin cacha nesiriateein nii comasai aina canaanai sirilanaalane, nii autana raain aina canaanai siriha rai ocoalane coina. Nitohaneein nii autana aina canaanai siriha nii ocoalane, aca siricha rijijieein nii onaa calaohineein niha nii canaanaine coina. ²⁹ Nii janate ita nejera nejesinaneein caaunsineein neure cachaauru. Jauriaanejeein acauru inanate, leinjiin ene aina nesirihateein, nii leinjiin niji canaanai sirilanaala ohe. ³⁰⁻³¹ Nii janate neeuruha coroatajaain rai nejeraaurune jaun, oha coaiten nii nihanane jaun nii ene rae nii rai nejera. Nii rijijieein techu satiin nii ene raaure acauru ocoalacuru itolere bana ooruhane acauru inanacurune jaun. Nete leinjiin niji canaanai sirilanaala oore nii caaunsineeuri ita nejeraauru. ³² Nii janate inae oohe nii ene netonai.

³³ Aihane jaun chariji comasainein jana nereein nii ene, inae Cana Coaunera Cojoanona que ichaaoruhane bana, caaunsineeuri ita nejeraauru aina nisiriatihane jaun,” naain jetao Jesuso caje bajaure nii sadoseeocuru.

³⁴ Niritiin caje bajaauruhane jaun jetaote:

“Caa chauratane que nenacaauru quichaauru, enecuru, naaonjoainurite nisiriateein naaonjoaunre. ³⁵ Nete laen inae ooruhane baiha oo caje ichanaain Cana Coaunera rene turuhenehuru quichaauru, enecuru, naaonjoainuri inae oo caje ichanacuruhane nisirihateeurenereein, ³⁶ onaa inaaureniha anjeraaurune rijijieein neeururichainne jaun. Chaen techu Cana Coaunera Calahineein neeurureein acauru ichateein nerichain Cana Coaunerane jaun. ³⁷ Jerichanejeein techu ohane baiha ichanaain neeuruha onacaaurune que laenaain coitucuerateein nelu cana que Moisesa, nii nuna laojoiiri iihani netiin Cana Coaunera aina irihane bana, ‘Canune, Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri Coaunera, inara Coaunera neein neeun,’ naalu Cana Coaunera Moisesa raine jaun. ³⁸ Aihane jaun coatihane ichaonacaauruhane Coaunera neein nihei Cana Coaunera, onacaauru nihanatiin rai ichahin neeuruhane jaun,” naain jetao sadoseeocuru tonoraee Jesuso.

³⁹ Niritoha sadoseeocuru rai Jesusone jana jetaote:

“Jataain caohatiinte acauru rai aitohiche cacha relaera,” naaure jetao Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaureraauru tabaauru, acauru laen oo caje ichanaa cachane esenetaauruhane jaun.

⁴⁰ Niritoha acauru rai Jesusone jaun jetaote, inae nenacaen caje chatohanai baajanaa nainecurene.

*“Cha caje nefoeratenaane Mesihasi,” naain bajaa Jesusone
(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)*

⁴¹ Nii jana jetaote:

“Chanuna Rabiri caje nefoeratenaaniha canaacha cohajei Mesihazine jaun, Rabiri amurijiriin nena nainenihane beeiche. ⁴² Inasiina raajenhane, quiricha Salmo cuhane:

‘Cana Coaunera,

Canu Curuaana Mesihasi rai:

“Cau carohan

canu raotono nichajai que

nelauriaain coarajeeuna,

⁴³ nii iniha nejeratenacaauru amuritiin,

ii bijihu tenajaanune reeintiaaicha,”

naa Cana Coaunera, Canu Curuaana Mesihasi raicha,’ naain raajenhane Salmo cuhane bihalu Rabiri inatiin. Chanuna Rabiri amurijiriin nena nainenere Mesihasi.

⁴⁴ Inasiinna jana chaen amurijiriin nena nainenihane Mesihazine saijieein nii Rabiri netonai, ‘Canu Curuaana,’ naain Mesihasi nichaanne curuaatihalu natiin,” naain jetao bajaa Jesuso.

*Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaurera biha Jesusone
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)*

⁴⁵ Niritohane jana satiin ecu neein aonajeeuruha cachaaurune jana jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: ⁴⁶ “Caohachaain necohalajiin neeuche, caa Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaureraauru que. Acaaurute acaauru que suujua acatena nainiha cachane jaan cocoajione jiaain, itolere coitucueraneein, caohachaain niha nocoetocuruhane jaun, chunijihu nenaanaja cataaun nihanatiin, acaauru que suujua acatein niha satiin cachaaurune jereein neeure. Chaen techu, sinacoca asae nelauriaauruha jataain nelatenacaaurune jaan rori caohacha janijiin, nichoae ichoaichaniha nelauriaaure. Chaen techu ichoaichaniha nelaurianana jaan janijiin, lenone rohan nelaurihaain lenonecure. ⁴⁷ Chaen techu cairichei autanaauru caje acaauru lorerichuru nihanatiin ruluhin naonjoaauru. Nii choae tacaain techu nitohaneeruhane jaun, jataain nohaniha Cana Coaunera coitucueraniha nocoetocuruha itolere amurijiriine jaun, satiin notaracae Cana Coaunera bajaauruhane carajaain bajaare. Nitohaneeruhane jaunte leeochoauru osaaonacaauru cachaauru amurijiriin, jataain caseteco tabai coaraa cuurureein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

21

*Acaihaniji ichaaojihane jaanu coriqui tiha cairichei autanane
(Mr 12.41-44)*

¹ Niritiin Teenforo asae coriqui coreniha Cana Coauneraacha icharatenohi amihane-naa ichacuruhane coina curu cuhane coriqui teuruha cachaaurune jana, ecu coarajenajaa Jesusone jana jetaote, ² leinjiin autana jataain cairicheinejeein nena netonai coroatajajeein jataain coretelanaala nena coriqui te, ³ jataain teuruha leeochoaurune fautaaine jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriine aitoon inara rai. Caa cairichei autanate, leeochoauru amuritoheriin coriqui te. ⁴ Satiin caa leeochoaurute nechuhane jataain inae acaauru rai cauteecha teure. Jana caa autanate, jataain cairicheinejiha natiin jitariin acaihaniji ichaaojihane jaanu te,” nae jetao Jesuso.

*Nitajerichaain Teenforone biha Jesusone
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)*

⁵ Nii jana jetaote, caohatiin ajeri caje ichanohiniha Teenforone coaraain, jataain caohatiin inanacaane coina, nasaae itolere niicha teeuri coaraain jetao que ereerejeure cachaauru. Nii jana jetaote acaauru rai:

⁶ “Caa ena ajeri caje caohatiin ichanohineein inaraacha coarajeite, inae ecu tihane bana fejeein itajenojoinereein,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Nerichaaain cojoelanaacojoaine biha Jesusone
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Niritohane jaun jetaote:

“Cacha relaera, chabanacha aicheein nii chaitoonjoan. Chatohanai cojoelanaacojoaicha inae que turuhelalajihane jana coararichaanuhin,” naain jetao caje bajaare.

⁸ Nii jaun jetaote: “Caohachaaain nainaaain necohalajiin neeuche, inara coritaa chunine coataara. Inae nerichaaain arajii canu niha nocoetiin inara coritaeraanuuru. Tabaaurute: ‘Canune acaneeunra,’ naaurureein. Jana tabaaurute: ‘Inae taolu caitoonjoa cojoanonaa que nihacachera,’ naauruha inara raine, jiaonriha esenetaain sacunajaachenera. ⁹ Jiaonrihachu nejesinaneein ita sohin neeuruha satiin chauratane que nenacaauru cachaaurune coitucuhin neeichene nihanatiin nesoonetohichenera. Nitohaneinte jaiti nii cojoanonaa que turuenihane ajiniha aicheeincha. Nete nitohanihane nihanatiin jaiti cana janonaa satono que turuheneereeincha,” nae jetao Jesoso.

¹⁰ Niritiin jetaote: “Leeocha atane que ichaonacaauru cachaaurute, lauriu ichaonacaauru cachaauru aina ita cotaiha cuurureein. Jana leinjiin atane que ichaonacaauru cachaaurute, leeocha atane que ichaonacaauru aina ita soorureein.

¹¹ Nii janate itolere cana rai chauratane sacuritaain niha cureein jataain mijiaaaineein carora, mijitena, cunai, naajoainuri. Nii jana dede quete jataain coasinaacojoai coaraain, cojoelanaacojoai coaraa cuurureein cachaauru.

¹² Nete nii cojoanonaa que turuenihane ajiniha, inara rohecaain inara mucuhin sinacoca asae inara amaain, curuaanaacuru, chaen coberenadorocuru, naaonjoainuri acatiha inara teein inara cairichaaain caresero cuhane inara enohaa cuurureein canu ere tonoraera neeichene corenihara. ¹³ Nitohaneein inara teeuruhane banate, canu nichaaunne coitucuerateriquicheein cachaauru quera. ¹⁴ Jiaonriha, ‘Tonaainera ereereunta,’ naain inara jabereco coreniha ereeichene jaanu que coacuhin cuhiche inara amaauruhanene. ¹⁵ Canune jataain nainaaain ecu ereeichene jaanu tereeeunni inara raicha. Nii bana nii tonaain inara tonoracuruhane jaanu coitucuhin neeururihaain nii inara aina nejeratenacaauruta. ¹⁶⁻¹⁷ Nete laen inara cairichaeriin inara cotaairiin nenacaauru coroatajaniha cuurureein nechu jataain inara cairichaa, inara inacaauru, inara nejeraauru, inara araaichuru, inaraacha belaihuri, naaonjoainuricha. Nitohaneinte inara tabaauru sohin jaaoha cuurureein. Satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaurute Canu ere tonoraera neeichene coreniha inara que nererojoe-caeriin, inara cairichaeriin, inara cotaairiin, naaonjoaain neeurureeincha. ¹⁸ Nete nii leinjiiniji inara couturiji nihanatiin nitajenereein. ¹⁹ Nii jaun caohachaaain laraajiin nii inara suujua corelanaala, raotojoein neeuchete nii caje nichotenaa nainequiche.

²⁰ Inae Jerosaleen curuhacaain neeuruha soondaroorune coaraquichene, inae nita-gerichaaainne cojoanonaa que turuhane que nainacuche. ²¹ Inae nitohaneeuruhane coaraquichene, Jodea nenacaauru naain ichatane ucuuno cuhin sorooruhine. Jana Jerosaleen nenacaauru, nii nese caje coriaae amuurumiiincha. Jana chunocoha rai nocoana jana nihane jana nitohanihane, jiaonriha jelaiha nii neseu turuha cunaa coaucanera.

²² Inaen nitohanihane coina, niritiin inoaenlu quiricha inoaensi cuhane satiin laenacuruhane jaa cojoanonaa nainaaane coina jataain caseteco tabai niha curichaaaine jaunra. ²³ Jataainte cairichaaajoaa cuurureein nii cojoanonaa bana ausirineein nenacaauru enecurura, chaen sisiajeein canaanai siriin nenacaauru, naaonjoainuricha.

Nitohaneeinte caseteco tabai coaraa cuurureein nii Jodea batane que nenea aina Jerosaleen ichaonacaauru cachaurura. ²⁴ Tabaurute sabere que sohin jaonjoiniha cuureeinha. Jana tabaurute mucunojoiniin corihaji ataneuru amanojoiniha cuurureein. Nitohaneeinte Cana Coanera coitucuhichuru, nii Jerosaleen nenacaauru itajihha cuurureein caohatenojoiniha nitohanei ichacuruhane jaan que turuhanereein tihaaincha,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Nacooauneein turuha urichaaunni Canu cachaneein nejanohanaa nichaaunne (Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ Niritiin jetaote “Enoto, atene, arasijie, naaonjoainuri quete cojunacateein coaratenojoinereeincha. Nii jana satiin caa chauratane que nenacaauru cachaurute, nesooniha cuurureein, ‘Naaonjoanne jaunte caa aicha’ naain coitucuurenihane jana jataain tonihaca coasinacaain fichafichanaa cucuanane coaraaincha. ²⁶ Nitohanihane janate inae nitajerichaaain cana rai chauratanene coaracuruhane jaun, coasinacaun acunoha cuurureein cachauru. Dedeeu nenacaauru netonaite jataain nerurujuaa cuurureein. ²⁷ Nii janate jataain nelateein itolere ichana nainichaaunne coarateein turuha uuhanu Canu Cachaneein nejanohanaaneein dede sacari jana uuhinne coaraa cuurureein cachauru. ²⁸ Inae nitohanihane nunuhetihane jana, nii chaque tonajelanaala neeuche, inae inara que nejeratenacaauru caje nichoteriquicheeinine coitucuhichene jaun,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²⁹ Acaauru rai niritiin jetaote, nechu jataain nainacuruhane jaanu que jetao: “Coaracuchena chuhinti *iquera* aina joenreein enuhacuru, satiin neroeeca nalone baiha ³⁰ nacooauneein omaroha nalone, inae elohena que turunaa jerihane que nainaquichene. ³¹ Nii rijijieein techu inae caa caitoonjoan cojoanonaa que tihane bana, inae coaraquichene, nichuuntaa Cana Coanera Cojoanonaane que nainariquicheeincha.

³² Esinae rauhijiriinte jaiti ooreniha caa ena nenacaauru cachaurune jana, satiin situha cureein caa caitoonjoan. ³³ Dede, chauratane, naaonjoainurite nitajihha cuurureein. Nete laen caa caitoonjoan leinjiiniji nitajelanaala satiin aitocooaunne rijijieein aihane rai ne.

³⁴ Aihane jaun caohachaain necohalajiin, nii cajihaneein inara suujua coacuelanaala, nii ajelanaala, nii inara ichaohacha que nererojoecaaeriin neeichene jianein neeuche, inae nii cojoanonaa que tihane bana, ujua cuhane foroaa chaelaine rijijieein inara foratiaa nii cojoanonaane coataa. ³⁵ Itolere sacuritaain caa chauratane que nenacaauru cachauru ichooaete naluha cureein nitohanai. ³⁶ Aihane jaun letona jatoroaain itolere cojoanonaa bana Cana Coanera bajaebajajeein neeuche. Aihate caa caitoonjoan tocoaneein situhane bana, caje nichoteein, nii acaihaniji Cachaneein nejanohanaa nichaaunne acatiha raotojoeein turunaa nainequiche inara,” nae jetao caje bajaauruhane jaun aina nerelanacaauru rai Jesoso.

³⁷ Nitohaneein jetaote, jiichoonihane Teenforo asae cachauru relaain, inae nocohecane jana Oliboneein niicha curuaatehuri ichtatane ucuuno cuhin nihane nesururejetelu Jesoso. ³⁸ Nitohaneein jetaote, janohetiin Teenforo asae cuhin, acaauru relaa Jesusone aonaa curejetucurelu satiin cachauru.

22

Jesoso mucuuruhane coina ita suujua tacaauruhane (Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

¹ Inae jorerera colane faan quihuruhane jaa cojoanonaa Fasocoo beseta catainaane jana jetaote, ² Jesoso sohin joerateeuruhane coina jetao, “Chatohaneein ichanaareta,” naain coaacure saseredotecuru curuaanaacuru aina Cana Coanera aitoonjoa que

catcha relaaureraauru. Nabana raajenhane mucuhin sohin jaaoruhane, chatohaneein acaauru teeuruha catchaaurune que necasacuruhane jaun.

³ Nitohaneein inae sohin jaaoruhane coina que nocousuujuaaruhane jana jetaote, nii aina nerelanacaauru lechoonca coroataja Jodasi Isacariote neein niicha curuaa-teeuri suujua saruha Moconajaerane jaun jetao, ⁴ batirichuru curuaanaacuru, Teenforo curuaanaacuru, naaonjoainuri coaraa cue: “Canune naaonjoaain inara rai naineeun, nii Jesoso mucuhinchene coina ecu inara turuaanunera,” naa acaauru raine coina.

⁵ Inae niritoha acaauru raine jaun jetaote, jataain coroajeein coretena jerecure. ⁶ Nii jaun jetaote, acaauru suujua rijitoojeein catchaauru colane niha Jesusone cojoae, ecu Jorioocuru bijihu Jesoso tihane coina Jodasi.

Cana Curuaanaa aina lenonecuruha afosotoorune
(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Nii jana inae jorerera colane ichanohin faan quiin carenero narejeen sooruhane jaan beseta cojoanonaa Fasocoa que turuhane jaun jetaote, ⁸ Fedoro aina Joaan rai jetao:

“Chajaain Fasocoa beseta cosonaina que canaacha quiine ichanichuchete que lenon-ichaachera,” naain jetao acaauru letoae Jesoso.

⁹ Nii jaun jetaote:

“Chujian ichacaaunne jereeita,” naain jetao caje bajaature.

¹⁰ Nii jaun jetaote:

“Inaen cuhin nii neseu turuhichene janate, baichaje cuhane acau baaibaaichaain cuujiha leinjiin cachane jana eruriquicheein. Chaen loreri asae enohane reentiaain sacuuchera. ¹¹ Chaen inae nii loreri asae turuhichene, nii loreri erora rai: ‘Taa cana relaerate, Chariji loreri asae nena ecuha cuhane, Fasocoa beseta cosonaina que lenonereeeunni canu aina nerelanacaauru ainata, naain ii caje bajaeratera,’ naauche. ¹² Niritocoichene janate, nii loreri coroata coarana ecuha seeonjoa siricha coaratereein inara que. Chaen inae nitohaneein inara que coaratihane baiha, ecu sonaina lenonichaachene jaanu jelai rucuhечuchera,” naain jetao letoanajaen Jesoso.

¹³ Nii jaun jetaote cuhin, nii acaauru rai aitoha Jesusone rijijieein eruuruhane jaun jetao, ecu teein Fasocoa beseta bitoaain, cosonaina que lenonecuruhane jaanu jelai rucuhечure.

¹⁴ Inae nitohaneein enoalauruhane jana jetaote turuhin, inae que lenonecuruhane jaan rijiu tihane jana, rai afosotooru aina rori ichoae nelauriae lenonecuruhane coina Jesoso.

¹⁵ Nitohaneein rori ichoae nelauriaain jetaote: “Jataaine inara aina carijieein caa Fasocoa beseta bitoaain, cosonaina que lenonena jerenajacoon osichaaunne ajiniha. ¹⁶ Coatiha laen caa baiha, inae caa Fasocoa beseta bitoaain inara aina lenonerihaaunni Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhanune reentiaain,” naain jetao, ¹⁷ curu cuhane, oba caje ichanohin bino teberiaain Cana Coaunera bajaane baiha jetao, acaauru rai teein:

“Nocoo, inara nejesinajeein caa leruune leruuneein cooche. ¹⁸ Inae caa baiha nacoaauneein caa oba caje ichanohin bino corihaaunni Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhanunereen tiaain,” ¹⁹ naane baiha jetaote, faan mucuhin Cana Coaunera bajaain, cataaun nii faan tatuhin beeune beeuneein acaauru rai teein jetao:

“Caa inara rai canuhacha teite cajabereoneein ne. Acate jianacoon neeichene coina, inara coreniha cairichanojoneein atinanohinereein. Aihane jaun, itolere bana canuneein nihanune coacuhin que lenonecuche,” nae jetao acaauru rai faan teruhin teein Jesoso.

²⁰ Niritoha acaauru rai Jesusone jana lenonecuruhane baiha jetaote, nii faan que aitohane rijitoojeein, acaauruhacha coheni teein jetao;

“Caa oba caje ichanohin binote, inara caohachanu que cacoichana jaohin canuhacha ichaneni icharihanuhinne cojunaca nera. ²¹ Nitohaneein caque nejeratenacaauru rai caeteraanute ena cau cana aina lenoniha ne. ²² Nitohaneein acaihaniji Cachaneein nejanohanaa nichaaunne cairichaeriin neeuruhane coina, aitiin neeuruhane rijijieein aihanete ne. Nete jataain cairichaaajoaa cureein, nii caque nerotohin cacairichaerateranu,” naain jetao bino teberiaain Cana Coaunera bajaane baiha afosotooru rai te Jesoso.

²³ Nii jaun jetaote, “Charijinachara toon totohanein que nerotohin aina nejeratenacaauru rai coulurujueein cairichaeratiha cureein,” naain jetao ita caje bajaacoaure aina nerelanacaauru.

Charijina jataain nelateineein ne

²⁴ Niritiin jetaote nejesinajeein: “Charijina caa cana caje jataain nelateineein coanojoneein ne,” naain jetao ita caje bajaacoaure aina nerelanacaauru. ²⁵ Nii jaun jetaote acaauru rai: “Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru curuaanaacurute, itolere amurijiriin nena jereein cachaauru cairichaeriin neeure. Niite acaauru cairichauruhane coitucuuruhane nihanatin coroaecure caohacha ichaa benajaain. ²⁶ Nete laen inara naineneeiche nitohaneein neeichene. Nitohaneein nena coacuelanaala, leeochoauru amurijiriin nelatein nena jeriha chuni inara cajene, leeochoauru ere tonoraain, letoaauruhane jaan ichaain neeine. Jana chunocoha leeochoauru letoaeranein nena jerihane satiin rai, chachaeranein neeine.

²⁷ Nitohaniane jaun chariji jataain nelateineein nere, nii lenonihane coina rori ichoae nelaurianaana. Ainiane nii lenone chaluherana nelatein neriha. Aihei jerihane. Nii rori ichoae lenonihane coina nelaurianaate nii lenone chaluera amurijiriin nelatein niha nocoete.

Nena laen canu nitohanelanaala, inara letono rijijieein ena cau inara aina inaraacha latei icharanein neeun.

²⁸ Inarate cajiniichaain necairichanaa coaraain nenajaaonquiche. ²⁹ Nii jaunne itolere Curuaanaa neein nelatein nihanune coina canu cocoaain caetein niha Ofane rijijieein, inara netonai cocoaain nereeunni. ³⁰ Nii banate inae nii cojoanona que turuhane bana, cajiniichaain rorihuru ichoae nelauriaain acou cohin, lenonein, naonjoanriquicheein. Chaen techu baaso ichacurenihane, caohacha ichacuruha lechoonca coroata laurii Israeli cocoaichacurune coaraain coitucuhichene coina cajiniinchaain nii coina banijiaain nena rori ichoae nelauriariquicheein, inae nii cojoanona que tihane bana,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Coitucuha nocoetenerichaain Fedorone biha Jesusone (Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Niritiin jetaote: “Simoon, inae Canu sacueranein neeichene bajaa moconajaera inara raane coina. ³² Nena ii coreniha Cana Coaunera bajaain, canu esetaaine jianeine nihanatiin nacoauneein nelalararajiaain Canu esenetaain neeine coina. Aihana jaun, inae nacoauneein canu esenetaaine bana, inejeraauru coroatajanecuhin caohachaain laraajiin, canu esenetaauruhane jianelanaala raotojoein rachoojoein neeuruhane coina,” nae jetao Simoon rai Jesoso.

³³ Niritoha raine jaun jetaote:

“Curuaanaa, canune ijiniichaain caresero cuhane enohin nihanatiin ii coreniha onaa naineun,” nae jetao rai Simoon.

³⁴ Nii jaun jetaote:

“Fedoru, enene janotiin cuhanete, iriha janonaa rai ataohari curuaanaane ajiniha, nichata saain canu coitucuha nocoeteneriquiin,” nae jetao Fedoru rai Jesoso.

Inae nichuutaa coujunojoiniha Jesusone

³⁵ Niritiin jetaote:

“Inara letoaain nihanulu coriqui curu, inara safato, inara atora, naaonjoain colane janana lanaain nihalu inara rai cha,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jaun jetaote,

“Aihei. Coatiha nii lanaailu canacaanu rai chata,” naain jetao tonoraure.

³⁶ Niritocuruhane jaun jetaote:

“Nete laen ena chateeinti coriqui curu siriin, natora siri, nii amaain cuhane cao-hachae. Chateeinti sabere sirine nii jelaronaa bana niicha jiai cajione burique necore-teen leinjiin sabere coretemiin.

³⁷ Inara raine aitoon, inae caque aitiin Quiricha inoaesii cuhane: ‘Naaonjoaain cairichaaeriinte necha aansai caseteco coaraane rai nenea ichara rijijieeinte teeurureeinha,’ naain itolereneein niritiin caque aitiin laenacuruhane rijijieein situhane rai te ne,” naa acaauru raine jaun jetaote:

³⁸ “Curuaanaa, caute ne corotajaain sabere,” naauruhane jaun jetaote:

“Inae nainejerichaaain niriimiin,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Olibo neonjoaihu Cana Coaunera bajaa Jesusone

(Mt 26.36-56; Mr 14.32-42)

³⁹ Niritoha acaauru raine baiha jetaote, ecu nesurunajaaoncane jaun, Oliboneein niicha curuaateuri ichatane ucuuno cuha Jesusone jana jetao, caaijie cuure aina nerelanacaauru. ⁴⁰ Nitohaneein cuhin, inae nii Olibo neonjoaihu turuhin jetaote:

“Cana Coaunera bajaache nabana osa que nesaruquichene coataara,” nae jetao acaauru rai.

⁴¹ Acaauru rai niritiin jetaote, nita acaauru aonajeein cuhin neseonrariin jetao;

⁴² “Ofa, ii jereeine caa jataain necairichanaa tabai caje canu mitaaura. Nena canu jerichaaunne rijijieein ichaaine jereneeunra. Ii jereeine rijijieein ichaaura,” naain jetao Cana Coaunera bajaa Jesuso.

⁴³ Niritohane jana jetaote, dede caje ecocohin lararajiaa leinjiin anjerane jaun jetaote, aina suujua nunaojoae. ⁴⁴ Nii aina jataain nesoonenaa cataau neein jelai rutaain, Cana Coaunera bajaebajaaeca Jesusone jana jetaote, atanichoae tabaanaain nalue rai doroana ichananeein.

⁴⁵ Nitohaneein inae Cana Coaunera bajaane nainaain, aina nerelanacaauru coaraa cuhane jana jetaote, jataain cotaena aina inaderanaa caaun sinihure. ⁴⁶ Nii jaun jetaote acaauru rai:

“Chanuna siniiche. Chajaain nimichuhin Cana Coaunera bajaache nabana osa que nesaruquichene coataara,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Jesoso mucuuruhane

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Niritiin jaiti acaauru rai ereerejiha Jesusone jana jetaote, turuha cuure arajii cachaaauru. Nii aina nerelanacaauru lechoonca coroataja neein nenea Jodasi jetaote, acaauru ichoaichaniha acaauru amaeraneein cue. Aca jetaote, Jesoso rohan nichuuntaain nechu jataain belaicha rijijieein jetao rai nomeri lioracae. ⁴⁸ Nii jaun jetaote:

“Jodasi, belaicha rijijieeina nomeri lioracaain nii acaihaniji cacha Calahineein nenea teei aina nejerateeriin nenacaauru bijihute,” nae jetao Jesuso.

⁴⁹ Inae inooneeuruhane coaraain jetaote:

“Curuaanaa, coanene ii cocoaeratihacaanu sabere quera,” naaure jetao nii Jesuso aina nerelanacaauru.

⁵⁰ Niritiin jetaote, leinjiin saseredotecucu curuaanaa letono uricho beuhite, rai raotono nichajai que tacaain sabere que, leinjiin nii Jesuso aina nerelanaa. ⁵¹ Nii jaun jetaote:

“Inae niriimiin, coa cunaitaa,” naain jetao jelaiha nii saseredotecuru curuaanaa letono uricho tirichaaain jetao rautae Jesuso. ⁵² Nitohaneein rautaane baiha

jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru, Teenforo beraihurera, chaen Joriocuru bichauhenaauru, Joriocuru rai nelateein nenacaauru, naaonjoainuri rai jetao:

“Chanuna leinjiin necha ansai ausijiautoneein sonajaain joeraneein nihanune que airijiin sabereeuuru aina enuhacuru uhaain canu mucuha uhiche. ⁵³ Itolere cojoanonaa banara, inara aina Teenforo asae nenajacoonna. Nii jana nii chatohaneein coatiha canu dadanajaaohiche. Nete inae nitohaneein nocohena tabai osa que nesaruhin namuritocohichene cojoanonaa que tihane jaun aiiche inarara,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jesoso coitucuha nocoenih Fedorone

(Mt 26.57-58, 69-74; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Nitohaneein jetaote, Jesoso mucuhin saseredotecuru curuaanaa loreri asae amaa-
ruhane jana jetao, nita caaijie coarajeein jetao cuujue Fedoro. ⁵⁵ Cuu turuhin jetaote,
jelarotokane jaun, nenaanaja cataaun teein usi mocohin, curuhacaain nichaatiha
neuruhane jana jetao, Fedoro netonai cuu turuhin acaauru aina nichaatiha usi rohan
lauheque. ⁵⁶ Nii jana saseredotecuru curuaanaa coseenraneein nena leinjiin ene
jetaote, cuu usi rohan lauhequuin nichaatiha Fedorone jana, cuu coarajihane baiha
jetao coujueluhin:

“Caa netonaite aina nenaane,” naane jaun jetao:

⁵⁷ “Ainaaunchenaate. Coatihana Jesoso coitucuhaaunche canute,” naain jetao suujue
Fedorone.

⁵⁸ Nii baiha neeoriin jetaote, leeochoa netonai:

“Caa netonaite acaauru aina nenaanera,” naane jaun jetaote;

“Ainaaunnaate, coatihana aca nihaaunte,” naain jetao nii cacha tonorae Fedoro.

⁵⁹ Nii baiha carajaaajoaain jetaote, coaiten leeochoa netonai;

“Esinae rauhijiriin caa cacha netonaite, aina nenaane. Nii choae tacaain techu
Calileea cocoaichanera,” naane jana jetao:

⁶⁰ “Coatihana nii carai chaitoonjoan cacha coitucuhaaunte,” nae jetao nii cacha rai Fe-
doro. Niritiin jaiti ereerejiha Fedorone jana, nii rijieoritii iriha ataohari curuaanaane
jana, ⁶¹ jaotoroaain Fedoro coaraa Jesusone aina jetaote: “Enene cojoanotiin cuhanete,
nichata saain cacoitucuha nocoetelanaala nesuujuueine jana erereein ataoharicha,”
naa Jesoso raine coacuhin nainaain jetao, ⁶² nii neeurunaja loreri caje mituhin jetao
jataain obajeein chanae Fedoro.

Jesoso que ninichaajeeuruhane

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Nitohaneein nii Jesoso mucuuruhane jana beraiha nenacaauru cachaaauru jetaote,
que ninichaajeein faohacure. ⁶⁴ Nitohaneein faojoaain jetaote, nota conajaain:

“Aihane esinae rauhijiriin *profetaneine* caa ii soera coitucuura,” naainchuru jetao
sohin, ⁶⁵ jataain que ereinchuru nocoeje chanuure.

Jataain Jorioocuru rai nelateein nenacaauru Junta Suprema acatiha niha Jesusone

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Nitohaneein teein jetaote, inae janokane jana, ita taojiaaure Jorioocuru coara-
neein nenacaauru bichauhenaauru, chaen saseredotecuru curuaanaacuru, Cana
Coanera aitoonjoa que cacha relaaureraauru, naaonjoainuri, jataain Jorioocuru rai
nelateein nenacaauru *Junta Suprema* acatiha amaauruhane coina. Nitohaneein
amaain inae cuu turuhaain jetaote:

⁶⁷ “Esinae rauhijiriin Mesihasi neeine canacaanu rai beeune coitucuhacaanura,”
naaunruhane jaun jetaote:

“‘Aca nichaaunchujan,’ naanune nihanatiin, nii quesenetareeichene coalanaalata.

⁶⁸ Nii inara caje erena bajaanune nihanatiinchu catoonrariquichene coalanaalata.

⁶⁹ Nena laen inae, enene caje coauneein, itolere Coauneraneein nelateein nena Cana Coaunera raotono nichajai que nelauriaa cureeinni, canu acaihaniji cachaneein nejanohanaa nichaaunnera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁷⁰ Niritoha acaauru raine jaun jetaote, satiin:

“Aihane jaunna, ii Cana Coaunera Calaohinee,” naauruhane jaun jetao:

“Esinae rauhijiriinte acanichaaunne que aitocoichera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁷¹ Niritoha acaauru raine jaun jetaote:

“Cha nenacaeneein cana rai berana laterihacache, inae raajenhane nujuaae caje acaniane que aitohane aonacaache natiin,” naaure jetao.

23

Jesoso coulurejeeuruha Filato raine

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Niritiin jetaote, satiin nimichucutaain coinetein mucuhin jetao, Filato rene Jesoso amaaure. ² Ecu turuaain jetaote, Filato acatiha tein Jesoso coulurujeeure:

“Caa cachane eruhacaanu, caa cana atane que nenacaauru cachaauru suujua rerohecaain, cana curuaanaa Romanocuru curuaanaa enferadoro rai coriqui tihacachene caohatein, ‘Aca jete nii canaacha cohajei Rey Mesihasi ne,’ naain cachaauru suujua auhacaane jana,” naain jetao coulurujeeure.

³ Niritiin coulurujeeuruhane jaun jetaote,

“Iina chuhisi Jorioocuru Curuaanaa Rey ineei,” naain caje bajaa Filatone jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriin acanichaaunne quete aitohicha,” nae jetao rai Jesoso.

⁴ Niritohane jaun jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru, chaen ecu neein aonajeeurera cachaauru, naaonjoainuri rai jetao:

“Coatiha chatohanein baaso ichaa caa cachane coarahaan canuta,” naa acaauru rai Filatone jaun jetaote:

⁵ “Nete cachaauru relaane aina cuaain satiin cachaauru suujua auhacae. Nitohaneinte Calileea batane caje nunuhetein, caa Jodea batane netonai que jerichanejein ichana jerera,” naain jetao jataain acaauru esenetaa Filatone jerein counujeeure.

Erodesi rene Jesoso letoaa Filatone

⁶ Niritocuruhane aonaain jetaote: “Calileea cajena nenaana caa cachate,” naain jetao acaauru caje bajaee Filato. ⁷ Niritiin acaauru caje bajaane jana, “Aca chujianrana,” naauruhane jaun jetaote, Calileea coberenadoronein bana niha Erodesine jaun rene letoae Filato, nii bana nii Jerosaleeun turuhin niha nii Erodesine jaun. ⁸ Nitohanein Jesoso letoaa Filatone jana coaraain jetaote, jataain rachoojoe Erodesi, cojoelanaacojoai ichaane coitucuhin, acaentonai Jesoso coarana jeretohane jana rene letoaauruhane jaun. ⁹ Nii jaun jetaote, araai saain niqui, “Chatohanein nena neein,” naain caje bajaee Erodesi. Nejetaote, nere tonorana jerene Jesoso. ¹⁰ Nii nainiha jetaote, ecu neeure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaaureraauru, naaonjoainuri, jataain acaauru esenetaain, Jesoso cairichaa Erodesine coina counujeein coulurujihane neeure. ¹¹ Nitohanein nere tonorana jereniha Jesosone jaun jetaote, coaetaain rai soodarooru aina jiniinquin nocoeje chanuhin jetao cairichain, nocoreeteuruha reychurune jaan tocohanai cajione que jetao Jesoso cajione corerate Erodesi. Nitohanein tein jetaote, nacoaunein Filato rene letoae Erodesi. ¹² Nitohanein Jesoso cairichaauruhane bana caje coaunein jetaote, ita que nejerateeriin neeuruhane baiha jetao, ita belaichanein neeure Filato aina Erodesihuru.

Jesoso atinaauruhane coina rucuhecuruhane

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Nitohaneein Filato rene letoaa Erodesine jana jetaote, saseredotecuru curu-aanaacuru, chaen cocoainacaihuru, satiin ecu nenacaauru cachaauru, naaonjoainuri taojiaain jetao:

¹⁴ “Inarate canu rene caa cacha turuaa uhiche, ‘Cachaauru suujua reroecaain jete, cachaauru suujua auhacae,’ naain coulurujeein. Nena caraajenihane inara acatiha teein caje bajaunune janate, nii chatohaneein cotainacai ichaain, nii coulurujeeichene jaa lera coitucueeneun. ¹⁵ Niheichu caa cana rene jelaiha letoaera Erodesi nihanatiin, nii chatoanai ichaane jaa lera coitucuhi. Aihane jaun inae coaraquiche inara, nihei nii chatoaneein cairichaaain ateinaacachene jaan lera. ¹⁶ Raujiaainchane casetecaain nii baiha jianereunni, ¹⁷ Fasocoa beseta naineen niha coulurujuenojoine, nirijieein jianenajaaoncaunne rijijieein,” naa acaauru rai Filatone jana jetaote,

¹⁸ satiin ita rijitiin jachaatorohaain jetao:

“Jiaohine. Jiaonriha nii Jesoso jianeenera. Nii Barabasi jianeelijian laenra,” naaure jetao Filato rai Jorioocuru.

¹⁹ Nii Barabasi jetaote, caresero cuhane enohaaure, nii neseu Romanocuru que nejerateein, acaauru aina sonaana que neein leinjiin cacha sohin jaohane coreniha.

²⁰ Nitohaneein nii chatohaneein Jesoso cairichanaa jerenihane jaun jetaote, nirijieein jianihane coina jetao niqui, nacoaauneen acaauru rai ere Filato. ²¹ Nejetaote, jataain tonijiaain jeelai rutaain jachaatoroaain jetao:

“Letonanocoriin coroso que teeute ecu neein ohinera,” naaure jetao ita rijitiin.

²² Niritocuruhane jaun jetaote:

“Chatohanai baasonajian ichae. Coatiha cairichaaain atinaanune coina chatohaneein baaso ichaain nihane coarahaan canuta. Raujiaainchane casetecaain, nii baiha nirijieein jianereunnicha,” nae jetao acaauru rai Filato nichata saain.

²³ Niritoha acaauru raine jana jetaote, jachaatoraaain ehequiin jetao, “Coroso que tihachaaura,” naauruha araai saaine cotabenihaha jetaote, ²⁴ nii aitocuruhane rijijieein jetao ichae Filato. ²⁵ Nitohaneein jetaote, nii Romanocuru que nejerateein sonaana que neein sonajaain joaera caresero cuhane nena, acaauruhacha jianeratei cacha mitaain jetao acaauruhacha jerei rijijieein jetao, acaauru bijihu Jesoso te Filato.

Coroso que Jesoso teuruhane

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Nii jaun jetaote, coroso que Jesoso teuruhane coina, amaauruhane jana, situujiha cuha leinjiin cacha Sirene caje unaa Simoonne jaun jetaote, cotijiaain que nii Jesoso teuruhane jaanu coroso baijiaeratecure. Nii jaun jetaote Jesoso caaijie, nii coroso teuruhane jaanu amae. ²⁷ Nitohaneein amaauruhane jana jetaote, arajii enecuru, quichaaauru, naaonjoainuri jetao, caaijie cuure. Nii caaijie cunacaauru jana cunacaauru enecuru jetaote, cojioriin chanaaure Jesoso coinaderaa. ²⁸ Nii chanaauruhane jana acaauru coaraain jetaote:

“Jiaonriha cacoreniha chanaaichenera Jerosaleen benecuru. Inara bereecuru, inara jaberoco, naaonjoain coreniha chanaauchera. ²⁹ Inae nerichaaain inara cairichaaauruhane jaan cojoanonaa. Nii banate: ‘Caohatoriha canaanai sirilanaala nihacachene niqui,’ nariquicheein. ³⁰ Nii banate ichatane ecuunooru rai, ‘Canacaanu ichoae ner-anuu,’ naa cuurureein cachaauru. Jana atane rarorooru raite, ‘Canacaanu asihu,’ naaurureein. ³¹ Coaracuche nachuhinti chatohanai baaso ichaain nenihanune sainejeein catohaneein caetecuruhane. Nii jaun chatohaneein teeinti inara teurureein inae amuhanune baiha,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

³² Nii Jesoso jiniichaain jetaote, coroatajaain necha aansai baaso icharaauru cachaauru amaure, sohin ateinanajaauruhane coina. ³³ Inae nii “Couturi Bejero” neein acaauruhacha curuaateihu turuhin jetaote, coroso que Jesoso aina jiniiquiin nii coroatajai necha aansai baaso icharaauru teure. Leinjiin jetaote, Jesoso najaabiji

nichajai que teeure. Jana leeocho jetaote, raotono nichajai que teeure. ³⁴ Nitohaneein coroso que teeuruhane jana jetaote:

“Caa catohaneein caetecuruhane coreniha, acaauru que ii suujua acateeura Ofa, cha coitucuurenihane jaunte aihurera,” nae jetao Jesoso. Nii jana jetaote, ecu nejesinajeein ita rai Jesoso cajione chaluure soodarooru. ³⁵ Nitohaneein teeuruhane jana jetaote, ecu neein coarajeeure cachaauru. Nii nainiha jetaote, cocoinanacaaihuri netonai:

“Chajaain aihane ena esinae rauhijiriin Cana Coanera tenojoi Mesihasee ineein niicha janijiineein nihane, raajenhane rai jaberoco ichoteratemiin leeochoaauru ichoteratihane rijijieeinte coaracaachera,” naaure jetao nechu jataain cairichaa in que ninichaa-jia.

³⁶ Nii jana soodarooru netonai jetaote, Jesoso que ninichaajeein nechu jataain cairichaa rohan nichuutaacoaain jetao, bino elorajiojoaain nena que jetao cocoaain:

³⁷ “Aihane esinae rauhijiriin Jorioocuru rai *Rey* neeine, ichaajenhane ijiabereeo ichoterateeune coaracaanura,” naaure jetao rai.

³⁸ Nitohaneein coroso que teein jetaote, rai bichoeniha teein jetao: “Caate Jorioocuru rai *Reyneen* ne,” naain laenacure.

³⁹ Nii jana nii necha aansaneein coroso que nena cache corootaja jetaote, nechu jataain cairichaa cotaiha jetao:

“Aihane esinae rauhijiriin Mesihasee ineeine, ichaajenhane ijiabereeo ichoterateeute coaracurumiin, chaen canacaanune maajeein ichoterateeune coaracaanura,” naane jana jetaote: ⁴⁰ “Coa niritoha. Tana ichasetecarichaa in Cana Coaneranane coasiine. Itonai rijijieein caseteconeein neeinatiinachura aitohite. ⁴¹ Canatejian esinae rauhijiriin itolereeneein baaso ichacaane coreniha necairichaecaa cau. Jana caa cache, nii chatohanai baaso ichaa in nihane coreniha caa aihei,” ⁴² naane baiha jetao:

“Canu coaauhuhin ii Cojoanonaa que neeine banara Jesoso,” naa nii baaso icharaauru coroso que nena leeochoane jana jetaote:

⁴³ “Enenete esinae rauhijiriin raotojoe in ichaonaana jaun caniha neriqui incha,” nae jetao rai Jesoso.

Oha Jesusone

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Nitohanee inae ohane rai niha Jesusone jana jetaote, enoto chujutora caje coaane in jetao, caohachanainejee in nocoenane in nedae sati in chauratane, nuna macohi ichoae teejiha enotonereetiaain.

⁴⁵ Nitohanihane jana jetaote, neleruhin nesoaihacoae nii Teenforo leruera cajione, ecu bujuane in nena.

⁴⁶ Nii jana jetaote, jataain tonijiaain auhaqui in jetao:

“Ii bijihune canu suujue teunra Ofa,” naain jetao inae ohe Jesoso.

⁴⁷ Nii jana ecu beraiha nenacaauru Roma rai sondarooru cafitaain jetaote, Cana Coanera corojee in jetao:

“Esinae rauhijiriinte, nii chatoanai baaso ichaa in nenecaiha caa cachara,” nae jetao.

⁴⁸ Nitohanihane jana ecu sati in neein coarajeeurera cachaauru jetaote, nesoone caaun rai nalarijia faojoaain jelai caje cauhacoaure. ⁴⁹ Nejetaote, sati in nii Jesoso coitucuureraauru, chaen Calileea caje coane in sacuurera enecuru, naaonjoainuri jetao ecu neein coarajeeure jelai caje amuelanaala nita neti in.

Ajeri jachu cuhane Jesoso jaberoco rucuhacuruhane

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Nii jana jetaote, ecu ne leinji in cache Jodea batane que nena Arimatea coaichane in nena Jose. Aca jetaote, caohacha cachane in, sati in Jorioocuru rai nela-te in Jorioocuru coarane in nenacaauru-*Junta Suprema* tabane in nihane sainejee in,

turuha uha Cana Coaunerane Cojoanonaane cohajihane jaun jetao, nitohaneein nii Jesoso teuruha nii rai leeochoauru *Junta Supremacurune* rautaain coaraene. ⁵² Nii Jose jetaote, Filato caje Jesoso jaberoco bajaa cue, rucuhecane coina. ⁵³ Nitohaneein bajaain jetaote, coroso caje fauhin jetao, shojoera que conajaain jetao, jaiti chuni onaa teeurenihane jaan ichatane ramara que nenea ajeri jachu cuhane jetao rucuheca cuure. ⁵⁴ Nitohaneein jetaote, inae nunuheneelalajiha nebetacanaa cojoanonaane jaun, inae niicha ichanenu ichana nainecuruhane nainejeein jetao, luhecaain nii Jesoso rucuhecure.

⁵⁵ Nitohaneein Jesoso jaberoco rucuheca cuuruhane jana jetaote, acaauru aina cuure Calileea caje coauneen jiniichaain unacaauru enecuru. Nitohaneein cuhin jetaote, caohachaain rai jaberoco rucuhecuruha ajeri jachu cuhanene coaracure.

⁵⁶ Nitohaneein ajeri jachu cuhane rai jaberoco rucuhecuruhane jana caohachaain coaracuruhane baiha jetaote, nenajaun cauhin jetao, meetoon rijijieein jujuaain nenea ichacuruhane nainaan jetao, Quiricha inoansi cuhane aitoha Cana Coaunerane rijijieein, nebetacanaa cojoanona bana nebetacaure nii enecuru.

24

Oo caje ichanaa Jesusone (Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Nitohaneein nebetacaauruhane cojoanoo janohetiin jetaote, nii teuruhane jaan ajeri jachu coaraa cuure nii acaauruhacha ichai jujui amaain nii enecuru. ² Ecu turuhin coaracuruhane jana jetaote, elonanohi ne nii ajeri jachu fuuruhane jaa ajeri jaberoco. ³ Nii jana enohin coaracuruhane jana jetaote, inae ecu Cana Curuaanaa Jesoso jaberoco eruurene.

⁴ Nii jaun jetaote, niicha ichanenu coitucuelanaala nesooneetooruhane jana jetao, somaratohanai que cajoneequiin, ecu luhecotariin acaauru aina ecocohin temeenete coroatajai cacha. ⁵ Nii coaraain jetaote, nesoone caaun, suujua acatecuruhane coaratiha nenoracaauruhane jana jetao:

“Chanuna onacaauru jana, ichaohin nenea ariiche inara. ⁶ Inae ichanaane jaun, coatiha cau nihei. Tana Calileea inara aina nihane bana inara rai: ⁷ ‘Acaihaniji cachaneein nejanohanaaneein nenaate, necha aansaineein ichaonacaauru rai tenojoineein niha cureein. Nii janate coroso que teein ateinaa cuurureein. Nete nichata janohane cuhane ichanareein,’ narejetoha inara raine que nainaquicheneta,” naaure jetao ecu ecoonacaauru cachaauru.

⁸ Niritocuruha acaauru raine que nainaan jetaote, acaauru rai aitoroetoha Jesusone coaacure. ⁹ Nitohaneein inae nainaan, nii atane bana caje jelaiha cauhin jetaote, jitariin nii acaauruhacha coarai biha jetao cuure lechoonca leinjiin afosotooru rai, chaen satiin acaauru aina nenacaauru cachaauru, naaonjoainuri rai. ¹⁰ Nitohaneein coaraain afosotooru rai biha cunacaauru jetaote, Maadala bene Mariha, chaen Joana, chaen Saantiaao neba Mariha, chaen leeochoauru enecuru acaauru aina cunacaauru, naaonjoainurine. ¹¹ Nitohaneein turuhin beuruhane jana jetaote, acaauru esenetana jerecurene afosotooru. ¹² Nejetaote, nii acaauru esenetaurenihane sainejeein soroneein jelhariin cuhin turuhin, nii atane bana cuhanai coaraa Fedorone jana jetao, nii conaacuruhane jaa shojoeraacha ecu codoheque. Nitohaneein shojoeraacha eruhane jaun jetaote, jataain cojoelatiin jelaiha nenaanajaun cauha cue Fedoro.

Emaoso nese coero cuhane cuuruhane (Mr 16.12-13)

¹³ Nii bananeein jetaote, enoto chujutora rijiu fautaain amunaanaja itaanejeein nii Jerosaleen caje nenea Emaoso neseu jetao, cuure corootajai Jesoso aina nere-lanacaauru. ¹⁴ Nitohaneein Jesoso ateinaauruhane que ereerejeein bero cuhane cuujeeuruhane jana jetaote, ¹⁵ jaiti que ereerejeeuruhane jana, acaauru rohan nichuutaain jetao, acaauru aina bero cuhane cuujue Jesoso. ¹⁶ Nejetaote, acaniane coitucuurene, acaniane coitucuuruhane jereniha Jesusone jaun. ¹⁷ Nitohaneein jetaote, acaauru rai: “Chaaquena bero cuhane ereerejeein cuujueeiche,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote, ecu inaderatonanaain inacuhin jetao:

¹⁸ “Ii netonai Jerosaleeun neeinatiinna: ‘Naaonjoain ichacuruha caa janonaacha cuhanera,’ naain coitucueeneite,” naain tonoraa nii bero cuhane cujuenaa corootaja Cureeofasine jaun jetaote:

¹⁹ “Chatohaneeuruhanaate aitohi,” naane jaun jetao:

“Nasarete cocoaicha Jesoso, satiiin cachaauru notaracae nere que irihane naitoonjoan ichaain, itolere que laraajiin Cana Coauneraacha letoai *profetane*ein nihanatiinte ²⁰ Romanocuru rai coulurujueure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen cana rai cocoinanacaihuri, naaonjoaihunri, coroso que tein ateinaauruhane coina.

²¹ Canacaanune niqui, cairichaerinojoneein neeuruha Israeli cocoaicha nichaachene ichoteratihane cohajihacaanu. Nete inae nichata janoha nitohaneein ateinaauruhane saijieein, ²² canacaanu aina nenacaauru enecuru tabaauru, janonaa aonaain cuhin natane bana coaraa cuuruhane jana, ²³ ecu Jesoso jaberoco eruurenihane jaun, jelaiha nenaanajaun cauhin canacaanu rai beein canacaanu socoinaare. Acaauru rai ecocohin jete: “Coatiha cau nihei Jesoso jaberoco, inae oo caje ichanaane jaunta,” naaunre anjeraauru,’ naain beure. ²⁴ Niritocuruha turuhinne jaunte, canacaanu caje nenacaauru tabaauru netonai cuhin, nii atane bana coaraa cuure. Nii janate chuhisi, nii aitocuruha enecurune rijijieein, inae ecu nene Jesoso jaberoco. Niheichu nii Jesoso nihanatiin coaracuruhi,” nae jetao rai Cureeofasi.

²⁵ Niritohane jaun jetaote acaauru rai:

“Chanuna cha esenetana jerelanaala, nii aitocuruhalu *profetacurune* coacuhin esenetana jereneeiche. ²⁶ Tana jauriaanejeein dedeeu cusihane ajiniha, catohaneein necairicharichaaain Mesiasine coitucuhicheneta,” naane baiha jetao, ²⁷ Moisesa quiricha caje coaaneein nunuhetein jetao, que aitiin laenacuruhalu *profetacurune* beebejeein jetao, acaauru rai ereereje Jesoso.

²⁸ Nitohaneein nii cuuruhane jaan, Emaoso neseu turuuru jana jetaote, rauhijiriin situujiha cunaa rijijieein cuujue Jesoso. ²⁹ Nejetaote:

“Cauna canacaanu aina nesuruure. Inae jataain sohane jaun nocohejia natiin,” naain jetao chunaare. Nitohaneein chunaauruhane jaun jetaote, ecu acaauru aina nesurue Jesoso.

³⁰ Nitohaneein acaauru aina nesuruhin jetaote, lenonecuruhane coina nelauriaauruhane jana jetao, faa teberiaain Cana Coaunera bajaane baiha jetao, acaauru rai beeunebeeunein te. ³¹ Nitohaneein faan tihane que nainaain jetaote, Jesoso nihane coaraain acaniane coitucuuruhane jana jetao, inae acaauru caje jianatoroain amue.

³² Nitohaneein jianatoroain amuha acaauru cajene jana jetaote: ecu jelai nedaain ita rai nejesinajeein,

“Esinae rauhijiriin acaniane jaun jiara bero cuhane uujueein, ereerejiha Cana Coaunera Quiricha inoansi quene jana, aca netoojoaain naonae cana suujua cuhanaina,” naaure jetao ita rai.

³³ Niritocuruhane baiha jetaote, caeneenejelanaala jelaiha bero cuhane soroneein cuhin Jerosaleen, ita taojiaain neeuruha lechoonca leinjiin nenacaauru afosotooru aina acaauru leeochoaurune jaan cauha cuure. Inae nii Jerosaleen nenacaauru rene turuuruhaneein jana jetaote:

³⁴ “Esinae rauhijiriinte inae ichanae Cana Curuaanaara, Simoon raite inae ecocoera,” naain jetao acauru rai beure.

³⁵ Niritocuruha acauru raine jana jetaote, bero cuhane acauru rai netonai ecocohin acauru aina cuujihane bein, acauru aina lenonein faan teberiaain, Cana Coaunera bajaain acauru rai tihane que nainacuruhane beure jetao nii acauru ajiniha netao-jiaain nenacauru rai, nii coroatajaihuri Emaoso coero cuhane cunacauru.

Aina nerelanacauru rai ecooca Jesusone

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Niritiin acauru rai bero cuhane ecoocane que jaiti ereerecuruhane jana jetaote, luhecotariin acauru cataaun neoritiin:

“Raotojoein neeuiche,” naa acauru rai Jesusone jaun jetao: ³⁷ “Rai corii jecha coaracure,” naauruhane jaun jetao jataain nesooneetoore. ³⁸ Nitohanein nesoone-tooruhane jana jetaote:

“Chanuna jataain nesooneetohiche. Chanuna nainanacharanejeein, baasoneein inara suujua cuhane coaauquiche. ³⁹ Cacoichuru, catihacuru, naaonjoaihunri coaracuchenachuhiti, jeelai cajabereeoneeinte neeure caa cajabereeocuru. Cajabereeo mucuhin cacoharaauche. Leinjiin onaa corii, caa cacoaraaichene tocoaneein bucuhin, jaberoconein nichaauraaain nena naineriheita,” nae jetao acauru rai Jesuso.

⁴⁰ Niritiin jetaote, coroso que tein, rai tijia, biji, naaonjoain curuabaauruhane jaacuru coarate acauru que. ⁴¹ Nejetaote, jataain esenetana jerecurene, jataain cojoelatiin rachoojoeuruhane jaun. Nitohaneuruhane jaun jetaote:

“Tana cau enohalanohineein niha cau chaelai lenone nijine,” naain acauru caje bajaane jaun jetao,

⁴² niha ate basichone jaun, rai teeuruhane jaun jetao, ⁴³ ecu acauru notaracae netiin que lenone. ⁴⁴ Nitohanein lenonihane baiha jetaote acauru rai:

“Caa catohanein caetecuruhanene quene inara rai berejetoonlu, jaiti canu atinaaurenihane jana inara aina nihanune bana. Inae catoaneein caetecuruhane coina, rai quiricha cuhane itolereenein caque aitiin laenaalu Moisesane nainaaain, chaen aitiin quiricha cuhane laenacuruha *profetacuru*, Salmo naaonjoain cuhanene rijijieeine inae nainaaun,” naa acauru raine baiha, ⁴⁵ Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane aitoane rijijieein acauru que coitucuherateein jetaote:

⁴⁶ “Laenanohineeinte ne, canu Mesihasi nichaaunne ohanune baiha, nichata janohane cuhane ichanacaunne que. ⁴⁷ Aihana jaun, canuhacha cocoinanohineein Jerosaleen caje nunuhetein, satiin atanecuru sacuritaain cachaauru rai, ‘Esinae rauhijiriinte, coreniha ichoteratenohineein nerichaachein,’ naain beeuchete, nacoaauneein Cana Coaunera coacuhin suujua corein neeuruhine acauru osa caje acauru ichoteratiha Cana Coaunerane coina. ⁴⁸ Inarate caa ohanune caje ichanacaunne coaranein neeiche. ⁴⁹ Canune inara rai Ofa aitoonjoalu tereeeni. Aihane jaun, jiaonriha caa Jerosaleen caje amuhiche, laraajiin neeichene jaanu dede caje unaa raachene reetihaaineta” nae jetao acauru rai Jesuso.

Dedeeu cauha cuha Jesusone

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Niritoha acauru raine baiha jetaote, Jerosaleen caje amanajaain jetao, Betaniau turuanajaain, ecuun biji sijirichaaain jetao acauru cojiotae. ⁵¹ Nitohanein acauru cojiotaain coroaenaacane baiha jetao, inae dedeeu cauha cue, ecu acauru ratiriin.

⁵² Nii jana jetaote, ecu Jesuso coroaecuruhane baiha, jataain rachoojoein jelaiha Jerosaleen cauha cuure. ⁵³ Nitohanein cauhin jetaote, itolere bana Teenforo asae Cana Coaunera coroaerejetecurelu.

Joancha laenai Ena Nenea Cana Coaunera Ere

Cana Coaunera Ere

¹⁻² Jaurianejeeinte nenea ne caa Erenaa.

Itolere, dede, cana rai chauratane, naajoain coaunaa Cana Coaunerane ajiiniate nelu caa Cana Coaunera Ere, jelai Cana Coauneraneein.

³ Nii jelai Erenaa quete itolere coauneratelu Cana Coaunera. Nihei nii colane necoanaain nei.

⁴ Nii Erenaate ichaonaa teraneein ne.

Nii ichaonaa teerate, cacha cononeein ne. ⁵ Nii Erenaate, cononeein nocohena conaeraneein ne. Jacatiasihei nocohena tabai.

Charijieein teinti cana rai chauratane conae caa enoto. Nii rijijieinte cacha suujua conae nii Erenaa. Amuritonaa nainesihei nocohena tabai.

⁶⁻⁹ Inae chauratane que turuelalajia nii cono esine, satiin cachaauru conoaeranune janate, Joaan letoae Cana Coaunera, nii cono que ereerejeein cachaauru relaane, aonaaain esenetaain coitucuuruhane coina.

¹⁰ Nii Erenaa quete, chauratane coaunerate Cana Coaunera niqui. Nete cajia chauratane que turuhane jana coitucuurene caa chauratane que nenacaauru, niicha coaunanohineein neeuruhane saijieein.

¹¹ Caa niicha coaunai chauratane que turuhane janate, que jaolequiin raarene cachaauru. ¹² Nii janate, atiin raain esenetaaure coroatajajei cachaauru. Nii corenihate, calaohi raane rijijieein acaauru rae Cana Coaunera. ¹³ Joaereein cacha calaohi rijijieein nihei inae Cana Coaunera ere esenetaane cacha. Rauhijiriinte Cana Coaunera calaohi rijijieein nereein nii Erenaa esenetaane.

¹⁴ Nii Erenaate, cachaneein nejanoain canacaanu aina ichoae. Nii jaunna aina amuemujueein coaracaanune jaun, leinjiin acaihanejeein Cana Coaunera Calaoihineein nihane coaracaanu canacaanu nota que, jerichanejeein Cana Coaunera rijijieein chabana nohanelanaala rauhijiriin canacaanu belaihana jaun. ¹⁵ Nii janate, turuha uhane jana: “Taa quenara aitonajacoonra, ‘Canu caaijiete turuha ureein canu ajiniha nenaara,’ naain aitonajacoon,” nae Joaan, nii Erenaa cojoeluhin.

¹⁶ Inetono janonaa banate, satiin cacha belaaain cana coroatajane nii Erenaa.

¹⁷ Moisesa quete rai naitoonjoan berateein laenaeratelu niqui Cana Coaunera. Nete tonoraarene cachaauru. Nii natiinte, atiin cachaauru belaiha ichaonaa rauhi que cachaauru relaane coina turue Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito, nii cacha relaana jaan ichaonaa rauhi raauruha cachaaurune coina. ¹⁸ Chabana Cana Coaunera coaracuruhi cachaauru niqui, nete inaca Cana Coaunera coitucuhane jaun, nii inaca que cana relae, acaihanejei Calaoihineein nihana jaun.

Turuha urichain Jesocurisitone beebijiha Joaan- cacha coujunacaterane

¹⁹ Joaan renete batirichuru letoaaure nii Jerosaleen nenacaauru bichauhenaauru: “Chaneeita,” naain Joaan caje bajaauruhane coina.

²⁰ Inae Joaan rene turuhin bajaauruhane janate: “Curisito nihaunta,” naain rauhijiriin tonoranaaca Joanne jana:

²¹ “Chaneei najian. Cana Coaunera ere bera Eliasineeina,” naain coaiteen bajaauruhane jana:

“Aca nihaunta,” naain coaiteein tonoranaaca Joanne jana:

“Aca neneeina jaun, chaneei najian. Nii turuha niicha jerecuri canacaanuhacha cohajei Cana Coaunera ere beranecaai,” naauruhane janate:

“Ahan- aihei, aca nihaunta,” naain tonoranaaca coaiteenne jana:

²² “Chaneei najian. Beeinete ne, bihacaanu canacaanu letoaurera raine coina. Chatoanai icharaneei najian,” naain bajauruhane jana:

²³ “Canu quetejian, nerichaaain leinjiin cacha, cacha areeroo cuhin eeheehejeein cacha cotiaranura: ‘Turuha cana curaanaane jaan coero raujiauchera, naain beranura,’ naa Isaihasi najaan nichaaunra,” naain biha Joanne jana:

²⁴⁻²⁵ “Chanuna jana chaen, acau que cachaauru coujunacateei, nii canaacha cohajei Mesihasi neein, niheichu Eliasi neein, niheichu leecha Cana Coaunera ere bera-*profeta* neein, naaonjoainuri neein nenaalanaala,” naain bajaauruha nii fariseecuru letonocurune janate:

²⁶ “Acauhanau teeinne canu, cachaauru cojunacatiha baotisanajaaun. Inae turuha urichaaain canu caaijie inaraacha coitucuhi cacha. ²⁷ Canu caaijiete turuha ureein, nii inoaelu nenea cacha- jataen canu amuritoeriin cocoinanacai,” naain acaauru rai be Joaan.

²⁸ Nitohaneeinte, Jorodaan jeraniha nenea Betabarau niha Joanne jana, Jerosaleen caje uhin Joaan rene turuhin bajauruhane janate: “Canuna laen cacha areeroo eehee- hejeein cacha cotiaraneein neeunra,” naain acaauru rai be Joaan- cacha coujunacatera.

Cana Coaunera carenero narejeen

²⁹ Nii cojoanoote, tajia uujiha Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana coariin: “Notara Cana Coaunera carenero narejeenta. Taate itolere caa chauratane que nenacaauru cachaauru caje osa itajeranu que oha cureeincha. ³⁰ Taa quenara aitonajacoonra, ‘Canu caijiete turuha ureein nii canu ajiiniha nenea cacha,’ naain aitonajacoon. ³¹ Inae niqui inoaelu caje coauneein nesianiha niqui, nete caa cacaijie turuha uhe. Canu netonaichu coitucuhaunlu jauriaa nejeein. Jianacoo cana mitaeraunu que Cana Coaunera letononeein nihane coitucuhaunlu. Nena laen inae ena coitucuun, carai biha caletoaerana jaun. Israeli cocoaichacuru que coitucueratihanune cointate, carai bein caletoae caletoera. ³²⁻³³ Osa caje cana mitaeranu que letononeein nihane coitucuhaunlu niqui. Nena, ‘Leinjiin cacha choaae fauha uha serori rijijiein Cana Coaunera Suujuenete, Cana Coaunera Suujue que coujunacatihate aicheeincha,’ naain carai biha caletoaerana jaun, choaae fauha uha dede caje serori rijijieeine coaracaunna jaunna coitucuun. ³⁴ Nii jaunna, ‘Acate Cana Coaunera Calaohi inecaihara,’ naaun, nitoanihane coaracaunna jaun,” naain be Joaan.

Ichoaechania Jesoso Ere tonoraerauru

³⁵ Nii cojoanoote jelaiha Betabarau coroatajai nere tonoraerauru Simoon Fedoro ocoala Aanderesi, chaen canu, naojoaain nihacaanu Joaan ainane jana, ³⁶ situha uhe Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Nii janate: “Taa Cana Coaunera carenero narejeen coaracuchera,” naain biha Joaan canacaanu raine jaun, ³⁷ Cana Coaunera Calaohi Jesoso coariin caijie cuhacaanu. ³⁸ Nitohaneein caaijie cuhacaunune janate, jaotoraain canacaanu coariin:

“Chate ichaquiche niriirijieeinta cachaauru,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesoso canacaanu raine jana:

“Chute neei aaita cacha relaera,” naacaunune jana:

³⁹ “Chajauchetejian coanicha,” naain canacaanu amaane jana, inae enuna macoijiu teejia enotone jaun, cuu aina sonafaacaanu.

⁴⁰⁻⁴¹ Nii baihate, nihana Simoon Fedoro ariha cue nii Aanderesi. Ariin, ruhin: “Inae canaacha cohajei jianacoon cana mitaeranu que- Cana Coaunera letono Curisito eruhacaunura,” naain nihana Simoon Fedoro rai biha cue Aanderesi.

⁴² Nii baihate, Cana Coaunera Calaohi Jesoso rene, Simoon Fedoro turuaa uha Aanderesine jana, Simoon coariin:

“Jonasi calaohi Simoonnee niqiu, nete Fedoro nereein ichurujuara,” naain Fedoroneein curaate Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aca laraajiin nere beraneein nerichaine coitucuhana jaun.

Ferifi aina Natanaaeli cotihaca Cana Coaunera Calaohi Jesusone

⁴³⁻⁴⁶ Nii cojoanoote Calileea batane que cuna jaaun, Ferifi aina itaque tacauruhana jaun: “Caniha neorihura,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, Ferifi rai.

Fedorooru nese Betesaaida caje unaa nii Ferifi netonai.

Niritiin cotihacane jaunte, Natanaaeli ariha cue Ferifi. Ariin, eruin: “Inae turuha nii Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane turuha uha niicha jerecuri eruhacaanura. Nii cacha- canacaanuhacha eruhite, Jose calaohi- Nasarete cocoaichanera,” naain biha Ferifi, Natanaaeli raine jana jetaote:

“Chaquete nelatere Nasarete cocoaichata,” naane jana jetao:

“Chajaachautejian coanicha,” naa Ferifine jaun, Ferifi jiniichaain uhin turuha uhe.

⁴⁷ Nii janate, inae rohan nichuuntaa Natanaaeline jana: “Nocoo inae uha Isaraeli cocoaicha esine- coritanacae lanaala nenaara,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate:

⁴⁸ “Inasiinte cacoitucuhita. Cacoitucuhi inachute,” naane janate:

“Eejeen- aihanura. Ii cotihaca uha Ferifine ajinihana inae ii coitucuun. Nii uheraneein curajaain enuha asaae neeine janana, ichoharajeeunra,” naane janate:

⁴⁹ “Iite Cana Coaunera Calaohineein canacaanuacha cohajei Isaraeli curaanaa *Rey* neeicha cacha relaera,” naa Jesoso rai Natanaaeline jana:

⁵⁰ “Nii uhera asaae neeine coaracaunne que aitocoounne najaanchana canu esenetaai. Inae jataain nii amuritoeriin coariquiincha. ⁵¹ Rauhijiriina aitoonra. Inae nejoracaa dede bacuujuane janate inaraacha cohajei Cacha Calaohi nichaunne choae fauhin, jelaiha iniha cuuruha Cana Coaunera letonocuru aanjeraurune coariquiincha,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

2

Nisirihatiha cachane beseta

¹ Nii baihate nichata janohi catiariin Calileea batane que nena- Canaau neein curajain nena neseu ne nisirihatiha cachana jaan beseta.

Nii jaunte, cuu nii beseta bitoaa cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso neba.

² Nii janate Cana Coaunera Calaohi Jesoso netonai cotihacure nii beseta que, aina nerelanacaauru aina cuhane coina.

³ Nitohaneein inae nii beseta que neeuru jana jetaote, inae saa binone jana: “Inae nihei binota,” naain Jesoso rai biha nebana jaun:

⁴ “Saan. Chanuna niriitohi caraite oma. Inasiina jaiti turuha canu amihaneeon nunuhetihanune jaan cojoinaca que ne coalanaala,” naa neba raine janate:

⁵ “Chajaaincha naitoojoancha ichacuchera,” nae nii cuu bino chaluurera rai Jesoso neba.

⁶⁻⁷ Nii janate cuu ne Jorioocuru rai saotaneein baichaje tabaanaain- atane caje ichanohineein, Cana Coaunera notaracae biji culejeein itolere acaauru lenonecuru culejeein ratirihuruhana jaanu que jesinaaeca teeuruhana jaan.

Nii jaunte: “Caa cuhane acau raain teeuche nainecolijaanaaincha,” nae Jesoso nii bino chaluurera rai.

Nii le baichajete baichaje seejoan cuhane coroata baichajihanaai curujuae.

Inae nii baichaje nainecolijaanaain acau raain, teein beeuruhane janate: ⁸ “Soriin amaain, taa beseta erora cocoaanhura,” naa Jesusone jaun, soriin amaain nii beseta erora cocoaie nii acau chaluurera.

⁹ Nii janate Cana Coaunera Calaohi Jesusohacha rotoi nihane coitucuelanaala coe nii beseta erora. Acaihanejein nii acau raureraachate coitucuure.

Nii jaunte nii bino cohin aonaain: ¹⁰ “Raotoha caa bino,” naain, “Chajataauraa,” naain, nii ene ranaa jerera cotijiain: “Raaotoha caa ii bino. Aihuruha leeochoaurune rijijieein, bino caohacha que nunuetein cana cocoaerate lanaalate aaita. Taoniin nunueniha canaacha coi amuritoeriinte raaotera,” nae nii beseta erora, nii ene ranaa jerera rai.

¹¹ Nitohaneeinte Calileea batane que nenea nese Canaau, binoneein jesinaaeca rotoe Jesoso, esinae Cana Coaunera letononeein nihane coitucuuruha cachaurune coina.

Nii coaraaina, esentaacaanu aina nerelanaa nichaanune.

Nitohaneein nunuheteinte, itolere cunaitenacaauru rautaaain, itolere ichae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹² Nii baihane Caferenaanon cuha Jesusone jana, corianiha cuhacaanu, nejeraauru, neba, aina nerelanaa nichaanune naaonjoaain, cuu neorihacaanu inata janojoeine coina.

Jerosaleen nenea Teenforo caje necoretenacaauru sitaa Cana Coaunera Calaohi Jesusone

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Nii janate Jorioocuru beseta Fasocoa que turuelalajihana jaun, turuha cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

(Fasocoa besetate bitohaure Jorioocuru ajelanaala, nii Teenforo asaae. Cairichaaerinajaain niha Egipto curaanaane caje jianacoo mitanajaa Cana Coaunera najaan-cojoanonaaniha nii Fasocoa besetana jaunte, nitohaneein Fasocoa beseta cojoanonaa bana Teenforo asaae itataojiain Cana Coaunera corojeein bajaare Jorioocuru.)

¹⁴ Nii janate Jerosaleeun nenea Cana Coaunera rai ita taojiauruhana jaan loreri inoaei- Teenforo asaae necoretiha neeure Jorioocuru, itolere baca, carenero, serori naaonjoain que. Nii janate ecu jelai teein ne cachauru rai coriqui coreeurera. Niite acaauru coriqui choae laurujua laurujauruhane jana, ¹⁵ sicho coinori que rajirajinajaain, nii acaauru rai bacaauru, carenerocuru, naaonjoain aina curuaataain, acaauru sitaain, nii coriqui coreeurera rai coriqui riariae atane choae. Acaauru coriqui rori raatiin sieitiin, ¹⁶ chujuhecoha nii serori que necoretenaane jana: “Naain caa serorichuru amaachera. Coa caa Ofa Cana Coaunera loreri asaae necoretihachera,” naain sitanajae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹⁷ Nii jaunte, “Jataain ii loreri beraihanunete ne,” naain aitosihalu Cana Coaunera Quiricha Inoaei cuhane nii canacaanuhacha cohajeine jaun, “Aca caara,” naain canacaanu suujua cuhane Jesoso coarajiacaanu aina nerelanaa nichaanune.

¹⁸ Nii jaunte sitanajaa Jesusone jaun: “Chatohanai jana ichaain canacaanu notaareei jana, esinae Cana Coaunera letononeeine coitucuhacaanu coinata,” naain Jesoso caje bajaauruha Jorioocurune janate:

¹⁹ “Caa Cana Coaunera loreri chamuhitiin jaohichenena, nichata janojoeincha cuhane michureeunni nacoaauneeincha,” naane janate:

²⁰ “Inasiinte jenachoonca saota jaanacaain ichacuruhalu jetao natiin, iicha nichata janojoeincha cuhane michureeita,” naaure Joriocuru Jesoso rai.

²¹ Rai jaberocohacha quete aite, nii Cana Coaunera loreri que ujuaiteein. Nii jaunte nichata janojoein ichanae Jesoso- oo caje. ²² Nii jaunte nichata janojoein ichanaane coaracaanu jaun, inae jauriaa aitosihana jaun, canacaanu suujua neeoritohana jaun, nii aitoha Jesusone esenetacaanu, Cana Coaunera Quiricha Inoaei cuhane aitohana jaun.

Satiin cachaa suujua coitucuha Jesusone

²³ Fasocoa bana cuu Jerosaleeun neein, bacosacuru, maosacuru, urichosae, naajoaunri rautaane coaraante, Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaacoaure arajii cachaauru. ²⁴ Nete, “Naojoaante chuhisi, esinae rauhijiriin quesenetaurureeinha,” naene Jesoso, acaauru suujua coitucuhana jaun. ²⁵ “Naojoaauruha caa cachaauru,” naain biha chuneine que airijiinte, cacha suujua coitucuhana jaun, saneein esenetanjaene Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

3

Jesoso rene turuha Necodemone

(Niha lelauriin Jorioocuru fariseeo neein curujaain. Niichurute, “Acaauruhachajete jataain leeochoauru amuritoheriin Cana Coaunera ere tonoraure,” naaure.)

¹ Leinjiin fariseeo Necodemo neein curajaain nenaate nii lelauriin Jorioocuru bichauhenaneein ne, acaauru rai jataain nelateineein. ² Niite janotiin Cana Coaunera Calaohi Jesoso rene turuha uhe. Turuhinte:

“Eletoaa Cana Coaunerane coitucuhacaanura. Iite itolere bacosacuru aina cunaite-nacaauru rautaeraneein neeicha. Nitohanai ichana nainiheijelai cacha Cana Coaunera colaneta, cacha relaera,” naa Necodemone janate:

³ “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Enacooauneein nejanoaeniha cachane, Cana Coaunera aina jiniiquiin nena nainiheijelai” naa Jesusone jaunte:

⁴ “Inasiina enacooauneein nejanoare ichauhena. Inasiinte coaiten neba suuri cuhane neloroaain nejanoare ichauhena,” naa Necodemone janate:

⁵ “Esinaena rauhijiriin aitoon. Nihei acau nejei, Cana Coaunera Suujue naojoain que coujunacatenoineniha cachane, Cana Coaunera Ere tonoraeraneein nena nainihein cacha. ⁶ Jana, cacha caje nejanoanaate- jelai cachaneeinne. Jana, suujua culejeein caruruhin coriha Cana Coauneranete, Cana Coaunera cachaneein ne. Colane aihei. ⁷ Cana Coaunera Calaohi coitucuhin esenetaain nere tonorana jereraaurute nejanoaain Cana Coaunera cachaneein nereein. Coaa caa ichei caritocooaunne cojoaelatiincha caeneein aonajiha,” naa Jesoso, Necodemo rai. ⁸ Niritiinte, “Charijieein teeinti tiririjiin uha cujuanane, ‘Naojoain cajete uhera,’ naain coitucueenei. Niheichu ‘Cuute cuera,’ naain coitucuheneei. Nii rijijieein techu, ‘Naojoainte cacha rai ichaonaa te Cana Coaunera Suujue,’ naain coitucueeneicha,” naa Jesusone janate:

⁹ “Chatohanihana,” naa Necodemone janate:

¹⁰ “Jataain Israeli cocoaicha relaeraneei inatiin, ta carihanai coitucuhine. ¹¹ Esinaena rauhijiriin aitocooaanu, canacaanu nota que coaracaanune jaun. Nete, aitocooaanune esenetaeneeichera. ¹² Caa cana rai chauratane que aitocooaunne esentaeneeine, chatohaneein jana dedeeu ichaonaa bihanune esenetareei.

¹³ Nihei chunei dedeeu iniin coara. Canuna laaen dedeeu nihanune caje uhin cau turuun cachaneein, itolere caa chauratane que nena cacha rijijieein nihanune coina. Canuna Cacha Calaohineein inaraacha cohajeineein neeun. ¹⁴ Charijieein teeinti, coata caje acano ichaain, enuha que nujuateein chujuraa Moisesane coitucuhi chachu natiin. Nii rijijieein techu, enuha que nujuateein Cacha Calaohi nichaunne chujuraa cuurureein, ¹⁵ nitajenaachara nejeein nena ichaonaa raa quesenetaerane coina,” naain,

Chauratane que nenacaauru belaitoha Cana Coaunerane

¹⁶ “Jataain caa chauratane que nenacaauru cachaauru belaitoha Cana Coaunerane jaunte, acaihanejein calaohi nichaunne letoae caa chauratane que Cana Coaunera, nitajenaachara nejeein niha quesenetaain cacoitucuurera cachaaurune coina. ¹⁷ Coatiha cacha casetecaanune coina calaohi nichaunne letoai Cana Coaunera. Jianacoo osa caje cacha mitaanune coinane, cau calaohi nichaunne letoae Cana Coaunera.

¹⁸ Nii Cana Coaunera Calaohi nichaaunne esenetaa cachane, caseteco coarinaain. Jana Cana Coaunera Calaohi nichaaunne esenetaaite, caseteconein niha cureein, acaihanejein Cana Coaunera Calaohi nichaaunne esenetaenihana jaun.

¹⁹ Cono rijijieeinne turuun caa chauratane que Cana Coaunera Calaohi nichaaunne, cacha conaeranu que niqui. Nete nii cono jerecurene nii Cana Coaunera Calaohi nichaaunne esenetaauruhi cachaauru. Acaihanejein nocohena janaachate nenea jerecure, nocohenaanau neein suujua coaraelanaala baaso ichacuruhane coina. Nii corenihate caseteconein neeurureein. ²⁰ Baaso ichacuruhane coaracuruhane coataate, cono rohan nichuuntanaa jerecurene saain nii baasoneein nenacaauru cachaauru. ²¹ Jana caohachaain ichaoruhanete, cono rohan nichuuntaaure, Cana Coaunera jerenohin ichacuruhane coaracuruhane coina,” naainte Necedemo rai aite Cana Coaunera Calaohi Jesuso raaje neque.

Enacoauneeinte Jesuso que ereereje Joaan- Cacha Coujunacatera

²² Nii baihate Jodea batane que cue Cana Coaunera Calaohi Jesuso, aina nerelanaa nichaanune aina, cuu inata janojoei nejeein neoriin, acauhanau cachauru tein coujunacatenajaain baotisanajaane coina. ²³ Nii janate, Salim rohan nenea Enoon, cachaauru coujunacatiha ne Joaan, cuu niha tabaain acauna jaun. Nii janate cuu turuhajeeure cachaauru, acauhanau tein coujunacatenajaain baotisanajaa Joanne coina.

²⁴⁻²⁶ Inae Joaan enoaene lalajeeuruha caresero cuhane janate, acauhanau tein cachaauru coujunacateein baotisaa Jesusone jaun, ita cotaicha rijitocure Joaan ere tonoraaurera, leinjiin Jorloo aina. Nii baihate Joaan rene turuhin: “‘Cha,’ naau. Taolu ii aina Jorodaan jeraniha nenaalu leinjiin cacha canacaanu rai iicha beebejeilute, enene acauhanau tein cachaauru coujunacateein baotisanajaa ne. Saainte inae aca ere tonoraaure,” naauruha Joaan rai nere tonoraaurerane janate:

²⁷⁻²⁸ “Saan. Jeriha Cana Coaunerane jaunte aihure. Inae inara rai rauhijiriin aitonajaaocaaun, ‘Coatiha Curisito nihaun,’ nanajaaocaaun. Canute letoae Cana Coaunera nii beraanu que. ²⁹ Charijieein teeinti, inae comasai raa cachane coroaje rai belaicha. Nii rijijieein inachu canu netonai coroajeun, Cana Coaunera Calaohi Jesuso ere tonoraauruha cachaaurune. ³⁰ Aca ere tejian tonoraa cuurureein cachaauru, jelaichoae jauhecotojoeriin. Jana canu erete tonoraa cuurureein fautojoeriin. ³¹ Nii dede caje unaate, itolere cacha curuaanaa neein ne. Jana chauratane que nenea cachate, niicha coaraaicha coitucuuje. Jana aihei dede caje unaa. Itolere dedeeu nenea, itolere caa chauratane que nenacaauru, naojoainte coaraain coitucue. ³² Acate itolere niicha coarai coaraain be niqui, nete esenetaaurene caa chauratane que nenacaauru. ³³⁻³⁴ Jana esenetaa cachanete, esinae rauhijiriin aitoha Cana Coaunerane coitucuha cureein, jelai Cana Coaunera Suujue que suujuecoha Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaun.

³⁵ Cana Coauneraate, nii letono calaohi belaitohana jaun, itolere cacha curuaanaa nihane coina cocoainae. ³⁶ Nii jaunte Cana Coaunera Calaohi esenetaera, nirijijieein nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa raa cureein. Jana, nii Cana Coaunera Calaohi esenetaite nitajiha cureein Cana Coaunera casetecanohi neein,” nae Joaan- Cacha Coujunacatera, nere tonoraaurera rai. Nitohanihalu inae Joaan enoaene lalajeeuruha caresero cuhane rai.

4

Samaria bene rai iriha Jesusone

¹ Joaan cacha coujunacatera ere tonoraauruhane amuritoheriinte, Jesuso ere tonoraaure arajii cachaauru. Chaen “Aca jete, Joaan amuritoheriin acauhanau tein cachaauru coujunacateein baotisanajae.” naain coitucure fariseeocuru.

²(Coatiha aca, acauhanau tein cachaauru coujunacateein baotisanajaai. Acaihanejein canacaanu aina nerelanaa nichaanunechana acauhanauteein cachaauru coujunacatein baotisanajaacaanu.) ³ Nii jaunte nii coitucuhin, Jodea batane caje mituhin, Calileea cauha cue Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

⁴⁻⁵ Nii Calileea batane que turuhane coina, nii Samaria batane choae situhin, Sicaranein curuajaain nena neseu turue Jesuso, calaohi Jose rai Jacoboacha tei atane rohan.

⁶ Nii jaunte cuu niha atane jachu ucuaatiin acau mitunajaan Jacobo curuaa siriina jaun, enoto chujutaae lalajein riiu ecu lauturoaain lauhecoha Jesusone tonohanaune, ⁷⁻⁸ nii nese Sicarau, lenone coretiha cuhacaanu saain.

Nii jana jetaote canacaanu caajie tocoriin tajiha acau raa uhe leinjiin Samaria bene.

Nii jaun jetaote: “Caisichuche nii ii acau quera,” naain acau bajaa Jesusone jana jetaote:

⁹ “Chanuna Joriooneeinche natiin, cacaje acau bajaache, Samaria benenein nihanuche natiin,” nae jetao nii Samaria bene Jesuso rai, Samaria cocoaichacuru aina ita belaihureniha Jorioocuruna jaun.

¹⁰ Nii jaun jetaote: “Ichei Cana Coauneraacha tenaa jerei coitucuhin, canu nichaanne coitucuhin cacaje laaen bajaachene jana nihanena laaen, canu cocoirenachara nejein niha cache najaan acau ichaonaa tera tereeunche icheicha,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana jetaote:

¹¹ “Chaquena acau soriin rariquiche, raina jaannu sirijieequichene coalanaalata. Uchahatohache caa atane jachu natiinta. Cha cajete ichaonaa tera acau tereeiche caraita. ¹² Canacaanu foeratera inoasi Jacobohacha ratirineein nihache caa atane jachu natiinta. Caje raain niha nete acau corejetecurechelu Jacobo calaohichuru, rai nirihuru, naajoaihunrichera. Iina amurijiriin nena jereeichete,” naa Samaria benene jana jetaote:

¹³ “Satiin caa caje acau raain cooerate, jerichanejein enacooaunein cocoiriha cureeinchera. ¹⁴ Jana, canuhacha tei acau coha cachanete, coaiten enacooaunein cocoirenereinchera. Quiicha tei acate, cache suujua cuhane marohemarohereein, cache rai nitajenaachara nejein nena ichaonaa teranu quera,” naa Jesusone jana jetaote:

¹⁵ “Saan. Carai aihane nii acau uhauche coaiten cocoirichaaunchene coataara, enacooaunein coaiten acau raanuchene coataara,” naane jana jetaote:

¹⁶ “Ii sinijiera cotihachanihuchera,” naa Jesusone jana jetaote:

¹⁷ “Niheiche casinejerata,” naane jana jetao:

“Esinaete chuhisi, rauhijiriin niicha que aitocoichera. ¹⁸ Jauriaate niqui saequiin sinijieraoquichelura. Chaeen nii ena ii aina nenaate rauhijiriin isinejera neein nenecheta,” naa Jesusone jaun jetaote:

¹⁹ “Cana Coaunera Ere beraneeina ichoaraaunchera. ²⁰ Caa atane ucuuno quete Cana Coaunera bajaebajaeraetorechelu canacaanu foeratera inoasihuruchera. Jana inara Joriooneeichenete, naain Jerosaleeun cuhin Cana Coaunera bajaebajaecaanune jerequichelura,” naa nii Samaria benene jana jetao:

²¹ “Qesenetaauchera. Inae ichuunnejeeonria caa atane ucuuno que uhichene laatelanaala, nii Jerosaleeun cuhichene laatelanaala, chunijiu niha natiin Cana Coaunera bajaebajaequichenera. ²² Samaria cocoaicha neeichene, coatiha nii inaraacha bajaebajajei coitucuujeein aitoheeiche. Jana canacaanu Jorioo nichaanunena nii canacaanuhacha bajaebajajei coitucuhin laaen aitocooanuche, Jorioocuru caje ecoona nihache nii jianacoon cache mitaerane jaun. ²³ Enene caje coaunein, caa atane ucuuno que unaa laatelanaala, nii Jerosaleeun cunaa laatelanaala, rauhijiriin suujua

cuhane Cana Coaunera bajaauruhineche nere tonoraeraauru esineeuuru. Nitohaneeinte jereche Cana Coaunera, ²⁴ suujue nejeesiha nijihachena jaun,” naa Jesusone jana jetaote:

²⁵ “Raotojoeina turuha urichain Cana Coaunera letono Curisitone coitucuunche. Acate laen cana relaa ureeinche itolere que,” naa nii enene jana jetaote:

²⁶ “Saan. Canuna acaneein caa ichei aitoonchera,” nae jetao Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

²⁷ Nii janana eruhacaanu aina nerelanaa nichaanune, nii ene aina ereeree jana. Nii natiine, “Chaquena ereereequiche,” naain bajanaa nainenihacaanu, jataain cana curuaanaa nihane jaun.

²⁸ Nii jaunte cuu baichaje ratiriin, canacaanu que janoriin naain neseu biha cue nii Samaria bene. ²⁹ Inae neseu turuhin jetaote: “Chajaauchete, taa leinjiin cacha coaraera. Acate naajoaain itolere ichacaunne que aite caraicha. Jerihane acate Cana Coaunera Letono Curisito necaihara,” naa nii neseu nenacaauru rai turuhinna jaun ³⁰ tajiha jiniichaain uhin, nii ratiriha najaun turuhin coaraa uure.

³¹ Nii tonohanauna jaiti ujeeuru jana: “Chaelainejein quiorihura,” naain lenonihane coina counujichaanune janate:

³² “Niha caleonne inaraacha coitucuhine lanaalara,” naa Jesusone jaun:

³³ “Jerihane chunicohanejeinte coroaatecaihara,” naacaanu itaraine janate:

³⁴ “Lenoneein inara suujua nunaaichene rijijieina, casuujua nunaaun caletoaera amihaneeon ichaain jitaanune. Acate caleonne nera. ³⁵⁻³⁸ Inoaelu nere bera que cotohanein turuhanune beratiha Cana Coaunerana jaun, turuhanune cohajeein neeuurua cau nenacaauru cachaaurune jaunna inara letoareeunni, inae turuhanune beebejeeichene esenetauruhane, nitajenaachara nejeein nena ichaonaa rauruhane coina,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aina nerelanaa nichaanune rai.

³⁹ Nii neseu turuhin niriitiin cachaauru rai beein, “Naaajoain itolere ichacaunne quete aitera,” naa nii enene jaun jetaote esenetaaure arajiin nii Samaria cocoaichacuru.

⁴⁰ Nitohaneein Cana Coaunera Calaohi Jesoso rene turuhin: “Canacaanu aina neeorihura,” naauruhana jaun, acaauru aina coroata janojoein neeorihacaanuna jaun,

⁴¹ jataain jelai amuritoheriin esenetaacoaure, nujuaae caje raaje aitohane jaun.

⁴² Nitohaneeinte nii jauriaanejeein Jesoso aina erena Samaria bene rai: “Ii cajena aasaeriin coitucuhin esenetacaanuchelu. Inae laaen enene esenetacaanuche jataain nujuae caje raaje aitohane aonacaanuchene jaun. Acate Curisitonechera. Acate caa chauratane que nenacaauru itolere cachaauru jianacoon mitaera nechera,” naaure nii ene rai.

Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa rey rai cocoinanacainein nena calaohi rautaa Jesusone

⁴³ Coroata janohin Samaria batane que nihane baihate, caje amuhin naain Calileea batane que cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ⁴⁴ “Naaajoainte Cana Coaunera Letononeein nera,” naain caohachaaain coitucuhin, belaaain, raauenerichaaain naraaichurune coitucuha raotojoein inatiinte, atiin Calileea cauha cue Jesoso.

⁴⁵ Inae Calileea turuhacaanune janate, caohatiin Jesoso raaure jelai batane que ichaonacaauru. Jaurianejeein Jerosaleeun Fasocoo bitoauruhane jana cuu itolere ichaa Jesusone coaracuruhane jaunte caohatiin raaure.

⁴⁶⁻⁴⁷ Nii jaunte Calileea nena nese- Canaau turuha cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso, nii jauriaanejeein bino neein jeesinaeeca rotoha najaun.

Nii janate coitucuuriin coaraa uhe Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa rey rai cocoinanacainein nena, cunaitiha calaohina jaun que rauteratihane coina. Tajiha turuhinte: “Atiin canenajau Caferenaanon turuha uute carai canaanai rautaaicha,” naa nii cocoinanacaine jana:

⁴⁸ “Saan. Chatohanai coaraeneeiche inara nota quene, cha esenetaheeiche,” naane janate:

⁴⁹ “Chajaaajoaau atiin osiha carai canaanaine ajiinihara curuaanaa,” naane janate:

⁵⁰ “Chajaaincha chaque tonajelanaala caunihu. Inae nerautaa ii rai canaanaicha,” naa Jesusone jaun, esenetaain cauha cue.

⁵¹ Nii jana jetaote, inae turuhelalajeein cuujihane jana jetao, tajiha que tacaain: “Inae nerautaa ii calaohicha,” naauruha que tacaain cachaaurune jaun jetao:

⁵² “Chu teejia enotone jana nejelajaain nerautaeta,” naain bajaane jana jetaote:

“Raca enoto cafetaainte nejelajaain nerautaera,” naaurua najaun jetaote:

⁵³ “Nii rijiute chujian aite carai Jesusora,” naain jetao, nii caje coauneein jetao Cana Coaunera Calaohi Jesuso esenetaaure saain, sinijiera, bereecuru, naajoain aina jiniiquiin.

⁵⁴ Nii quete coroata saain coitucuuruha cachaaurune coina niicha ichai ichae Cana Coaunera Calaohi Jesuso, Jodea caje Calillea nenea neseu turuna jaun.

5

Jiurona rautaa Cana Coaunera Calaohi Jesusone

¹ Nii baihate Jerosaleeun cauha cue Jesuso, Jorioocuru beseta bitoane coina.

² Nii Jerosaleeunte, carenero bacuujuanein curuajaain nenea acuujuua rohan ne Beteseta neein curuajaain acau netaojia najaan. ³ Ecute saoquiin niha lohanarine jana nasaae daraacoore arajiin cunaitenacaauru, maosacuru, bacosacuru, neluhinaauru, jiuronacaauru, niichuru daraaque nerurujuaa nii acau netaojiane cohaca. ⁴ Nii acau netaojia jetaote, tabaque nichoae fauha Cana Coaunera Letonone, nerurujuae nii acau. Nitohanein nerurujuaane jana, ichoaaichaniha cuhane fai cunaitenaa jetaote nerautae.

⁵ Cuute ne leinjiin cacha, nichatachoonca fosa jaanacain cunaacha aina nei. ⁶ Niite tocoecohane jana coarae Cana Coaunera Calaohi Jesuso. Coaraane jana, inae nitohanein carajaain cunai aina nihana jaunte, rai: “Nerautanaa jereeina,” naain caje bajaa Jesusone janate:

⁷ “Ejeen, aihanu niqiuicha. Nete nene caa acau netaojianaja cuhane canu faeraanura. Faunaa jerichaaunne naineeinte, canu ichoaechaniha faaure leeochoaurura,” naa nii cunaitenaane janate:

⁸ “Saan. Chajaain nimichuhin chela seriin amuute coaracaara,” naa Jesusone janate, ⁹ nii rijieoritiin caochanainejeein nerautaaain, nela seriin nichaauraaain jelai caje amue nii cunaitenaa.

Nii janate nebetacanaa janonaa bana nitohanai ichaane jaun, coaraain: ¹⁰ “Ta cocoaeraa chelai baijiera enenene coitucuhinete, nebetacanaa cojoanonaa nihane saijieein anajiin baijiaai,” naauruha rai Jorioocurune janate:

¹¹ “Aihanu niqiu, nete caletoae canu cunai caje carautaera,” naane jana:

¹² “Chate nii nitohanai ichaane coina eletoaeta,” naain niqiu bajaauruhane jana ¹³ coitucue, arajii cacha jana nitajeoriha Jesusone jaun.

¹⁴ Nii baihate nii Jerosaleeun nenea ita taojiaain Cana Coaunera bajauruha Jorioocuru najaan Teenforo asaae eruhin:

“Aonaau, inae laaen nerautaicha. Nijiaonria coaiten naosatena coauquine. Coaiteinete jelai amuritoeriin coaraa curiquiinch,” naa Jesuso raine jaunte,

¹⁵ Jorioocuru rai biha cue:

“Acate carautaera,” naain. ¹⁶ Nii jaunte Jesuso aina nejerateein, jataain sohin jaonaa jerecure Jorioocuru, nitohanein nebetacanaa janonaa bana cacha rautaana jaun.

¹⁷ Nii jaunte: “Joaenreein bana amianiha Ofana jaunna, jerichanejeein ichaunra,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

¹⁸ Niritoha Jesusone jaunte, jataain jelaichoaae jauhecotojoeriin aina obajeein sohin jaonaa jerecure. Chaen nebetacanaa janonaa que aitocuruhane tonoraelanaala, “Cana Coaunera Calaohi nihane jaun jete, ichaa Cana Coaunerane rijijieein ichae,” naane corenihane maajeein jataain rautaaurene Jorioocuru.

Rai inaca Cana Coaunera cocoainanohineein niha Cana Coaunera Calaohine

¹⁹ Nii jaunte: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni inara rai, Coatiha casuujua caje coauneein quiicha jerei ichana nainihaun, Cana Coaunera Calaohi nichaun natiin. Acaihanejein Ofaacha jerenohichana ichaaun. Itolere Ofaacha ichaichana ichaaun canu netonai. ²⁰ Cacoelaiha Ofa Cana Coaunerana jaunte, itolere niicha ichai que canotajae. Chaaen techu jeelai choae jauhecotojoeriin caque itolere ichaain inara no-taaratihane, nii cojoaelatiin coaraa curiquicheein. ²¹ Onacaauru ichateein acaauru rai ichaonaa tiha Ofa Cana Coaunerana jaunna, canu netonai quiicha belaihuri ichateein acaauru rai ichaonaa teeun. ²² Chabana cacha coujuhin coaraai Ofa Cana Coaunera. Coatiha ichana nainenihane caun aihei. Nii jaunte canu cocoainaan caletoe cacha coujuhin coaraaunnuque, ²³ chaen rijijieein jataain curuaanaa neein nihanune coitucuhin, rai nere tonoraauruhane rijijieein quere netonai tonoraauruhane coina. Cha teeinti quere tonoraene, niite caletoaera Ofa ere tonoraenereein.

²⁴ Caletoaera ere esenetaain, quere tonoraain naajoain neeichenena inara coujuhin inara coaraelanaala rauhijiriin nitajenaachara nejeein nena ichaonaa tereeeni inara rai, jaoleneein neeichene coataa. Esinaena rauhijiriin aitoon.

²⁵ Enene caje coauneinte Cana Coaunera Calaohineein nihanune ere aonacuruha Cana Coaunera coitucuhi cachaaurune jana, quere tonoraauruhane, acaauru suujua coriha cureein Cana Coaunera. ²⁶ Raajenihane ichaonaa nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teraneein niha Ofa Cana Coaunerana jaunna, jericanejeein rijijieein nena rai calaohi nichaunna jaun canu netonai nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teeun. ²⁷ Inaraacha cohajei- cacha calaohi nichaaunne cocoainainte caletoe, cao-hachain ichaauruhane coaraain baasoneein ichaonacaauru ichao rucueranu que. ²⁸ Coa caa aitocoanne cojoaelatohache. Inae cojoinaca que turuhane banate, rai nere aonacurureein. ²⁹ Nii banate natane bana caje mituurureein satiin onacaauru, caoacha icharaauru nitajenaachara nejeein nena ichaonaa raauruhane jana, baaso icharaaurute caseteco coaraa cuurureein.

³⁰ Coatiha casuujua caje coaunein cacha coujuhin coarahaun. Aitiin caletoa Ofaane rijijieein rauhijiriin cacha coujuhin coaraaun.

³¹ ‘Cana Coaunera Calaohi nichaunra,’ naain irihanu caraajenianene caohacharihei. ³²⁻³³ Inae Joaan caje bajaerateichene jana, rauhijiriin inara rai bihalu Joaan. Aihana jaun, esenetaachenete caohachae, Cana Coaunera ere beraneein niha Joanne coitucuhene jaun.

³⁴ Esinaete rauhijiriinte caque aite Joaan- acauhanau teein cachaauru coujunacatein baotisaera, caje bajaachene jana niqui, nena cacha aitohane lateneun. Jianacon mituhin neeiche osa cajene jerena caaunna, caa niritiin aitoon.

³⁵ Aca aiha leinjiin conone rijijieein niha Joanne jaunte niqui, coroaeein neeichelu basijiin reeintiariin. ³⁶ Chaaen techu, ‘Acate canaacha cohajeinera,’ naain inara rai biha rauhijiriin Joanne choae tacaain techu niqui, inara nota que itolere icha-caanne coaraquiche. Nii quiicha ichaina ichaaun, esinae rauhijiriin caletoa Ofa Cana Coaunerane coitucuhichene coina.

³⁷⁻⁴⁰ Chariji bana Cana Inaca Cana Coaunera coaraain nere aonaheeiche niqui. Nete, nere bera inoaesihuru que catohaneein turuhanune berateein laenaeratihalu Cana Inaca najaan que nerelaaiche niqui, caje ichaonaa nitajenaachara nejeein nena raachene coina. Nete nii aitohane rijijieein caletoa Cana Inacane esenetaeneeichene jaun raenereicheein.

⁴¹ Nii jaunna caque tacaain canu corojeein caraaichene jereneeun. ⁴² Chaaen nachu raotojoein Cana Coaunera jereein, nere tonoraain neneeichene coitucuun.

⁴³ Cana Inaca Cana Coaunera niqui caletoe. Nete, caohachaain caranaa jerenee-iche. Jana inara rene turuhin, ‘Canuna Cana Coaunera letono neeunra,’ naa inara rene turuhin Cana Coaunera letono niheinete laen caohachaain rariquiche.

⁴⁴ Cana Coaunera coacuelanaala itaacha corojeein, ‘Iite caohati cachaneein neeicha,’ naain neeichene jaunte, quesenetana naineneeiche.

⁴⁵ Coatiha Ofa rai inara coulurujuenaa coauhaaun canu. Nii Moisesa inaraacha esenetaite laen Cana Coaunera rai inara colurujuereein. ⁴⁶ Moisesa aitojoan esenetaaichene jana nihanete, quesenetareeiche, catohaneein turuhanune que aitiin laenaalu Moisesane jaun. ⁴⁷ Nii aitiin niicha laenai esenetaeneichene, chatohaneein jana aitocoaunne esenetareeiche,” nae Jesoso.

6

Saoqui oharaancai cache rai lenone tiha Jesusone

¹ Nii baihate Calileea conemuri jeraque cuha Jesusone jana, ² sacuha cuure arajiin cachaauru, cunaitenacaauru rautaane coaracuruhana jaun.

³ Nii janate cuu atane ucuuno choae iniin nelauriariin lauheque Jesoso, aina nere-lanaa nichaanune aina, ⁴ Jorioocuru beseta Fasocoa catainajeein.

⁵ Nii jaunte arajiin turuuruha cachaaurune jaun: “Chu lenone coreterihacache, caa arajii cachaauru rai,” naain bajaie Ferifi rai Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ⁶ Niicha ichaneni coitucuha natiinte bajaie Jesoso Ferifi caje, “Toohanrichaaincha,” naain.

⁷ Niritiin bajaane jana: “Coroata fashai janonei amihanenaa core jeeoneein faan coretichaachene niha natiin coatia caa arajii cache naineriheta,” naa Ferifine baihate:

⁸⁻⁹ “Caute ne caa canaanai rai saoquijieein faan, nii baiha coroatajaain ate, naaon-joaain niqui, nete caa araainein cache nainenere carijiei,” naa nii Simoon Fedoro ocoala Aanderesine jaunte:

¹⁰ “Saan. Acaauru rai aitocuchete nelauriaauruhine satiin,” naa Jesusone jaunte:

“Nii omane choae nelauriaauchera,” naauruhane jana, nelauriaaure nii saoqui oaraancai quichaauru nejeesina, enecuru, canaanaihunru, naajoain janijilanaala.

¹¹ Nii janate nii faan teberiaain: “Nariha,” naain Cana Coaunera bajaane baiha, nii aina nerelanaa nichaanune rai nii faan te Cana Coaunera Calaohi Jesoso, chaluha-caanune coina. Chaluhaaanune janate, nii saoqui oharaancai cache naine nii faan. Jerichanejeein techu nainecohanajae nii ate.

¹² Nii janate, inaeneeuruhana jana cautihana jaun: “Caa caute curujuaain raauche nijiaohanne coataa,” naa Jesoso, aina nerelanaa nichaanune raine jaun, ¹³ curuhacaanune janate ne, elechoonca coroata omariin faan caute. Nitohaneeinte caute, nii saoquijiei faan nefaain.

¹⁴ Nii coaraainte: “Caate caa chauratane que turuha uha niicha jerecuri Cana Coaunera letono canaacha cohajeinecaihara,” naaure cachaauru.

¹⁵ Nii jaunte jataain acaauru curuaanaa *rey* neein Jesoso tenaa jereein, counujueein amanaa jerecuruhane coarajihana jaun, acaauru que janoriin amue rautaenihana jaun. Nitohaneeinte acaauru que janoriin amuhin, atane ucuuno que iniha cue Jesoso, cuu jelai basijiin neeorihane coina.

Acau choae amuha Jesusone

¹⁶⁻¹⁷ Nii janane, inae nocohecane jaun, jaiti turueniha Jesoso atane ucuuno cajena jaun, fauha cuhacaanu. Fauhina, leinjiin bote cuhane naain jera jaoha cuhacaanu, Caferenaon turuhacaanune coina. Nii janate inae nalaquuin cuhin nocojoe. ¹⁸⁻¹⁹ Nii janate, inae bote cuhane fauhin cuujihacaanune jana, canacaanu sacuha uhe Jesoso,

acau choaae rurujueein uhin. Nitohaneeinte acau choae uhin canacaanu rohan nichuuntaain, nii acau jiheetohane jana, fichafichanaa tabai nihane jana, nii bote nalaaene amuniha canacaanu rai janate coaracaanune jana, tajiha acau choaae uhin rurujue, nii bote nichaae uhin. Nii jaunne coasiha nesoonetohacaanune janate:

²⁰⁻²¹ “Coaa nesoonetohachera. Canuna aihunra,” naane jaun, que tacaain coroaeein, nii bote cuhane fauhin amaacaanu. Nii janana cohaneeoriiin turutoha cuhacaanu canacaanuhacha coinetihu.

²² Nii cojoanoote, acaihanejein satononiha jera jaoha cunaa bote cuhane fauhin jera jaoha cuhacaanune jana, canaacaanu aina uheniha Jesusone jaun, nii que ereereecure.

²³ Nii jana jetaote, Tiberia nese caje uhin turuha uhe leinjiin bote. Turuhin jetaote, najauriaa uhe nii Cana Coanera bajaain niicha tei faan quihuruha najaan rohan.

²⁴ Nii jana cuu nenihacaanune jana, Jesoso netonai niha natiin nenihana jaun, nii bote cuhane nefaujaaain cuhin, nii nihacaanune jaaun Caferenaan turuhin ariha uure.

“Ichaonaa esine tera lenoneneeinne neeun,” naa Jesusone

²⁵ Nii janate jera jaohin coaraa uuruhane jana, cuu nii Caferenaan ne Jesoso. Nii jaunte rai: “Chabana cau turuhite cacha relaera” naauruhane janate:

²⁶ “Nii quiicha ichai coaraquiche natiin, ‘Naaajoain caara,’ naain inara suujuau ere-naa coacuelanaala, nainain obejeein lenonequichene jaunte cariirijieeiche,” naainte,

²⁷ “Coa sanaa inaera lenone corenihacha amihanihache. Acaihanejein ichaonaa terachabana sanaachara nejeein lenone coreniha amihaneeuhe. Nii nitajenachara nejeein niha cacha najaan lenone tihanune coinete caletoe Ofa Cana Coanera. Canuna inaraacha cohajei Cacha Calaohi ineeunra,” naa Jesoso acaauru rai janate:

²⁸ “Chatohaneein nerichaanu Cana Coanera jerenohi ichacaanne coina,” naain bajaauruhane janate:

²⁹ “Caa niicha letoai nichaunne esenetaichenete jere Cana Coanera,” naa Jesusone janate:

³⁰ “Chatohanaina ichaain canacaanu notaareei, coaraain esinaaen rauhijiriin Cana Coanera letononeeine esenetaacaanune coina. ³¹ Carene tabai que amuhemuhecuruha najaaun jetaote, neniha lenonene jaun jetao, dede caje faan rijijieei nena manaa neein curuajaain nena que jetao ichaohin amuhemuhecururejetelu canacaanu inoae-sihuru. Nitohaneein jetaote, neniha lenonene jaun, ‘Dede caje nena faan rijijieein nena manaa te Cana Coanera,’ naa Cana Coanera Quiricha inoaei cuhane” naauruhane jaunte:

³² “Coatiha Moisesa nii dede caje nena faan manaa tihei. Acaihanejein Ofa Cana Coaneraachate nii dedeeu nena faan esine teraneein ne. ³³ Nii Ofa Cana Coaneraacha tei faante turue caa chauratane que, cachaauru rai ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nena teranu que,” naa Jesusone jaunte:

³⁴ “Atiin canacaanu rai inetono janonaa bana, nii faan que canacaanu sihura curuaana,” naauruhane janate:

³⁵ “Canuna cacha rai ichaonaa tera faan neein neeun. Cha teeinte carene uhe aca mijiteriaain. Cha teeinti quesenetae, aca cocoireriaain. ³⁶ Nete inara rai aitocaaunne esenetaeneeiche, inara nota que quiicha ichai coaraquiche natiin.

³⁷ Satiin Ofa Cana Coaneraacha letoate carene uhe. Nii jaunna carene uhi nihane sitaenereeeunni.

³⁸ Coatiha quiicha ichana jerei ichacaanne coina, dede caje uhin turuha uhaaun caa chauratane que. Acaihanejein caletoaera Ofa Cana Coaneraacha jerei ichacaanne coinana cau turuun. ³⁹ Nabana nitajeuruha cachaaurune coataate caletoe Ofa Cana Coanera. Nii jaunna satiin nii carai niicha teuri cachaauru ichateein michunajaa cureeunni inae saa cana janonaane bana.

⁴⁰ Nii Cana Coaunera Calaohi coaracuruhane esenetaauruha satiin cachaaaurunete jere caletoaera Ofa Cana Coaunera, chabana nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa raa esenetaeraaurune coina.

Nii jaunna inae saa cana janonaane bana ichateein michuunajaa cureeunni,” naain acaauru tonorae Jesoso. ⁴¹ Niritiinte, “Canuna dede caje faunaa faan neeunra,” naa Jesusone jaun nocoeje chanuure Jorioocuru.

⁴² Nitohaneeinte ita rai: “Ta Jose calaohi Jesoso niha caane. Raotojoein inaca, neba, naajoain coitucuhacache natiin, dede caje faunaa nereta,” naauruha ita rai Jorioocurune janate:

⁴³ “Inae canu necoeje chanuhichene jianecuchera. ⁴⁴ Chunei carene unaa nainihe, nii jereein neniha caletoaera Ofa Cana Coaunerane. Inae saa janonaane banana nii carene uhine ichatiha cureeunni. ⁴⁵ ‘Satiinte relareein Cana Coaunera,’ naa Cana Coaunera ere beracuru ioensiuruhacha laenai quiricha cuhane jaunte, satiin Ofa ere aonaain tonoraain que nerelanacaaurute, carene ureeincha.

⁴⁶ Chabana Ofa coaraai chunei. Acaihanejein canuhachana coaraaun caje unaa nichaunna jaun.

⁴⁷ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Quesenetaerate ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nenea raa cureein.

⁴⁸ Canuna ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nenea tera lenoneneein neeunra.

⁴⁹ Neniha leinjiinejein cacha najaun carene tabai choae amuhemuhecuruha inara inoasihurune janate, que ichaaoruhane coina cojoanoo netojoein manaa neein curuajaain nenea quinacai nalae Ofa Cana Coaunera, que ichaaoruhane coina. Nete, satiin oore nii quihurera- inara inoasihuru inae binaaneein. ⁵⁰ Canuna dede caje faunaa lenone neeun. Nii faan nichaanne quicha, chabana orihain. ⁵¹ Canuna nii lenone neein dede caje faunaa neein neeun. Nii lenone que ichaohin neite nirijijieein nitajenaachara nejeein niha cureein.

Nii lenone quiicha tenaa jereite, cajabereonnein ne. Acane tiha cureeunni, que ichaohin neeuruha caa chauratane que nenacaaurune coina,” naa Jesusone janate,

⁵² “Chatohaneeina rai jaberoco que cana coroaatere,” naain nejesinajeein ita cotaicha rijitocure Jorioocuru.

⁵³ Nii jaunte: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni inara rai. Canuna Cana Coaunera Calaohineein, jelai Cacha Calaohineein inaraacha cohajei ineein neeun. Cajabereon quiin cacoichana coheneechene, nihei ichaonaa esine ranaa nainiheeiche.

⁵⁴ Cajabereon quiin cacoichana coerate, chabana nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa raa cureein. Acane, saa cana janonaane bana ichateein michuha cureeunni.

⁵⁵ Ichaonaa tera lenone esine neein niha cajabereonne janate, ichaonaa tera conacai ineein ne cacoichana. ⁵⁶ Nitohaneein cajabereon quiin, cacoichana coerate, caniha jiniiquiin nereein. ⁵⁷ Nii caletoaera Ofa Cana Coaunera ichaonaa siri. Nii jaunna que ichaohin neeun. Nii rijijieein techu, cacoreniha ichaoha cureein caque lenoneein nei.

⁵⁸ Nii dede caje faunaa lenone quena aitoon. Coatiha nii inara inoasihuruhacha quii manaa rijijieein nihei. Nii manaa quihuruha niqii inara inoasihuru, nete satiin oore nii quihurera. Jana nii caitoojoan dede caje faunaa lenone quiha cachanete, chabana nitajenaachara nejeein niha cureein,” ⁵⁹ naain relanajae Jesoso, Caferenaon, acaauru rai sinacoca asaae netaojiauruha Jorioocurune jana.

Nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa tera erenaa

⁶⁰ Caritiin relanajae Jesusone jaunte: “Caaintatoha jataain caa naitoojoan. Chate nere tonorare,” naauruha nii caaije arajiin cunacaauru cachaaaurune janate, ⁶¹ aohanriin:

“Ta aihane carautaaichene. ⁶² Toohanreichecha, jauriaa nihanulune jaun jelaiha in-
iha cuhanune coaraquichene. ⁶³ Caa quere aonaain esenetaeraaurute, chaelai janonaa

bana nitajenereein. Jana, caa aitocoanne esenetaelanaala erenaa tonorauruhite, ichaoha jaberoco niha natiin, nitajiha cureein suujue. Cha que nelatihei cana jaberoco, cana suujue colane. ⁶⁴ Nete jaiti caa aitocoanne jaan esenetaaurene inara tabaauru,” nae acaauru rai Jesoso, inae inoaelu caje coauneein, “Acaauru acaaurute quesene-taenereein. Jana, acate naaonjoain cacoulrueein naaonjoain caeteratiha cureein,” naain coitucuhana jaun.

⁶⁵ Nii jaunte: “Nii jereniha Ofane, carene unaa nainihei chunei,” naa Jesusone caijiete, ⁶⁶ jianijihacoaure nii arajiin aina nerelananichaanune aina amuhemuhenaacauru niritoha Jesusone jaun.

⁶⁷ Nii jaunte: “Inara netonaiha cajoahin caratiriin amuriquiche,” naain bajaa elechoonca coroatajai nichaanune cajene jana:

⁶⁸ “Ahan aihei. Chuna nenacae curichaacaanu. Nii canacaanu relaina jaan tejian nenacae ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nena teraneein ne. ⁶⁹ Canacaanuna laaen ii esenetaacaanu. Nii jaunna acaihanejein Cana Coaunera Calaohi Curisitoneein neeine coitucuhacaanura,” naa Fedorone janate:

⁷⁰ “Canuna lechoonca coroatajai niquichene cotijiaain raain neeun niqui. Nete, nii inara lechoonca coroataja nechu aansain moconajaeranein ne,” nae Jesoso canacaanu rai. ⁷¹ Nii Simoon calaohi Jodasi Isacariote quete aite Jesoso, aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroataja niha natiin coulurujuerichaine coitucuhana jaun.

7

¹ Nii baihate, Calileea batane que nenacaauru neseuru neseuru cachauru relaa amuhemujue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Jodea batane que cunaa jerihei, cuu sohin jaonaa jerecuruha cuu nenacaauru Jorioocuruna jaun. ² Nii janate, inae ichuunejeonriha lohanari beseta bitoaaauruha Jorioocurune jaun:

³ “Coa cau niha. Jodea cunihunte cuu chaelai ichaine coaracurumii cuu nenacaauru ii coitucuurera. ⁴ Coitucuha cachane jeriha chuneine, asiin cha ichana nainihei. Aihana jaun, letonoaneein satiin coarajeeurera notaracae ichaaute coaracurumii,” nae nocoalacuru. ⁵ Nihei nocoalacuru nihanatiin esenetaaurenihana jaunte aitocure.

⁶ Nii jaunte: “Inasiina jaiti turuha cuhanune jaan cojoinacane coalanaala cureeun. Inara raitae laaen caoachae joenreein bana cuhichene, ⁷ neniha chatohaneein inara aina nejeratein, inara cotaain, chatohaneein inara tenaa naineniha caa chauratane que nenacaaurune jaun. Canihate laaen nejerateure, itolere baaso ichacuruhane que rauhijiriin aitocoanne coreniha. ⁸ Inara cunichuchete beseta bitoaaiche. Jaiti curihaunni canu, turueniha cuhanune jaan cojoinaca quene jaun,” naain ⁹ nii Calileea nedae Jesoso.

Lohanari beseta bitoaurera jana turuha Cana Coaunera Calaohi Jesusone

¹⁰ Nii baihate inae cuuruha nocoalacurune jana, acaentonai cue acaauru caaijie nasina rijijieein, acaauru aina beseta bitoaa.

¹¹ Nii janate inae nunuheca besetane jana ariirijieeure Jorioocuru: “Aancacha nii cacha,” naain ¹² cuu nejesinajeein coacuhin ita rai ereerejeein:

“Acate caohachanejein cachaneein ne,” naauruha tabaaurune janate, tabaauru:

“Caohachanejein cacha nihei jana canacaanu rai, cacha coritaain naojoanna jaun,” naaure tabaauru. ¹³ Nete, rauhijiriin “Aca,” naain chaque erenaa nainene chunei Jorioocuru coasiha.

¹⁴ Nii janate, netaojiauruhana jaan loreri Teenforo asaae enoha Jesusone jana, inae sanaa jere nii beseta.

¹⁵ Nii janate cuu relanajaa Jesusone jana cojoaelatoore Jorioocuru. Cojoaelatiinte:

“Chatohaneeina nirijieein nerelaelanaala itolere coitucue,” naauruhane janate:

¹⁶ “Coatiha casuujua caje quiicha rocohi nihei- caa inara relaanune jaan. Caa inara relaanune jaante, nii caletoaera caje unaa ne. ¹⁷ Nii jaunte inae jatoroaain Cana Coaunera jerenohi ichana jererate aitocoanne aonaain coitucuha cureein. Nitohaneinte esinae rauhijiriin casuujua caje rocohin aitenihanune coitucuurureein.

¹⁸ Charijieein teeinti: ‘Canuna caoacha cachaneein neun,’ naain suujua caje rocohin raotono que ereereecane, ereereje cacha raotojoein: ‘Caate jataain caohachanejeein cachaneein ne,’ naain caohachaain belaaain coaracuruha cachaaurune coina. Nete rai letoera curuaanaa coitucuhin coroaecuruhane coina, esinae rauhijiriin aite. Aihana jaun, Nihei nii que: ‘Casaje,’ naain ereereecuruhane jaanu.

¹⁹ ‘Cana Coaunera ere bera Moisesa ere tonoraacaanu,’ naainte ereeiche niqui. Nete: ‘Coa sonajaain jaohache,’ naain aitoa Moisesa natiin tonoraeneeichene jaun, casohin cajaanaa jerequiche,” naa Jesusone janate:

²⁰ “Chana ishohin ijiaonaa jerete aansai,” naauruhane janate:

²¹ “Chanuna jana chaaen, nebetacanaa janonaa bana cunaitenaa rautaanune jana, cojoaelatiin obaaequichelu caniha. ²² ‘Quichaneein nejanoaa inara bereene, inae fosa janoniha nejanoaane jana, rai nacatichei cari jiununuhin saauche,’ naa Moisesane jaunte niqui, nii tonoraain nebetacanaa janonaa bana niha natiin, canaanai nacatichei cari jiununuhin sauhin naaonjoaain neeichelu. ²³ Chanuna chaaen nebetacanaa janonaa bana lesajeein cunaitenaa rautaanune coreniha, caniha obajeein caque nererojoecaaichelu. ²⁴ ‘Cana Coaunera aitojoaan tonoraacaanu,’ naaiche inara suujua cuhane natiin, esinae rauhijiriin Cana Coaunera aitoonjoan coitucuhin tonoraain niheeiche. Esinae rauhijiriin Cana Coaunera aitoonjoa coitucuhin neeinchene jananihane, caniha obajeein caque nererojoecaaain neriheeiche,” nae acaauru rai Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

“Naojoain cajena unaa neun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone

²⁵ Nii janate: “Tana caa cacha ariirijieuruha sohin jaaoruhane coinane,” naauruha nii Jerosaleen nenacaaurune jana, ²⁶ “Nocoo chuianra jianacoo neein satiin coarajera notaracaae ereerejena. Chanuna colaraain inauhene coarajeeure. Jerihanete acaauru esenetaain, ‘Acate Cana Coaunera letono Curisitone,’ naaurucaiha cocoinanacaihuru. ²⁷ Canacaanuna laaen, nii uhana jaan coitucuhacaanu. Jana turuha Curisitone, ‘Naojoain cajete uhera,’ naain coitucuerariaain,” naauruhane janate, ²⁸ cuu nii ita taojiaauruhana jaan loreri Teenforo asaae aonajenajaain,

“Esinaena aihana jaun, canu unajaan coitucuhiche. Coatiha casuujua caje coauneein uhaaun. Inaraacha coitucuhi Cana Coaunerate caletoa. ²⁹ Dede caje, aca caletoaana jaunna coitucuun caje uhanune jaun,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso tonijiaain.

³⁰ Niritohane corenihate mucuhin amaain caresero cuhane Jesoso enoanaa jerecure niqui, nete jaiti cuu tenihana jaun, chatoaneei que biji teeurene. ³¹ Nete, atiin esenetaain:

“Turuha Curisitone, coatiha aihana caa cachane amuritoheriin araai saain niicha ichai ichaain cacha notaariaain,” naaure arajii cachaauru.

Teenforo beraihurera folisiacuru que Cana Coaunera Calaohi Jesoso mucuhin raera-teuruha fariseeocurune

³² Jesoso queecha ereeuruha cachaaurune que urichocuruhana jaunte, rautaaurenihana jaun nere tonoraeraauru Teenforo beraihurera folisiacuru letoaaure nii fariseeocuru, nii cuu nena batirichuru curuaanaacuru, naojoaihuri, Jesoso mucuhin raacuuruhane coina. ³³ Nii jaunte:

“Basijiin reeintiariina cau neorihun. Nii baihana nii caletoaera rene cauha cureenni. ³⁴ Canu aririquicheein niqui. Nete caurueneriquicheein, nii cuhanune jaun

turunaa naineneriquicheei najaun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte,
³⁵ nejeesinajeein itarai:

“Chuna curute, ariirijiacachene niha natiin eruhenerihacache. Jerihanete Curiecocuru que najasiiteein nenacaauru Jorioocuru ataneu cunaa jere, Curiecocuru relaane coina. ³⁶ Chatohanerichaain naate aite: ‘Canu ariichene niha natiin, caururiheicheein cuhanune jaun turunaa naineneriquicheeine jaun,’ nae,” naainte itacaje bajaebajaecure Jorioocuru.

“Cocoirei carene uhinena cocoa,” naa Jesusone

³⁷ Nii beseta satono janonaa banate, beseta nunuhe bana, bajaauruhane amuritoheriin Cana Coaunera bajaare jiniiquiin nii beseta bitoaa turunacaauru.

Nii jaunte beseta satono que nimichuhin tonijiain, nii cuu nenacaauru rai:

“Cocoirei carene uhinena cocoa. ³⁸ Aitoha Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene tocohaneein, quesenetaera cacha suujua cajete mitureein acau rijijieein sorohin, jelaiha suujua cuhane maroemaroereein, suujua rucujueein rai ichaonaa nitajenaachara nejeein nena teraauu que, chaen leochaauru rai niha natiin tihane coina,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesuso, nii beseta bitoaurera rai.

³⁹ Nitohaneein Cana Coaunera Suujue raaururichaain esenetaeraauru cachaaurune quete aite Cana Coaunera Calaohi Jesuso, coitucuuruane coina. Jaiti dede curuaanaaneein Jesuso enoanohana jaunte, esenetaeraauru rai suujue letoaene Cana Coaunera. Nii quete aite Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

Jesoso coreniha ita caje nelerucuruha cachaaurune

⁴⁰ Nii jaunte niritoha Jesusone jaun tabaauru:

“Acate nii turuha uha niicha jerecuri Cana Coaunera ere berane,” naauruhane jana,

⁴¹ “Acate Curisitonera,” naacoauruha leeochoaurune janate, tabaauru jana:

“Inasiin jetao Calileea caje uriha Curisitone coalanaala. ⁴² ‘Jerichanejeeinte curuaanaa inoaesi Rabiri rijijieein Beleen cocoaichaneein nereein Curisito, curuaanaa inoaesi Rabiri ichoalaneein nena,’ naa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane natiin, Curisito nere Calileea cocoaicha,” naaure. ⁴³ Niritiinte Jesoso coreniha cuu ita rohecaain ita caje nelerucure.

⁴⁴ Tabaurute mucuhin amaain caresero cuhane tenaa jerecure niqui, nete ichana nainene chunei.

Jesoso esenetaaurenih cocoainanacaihurine

⁴⁵ Nii jaunte, Jesoso colane turuha uuruha nii Teenforo beraihurera folisiaacurune jana:

“Chanuna mucuhin uhaeneeiche,” naain bajaauruha cuu nena fariseeocuru, batirichuru curuaanaacuru, naaonjoaihurine jana:

⁴⁶ “Cha corenihana mucuhin uharichaanu joareein coreniha. Nihei chunei cacha irihane rijijieein erei,” naauruhane janate:

⁴⁷ “Inae nachu inara netonai coritaate. ⁴⁸ Esenetaauruha cana curuaanaacuru, fariseeocuru, naaonjoainurine coalanaala esenetaaiche. ⁴⁹ Acaihanejein Cana Coaunera Ere coitucuuruhi, Cana Coaunera jaolecuru cachaaurute esenetae,” naauruhane jana:

⁵⁰⁻⁵¹ “Nainihe joareein nere aonaelanaala, joareein: ‘Naojoainte ichae,’ naain, caohachaain coitucuhelanaa, cacha casetecaacachene, niritiin aitoha cana quiricha inoaesi cuhanene jaunne,” naa nii janotiin Jesuso rene turuha cunaa fariseeo Necodemone janate:

⁵² “Ii tonaina Calileea cocoaicha neei. Nihei chunei Calileea caje ecocohin Cana Coaunera ere bera. Cana Coaunera Quiricha cuhane arihute coitucuhi,” naauruha

leeochaauru fariseeocuru Necodemo rai janate, ⁵³ nenajau cauha cuure nii cuu nenacaauru.

8

Ene cojoaelorohe

¹ Nii janate acaauru que janoriin, naain Oliboneein curuajaain nenea atane ucuuno cue Cana Coanera Calaohi Jesoso. ² Inae janohane janate naain Jerosaleeun cauha cue, coaiten enacooauneein cuu nenea Teenforo asaae enohane coina.

Nii janate rene turuhajeeuruha arajii cachaaurune jaun, nelauriaain relanajae Jesoso. ³ Nii janate nejelau quicha que nicharatihane jana ene cojoaeloroe eruhin, mucuhin, tajiha turuaa uure, Cana Coanera aitoonjoa que cacha relaurera fariseeocuru.

⁴ Nitohaneein turuaainte, nii cuu nenacaauru cataaun teein:

“Naojoaain nejelau quicha ainane janana, caa ene eruhin mucuhin uhaacaanura cacha relaera. ⁵ Cana Quiricha Inoasi cuhanete laenaain cana rai rauhini teein letoaelu Moisesa, nitohaniha ene cojoaelorohe ne, sohin jaohacache ajeri que botosiine coina. ‘Tonaai jana ii,’ ” ⁶ naain bajaare, nii ene sohin joaeratenaa jerenihane coulurujueeruhane coina.

Nii janate acaauru tonoraelanaala notoroaain, biji couturi que atane laenaje. ⁷ Nii janate cuu tonoranajae lanaala atane laenajiha biji couturi quene jana, cuu jeelai coaineenejeein bajaebajaecuruhana jaun, couturi michuriin:

“Niha cau leinjiin inara jana osa que lanaala, chabana baaso ichae lanaala nenea ne, nii ichoaechaniha focoine ajeri que,” ⁸ naain coaiten notoroaain atane laenaje biji couturi que Jesoso.

⁹ Niritoha Jesusone jaunte, aihuru bana acaauru netonai baaso ichacuruhana jaun, acaauru suujua que tacaana jaun, coejeein, biinaa que ichoachaaain leinjihana leinjihanaain mituhin cauha cuure. Inae satiin mituhin amuuruha nii ene coulurujueerana jaun, nii eneecha que jerajejeein neeorihana jaun, ¹⁰ nimichuhin nichauraain:

“Aancaauruche icholurueraauruta. Ta ishohin ijiaohache chuneine,” naain nii ene caje baja Jesusone janate:

¹¹ “Aiheicheta curuaanaa. Nihei casohin cajoahiche chuneita,” naa nii enene jana:

“Niheichu, canu niha natiin chatohaneein chetein, ishohin ijiaonaa nainihaaunche. Inae caunichuche. Jiaonriha caa baiha coaiten nosateichenera,” naain nii ene jiane Jesoso.

Cana rai chauratane cononeein niha Jesusone

¹² Nii baihate coaiten cachaauru rai beebeje Jesoso:

“Canuna caa chauratane que nenacaauru cononeein neeunra. Quere esenetaerate ichaonaa tera cono siricheein. Chabana nocohenaanau amuhemuheriaain,” naa Cana Coanera Calaohi Jesusone janate:

¹³ “Nohaneicha. Ichaajenihane aitiinte aitohicha. Nii jaun chaque nelatihei nii aitohine jaanta,” naauruha fariseeocurune jana:

¹⁴ “Caraajenihane aitiin aitocooaunne niha natiinte, nelate quere. Canuna nii uhanuluna jaan jelai coitucuun. Jana inara coitucuheeiche. Niheichu canu cunajaanu coitucuheeiche. ¹⁵ Nechu jataain Cana Coanera coitucueneeichene jaunte, joenreein inara suujua cuaaichene jaun, joenreein ereereequiche. Aanca chunei coulurujuerichaaun canu. ¹⁶ Canu, cacha coulurujianunete, esinae rauhijiriin coulurujuenojoinnei ne, canuhacha jelai caitono nenihana jaun, caletoaera Cana Inaca aina aitocooaunna jaun.

¹⁷ Charijeein teeinti ‘Ita rijiitoojeein ereeuruha coroatajai coaraaurune, esenetaacache nete ne,’ naain aite inara quiricha inoasi cuhane, nitohaneein ichaquichene coina.

¹⁸ Nirijeeinna coaraneein aitoon, nii caletoaera Ofate cajiniichaain coaraneein ne. Nii jaun quesenetaaichenetene,” naa Jesusone jaunte:

¹⁹ “Aanca aihane nii chaca,” naain bajaauruhane jana:

“Cacoitucueeneichene jaun, Ofa coitucuhiche. Cacoitucuhichene jana nihanete, Ofa netonai coitucuriquiche,” ²⁰ naain relanajae Jesuso, nii ita taojiaauruhana jaan loreri Teenforo asaae, nii coriqui teeruha cachaaaurune jaan neein. Niritoha Jesusone jaunte mucuhin enoanaa jerecure. Nete enoaaurene, jaiti nitohanein teeruhane jaan cojohinaca que turuenihana jaun.

“Nii cuhanune jaan cunaa nainiheeiche,” naa Jesusone

²¹ Nii baihate coaiten aitiin:

“Inae amuhanune baihate cariirijieriquicheein inacojoein. Nete inara osa caaun cauhacha neein oriquicheein, nii cuhanune jaun cunaa naineneichene jaun,” naa Jesusone jaun:

²² “Jerihanete raajenihane nesohin nijiaonreein. Nii jaunte nii cunajaun cuenerihacacheeine que aite,” naain ita rai ereerecuruha Jorioocuruna jaun:

²³ “Inarate, caa chauratane que neeiniquiche. Canuna jana, cana choae caje nena neeinneeun. ²⁴ Nii jaunte oha curiquicheein osa caaun, canuneein nihanune esenetaeneichene jaun,” naa Cana Coanera Calaohi Jesusone jana:

²⁵ “Chaneeina jian,” naain bajaauruha Jorioocurune jana:

“Inae inara rai aitocooacaun turuhanune caje coauneein. ²⁶ Niha arajiin erenaa inara rai quiicha beenei. Nii caletoaerate rauhijiriin esinae aite. Cauricho que aonacaunna jaunna jerichanetoein beebejeeun, caa chauratane que neniquichene rai,” naa Cana Coanera Calaohi Jesusone ²⁷ janate coitucusichurene, “Naaonjoain Cana Coanera quete aitera,” naain coitucuurenihane jaun.

²⁸ Nitohanein coitucuurenihana jaunte:

“Inara araaineein nihanu natiinte, enuha que ecu canu nujuatein canu chujuuraa curiquicheein. Nii banate Curisitonein nihanune coitucuhin, casuujua caje rochin aitenihanune coitucuha curiquicheein. Acaihanejein carelaa Ofa Cana Coaneranana jaan que aitocooaunne coitucuha curiquicheein. ²⁹ Chabana jelai caratirihei caletoaera Ofa, niicha jerenohin ichacaunna jaun,” ³⁰ naa Cana Coanera Calaohi Jesusone jaunte esenetaaure arajiin cachaauru.

Jelai tein Cana Coanera cacha, jelai tein Moconajaera cacha

³¹ Nii baihate esenetaaurera Jeroocuru rai:

“Rauhijiriin quere tonoraaichenete, canu ere tonoraera esineneein neriquicheein.

³² Nii banate esinae rauhijiriin, Cana Coanera jerenohi coitucuhin raotojoein jianacoo ichaonaa naineriquicheein,” naa esenetaauru rai Cana Coanera Calaohi Jesusone janate:

³³ “Canacaanu foeratera Abaraaun caje coauneein nihein chunei fatoroon canacaanu cailichaera. Inasiinte nii aito hine tocohaneei enene cuhaneicha ichoreniha jianacoo mituhin nerichaanu. Nechu jataaina inoaelu caje coauneein raotojoein rohecaeraelanaala ichohacaanu,” naauruha nii esenetaaichuru Jorioocurune janate:

³⁴ “Satiin quere tonorauruhite jataain mululuhin osa tabai aiha ne. Nii chunijiu cuhin nichotenaa nainerihaain. ³⁵ Cana Coanera Calahineein nihanune jaunte ne carai rauhi jianacoo nii osa caje inara mitaanune coina. ³⁶ Canu nii caje jianacoo inara mitaanunete esinaae rauhijiriin jianacoo mituhin neriquicheein. ³⁷ Abaraaunte chuhisi inara foeratera ne niqui, nete casohin cajaanaa jerequiche, quere esentaeneichene jaun. ³⁸ Carelaa Ofa najaan quena inara rai aitoon. Charijieein teeinti, inara relaa inara inacana jaan ichaquiche, nii rijijieina canu netonai caletoa Ofane jaa ichaun,” naa Jesusone janate:

³⁹ “Abaraaunte canacaanu inacane,” naauruha Jorioocurune janate:

“Esinae rauhijiriin Abaraaun calaohi neeichene jana nihanetera, aichejetohalune rijijieein neriquiche inara netonai. ⁴⁰ Nete esinaae caletooa Cana Coaunerane que aitocooaunne coreniha casohin cajaanaa jerequiche. Chabana nitohanai que nerurujuanaa jeriheilu Abaraaun. ⁴¹ Inarate aiha inara inacane rijijieein neeinche,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate:

“Coatiha unosineein nihaacaanu, Cana Coauneraachate canacaanu inacane,” naauruha Jorioocurune janate:

⁴² “Cana Coaunera inara inaca niha netera, canu belaicheeiche, Cana Coaunera caje uhin cau turuhin nihanune jaun. Coatiha casuujua caje coauneein cau uhin turuhaaun. Cana Coaunera te caletooe. ⁴³ Quere esenetana jereneeichene jaunte, caa inara rai aitocooaunne aonasineeinche. ⁴⁴ Moconajaerate inara inaca ne. Nii jaunte, caje nena neeichene jaun niicha jereeicha ichaquiche. Nii Moconajaerate inoaelu caje coauneein soserejeein ne. Chabana rauhijiriin chaque irihe. Chaque irihanete nohane, nichaon nihana jaun, casaje nujuaneein nihana jaun. ⁴⁵ Esinae rauhijiriin aitocooaunna jaunte quesenetaeneeiche. ⁴⁶ Chariji inara caje osaqiun nihanune coitucue. Channuna esinae rauhijiriin aitocooaun natiin quesenetaeneeiche. ⁴⁷ Cana Coaunera cacha nequichenetera, Cana Coaunera ere rautaain aonaain tonorareeiche. Cana Coaunera cacha neneeichena jaunte, Cana Coaunera ere aohana jereneeiche.

Abaraaun ajinihate nesihane Curisito

⁴⁸ Esinaete rauhijiriin osaoquicha-Samaria cocoaicha,” naain Cana Coaunera Calaohi Jesuso cotaihuruha Jorioocurune jana:

⁴⁹ “Nihei aansijieein nejein osaaohaun. Nechu acaihanejein Ofaacha jerenohin ichaain nihanune corenihate caansaine que ereeiche. ⁵⁰ Coatiha, ‘Canuna caohacha cachaneeun,’ naain irihaun. Curuaanaaneeinte caeteen ne Ofa. ⁵¹ Esinaena rauhijiriin aitoon, quere tonoraerate chabana nitajenaachara nejeein nereein,” naa Jesusone janate:

⁵² “Esinaete osaoquicha. Inasiinte Abaraaun, satiin Cana Coaunera ere bera inoesihuru, naajoaihunru inae oosichuruhalu inoaelu natiin, chere tonoraeraacha nitajenaachara nejeein neeurureta. ⁵³ Abaraaun amurijiriinna nereei iite. Inae ohane jana ohacooauruhalu Cana Coaunera ere bera inoesihuru netonai natiin. Chaneeina jana ii nereei,” naauruha Jorioocurune janate:

⁵⁴ “‘Canuna inara curuaanaa caohati neeun,’ naain irihanune caohacharihei. Nete caque: ‘Caate acaihanejein canu calaohine. Nere tonoraache,’ nae Ofa Cana Coaunera. ‘Cacoaunera,’ naaiche niqui. Nete ⁵⁵ coitucuujueneeiche. Canune laen coitucun. Inara rijijieein casaje nichaannena, ‘Coitucuhaun,’ nareeun. Esinaena rauhijiriin caraajenhane coaracaunna jaun, nere tonoraain caletooaana jaan ichaun. ⁵⁶ Inara foeratera Abaraaunte, cau chauratane que catohaneein tururichaaunine coitucue. Nii jaunte inae ena cau turuhanune jaun corojeein rachoojoe,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte:

⁵⁷ “Inasina saquichoona jaanacaaine coaalanaala, canacaanu foeratera Abaraaun coareei,” naauruha Cana Coaunera Calaohi Jesuso rai Jorioocurune jana:

⁵⁸ “Aihanu. Esinaena rauhijiriin aitoon. Inae inoaeluna Abaraaun ajiniha nesihane neeun canu,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaun, ⁵⁹ ajeri mucuutaure, que botosihuruhane coina. Ajeri mucuutaauruhane janate, jianatoroain acauru cataan cuhin, Teenforo caje mituhin amue.

9

Maosa rautaa Jesusone

¹ Amuhemujuena jaunte leinjiin cacha maosaneein nejanoanaa coarae Cana Coaunera Calaohi Jesuso. ² Coaraane janate:

“Chanuna maosaneein nejanoae caa cacha. Rai fojiaraauru osa caaun nenihane, rai nosa caaunna,” naain Jesoso caje bajaacaanune janate:

³ “Aihei, coatiha nosa caun nihei. Niheichu fojiaraauru osa caaun nihei. Cana Coaunera ichanohi coaraa cachane coinete catohaneein nejanoae. ⁴ Inae caletoaer-aacha icharatei ichacaaunnete ne, nainichaaunne cojoataa. Inae caa baiha nainer-ihaaunni. ⁵ Cau chauratane que nihanune quena, chauratane cononeein neeun,” ⁶ naainte, atane choaee lune churutaain, biji couturi que laculacunejeein, itacariin nii maosa nota rujuaain:

⁷ “Inae laaenra, taa necaajoanaa najaan Silohe inota culeenihura,” naa Jesusone jaun, cuhin culeecane caje turuhane janate, inae conoe nii maosa nota. (Silohe nanaate, Letono nanaa ne.)

⁸ Inae nerautaa jana coaraainte: “Caana lauhajelauhajeein coriqui bajanajaaoca,” naain ita caje bajaare nii laurijiracuru- nii jauriaa nitohaneein coaraauru.

⁹ Niritiin ita caje bajaainte:

“Aca chujianrana,” naauruha tabaaaurune janate:

“Aca nihane coalanaala. Tocohaniha chuhisi niqui, nete aca nene,” naaure leeochoaauru.

Nii janate raajenihane:

“Acaneeun chujianrana,” naa raajene jaun:

¹⁰ “Inasina jana enene conoe inota,” naain bajaauruhane janate:

¹¹ “Nii leinjiin cacha- Jesoso neein curuajaain nenaate, atane choae lune churutaain, biji couturi que laculacunejeein, tucuacaain canota rujuaain: ‘Inae laaenra, necaon-joanaana jaau Silohe culeenihura,’ naain caletohana jaun: ‘Ai,’ naain culeecaunne janate, inae conoe caa canotara,” naain bihane janate:

¹² “Aanca chaen nii cacha,” naain bajaauruhane janate:

“Jm, jm, jm. Aancachainti. Coitucuhaun,” nae nii maosa nerautanaa.

Nii nerautanaa maosa caje bajaauruha fariseeocurune

¹³ Nii janate nii maosa nerautanaa amaauruha fariseeocuru renene janate:

¹⁴⁻¹⁵ “Inasiinte enene conoe inotata,” naain cotaain bajaare fariseeocuru nii cacha caje, nebetacanaa janonaa bana atane choae lune churutaain biji couturi que laculacunejeein tucuacaain nii maosa nota rujuaain, rautaa Jesusone jaun. Bajaauruhane janate:

“Itanicha que canota rujuarujuariin culeeratihane jana, culeecaunne janate inae conoe canotara,” naane janate:

¹⁶ “Cana Coaunera caje nena nihei nitohanai cacha, amihaniha nebetacanaa janonaa banana jaun,” naauruha tabaaaurune janate:

“Inasiinte Cana Coaunera tocohaneein ichaa natiin, osaona nihane nitohanai ichanaa nainerihe i bajiaa,” naauruha nii leeochoauruna jaunte, ¹⁷ coaiteen enacoauneein:

“Tonaai jana ii, nii ichautaera cacha que,” naain bajaauruhane jana:

“‘Jerihane acate Cana Coaunera Ere berane,’ naanu canu,” naa nii nerautanaa maosane janate, ¹⁸ esentaaurene. Esenetaaurenihana jaunte, fojiaraauru caje bajaare:

¹⁹ “Caana inara calaohineein maosaneein nejanoaa. Inasiina jana enene conoe rai nota,” naain bajaauruhane janate:

²⁰ “Aca chujian, acate canacaanu calaohi maosaneein nejanoanaa ne. ²¹ Inasiin chaaiti conoe enene rai nota. Niheichu nii rautaera coitucuhaacaanu. Cajedian bajaauche. Inae canaanai nihane coalanaala. Acate naine raaje bihane,” ²² naaure nii fojiaraauru, Jorioocuru curuaanaa coasiha. “Acate Curisitone,” naain iriha chuneine, “Cau sinacoca asaee enohane jererihacacheein,” naauruha nii Jorioocuru

curuaanaacurune raotojoein coitucuuruhana jaunte: ²³ “Cajejian bajaauche. Inae canaanai nihane coalanaala. Acate naine raaje bihane,” naaure nii fojiaraauru.

²⁴ Nii janate coaiteen nii maosa niicha rautain cotijiain:

“Esinaen rauhijiriin beeu, Cana Coanera notaracaa. Osaatotha nii cachane coitucuhacaanu,” naauruha Jorioocuru curuaanaane janate:

²⁵ “Osaatotha nii cachane coitucuhaaun canu. Acaihanejein maosa nihanune caje, inae enene conoha canota neeinchana coitucujueun,” naane janate:

²⁶ “Chatohaneeinte chete nitohaneein conoha inotane coinata,” naain bajaauruha coaiteenne janate:

²⁷ “Inaera inara rai aitoonna. Chatonaaina nenacaaen bereeun. Chanuna coaiteen enacoaauneein inara rai bihanune jerequiche. Jerihane inara netonaite nere tonorana jerequiche,” naane janate:

²⁸ “Iite laaen nii cacha ere tonorai. Canacaanuna jana, jelai tein Moisesa ere tonoraacaanu. ²⁹ Moisesa aina iriha Cana Coanera neeichana coitucuhacaanu. Jana nii cacha coitucueraai caoachanainejein. Chacaje chaainti ecoonane,” naain nii maosa nerautanaa cotaicha rijitucuruhane janate:

³⁰ “Tara canota tihane caje coitucuhichene. Niheichu: ‘Naojoain cajete uhe,’ naain coitucuhcheiche. ³¹ Cana Coanera bajaa osaaonaaurune tonoraeniha Cana Coaneranee coitucuhacaanu raotojoein. Acaihanejein nere tonoraain niicha jerei ichaain nena cacha bajaanete coroatajane Cana Coanera. ³² Nihei chunei, inoaelu caje coauneein nitohaneein maosaneein nejanoaa leinjiin cachane jana nota cono tera. ³³ Cana Coanera caje unaa nenihane noote catohanai ichare,” naane janate:

³⁴ “Osaotiin nejanoaaina jaun noote canacaanu relanaa jereeita,” naain nii maosa sitaure ita taojiaauruhana jaan loreri caje.

³⁵ Inae nii maosa sitaauruhane coitucuuriin, coaraa cuha Jesusone janate que taca uhe. Nii jaunte caje bajae:

“Cana Coanera Calaohi esenetaaina,” naain bajaane janate:

³⁶ “Eenje. Carai beuna, rauhijiriin Cana Coanera Calaohi nihane coitucuhin esenetaera Curuaanaa,” naane jana:

³⁷ “Canuna acaneeun,” naa Cana Coanera Calaohi Jesusone janate, ³⁸ nacatiha neseonraain:

“Esenetaanura Curuaanaa,” naane janate:

³⁹ “Canuna caa chauratane que turuun, maosacuru niha natiin, conoha rai notane coina. Jana, notaa nocoetonacaauru maosaneein nihane coina,” naa Jesusone janate, ⁴⁰ cuu aonajeeuruhana jaun:

“Canacaanu netonainoona maosaneein nihacaanu,” naa tabaauru fariseeocurune janate:

⁴¹ “Maosa neeichene, caseteco coariheehicheein osa coreniha niqui. Nete, ‘Itolere canacaanuhacha ichai coaraain coitucuhin ichacaunne jaun maosa nihaacaanu,’ naaichene jaun, caseteco coaraa curiquichein nii coreniha,” nae fariseeocuru rai Cana Coanera Calaohi Jesuso.

10

“Chariji teeinti, acujua edaa enoe. Niite asijaauto ne,” naa Jesusone

¹ Niritohane baihate: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Carenero ucuha acujua edaa enoite asijaauto ne. ² Jana, rauhijiriin nacujua cuhane enoite beraicha esine ne. ³ Acujua beraichate, janone acujua joracaain, enohin curuaacuru curuaacuru que curuaatein, nii carenerocuru cotihacane tajiha uure, acaauru beraicha nihane ere coitucuuruhana jaun. ⁴ Nitohaneein cotihanajaain, inae saain mituuru jana, acaauru ajiniha cuujihane jana, caajie cuure nii carenerocuru, acaauru beraicha

nihane coitucuruhana jaun. ⁵ Jana nejelau cotihanaacanete, que janoriin soroore, nejelau ere nihane coitucuruhana jaun,” ⁶ naain niqui relanajae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, coitucuruhane coina niqui. Nete, “Naaonjoain quete aite,” naain aonaain coitucurene.

Cachaauru corenihate oha cureein Jesoso

⁷ Nii jaunte, rauhijiriin aonacuruhane coina:

“Leinjiin canuhachana jianacoo cacha mitaeranu que nenea neeun. Cacolane cana Inaca Cana Coaunera rene turunaa nainihe chunei. ⁸ Nii jauriaa cajiniha unacaaurute, nechu jataain cacha coritaeraaunu que unacaaurulu ne niqui. Nete, nere tonoraarene cacoitucueranuuru cachaauru. ⁹ Leinjiin cacorenihachate naine, cana Inaca Cana Coaunera bijiu tacaain aina neeichene. ¹⁰ Arajiite inara curuaanaaneein nenea jere, nechu jataain nohaneein inara coritaain. Acaauru esenetaain, acaauru ere tonoraeraaurute caochanainejeein nitajiha cuurureein. Canuna turuun, raotojoeein rachoojoeein cha latelanaala Cana Coaunera aina neeichene coina. ¹¹ Canuna esinae rauhijiriin inara curuaanaanu que letononeein neeun. Nii jaunna oha cureeunni satiin canu cachaauru coreniha, nabana necairichaauruhane coataa, satiin quere tonoraain esenetaeraauru, necairichanaa coaraelanaala rauhijiriin Cana Coaunera aina nihane coina. ¹² Nii curuaanaa neein nenea jereraaurute, nechu jataain core coinaacha aihuruhana jaun, niha acaauru aina nejerateein acaauru coineterane, cachaauru jaohin ratiriin sorooruhane acaauruhacha mucuhin sooruhane, cajiha-neein ita caje riaaneure. ¹³ Nitohaneente rai cachaauru ratiriin soroore, nechu jataain curuaanaa neein nenea jerecuruha core coinana jaun, coaraain cuu nainaauruhane coina. ¹⁴⁻¹⁵ Canunajian nenacaaen caohacha nejeein curuaanaaneein neeun. Charijeein teeinti cacoitucuhiche nii rijijieeina Ofa coitucun. Nii rijijieein inachu, canu cachaauru coitucun. Jerichanejeein techu coitucunajaanune rijijieein cacoitucure. Canuna canu cachaauru coreniha caraajenihane neteein oha cureeunni. ¹⁶ Nihachu naain nejelau canu cachaauru, cotihanaacaaun nete ne, ita aina inara tihanune coina. Cotianaacaun nete, quere tonoraain uurureein. Inae nitohanihanena leinjiin canuhacha inara curuaanaa neein niha cureeunni, nitohaneein ita aina inara tihanu ne.

¹⁷ Nere tonoraain caletoaana jaan ichacaaunna jaunte, jataain cacoelai cana Inaca Cana Coaunera. Nii corenihana caraajenihane netiha cureeunni, casohin cajaanuruhane coina, nena ichanaa cureeunni. ¹⁸ Canu jerenihanune, nihei chunei casohin cajaanaa nainerihe. Nena caraajenihane netiha cureeunni, nitohanihanune coina caletoaa Ofa Cana Coaunerana jaun,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ¹⁹ Niritoha Jesusone esenetaeraauru Jorioocurute, nii esenetaauruhichuru caje nejelau neleruhin neeure. ²⁰ Niichurute:

“Chanuna caa osaaonaa nechu aansai jaeloroheneein nenea cacha ere tonoraare,” naaure tabaauru itarai. ²¹ Nii jana nii esenetaaurerate laaen:

“Osaaocane noote caritiin erere. Chasiina jana osaaocane maosacuru nota cono tere,” naaure ita rai nejesinajein.

Cana Coaunera Calaohi Jesoso raareniha Jorioocurune

²² Inae elohena nihane janate, Jerosaleeun ita taojiaain nii loreri inoaei Teenforo besaute beseta bitoaaure Jorioocuru. ²³ Nii jana nii Teenforo coonri seeonjoan- Salomoon curuaa siriin nenea asaae amuhemuheca Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana ²⁴ curuaacotaain, acaauru cataaun teteriin:

“Cha carajana erereeii coitucuhacaanune coina. Rauhijiriincha letonoaneein ereeu, esinaae Curisitoneeine,” naauruha Jorioocurune jana:

²⁵ “Inae bihanulu. Nii jana quesenetahaeichelu. Inae caletoaa Ofana jaan ichacaaun inara notaracaa. ²⁶ Nii coaraquiche niqui. Nete jauriaa aitocooaunne tocohanein

canu cacha neneeichene jaunte, caje nainain quesenetaeneeiche. ²⁷ Coitucunajaain nihanune rijijieein techu, cacoitucuhin quere tonoraain neeure canu cachaauru. ²⁸ Canuna acaauru rai nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa teeun. Chaelai janonaa bananeriaain nitajeeuruhane. Niheichu chaaen cacaje rulunajaera. ²⁹ Satiin curuaanaacuru curuaanaa Ofa Cana Coaunera carai tenajaana jaun, nihei chunei cacaje rulunajaera. ³⁰ Canuna, Ofa aina leinjiin Cana Coauneraneein nihacaanu,” naa Jesosona jaunte, ³¹ ajeri mucuutaare Jorioocuru, que bodoosihuruhane coina.

³² Nii jaunte: “Itolere caohachana ichaauun satiin coarajeeichene notaracaae, Ofa letononeein. Chatohanei corenihana nitoaneein ajeri que canu bodoosicheeiche,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone janate:

³³ “Caohacha ichaaine coreniha ajeri que ii bodoosiriahacaanu. Cana Coaunera niha nocoetiin, Cana Coaunera rohecaaina jaunna ichana jerichaanu. Cana Coaunera niheei. Raujiaain cachaneein natiinte Cana Coaunera niha nocoetohi,” naauruhane jana:

³⁴⁻³⁶ “Inarate casohin cajaanaa jerequiche, ‘Ofa cana Inaca calaohi nichaaun,’ naanune coreniha. Chaaen techu nii coreniha, ‘Ofa cana Inaca Cana Coaunera rohecaa,’ cacoeeiche, Cana Coaunera chujian raajenihane, ‘Canu calaohichuru’ naa inoaelu ichauhenaauru rai, rai quiricha inoasi cuhanena jana, esenetaaichelu satiinina jaun chujian, caa chauratane que caletooa Ofa cana Inaca, niicha jerenohi ichaacaunne coina natiin. Inasiina Cana Coaunera rohecareeun, ‘Ofa Cana Inaca calaohi nichaaun,’ naanune coreniha. ³⁷ Ichaa Ofane tocuhanein cha ichaenihanune coa canu esenetaache. ³⁸ Aihane jaun, canu esenetaeneeichene nihanatiin, nii canuhacha ichai coaraain esenetaaichenete caohachae. Nii ainate canu aina niha Ofa Cana Coaunerane jana, canu rai Calaohineein aina nihanune esenetaaichene caohachae,” naa Jesosone jana,

³⁹ coaiteen mucuhin amanaa jerecuruhane jana, acaauru que janoriin amue Jesoso.

⁴⁰ Acaauru que janoriin amuhinte Jorodaan jerau cauha cue. Nii jauriaa cachaauru coujunacatihalu Joanna jaaun turuhin cuu ne. ⁴¹ Nii janate rene turuha uure arajiin cachaauru. Cuu turuhin coaraain:

“Esinaete chuhisi rauhijiriin aite Joaan, caa cacha que. Niicha ichai ichaain cana notaaca Jesosone rijijieein cana notaacane que airijiinte, esinae rauhijiriin aitohane tocuhane,” naainte ⁴² Jesoso esenetaaure cuu nenacaauru cachaauru.

11

Oha Lasarone

¹ Naain Betaniau coroatajai baihuru aina nenea Lasaroneein curuajai jetaote, banelanaala cunaite.

² Marata, Mariha, naa nii baihuru curuaa. Nii Marihate, Cana Coaunera Calaohi Jesoso tijia choaae erene jujui jataain coreti chorohin, couturiji que jacoraera ne.

³ Nii jaunte cunaitiha nii acaauru cona Lasarona jaun, “Cunaitiha iicha belaaicha curuaanaa,” naain Jesoso rai berateeure.

⁴ Nii jaunte Jesoso rene turuhin beeuruhane jana: “Coatiha nii cuaaetoha nii cunai caaun orihaain. Cana Coaunera coitucuhin, ‘Caohatoha Cana Coaunera Calaohi,’ naain Cana Coaunera Calaohi coitucuuruha satiin cachaaurune coinante cunaite nii cacha,” naainte cuelanaala cuu coroata janohin ne Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ⁵ Nii baihuru aina curataain belainaaca natiinte ⁶ “Cunaitiha Lasaro,” naain berateeuruhane jana. ⁷ coroata janohi cuu nihane baiha:

“Chajaauchete coaiteen Jodea cunichaache,” naa Jesoso, aina nerelanaa nichaanune raine janate:

⁸ “Jaitinootera carajaje, ishohin ijiaonaa jerecuruha Jorioocuru, ajeri que ii bodoosi-ine. Nii atiin inachura coaiten ucuaae cunaa jereeite cacha relaera,” naacaanune janate:

⁹⁻¹⁰ “Tana, cojoanonaateein caletooa Ofa Cana Coaunerana jaan ichacaaunne nihane coitucuhichene. Ichaenihanune, canuhachana baasoneein nedareeunni,” nae Jesuso.

¹¹ Nii baihate: “Siniha cana belaicha Lasaro, nocoia inae nocoia curichaaun,” naa Jesusone jana:

¹² “Aihana jaunte chujian, sinihana jaun nerautareein,” naacaanu. ¹³ Esinae sininaa que jecha aite naacaanuna jaunte,

¹⁴ rauhijiriin: “Inae oha Lasaro. ¹⁵ Caoacha quete cuu nenihanune jana ai. Inae laaen jataain quesenetaa curiquicheein,” naa Jesusone jana:

¹⁶ “Chajaauchete cana netonai aina cunichaache, aina jiniiquiin ohacachene coina,” nae nii Tomasi canacaanu rai. (Nii Tomasite curuaateure Fafione neei, fafione nihana jaun.)

Onaa ichateein, rai ichaonaa tera niha Cana Coaunera Calaohi Jesusone

¹⁷ Nii janate Betaniau turuha Jesusone jana, inae jena janoha atane neruujuene beure. ¹⁸ Saaneein itaraeniha Jerosaleen caje nii Betaniane jaunte, ¹⁹ tajiha caje turuhacoaaure Jorioocuru, nii onaa cacha baihuru Marata, Mariha, naaonjoain suujua nunaauruhane coina.

²⁰ Nii janate turuelalajeein tajiha uujiha Jesusone coitucuuriin que taca uhe Marata. Jana, Marihate, loreri asaae neda.

²¹ Nitohanein cuhin Jesuso que tacaain: “Cau neeichene jana nihane, oriheiche canejerata curaanaa. ²² Nete, chaelai bajaachene ichei tiha cureeinche Cana Coaunera,” naa Maratane jana:

²³ “Ichanaainte coaiten nichaurareeinche,” naa Marata rai Jesusone jana:

²⁴ “Eenjeen airichaaiche chuhisi. Inae besautiha cana janonaane banate, coaiten ichanaain ichaoha cuurureeinche oonacaauru niqicha,” naa Maratane jana:

²⁵ “Canuna onaa ichateein, rai ichaonaa nitajenaa charanejeein nenaana jaan teraneeunche. Quesenetaerate, ohane niha natiin ichaoha cureeinche. ²⁶ Satiin jaiti ichahin nenacaauru quesenetaanete, ohane niha natiin, chabana nitajenereeinche. Caa caitoonjoan esenetaaichena,” naa Jesusone jana:

²⁷ “Eenjeen, iite Curisito neein- Cana Coaunera Calaohineeinchene esenetaanuchera. Iite caa chauratane que turuha uha niicha jerecuri canacaanuhacha cohajei in-eincher,” nae Marata.

Lasaro atanebana choae chanaa Jesusone

²⁸ Niritohane baihate, nocoasai Mariha cotihaca cue Marata. Rene turuhinte: “Taute turue cacha relaera. Ichtijiaeratiha jaunna ii cotihaca uun,” naa Maratane jana, ²⁹ luhecotariin nimihuritiin Jesuso coaraa uhe Mariha. ³⁰ Nii janate nii ratiriha Maratana jaan jelaiha ne Jesuso, jaiti nii neseu turuelanaala. ³¹ Luhecotariin nimihuritiin uha Marihana jaunte caaijie uure nii loreri asaae aina neein suujua nuna nenacaauru Jorioocuru, “Naain atanebana choaae jecha inaderaa cue,” naain niqii caaijie cuure nii Jorioocuru.

³² Nii janate Jesuso rene turuhin nacatiha neseonraain:

“Cau neeichene jana nihane, oriheiche canejerata Curuaanaa,” naain ³³ chanaa Marihane jana, aina chanaauruha Jorioocuruna jaun, jataain inaderaain:

³⁴ “Chu atane rucuhecure,” naain baja Jesusone jana:

“Nota taute atane rucuhecurera Curuaanaa. Chajaautejian coanicha,” naauruhane jana ³⁵ chanae Jesuso.

³⁶ Nii jaunte: “Jataainte coinaderae,” naaure Jorioocuru tabaauru.

³⁷ Nii jana leochaaaurute jana: “Tajian caa cacha, maosa nota cono tihalune. Tajian jana naineriha chaelai ichaa oheniha Lasarone coinane,” naaure nii leochaauru Jorioocuru.

Oo caje ichanaa Lasarone

³⁸ Nii jaunte atane bana rohan turuhin, coaiten inaderae Jesoso. Ajeri jachu cuhane ita rucuhecuruha Jorioocuru, jelai ajeri que fuhina jaun:

³⁹ “Joracaauche,” naa Jesusone janate:

“Inae jerihane nirinihache cacha natiinta. Inae jena janohache aiha cachane natiinta Curaanaa,” naa nii nijiaonaa cacha bai Maratane jana:

⁴⁰ “Inaera ichei, ‘Esenetaaichenete Cana Coaunera ichanohin caohati coariquicheeincha,’ naain ichei aitoonchena,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana ⁴¹⁻⁴² joracaauruhane jana, dede coarajeein:

“Nariha Ofa, ii bajaanune satiin quicha bajanojoin tenajaaوقي bajaanune naineeine coreniha. Nii jaunna ichei aitoon, aonacuruha nuricho que cau nenacaauru cachaaurune coina, aonaain esinae rauhijiriin ii caletohaine esenetaauruhane coinara Ofa,” naane ⁴³ baihate:

“Lasaro, mituu nii lai caje,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesoso tonijiaine jana, ⁴⁴ tajiha conaara tijaneein mituha uhane jana: “Batuhichuchete jianacoon mituhine,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

⁴⁵ Nii ainate Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaaure le lauriin Jorioocuru, nii Mariha corianiha cunacaauru.

Jesoso mucuuruhane rai neeuruha fariseeocurune

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁶ Nii jana, acaauru tabaauru jetaote turuhin biha cuure fariseeocuru rai. ⁴⁷ Nii jaun jetaote itataojiaaure fariseeocuru, batirichuru curuaanaacuru, saain cocoinanacaihuri nii que ita rai ereereecuruhane coina. Nii jaun jetaote ita rai:

“Inae itolere ichaa nii cacha. Inasirihacacheta. Maosacuru rautaaain, onaa icha-teen, lenone faain, itolere ichaa inae. ⁴⁸ Naajeein inaheneeicha coarajihacachenete, esenetaacoaauruha satiin cachaaurune, cana cairichaaaurureein Romanocuru rai cocoinanacaihuri. Cana raite caa ita taojianaana jaan loreri Teenforo chamuhitiin cana cairichaaaurure,” naaure jetao Jorioocuru curuaanaacuru.

⁴⁹ Nii jana jetaote, cuune leinjiin Caifasineein curujaain batirichuru curuaanaa. Nii jetaote:

“Joareeinte ereereequiche. ⁵⁰ Nita coitucuhichene, cana caohachanu que tejian oha cureein nii leinjiin cacha, nabana necairichanaa coaracaache satiin Israeli cocoaicha nichaachene coataa,” nae jetao acaauru rai nii Caifasi.

⁵¹ (Coatiha suujua caje coauneein rocohin aitohi nii Caifasi. Nii ajaana cuhane batirichuru curuaanaa neein nihana jaunte coroatajane Cana Coaunera, nabana necairichaa Jorioocurune coataa oha curichaaain Cana Coaunera Calaohi Jesusone que aitohane coina. ⁵² Coatiha Jorioocuruhacha coreniha oha curihaain niqui. Satiin chau-ratane sacutaain riaanein nenacaauru Cana Coaunera calaohichuru jitariin taojiaane coinatae aicheein.) ⁵³ Nitohaneein oo caje Lasaro ichatihane caje coauneente, Cana Coaunera Calaohi Jesoso que necosuujuaaure Jorioocuru rai cocoinanacaihuri, sohin jaaoruhane coina.

⁵⁴ Nii jaunte Jorioocuru rai cocoinanacaihuri rai ecocoelanaala nii Jodea batane caje mituhin naain Efaraaiun cue Jesoso. Cacha areroo rohan nena neseu Efaraaiun cuhin cuu ne, canacaanu aina.

⁵⁵ Fasocaa cataihajeein, neseeu neseeu caje naain Jerosaleeun cuhajeeure, acaauru necoauna rijjijeein naunatajaain, necaaonjoaain jatoroaain Fasocaa beseta

bitohauruhane coina. ⁵⁶ Nii Jerosaleeun turuhinte cuu cajianeein Jesoso ariirijieure. Cuu nenea ita taojiahuruna jaan Teenforo asaae ita taojiaain:

“Beseta bitohanacha urichaii,” naain itacaje bajaare, ⁵⁷ “Chunocoha, ‘Cuute ne,’ naain coitucuhane, beinete mucuhin raeratihacaanu,” naauruha fariseeocuru, batirichuru curuanaacuru, naaonjoainurine jaun.

12

Jataain Jesoso belaiha Marihane

¹ Saota janonejeein lanajeeca Fasocoa janonaane janate, nii oo caje niicha ichatei Lasaro coaraa cue Jesoso naain Betaniau. ² Nii janate cuu beseta bana rijijieein Jesoso coroaateure, raaoti lenone que. Lasaro bai Maratate, acaauru rai lenone lauriae.

³ Nii jana litoro cataaun uujoaain erene jujui coreti uhaain, que Cana Coaunera Calaohi Jesoso tijia rujuaain, couturiji que jacoraa Marihane jana, juujijiaain bijiihaque nii loreri asajai.

⁴⁻⁵ Nii jaunte: “Chanuna nichata fashai janonei amihanenaa core tocohaneein necoretelanaala aihure, cairichaihuri coroatajanenarichaae,” nae nii canacaanu lechoonca coroataja Simoon calaohi Jodasi Isacariote, nii Jesoso coulurujueranu. ⁶ Coatiha esinaae rauhijiriin cairichaihuri coroatajanena jerihane caaun aitohi. Asijiau-tonihana jaunte aite, nechu jataain aca nii coriqui raane jerena caaun. Aca canacaanu coriqui beraichaneein nihana jaun raotojoeein basijiauhane cointate aite.

⁷ Niritoha Jodasine janate: “Coa rohehecaa. Cajabereeo rucuhecuruha najaannu que niicha rucujuei nihana jaunte ichae. ⁸ Cairichaihuri coroatajanena jereeinete, nereein inoaenlu netojoeein arajiin cairichaihuri. Coatiha inoaelu netojoeein cau nerinaaunni inara aina,” nae Jesoso.

Lasaro sohin jaonaa jerecuruha Jorioocurune

⁹ Nii baihate, Betaniau niha Jesusone coitucuuriin coaraa cuure Jorioocuru. Coatiha acaacha coaraa aihuruhi. Lasaro- nii oo caje niicha ichatei coaracuruhane coinane maajeeinte aihure.

¹⁰ Nii jaunte ita suujua rijitojoeein, ita suujua tacaain, “Chatohaneente acaentonai sohin jaonaneeineta,” naain ¹¹ nii Lasaro netonai que necosuujuaare batirichuru curuaanaacuru. Ohane jana ichatiha Jesusone coaraain esenetaauruha le lauriin Jorioocuru, acaauru jianeeinna jaun.

Jerosaleeun turuha Jesusone

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Nii janate Jerosaleeun cuhacoaare arajiin cachaauru, Fasocoa beseta bitoaa.

Nii cojoanoote turuha urichaiin Jesusone coitucuure. ¹³ Nitohaneein coitucuhinte, elele alo saaujiin amaain que taca cuure. Que tacaain: “Caohacha quete uhichacanacaanu coroatajaneraunu que Cana Coaunera letono. Cachuura,” naain, “Caa Cana Coaunera letono belaihuruhine itolere cachaauru. Caa Israeli Curuaanaa *Rey* belaihuruhinera,” naain, ehequiin corojeein Jesoso raaure. ¹⁴ Nii janate cabario tocohaneein nenea boro ichoaae iniin laulauquiin turuha uhe Jesoso, aitoha Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene tocohaneein:

¹⁵ “Coa coasichachera
Jerosaleen cocoaichacuru.
Coaracuche, boro choaete
laulauquiin turuha ureein
inara Curuaanaa *Reycha*,”

naa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene tocohaneente turuha uhe Jesoso.

¹⁶ Nii janana caoachanae netojoein aonajihacaanu aina nerelanaa nichaanune. Nii baiha inae dedeeu cuha Jesusone janate, canacaanu suujuau neeorite, niriitiin aitoha Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene tocohaneein aihane coaracaanune jaun.

¹⁷ Oo jana nii Lasaro ichatiha Jesusone coaraauru cachaaurute nii leochaauru rai beeuruhana jaun, ¹⁸ nitohanein onaa ichatihane coitucuuruhana jaun, Jerosaleeun turuha Jesusone jana, que taca cuure. ¹⁹ Nii janana coarajenajaain: “Inae coaraquiche. Inae cha chana nainihaacacheta. Coaracuchera. Saainte aina cuurera,” naain ita rai ereerejeure fariseeocuru nejesinajein.

Jesoso arihuruha Curiecocurune

²⁰ Naain Jerosaleeun cuhin Fasocaa beseta bitoha cunacaauru aina cunacaauru ²¹ Curiecocuru tabaaurute Jesoso aina nerelanaa Ferifi rene turuhin: “Jesoso coaana jerichaanura curaanaa,” naaure. (Nii Ferifite Calileea batane que nena Betesaaida cocoaichane.) ²² Nii janate Aanderesi rai bihana jaun, jiniiquiin cuhin Jesoso rai biha cuure. Jesoso rai beeuruhane janate:

²³ “Inae laen ecu tiha ohanune cojoinaca. Canuna inaraacha cohajei cachaneein neeun. Ohanune baihate satiin curuaanaacuru curuaanaa niha caenoaa cureein Ofa Cana Coaunera,” nae Jesoso. ²⁴ Niritiinte, “Esinaena rauhijiriin aitoon. Charijieein teeinti lecuhejeein temueraeniha arosone, omaroelanaala jerichanejeein ne. Jana atane choae naluhane, omarohin arajiin inacaain nefae. ²⁵ Nii rijijieein techu ne cacha netonai. Niicha jereeicha ichaa cachanete, temueraeniha ne, aiha arosone rijijieein jerichanejeein ne. Nirijieeinte, nechu jataain joareein niha cureein. Jana cha que casilanaala Cana Coaunera jerenohi ichaa cachanete, Cana Coaunera bijiu taca cureein. Jana, ainihanete nitajiha cureeinha. ²⁶ Quere tonorana jerera, quere tonoraaine. Nii quere tonoraerate, nii cuhanune jaun niha cureein caniha. Chaen techu, quere tonoraera, Ofa rai coroaenacai ichareein,” nae Jesoso.

Orichaaaine biha Cana Coaunera Calaohi Jesusone

²⁷ Nii baihate: “Nererojoecaa jataain casuujua. Chatohanerihanu coetaata. Nihei, ‘Cacorataaneeu Ofa, casohin canu ateinaauruhane coataa,’ naain erena nainihaun, nii coina cau turuhanune jaun,” naane baihate, ²⁸ “Ofa, coaiten iicha ichana jerei ichaain caa cachaauru notaacu, aihute coaraain, ‘Caohatoha Cana Coaunerara,’ naaurumiin satiin cachaauru coaraaincha,” naain Cana Inaca Cana Coaunera bajaa Jesusone janate dedeeu tonii:

“Inae ichacaun cacoitucuuruhane coina. Inae coaiten icharichaaunni coaraain canu nichaaunne coitucuuruhane coina,” naain toni dedeeu. ²⁹ Naa dedeeu toniine jana:

“Arara jecha,” naaure nii cuu neein aonajeerera cachaauru. Nii jana tabaauru: “Cana Coaunera letonote aite,” naauruhane jana:

³⁰ “Coatiha canu rai aitohi. Aonaquichene coinate inara rai aite. ³¹ Inae chauratane curuaanaa Moconajaera aina jaoleneein neeururichaaain inae Cana Coaunera coitucuruhi. ³² Inae ecuun coroso que nihanunena, satiin quesenetaaurera raa cureeunnicha,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ³³ Niritohane ainate, “Naaonjoaainte oha cureeinha,” naain coitucure satiin cachaauru.

Niritoha Jesusone jaunte: ³⁴ “Onaachara nejeeinte nirijieein niha cureein Curisitora,’ naa canacaanu quiricha inoaesi cuhane natiin, chatohaneaina coroso que ecuun nere nii cachaneein nejanohanaa. Charijina nii cachaneein nejanohanaa ne,” naauruha Cana Coaunera Calaohi Jesoso rai jana:

³⁵ “Canuna cacha cononeein neeun. Basijiin reintiariinne inara aina neerihun. Quesenetaauche, inae inara ratirihanune, nocohenaanau nitajeeichene coataa. ³⁶ Cau jaiti nihanune cojoataa quesenetaauche, canu cachaneein neeichene coina,” naane baiha jianatoroaain acaauru caje naasi Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Jesoso esenetaaurenihia Jorioocurune

³⁷ Itolere maosa rautaaain, onaa ichateein, lenone faain, naojoaan acaauru notaracaae Jesoso natiinte, esenetaaurene Jorioocuru.

³⁸ Inae niritiin laenaain bihalu inoaelu Cana Coaunera Ere bera inoasi Isaihasi najaunte, nii laconaa nainene:

“Cha canacaanuhacha
beebejei esenetaete
curuaanaa,”

naainte:

“Chariji jana iicha ichai
coaraain esenetaete
curuaanaa”

naain laenaelu Isaihasi. ³⁹ Nii jaunte esenetana jerecurenihaluna jaun coaiten laenaain:

⁴⁰ “Jauriaa esenetana
jerecurenihana jaun,
inae acaauru suujua anioaan
Cana Coaunerana jaunte,
turuha Cana Coaunera Calaohine jana
coitucuurene,
nota que coaraain
nesoone caaun
enaraa coitucuuruhane coataa.
Nitohaneeinte
tenajae Cana Coaunera,”

naainte ⁴¹ laenaelu Isaihasi inoaelu, cajiha cana rai chauratane que turuha uha Jessosone ajiniha. Ichoaichanihate nii coaraain caritiin laenaelu Isaihasi inoaelu.

⁴² Nii natiinte saain esenetaurenihane caniha, esenetaaure araijiriin. Cooainanacaihuru tabaauru niha natiinte esenetaaure niqiu. Nete chunei rai beeurene, nii ita taojiauruha najaan loreri sinacoca caje sitanajaa fariseeocurune coataa. ⁴³ Acaauru belaiha Cana Coaunerane rautauruhane amuritoheriin acaauru belaiuruha acaauru araichurune jerecuruhana jaun.

Nereecha que cachaauru coulurujihia Jessosone

⁴⁴ Nii jaunte tonijiaain: “Quesenetaera, coatiha canuhacha esenatarinaain. Nii caletoaera Ofa niha natiinte esenetareein quesenetaera. ⁴⁵ Cacoharaerate nii caletoaera netonai coarae.

⁴⁶ Canuna caa chauratane cono neeun. Canuna caa chauratane que turuun, nabana nocohenaana niha quesenetaerane coataa. ⁴⁷ Quere tonoraeniha chuneine coatiha canu coulurujuerinaauni. Coatihaa caa chauratane que nenacaauru coulurujueranu que uhaun. Jianacoon niha caa chauratane que nenacaauru cachaaurune coinana turuun. ⁴⁸ Chariji teinti, ‘Caohachaaaita,’ naain quere tonoraene. Niite coulurujihia cureein caa quicha beebejei Erenaa, inae saa cana janonaane bana, ⁴⁹ casuujua caje rocohin aitenihanune jaun. Caletoaera Ofa aitoonjoaacha quena caa aitiin inara relaaun. ⁵⁰ Ofate caletoae nitajenaachara nejeein niha canu ere esenetaain tonoraerane coina. Nii jaunna caletoane rijijieein, caa aitoon,” nae Jesoso.

13*Aina nerelanacaauru tijia culeeca Jessosone*

¹ Le janojoeein lanajeeca Fasocaa besetane janate, inae Cana Inaca rene cauha cuhane catainaecane coitucue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Itolere janonaa bana chauratane que nenacaauru cachaauru belaiha coichana aina cutaainna jaunte, esinae rauhijiriin belainaacane coitucuuruhane coina raajenihane netiha cureein. ²⁻⁴ Nii

jaunte aina nerelanaa nichaanune aina lenone Jesoso. Nii janate cuune canacaanu aina Simoon calaohi Jodasi Isacariote, suujua saruha Moconajaerana jaun Cana Coaunera Calaohi Jesoso coulurujueranu. Nii jana satiin curuaanaa neein tiha Cana Inaca Cana Coaunerane baiha, Cana Coaunera caje uhane coitucuhin, inae jelaiha cauha cuhane coitucue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Nii janane jaiti nitohaneein nerichaaaine coitucuelanaala lenonejihacaanune jana, lenoneeo jiaaeriin, nobiri rocoriin, jaleri que faino balutaain, ⁵ baandeja cuhane acau chotaain, canacaanu tijia culejeein, nii rai faino que canacaanu tijia jacorae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

⁶ Nii baihate Simoon Fedoro tijia culeena jeriha Jesusone jana:

“Iina catiha culeena jereeite curaanaa,” naa Fedorone jana:

⁷ “‘Naaonjoain coinata caa ichae,’ naain coitucuheei. Nii baihate coitucuriquiin,” naa Jesusone janate:

⁸ “Chaelai janonaa bana nihei catiha culeequine jerichaaunne,” naa Fedorone jana:

“Ii tijia culejenihanune, canu aina nena naineriheini,” naa Jesusone jana:

⁹ “Aihana jaun, coa catihacha culeeca, cacoi, cacoturi naaonjoaine maajeein culeecura Curuaanaa,” naa Simoon Fedorone jana:

¹⁰ “Enanejeein necaajoanaa, jitariin jaberocone maajeein culeera latiheei. Leinjiin rai tijia culeeraachate late, enanejeein necaajoane baiha niha natiin necalanoaaeca rai tijia najaun. Saainte niqui culeenohineein neeiche. Nete ne inara jana leinjiin jaiti ¹¹ culeenjoinelanaala,” nae Jesoso, Jodasi Isacariote que, coulurujuerichaaain Jodasi Isacariotene coitucuha najaun.

¹² Acauru tijia culeecane baihate, nobiri curujuaain, coaiten mesa choae nelauri-aain: “‘Naaonjoane jaunte caa cana tijia culeje,’ naain coitucuche. ¹³ Rauhijiriinte caque, ‘cacha relaera,’ naaiche. Chaen techu, ‘Curuaanaa,’ naaiche, rauhijiriin aca nichaaunna jaun. ¹⁴ Canu, inara relaeraneein, inara curuaanaa neein nihanu natiina, inara tijia culejeeun. Nirijieein inara suujua coaraain ita tijia culeequichenete cao-hachae. ¹⁵ Charijieein teeinti aihun, nirijiein chabana necoasitaelanaala, raotojoein ita belaaain neeuche.

¹⁶ Inara curuaanaa neein, inara relaera neein nihanu natiin, inara tijia culejeein nihanune jaun, jerichanejeein carijijieein satiin cachaauru belaaain, inara suujua caje coauneein niha natiin, chaelai ichacuche, ‘Naaonjoaain nihanune jaun, naaonjoain ichana nainihaun,’ nanaa coacuelanaala ichacuche. ¹⁷ Inara suujua coaraain, ita coroataja neein, ita belaaain, caa caitono aonain tonoraachenete, raotojoein neriquicheein. ¹⁸ Nete, caohachananejeein satiin ena neeichene rijijieein nenereeeicheein. Janijiina satiin inara raain neeunlu niqui. Nete, ‘Caniha nejeratereein leinjiin caniha lenonei,’ naalu Cana Quiricha Inoaesi cuhanene rijijieeinte, caniha nejeratereein leinjiin. ¹⁹ Jaiti aihei niqui, nena letonoha inara rai beeun, inae caque nejeratihane, Cana Coaunera Calaohi Curisito nichaaunne coitucuhichene coina.

²⁰ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Chunocoha quiicha letoai raanete, jerichanejeein canu raane rijijieein rareein. Nii canu raane rijijieein techu, caletoaera Ofa Cana Coaunera rareein,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Coulurujiha Jodasine biha Jesusone

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Nii janate: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Leinjiin inara caje cachate cacoluruheca cureein,” naain be Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Niritiinte jataain inaderae Jesoso, coulurujuerichaaain niicha belaaaina jaun.

²² Nii janana, itaacha cajanacajanaain itaacha coaracaanu aina nerelanaa nichaanune, “Caa quete aite,” naain nii naitoonjoa coitucueniha caanune jaun.

²³ Nii jana Jesoso roan neein lenonejianune jana, ²⁴ canu cojoeluhin: “Chana icholurherete, curuaanaa” naain caque bajaeratiha Simoon Fedorona jaun, ²⁵ Jesoso roan naurutaain nuricho nainejeein metoroaain:

“Charijina icholurherete, curuaanaa,” naain bajaanune janate:

²⁶ “Saan. Coarajeeujia. Obene que faan setejiariin tihanune jana raerate, aca nereein,” naain obene que faan setejiariin, Simoon calaohi Jodasi Isacariote rai te Jesoso. ²⁷ Obene que setejianohin faan raain quiha Jodasine rijieonritiinte, Jodasi suujua sarue Moconajaera, Cana Coaunera Calaohi Jesoso coulurujiane coina.

Nii jaunte: “Letonoaneein, ena nii iicha ichana jerei ichaau,” nae Jesoso, Jodasi rai. ²⁸ Nii janana, “Naaonjoain ichaane cointe aite,” naain coitucuenihacaanu. ²⁹ Nii jaunna, “Aca canacaanu coriqui beraicha nihana jaun jecha beseta rai chelai inejei coretihane coina aite,” naacaanu. “Ainihane, cairichaihuru rai chelai inejei coreteein tihane coina jecha aite,” naacaanu coitucuenihacaanune jaun. Nii janate aine. ³⁰ Nii setejiariin Jesusohacha tei faan quihane baihate mituha cue, inae nocohecane jana Jodasi.

Namu biha Jesusone

³¹ Inae mituha cuha Jodasine janate:

“Inae laaen caohatiin, rauhijiriin inaraacha cohajei Cacha Calaohi nichaaunne coitucuriquicheein, chaen techu canu aina cuaain, ‘Naaonjoan Cana Coaunera’ naain Ofa coitucuriquicheein. ³² Charijieein teeinti, aca neein niha Ofane coitucuerateeun inara que. Nii rijijieein techu, inara que canu neein nihanune coitucuerateeun inae ena sorotiin Ofa Cana Coaunera. ³³ Inae carajaain inara aina nerihaaunni canaanaihuru. Canu aririquicheein niqui. Nete, aitocooaun Jorioocuru raine rijijieein, canu cunajaan cunaa naineneriquicheein. ³⁴ Inae ena nenea caa erenea bihanu inara rai, cacoichana aina cutaain inara belaihanune rijijieein jiniiquiin ita belaaain neeichene coina. ³⁵ Satiin chauratane que nenacaaurute, quiicha relaaurineeichene coitucuha cuurureein, jiniiquiin ita belaaichene coaracuruhane,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Jesoso coitucuha nocoeniha Fedorone

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Niritoha Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaun:

“Chuna cureeite Curuaanaa,” naa Simoon Fedorone janate:

“Cuhanune jaun jaiti casaana nainihe. Nii baihate casaareeini,” naa Jesusone jana:

³⁷ “Chanuna ii sacunaa nainenereunte curuaanaa. Nainichaaun ichoreniha ohanune,” naa Fedorone jana:

³⁸ “Esinae chachu naineei cacoreniha ohine. Esinaena rauhijiriin ichei aitoreeunni. Iriha ataoharine ajinhate, nichata saain, ‘Jesoso cacha nihaunta,’ naa curiquiin,” nae Jesoso, Fedoro rai.

14

Cana Inaca rene turunaa najaan neein niha Jesusone

¹ “Coa nererojoecaache. Cana Coaunera esenetaaichene rijijieein quesenetaauche.

² Lanaai Ofa loreri asaae turunaa najaan cuu turuhin raotojoeein neeichene jaanu. Nenihaane jananihane coatiha berihaun. Aihana jaunna, inara turunajaanu rucuheca cureeunni letonoa inara ajiniha. ³ Inara nenajaanu rucuheca cuhanune baihana coaiten ureeunni, inara raa tajiha caniha neeichene coina. ⁴ Inarate nii curichaunnine jaan coitucuhiche. Nii jaunte nii cuhanune jaun turuha cunaa nainiquiche tonajelanaala,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte:

⁵ “Nii cuhina jaan coitucuhaacaanuta Curuaanaa. Inasiina coitucuhin urichaanuta,” naa Tomasine jana:

⁶ “Quere esenetaain tonoraaichenete, Cana Inaca rene turuhin aina ichaoriquicheein. Nete laaen cacolane turuenereein chunei, rauhijiriin ichaonaa rauhi tera nihanuna jaun. ⁷ Rauhijiriin cacoitucuhichenete, Ofa Cana Coaunera coitucuhiche. Inae laaen enene caje coauneein Ofa coitucuhiche, inae cacoharaichene jaun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana:

⁸ “Cana Inaca Cana Coaunera coarateeujan canacaanu quena, nii aina raotojoein nihacaanune coinara Curuaanaa,” naa Ferifine janate:

⁹ “Inae carajaain inara aina nihanu. Ta jaiti cacoitucuhichenete, Ferifi. Cacoharaerate Cana Inaca coarae. Aihana jaun, chanuna Cana Inaca Cana Coaunera coaratihanu inara quene jerequiche. Tajian, ‘Cacoharaerate Cana Inaca Cana Coaunera coarae,’ naanune aonaquichene. ¹⁰ Ta Ofa suujua que suujuaquuin nihanune coitucuhichene. Coatiha casuujua caje rocohin quiicha jerei que irihaaun. Acaihanejeein Ofaacha jerenohichana ichaaun, Ofa suujue que suujuequuin nihanune jaun. ¹¹ Aihana jaun Ofa suujue que suujuequuin nihanune esenetaeneichene nihanatiin, itolere ichacaunne coaraquiche inara nota que najaun esenetaaichenete ne.

¹² Esinae rauhijiriine aitoreeunni. Quesenetaerate quiicha ichai ichareein camuri-toheriin niha natiin, Ofa rene tacaain aina nerichaunina jaun. ¹³ Cuu nihanune jana, cacurajateein chaelai inaraacha latei bajaachenena, tiha cureeunni. Nitohaneeina Cana Inaca Cana Coaunera ichanohin coaratiha cureeunni, Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin coroaquichene coina. ¹⁴ Nii jaunna, chaelai bajaachene tereeunni.

¹⁵ Rauhijiriin esinae cacoelaichene, quere tonoraauche. ¹⁶ Nitohaneein neeichenena, Cana Inaca bajareeunni, inara Coroatajanera letoaane coina. Inoaclu netiin chabana satonoe lanaalate inara aina niha cureein inara Coroatajanera. ¹⁷ Acate, esinae Cana Coaunera Suujue nereein. Nii Cana Coaunera Suujue coitucunaa nainecuruhi cacoitucuruhi. Inarate laaen, raotojoein coitucuhiche inara aina nihana jaun. Inoaclu netiinte, chabana satonoe lanaala inara aina niha cureein. ¹⁸ Coatiha inara jaohin, inara ratriha cainerinaain. Turuhana ureeunni, coaiten inara aina nihanune coina. ¹⁹ Inae cacoharaaururinaain quesenetaaichuru. Inaraachate laaen cacoharaa curiquicheein, inae coaiten turuhanune. Ohanune caje ichanarihanuhina jaunte, jerichanejeein nitajenaachara nejeein niha curiquicheein, ichaohin nihanune rijijieein. ²⁰ Inae inara suujua cuhane enoha Cana Coaunera Suujuenete, Cana Inaca aina nihanune coitucuhin, canu aina neeichene coitucuhin, coitucuha curiquicheein. ²¹ Quere tonoraain neite, esinae rauhijiriin cacoelaicha nereein. Niite belaiha cureein Cana Inaca Cana Coaunera. Canu netonainiha natiinna inara belaaain, inara que necoharaeratereunni, raotojoein rauhijiriin cacoitucuhichene coina,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesuso canacaanu raina jaun:

²² “Chanuna canacaanuhacha rai ecocohin, leeochoauro que necoharaeratereunne Curuaanaa,” naa nii leeocho Jodasine jana:

²³ “Cacoelaichate quere tonorae. Niite belaiha cureein Ofa Cana Coaunera. Chaenna aina jiniiquiin Ofa aina niha cureeunni. ²⁴ Cacoelaiheite, caa quiicha beebejei esenetaene. Caa inara rai quiicha beebejei inaraacha aonajeite caletoaera- Ofa Cana Coaunera ere ne. ²⁵ Cau inara aina nihanune cojoataana, caritiin inara rai beebejeeun. ²⁶ Chaaen, Cana Inaca rene cuhanunete, cacoreniha Suujue letoareein Ofa Cana Inaca, inara suujua laraajaain, inara suujuateein, inara coroatajanihane coina. Acate itolere que inara relareein, itolere caitojoan que coaquiichene coina. ²⁷ Raotojoeinna inara rai necoeun. Canuhachana, Cana Coaunera tenojoin- raotojoein neeichene jaannu teeun. Nerinaain cabaiha nii rijijieein raotojoein neeichene jaannu teraanu. Aihana jaun, chaque casilanaala, raotojoein neeuche.

²⁸ Esinae rauhijiriin besichaaunlune rijjijeeina, cau niha ureeunni coaiten. Esinae cacoelaaichenete rachoojoein neriquicheein. Nii caletoaera Ofa renene cureeunni, jelai choaae jauhecotojoeriin inara coroatajanihane coina. ²⁹ Amuhanune ajinihana aitoon, inae ichacaaunne, ‘Esinaete aitelu,’ naain esenetaaichene coina.

³⁰ Inae nenacaaeneein inara rai ereerejerinaaunni, inae urichaaain canu coitucuuruhi cachaauru letoaeranu Moconajaerane jaun. Canu jerenihanune, caniha cha chana nainerihe. ³¹ Nena, inauhene coarajereunni, caletoaera Ofa belaaain nere tonoraanune coaracuruha satiine coina. Chajaauchete amuhacache. Inae jitariin bihanu inara rai, coitucuhichene coina,” naainte canacaanu amaain amue Jesoso.

15

“Canuna esinae rauhijiriin lenacai oba esine rijjijeein neeun,” naa Jesusone

¹⁻² Nii baihate aina nerelanaa nichaanune rai:

“Canuna lenacai oba esine rijjijeein neeun. Charijieein teeinti, lenacai oba une beraihaca, ajaanaa naineein. Caohatiin anasitiin inaana nuune cataaun uhajeein sauhin jaohaca, caohatiin nujua cutujuaain inaacane coina. Jana inacaeniha le unene, temura nainejeein tacaain sauhin jaohaca.

Nii rijjijeein techu, cacoitucue lanaala, suujua coaraelanaala, rai suujua letonohacha ichara, naaonjoain jaoha cureein moconajaera rene Ofa Cana Coaunera. Jana quere tonoraain canuhacha icharate icharate, jeelai amuritoheriin suujua lararajiaain coroatajanereein Ofa Cana Coaunera. ³ Inara relaanune jaan Ofa Cana Coaunera aitoojoan esenetaain, tonoraain neeichene jaunte, inae inara suujua culeje Cana Coaunera, jianacoo neeichene coina.

⁴⁻⁵ Coanete jiniiquiin Ofa Cana Coaunera jerenohin ichacaache. Ainihane, jelai chujutoroaain cacolane ichana naineriheiche. Charijieein teeinti, nujua caje nebeuha lenacai oba unene, ojoiin inae inaana nainene. Nii rijjijeein techu cacolane, jelai caohachaaain Ofa Cana Coaunera jerenohi ichana naineneriquiche. Jana, jiniiquin canu aina ichaquichenete laaen esinae Ofa Cana Coaunera jerenohi ichariquicheein.

⁶ Chunocoha inara tabanejei, quere tonoraane jianihanete, nitajiha cureein cahoachanainejeein, Moconajaera rene jaorichaaain Ofa Cana Coaunerana jaun. ⁷ Esinae rauhijiriin quere tonoraain neeichene, jiaonriha inara relaanune jaan baitiquichene. Chaelai inaraacha latei bajaachenete, tereein Ofa Cana Coaunera.

⁸ Nere tonoraain, naitoojoan beebejeeiche cachaauru rainete, inara coaraain, Ofa Cana Coaunera coroaeca cuurureein inara coaraauru. Nii banate esinae rauhijiriin quere tonoraera neein neriquicheein.

⁹ Cacoelaiha Ofa Cana Coaunerane rijjijeeina inara belaihun. Caa inara belaihanune rijjijeein, inara suujua coaraain cacha belaaain neeuche. ¹⁰ Caa caitoonjoan tonoraain ichaaain neeichenena, itolere bana inara belaicheeunni. Charijieein teeinti caletoa Ofa Cana Coaunerana jaan tonoraain ichaaain nihanune jaun, canu belaaain ne, nii rijjijeein.

¹¹ Itolereneein raotojoein rachoojoein canu aina jiniiquin neeichene coinana aitoon. ¹² Caa inara belaaain nihanune rijjijeein, ita belaaain neeuche. Nitohanein neeuche, caa inara rai aitocoanne rijjijeein.

¹³ Nainihe chatohanai, onaa niha natiin coasiin nihacane. Cana belaichaauru coreniha cana raaje netiha cuhacanetejian, nenacaaen caohachae, ichaohin neeuruha canaacha belaihurine jerena caaun. ¹⁴ Inarate quiicha belaiineein neriquicheein, caa inara letoaanune jaan ichaaain neeichene. ¹⁵ ‘Canu cachaauru,’ narihaunni. Rauhijiriichana, ‘Canu belaichaauru,’ nareeunni. Chabana, ‘Naaonjoainte ichae,’ naain curuaanaacha ichai coitucuhin neniha cachana jaun. Nii jaunna, ‘Canu belaichaauru,’ naaun inara que. Carai aitiin caletoa Ofa najaan coitucueratihanu inara quena jaun, nainihaun canu, ‘Canu cachaauru,’ naain irihanu inara quene. ¹⁶ Coatiha inara, cariin

carene uhin niheeichelu. Canuna inara ariin inara raain neeunlu. Nii jaunna Ofa Cana Coaunera rai arajiin cacha ariin raeraanu que inara letoaaun, inoaelu netiin neeneinu que. Nitohanein neeichenete, chaelai latequichene, bajaaiiche cacorenihane, tiha cureein Ofa Cana Coaunera,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹⁷ Nii baihate: “Aonacuchena caa que aite, raotojoein jiniiquuin ita belaaain neeuche.

Rai cachaauru aina curuataain Jesoso cairichaaeriin neeuruha caa chauratane que nenacaaurane

¹⁸ Inara coana jerelanaala, inara belaihureniha caa chauratane que nenacaaurune, nii caje nainaauche, nenacaaen canu nichaun natiinte, cacoharanaa jerelanaala ca-coelaihurene. Nii jaunte jelai amuritoheriin inara belaihurenereein. ¹⁹ Chauratane que nenea cacha neneeichena jaunte, inara belaaain, inara coana nainecurenereein caa chauratane que nenacaauru cachaauru. Canuna caa chauratane que nenacaauru caje inara raaunlu. Nii jaunte inara belaaain inara coana nainecurene caa chauratane que nenacaauru cachaauru, inae caa chauratane que nenea cacha neneeichene jaun. ²⁰ Aitocaaunlune tocohaneein, nihei chunei rai curuaanaa amurijiriin nei. Nenacaaen canu rerohecauruhluna jaunte, jerichanejeein inara rerohecaa cuurureein. Quere esenetaain tonoraeraurute, jerichanejeein inara ere tonoraain esenetaaurureein. ²¹ Nitohanihate, cuurureein nii caletoaera coitucuruhi nechu aansaineein nenacaauru cachaauru. Nitohanihate cuurureein, canu ere beebejeichene coreniha.

²² Acaauru rene turuhin, acaauru relaenihanune jana nihane, chaelai ujuaihoneein neeururihei niqui. Nete inae enene acaauru osa coreniha chunijiun nichoteeurenereein. ²³ Nii cacoharanaa jerelanaala quere tonoraichurute, jerichanejeein nii caletoaera Ofa Cana Coaunera ere tonoraarene. ²⁴ Itolere, lenone faain, itolere cunaitenacaauru rautaaain, itolere ichaaain acaauru notajaain, naaonjoaain inatiinte, coaracuruha nota que natiin, canu batohin, Ofa Cana Coaunerane maa-jeein batohin neeuruhane corenihate caseteco coaraa cuurureein. Nii coaracuruha natiin esenetaaurenihane colane aihururihei. ²⁵ Aitoha acaauru quiricha inoaei cuhanene rijijieeinte, aihure. ‘Nechu jataain, joareein corenihate aina nejerateein jerecurenereein,’ naain aitoha acaauru quiricha inoaei cuhanene rijijieeinte aihure, inae nitohanihane coina laenanohineein nihana jaun.

²⁶ Inae turuha urichaaain inara coroatajaneraanu. Canuna Ofa caje letoareeunni. Nii inara coroatajaneraanu- Cana Coaunera Suujuete esinae rauhijiriin caitoojoan que inara relaa ureein. ²⁷ Nii ainate chaque casilanaala laraajiin canu aitoonjoan Cana Coaunera ere beebejeriquicheein cachaauru rai.

16

¹ Nii jaunna inara rai aitoon, inara rerohecaauruhane, nererojoecaaain inara letoaa-nune jaan jianeeichene coataana, caa caritiin aitoon inara rai, laraajiin abaantaain neeichene coina. ² Acaauru ita taojiaauruhana jaan loreri asaae enohichene janate, caje inara sitaa cuurureein. Chaaente, chunicoaha inara tabanejei sohin jaoruhane, ‘Jeriha Cana Coaunerana jaunne, caa ichaaun,’ naa cuurureein. ³ Nii chabana Ofa coitucuelanaala, canu nihanatiin coitucurenihana jaunte, nitohanain ichaa cuurureein. ⁴ Inae cuutihane bana, ‘Esinaete aitelu,’ naaichene coinana caa aitoon.

Chaelai ichana nainiha Cana Coaunera Suujuene

Jaiti jelai inara ratirihanune rai nenihanune jaunna, jauriaa caa que inara rai erenajaqueneun. ⁵ Inae laaen curichaaunni nii caletoaera aina nihanune coina. Nihei chunicoanejein nii cunaa jerichaaunna jaan bajaane que airijiin, ⁶ satiin inader-aachaquiche caa que aitocaaunna jaun. ⁷ Inara rai tejian caohachare cuhanune. Jana

cuenihanune, urihei inara corianeein inara suujua lararajiaain, inara coroatajaner-
 aaunu. Acate inara suujua lararajiaain, inara corihaneein inara coroatajanereein.
 Inae cuhanunena, canu letoareeunni. ⁸ Aca inae turuhanete, cacha relaa cureein,
 osaaocuruhane coitucuruha cachaaurune coina. Chaaen techu, caohati ichaonaa que
 cacha relaa aicheein. Jana ichaonaa caoacha sacunaa jeriheichurute, casetecaa cureein
 Cana Coaunera, ⁹ osaaocuruhane saijieein quesenetaaurenihane coreniha. ¹⁰ Nii
 banate, esinaae rauhijiriin ichaonaa esine teraneein nihanune coitucuha cuurureein,
 Ofa nenajaun tacaa curichaaunnine jaun.

Inae canu coariheicheein cuutihane reeintiaain. ¹¹ Nii banate, Moconajaera
 aina jiniiquiin nosa coreniha caseteco coaraa cuururichaaaine coitucuha cuurureein
 cachaauru.

¹² Niha arajiin inara rai quiicha beeni niqui, nete ‘Quete toon aite,’ naain coitucunaa
 naineneriquiche. ¹³ Inae turuha Cana Coaunera Suujuenete, rauhijiriin inara relaa
 cureein. Coatiha suujua caje rocohin aitoriaain. Aitoha Cana Coaunera najaan quete
 aitoha cureein, nitohanein situsihane ajiniha coitucuhin neeichene coina. ¹⁴ Acate
 coroajein canu nichaaunne biha cureein, cacoitucuhin neeichene coina. ¹⁵ Charijieein
 teeinti, itolere coauneraneein ne Cana Inaca. Niirijijieein inachu canu netonai neun,
 Cana Inaca calaohi nichaaunne. Aihana jaun, coaa cojoelatohache canu coitucuer-
 atiha Ofa Suujuene.

Inaderaichene baihate necoriha cureein inara suujua rachoojoenaa neein

¹⁶ Satonoote, caa basijiin cacoharaa curiquicheein. Nii baihajirite canu coaraa
 curiquicheein coaiten,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹⁷ Nii jaunte ita caje: “Tonaa nena, ‘Satonoote cacoharaririquicheein, Cana Inaca rene
 curichaaunnine jaun. Nii baihajirite cacoharaa curiquicheein,’ nae. ¹⁸ Chatonaa nena
 aite,” naacaanu ita rai.

¹⁹ Nii jaunte, caje bajanaa jerichaanune coarajihane jaun: “ ‘Satonoote basijiin
 cacoharaririquicheein. Nii baihajirite cacoharareeicheein,’ naanune jaunna ita caje
 bajaaihe.

²⁰ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Inaderanaa caaunte chanaa curiquicheein. Nii
 janate inara coroaeca cuurureein caa chauratane que nenacaauru cachaauru. Nete
 rachoojoenanein necoriha cureein inara suujua.

²¹ Charijieein teeinti, nejanoana jeriha rai canaanaine nererojoeccaure enecuru
 cunaa caaun. Jana inae lesajeein nejanoane, inae nii cuna coacuelanaala raotojoein
 rachoojoein ne, nii canaanai coroaeca.

²² Nii rijijieeinte nererojoeccaiche niqui ena. Nete, turuhin inara coaraa uhanune,
 aitohi rijitojoein rachoojoenaa neein niha cureein inara suujua cuhanai. Nihei chunei
 inara caje nii rulunaa nainera.

²³ Nii bana inae cacaje, ‘Chatohanein icharihacaanu,’ naain cacaje cha bajarihe-
 icheein, inara netonai coitucuriquicheeina jaun. Chaelai inaraacha latei bajaaihe
 cacorenihanete, tiha cureein Cana Inaca. ²⁴ Nihei caniha neeichene caje coaunein,
 cacoreniha chaelai bajaaihe. Bajaaihe cacorenihanete, tiha cureein Cana Inaca,
 raotojoein rachoojoein neeichene coina.

²⁵ Inae cuutihane bana caritiin, ‘Charijieein teeinti naojoen,’ naain cuaain, inara rai
 berihaaunni. Inae cuu tihane banane, nechujataain rauhijiriincha cuaain Cana Inaca
 aitojoan que inara relareeunni, rauhijiriin aonaain coitucuhene coina. ²⁶ Nii banate,
 inara raaje inaraacha latei bajaa curiquicheein. Nitohanihane bana, coatiha canu
 Cana Inaca rai aitorihauuni, ²⁷ inae raujiaain caje uhanune esenetaaichene coreniha
 inara belaiha Cana Coaunerana jaun. ²⁸ Canuna, Cana Inaca nenaja caje mituhin,
 caa chauratane que turuha uun. Inae caa chauratane ratiriin, Ofa Cana Inaca Cana
 Coaunera rene curichaaunni,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone janate:

²⁹ “Inae laaen aonacaaun rauhijiriin aitohina jaun. ³⁰ Nii jaunna esinae itolere coitucuhin, esinae rauhijiriin Cana Coaunera caje uhine esenetacaanu. Aihana jaun, nihei nenacaaen canacaanuhacha bajaenenu, inae coitucuhacaanuna jaun,” naacaanune jana:

³¹ “Nii jaunchana esenetaaiche. ³² Inae cojoinaca que tiha. Eneete satiin ita caje riatoroaain, jelai cajaohin caratiriin amuriquicheein, nena jelai caa neneeun, caniha niha Ofa Cana Coaunerana jaun. ³³ Coitucuhichene jerena caunna caa aitoon, qesenetaain raotojoein rachoojoein neeichene coina. Chaaen inara netonai, caa chauratane que necairichanaa coaraa curiquicheeina jaunna, raotojoein rachoojoein necairichanaa abaantaichene coinana aitoon. Caa chauratane curuaanaa Moconajaera amuritohanune jaun, inara netonai laraajiin caa chauratane curuaanaa Moconajaera amuritohichene coinana, coitucuhichene jerena caaun aitoon,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aina nerelanaa nichaanune rai.

17

Cana Inaca bajaa aina nerelanaa nichaanune coreniha Jesusone

¹ Niritohane baihate, jabatoroaain dede coarajein:

“Inae caletoaain jaan ichacaaunne jaan cojoanonaa que turuha. Chajaain laaen cacorataaneu, ii jerenohi ichacaaunne coina. ² Iite ii calaohineein nihanune cocoaain, caa chauratane que caletoaai, satiin carai iicha teeuri cachaauru rai nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teraunu que. ³ Leinjiin iichate nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teraneei. Nii jana canuna, leinjiin ii letono Jesocurisitoneein neeun. Nii jaunte nitajenaachara nejeein neeurureein cana coitucuhin nenacaauru. Coatiha chabana nitajeururinaain. ⁴ Inae caa chauratane que nenacaauru que ii coitucueratihanu. Chaaen nachu inae caletoaain jaan nainaan. ⁵ Inoaenlu, jaiti necoaunaeniha caa chauratanene ajiniha, cocoaainacainein nihanulune rijijieein, ii rene turuhanune, coaiten cocoaainacainein caeteu, coaracuruha satiine coinara Ofa.

⁶ Inae caa chauratane caje raain carai iicha tenojoihuru cachaauru que ii neeine coitucueratihanu. Icheineeinte neeure, caa carai iicha teeuri cachaauru. Niichurute, chere aonain tonoraain neeure. ⁷ Inae laaen cacorataaneei jaan aina caletoai jaan ichacaaunne jaunte coaraain inae esenetaaure. ⁸ Caletoaain jaan que acauru rai aitocaaunna jaunte tonoraare, carai iicha tenojoihuru cachaauru.

⁹ Coatiha caa chauratane que nenacaauru cachaauru, ii coitucuruhi coroatajaneine coina ii bajahaun. Caa carai iicha teeuri cachaauru icheineein nenacaauru coroatajaneine coinana, canu Inaca neeine bajaun. ¹⁰ Satiin canu cachaneein nenacaaurute, jerichanejeein ii cachaneein neeure. Jerichanejeein techu, canu cachaneein neeure ii cachaauru. Nii jaunte jerichanejeein aihanune rijijieein ichaoore.

¹¹ Inae taenetojoein caa chauratane que nerihaunni. Acaaurute jana jaiti caa chauratane que nedaa cuurureein. Canuna laaen inae ureeunni, ii aina nihanune coina. Ofa, carai caa iicha tenojoihuru cachaauru coroatajaneu iicha jerei chana que. Charijieein teinti canu coroatajanein canu rai iicha tei ichana que, nii rijijieein acauru coroatajaneu. ¹² Enanetojoein cacorataaneine que, caa carai iicha tenojoihuru cachaauru nihei leinjiinejei nitajihei. Leinjiin caa, ii quiricha inoaesi cuhane been laenaerateeilune rijijieein cacoluruheraachate, inae nitaje.

¹³ Inae laaen enene, nii neeina jaun urichaaunni iniha nihanune coina. Jaiti caa chauratane que nihanune cojoataana aitoon, raotojoein rachoojoein nihanune rijijieein, acauru netonai canu rijijieein raotojoein rachoojoein neeuruhane coina. ¹⁴ Ii ere bihanu acauru raine jana, esenetaain tonorauruhana jaunte, acauru belaaain, acauru rautaaain, acauru coana nainecurene ii coitucuruhi, aihanune rijijieei, inae caa chauratane que nena cachaneein neurenihana jaun.

¹⁵ Ofa Cana Coaunera, coatiha ena, caa chauratane caje ranajaain dedeeu amana-jaaine coina caitono nihei. Acaauru que Moconajaera janoriteein, acaauru coroata-janeeine jerena caunna aitoon. ¹⁶ Moconajaera cachaneein nenihanune rijijieein, carijijieein acaauru netonai inae Moconajaera cachaneein neeuruhi. ¹⁷ Ii raihurunein neeuruhana jaunna aitoon, acaauru suujua rucujueein, acaauru coroatajaneete, nejelau suujua cuaelanaala leinjiin ii jerenohicha ichacurumii. Ii erete esinaae rauhijiriin ichaonaa caohacha teraneein ne. Chaelai janonaa bana nihei nitajiha ii ere esenetaain tonoraain nenacaaurune. ¹⁸ Charijieein teeinti, casuujua laraajiaain canu cocoinaain caletoaai, nii rijijieeina acaauru cocoinaain acaauru letoaaun, ii ere beebejiha curuha caa chauratane que nenacaauru raine coina. ¹⁹ Acaauru corenihana nejelau casuujua cuaelanaala caletoina jaancha ichaaun caraajenhane, acaauru netonai aihanune rijijieein nejelau suujua cuaelanaala relanajaanune rijijieein letoanajaanune jaancha ichacuruhane coina.

²⁰ Coatiha acaauruhacha coroatajaneene coina caitono nihei. Canu ere beebejeeuruhane, canu esenetaaichuru suujua rucujueein coroatajaneete, ²¹ jiniiquiin aihacane rijijieein, ita aina jiniiquiin raotojoein neein, nejelau suujua cuaelanaala ita coroatajaneein, neeuruhinete, esinaae ii caletoaaine esenetaauruhine caa chauratane que nenacaauru. ²² Jeelai, nii canu cocoinaain neeina jaana teeun acaauru rai, ita neein nihacane rijijieein, acaauru netonai ita neein neeuruhane coina. ²³ Chaaen nachu, casuujua cuhane neeine rijijieein, acaauru suujua cuhane neeun, jeelai ita neein neeuruhane coina, nii caje nainaan esinaae ii caletoaaine coitucuuruha caa chauratane que nenacaaurune coina. Aihute, cacoelaaine rijijieein, belainaaquine coitucuuruhine.

²⁴ Carai tenajaaina jaunna, caniha nii nerichaunnine jaun caniha neeuruhane jereeun, nii ii necaohacha aina canu necaohacha coarajeein neeuruhane coina. Chaaen necoanua caa chauratanene ajiniha caje coauneein cacoelaaine coaracuruhane coinara Ofa,” naain te, ²⁵ “Rauhijiriin itolere coaunera Ofa neeine coitucuuruhi caa chauratane que nenacaauru niqiu. Nena laaen canu ichoitucun. Caa carai iicha teurite laaen, esinaae ii caletoaaine coitucuuere, ²⁶ esinaae ii neeine coitucueratihanune jaun. Jelai choaae jauhecotojoeriine, ii coitucueratihajeein sacureeunni, esinaae cacoelaaine rijijieein acaauru belaaaine coitucuuruhane coina, canu netonai nihanatiin acaauru aina nihanune coitucuuruhane coina,” naainte Cana Inaca Cana Coaunera bajaabajaje Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

18

Caseteconein Cana Coaunera Calaohi Jesoso amaauruha Romanocurune (Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Cana Inaca aina irihane baihate, aina nerelanaa nichaanune amaain, Sedroon neein curuajaain nena nucuesoro jera que cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso, cuu nii enuha inaa necojoai turuha canacaanu ainane coina.

² Nii jaunte raotojoein Jesoso cunajaa coitucuhana jaun, canacaanu caaijie turuha uhe Jodasi. Belaichaneein niha Jesoso natiin, Jesoso coulurujueein soondarooru uhaain turuha uhe. ³ Nii soondarooru, chaaen batirichuru curuaanaacuru, fariseoocuru, naaonjoainuri letono folisiaacuru uhaain turuha uhe nii Jodasi. Rejoon, sabere rijijieein nena- esefara, naaonjoain que biji achunequuin, raafariin, cohinee, naaonjoain que conoquuin turuha uure. ⁴ Nii jaunte inae raotojoein nitohanai que siturichaainne coitucuhana jaun, acaauru que tacaain: “Chate ariicheta,” naain bajaa Cana Coaunera Calaohi Jesosone jana:

⁵⁻⁶ “Nasarete cocoaicha Jesosona arihacaanura,” naauruhane jana:

“Saan. Canune aca neeunra,” naa acaauru rai Jesusone janate, nii niicha uhauri soondarooru aina jiniiquiin janori nichaae richootoroalain tocojoaai tacae nii Jesoso coulurujuera Jodasi. ⁷ Nii jaunte:

“Chate esinaae ariicheta,” naain coaiten enacoauneein bajaa acaauru caje Jesusone jana:

“Nasarete cocoaicha Jesusona arihacaanura,” naauruhane jana:

⁸ “Inae rauhijiriin bihanu inara rai. Canuna aca neeun. Cariha aachene, caa caniha nenacaauru jianecuchete amuuruhine,” nae acaauru rai Jesoso. ⁹ “Coatiha leinjiinejein nitajerinaain carai Ofa tenojoinunri cachaauru,” naain inae aitosiha Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte nitohane.

¹⁰ Nii janate sabere sirihana jaun rocohitiin, que leinjiin uricho raotono nichajai beuhite Fedoro. Nii niicha uricho beuhitite batirichuru curuaanaa cachaneein nena-Malco ne.

¹¹ Nii jaunte: “Jelaiha curu cuhane nii ishabere teura. Ta caletooa Ofana jaan icharichaunnine coitucuhin quesenetaaineta,” nae Fedoro rai Jesoso.

Batirichuru curuaanaa Anasi rene, caseteconeein Jesoso amauruha soondadoorune (Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Nii jaunte Cana Coaunera Calaohi Jesoso mucuure caseteconeein soondadooru acaauru curuaanaa aina uhin, chaaen Jorioocuru rai folisiaacuru, naaonjoahunri.

¹³ Nitohaneein mucuhinte Cana Coaunera Calaohi Jesoso amaure soondarooru, Anasi loreri asaae. (Nii Anasite, Caifasi tanaa ne.) Nii janate, nii ajaanaa cuhane batirichuru curuaanaaneein ne nii Caifasi. ¹⁴ Nii Caifasite, jauriaa Jorioocuru rai “Cana caohachanu quetejian, cana atane coreniha ohane ore leinjiin cachara,” naain Jorioocuru rai erenaane.

Fedoro caje bajaa nii acujua beraichane (Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Canacaanuna, Simoon Fedoro aina Jesoso sacuha cuhacaanu. Nii jana, canu coitucuha batirichuru curuaanaa jaunna, Jesoso jiniichaain enoon batirichuru curuaanaa loreri asaae. ¹⁶ Jana Fedorote nedae airiniha acujua rohan. Nii jaunna, acujua beraicha ranuna rai ereeun, Fedoro enoaane coina.

¹⁷ Nii jaunte Fedoro enoaain: “Tana taa cacha aina nerelanaaneeine,” naain bajaa Fedoro caje nii acujua beraichane jana:

“Acanihahaunta,” naain benaa jerene Fedoro. ¹⁸ Nii jaunte, jelarotohana jaun usi mocohin que nichaateeuruha Anasi cachaauru, Jorioocuru rai folisiaacuru, naaonjoainurine jaun acaauru aina nichaatiha ne Fedoro.

“Chaquete cachaauru relaita,” naain, Jesoso caje bajaa batirichuru curuaanaane (Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Nii jana, cuu nii loreri asaae ucuha cuhane niha Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate:

“Chauru caa iicha relaurineein ne. Chaquete acaauru relaita,” naain bajaa Jesoso caje batirichuru curuaanaane janate:

²⁰ “Satiin aonajeeuruha cachaaurune acatiha teeinna canu, rauhijiriin aitonajacoon. Coatiha asinojoneein cachaauru relahaun. Sinacoca asaae, satiin itataojiauruha Jorioocuruna jaan Teenforo asaaene acaauru relanajacoon. ²¹ Chanuna nii bajaai cacaje. Nii relanajaanune jana aonaraauru caje bajaate, raajenhane acaauru relaanune jaan beeuruhine,” nae Jesoso.

²² Niritoha Jesusone janate, ecu niha Teenforo rai folisiaana jaun: “Niritiina ereree batirichuru curuaanaa rai te,” naain Cana Coaunera Calaohi Jesoso meri faohitohane jana:

²³ “Baaso neeinoona aitoon. Chanuna caque ichohi teein aitohi,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso nii Teenforo rai folisiaa rai.

“Acanihahaunta,” naain nesuujiha Fedorone

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁴⁻²⁵ Nii batirichuru curuaanaa Caifasi loreri asaae niha Jesusone tonohanaute, jelai cuu inae neeriha Fedorone jana: “Ta ii taa cacha aina nerelanaa neeine,” naain bajauruhane jana:

“Acanihahaunta,” naain benaa jereniha Fedorone jana:

²⁶ “Tana, ii coaracaaunlu aina, enuha inaa neeonjoai jana neeine jananeta,” naain bajaa leinjiin batirichuru curuaanaa cacha- nii niicha uricho beuhiti cacha araineein nenaane janate:

²⁷ “Acanihahaunta,” naain nesuujiha coaiteen Fedorone jana, inae ere ataohari.

Jesoso coulurujeeuruha Filato raine

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Nii janate Caifasi loreri caje coberenadoro Filato loreri asaae Cana Coaunera Calaohi Jesoso amauruhane jana, inae nemataracajiha janonaana jaun, enonaa nainecurene Jorioocuru, coberenadoro loreri asaae. Jorioo neniha nii coberenadorona jaunte, coberenadoro loreri asaae enonaa nainecurene Jorioocuru, enooruhane Fasocoo beseta bitoanaa nainecurenihane coataa. ²⁹ Nii jaunte airiniha mituhin:

“Chatohanai ichaane corenihana caa cacha colurujueeiche,” naain bajaa coberenadoro Filato, Jorioocuru cajene jana:

³⁰ “Nechu aansai taebinaen neein nenihanenoona, ichei colurujuerichaanu,” naauruha Jorioocurune jaunte:

³¹ “Saan. Aihachuhisi niqiu. Inara, amaain jeriquichene tocohaneein teeuche,” naa Filato, Jorioocuru raina jaunte:

“Nihei canacaanu rai rauhi, chunei sohin jaohacaanune coinata,” naaure Jorioocuru Filato rai.

³² Rauhijiriin coitucuhin, “Naaonjoaainte catinaa cuurureeinha,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone rijijieeinte, rauhijiriin ichacure.

³³ Nii jaunte coaiteen enacoauneein loreri asaae Jesoso cotijiain, caje bajae Filato: “Ii ina Jorioocuru curuaanaa *rey* neei,” naain bajaa caje Filatone jana:

³⁴ “Ishuujua cuhane aitiina bajaai. Ainihane leochaauruna ichei Jorioocuru curuaanaa nihanune que aitoha,” naa Filato rai Jesusone janate:

³⁵ “Chasiinna Jorionichaaunne coalanaala caraajenhane aitiin aitoreeun. Charaaichuru, batirichuru curuaanaacurute carai icholurujue. Chatohanai najian ichaate icholuruhecure,” naa Filatone jana:

³⁶ “Coatiha cajiha caa chauratane que nenacaauru curuaanaa nihaaunta. Caa chauratane que nenacaauru curuaanaa nihanunetera, sonaacurure quere tonoraeraauru, catohaneein caetecuruha Jorioocurune coataa,” naa Jesusone jana:

³⁷ “Aihana jaun, iina curuaanaa *rey* neeite,” naa Filatone janate:

“Ejeen, aca nichaaun. Nii aitohine rijijieeine acaneeun. Canuna caa chauratane que uhin nejanoaaunlu- cachaneein, esinae Cana Coauneraacha jerei rauhi coitucuruha cachaaurune coina. Satiin Cana Coauneraacha jerei rauhi tonoraaurerate quere tonorae,” naa Jesusone jaunte:

³⁸ “Chatohanai Cana Coauneraacha jerei rauhi esinena,” naain bajaa Filato, Jesoso cajene baihate, enacoauneein coaiteen mituhin Jorioocuru aina iriha cue.

“Coatiha chatohanai ichaai carai caa cachata. ³⁹ Inarate, Fasocoo beseta naineei, Fasocoo beseta catainajeein, naaonjoaain niha catohanai casetecone, nii beseta situ reeintiaain jianerate najaaquiche. Tonaquiche, jerecuchene caa Jorioocuru curuaanaa *rey* jiane beseta situ reeintiaain,” naa Filato, Jorioocuru raine janate:

⁴⁰ “Aihei. Coa nii jianiha. Nii Barabasi jianeeujan laaen,” naainte nujuaae soaisoai-hure Jorioocuru, Filato rai, nii Barabasi asijiautoneein nenea que.

19

¹ Nii jaunte Cana Coaunera Calaohi Jesoso bisichate rai soondarooru que Filato.

² Nitohaneein bisihuruhane baihate, oja caje janojoin comai curuhacure Jesoso couturi que. Nii baihate coaiten que cajione lanaajiojoai curuhacure.

³ Nitohaneein teuruhane baihate, Jesoso rohan turuhin: “Caa Jorioocuru curuaanaa *rey* coaracuchera,” naain Jesoso meri faohafacoaure biji que Romanocuru rai soondarooru.

⁴ Nii janate jelai caje mituhin Jorioocuru rai: “Coaraquichene coinana caa cacha mitaa uun, neniha que chatoanai baaso ichaenhane coaracaunna jaun,” nae Filato.

⁵ Nii jaunte, inae oja que jerichanejeein comaiquiin, lanaajiojoai que cajionequiin mituha uhe Jesoso. Mituha uha Jesusone janate: “Caa cacha coaracuchera,” nae Filato.

⁶ Niritoha Filatone jaunte, Jesoso coaraain: “Coroso que teeuche. Coroso que teeuchera,” naain nujuae soaisoaiuruha batirichuru curaanaacuru, folisiacuru naaonjoainurina jaun:

“Inara amaain coroso que teeuche. Neniha carai que chana jaunna, nitohaneein tenaa naineneen canu,” naa Filatone jana:

⁷ “Canacaanu quiricha inoasesi cuhanete aite, nitohaneein nei nihane sohin jaohacaa-nune coina. Cana Coaunera Calaohi niha nocoetohane corenihate caohachae, sohin jaohacane,” naauruha Jorioocurune ⁸ aonajihane jaunte, jataain casi Filato.

⁹ Nii jaunte nacoauneein loreri asaae enohin:

“Chaa cajena unaaneei,” naain bajaa Filatone jana, inauhene chujuhequiin aonaje Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ¹⁰ Nitohaneein tonoraeniha Jesusone jaunte: “Chanuna catoonraeneei. Tana cocoainanacainein nihanune coitucuhine. Canune nainereen coroso que ii teratihanune. Chaaen nachu naineeun caa ii colurujueeuruhane jaan caje jianacoo chetichaaunne,” naa Filatone jana:

¹¹ “Cocoinanacaine lanaala chetein nii jereniha Cana Coaunerane, canasia nainihei. Nii jaunte, chamurijiriin osaque caa catohaneein ichei caetera,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte, ¹² Jesoso jianena jere Filato niqui. Nete:

“Jiaohine jianeene. Aca, curuaanaa *rey* neein nenea jerihane jaun, caohacharihei jianeene. Jianeinete, satiin inara curuaanaacuru curuaanaa enferadoro aina nejeratena neriquiin,” naauruha nujuae soaisoain Jorioocurune jaun, ¹³ Jesoso raerate, nii Cabata naauruha Ebereeo ere cuhanene jaan- ajeri caje ichanohineein nenea arani-choae uhauruhane coina. Nitohaneein raerateeuruhane jaun, raain turaauruhane jana, nii casetecocuru nerujuena jaun nelauriariin lauheque nelaurianaana jaan rori choaae, ¹⁴ enoto chujutaain Fasocoa catainajein. Nii jaunte nitohaneein raeratein:

“Nocoo inara curuaanaa *rey*,” naa Filato Jorioocuru raine jana: ¹⁵ “Coroso que teeuchete coaraain cuu ohine,” naain nujuae soaisoaiuruhane jana:

“Chasiinna inara curuaanaa *rey* tereen coroso que,” naa Filatone jana:

“Romanocuru curuaanaa enferadorohachate canacaanu curuaanaa *rey* neein nera. Nihei nii baiha curuaanaa *reyta*,” naauruha batirichuru curuaanaacuru Filato raine jaun, ¹⁶ acauru que Jesoso amaerate Filato.

¹⁷ Nii jaunte nii Jesoso amaain, que corosonu baijieratecuruhane jana, Couturi Bejeroneein curuajaain nenea atane ucuuno que baibaichaain amaain, nii coroso tiha cue Jesoso. (Nii Ebereeo ere cuhane Colocota naauru najaan- Couturi Bejeroo.)

¹⁸ Nii janate cuu coroatajai coroso que, cuu neeuruha coroatajaain soserenaacaurune jaun, acaaru cataaun Jesoso teeure coroso que, leinjiin jera que, leocha jera que, naaonjoaain.

¹⁹ Nii janate, cuu Jesoso curuaa laenaerate Filato. “Nasarete cocoaicha Jesoso, Joriocuru curuaanaa *rey*” nasiin laenerate coroso que, tabara que teein Filato. ²⁰ Nii jana arajiin Jorioocurute nii Jesoso curuaa Filatohacha laenaeratei ereretaaure, nii Jesoso teeuruha coroso quene jaan caje icharaeniha Jerosaleenne jaun. Ebereeo ere, Curieco ere, Romano ere, naaonjoain que nichata lauriin erenaa cuhane teeinte laenaare, nii que erenaa inaurera ereretaauruhane coina.

²¹ Nii jaunte: “Coa, Jorioocuru Curuaanaa *rey*neein teein laenaratihara,” naaure Joriocuruneein batirichuru curaanaacuru Filato rai. “Nii Jorioocuru curuaanaa *rey* niha nocoeti, nasiin laenaerateura,” nauruhane jana:

²² “Nii rijieeincha nedaainera,” nae acauru rai Filato.

²³ Nitohaneein coroso que Cana Coaunera Calaohi Jesoso curaboain teeuruhane baihate, Cana Coaunera Calaohi Jesoso cajione raare jenai soondarooru. Rai nobirine maajein raare. Rai nobiri, coaracuruhane jana nirijieein ijiabereeonu farueraelanaala tocoonojoi inelanaala niha nii rai nobirine jaun: ²⁴ “Coa soaihachete naajein amaacache, nenacaaentejian caohachare naajeen amaacachene. Aihute que necoatijianaa neeine, chariji rai neeincha nedareein,” naaure soondarooru. “Ita raite cacaijione leruhin raaurureein que necoatijiain,” naa Cana Coaunera Quiricha Inoesi cuhanene jaunte, nii Cana Coaunera Quiricha cuhane aitohane nainaane coina nitohaneein teure soondarooru.

²⁵ Nii jaunte, inae Jesoso mucuuruhane coitucuuriin, coroso asaae cuhin coaraje rai neba, nichatajai enecuru aina. Nocoasai, Cureeofasi comasaineein nena- Mariha, Mariha- Maadala bene, naaonjoain. ²⁶ Nii janana cuu nihacaanu, jataain niicha belaii nichaanune temeecohacaanu neba ainane jana, neba coariin:

“Nii ii calaoita oma,” naa neba raine baiha:

²⁷ “Nii chobata,” naa caraina jaunna jerichanejeein cafojiara raanune rijijieein raain amaun caloheri asaae.

Oha Jesusone niha

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Inae nitohaneein nihane coina letoaa Cana Inaca Cana Coaunerane nainaane coitucuha raotojoeinne jaunte, inae Cana Coaunera Quiricha Inoesi cuhane aitosiha inaena jaun: “Cocoiintohanura,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

²⁹ Nii janate baichaje laajoiri nainecojoain ecu niha bino baasone jaun, enuha que sie rijijieein nena nujuatein, nii bino sisiaain Jesoso ujuaae que suesuecaauruhane jana, ³⁰ nii bino baaso cohane baiha: “Inae laaenra,” naain ocoai couturi tijitiaain ohe Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Jesoso jaleri rucuaitha leinjiin soondaro rejoin quene

³¹ Le janoojeein lanaa Fasocaa besetane janate, Filato rai aitoha cuure Jorioocuru, coroso que nenacaauru anaee bacoerateein, naain nii coroso caje rocoeratenajaain, naain rucuhenaaratiha Filatone coina, nabana nebetacanaa janonaa bana cuu neeuruhane, coaranaaca cachaaurune coataa, acauru rai jataain beseta tabaineein niha Fasocaa besetana jaun. ³² Nii jaun soondarooru letoaa Filatone jaun, cuhin nii Jesoso ajiniha coroso que nenacaauru anaee bucu bateeichure soondarooru.

³³ Nii baiha Jesoso rohan turuhin coaracuruhane jana, inae oha Jesusone jaun, rai nanaae bacoorene. ³⁴ Nete laaen rai nanaae bacoorenihane caniha laaen, rai jaleri rucuaate leinjiin soondaro rejoin que.

Nii janate rai jaleri rucuaithane jana chujuhare ichana, acau que jasiin.

³⁵ Canuna coaraneein aitoon inara rai, inara netonai rauhijiriin aonaain esene-taichene coina.

³⁶ “Nihei chatohaneei bacoorurihaainta,” naa Cana Coaunera Quiricha Inoesi cuhana jaunte, Jesoso bucu bacoorene.

³⁷ Cana Coaunera Quiricha Inoaensi leeocho cuhanete “Focooruhane janate, inuhene coarajiha cuurureeincha,” naain aitohane rijijieein coarajeeure.

Oo jana ajeri jachu cuhane Jesoso jaberoco teuruhane
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Nii janate Cana Coaunera Calaohi Jesoso jaberoco bajae Filato caje Arimatea coaicha Jose, rucuhecuruhane coina. (Nii Josete asinojoneein Cana Coaunera Calaohi Jesoso ere tonoraera ne, leeochoaauru Jorioocuru coasiha.)

Nii jaunte, Jesoso jaberoco jianiha Filatone jaun, Jesoso jaberoco raain amae.

³⁹ Nii janate turuha uhe nii jauriaanejeein janotiin Jesoso rene turuhin erenaa Necedemo netonai, nichatachoonca quironeein meentoon tocohaneein nena ujujuai uhai.

⁴⁰ Nitohaneein Jesoso jaberoco amaain, nii juujijiai que rujuaain, cajione que baluhin conajaain, Jesoso jaberoco rucuheca cuhe Jose, Necedemo aina.

Nitohaneinte onaa rucuhecure Jorioocuru, nitohaniha acaauru ichaona jaun.

⁴¹ Nii Cana Coaunera Calaohi Jesoso teuruha Jorioocuruna jaaunte ne enuha inaa neeonjoai. Nii enuha inaa neeojoin janate ne atanebana. Ecute ne achasineneein ajeri jachu- jaiti lesajeeinejein onaa teurenihana jaan. ⁴² Cuhante Jesoso jaberoco teeure, ichuunejeein niha cajene jaun, chaaen inae beseta bitoauruhane coina neruujihajeeuruha Jorioocurune jaun.

20

Ohane baiha ichanaa Cana Coaunera Calaohi Jesusone
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Semana nunuhe tomiho cojoanona bana nocohejiriin cuhin, jaiti nocoheetoojoaane jana turuhin coaraa Mariha Maadala benene jana, inae fueraene nii ajeri jachu. ² Nii jaunte soroneein jelaiha uhin, Fedoro, canu, naaonjoainihacaanune rai biha uhe. “Aanca chaainti cana curuaanaa. Chu chaainti amaureta,” ³ naain biha canacaanu raina jaun coaraa cuhacaanu.

⁴ Nii jaun, ita jiniichaain soroneein cuhin coaraa cuhacaanune jana, Fedoro reroriin cuhin, turuhin ⁵ metoraain coaracaunne janate, cuu ne cona. Nena laaen enohin coaraeneun.

⁶ Nii janate canu caaijie turuhin, enohin, coaraa Fedorone jana, cuu ne jaberoco conaauru. ⁷ Nii janate nejelau ne nii Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito couturi cona, nejelau maromarorinhineein seeque.

⁸ Nii janane canu netonai enohin coaracaunna jaun, ichanaa Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone esenetaaun. ⁹ Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane besihane jana niqui, “Naaonjoarichaaine quete aite,” naain coitucusinaaunlu. Nena canacaanu nota que coaracaanune jaun, caohachaain coitucuhin esenetaacaanu.

¹⁰ Nitohaneein coaracaanune bihane nenaanjaun cauha cuhacaanu.

Oo caje ichanaain ecooca Jesusone
(Mr 16.9-11)

¹¹ Nii janate cuu nii ajeri jachu rohan nedaain chanaechanaje Mariha- Maadala bene. Chanaaechanajeein metoroaain nii ajeri jachu coaraane jana, ¹² cuu laurujua laurujuaaure Cana Coaunera letonocuru anjeraauru somanerei que cajionequiin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito jaberoco teuruhana jaaun, leinjiin couturi nichajai que, leeocho tijia nichajai que naajoain.

¹³ Niichurute: “Chate coisiita,” naauruhane jana:

“Carai curuaanaa jaberoco amaauruhana jaunna coisiunra. Chu chaainti amaain teeureta,” naane baiha, ¹⁴ jaotoroain janori nichajai coaraa Marihane jana, rai chujuhaca Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone jana, acanihane coitucune.

¹⁵ Nii jana: “Chana coisiite ene. Chana arii,” naa Jesocurisitone jana:

“Nii enuha inaa beraicha niha,” beein: “Ii amaaine, carai nii amaain teeine jaa jelai beeune coanicha,” naa Marihane janate:

¹⁶ “Mariha,” naa Jesocurisitone jana, nejaorocoaain rautaaain Jesuso coaraain:

“Raboni,” nae Mariha.

“Cacha relaera,” naanete aite Ebereeo ere cuhane.

¹⁷ Niritiin cointeein mucunaa jeriha Marihane jana: “Caiha neeu. Jauriaa coaa cadadaara, jaiti iniin Ofa coaraenihanune jaunra. Chajaaincha cacoelaichaauru rai canu benihura. Jaitina iniin, Ofa Cana Inaca Cana Coaunera rene iniha cureeunnicha,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone jaun, ¹⁸ nii Cana Coaunera Calaohi aina nerelanaa nichaanune rai biha uhe Mariha Maadala bene.

Aina nerelanacaauru rai ecooca Jesusone

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Tomiho cojoanona bana nihana jaunna, nii cojoanotiin cuhane ita taojiaacaanu nii Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito aina nerelanaa nichaanune, caohatiin acuujuu fuhin Jorioocuru coasiha.

Nii janate enohin, canacaanu cataaun neeoritiin: “Raotojoein rachoojoein neeuchera,” nae canacaanu rai Jesocurisito.

²⁰ Niritohane baihate, biji que curabo cure, jaleri que rejoon cure, naaonjoain coarate canacaanu que.

Nii jaunna rachoojihacaanu aina nerelanaa nichaanune, coaiten canacaanu aina nihana jaun.

²¹ Nii baihate enacoauneein: “Raotojoein rachoojoein neeuchera. Charijieein teeinti, caletoe Ofa, nirijieeinna caa inara letoaunra,” nae canacaanu rai Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito.

²² Niritiinte canacaanu couturi jiririin: “Cana Coaunera suujue raauchera. ²³ Chunei osaaona que inara suujua acatequichenena, canu netonai nii osaaona que casuujuu acatereunnicha. Jana aineeinchene, canu netonai airihaaunnita,” nae canacaanu rai Jesocurisito.

“Tomasi, caa canu biji alarjia cuhane ii biji couturi enoain coaraau,” naa Jesusone

²⁴ Nii janate, inae amuha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone jana, turuha uhe Tomasi, nii fafone neein, niicha curuaateuri. Nii Tomasite Jesocurisito aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroataja ne.

²⁵ Turuha Tomasine janate: “Cana Curuaanaa coaracaanura,” naain bihacaanu Tomasi raine janate:

“Biji larijia que curabo cure coaracaanne banaachane, esenetareeunni. Chaaen cuhane canu biji couturi enoain, chaaen jaleri que rejoon cure cuhane canu biji couturi enoain, naaonjoain coaracaanne banaachane nainereunni esenetaanunera,” nae Tomasi, rai bihacaanune jana.

²⁶ Nii baihate foosa janonei cuhane, coaiten jelaiha enacoauneein ita taojiacaanune janate laaen, canacaanu aina ne Tomasi. Nii jana caohatiin fueraa acuujuane saijieein enohin canacaanu cataaun neeoritiin: “Raotojoein, rachoojoein neeuchera,” nae canacaanu rai Jesocurisito.

²⁷ Nii baihate: “Tomasi, caa canu biji larijia cuhane, ii biji couturi enoain coaraau. Chaaenchu caa canu jaleri que rejoon cure cuhane, ii biji couturi enoain coaraain esenetaachaau, baaso coacuelanaala,” naa Jesocurisitone jana:

²⁸ “Canu Curuaanaa Cana Coaunera” naa Tomasine jana:

²⁹ “Inae laaen Canu esenetaa ichaajenihane coaraina jaun. Raotojoeinte niha cuurureein, catohanein nihanune coaraelanaala quesenetaeraauru,” nae rai Jesocurisito.

Esenetaaichene coinata, laenanohineein ne caa erenaa

³⁰ Itolere ichaante coarate Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. Nete satiin laenanohineein nene caa quiricha cuhane. ³¹ Cana Coaunera Calaohineein niha Jesusone esenetaaichene coinata, laenanohineein ne, esenetaaichene, ichaonaa caohacha, chabana nitajeniha cachane jaan raaichene coina.

21*Rede jaohajihacaanune jana, canacaanu rene ecooca Jesusone*

¹ Nii baihate Calileea conemuri auhaniha, aina nerelanaa nichaanune rai ecocoe coaiten Cana Coaunera Calaohi Jesuso, rede jaoha nihacaanune jana. ² Nii janana laaen Fedoro aina nihacaanu, Tomasi nii fafione naauru najaan, chaaen nii baiha Natanaaeli, Calileea caje unaa Canaau cocoaicha, chaaen Sebedeo calaohi nichaaunne, chaaen eleecha coroatajaain, naaonjoaain nihacaanu Fedoro aina. ³ Nitohanihane coinanu quete: “Redena jaoha cureeun,” naa Fedorona jaun:

“Tana iniha uhacaanu,” naacaanune jana:

“Chajaauchetejian aihane cunichaache,” naa Fedorona jaun, cuhin bote cuhane fauhin, cuhin janoaajeein rede jaohacaanu niqui. Nii janane leinjiinejein ate mucuu-jenihacaanu. ⁴ Nii jana, inae mataaquiin uha janonaane jana, nemuri auhaniha ecocoe Cana Coaunera Calaohi Jesuso. Nii janana, aca nihane coitucuenihacaanu.

⁵ Nii janate: “Enamanaacuru, ta ate mucuhichene,” naane jana:

“Aihahacaanuta,” naacaanune janate:

⁶ “Cana raotono nichajai bote jera que, rede jaohichenete ate mucuriquicheein,” naane jana, nii bote jera que jaohacaanune jana, esinae ate mucuhacaanu.

Nii jaunna ate anaai caaun nii rede tijichasinihacaanu.

⁷ Nii janate: “Cana Curuaanaate aitera,” naanu Simoon Fedoro raine jana, aohanrihane rijieeoritiin torosaacha baejejin nihana jaun, luhecotariin cajione curujuain acauhanau fautiin Jesuso rene turuha cue Simoon- Fedoro.

⁸ Nii janane bote cuhane caaijie cuujeein turuha cuhacaanu rede tararajeein, ate caaun lemuequiin, lefasha metoroneein lanaa nemuri auha cajena jaun. ⁹ Najauriaain inihacaanune jana, cuu ne canacaanu ajiniha usi lanarotiin. Nii jana nii usihanau niha leinjiin atene jana, cuu ne faan.

¹⁰ Nii janate: “Nii ena inaraacha mucuhi ate uhauche,” naa Jesocurisitone jaun, ¹¹ bote cuhane fautiin nii rede tararae Simoon Fedoro, carene choaae. Lefasha saquichoonca nichatajaa ate tabai inatiinte, nii rede soaine.

¹² Nii janate: “Chajaauchete inara suuri noite,” naane jana, “Chaneeina” naain bajanaa nainenihacaanu, raotojoein Cana Curuaanaa Jesuso nihane coitucuhacaanune jaun.

¹³ Nii janate, tajiha uhin nii faan raoriin, canacaanu nainetiin chalue. Jerichanejejin techu, nii ate basicho chalue canacaanu nainetiin. ¹⁴ Nitohaniha Cana Coaunera Calaohi Jesuso, oo caje ichanaain, canacaanu rai ecoocane nichata sai cuhane.

“Cacoelaaina” naain bajaa Jesuso, Fedoro caje ne

¹⁵ Inae nainaan canacaanu suri noitichaanune janate: “Jonasi calaohi Simoon, cau nenacaauru leeochoauru amuritoheriina ii coichana aina cutaain cacoelai” naain bajaa Cana Coaunera Calaohi Jesuso, Simoon Fedoro cajene jana:

“Ejeen. Iite ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa,” naane jana:

“Aihane quere esenetaurera beraihura,” naane baihate coaiten:

¹⁶ “Jonasi calaohi Simoon ii coichana aina cutaain cacoelaaina,” naain bajaa Jesocurisitone jana:

“Iite ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa,” naane jana:

“Aihane quere esenetaain tonoraeraauru beraihu,” naane jana coaiten:

¹⁷ “Jonasi calaohi Simoon, ii coichana aina cutaain cacoelaaina,” naain nichata saain bajaane jaunte, inaderaain:

“Ejeen. Iite itolere coitucuhin, esinae ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa,” naane jana:

“Aihane quere esenetaain tonoraeraauru beraihu. ¹⁸ Esinaena aitoonra. Enam-anaaneeinne banate, necoreeteen, chunijiu cunaa jereinajaaun curejetohi. Jana, inae biinaa neeinete, ichoii caeceaecaaine jana, ichajione curujuaain, cunaa jereeneina jaaun niha natiin chamaaurureeincha,” nae Simoon Fedoro rai Jesoso. ¹⁹ Niritoha Jesoso, “Naaonjoainna Cana Coaunera ere tonoraanune coreniha oha cureeunni,” naain coitucuha Fedorone coina.

Nii baihate: “Quere tonoraeraneen neeu, inoaelu netiin,” naane jana, ²⁰ jaotoroalaain canu coari Fedoro, acaauru caaijie cuhanune jaun.

²¹ Nii jaunte: “Chataaenriha jana caa,” naa Fedorone janate:

²² “Chaquena aasare ichei. Canu jerichaaunete nacoauneein turuhanune que tiaa-joaain ichaonaa naine, Ii laaen quereecha tonoraau,” nae.

²³ Niritohana jaunte, orihaunnijiecha naaure ita rai nii canu aina Cana Coaunera Calaohi coitucuurera. Coatiha oenerihanuhinne que aitohi. Netechu jataain, “Chaquena aasare ichei. Canu jerichaaunnete, coaiten turuhanune que tiaa-joaain ichaore,” nae Fedoro rai caque Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

²⁴ Caraajenihane coaraain, laenaanune jaunte, esinae rauhijiriin erenaa ne.

²⁵ Itolere te niqui ichae Cana Coaunera Calaohi Jesoso nete saain laenanohineen neene. Satiin laenanohineen nihane, nerihei caa chauratane que tenaana jaan.

Cana Coaunera Calaohi Jesoso Cocoainanohichuru Afosotooru Ichanohichuru

Afosotooru rai, tururai niha Cana Coauneraacha letoanaa jerei- Cana Coaunera Suujuene

¹⁻² Nii nunuhe caje coauneein, niicha ichanohin ichaain, cachaauru relaalu Cana Coaunera Calaohi Jesoso dedeeu cauha cuhane que tiaaajoaaine quene, caa ichei beein, jauriaanejeein laenaunlu, jataain ii belaichaaunna jaunra Teofilo.

Chaen techu dedeeu cauha cuhane ajiniha, rai afosotooru- niicha cocoainaenuuru cotijiaain raain suujua tenajaerate Cana Coaunera Suujue que acaauruhacha ichane-nenu coitucuhin ichacuruhane coina. ³ Ohane baiha jetaote, jenachoonca janoneein cachaneein ecocohin, acaauru rai Cana Coaunera Cojoanonaa que ereereje esinae rauhijiriin oo caje ichanaain enacoauneein ichaohane esenetaauruhane coina.

⁴ Jaiti Jerosaleeun niicha cocoainauri afosotooru aina nihane bana jetaote:

“Jiaaonriha caa Jerosaleen caje chunijiun cuhichenera. Aitocooaunne rijijieein inara rai Ofaacha tenaa jerei cohacuche jauriaara,” naain chunijiun cuuru caohateein jetao,

⁵ “Esinaete rauhijiriin acau que cacha baotisaain cojounacateraate Joaan. Nete inara chaabana nejein Cana Coaunera Suujue que, baotisaain cojounacatenohineein niha curiquicheeincha,” naain jauriaanejeein acaauru rai beelu jetao Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito nitohaniane coina.

Dedeeu iniha Cana Coaunera Calaohi Jesusone

⁶ Jesoso aina ita taojiaain neeuru najaaun jetaote:

“Enenena coaiten jianacoo Israeli cocoaicha nichaachene mitareeita Curuaanaa, raotojoein cana ichao que ichaohacachene coina,” naain bajaauruha niicha cocoainanenuurune jana jetaote:

⁷ “Nainiheeiche inara nii coitucuhichenera. Chatohanai bana chaainti, nii ichaa cureein Ofata. Leinjiin acaachate nii coitucue niquicha. ⁸ Nete inara ichoae fauha Ofa Cana Coaunera Suujuene, nii aina itolere ichana naineriquicheein inara netonaicha. Chaente chatohanai que casilanaala, laraajiin itolere Jerosaleen sacutaain, itolere Jodea batane, Samaria batane, naaonjoainuri sacutaainchuru amuhemujueein canu ere beebejiha curiquicheein, itolereneein chauratane sacutaain canu coitucuuruhane coinara,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁹ Niritoha acaauru raine jaun jetaote, coarajeeuruhane jana jetao, dede sacari jana nitajeeoriin dedeeu cauha cue Jesoso.

¹⁰ Nii jaun jetaote, coarihurenihane jaun, cuu caaijie cojoaelaauruhane jana jetao, somaratohanai que cajionequiin acaauru rene ecoocure coroatajai anjeraauru

¹¹ Nitohanein ecocohin jetaote:

“Chanuna dede cojoaelaichete Calileea cocoaichacuru. Nii coarajeeichene jana dedeeu cauha cuhane rijijieeinte, coaiten turuha ureein Jesusora,” naaure jetao acaauru rai.

Jodasi coreenraniha Matiasi raauruhane

¹² Nii jaun jetaote, nii Oliboneein curuajaain nena ichtane ucuunno neeuru caje cauha cuure Jerosaleeun, Jesosohacha cocoainauri afosotooru, ichuunnejeein le oaraanca metoro fautaeriin nebetacanaa janonaa bana amuuruha cachaaurune jerecuruha Jorioocurune itanejeein. ¹³ Inae nii neseeu turuhin jetaote, ecuunetiin coroatajaain coaranai loreri asaas sinii aihuruhane jaun jetao, iniha cuure ita caaijie,

Fedoro, Saantiaao, Joaan, Aanderesi, Ferifi, Tomasi, Bartolomee, Mateeo, Arafeeo calaohi Saantiaao, chaen, Selote naaurunaja- Simoon, chaen, Saantiaao calaohi- Jodasi, naonjoaainunri. ¹⁴ Satiin nii afosotooru jetaote, inetono janonaa bana ita taojiaain, Cana Coaunera bajaee bajaecururejetelu, Jesoso nejeraauru, chaen neba Mariha, chaen leeochoaauru enecuru, naonjoaainunri aina.

¹⁵ Nii cojoanonaa bananeein jetaote, ita taojiaaure lefasha coroata chooncaain nenacaauru- Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaeraauru. Nii jana jetaote, acaauru cataaun nichaauraain jetao, acaauru rai:

¹⁶ “Jesocurisito coreniha canejeraauru, inae Quiricha Inoaensi cuhane laenaerateein Rabiri que beratihalu Cana Coaunera Suujuene rijijieein situhanetene. Nii jaunte Jesoso mucuha cunacaauru aina cue Jodasi, acaauru rai beranu que. ¹⁷ Canacaanu aina nere beranu quete niqui ranojoinneein nelu. Nete nitohaneein ichae. ¹⁸ Nii Jodasi jetaote, coretecuruhane jaan coriqui coreniha atane coretihane jaun jetao, nii baiha nemarote. Nemarotihane jaun jetao, couturi que chujujuaain tacaane jaun jetao, nefohitoha rai surine jaun, jianacoon chatolene cacha suri. ¹⁹ Nii coitucuhinte, nii atane curuaateure Jerosaleen cocoaichacuru Areseramaneein. Acaauru ere cuhane, ‘Areserama’ naanete, ‘Ichana core- coriqui coreniha ranojoin atane.’ naane aite. ²⁰ Cana Coaunera Quiricha Inoaensi- Salmo cuhanete:
‘Rai loreri quete jaole que.

Nihei nasaee ichoi.’

naain laenanohineein ne. Chaen techu:

‘Niicha ichaneni neein nena

icharaaunu quete enoe

coreenranu que leeocho cacha.’

naain, Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein ne.

²¹⁻²² Nete, cau canacaanu aina neeure- Cana Curuanaa Jesoso baotisaa Joanne caje coaaneein- dedeeu cauha cuhanereein tiaaajoaain- canacaanu corihaniha amuhemuhenaacaauru cachaauru. Aihana jaun, canacaanu lechoonca coroatajanu que, chunocoha acaauru caje enohanete caohachare, canacaanu aina, esinae rauhijiriin ichanaa Jesusone coaracuruhane jaun, canacaanu aina beraanu que,” nae jetao Fedoro.

²³ Nii jaun jetaote, “Barasaba Josto” naain acaauruhacha curuaatei Jose, Matiasi, naonjoainuri, jelai ita rohan tenajaain jetao, niicha jerei biha acaauru rai Cana Coaunerane coina jetao:

²⁴⁻²⁵ “Cana Coaunera, iite saatiin cacha suujua coitucuera neein neeicha. Iite, canacaanu que nii coitucueratenaa naineeicha. Chariji, caa coroatajaihuri caje nainere, niicha jereeineein nosa coreniha cunaa jerena jaaun cunaa coreenraniha, iicha teei amihanenaa ichana nainereta,” naain jetao, Cana Coaunera bajaee acaauru rai.

²⁶ Niritiin Cana Coaunera bajaauruhane baiha jetaote, niha ajeri catu, cojunaca siriina jaun, “Cojunaca siricha mucuerate aca nereeincha,” naauru jana jetaote, rauhi-jiriin nii cojunaca aina nena mucue Matiasi. Nii rijieeoritiin jetaote, lechoonca coroatajaare Jesocurisito letonocuru, lechoonca leinjiin neeuruhane baiha.

2

Fauha uha Cana Coaunera Suujuene

¹ Jorioocuru beseta Feentecosetesi janonaa bana nihane jaun jetaote, satiin le laurijieein ita taojiaain neeure, Cana Coaunera bajaauruhane coina Jesocurisito esenetaeraauru.

² Nii jana jetaote, cuu le lorerijieein satiin codohacooruhana jana, luhecotariin tonijiaain cujuana rijitiin fauha uhe Cana Coaunera Suujue dede caje. ³ Nitohaneein tonijiaain fauhin jetaote, nii satiin- ecu nenacaauru suujueniha neeoritiin, acaauru

bichohe naainetiin, usi lanaro tocohanein lanalanaaonanae. ⁴Nii aina jetaote, nejelau nejelauru, lauri laurichuru caje uhin cuu turunacaauru cachaauru rai, acaauru ere cuhane ereure satiin Jesocurisito esenetaeraauru, erelanaaca Cana Coaunera Suujuene rijijieein.

⁵ Nii bana jetaote, cuu nii Jerosaleeun turuhin neeure lauri lauri atane sacutaainchuru caje unacaauru- Cana Coaunera aitoonjoa rijijieein ichaonacaauru Jorioocuru, ecu Feentecosetesi beseta bitoauruhane caina. ⁶ Nitohanein inae acaauru ichoaae fauha Cana Coaunera Suujuene jana jetaote, tonijiaain ereuruha Jesoso esenetaeraaurune jana jetaote, satiin codoonetoore nii lauri lauri caje unacaauru cachaauru, acaauru ereuru cuhane aitocuruhane aonain. Nitohanein jetaote, suujuanu inaaoritelanaala ⁷cojoaelatonajaain:

“Calileea cocoaichacuru nihanatiin, ⁸ inasiina cana ere cuhane aitocure aonacaachene caina. ⁹ Cauter nihacache itolere sacutaain caje uhinichaachene, Partia batane caje unacaauru, Media batane caje unacaauru, Elam batane caje unacaauru, Jodea batane caje unacaauru, Capadosia batane caje unacaauru, Poonto batane caje unacaauru, chaen Asia batane caje- unacaauru, ¹⁰ Firijia batane caje unacaauru, Paanfilia batane caje unacaauru, chaen Egipto batane caje unacaauru, tajiha Sirene bujua nena Libia batane caje unacaauru. Chaen techu, cau neeure cana aina Romanocuru netonai. ¹¹ Acaauru tabaaurute Jorionecure. Jana leeochoaurute, Jorionecurenihane saijieein Joriooneein nerotocure. Chaen techu cau neeure cana aina Cureta batane caje unacaauru, chaen Arabia batane caje unacaauru, naaonjoaainunri. Nitohanein araai laurii caje uhacachene saijieeinte, satiin lauri lauri caje uhin nichaachene ereuru cuhane Cana Coaunera coroaecuruhane jana aonajihancache,” naain jetao satiin cojelatoore.

¹² Nitohanein cojelatiin jetaote: “Chatohanihana,” naain ita caje bjaae bjaaeacure satiin.

¹³ Jana acaauru tabaauru jetaote: “Chaquena ereure caa ajenacaauru,” naain acaauru batocure.

Cachaauru raite ere Fedoro.

¹⁴ Nii jaun jetaote, lechoonca leinjiin aina ecu nenacaauru afosotooru aina nichaaurain jetao tonijiaain:

“Aonacuche satiin Jorioocuru. Satiin cau Jerosaleeun neiniquichene raina aitoreeunni coitucuhichene caina. ¹⁵ Coatiha aitocohichene jana, aansijiinijin ajeeuruhi caa cachaauruta. Inasiina jaiti janoneniha natiin ajeeurureta. Ena nuna macojiu teejiha enoto natiin, cha caaunna ajeeurure. ¹⁶ Nete catohanihane caina, inoanlu inae aitiin besihalu Cana Coaunera Ere bera inoanensi Joherine rijijieein:

¹⁷ Inara rai quiicha tei janonaa
besautelalaje raina,
satiin chauratane que nenacaauru choae
canu suujue letoareeunnicha.

Nii banate,
quiicha chana jerei coaraain
beebejiha cuurureein canu coreniha,
inara nefoerateeurura.
Enamanaacuru niha natiinte,
acaauru que quiicha coaratei
coaracurureeincha.
Binaacuru nihanatiinte,
quiicha coaratei
coaraa cuurureein acaauru sinihura.

¹⁸ Nitohanein inae cutihane banane,

saain canu cachaauru,
 enecuru, quichaauru,
 naaonjoainuri choae
 canu suujue letoareeunni
 canu ere beebejeeuruhane coinara.

¹⁹ Chaenna, naain dedeeu
 jataain cojoaelanaacojoai
 coaratiha cureeunnicha.
 Jerichanejeeinachu,
 chauratane que coaratiha cureeunnicha.
 Nii banate ecooca cureein
 ichana, usi tabai,
 suruaa neeonjoaain,
 naaonjoainuri chauratane sacutaaincha.

²⁰ Nii banate conoenereein enotora.
 Jana atenete,
 ichana tocohanai jana niha cureeincha.
 Nitohanihate cureein
 inae ichuun nejeeonriha
 turu rai niha inara Curuaanaane janara.
 Nii cojoanonaan banate,
 coasinacaain elunareeincha.
 Nerinaain nii caje nichotei cachata.

²¹ Nete, cairichaaajoaain coaraa
 Cana Curuaanaane coina
 bajae bajajeein ichaonacaauru,
 satiin nii caje nichotiha cuurureeincha.’
 naain nere bera inoansi Joheri que beratihalu Cana Coaunerane rijijieeinte, inae caa
 aihane jana coaraquichera.

²² Aihana jaun, caohachaaain rautaaain aitocooaunne aonacuchena, caa que erete aon-
 aquichera Israeli cocoaichacuru. Satiin coarajeeichene notaracaete, itolere ichaain
 inara notaarate Nasarete cocoaicha- Jesoso que Cana Coaunera rai letononeein nihane
 coitucuhichene coina niquicha. ²³ Nete, inae inoanlu nitohaneein teeichene coina,
 niicha jerei rijijieein ichaa Cana Coaunerane jaun, inara rai tiha nii terane jana,
 amaaain teeiche nechuu aansai cachaauru raine jaun, coroso que teein sohin jaaorelu.
²⁴ Nete onaa caje ichatelu Cana Coaunera, onaa caje colucohin, amuritonaan nainesiniha
 onaane jaun. ²⁵ Inoanlu jaiti caa chauratane que turueniha Jesocurisitone janate,
 aitorichaaain Jesusone rijitoojoein:

‘Itolere janonaan banate,
 cacorataanereein Cana Curuaanaara.
 Aihana jaun,
 nerinaain chatohaneein canu terata.

²⁶ Nii jaaunte,
 raotojoein rachoojoein ne canu suujuara.
 Chaen nechuu,
 chaque casilanaala raotojoein ichaakon,

²⁷ curu cuhane nitajiha canu jaberecone nainatejelanaala,
 niheichuu
 setuha canu jaberecone nainatejenereeinine jaunra.

²⁸ Iite canu que,
 onaa caje ichananaja coarateeeicha.
 Nii jaunna,

raotojoein rachoojoein nereeunni,'
narichaa'in Jesoso, Cana Coaunera raine rijitojoeinte belu curuaanaa inoansi Rabiri
que beratiha Cana Coaunerana jaun.

²⁹ Jesocurisito coreniha canejeraauru, jerecuchene esinae rauhijiriin inara rai aitete
aonaquiche. Nii coitucuhichene rijijieeinte, ohalu cana foeratera Rabirine jana, co-
nautecuruhane jaun cau ne rai natanebana. ³⁰ Nete, esinae rauhijiriin rai nere bera
inoansi niha Rabirina jaun, rai nichoala- cana curuaanaa- *Rey* neein tihane coina,
rai besihalu Cana Coaunerane jaun, coara rijijieein coitucuelu- curuaanaa inoansi
Rabiri:

'Ti ichoala ichoalacuru calaohite, Jorioocuru curuaanaa *Rey* niha curee'ntincha.' naain
que coitucueratiha Cana Coaunerane jaun.

³¹ Nii jaunte, inoanlu jaiti turueniha Cana Coaunera letono- Mesihazine jana, nota
que coara rijitojoein:

'Naaonjoaante, turuha uree'ntincha. Nihei nitajerinaain rai jaberecota. Niheichu ecu
seturinaainta. Oo cajete ichanareein Mesihase'ntincha,' naain caohacha nainejeein jitariin
coitucuhana jaun, Jesoso coara rijitojoein belu curuaanaa inoansi Rabiri.

³² Nii jaunna esinae rauhijiriin bihalune rijijieein, canaacaanu netonai, canaacaanu
nota que ichanaa Jesosone coaracaanu, ichtatiha Cana Coaunerana jaun. ³³ Nitohaneein
ichatee'ntincha, enacoauneein dedeeu rae Cana Coaunera, rai raotono nichajai que, aina
jiniiquiin nihane coina. Chaaen techu, nitohaneein dedeeu raain, nii rai niicha
tenaa jerei rai Suujue te. Niite, caa inara notaracae canaacaanu nainetiin chaluhan
jaun, satiin coaraain aonaquiche. Aihana jaun, inae laen coitucuhiche raotojoein.
³⁴⁻³⁵ Coatiha Cana Coaunera ere bera- curuaanaa inoansi Rabiri, dedeeu iniha cuhilu.
Cana Coaunera Calao'hi Jesosote iniha cuhelu. Nii jaunte,

' "Ite satiin Curuaanaa nee'ntincha.

Cau caraaotono nichajai que carohan nelaurihaau,
ii que nejeratenacaauru amurito'ntincha coina
ichacaanne reentia'ntincha,"

naa Cana Curuaanaa rai Cana Coaunerara,'
naain Jesoso belu Rabiri, beratiha que Cana Coaunerane jaun.

³⁶ Aihana jaun, satiin Jorioneeichene raina caa been raotojoein coitucuhichene
coina. Nii coroso que teein inaraacha focoi- inaraacha atinai Jesosote, satiin Curuaanaa
Mesihase'ntincha te Cana Coaunera," naa Fedorona jaun jetaote, ³⁷ que suujua rerohe-
caain, jataaen inaderaain:

"Jesocurisito coreniha canejeraauru, cha charihacaanuta," naain bajaauruhane jana
jetaote:

³⁸ "Cana Coaunera notaracae baaso ichaain, osa que nesaruhin naosateein, naaon-
joaain nee'ntincha jiaane'ntincha, Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha nebaotisaera-
teeuche satiinte, inara osa caje inara mitaain, inara rai- rai Suujue te'ntincha Cana
Coaunerara. ³⁹ Catohaneein tihane coinate, inoanlu beratelu Cana Coaunera. Niite
nenaca'ntincha inara caohachanu neein ne, satiin inara calaohichuru aina, satiin coria'ntincha
nenacaauru raine maajeein. Satiin niicha cotihacuri raite, rai Suujue tiha curee'ntincha
Cana Curuaanaa- Cana Coaunerara," ⁴⁰ naain acaauru suujuatiha, nii cachaauru-
baasoneein ichaonacaauru caje mituuruhane coina, Fedorone jaun jetaote, ⁴¹ nii niicha
beebejei esenetaain tonoraeraauru jetaote, baotisaain cojounacatenojoneein, Jesoso
esenetaerane'ntincha nee'ntincha, nii banane'ntincha nichata oaraancai cachaauru.

⁴² Nii jaun jetaote, satiin rauhijiriin icha'ntincha, relanajaauruha nii afosotoorune riji-
jieein, ita suujua rijitojoein jiniiquiin ita coroatajane'ntincha, ita taojiaain ita aina Cana
Coaunera bajaain, ita aina jiniiquiin lenoneein naaonjoaanne.

Raotojoeinte icha'ntincha Jesocurisito esenetaeraauru.

⁴³ Nii jaun jetaote, satiin cojoaelatoore, itolere ichaain- cachaauru notaaratiha afosotooru que Cana Coaunerana jaun. ⁴⁴ Satiin nii esenetaeraauru jetaote, ita suujua rijitjoeiin neein, ita rai chaelai sirichuruhane ita sihure ita acatiha tacaain. ⁴⁵ Chaelai acaauruhacha sirii que necoreteeurhane nenainetiinete, ita aina nii core- coriqui teein ita rai leruhin raare, raotjoeiin latecuruhane rijiinanaain. ⁴⁶ Cojoanoonetjoeiin jetaote ita taojiaaure, ita taojiaauruhana jaan coloheri- Teenforo asae. Rai lorerichuru asae nihanatiin jetaote, ita taojiaain, ita rai lenone chaluhin lenonecure jiniiquiin, raotjoeiin rachoojoeiin ⁴⁷ Cana Coaunera corojeein. Chaen jetao techu, caohachaaain neeuruhane coaracure satiin ecu nenacaauru cachaauru.

Cojoanoonetjoeinte, niicha ichoteratecuri tiha acaauru aina, Cana Coaunerane jaun nejeeotejeein sacuure.

3

Nerautaa leinjiin bacosane

¹ Nuna macohi choae teejiha enotone jana jetaote, nii ita taojiaauruha Jorioocuruna jaan loreri Teenforo asae cuure Fedoro, Joaan, naonjoainuri cuu Cana Coaunera bajaauruhane coina. Jelai rijiu enoto tiaajianaain jetaote, ita taojiaaure satiin Cana Coaunera bajaauruhane coina. ² Nii jana jetaote, nii Teenforo acuujuaniha ne leinjiin bacosanein nejanoa caje coauneein nena cacha. Cojoanoonetjoeiin jetaote, nii Teenforo acujua- Caohachajeineein- acaauruhacha curuhateihu amaain teeure, coriqui bajaa ecu enonacaauru cajene coina. ³⁻⁴ Nii jana jetaote, enooru coina inijina cuuruha Fedoro aina Joanne jana jetaote, acaauru caje coriqui bajae nii bacosa. Nitohanein coriqui bajaa acaauru caje, nii bacosane jaun jetaote, coarajeein jetao:

⁵⁻⁶ “Aonaaunra,” naa nii bacosa rai Fedorone jana,

“Chaelai teeuruhane coina jecha aite,” naain acaauru coarajihane jana jetaote,

“Nihei nohane canacaanu rai coriqui. Nena quiicha sirii tereeni icheicha. Nasarete cocoaicha Jesocurisito coreniha, nimichuhin nichaauraaain amunte coaracaara,” ⁷ naain nii bacosa biji- raotono nichajai que mucuhin michuha Fedorone jana jetaote, nii rijieoritiin caohachanaajeein nerautae nii bacosa tijia aina- rai taji- chocuru. ⁸ Nii jaun jetaote, nimichuhin nichaauraaain, nii ita taojiaauruha Jorioocuruna jaan loreri Teenforo asae enoha cue jelhate jelhatiin Cana Coaunera corojeein. ⁹⁻¹⁰ Nitohanein nimichuhin nichaauraaain amuhin, Cana Coaunera corojeein coaraain jetaote, satiin cojoaelatiin coasichure situuruhane nainein Teenforo bacuujuu- Caohachajeineein- acaauruhacha curuaateihu lauhequuin coriqui bajaera nihane coitucuhin.

Teenforo chajenein nena loreri Salomoonnein- acaauruhacha curuaateihu neein ereerejiha Fedorone

¹¹ Nitohanein jetaote, Fedoro aina Joaan caje coriaae nalunaa jerene nii bacosa nihane caje nerautaanaa cacha. Nii jana jetaote, Teenforo chajenein nena loreri Salomoonnein curuaajaain nena asae neeuruhane jaun, soronein ruhanihajaaintiin cuhin cojoaelatiin coarajeeure satiin nii cuu nenacaauru cachaauru. ¹² Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Chanuna canacaanu cojoelatohichete Israeli cocoaichacuru. Coatiha canacaanuhacha nejeein nihane nerautarihei caa cachata. Niheichu jataain leeochoauru amurijiriin, Cana Coaunera ere tonoraeranein nihacaanune jaun niheinta,” nae Fedoro. ¹³ Niritiin jetaote:

“Nii cana inoensihuru- Abaraaun, Isaca, Jacobo, naonjoainuri coaunera- Cana Coaunerate, jataain nelatein nihane coina, cocoaain rai letono Jesoso letoaelu. Acate, nii cocoainanacaihuri rai teeichene jana, jiaanena jeriha coberanadoro Filatone saijeein, caohatein jianena jereneichelu. ¹⁴ Nitohanein caohachanejesina ichara

nihanatiinte, jianena jeriha Filatone jana, caohatein neeichelu. Coinanaa, nechu aansai sonajaaineein nenea jianeratequichelu. ¹⁵ Nitohaneeinte, nii ichaonaa tera sohin joerateeichene jana, ichatelu Cana Coanera. Canacaanuna, nii ichatiha Cana Coaneranane coaraneein nihacaanu. ¹⁶ Nii Jesoso corenihate nerautae caa cacha-inaraacha coitucuicha. Jesosohacha corenihate, caoachanainejeein nerautae caa cacha inara notaracaatera,” naain jetao:

¹⁷ “Acanihane coitucueeneichene jaun, sohin joerateeichelu inara curuanaacuru aina jiniiquine coitucuhanu raotojoeeincha canejeraauru. ¹⁸ Nitohaneein situhin nihanetene. Inae nere bera inoaensihuru que, ‘Naaonjoaate cairichaaeriin inae nirijieein cuaajeein sohin jaoha cuurureeincha,’ naain nere bera inoaensihuru que beratihalu inoaenlu Cana Coaneranane jaunte, Cana Coanera ere nainaane coina, nitohaneein nii inoaenlu- inara coroatajaneraaunu que- niicha letoanaa jereilu Mesihasi teeichelura. ¹⁹ Aihane jaun, chatohaneein baaso ichaain neeichene, suujuelanaala jitarin beein, jiaaneein Cana Coanera ere tonoraain neeuchete caseteco coaraquichene rai neeichene caje inara ichotemiin- Cana Coanera. ²⁰ Chaen techu nitohaneein neeichene, nii inoaenlu- inara coroatajaneraaunu que- niicha letoanaa jereilu- Mesihasi- Jesoso letoareein nacoauneeincha. ²¹ Nete jaiti itolere rucuheca Cana Coaneranane reentiaan, dedeeu niha cureein nere bera inoaensihuru que, inoaenlu beratihala Cana Coaneranane tocohaneeincha. ²² Nii quete, cana inoaensihuru rai:

‘Caa nere beraneein caletohane rijijieeinte, inara caje nacoauneein rai nere bera letoareein Cana Coaneranane. Itolere que tonaane, nere tonoraain neeuchera. ²³ Nere tonorana jeriheichurute, caohachanainejeein nitajiha cuurureeincha.’ naain belu cana inoaensihuru rai Moisesa.

²⁴ Caritiinte aitoroaetoorelu Cana Coanera ere bera inoaensi- Samoeri caje coauneein satiin nere bera inoaensihuru, catohaneein turuhane quera. ²⁵ Nii jaun inarate, nii nere bera inoaensihuru que beratihalu Cana Coaneranane rijijieein, nii naitoonjoa sirichaneein neeichera. Chaen techu, inoaenlu cana foeratera inoaensi- Abaraaun rai:

‘Satiin caa chauratane que nenacaaurune, caohachaain teratiha cureeunni ii neforateeuru coreniha.’ naelu Cana Coanera, cana foeratera inoaensi- Abaraaun rai. ²⁶ Niritohane jaunte, oo caje nii Calaohi ichatein, jauriaanejeein inara rene letoaelu Cana Coanera, nii coaraain neeichene, baaso ichaaechajeein neeichene jianeein neeichene, inara coroatajanein nihane coinara,” nae jetao Fedoro, nii cuu nenacaauru cachaauru rai.

4

Cocainanacaihuri acatiha neuruha Fedoro aina Joanne

¹ Niritiin jaiti cachaauru rai ereereeca Fedoro aina Joanne jana jetaote, tajiha turuha uure saseredotecuru, Teenforo beraihurera- folisihacuru- curuaanaa, sadoseeocuru, naaonjoainuri. ² Turuuhane jana: “Coaraanachuinti oo caje ichana nainiha cachana jaun, oo caje ichanaalu Jesosone. Nii jaunne esinae rauhijiriin oo caje ichana nainiha cachane coitucuhacaanu,” naain cacha relaauruha Fedoro aina Joanne aonajeeuruhana jaun jetaote, obaecure sadoseeocuru: “Nihei chunei onaa ichatera. Nihei Cana Coanera niha natiin onaa ichatena nainiheita,” naain cachaauru relaauruhana jaun.

³ Nitohaneein obajeein jetaote, Joaan aina curuataain Fedoro mucuhin amaain, inae sonaina nihana jaun, caresero cuhane tenajaain cuu janoaeratenajaure.

⁴ Nii inatiin jetaote, atiin esenetaure nii cuu aonajeeurera- arajii cachaauru. Nii jaun jetaote, ita que jooraain quichaauru nejesina janijiin, saogui oharaancaelalajeein Jesocurisito esenetaeranein neure, enecuru, canaanaihuru, naaonjoainuri janijilanaala.

⁵ Nii cojoanoo jetaote, nii que ita rai ereeuru coina, Jerosaleeun ita taojiaaure Jorioocuru curuaanaacuru, satiin acaauru bichauhenaauru, chaen Cana Coaunera Quiricha Inoaensi que cacha relaaunera, naaonjoainuri. ⁶ Chaen jetao techu, cuu neeure saseredotecuru curuaanaacuru Anasi, chaen Caifasi, Joaan, Alejaandoro, satiin nii saseredotecuru curuaanaacuru araaichuru, naaonjoainuri. ⁷ Acaauru jetaote, care- sero caje rocoeratenajaain, Fedoro aina Joaan raerateein, acaauru cataaun tenajaain acaauru rai:

“Cha cocoainanacainein inara tihane aina caa aacheta. Cha corenihata,” naain Fedoro aina Joaan caje bajaauruhane jana jetaote, ⁸ coroatajaniha Cana Coaunera Suujuene jaun, cha que casilanaala jetao:

“Aonacuche satiin caraaichuru curuaanaacuru, satiin Israeli cocoaichacuru bichauhenaauru. ⁹ Nii cunaitena rai caohacha ichara coitucunaa jereein bajaachene jaanna, inara rai berichaanuhincha, coitucuhin neeiche satiine coinara. ‘Nitohaneeinna nerautaa caa cachate.’ naain coitucuhichene jerena caaunra. ¹⁰ Satiin aonajeeichene urichoone berichaanuhin, satiin Israeli cocoaicha neeichene coitucuhin neeichene coinara. Nii coroso que terateein- inaraacha sohin- inaraacha joerateilu Nasarete cocoaicha Jesocurisito- oo caje Cana Coauneracha ichatei corenihate, caohachanainejeein cunai caje nerautaaain, caa canaacaanu aina inara acatiha ne caa cunai caje nerautanaa cachara. Inae satiin, inara nota que, caohachanainejeein nerautaane coaraquichera. ¹¹ Caa cacha rautatera- Jesusote, letoae Cana Coaunera, satiin cacha coroatajaneraaunu que niqui. Nete, nere aonana jerelanaala, que jaolequiin neeichera. ¹² Acate letoae Cana Coaunera, nabana nitajeein nihacachene coataara. Nihei chunei, leeocha cacha tihei Cana Coaunera, caa chauratane queta. Leinjiin acaachate, chabana nitajenaa charanejeein nihacache jaanu teraanu que- letononeein nena ne, itolere baaso caje- jianacoo cana mitaeraanu quera,” naa acaauru rai Fedorona jaun jetaote:

¹³ “Caaurute, Jesoso aina amuhemujeein nerelanacaaauru nera. Coatihata jataain cana tocohaneein, caohatiin- quiricha inaaunera niheita. Nete jataain coitucuera rijito- joein, erena inaaure caa cachaaurura,” naaure cojoaelatiin nii cocoainanacaihuru, cha que casilanaala ereeuruha Fedoro aina Joanne jaun. ¹⁴ Chaen, cuu acaauru aina, chujuhecoha nii cunai caje nerautanaa cachana jaun jetaote, nii chaque tonaain erena nainecurene. ¹⁵ Nii jaun jetaote, nii ita taojiaauruhana jaun caje, mitaeratenajaure. Nitohaneein, mitaeratenajaain jetaote, cuu nejesinajeein, ita cotaicha rijitiin:

¹⁶ “Cha charihahacache, caa cachaauru ainata. Itolere caa Jerosaleeun nenacaauru cachaaurute, cojoelanaacojoai ichaain, caa leinjiin cacha rautaaunehane coitucuurera. Nii que, nainihei, ‘Casaje.’ naain, irihacacheneta. ¹⁷ Coanete, taeneein cuajeein, Jesoso que- cacha relaaunehane coataa, nii caohatichaachete jianecurumiin, nabana chunei cacha rai, Jesoso que ereein neeuruhane coataara,” naain jetaote, ¹⁸ Fedoro aina Joaan cotijiaain:

“Jiaonriha Jesoso coacuhin que ereerejeein chunei cacha relaaunehane. Nii jianeecachuchera,” naauruha acaauru raine jana jetaote:

¹⁹ “Inara suujua coaracuche jauriaanejeeincha. Inasiina Cana Coaunera ere tonoraacaanune jianeein inara ere tonorarihacaanu, Cana Coaunera ere tonoraacaanune colaihaje tacaainta. ²⁰ Nainihaacaanu nii que ereerejihacaanune jianichaanuneta. Inasiina, canacaanu uricho que- canacaanuhacha aonai, canacaanuhacha coarai, canacaanuhacha coitucui, naojoaihunri que cachaauru relanaa jianerihacaanuta,” naain tonoranaacuruha Fedoroone jaun jetaote, ²¹ cacha relaaunehane caohatein:

“Nenacaen nitohanai ichaain, sacuhichenena, jelai choae jauhecotojoeriin inara casetecarichaanuhincha,” naaure jetao, acaauru rai cocoainanacaihuru.

Nitohaneein jetaote, casetecanajaelanaala, nirijieein jianenaacure. Jianenaana jerecuruhi jetao niqii. Ne jetaote, nii cacha rautauruha Fedoroorune coaraain, Cana Coaunera coroaecuruha satiin ecu nenacaauru cachaaurune jaun jetao acaauru jianecure.

²² Nii cojoelanaacojoaain nerautanaa cacha jetaote, jenachoonca jaanaca amurijiri.

Cana Coaunera bajaauruha Jesoso esenetaureraauru, acaauru lararajihane coina.

²³ Nitohaneein jianenaacuruhana jaun jetaote, nii neeuruha acaauru leeochoaurune jaun, turuha cuure Fedoro aina Joaan. Cuu acaauru rene turuhin jetaote, “Naaonjoaante, canacaanu teeure canacaanu casataain, cana araachuru bichauhenaauru, saseredotecuru curuaanaacuru ainara,” naain jitariin, nii acaauru leeochoauru rai beeuruhane jaun jetaote, ²⁴ cuu jiniiquiin, aonajeeuruhane baiha:

“Cana Coaunera, iite cana janonaa coauneraneein neeicha. Iite cana rai dede, chauratane, cucuana, naaonjoaain coauneraneein neeicha. Iite itolere cautenurijihuru coauneraneein neeicha Cana Coaunera. ²⁵ Iite, ii Suujue que berateein, ii ere bera inoaesi Rabiri que berateein:

‘Chanuna joaereein
rai suujua auhacaain
nererojoecaure
laurilauri nenacaauru cachaauru.
Chanuna nitohaneein
baasoneein suujua coaracure
inacojoein cachaauru.

²⁶ Chaen techu
Cana Coaunera amurijiriin nena coacuhin,
nii niicha letoai Mesihasi que nejerateeure
cana rai chauratane coaranein
que nenacaauru aina *reycuru*.’

naain aitiin berateeilune jaun, niritiin bihalu ii ere bera inoaesi Rabirine rijijieeinte, ²⁷ Romanocuru curuaanaacha tei Jorioocuru curuaanaa Foonsio Filato, Jorioocuru *rey* Erodesi, chaen nejelau atane nenacaauru, chaen Isaraelitaauru, naaonjoainuri, caa neseeu netaojiaain nejerateeure, nii ii jerenohin icharaanu que- ii letono Jesoso- iicha janijii iicha rai Mesihasi ainara. ²⁸ Nitohanihane coina, inae inoaelu coacuhin ichaailune rijijieeinte, aihurera. Nitohaneeinte, aito hine nainaurera Cana Coaunera.

²⁹ Aihana jaun, enene caje coaunein, canacaanu casataauruhane coaraaine, jelai amuritoheriin canacaanu corootajaneuna, cha que casilanaala, cachaauru rai, ii ere beebejihacaanura, Cana Coaunera. ³⁰ Chaen, laraajiin itolere ichana nainichaanune jaannu teeu, canacaanu rai, cunaitenacaauru rautaaain, cojoelanaacojoai ichaain naaonjoacaanune coina, esinaae rauhijiriin nii ii letono Jesoso letononein nihacaanune coaracuruha satiin cachaaurune coinara,” naain jetao jiniiquiin Cana Coaunera bajaure.

³¹ Inae Cana Coaunera bajaauruhane nainauruhane rijieeoritiin jetaote, nerurujuaa nii netaojiaauruhana jaan jelaiine jana, acaauru suujua neeoritiin, acaauru suujua lararajiae Cana Coaunera Suujue. Nii aina jetaote, chaque casilanaala, chaque tonajelanaala, satiin cachaauru notaracae laraajiin, Cana Coaunera Ere beebejeure.

Satiin rucuhelete, satiin acaauru rainein ne.

³² Satiin Jesoso esenetaeraauru jetaote, jataain arajiin ita aina neeuruhane saijieein, ita suujua rijitoein coacuhin jetao, “Coatiha leeinjiin cana rainuhachanu que, nihei caa canaacha sirii rucuheleta. Satiin cana raineinte nera.” naaure jetao, satiin, ita rai. Nitohaneein jetaote, satiin rainein ne nii itolere acaauruhacha sirii.

³³ Nitohaneein jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, laraajiin, oo caje ichanaa Cana Curuaanaa Jesusone beebejeure jetao nii afosotooru, itolere ichaain, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane que cachaauru notajaain. Nitohaneein jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, satiin, acaauru coroatajane Cana Coaunera. ³⁴ Nii jaun jetaote, nii chunei leeinjiinejeein, chaque lanaain neeurene. Tabaauru atane sirichauru, tabaauru loreri sirichauru, naaonjoainuri jetao, que necoreteein, ³⁵ nii afosotooru rai uhaain niicha raauri coriqui teure, latecuruhane rijiinanaain acaauru rai leru-uruhane coina. ³⁶ Coaraaunachuinti jetao, nii acaauru jana nena Lebita- Joseneein curuajaain nena- Chifere cobena que nejanohanaa- Berenabeeneein afosotooruhacha curuaatei. “Berenabeen” naanete, “suujua nunaera” nae. ³⁷ Nii cacha jetaote, atane sirihana jaun jetao, que necoreteein, coreniha coriqui raain jetao, jitaain nii coriqui tee, afosotooru rai.

5

Osa que nesaruhin, nohaneeuruha Ananihasi, Safira, naaonjoaihunrine

¹ Nejetaote acaauru aina ne leecha cacha- Ananihasineein curuajai, rai comasai Safira aina. Aca jetaote, nii comasai aina leeinjiin atane que necoreteein, ² ita suujua rijitjoeein leruhin rai core raain, esi rijijieein jitariin amaera rijitiin: “Nocoo coriqui,” naain afosotooru rai teure. ³ Nii jana jetaote,

“Ananihasi, chanuna ishujua cuhane enoha Moconajaerane rijitjoeein, Cana Coaunera Suujue rai nohanena jeree leruhin coriqui raain. ⁴ Nihei chunei ichei, ‘Caa atane que necoreteeura,’ naain ereein neita. Nitohaneein, eletoaera que necoretenaa lanaalate, icheineein niha satiin coriquine maajeein inatiin, leruhin raain nohane-icha. Nii atane necoreteeina jaan, coatiaa nejelau rainein nihein. Nii jaunte niqui, satiin, coriquine maajeein icheineein nera. Chanuna nitohanai ichana coacuhin ichaai. ‘Canacaanuacha jecha coritaai,’ naai jerihane niqui. Nete, Cana Coaunera notaracae canacaanu coritaai,” naa Ananihasi rai Fedorone jaun jetaote, ⁵ cuu aonajeeorihane baiha, tocojoaain tacaain, inae cuu ohe Ananihasi. Nii coaraain jetaote, satiin nii coasichure banetojoelanaala nii ecu neein coarajeeurera cachaauru. ⁶ Nii jana jetaote, tajiha nichuuntaain coaraain, rai jabereco conajaain amaain conautiha cuure cachaauru.

⁷ Nii baiha jetaote, nichata oraai cuhane, tajiha turuhin enoha uhe nii onaa Ananihasi autana Safira: “Naaonjoaara,” naain coitucuelanaala, caohachanaenetjoeein. ⁸ Nii jana jetaote:

“Esinaena rauhijiriin, nii beeichene jeoneei coreneein, inara rai atane que necoreteeiche,” naain bajaa Fedorone jana jetaote:

“Ejeen. Nii bihacaanune jeonejeeine, necoretihacaanuchera,” naane jana jetaote:

⁹ “Chanuna ita suujua rijitjoeein, Cana Coaunera notaracae canacaanu coritaquiche. Nota tajiha uujueeuruhache ii sinijera amaain, conauteraauru cachaauruchera. Inae itonaai amaururichainchera,” naa Fedorone rijieeoritiin jetaote, ¹⁰ Fedoro tijia asaae tocojoaain tacaain, cuu ohe nii ene. Nii jana jetaote, rai lana conautecuruhane caje turuhin, enoha cuuruha nii cachaaurune jana, inae oha nii enene jaun, rai jabereco amaain, rai lana rohan teein conautecure. ¹¹ Nii jaun jetaote, banetojoelanaala coasichure nii satiin Jesuso esenetaeraauru, satiin nii nitohaniane coitucuurerane maajeein.

Afosotooru aina cuaain, itolere cojoaelanaacojoai ichaain cachaauru notaaratiha Cana Coaunerane

¹² Nii afosotooru aina cuaain jetaote, itolere cunai caun cunaitenacaauru, bacosacuru, maosacuru, naaonjoaihunri rauterateein, itolere icharateein cacha notaarate Cana Coaunera. Nii bana jetaote, nii Teenforo chajeneein nena Salomoonnein

curuajai asaae ita taojianajaaocure afosotooru, satiin Jesocurisito esenetaeraauru, nao-joainunri. ¹³ Nejetaote, nii chunei acaauru aina netaojiana jerecurene casi caun, jataain belainaacuruha natiin. ¹⁴ Nejetaote, arajiin cachaauru enecuru netonaine maajeein Cana Curuaanaa esenetajeein nejeeotejeeure. ¹⁵ Nii jana jetaote, itolere cunai caun cunaitenacaauru mitaacoaain, cacha situnajaun bero auhaniha teeure, nela choae, rai rori choae, naajoaain, tabaauru que neconaa Fedoro beraerane, nerautaaauruhane coina. ¹⁶ Chaen nii Jerosaleeun rohan nenacaauru- neseeuuru nenacaauru cachaauru netonai nihanatiin jetaote, tajiha turuha uure itolere cunai caun cunaitenacaauru, itolere coitucuchuhi cairichanojooinein ichaonacaauru, naaonjoainuri uhaain. Niichuru jetaote, rai cunai caje rautanaacuruhane, jataain raotojooinein satiin nerautaaure.

Afosotooru que nejerateeuruha cocoainanacaihunrine

¹⁷⁻¹⁸ Nii jaun jetaote, itolere cacha, acaauru belaihana jaun, nechu jataain necoelai caun, nii afosotooru mucuhin amaain, caresero cuhane tenajaure nii saseredotecuru curuaanaa aina, nii oo caje cacha ichatena nainiha Cana Coaunerane esenetaaichurusadoseeocuru. ¹⁹ Nii jana jetaote, janotiin caresero bacuujuua joracaain, acaauru mitae Cana Coaunera letono- anjera. ²⁰ Nitohaneein mitanajaain jetaote:

“Naain Teenforo cuhane enohin, cacha cataaun nichaauraaain, cachaaru rai beebjeein, caa Ena- Cana Coauneraacha Tei Ichaonaa beebjeeuchera,” naain jetao, letoanajae Cana Coaunera letono anjera. Nii jaun jetaote, mituhin cuhin, ²¹ janohetiin nii Teenforo asaae enohin, beebjeein cachaauru relaaure.

Nii nainiha jetaote, saseredotecuru curuaanaa, chaen acaauru aina nenacaauru, naaonjoaihunri, satiin- acaauru bichauhenaauru cotihacure, netaojiaauruhane coina. Nitohaneein, ita taojiaain jetaote, nii afosotooru raerateeure, caresero caje. ²² Nii jana jetaote, turuhin nii caresero joracaain coaracuruha nii acaauru letonocuru- folisihacurune jana, nii leeinjiinejeein, cuu neeurene. Nii jaun jetaote, letoanajaaaurera rai, biha cuure. ²³ Turuhin jetao te:

“Caohatiin funojooinein, acuujuua naineeinchuru soondarooru que caohatiin be- raichaain nihanatiinte, joracaain coaracaanune jana, neeurene leeinjiinejeeincha,” naain beeuruhane jaun jetaote:

²⁴ “Nitohaneeuruhane, chachaainti ichaa cuurureein nirijieein taeneein cuaa- jeeinta,” naaure, satiin saseredotecuru curuaanaa, saain Teenforo beraichacuru- folisihacuru curuaanaa, jataain nelateein nenacaauru saseredotecuru, naaonjoaihunrine jana jetaote, ²⁵ tajiha turuhin:

“Nota Teenforo cuhanete, cachaauru relaa neeure caresero cuhane inaraacha enoanojoihurura,” naain, acaauru rai beenajae leeinjiin cacha.

²⁶ Nii jaun jetaote, nii rijieeoritiin cuhin, rai folisihacuru amaain, ranajaa cue folisihacuru curuaanaa. Nitohaneein cuhin jetaote, inae erunajaain, acaauru uhae, chatohaneein cunaain dadanajaelanaala cunaain, chatohaneein tenajaauruhane, ajeri que bodoosinajaauruha cachaaurune coataa. ²⁷ Nitohaneein, turuanajaain jetaote, Jorioocuru curuaanaacuru, saseredotecuru curuaanaa, naaonjoaihunri acatiha tena- jaain jetao:

²⁸ “Inae inara rai, nii cacha que, cachaauru relaaichene coataa aitiin, caohatiha- caanulura. Nii saijieeinte, enanetoojooinein, nii jianena jereneeichera. Cha ichaquiche, nii que cacha relaainta. Inae itolereneein Jerosaleeun sacutaain, nii que cachaauru relaaichera. Chaentechu, canacaanu que, ohalu nii cachane ujuaitena jerequichera,” naa acaauru rai, saseredotecuru curuaanaane jana jetaote:

²⁹ “Cacha ere tonoracaanune choae jauhecotojoeriin jataain Cana Coaunera ere tonoraacaanune jaunna aihacaanura. ³⁰ Nii cana inoesihuru Coaunera- Cana Coaunerate, nii coroso que teein, inaraacha sohi inaraacha joailu- Jesoso ichatelura. ³¹ Nitohaneein

jaurihaanejeein, oo caje ichateeinte, raotono nichajai que lauriaain, nii Jesoso co-coainae, itolere curuaanaa nihane coina, Cana Coaunerara. Chaen, itolere baaso caje- cacha mitaeraaunu quene maajeeinte, te Cana Coaunera, Isaraeli cocoaichacuru coroatajaneraaunu que, itolere baaso ichaechajeein neeuruhane jianein neeuruhane, acaauru que suujua acatena nainiha Cana Coaunerane coinara. ³² Canacaanuna, nii coitucuhin, coaranein, que ereerejihacaanu. Chaen, nii nere tonoraain naitoonjoan icharaauru rai, Cana Coauneraacha tei Cana Coaunera Suujue netonoaite, canacaanu que nii coaratera,” naain tonoranaacure, Fedoro aina, leeochoauru afosotooru.

³³ Niritiin, tonoranaacuruhane jaun jetaote, obajeein, acaauru sohin, acaauru jaonaa jerecure. ³⁴ Nii jana jetaote, nii cocoainacaihunri aina cuu ne leeinjiin fariseeo Camalieli. Aca jetaote, Cana Coaunera Quiricha Inoaesi coitucueranein, acaentonai co-coainanacainein, jataain suujua acatecuruha itolere cachaaurune jaan ne. Nii jetaote, nimichuhin nichaaurain, basiinjiin afosotooru mitaerate, aerene. ³⁵ Nitohanein, inae mituuruhane jana jetaote:

“Aonacuche, satiin- Isaraeli cocoaichacuru. Caohachaain necohalajiin aihuchera. Nijiaonriha, joenreein coitucuera lanaala, chatohanein caa cachaauru teratein neeichene. ³⁶ Aihalu Teeodane coaucuchenaainti. Coaracuchenachuhinti, leesajei que niqui, ‘Aca jete, jataain itolere amurijiriin nelateineeinera.’ naane jaun niqui, esenetaain sacuuruha jena fashai cachaaurune. Nii jana, sohin jaoruhane jaun, ita caje riaanein, jianecuruhalu- sacuureraauruneta. ³⁷ Coaraaunachuinti, itolere sacutaain nenacaauru cachaauru janiichatiha Romanocuru curuaanaane bana, coaiten Romanocuru aina nejeratiha leeinjiin- Calileea cocoaicha- Jodasine jana, jerichanejeein, acaentonoai sohin jaoruhane jaun, rai sacuurera netonoain, ita caje rihaanein, jianecuruhaluneta. ³⁸ Nii rijijieeintechu, Cana Coaunera letononein aihureniha caa cachaaurune, raajenihane jianiha cuurureeinte, rerohecanacaaurureta. ³⁹ Aihana jaun, Cana Coaunera letononein aihuruhane jana, acaauru aina nejeratein, acaauru rerohecaachenete, Cana Coaunera aina netonai nejerateriquicheeincha. Aihana jaun, coaa Cana Coaunera aina nejeratenaa amunena coaucachera,” naa Camalieline jaun jetaote, nere tonoraare.

⁴⁰ Nitohanein nere tonoraain jetaote, raujiaain nii afosotooru cotijiaain bisichate-najaain, “Nijiaonriha nenacae Jesoso que cacha relaain neeichenera,” naain jetao, cacha relaauruhane caohatein, jianenaacure. ⁴¹ Nitohanein jianenaacuruhane jaun jetaote, nii cocoainacaihunru notaracae raotojoein rachoojoein, jelai caje cauha cuure, bisijnajaain mainajeein, acaauru necoejchanuuruha, Jesoso coreniha, Cana Coaunera notaracaane jaun. ⁴² Nii atiin jetaote, jianelanaala cojoanoonetojoein, nii acaauruhacha cohajei Mesihasi niha Jesusone beebejeein, cacha relaaure, Teenforo asaae, loreri naineine maajeein.

6

Caainsinein acaauru coroatajaneraaunu teeuruhane

¹ Nitohanein jetaote, nii bana nenacaen nejeeontejeein cuujuein, arajiin nefaaure Jesocurisito esenetaeraauru cachaauru. Nii jaun jetaote, nererojoecaaure nii Curieco ere cuhane erenacaauru- Jorioocuru, nii Ebereeo ere cuhane erenacaauru que. Nitohanein, nererojoecain jetaote:

“Chanuna lenone chaluuruhane, inara aina nenacaauru autanaauru rai teeuruhane fautaerihanaain, canacaanu aina nenacaauru autanaauru rai quinacai teeure chaluurerata,” naaure Ebereeo ere cuhane- erenacaauru rai. ² Nii jaun jetaote, jitariin, nii Jesocurisito esenetaeraauru taojiaaure nii lechoonca coroatajai Cana Coaunera letonocuru- afosotooru. Nitohanein, taojianajaain jetaote, acaauru rai:

“Coatia caohacharihei, Cana Coaunera ere beebejihacaanune jiaaneein, cacha rai lenone teurera beraichaneein nihacaanuneta. ³ Aihana jaun, canejeraauru, caaunsine cacha- itolere coitucuurera- Cana Coaunera Suujue que suujuequiuin nenacaauru, inara caje, chariji chaainti esinaae rauhijiriin nitohanai ichana nainaeraaurune, niichuru janijiin beeuchene, canacaanu, acaauru rai amihanenaa tihacaanu, jelai tein, nii coaaranein neeuruhane coinara. ⁴ Canacaanuna laen, satiin rai, Cana Coaunera bajaebajajeein, Cana Coaunera ere beebejeein sacurichaanuhicha,” naauruhane jana jetaote, ⁵ satiin, ita suujua rijitoejein jerecure.

Nitohanein, jerein jetaote, Jesocurisito ere esentaain- Cana Coaunera Suujue que suujuequiuin nena Eseteba, chaen Ferifi, Porooco, Nicanori, Timoon, Paramenasi, chaen leenjiin cacha- Antioquiha caje nena- Jorioonein nerotona- Nicolasi, naonjoainuri janijiin raure. ⁶ Nitohanein janijiin ranajaain jetaote, tajiha turuanajaa uure nii neeuruha afosotoorune jaun. Nii jana jetaote, acaauru couturi choae biji merecaain, Cana Coaunera bajaure, acaauru cocoaana Cana Coaunerane coina.

⁷ Nii aina, itolere sacutaain riaaneein, Cana Coaunera ere beebejeeuruhana jaun jetaote, nenacaen jelai choae jauhecotojoeriin, Jerosaleeun, jataain nejeeonteeure Jesocurisito esenetaeraauru cachaauru. Arajii saseredotecuru- Jorioonein nenacaauru niha natiinte, Jesocurisito esenetaure.

Eseteba mucuuruhane

⁸ Nii Eseteba jetaote, coroatajaniha Cana Coaunerane jaun, itolere que laraajiin, itolere cunaitenacaauru rautaan, itolere ichaain cachaauru notajae. ⁹ Nii jaun jetaote, Cairichaerinojonein Neeuruhane Caje Mitanojoihuru nein curuajai sinacoca nenacaauru- Sirene caje, Alejaandiria caje, Silisia caje, Asia caje, naajoainuri caje unacaauru tabaauru jetao, Eseteba aina, ita cotaicha rijitocure. ¹⁰ Ne jetaote amuritona nainesihurene, Eseteba suujuatiha Cana Coaunera Suujuene que laraajiin irihana jaun. ¹¹ Nii coreniha obajeein jetaote, tabaauru coretecure, nechu joareein caje rochin, irijiaain:

“Baasonein Moisesa que ereein, Cana Coaunera netonai quete erera,” naain acaauru aina coulurujeeuruha, nechu joaenreeine coina. ¹² Nii jaun jetaote, niritii beeuruhana jaun, Eseteba que nejerateein, codoonetiin Eseteba mucuure- satiin cuu nenacaauru, satiin- nii Cana Coaunera Quiricha inoasi- coitucuurera, satiin- acaauru bichauhenaauru, naonjoainuri. Nitohanein mucuhin jetaote, tararaain amain, acaauru curuaanaacuru rai teure, nii rucuhacuruhane coina. ¹³ Nii choae tacaain jetaotechu, nohanein acaauru aina colurujueaanu que- casaje cachaauru arihuruhana jaun:

“Canacaanu netonaina chuhisi, aonajenajaaocanura. Inetono janona bana te, ‘Chaque jete nelatere cana rai Teenforo. Chaque jete nelatere cana rai- Moisesa aitoonjoa- Moisesa ere. ¹⁴ Nii Nasarete cocoaicha Jesoso jete, cana rai Teenforo chamuhitiinjien jaohaje cureeinjien. Nii ichoae tacaain jete, cana rai Moisesa aitoonjoa, cana ichao corereinjien.’ nanajaaonca chuhisicha,” naauruha nii cocoaainacaihuri rai, nii casajeeurune jaun, ¹⁵ nii Eseteba coarajeeuruha- saain- nii cuu nenacaauru- cocoaainacaihuri, satiin- nii cuu nenacaauru- cachaaurune maajeeine jana jetaote, Cana Coaunera letono anjera nomeri tochaneein necore satiin rai nomeri.

7

Jabereco coreniha iriha Esetebane

¹ Nii jaun jetaote: “Esinaaena rauhijiriin, ii que erenaaniha,” naain Eseteba caje bajaa- saseredotecuru curuaanaane jana jetao:

² “Aonacuche canejeraauru, satiin ichauhenaauruna, nii que rauhijiriin aitete, aon- aquichera.

Jaiti Araaun ichaoha cueniha cana foeratera inoasesi Abaraaunne ajiniha jetaote, Mesopotamia batane nihane jana, rene ecocohin: ³ ‘Caa ii atane jiaaneein, satiin ii araichuru ratiriin, ichei quiicha coarateeni atane que ichaonihura.’ naa Cana Coaunera, Abaraaun raine jaun jetaote, ⁴ Caldea atane caje mituhin, naain nejelau ataneu- Araaun neein curuajaihu ichaoha cuelu Abaraaun. Nii baiha jetaote, inae oha rai inacane jana, caa ena nihacachene jaan atane que Abaraaun letoae jetao- Cana Coaunera niqúi. ⁵ Ne jetaote, nihei aansijineeni, rai atane tenelu Cana Coaunera. Ne jetaote, nii caaniha jetao: ‘Ohine baihate, ii calaohichuru rai, chichoalacuru rai, naaonjoainuri rai niha cureein atanera. Chaen coroatajajeein nefaaururihaain ii nefoerateeuruta.’ nae Cana Coaunera, Abaraaun rai. Nii bana, jaiti neniha leeinjiinejeein Abaraaun rai- canaanai inatiin jetaote, Abaraaun rai nirite Cana Coaunera.

⁶ Niritiin jetaote, Abaraaun rai: ‘Jauriaanejeeinte, jena fasha jaanacaneein, eroraqui nejelau atane que ichaoha cuurureein, belainohine lanaala, nechu caseteco rijijieein ii nefoerateeurura. ⁷ Nena, nii acaauru cairichaerichaauru cachaauru casetecaain, jelai caje Israelitacuru rocoerateein, nii caitoonjoa- acaauru que banihateein- quiicha rucujuei atane que teratenajareeunni, acaauru que banijiaain atane que ichaohin, quere tonoraain ichaooruhane coinara.’ nae Cana Coaunera, caa nihacachene jaan atane que. ⁸ Chaen techu esinaae rauhijiriin, Abaraaun rai aitohane coujounacanu que: ‘Quichaneein nejanoha ichei canaanaine, jaberoco cari jiununuerateein saerateeura.’ naa Cana Coaunerana jaun, nejanooa rai calaohi Isacane jana jetao, fosa janoneein nejanoha baiha catiaain jetao, coriha cari jiununuerateein saerate Abaraaun. Nii jaun jetaote, jerichanejeein rai calaohi Jacobo icharate Isaca. Jerichanejeein jetaotechu, nii lechoonca coroatajai rai calaohichuru Israelitaauru foerateranuuru icharate Jacobo.

⁹ Nii Jacobo calaohichuru jetaote, cana inoasesihurune. Acaauru jetaote, nii acaauru ocoala Jose que nererojoecaain, que necoreteeure Egiptoo cunacaauru- cachaauru rai, Egiptoo amaain, que necoreteeuruha Egipto cocoaicha raine coina, nechu jataain nocoelai caun cotaiha. Nejetaote, atiin nii jana, Jose coroatajane Cana Coaunera, itolere necairichanaa caje mitaain. ¹⁰ Nitohaneein jetaote, itolere necairichanaa caje mitaain, coroatajaniha Cana Coaunerana jaun, itolere coitucuha Josene coaraa Egipto curuaanaa Faraaonna jaun: ‘Acate, cague jauriineein- itolere coaraneein- itolere curuaanaa neein- nerora rijijieein nihane caohachaera.’ naain, coberenadoro neein nii Jose cocoainae jetao Faraaon. Nii jaun jetaote, itolere- Faraaoncha sirii erora rijijieein, itolere atane curuaanaa neein coberenadoro neein nelu jetao Jose.

¹¹ Nii baiha jetaote, carajaojoaain catiaain, necairichaaurelu satiin cana inoasesihuru, caohachanainejeein neniha quinacai, Canaanun, nii Egiptoo nihanatiina jaun. Itolere caa cana atane sacutaain, niheilú chunijihun quinacai arihuruha cana inoasesihuru- cana fojiaraaurune jaanu. ¹² Nejetaote, nii bana Egipto curuaanaa rai niha tiricone coitucuuriin, rai calaohichuru- cana inoasesihuru letoae Jacobo, Egiptoo tirico coretiha cuuruhane coina. Nii tirico coretiha cuuru que jetaote, jauriaanejeein, Egiptoo cunaa nunueteurelu- cana inoasesihuru. ¹³ Nii baiha, coroata saain cuuruhane cuhane jetao te: ‘Inara caje- nena neeine neeunra.’ naain nihanacuru que, necoitu- cuate Jose. Niritohane jaun jetaote: ‘Acaauru caje nena neeina nihate,’ naain Jose coitucue Egipto curuaanaa- Faraaon. ¹⁴ Nitohaneein jetaote, nii baiha neeoriin, acaauru inaca- Jacobo raerate, jitariin calaohichuru aina curuataain, satiin Egiptoo, cuuruhane coina, raeratenajae, rai nejeraauru que Jose. Itolere neein, caaunsichoonca saouqui- nenacaauru naraaichuru raerate jetao. ¹⁵ Nitohaneein jetaote, Egiptoo ichaoha cuelu jetao Jacobo. Cuu neein jetaote, ohelu. Chaen jetaotechu, cuu oorelu nii calaohichuru, cana inoasesihuru netonai. ¹⁶ Nii baiha carajaain neein jetaote, nii Egipto caje mitu- urelu cana inoasesihuru ichohalacuru- Israelitaauru. Nitohaneein mituhin jetaote, nii

acaauru rinaja- Jacobo bucuuru rocohin amaain, Siqueeun, Amoro calaohichuru caje- Abaraauncha coretei- atane que rai bucuuru amaain rucuhecurelu.

¹⁷ Nii baiha carajaaajoaain catiaain jetaote, inae Abaraaun rai jinateein, Isaraelitaauru rai- atane tenaa jeriha Cana Coaunera caitinaaecane jana, inae arajiin nefaecure- Isaraelitaauru Egiptoo. ¹⁸ Nii bana jetaote enoelu, Jose coitucuelanaala nena- *Rey*, Egipto curuaanaa- nihane coina. ¹⁹ Nii *Rey* jetaote, cana inoasihuru- Isaraelitaauru coritaain cairichaain, acaauru bereecuru- ena nejanoanacaauru- quicha cojoajihuru joerate, nabana arajiin nefaauruhane, Egipto cocoaichacuru que nejer- ateuruhane coataa, necohalaai caun.

²⁰ Nii bana jetaote, nejanoaelu Moisesa. Nii nejanoaha Moisesane jana jetaote, jataain belaaain coaraelu Cana Coaunera. Nii jana jetaote, nichata atejeeincha sirichurelu asinojoneein rai fojiaraauru. ²¹ Nii baiha jetaote, acaauru bereecuru- quicha cojoajihuru jaohacoaauruhane coina, aitoha- nii Egiptoo curuaanaana jaun jetao, nemuri auhania, caohachajeein curuteein, nii Moisesa jiaanecure- rai fojiaraauru. Nitohanein, curu- teriin nemuri auhaniha teeuruhane jana jetaote, coaraain raain, rai beree rijijieein- nii Moisesa fojiae- nii curuaanaa- Faraon cacunu. ²² Nitohanihana jaunte, Egipto cocoaichacuru rijijieein, acaauruhacha coitucui coitucuhin, acaauru relanojoneein, leinjiin cacha mijiaaieein, nere que, nichanaa, naonjoainunru que laraajiin nelu Moisesa.

²³ Ninitohanein jetaote, inae jena choonca jaanacaaniane jana, naraaichuru Isaraelitaauru rene, turuha cue Moisesa. ²⁴ Nii jana jetaote, cuu leinjiin- Isaraelita sohajiha- Egipto cocoaichane coaraain niqui, nii naraai Isaraelita cocoaeratiha, nii Egipto cocoaicha sohin joae- Moisesa, ²⁵ nii caje nainaan: ‘Caate, letoae Cana Coaunera, cana coroatajaneraanu quera, naaururichaaain jecha, nii naraaichuru Isaraelitaauru.’ naain. Nete caohacha naenetoheecure.

²⁶ Nii cojoano jetaote, ita sohajeeuruha coroatajai Isaraelitaaurune jana, runajaain: ‘Chanute nejesinajeein ita sohicheta,’ nae niqui Moisesa, nere tonora jerenajaain. ²⁷⁻²⁸ Nejetaote: ‘Chate, nii coaranu que chenoaain, canacaanu curuaanaanu que eletoaeta. Raca, Egipto cocoaicha ichaaine tochanein inoonte, casohin cajaan jereita.’ naain cotaain, Moisesa saruhite nii eleecha sohajera Isaraelita.

²⁹ Niritiin saruhitohane jaun jetaote, jelai caje sorohin, Madiaaun batane cuhin ichaoha cuelu Moisesa. Nitohanein jetaote, ucuae sorohin, coroatajaain quicha cojoajineein canaanai siriin, nejelau ataneu nenacaauru aina, ecu ichoaelu Moisesa.

³⁰ Nii baiha, jena choonca jaanacai baiha jetaote, cacha areroo- desiereto cataaun- ichtane ucuuno- Sinaaieein curujai rohan, chujuhecoha Moisesane jana jetao, iihane- ecu chujuhequi- enuha laojoiri cacaerii. Nii jana jetaote, nii enuha laojoiri iihaneei cataaun ecooca leinjiin aanjerana jaun jetao, ³¹ cojoaelatiin coarajeein, caohachaaain rautaaain coaraane coina, rohan nichuuntaaoriin coaraa Moisesane jana jetaote:

³² ‘Canuna, ii inoasihuru Coaunera- Inara Coaunera neein neeunra. Canuna, ii inoasihuru- Abaraaun, Isaca, Jacobo, naonjoainuri- Coaunera neein neeunra.’ naane jana jetao, coaneenetojelanaala coasiha nesoonetiin rijijijianiha Moisesane jana jetaote:

³³ ‘Nii ii safato rocoora. Canu turuna jaan nihana jaun, nainiheeii nii ii safato ruhacaain caelai shaoquineta. ³⁴ Naain, Egiptoote, inaderaain necairichanaa caun chanaaure canu cachaaurura. Nii jaunna, coaracaana jaun, cau faaun, nii caje jiana- coo tenajaanune coinara. Nii jaunna, eletoaereuni Egiptoo, jelai caje canu cachaauru rocoeraanuquera.’ nae Cana Coaunera, Moisesa rai.

³⁵ Jauriha nejeein Moisesa batohin: ‘Chaate, canacaanu curuaanaa nuque, ii co- coainaan, nii coaranuque eletoaeta.’ naauruhalu natiin jetaote, esinaae rauijiriin letono aanjera que Moisesa letoerate Cana Coaunera, nii enuha laojoiri- iihaneii

cataaun ecocohin cocoainain, nii cairichaeriinajaauruha Egipto cocoaichacurune caje Isaraelitaauru rocoeranu que.

³⁶ Nii jaun jetaote, nii Moisesa, Egipto caje cana inoasihuru rocoera nelu jetao, nii atane que, itolere ichaain cachaauru notajaain. Nii Egipto rohan nena Cucuana Lanajaijihu jetaote, nii rai biji achune tochataain jetao, aiha berone rijijieein, nii cucuana tabai jacoraain, acaterate, jera jaooruha Isaraelitaaurune coina. Chaen cacha areroo- desieretoo jenachoonca jaanacaneein, itolere acaune maajeein ecoteein, itolere ichaaechajeein, cachaauru notaarejetelu jetao Moisesa.

³⁷ Nii Moisesa jetaote: 'Leeinjiin inara cajete, ecooca cureein caa caletohane rijijieein Cana Coaunera letononeein rai nere beraneein neenicha.' naain belu cana inoasihuru Isaraelitaauru rai. ³⁸ Nii Moisesatechu, cacha areroo desieretoo nasaae nedaauruha cana inoasihuru Isaraelitaaurune jana, jelai nii ichatane ucuuno- Sinaain ichoae ucuun iniin, Cana Coaunera letono aanjera aina erelu. Nitohaneeinte, aanjera caje, nii cana rai Ichaonaa Tera Erenaa raain telu, cana inoasihuru rai, cana rai beeuruhane coina.

³⁹ Nitohaneein, nii raane coina, nii ichatane ucuuno que, siichoha Moisesane tonohana jetaote, renaatonorae lanaala, Egiptoo cauha cunaa jerecurelu jetao cana inoasihuru Isaraelitaauru. ⁴⁰ Nitohaneein jetaote, acaauru rai saseredote inoasi- Aaroon rai: 'Cha que chaainti nerurujae, Egipto batane caje canacaanu rocohin, canacaanu uhaeralu- Moisesata. Nii jaunna, canacaanu rai, ecaantooru rijijieein chosichuru ichaaine jerichaanu, cana coroatajanecuruhane coinara.' naauruhana jaun jetaote, ⁴¹ jeriha Aaroone jaun, baca calaohi rijijieein ecaanto ichacure. Nii rai nihane jetaote, lenone sohin teeure, Cana Coaunera rai ichacuruhane rijijieein. Nitohaneein jetaote, acaauru biji que ichanohin- ecaanto- chosi rai, lenone nihane sohin teein, beseta bitoera tocohanein ichaain, ecaanto- chosi coroaecure. ⁴² Nii coaraane jaun jetaote, acaauru aina obajeein, coroatajanenaacane jiaane Cana Coaunera, acaauru chosichuru niha acaauruhacha bei- dedeu nenacaauru, enoto, atene, arasijie, naaonjoainunruhacha coroaecuruhane coina. Nitohanihane jaun jetaote, nere bera inoasihuru que aitiin laenaerateein:

'Isaraelitaauru:

coatia carai, nii jenachoonca

jaanacaneein, cacha areroo- desieretoo neeichene bana,

carai lenone sohin nihane

terejetoheeicheluta.

⁴³ Nete, acaihanejeein biji que

cachaauru ichanohin inara chosi

niha- inaraacha bei- Moloco raiichate,

lenone nihane sohesojoein, terejetocoichelura.

Chaen, Refaan neein curuajai

inara raajenhane inara chanaa-

inara chosi neein inaraacha bei- arasijie,

naaonjoai raaichate terejetocoichelura.

Nii jaunna, inara atane caje inara rocohin,

naain Babiloniaun bujuuau inara sitareeunnicha.'

naain, nii ajiniha bihalu Cana Coaunerana jaun, nii rijitoejin laenacurelu nere bera inoasihuru.

⁴⁴ Nitohaneein nere tonoraelanaala, que jaolecooruhane saijieein jetaote, Moisesa que coarateein jetao, canii cari nena loreri Taberenacolo icharate Cana Coaunera, nii cacha arero- desieretoo amuhemuhecuruhane jaaunru, acaauru jini- ichaain, nii Taberenacolo amaauruhane coina. Nii taberenacolo jetaote, acaauru rai telu Cana Coaunera, 'Naaajoaainte cana aina ne- Cana Coaunerara.' naain itolere bana coacuruhane coina. Nii asaaete, nii ajeri que teein- laenanohineein nena Cana

Coaunera Ere rucuhecure jetao. ⁴⁵ Nii Taberenacolo jetaote, inae oha Moisesane baiha carajaain neein, uhaaurelu nii Moisesa coreenraniha nena Josoe aina cunacaauru-cana inoaesihuru. Nitohaneein jetaote, nii acaauru rai Cana Coauneraacha tenaa jerei- atane que nenacaauru aina, sonohanaque nichaauraaain, acaauru amuritoorelu, acaauru caje nii atane raauruhane coina coroatajanenaaca Cana Coaunerana jaun. Nitohanihalu jetao, enoha curuaanaa inoasi Rabirinereein tiaaojoaain.

⁴⁶ Nii Rabiri coroatajaniha, itolere que Cana Coaunerane jaun jetaote, turuha cana foeratera Jacobo Curuaanaa- Cana Coaunerane jaannu que Teenforo ichana jerelu niqui. ⁴⁷ Ne jetaote, icharatiha Rabirine caohatiha Cana Coaunerana jaun ichaenelu. Nii janate, inae oha Rabirine baiha jetao, nii Teenforo icharatelu nii calaohi Salomoon, Cana Coaunera turunajaannu que. ⁴⁸ Coatiha niqui, cacha ichanohineein nena loreri Teenforo asaae ichaohi niqui Cana Coaunera. Nitohanihane jaunte, rai nere bera inoaesihuru que beratihalu Cana Coaunerane jaun, nii aitoroatihane rijitjoeein:

⁴⁹ ‘Caa dedete, canu nelaurihana jaan ne. Jana chauratanete, catiha rorine.

Chaen techu, chatohanai lorerina ichacurure, cuu nebetacaanune coina.

⁵⁰ Tana, canu, caa itolere coaunaain nihanulune coitucuuruhaneta, naa Cana Coauner-
ara.”

naain beeurulu rai nere bera inoaesihuru.

⁵¹ “Nete, leecha Cana Coaunera coitucuuruhi rijijieein, nere tonorana jerenee-ichene jaun, urichosae rijijieein neeiche, aohana jereneeichene jaun. Aiha, inara inoaesihurune rijijieeinte, inara suujuatenaa jeriha, Cana Coaunera Suujuene jana, aina nejerateein, aohana jereneeichera. ⁵² Satiin inara inoaesihurute, Cana Coaunera Ere bera inoaesihuru cairichaaeriin, sohin jaoorurejetelu. Jerichanejeein techu, nii turunaalu- cana coroatajaneraanu que Cana Coaunera letono turu beebjeeurerane maajeein, sohin jaorelu nii inara inoaesihuru. Nii esinaae rauhijiriin, beeuruhane rijijieein turuhane janate, que nererojoecaain, nere aohana jerelanaala, colurujueein, sohin joerateein neinchelu- inara netonai. ⁵³ Inara inoaesihurutejian niqui, lae-nanohineein Cana Coaunera Ere raurelu, laenarateein letono aanjera que, teratiha acaauru rai, Cana Coaunerane jaun. Nete tonorana jerecurenelu inara inoaesihuru. Nii inara netonai nihanatiin, tonorana jereneeichera,” nae jetao acaauru rai Eseteba.

Eseteba sohin jaoruhane

⁵⁴ Niritoha acaauru rai Esetebane jaun jetaote, obajeein, corajeein nujuae cari calaure. ⁵⁵ Nejetaote, Cana Coaunera Suujue suujuatenajoineein, najabaracaain dede coaraa Esetebane jana jetao, neyoracaa dedene jaun jetao, Cana Coaunera coarae. Nitohaneein coaraane jana jetaote, Cana Coaunera raotono nichajai que chujuheque Cana Coaunera Calaochi Jesoso. ⁵⁶ Nii jaun jetaote:

“Coaracuhejian inara netonai. Nota, neyoracaa dedene jana, Cana Coaunera raotono nichajai que chujuheque nii canaacha cohajeilu- Cacha Calaochineein nena Jesosora,” naa acaauru rai Esetebane jana jetaote, ⁵⁷ nuricho mucuutaain aohana jerelanaala, nujuuae soaisohaain, codoonetiin mucuure. ⁵⁸ Nitohaneein mucuhin jetaote, nii nese caje naain amaain, acaauru cajione buuri rocohin jetao, leinjiin cacha- Saoroneein curuajai que nii acaauru cajione buuri beraichateein jetao, ajeri que Eseteba bodoosiin sohin atinaaure- nii coulurujueracuru. ⁵⁹ Nitohaneein, ajeri que bodoosijieeuruhane jana jetaote:

“Canu Curuaanaa Jesoso, cacorataaneun. Casuujue raaura,” naain Jesoso bajae Eseteba, rai suujue raane coina.

⁶⁰ Niritohane baiha, semotorohaain auhaquuin:

“Canu Curuaanaa, jiaonriha catohaneein caetein, naosateeuruhane ujuaiteei acaauru quenera,” naain inae ohe Eseteba.

8

¹ Nitohaneein, Eseteba sohin jaoruhane jana jetaote, rautatelu nii Saoro.

Jesocurisito ranojohunru rerohecaa Saorone

Nii bana caje coauneein nunuheteen jetaote, satiin, Jesocurisito Ere esenetaain tonoraeraauru aina nejerateen, cairichaaerihure Jerosaleeun. Nii jaun jetaote, ita caje riaaneein, Jerosaleen caje soroore satiin Jesoso esenetaeraauru, Jodea batane sacutaain, satiin, Samaria batane sacutaainchuru cuhin soroore. Jana, nii afosotooruhacha jetaote, nii Jerosaleeun nedaaure.

² Nitohaneein Eseteba atinaauruhane jana jetaote, mainajeein coisiin conautecure caohachaaain rai suujua coaraain ichaonacaauru cachaauru tabaauru.

³ Nii nainiha jetaote, Jesoso esenetaain- tonoraeraauru rerohecaain, lorerichuru naineein enohin, enecuru aina curuataain- quichaauru tararaain amaaain, caresero cuhane teratenajaain, cairichanajae Saoro.

Jesoso beebejeeuruha Samariaune

⁴ Nitohaneein, rerohecanajaauruhana jaun, nii Jerosaleen caje soronacaauru jetaote, turuuruna jaunru naineein, jianacoo osa caje- cana mitaeraneen niha- Cana Coaunera Calaohi- Jesusone beebejeeure. ⁵ Nii jana, leinjiin acaauru caje nenea- Ferifi jetaote, nii Samaria batane que leeochoauru nese amurijiriin nenea nese tabaihu cuhin jetao, inae cuu turuhin, cuu nenacaauru rai, Cana Coaunera Calaohi- Jesocurisito beebeje. ⁶ Nitohaneein cuu turuhin Jesocurisito beebejiha Ferifine jana jetaote, satiin netaojiaain, niicha beebejei rautatiin aonajeeure- cachaauru, chaen itolere cunaite- nacaauru rautaane coaracuruhana jaun. ⁷ Nitohaneein jetaote, rai suujue cuhane coitucuchuhichuru sirichuruha tabaaurune, acaauru caje sitaane, auhaaahaquiin, acaauru caje amuure nii coitucuchuhichuru. Chaen jihuronacaauru nihanatiin jetaotechu, rautaaain, bacosacuru nihanatiin- rautaa Ferifine jaun jetao, ⁸ neebana nitohanai coaracuruha, nii neseeuna jaun, cojoelatiin coarajeein, rachoojoeure- satiin nii nere aonaa turunacaauru cachaauru.

⁹ Nii jana jetaote, cuu ne- leeinjiin cacha- Simoon neen niicha curuaateuri- benane. Aca jetaote, batohi aina, Samaria cocoaichacuru coritae jetao, “Aca jete, itolere cacha amurijiriin, itolere que, jataain nelateeineein ne,” naain esenetaauruha cachaaurune coina. ¹⁰ Nitohanihane jaun jetaote, cocoinanacaihuri nihanatiin, coritaa, rai batohi ainana jaun, rautatiin esenetaain, aonacuruhane jaun: “Caa cachate, Cana Coaunera letono nera,” naaure jetao, nii Simoon que, satiin cachaauru, cocoinanacaihuri, naaonjoaihunri.

¹¹ Nitohaneein jetaote, enanecoriin que airijiin esenetaain tonoraare, rai batohi aina, acaauru coritaana jaun. ¹² Nete, nii saijieein Ferificha beebejei- Cana Coaunera Cojoanona, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoaain esenetaauruhana jaun, quichaauru, enecuru, naaonjoaihunru- nebaotisaerateeure. ¹³ Nii jaun jetaote, nii- benane- Simoon netonai, esenetaain nebaotisaerateen, Ferifi corihaniha amuhemujue, itolere ichaain cojoelanaacojoai ichaa Ferifine coaraana jaun, cojoelatiin.

¹⁴ Nitohaneein, inae Cana Coaunera beratenojoin esenetaain, tonoraauruha- Samaria cocoaichacurune coitucuhin jetaote, acaauru rene, Fedoro, Joaan, naaonjoaihunri letoaaure- afosotooru- Jerosaleeun nenacaauru, nii Samaria nenacaauru coaraa cuuruhane coina. ¹⁵ Nitohaneein, letoanajaauruhana jaun cuhin jetaote, acaauru rene turuhin, nii Jesocurisito esenetaain- tonoraeraauru rai, Cana Coaunera bajaare, acaauru coroatajaneen, rai Suujue letoaa Cana Coaunerane coina, ¹⁶ jaiti leeinjiinejeein- acaauru caje nenea ichoae fauheniha- Cana Coaunera Suujuene jaun, raujiaaincha- Jesocurisito corenihacha- baotisaain cojounacatenohineeincha, neeuruhana jaun. ¹⁷ Nii jaun jetaote, acaauru couturi ichoae, biji meracaain Cana Coaunera bajaauruha- Fedoro aina Joanne jana jetao, tajiha, acaauru ichoae fauha uhe, Cana Coaunera Suujue.

Nitohaneein jetaote, Cana Coaunera Suujue rauure- Samaria nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru- cachaauru.

¹⁸ Nitohaneein, acaauru ichoae, biji meracaain, Cana Coaunera bajaauruha afosotoorune jana, fauha uha, acaauru ichoae, Cana Coaunera Suujuene coarajihana jaun jetaote:

¹⁹ “Carai netonai, nitohanai teeuchena, inara corete coriqui quete, chunicoa- cacha ichoae nihanatiin, cacoi meracaain, Cana Coaunera bajaanune, rai Suujue tiha Cana Coaunerane coinara,” naa acaauru rai Simoonne jana jetaote:

²⁰ “Coaraain, nii ichoriqui aina jiniiquiin nitajeeura. Inacojoein chachu, ‘Coriqui que jecha, coretenacaine Cana Coauneraacha tenojoin,’ naai chachu inacojoeincha.

²¹ Esinaae rauhijiriin, esenetaain nere tonoraeneeine jaunte, ichei nii tenaa nainene Cana Coaunerara. ²² Nii ishujua baaso jiaaneein, Cana Coaunera bajaate, ichei suujua acatena nainihane, suujua acatemiin Cana Coaunerara. ²³ Jataainte, banelanaala necoelaain, osa tabai que nesaruhi rauhineerilanaalara,” naa Fedorona jaun jetao te:

²⁴ “Atiin carai, Cana Coaunera bajaauche, nii aitohine tochaneein, chatohaneein caetein niha Cana Coaunerane coataara,” nae jetao, nii benane- Simoon, Fedoro rai.

²⁵ Nitohaneein, nii Samaria neseeu, Cana Coaunera Ere beebejeeuruhane baiha jetaote, nii Samaria batane sacutaain nenacaauru- neseeu cuhe cujeein, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito que Erenaa Caohati beebejeeuruane baiha jetao, Jerosaleeun cauha cuure Fedoro, Joaan, Ferifi, naaonjoaihunri.

Ferifi aina, ita que tacaauruha Etiopiha cocoaichane

²⁶ Nii baiha jetaote, rai letono aanjera que Ferifi letoerateein:

“Chajaain nimichuhin enoto mitu uuri- cana raotono nichajai jelson cuhin, naain Jerosaleeun caje- Casau cunaa bero cuhane cunihura,” nae jetao, Cana Curuaanaa letono aanjera. Nii bero naitoonjoate, cacha areroo jelson situnaane. ²⁷ Niritoha rai aanjerana jaun jetaote, nimihoritiin cuha Ferifine jana, bero cuhane leeinjiin cacha-Etiopiha cocoaicha aina, ita que tacaure. Nii Etiopiha cocoaicha jetaote, Etiopiha batane curuaanaa eneneein nena rai- coriqui beraichaneein nena ne. Aca jetaote, Jerosaleeun cuhin, Cana Coaunera coroejeein baae bajaecane caje, ²⁸ tajiha cabario que tararaeraain nena namunaja cuhane lauhequuin, Cana Coaunera ere bera inoasi Isaihasicha laenai quiricha ereretajeein cauha cue, jelaiha rai nataneu.

²⁹ Nii jana jetaote, Ferifi rai: “Nii cacha rohan nichuutaain ereeura,” naa rai, Cana Coaunera Suujuena jaun jetao, ³⁰ rohan nichuuntaa Ferifine jana jetao, Cana Coaunera Ere bera inoasi- Isaihasicha laenai quiricha ereretate- nii Etiopiha cocoaichane jana jetao:

“Nii iicha ereretai aonaina, coitucuhi,” naain caje bajaa- Ferifine jana jetaote:

³¹ “Aihaaunta. Cha cajena coitucuhin aohanreeunta. Niha chunei carai berane coalanaalata. Chajaate iniin cau carohan nelauriaera,” naa Etiopiha cocoaichane jaun jetaote, ³² iniin nelauriaain, nii niicha ereretai jelai coaraa Ferifine jana jetao:

“Carenero chacuruhane rijjijeeinte,
amaa cuurureein, sooruhane coina.

Nii rijjijeein techu,
nujuin saaujiha saaujichane jana
inauhene aonajiha carenerone rijjijeein,
inauhene aonajenajaain,
caohachanaainejeein erenereein.

³³ Nitohaneeinte
batohin joareein coulurujueein,
cojoaisi aina ajaena rocohin jaonaa rijjijeein,
sohin jaoorureein.

Nitohaneein sohin jaooruhane jaun,
nerihaain rai neferate,”

naain *profeta* Isaihasiacha laenailu ereretaain coaraane baiha jetaote, Ferifi caje:

³⁴ “Atiin carai beeuna coitucuera. Cha quena aite, raaje ne quena aitoha caa Quiricha laenaera *profetate*, ainihane leeocho quena aitohate,” naain bajaa, nii Etiopiha co-coaichane jana jetaote:

³⁵ “Jesoso sohin jaoorurichaaine quete aitera,” naain jetao, nii Cana Coaunera Quiricha Inoaesi- Etiopiha cocoaichacha ereretai nunuhe caje coauneein nunuhetein jetao, Jesoso que Erenaa Caohati beebejiha Ferifine jana, ³⁶ niha acauna jaan rohan nichuuntaauruhana jaun jetaote, Ferifi rai:

“Caute ne acaura. Taacha nainereei, cau canu baotisaain, canu coujounacateeineta,” naa nii curuaanaane jana jetaote:

³⁷ “Ichoichana aina cutaain, esenetainete, naainera,” naa Ferifine jana jetao te:

“Cana Coaunera Calaohi niha Jesocurisito ne esenetaanura,” naane jana jetao, ³⁸ nii acauru amaera- cabario que taraeranein nenea suraeratein, jiniiquiin fauhin, acauhana fauha cuure. Nitohaneein fauhin jetaote, baotisaa Ferifine jana jetao, ³⁹ inae acau caje inihuruhane jana jetao, Ferifi amaa- Cana Coaunera Suujuene jaun jetao, inae coaraene- nii curuaanaa. Nejetaote, raotojoein, rachoojoein bero cuhane cuujue.

⁴⁰ Nitohaneein amaa Cana Coaunera Suujuene jaun, cuhin jetaote, Asotoo turuhe Ferifi. Nitohaneein Asotoo turuhin jetao, caje coauneein, nunuhetein, nirijieein cuujue cuujeein, Sesareea turuhanereein tiaain, neseuru neseuru turunajaauru, Jesocurisito que Erenaa Caohati beebejeein, cuujue jetao Ferifi.

9

Jesocurisito esenetaeranein nerotoha Saorone

(Ich 22.6-16; 26.12-18)

¹ Nii tonohana jetaote, Cana Curuaanaa ere esenetaain, tonoraeraauru que, nejer-atihajeein, atinanaana jereein sacuhane jaun jetao, saseredotecuru curuanaa coaraa cue Saoro, ² caje nitohanai ichana nainihane jaan- cocoiricha bajaane coina. Nii rai cocoiricha teeuruhane, aina naain Damasoco cuhin, ucuaae nenea ita taojiaain Cana Coaunera bajaauruhane jaan sinacoca asaae enohin, nii Ena Nenea Ichaonaa esenetaain tonoraeraauru ariin, quichaauru aina curuataain, enecuru tararaain uhanajaa caseteconein Jerosaleunne coina. ³ Nejetaote, inae nitohaneein ichaain cuujiha, Damasoco nese catainajeein, turuhelalajiha, Saorone jana jetao, luhecotariin conotiin, dede caje jilenete Cana Coaunera Cono. ⁴ Nii jaun jetaote, coasiha atane ichoae nalatoha Saorone jana jetao:

“Saoro, Saoro, chanuna jataain caque nejerateein, cacairichaeriin ichaohi,” naain toniha erenaane jana jetao:

⁵ “Chaneei inaate Curuaanaa,” naain bajaa Saorone jana jetaote:

“Canuna, nii nejerateeine jaan neein iicha cairichaerii Jesoso neeunra. Canu esenetaeraauru cairichaa aaine nihanatiinte ichaajenihane ijiabereeo- cairichaa nii aaicha,” naa jana jetaote, coasiha rijijijihanein: ⁶ “Chatohanai ichacaaunne jereite, Curuaanaa,” naain bajaa Saorone jana jetaote:

“Nimichuhin nichaauraain, nii neseeu turunihunte, cuu ichei, iicha- ichanenenu beeuruhinera,” naain tonorae, nii erena.

⁷ Niritohane jaun jetaote, nuricho que aonacuruha acauru netonoaine jaun, ne-soonetoore, nii Saoro- corihaniha cunacaauru cachaauru, nii erena aonacuruha natiin, nii chuni cacha coaracurenihana jaun. ⁸ Nii jana, atane ichoae tochoa baiha nimichuhin, nenotaain coaraa Saorone jana jetaote, caohachanainejeein conohene rai nota. Nii jaun jetaote, inae caohachanainejeein conoheniha rai notana jaun, rai biji que

mucuhin, amauruha Damasocone jana jetao, ⁹ cuune nichata janohin, maosaneein notaelanaala, nii lenonelanaala, nii acau nihanatiin coelanaala.

¹⁰ Nitohanihane jana jetaote, nii Damasoco ichoae leeinjiin cacha- Ananihasineein curuajaain. Acate, Jesocurisito Ere esenetaain, tonoraera ne. Nii jetaote, notajae Cana Curuaanaa Jesocurisito, rai irihane coina. Nitohaneein, notajaain jetaote:

“Ananihasi,” naain bajaane jana jetao:

“Cauna neeura Curuaanaa,” naane jana jetaote:

¹¹ “Chajaain nimichuhin, nii bero- Rauhijirineein curuajai cuhane cuhin, Jodasi loreri asaae enohin, Taroso caje unaa leeinjiin cacha- Saoronein curuajai bajaaura. Acate, Ofa- Cana Coaunera bajaebajaecane jana, notaacane jaun, ¹² coaraane jana, leeinjiin cacha- Ananihasineein curuajai- turuhin, nichoae rai biji merecae, nacoauneein conoha rai notane coinara,” naa cana Curuaanaa Jesocurisito, Ananihasi raine jana jetaote:

¹³ “Netejian, ‘Nechu aansai- ataibiaen rijijieein niha,’ beeurera. Nitohanihane jaun jete, Jerosaleeun, ii ere esenetaain- tonoraeraauru cairichaaeriin ne, naauruha, coitucueracuru natiinta. ¹⁴ Coaraaunachuhinti, saseredote curuaanaa caje, niicha rocohi erenaa uhaa aina, satiin- ii ere tonoraeraauru mucuhin, caseteconeein, amaain tiha, saseredotecuru curuaanaa raine coinaneta, Curuaanaa,” naa Ananihasine jana jetaote:

¹⁵ “Chajaaincha cunihura. Nii cachana raain neeun, nejelau ataneu- nenacaauru rai nihanatiin, canu ere beebejeein nihane coinara, itolere, acaauru curuaanaacuru rai nihanatiin, canu ere beebejeein, chaen, Isaraelitaauru raine maajeein beebejihane coinara. ¹⁶ Acaentonaite, canu ere beebejihane coreniha, necairichanaa coaraa cureein, baneje lanaalara,” naain letoaa Cana Curuaanaane jaun jetaote, ¹⁷ nii niha Saorone jaan- loreri asaae turuha cue Ananihasi. Cuu, loreri asaae turuhin jetao te, nichoae biji merecaain:

“Ichaso Saoro, nii uhina jaan bero cuhane, ichei ecoona Cana Curuaanaa Jesusote caletoe, ichoae cacohi merecaain bajaanune, enacoauneein conoha inotane, ii sujueniha enoha Cana Coaunera Suujuene coinara,” naa Ananihasine ¹⁸ rijieeoritiin, jeranu nota caje naluha- ate reje rijiinanaine jana jetaote, inae conoha rai notana jaun, nimichuhin nebaotisaerateein, inae cojounacatenohineein ne- Saoro. ¹⁹ Nii baiha jetaote, inae lenoneein suujua nunaain, nii Damasoco nenacaauru- Jesocurisito ere esenetaain- tonoraeraauru aina ne, janojanoheriin.

Damasocoo Cana Curuaanaa Jesoso Ere beebejiha Saorone

²⁰ Nii baiha jetaote, ita taojiaain- Cana Coaunera bajaauruhane jaan- sinacoca asaae enohin, cachaauru rai, esinaae rauhijiriin, Cana Coaunera Calahineein niha Jesusone beebejiha Saorone jaun jetao, ²¹ cojoelatiin coarajeein:

“Taajian, caa cacha, Jerosaleeun, Jesoso aina cuaain Cana Coaunera bajaebajaeracuru que nejerateein, cairichaaerinajaain nena nihaneta. Tana, caa jeelai cacha coaiteen cau turuhalu, Jesoso esenetaeraauru jitariin tararaain amanajaain, saseredotecuru curuaanaacuru rai tenajaane coina neta,” naaure jetao, cojoelatiin cuu nenacaauru cachaauru.

²² Ne jetaote, niritiin cojoelatooruhane jana, nii que rutaain nelararajiaain laraajiin, canaacha cohajei- Curisitoneein niha Jesusone beebejiha Saorone jaun jetao, rai suujua auhacaure Damasocoo nenacaauru- Jorioocuru.

Jorioocuru caje, nichotiha Saorone

²³ Nii nitohaneein araai janohin Damasocoo niha Saorone jana jetaote, ita suujuau tacaain, Saoro sohin jaonaa jerecure Jorioocuru. ²⁴ Ne jetaote, nii sohin jaonaa jerecurehane coitucue Saoro. Nitoaneein, que necousujuuain jetaote, ajeri caje ichanohineein nena, nii nese tionoritiin nena rijia ucuuneti bacuujuaniha, janotinetojoein beraain cohacure, mituha cuhane mucuhin amaain, sohin, jaoruhane

coina niqúi. ²⁵ Ne jetaote, omari seeonjoa cuhane teein jetao, janotiin tijichaain, loreri chaje nichajai que nii nese tionoritiin nenea rijia bujuaniha faaure Jesocurisito ere esenetaain tonoraeraauru, nii nese caje mituhin nichotihane coina. Nitohaneein jetaote, onaa caje nichote Saoro.

Jerosaleeun turuha Saorone

²⁶ Nii nitohaneein nichoteein jetaote, inae Jerosaleeun turuhin, cuu nenacaauru- Jesocurisito Ere esenetaain tonoraeraauru aina netaojiana jeriha Saorone jana jetao, coasiha netaojiana jerecurene, inae acaentonoain, Jesocurisito Ere esenetaain- tonoraeranein nihane coitucuhin esenetaaurenihana jaun.

²⁷ Ne jetaote, afosotooru rene Saoro amaain: “Naaonjoaain jetaote, bero cuhane cuujihane jana jetao, notajaain, rai erelu Cana Curuaanaa Jesocurisitora. Nitohanihane baiha jetaote, chaque tonajelanaala, nii chaque casilanaala, nii Damasoco nenacaauru rai, Jesocurisito Ere beebejera,” naain acaauru rai, be Berenabeen.

²⁸ Nitohaneein acaauru rene turuaain, acaauru que coitucueratiha Berenabeenne jaun jetaote, inae raauruha raotojoein, nii Jerosaleeun nenacaauru afosotooruna jaun, cuu acaauru aina neein amuhemujuein, chaque tonajelanaala, cuu cachaauru rai, ²⁹ Cana Curuaanaa Jesocurisito Ere que ereerejeein, Curieco ere inaaunrera Jorioocuru aina, ita cotaicha rijitiinchuru, ereereca Saorone jana jetao, sohin jaonaa jerecure, nii ita cotaicha rijitohane jaancuru- Jorioocuru.

³⁰ Ne jetaote, nii sohin jaonaa jerecuruhane coitucuuriin, Sesareeau, Saoro amaain jetao, caje coauneein Tarosoo letoaaure, Jesoso Ere esenetaeraauru.

³¹ Nii inatiin jetaote, Jodea, Calileea, Samaria, naaonjoaihunri batanecuru nenacaauru que, Jesocurisito Ere esenetaain- tonoraeraauru, jeelai choae jauhecotojoeeriin, raotojoein, nii baaso coacuelanaala, Cana Curuaanaa Jesoso Ere tonoraare, acaauru coroatajaniha, Cana Coaunera Suujuene aina nejeeotejeein.

Nerautaa Eneasine

³² Cajianein amuhemujuein, Jesocurisito Ere esenetaeraauru rene bedaenihane ucuatoha jetaote, Lidau nenacaauru- Jesocurisito Ere esenetaeraauru rene netonoai, turuha cue Fedoro. ³³ Nii jana jetaote, cuu ne, leeinjiin cacha- Eneasinein curuajai. Aca jetaote, fosa ajaanacaain, niirijieein amuelanaala, nenajauhacha tocoecoeha, mucuha jiuronane jaun jetao:

³⁴ “Eneasi, Jesocurisitote ii rautareeincha. Chajaain nimichuhin, chela seriin amuunra,” naa Fedorone jana jetao, nii rijieeoritiin, nimichuhin nela seriin amue- Eneasi. ³⁵ Nii aichejetenihane baiha nimichuhin, amuha Eneasine coaracuruha- satiin- Lidau nenacaauru, Saroon nenacaauru, naaonjoaihunrine janate, Cana Curuaanaa Jesocurisito ranojoihunru neein nerotojoacoaure.

Oo caje ichanaa Dorocane

³⁶ Nii bana jetaote, nii Jofe neseeu nelu, leeinjiin Jesocurisito Ere esenetaain- tonoraera- Tabita neein curuajai. “Tabita” naane jetaote, Curieco ere cuhane, Doroca ne. Nii ene jetaote, caohachanejeein- caohacha ene neein ichoae. Nii jetaote, chaelai latecuruha cairichaurine, coroatajanein, naaonjoae. ³⁷ Nirijieein, ne lacuritiin jetaote, cunaiteein. Inae caun ohane jaun jetao, rai jabereco culejeein, naain ucuun nenea loreri coroata coarana ichoae- ucuha cuhane, rai jabereco rucujueein teeure. ³⁸ Nii jana, Jofeu caje, coriaae neniha, nii niha Fedorone jaan- Lidane jaun jetaote, cuu niha Fedorone coitucuuruha Jesocurisito Ere esenetaeraaurune jaun jetao, coroatajai cacha letoaaure:

“Chajaau jera, Jofeu luhecotariincha,” naauruha rene turuhine jaun jetaote, ³⁹ acaauru aina cue Fedoro. Inae nii niha ene jaberecone jaan turuhin niha Fedorone jana jetaote, curuaacaain codohaquiin chanaain, Fedoro que, jaiti ichaohane

bana- acaauru cajione niicha tococoi- acaauru rai niicha tei obirichurune maajeein coarateeure- autanaauru. ⁴⁰ Nii jana jetaote, jelai caje jitariin mitanajaain, nii ene jabereco rohan, neseonraain jetao, Cana Coanera bajaain, nii ene jabereco coarajeein jetao:

“Chajaaain, nimichuura, Tabita,” naa Fedorone jana jetaote, nota toretaain Fedoro coaraain, nelauhitohane jetao, ⁴¹ rai biji que mucuhin, michuhitoha Fedorone jana, nichaauraane jana jetao, satiin Cana Curuaanaa Jesocurisito Ere esenetaerauru, satiin, nii autanaauru aina curuataain, cotihanajaain jetao, jabereconeein chujuriaain acaauru que coarate- Fedoro. ⁴² Nii nitohanihane coitucuhin jetaote, Cana Curuaanaa Jesocurisito Ere esenetaain tonoraare- nii Jofe neseeu nenacaauru- arajiin cachaauru. ⁴³ Nitohaneente, araa janohin, nii neseeu ne Fedoro, canii cari rucuhera- Simoonneein curuajai cacha loreri asaae.

10

Corenerio aina, Fedorone

¹ Nii jana jetaote ne, leeinjiin cacha, soondarooru curuaanaa- Corenerioneein curuajaain, Sesareea neseeu. Nii jetaote, saota fashanei Romanocuru soondarooru, Italia cocoaicha neein acaauruhacha curuaatei, lefashai- curuaanaa caftaan neein ne. ² Aca jetaote, niqui Romanoneein ne. Nejetaote, atiin rai sinijiera, rai bereecuru naonjoaihunri aina jiniiquiin, jataain Cana Coanera ere tonoraerauru ne. Aca jetaote, cairichaineein nenacaauru- Jorioocuru rai nihane, coriqui nihane tee tejeein, coroatajanenajae. Chaen jetaotechu, inetono janonaa bana, Cana Coanera bajaebajajeein ne. ³ Nii jaun jetaote, letono anjera que, coarate Cana Coanera, sona nichae.

Nii jana jetaote, coarajihane jana, nii nihane jaun turuhin enohin: “Corenerio,” naa nacatiha turuhine jana jetao, ⁴ cuu anjera coaraain, nesooneitiin:

“Cha ichei ichareeunte, Curuaanaa,” naain tonoraa Corenerione jana jetaote:

“Bajaebajajeein neeine aonaa Cana Coaunerara. Chaen techu, cairichaihuru coroatajaneine coaraain, satiin caohacha ichaaine rautate- Cana Coaunerara. ⁵ Aihana jaun, Jofeu cacha letoaaute, leeinjiin cacha- Simoonneein curuajaain nena- Fedoro cotihaca cuhineru. ⁶ Nii cuu nena cucuana auhaniha loreriquiin nena- jacari nojoenlaain rucuhera rijitocojoai curuajai- leecha Simoon loreri asaaete nera,” nae jetao, rai Cana Coanera letono anjera.

⁷ Niritohane baiha, inae amuha nii aina erenaa- Cana Coanera letono anjerane jana jetaote, coroatajai nere tonoraerauru, chaen leeinjiin soondaro- Cana Coanera ere tonoraain- jataain Cana Coanera coitucuera rai suujua rijitoejin nena niichuru cotijiaain jetao, ⁸ rai aitoha Cana Coanera letono- anjerane bee jetao, Corenerio. Nitohanein, acaauru rai bihane baiha jetaote, letoanajae Jofeu.

⁹ Nii cojoano jetaote, enoto chujutaelalajeein, turuelalajeein cuujueuruha, Jofeune jana jetao, loreri janori macararo ichoae, ucuun iniha cue jetao, Fedoro, cuu Cana Coanera bajaane coina.

¹⁰ Nii jana jetaote, rai banetojoe niha mijiitenane jaun jetao, lenonene rijitocojoaain jetao, Cana Coanera bajae, lenone enohalaauruha icharaaurune cohaca. Nii jana jetaote, notaaca Cana Coaunerane coina, ¹¹ neyoracaa dede bacuujuane jana jetao, caje mituha uhe, shojoera tocohaneein- jaraantiin. Nitohanein ecocohin jetaote, tajiha fauha uhe, jena turiin rulunohineei. ¹² Nii jana, coaraane jana jetaote, nii shojoera tocohanai nainecojoaain jetao, uhe itolere cautenu rijihuru, atane ichoae terei lenone, itolere tajaacuru, itolere ataibinaae acanocuru, itolere Jorionecuruhane lenone niheichuru, naonjoaihunri jetao, uhe nainecojoaain. ¹³ Nii jana jetaote, coarajihane jana jetao dedeu toniin:

“Nimichuhin nichaaurain, niichuru soote que lenoneeicha Fedoro,” naain toniha dedeeune jana jetaote:

¹⁴ “Chabana, Jorionichaanune lenonenihei quinaa nainihaaunta, lanichana nainihaaunta. Nihei ataibinaae quinaa nainihaaunta, Curuaanaa,” naain tonoraa Fedorone jana jetaote:

¹⁵ “Coa Cana Coauneraacha, couluunojoi que, ‘Calanichareta. Ataibinaae quinaa nainihaaunta.’ naain irihara. Jauriaate chuhisi niqui, nainenelu que lenonequichen-era, nete inae enene, que lenonena nainequichene coina couluunojoinera. Aihana jaun, Cana Coauneraacha coulucohi que, nainiheini niritiin ereeineta,” naain jetao, dedeeu toni. ¹⁶ Nitohaneein nichata saain ecoocane baiha jetaote, inae jelaiha dedeeu iniha cue, nii shojoera tocohanai.

¹⁷ Nii jaun jetaote, nii que suujua rohecaain, cuu suujuaau ereerejeein, “Chatohanai ichacaaunne coinacha, catohaneein canotajae Cana Curuaanaata.” naain suujuaau ereereeca Fedorone jana jetaote, turuure acuujuaniha nichatajai cachaauru Corenerio letonocuru, Simoon loreri bajaebajajeein. ¹⁸ Turuhin jetaote, acuujuaniha netiin jetao, tonijjaain:

“Cauna niha caa loreri asaae, leeinjiin cacha- Simoon- Fedoroneein acaauruhacha curuaatei,” naain jetao bajaare.

¹⁹ Nii jana jetaote, cuu jaiti, nii rene ecoona que suujuaau ereereeca Fedorone jana jetao:

“Aonaaun, nichatajai cachaaurute ii ariirijiera. ²⁰ Chajaain nimichuhin, acaauru aina cunihu necoatelanaalara. Canuna acaauru letoaaun ii renera,” nae jetao, nuricho rai Cana Coaunera Suujue.

²¹ Nii jaun jetaote, fauhin nii Corenerio letonocuru- cachaauru coaraain jetao:

“Canuna- nii inaraacha ariirijiei neeunra. Chate raaicheta,” naa Fedorone jana jetaote:

²² “Canacaanu letoaa, canacaanu curuaanaa cafitaan Corenerione jaunne, uhacaanura. Acate, caohacha cachaneein, jataain Cana Coaunera ere tonoraeranera. Nii jaunte, jataain que suujua acateein, belaihire satiin Jorioocurura. Acate, ii cotiharate, rai been, que ii cotiharatiha Cana Coaunera letono- anjerana jaunra. Nii jaunne, ii cotihaca uhacaanu, nenajaun cuhin, iicha coitucui que rai ereeine, aonaane coinara,” naare jetao, Fedoro rai.

²³ Niritocuruhane jaun jetaote, nii notaaca Cana Coaunerane que nainaaun jetao, nii nihanejaan loreri asaae ranajae Fedoro, Jorionecurenihani nii cachaaurune saijieein. Nii jaun jetaote, cuu aina sinihuruhane cojoanoo, cauha cuuruhane jana jetao, acaauru aina cue Fedoro, corianiha cunacaauru- Jofeu neseu nenacaauru tabaauru- Jesocurisito esenetaeraauru aina. ²⁴ Nitohaneein cuhin jetaote, cojoanoo Sesaree turuha cuure.

Nii jana jetaote, le laurii naraaichuru, jataain belaichaauru, naaonjoaihunri cotijjaain, acaauru cojoae- Corenerio. ²⁵ Inae turuha Fedorone jana jetaote, mituhin raain jetao, nacatiha neseonraain coroaeca Corenerione jana jetaote:

²⁶ “Nichaauraura. Canu netonaina, ichejijieein cachaneein neeunra,” naain michuha Fedorone jaun jetaote, ²⁷ ereerejeein, enoha cuuruhane jana, cuu najiniha netaojiaain cohacure arajii cachaauru. ²⁸ Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Inarate raotojoein coitucuhiche, canacaanu Jorionichaanune, nejelau cachaauru Jorioniheichuru aina, netaojiaain nena nainenhacaanunera. Niheichu. Nejelau cacha loreri asaae enonaa nainihaacaanuta, nitohane niha canacaanu ichaona jaunta. Nete, nii que, canu notajaain carelae Cana Coaunera, nabana chunein cacha que jaolequiin, ‘Nechu aansai ataibinaae,’ naain irihanu chunein nejelau cachaauru quene coataara. ²⁹ Nii jaunna, cacotijjaachene rijijieein inauheneecha, cha que erelanaala

uunra. Nii jaunna, ‘Chanunacha cacotijaaureta.’ naain, coitucunaa jerichaaunne jaun, carai beeichene jereeunra,” naain jetao, acaauru caje baja Fedoro.

³⁰ Nii jaun jetaote:

“Inae, jena janoha, enarijiu, cau canu loreri asaae, cosinacaa casuri couu, canu ichaoneein Cana Coaunera bajaebajaeacaun sonainane jana, jataain somajai que, cajonequuin, cau, caatiha neeorite- leeinjiin cachara. ³¹ Nii cachate, carai: ‘Corenerio, bajaebajaequine aonaa- Cana Coaunerara. Chaen techu, cairichaihuri coroatajaneeine coarajeein, nii coacuhin coroaje Cana Coaunerara. ³² Nitohanihane jaun, cachaauru letoaaute, Jofeu, Simoonneein curuajaain nena Fedoro cotihaca cuuruhinera. Nii cucuana auhaniha, loreriquiin, cuu nena jacari nojoelaain rucuhera rijitocojoai curuajai- leecha Simoon loreri asaaete nera.’ naa carai nii cachara. ³³ Nii jaunne, nii rijieeoritiin ii cotiharateenra. Caohachate jataain ichaai uhincha. Aihana jaun, caute jiniiquiin, Cana Coaunera notaracae nihacachera. Nii jaunna, canacaanu rai Cana Coauneraacha beratei que, ereeine aohana jerichaanura,” naain jetao, Fedoro tonorae Corenerio.

Nereretaa, Corenerio loreri asaae, Fedorone

³⁴ Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Inae laen coitucuhanu, coatia nejelauneein, chunein cachaauru coaraain nihein, Cana Coaunerata. ³⁵ Jerichanejeeinte, satiin coaraain, naain coriajai ataneu nenaacauru nihanatiin, nere tonoraane, rae Cana Coaunerara, caohacha ichaain neeuruhanera. ³⁶ Nitohanihane coina, Israeli inamacooru rai, baaso ichaain, Cana Coaunera que nejeratenaa neein, niha cachane niha natiin, niha leeinjiin, nii rucuhera, raotojoein neeuruha Cana Coaunera aina cachaaurune que beratelu Cana Coaunerara. Acate, Jesocurisitoneein- satiin Curuaanaanein nena nera. ³⁷⁻³⁸ Inarate, cachaauru rai, baaso ichaain neeuruhane jianein, nebaotisaerateeuruhane, raotojoein acaauru raa Cana Coaunerane coina, biha Joanne coitucuhiche raotojoeincha. Nii baihate, Nasarete cocoaicha- Jesoso baotisaa Joanne jana, nii Jesoso ichoae, rai Suujue letoaa Cana Coaunera, itolere ichaain nena nainihane coinane coitucuhiche. Nitohanein baotisaa Joanne caje coauneeinte, Jodea batane sacutaain, amuhemujuelu Jesoso, Calileea nunuheteente, itolere caohacha ichaain, moconajaera ichanohinein cunaiteein necairichanacaaurune maajeein rautaelura.

³⁹ Nii jana, canacaanune, itolere ichaain niha Jesusone coaraneein nihacaanu, aina amuhemuecaanulu, itolere Jodea batane sacutaain, Jerosaleeun nese sacutaain, naonjoaina jaunra. Nitohanihane baihate, inae coroso que tein atinaaurelura. ⁴⁰ Nete, atinaaauruhane jana, nichata jano cuhane, ichatelu Cana Coaunerara. Nitohanein ichateente, canacaanu rai, ecoocane coina, letoae Cana Coaunerara. ⁴¹ Coatia, satiin cacha rai, ecoohai. Leeinjiin canacaanu- Cana Coauneraacha janijii nii beraanu que-niicha ranojoi nichaanune raiichate ecocera. Nitohanein oo caje ichanaa Jesusone baihana, aina lenoneein, aina acau cohacaanura. Inae inoaelu, nitohanihane coina, Cana Coauneraacha ranojohinein nihacaanulune jaunte, ⁴² canacaanu letoae, itolere ichaonacaauru, onacaauru, naonjoaihunri coaraanu que- nii Jesoso tein nihalu Cana Coaunerane beebejihacaanu, cachaauru raine coinara. ⁴³ Chaen techu, inoaelu najiinch caje coauneein, nii Jesoso beebejeretocure, nere bera inoaesihuru: ‘Nere tonoraain esenetaeraaurute, baaso ichacuruhalune niha natiin, coreniha caseteco caje nichotiha cureeincha.’ naain beratihalu, nere bere inoaesihuru *profetacuru* que, aitiin Cana Coaunerane jaunra,” naain jetaote, acaauru rai beebeje- Fedoro.

Cana Coaunera Suujue raauruha Jorioniheichuru netonaine

⁴⁴ Nii jana jaiti niritiin beebejiha Fedorone jana jetaote, nii satiin nere aonajeeurera choae, fauha uhe Cana Coaunera Suujue. ⁴⁵ Nii jaun jetaote, coarajeein cojoaelatoore, nii Fedoro aina unacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru- Jorioocuru, Jorioniheinichuru

rai netonai, tenojoi niha Cana Coaunera Suujuene jaun, ⁴⁶ chaen, Cana Coaunera coroaecuruha, nejelau ere cuhane cuaain- nejelau ere que erenacaaurune jaun. Nii jaun jetaote:

⁴⁷ “ ‘Nainihaacache cana, caa cachaauru baotisaain coujunacatechaachene, Jori-oonneurenihane jaunneti.’ naain erenaa nainihaacache cana, inae cana rijijieein, Cana Coaunera Suujue que, coujunacatenohineein neeuruhane jaunta,” naa Fedoro nii corihaniha cunacaauru Jorioocuru raine baiha jetaote:

⁴⁸ “Jesocurisito coreniha, baotisaain coujunacatenohineein neeuruhinera,” nae jetao, acaauru rai Fedoro. Nii jaun jetaote, nii baiha, Fedoro chunaaure, acaauru aina, inata janojoein neeorihane coina.

11

“Chanuna Jorioniheichuru aina lenoneei,” naain Jerosaleeun nenacaauru Jesocurisito ranojoinunru Jorioocuru tabaaurune

¹ Jodea bataneu netiin jetaote, inae Cana Coaunera ere esenetaain tonoraauruha Jorioniheichuru netonaine coitucuure Jesocurisito letonocuru afosotooru aina- cana nejeraauru Jesocurisito ranojoihunru. ² Nitohaneein coitucuuruhane jaun jetaote, inae Jerosaleeun turuha Fedorone jana jetao, necoejechanuure- Jorioneein Jesocurisito ranojoihunru tabaauru. Niritiin necoejechanuhin jetaote:

³ “Chanute cocoaeraa- cana Jorionichaachene ichao rai, Jorioniheichuru rene turuhin, acaauru aina, naaonjoacachene natiin- acaauru aina lenoneeita,” naain ba-jaaure jetao, Fedoro caje.

⁴ Nii jaun jetaote, satiin niicha coaraai bee jitariin nunue caje coauneein:

⁵ “Naain nii Jofe neseeu nihanune jaaunna niqui, Cana Coaunera bajaauru. Nii jana, canu notaaca Cana Coaunerane jana coaracaauru janate, shojoera tocohaneei jaraantiin, jenaain rulunohineein dede caje fauha uhe caatiha, nii nihanune jaunra.

⁶ Nii jana, rautaaain cuhanai coaracaauru janate, cuu ne, itolere ataibinaecuru, atane ichoae terei lenone, tajaacuru, acanocuru naaonjoaaurunricha. ⁷ Nii janate, carai dedeeu tonii: ‘Chajaaajoaain nimioritiin, soote que lenoneeicha.’ naane janana:

⁸ ‘Jiaohinera, Curuaanaa. Chabana cujuaae cuhane aansai calaani enohaaunta.’ naa-nune janate, ⁹ dedeeu toniin: ‘Coaa, “Aansai calaani,” naain iriha, ii coauneraacha coulucohi quera.’ naain ¹⁰ toniha nichata saain dedeeune janate, jelaaaha dedeeu iniha cue- nii shojoera tocohanaicha. ¹¹ Nii rijieoritiinte turuure, Sesareea caje uhin, nichata-
jai canu ariha unacaauru cachaauru, nii nihacaanunejaan loreri asaaera. ¹² Nii janate, caletoe Cana Coaunera Suujue, necoatoelanaala acaauru aina cuhanune coinara. Nii janate, canu aina cuure caa saotaneein Jesocurisito coreniha- cana nejeraauru. Nitohaneein cuhina, Sesareea turuhin, nii canu coitihaca unacaauru letoaera- cacha loreri asaae enohacaanu saaincha. ¹³ Nii janate, canacaanu rai: ‘Naaajoaainte, cau ecocoe Cana Coaunera letono aanjerara. Caute chujuhequiin, “Cachaauru letoaau Jofe neseute, Simoonneein curuajai- Fedoroneein acaauruhacha curuuatei cotihaca cuuruhinera. ¹⁴ Acate, ‘Naaonjoaain neute, satiin, isinejiera, charaichuru, ichoere-
jeeuru, naaonjoaihunri aina, raotojoein jianaacoo neeincha.’ naain ichei bereeincha,”
' naa canacaanu raine naainaa- nii loreri erorane jana, ¹⁵ acaauru rai irihanune nunuetihanune janate, acaauru chochae fauha uhe Cana Coaunera Suujue, cana chochae fauha uhalune rijijieeincha. ¹⁶ Nii janate casuujuaniha neeorite, ‘Acau quete niqui cacha camujuaain, cacha coujounacate Joaana. Nete inara laaen Cana Coaunera Suujue que, coujunacatenohi niha curiquicheeincha.’ naain aitohalu Cana Curuaanaa Jesocurisito nera. ¹⁷ Aihana jaun, Jesocurisito esenetaacachene jana, cana rai rai Suujue tihane rijijieein, leeochoauru rai netonai, rai Suujue tiha Cana Coaunerane, nainihaaun nii caohatera rijitiin, irihanu canu neta. Chaneeina nereun canu, Cana Coaunera

colaihaje cuaain, nii caohatera rijitiin irihanuneta,” naa Fedorone janate, ¹⁸ inauhene cuuraatorain, cuu aonajeeure nii Jerosaleeun nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru.

Nitohaneein aonajeeuruhane baihate, Cana Coaunera coroaecure, “Caohacha quete, Jorioniheichuru netonai coroatajane Cana Coaunera, acaauru netonai suujua coreein ichaonaa- chabana nitajenaa charanejeein nenea raauruhane coinara.” naain.

Antioquiha neseeu Jesocurisito ranojineein nenacaauru

¹⁹ Eseteba sohin jaoruhane baiha neeoriinte, leeochoauru Jesocurisito esenetaeraauru netonai ariin, rohecaature. Nii jaun jetaote tabaauru Jodea batane caje sorohin, Fenisiau, chaen Chifereu, Antioquihau, naaonjoaihun- cuhinchuru sorohacoaature. Nii cuhin sorooruhane jauncuru turuhin jetaote, leeinjiin Jorioocuru raiicha Jesocurisito beebejeein, que relanajaature. Coatia jetao laen, leeochoa cachaauru- Jorioniheichuru relauruhi. ²⁰ Ne jetaote, nii baiha, Chifereu, Sireneu naaonjoaihun nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru tabaauru, nii Antioquiha neseeu turuure. Cuu turuhin jetaote, nii cuu nenacaauru Jorioniheinichuru rai, Cana Curuaanaa Jesoso que Erenaa Caohati beebejeein, que acaauru relaaure. ²¹ Nii aina, acaauru coroatajaniha Cana Coaunera Suujuene jaun jetaote, jauriaa acaauruhacha esenetai jianeein, Jesocurisito esenetaature arajii cachaauru.

²² Nii coitucuuriin jetaote, “Chatohaneeuruhachata,” naain Antioquihau Berenabeen letoaature, Jerosaleeun nenacaauru- Jesocurisito ranojohunru. ²³ Inae Antioquihau turuhin, acaauru coaracuruhane jana jetaote, caohatiin acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane coaraana jaun jetao, jataain coroaeye Berenabeen. Nitohaneein coroa- jeeinte, esinaae rauhijiriin Jesocurisito esenetaain, baaso coacuelanaala esinaae rauhi- jiriin nere tonoraauruhane coina, suujuatenajae Berenabeen. ²⁴ Caohacha cachaneein, Cana Coaunera Suujue que suujuequiin, jataain Jesocurisito esenetaera nihana jaunte, nitohane Berenabeen. Nitohaneein jetaote suujua coreein Jesocurisito ranojoinunru aina neeure arajii cachaauru.

²⁵ Nii baiha jetaote, Tarosoo cue Berenabeen, Saoro arihane coina. ²⁶ Nitohaneein cuhin jetaote, cuu eruhin, amae Antioquihau. Cuu jetaote neeurelu, itolere- neein lejaanacaain, cuu nenacaauru Jesocurisito ranojohunru aina cuu nenacaauru cachaauru relaa. Nii Antioquihau jetaote, jauriaanejeein, “Curisitianoneein” Je- socurisito ranojohunru curuaateeuruhane nunuheteurelu.

²⁷ Nii bana jetaote, Jerosaleeun caje cuhin, Antioquihau turuha cuure- *profetacuru* tabaauru. ²⁸ Niichuru taba- Acaboneein curajai jetaote, ita taojiaauruha Jesocurisito esenetaeraaurune jana, acaauru cataaun nichaauraain:

“Aonacuchena, inara rai caa bete, coitucuhichera. Nerinaain jetao carajaaajoaain quinacai, Jodea batane sacutaaainta,” naain be nii Acabo, que beratiha Cana Coaunera Suujuene jaun.

Nii mijitena jetaote nelu, Romanocuru curuaanaacuru- curuaanaa niha enferadoro- Culaodione bana. ²⁹ Nii niritoha Acabone jaun jetaote, naain Jodea nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraauru- coroatajanena jerecure, nii Antioquihau ne- nacaauru Jesocurisito esenetaeraauru. Nitohaneeinte, ita jeeonijianaain coriqui teein, taojiaaure, le cachaauru cachaauru caje, tenaa nainecuruhane rijiinanaain. ³⁰ Nitohaneein taojiaain jetaote, nii Jodea nenacaauru Jesocurisito esenetaeraauru- bichauhenaauru rai letoaature, Berenabeen, Saoro, naaonjoaihunri aina.

12

Saantiaao sohin jahinte, caresero cuhane Fedoro enohaature.

¹ Nii bana jetaote, Jesocurisito ranojoinunru aina nejeratihane nunuhetein, tabaauru mucuerate jetao, Isaraelitaauru curuaanaa *rey* Erodesi. ² Nitohaneein jetaote, sabere que, Joaan nejera Saantiaao sohin joerate. ³ Nii rautatiin, coaracuruha Jorioocurune jaun jetaote, Fedoro netonai mucuerate Erodesi. Jorerera colane ichanohinfaan quihuruhane jaan- beseta cojoanonaacuru bana jetaote, nitohaneein Fedoro mucuure. ⁴ Nii mucuheratein raeratihane baiha jetaote, Fedoro enoerate caresero cuhane- Erodesi. Nitohaneein caresero cuhane enoeratein jetaote, caohatiin be- raichate. Jena lauriin, jenaananain, nenacaauru soondarooru que, ita reroherero- joein caohatiin beraihuruha le laurichuru cajene coina, letoanajae, nii Fasocoa beseta bitohariin, satiin coarajeeurera notaracae, caresero caje rocohin, coaraain chatoha- neein teuruhane coina. ⁵ Nitohaneein caresero cuhane caohatiin beraichaaain niha Fedorone tonohanau jetaote, ita taojiaain, rai Cana Coaunera bajaare mainajein Jesocurisito ranojoihunru.

Caresero Caje Fedoro mitaa Cana Coaunerane

⁶ Nii jaun jetaote, eresinejeeonriin lanajeeca, satiin coarajiha cachane notaracae, chatohaneein Fedoro tihanerai niha- Erodesine jana jetao, coroatajai soondarooru cataaun, jeranu *cadena* que cosiin sinitoha Fedorone jana, acujua nihacuru neein- beraihuruha soondaroorune jana jetaote, ⁷⁻⁸ rai letono- anjera letoae jetao, Cana Coaunera. Nii jaun jetaote, luhecotariin, Fedoro rohan neeoritoha Cana Coaunera letono anjerane jana jetao, jiichoo rijijieein conoe, caresero cuhane. Nii jana jetaote, sinitoha Fedorone jana, jaleri dada dadariin nocoain jetao:

“Chajaain nimiichuura,” naa Cana Coaunera letono anjera, Fedoro raine rijieeori- tiin jetao, rai biji caje nejasajasariha- nii biji ichora *cadenane* jana jetao: “Chajaa- joaain nimioritiin ichajione jiaain, ii safato jiaain, canu jiniichotaaaura,” naa, nii Cana Coaunera letono- anjerane jana jetaote, nii aitohane rijijieein jiniichotae jetao, Fedoro.

⁹ Nitohaneein jetaote, mituha cue, Cana Coaunera letono- anjera caaijie cuhin, coeta- cainein cuhin, mituha cuhane esenetaelanaala, “Nechu jataaen sini anuu jecha aite.” naain. ¹⁰ Nitohaneein cuhin jetaote, jaurihaanejeein acujua beraicha caje situure. Nii leeocha caje situhin jetaote, nii coata que bacujuuana jaun, turuuruhane jana jetao, raajenhane neboracae, nii coata que bacujuuanaa, naain aerene nena enonaanaja rijia bacujua. Nitohaneein mituhin, le cocoaantaain bero cuhane cuujueeru baiha jetaote, jelai Fedoro ratiriin amuhe- Cana Coaunera letono anjera.

¹¹ Nii jaun jetaote, nainacori Fedoro. Nainacoriin jetaote: “Esinaaete, rauhijiriin letono anjera letoae- Cana Coaunera. Jataain caque necosuujuaain, canasineene rijitoha Erodesi aina Jorioocurune janate, nabana chatohaneein caetecuruhane coataa, letono anjera letoae Cana Coaunera, canu ichoteratihane coinara,” nae jetao Fedoro.

¹² Nitohaneein, inae nainain jetaote, Joaan Maroconeein curuajai- neba- Mariha rene turuha cue. Nii jana jetaote, cuu najiniha, nii Mariha loreri asaae, ita taojiaain, Cana Coaunera bajaa neeure arajii cachaauru. ¹³ Nii jana jetaote turuhin, nii aerene nena enonaanaja rijia acujua faofaorihane jana jetao: “Cha cha aite,” naain, coaraa cue leeinjiin ranuna Rodee. ¹⁴ Nii jetaote, Fedoro ere nihane aonaain jetao, coroaena caun jetao, nii acujua joracae lanaala soroneein biha cue: “Fedorote aitera,” naain.

¹⁵ Nii jana jetaote: “Esinaaenna aitohite,” naauruhane jana jetao:

“Esinaae rauhijiriin acate aicha,” naane jana jetao:

“Rai suujuete jerihane ai caihara,” naaure.

¹⁶ Nii tonohanau jetaote, nii acujaniha neein, nii acujua faofaonijianaee, acaauru bajaebajajeein Fedoro. Nii jaun jetaote, nii acujua joracaain coaracuruhane jana, esinaae aca nihana jaun, cuu nesoonetiin coarajeeure. ¹⁷ Nii jana jetaote, acaauru rai, biji sarasarari, nabana tonaain ereeuruhane coataa. Nitohaneein jetaote:

“Naaonjoaainte, caresero caje, canu mitaerateein, canu ichoterate, Cana Coaunerara. Caritiin, Saantiaao rai benichuchera. Satiin, cana nejeraauru- Jesocurisito coitucuurera rai netonai beeuchete, coitucuuruhinera,” naain beratihane baiha jetaote, jelai caje mituhin jetao, amuhe Fedoro.

¹⁸ Nii jana jetaote, jano jana, cuu neniha Fedorona jaun, nesooneitiin: “Cha quena nerurujae, caa aansai,” naain jetao, acaauru suujua auhacaain nererojoecaaure- nii beraihurera- soondarooru. ¹⁹ Nitohaneein, nenihana jaun jetaote, arihuruhane coina, acaauru letoaa- nii curuaanaa Erodesine jana, nitohaneein Fedoro arihuruhane jana, ruurenihana jaun, nii beraihurera choae nalutiaain jetao, acaauru sohin joerate jetao Erodesi. Nii baiha jetaote, nii Jodea batane caje mituhin Sesareeau ichaoha cue jetao Erodesi.

Oha Erodesine

²⁰ Tiro, Sidoon, naaonjoaain cocoaichacuru aina jetaote, niqiu obaje Israelitaauru curuaanaa *rey* Erodesi. Nii jana jetaote, ita suujuau tacaain:

“Coanete, atiiin rene turuhin raotojoein erenaa neeinerana,” naain jetao, jaurihaanejein, nii que jaurii- nere tonoraera Balasito rene turuhin jetao, ereeure nii curuaanaa Erodesi rai, nii Erodesiicha beraai atane cajecha quinacai raajeein ichaauruha, nii Tiro, Sidoon naaonjoaain cocoaichacurune jaun. Nii jaun jetaote, nii curuaanaa Erodesi rai:

“Coanete, nii cachaauru coroatajanena neeinerana,” naa nii Erodesi que jaurii- Balasito najaun jetao, ²¹ “Banajian uunite coana neeinerana,” nae jetao, nii curuaanaa Erodesi. Nii jaun jetaote, nii aitohane bana, rene netaojiaauruhane jana jetaote, curuaanaa nihane cajione jiaain jetao, nii curuaanaa nihane nelauriana jaan- rori choae nelauriaain jetao, ereereje Erodesi. ²² Nii jana jetaote:

“Coatia caritiin erenaa nainihe, cana rijijieein cachata. Caate cana chosinera,” naaure jetao, eehequiiin satiin nii cuu nere aonajeeurera cachaauru, nechu jataain acaauru belaiha Erodesine coina. ²³ Nii jana, coroaeca Erodesine jaun jetaote, nii rijieeoritiin, letono anjera letoae- Cana Coaunera, nichoae cunai nalutiaane coina. Nii jaun jetaote, cunaiteein corianohin rihano jitanojoneein ohe, Cana Coaunera nujuaneein coroaeca ne jaun.

²⁴ Nii jana jetaote, inae jelai amuritoheriin, Cana Coaunera ere coitucuhajeein cuujueure cachaauru, itolere sacutaain, amuhemujueein beebejeeuruhana jaun.

²⁵ Nii jana jetaote, inae Jerosaleeun, niicha ichanenu nainaaauruha najaun jetao, Antioquiha cauha cuure, Berenabeen aina- Saorocuru, acaauru jiniichaain “Maroco” naain acaauruhacha curuaatei- Joaan amaain.

13

Letononeein amuhemujueein, Jesocurisito beebejeeuruhane nunueteeturuha- Berenabeen aina Saorone

¹ Nihalu jetao, Antioquihau Jesocurisito ranojoinunru coaraauru jelai teein, Cana Coaunera caje- erenaa raain acaauru rai beeureraauru *profetacuru*, chaen Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaureraauru, naaonjoainuri. Niichuru aina jetaote neeurelu, Berenabeen, chaen Simoon- jichojoainein acaauruhacha curuaatei, chaen Losio- Sirene cocoaicha, chaen nii Calileea coberenadoronein nenaalu- Erodesi aina fohena- Manaen, chaaen Saoro, naaonjoainuri. ² Niichuru jetaote, coroatajanenaaca Cana Coaunerane coina, cosinacaa suri couu ita taojiaain, Cana Coaunera bajaee bajaecuruhane jana jetaote:

“Carai nii Berenabeen aina Saoro letoaauchete, jelai teein acaauru rai quiicha teei amihanenaa icha cuuruhinera. Nii ichacuruhane coinane cotihanajaain ranajaain neeunlura,” nae jetao, acaauru rai Cana Coaunera Suujue.

³ Nii jaun jetaote, coaiten cosinacaa suri couu neein, Cana Coaunera bajaee bajaee-curuhane nainaan jetao, acaauru choaae biji merecaain, Cana Coaunera bajaare. Nitohaneein acaauru rai, Cana Coaunera bajaauruhane baiha jetaote, acaauru rai necoeure.

Chifereu tururuha, nii Cana Coaunera Suujue letoaeratenojihunru- afosotoorune

⁴ Berenabeen aina Saoro jetaote, Cana Coaunera Suujue letononeein Seleosiau cuure. Jelai caje coauneein jetaote, Chifere cunaa bote cuhane fauhin, cucuana cuhane coriaae cuuhin turuure, nii Chifere coobenau nenea nese- Salaminau. ⁵ Nii nese Salaminau turuhin jetaote, nii cuu nenea ita taojiaauruhana jaan loreri- sinacoca asaae netaojiaauruha Jorioocurune jana jetao, cuu enohin, acaauru rai, Cana Coaunera ere beebejeure. Joaan Maroco netonai jetaote, acaauru aina cue, acaauru coroatajanera rijjiejiein.

⁶ Salaminau neeuruhane baiha jetaote, caje cuhin, jitariin nii obena tinonohin cuhin jetao, nii cu nenea leecha nese- Pafosoo turuure. Nii Pafosoo turuuhane jana jetaote, cuu nee- leeinjin benane- Jorioneein casajenetiin- Cana Coaunera letonon- iha nocoetiin- cachaauru coritaera- Barajesoso. ⁷ Nii benane jetaote, cuu jataain nainaan nenea- Coberenadoro Serijio Faoro aina nei nejesina ne. Nii coberenadoro jetaote, nii Pafosoo turuhin neeuruha- Berenabeen aina- Saorone coitucuhane jaun jetao, cotiharatenajae, nenajaun cuhin, rai Cana Coaunera que ereereecuruhane aohana jerihane jaun. ⁸ Ne jetaote, Berenabeen aina Saoro que nejerate nii benane- Barajesoso- “Elima” neein Curiecocuruhacha curuaatei, nabana acaauru esenetaa nii coberenadorone coataa. ⁹⁻¹⁰ Ne jetaote, Cana Coaunera Suujue que suujuequin jetao, nunajeein coarajeein:

“Nechu aansai. Casaje. Moconajaera nebaneein nenea. Ii te itolere caohacha aina nejeratenaaneein neeincha. Chanute Cana Coaunera tenojohin ichaonaa caohacha auhacaaita,” nae jetao Saoro- “Faboro” neein curuaaneni. ¹¹ Niritiin cotaicha rijitiin jetaote: “Nitohaneein neeine corenihate, ichasetecareein Cana Coaunerara. Maosaneinte nedariquuin carajaojoaaincha. Nihei jiichoo coaririheeinita,” naa Faborone rijieoritiiin jetaote, maosaneein nedae nii benane.

Nitohaneein nocohenaneein nedaa rai notana jaun jetaote, rai biji que mucuhin- amaeranu ari, amaa ne coina- nii Elima, inae conoeniha notana jaun. ¹² Nii jaun jetaote, cojoaelatiin, jataain caohatoha nii Cana Curuaanaa- Jesocurisito que aitiin, acaauruhacha beebejei- Cana Coaunera ere esenetae- nii coberenadoro.

Pisidia batane que nenea- nese leecha- Antioquihau turuha Faboro aina Berenabeenne

¹³ Nii Pafosoo neeuruhane baiha jetaote, leeinjin bote cuhane fauhin, Paanfiliau cue nii corihaneraauru aina- Faboro. Jelai caje coauneein jetaote, atane ichoaae cuhin, turuha cuure, nii cuu nenea nese- Perejeu. Nii jana, Joaan Maroco jetaote, cuu ratirinajaain, Jerosaleeun cauha cue. ¹⁴ Nii Perejeu caje cuhin jetaote, nii Pisidia batane roohan nenea- nese Antioquihau turuure nii Berenabeen aina Faboro. Cuu jetaote, nebetacanaa janonaa bana- ita taojiaauruna jaan- sinacoca asaae, ita taojiaauruha Jorioocurune jana, cuu enohin nelauriaain, aonajenajaunre. ¹⁵ Nii jana jetaote, cuu aonajenajaauruhane jana, Cana Coaunera Quiricha Inoesi ereretaaure. Inae nii nainaaauruhane baiha jetaote, acaauru rai:

“Chasocuru, niha chaelai que ereeichene jaanne, ereeuche te, aonain suujua laraajiaauruhine- caa cachaauru,” nae nii netaojiaauruna jaan- sinacoca curuaaauru.

¹⁶ Nii jaun jetaote, nimichuhin nichaaurariin, acaauru rai, biji sarasarari Faboro, inauheneeicha curuaequiin aonajeeuruhane coina. Nitohaneein acaauru rai, biji sarasarariin jetaote:

“Aonacuche satiin- Isaraelitaauru, satiin Jorioniheichuru netonai- Cana Coaunera ere esenetaain tonorana jerenacaauru. ¹⁷ Egiptoo cuhin ichaooruhane ajiniha jetaote, cana foerateeurera Isaraeli cocoaichacuru janijiin ranajaelu Cana Coaunera. Nii baiha, rai natane nihei que cuhin, nejelau ataneu- Egiptoo ichaooruha cana inoaesihuru Isaraelitacurune jana jetaote, arajiin fanajaelu Cana Coaunera. Nitohaneein nii nejelau ataneu netiin, inae arajiin nefaauruhane jana jetaote, jelai caje, niicha ichana nainei coarateein roconajaelu Cana Coaunera. ¹⁸ Nii Egipto caje roconajaane baiha jetaote, nere tonoraarenehane saijieein, atiin acaauru abaantaelu, jenachoonca janacaneein desieretoo Cana Coaunera. ¹⁹ Nitohaneein nere tonoraarenehane saijieein jetaote, acaauru rai neein niha nii atanene coina, Canaanun batane que, caaunsineein nena nese que ichaonacaauru cachaauru itaje jetao Cana Coaunera. ²⁰ Itolereneein, Egiptoo cuuruhane que johin jetaote, jena fasha saoqui choonca ajaanacaneein jetao, acaauru que banihateein inoaelu- niicha tenaa jerei- atane que tenajae jetao Cana Coaunera.

Nii baiha jetaote, acaauru curuaanaacuru tihacoae, Cana Coaunera, enoha nere bera inoaei- Samoerinereein tihaojoain. ²¹ Nii jana jetaote, itolere curuaanaanein- itolere sirichaanu que jetao leeinjin *rey* bajaure jetao. Nii jaun jetaote, Beenjamiin lauri caje neferatenaanein nena Sisi calaohi- Saoro tee jetao, Cana Coaunera, jena choonca ajaanacaneein, acaauru rai- *rey*nein nihane coina.

²² Nii jana jetaote, renaatonorae lanaala, jeriha Cana Coaunerane rijjiejiein, ichana jereniha Saorone jaun jetao, Rabiri que core jetao Cana Coaunera, satiin Isaraelitaauru curuaanaanein- itolere sirichanein- *rey*nein nihane coina. Nitohaneein tein jetaote: ‘Inae laen, casuujua rijitoein nena- cacha ruhanura. Acate, Isaihasi calaohi- Rabiri inera. Acate laen, jatoroain ne, itolere quicha jerenohi ichaane coinara.’ naain jetao Saoro mitaain, Rabiri tee jetao, coreeraniha, Cana Coaunera. ²³ Nii Rabiri caje neferatenaacauru inamacooru caje nenaanein jetaote, nenaanelu Jesoso. Aca jetaote, letoaelu Cana Coaunera, nere bera inoaesihuru que beratihalune tochaneein Isaraeli cocoaichacuru ichoteratihane coina. ²⁴ Inae turu catainajihha Jesusone jana jetaote, Joaan letoae jetao Cana Coaunera, satiin itolere Isaraeli cocoaichacuru sacutaain, beebejihha Joanne coina. Nii jaun jetaote: ‘Caohachain inara suujua rucujuein, coaiten Cana Coaunera aitoonjoa esenetaain tonoraain neeuche te, baotisaain cajaanacatenohineechera.’ naain, Isaraeli cocoaichacuru rai aite jetao, Joaan. ²⁵ Inae ohane catainaane jana jetaote: ‘Coatia nii inaraacha cohajei- cacaajie- nii turuha uhenenu nihaun. Canute, letoae Cana Coaunera, nii beraanu que. Acate laen, caichoaae jauhecotojoeriin, jataaen cocoaain letoanojoinein ne. Nii jaun, rai safato ichora rucuharaane que nihanatiin, nelatihahaun.’ naain jetaote, rauhijiriin be jetao, acaauru rai- Joaan.

²⁶ Chasocuru, Abaraan caje neferatenaanein nenacaauru, satiin- Jorioniheichuru netonai- Cana Coaunera ere tonorana jerenacaauru, satiin, caa inara rai quicha beebejeite- jianacoo cacha culucohin mitaeranute, satiin- inara rai beratenojoinein ne. ²⁷ Satiin- nii Jerosaleeun nenacaaurulu, acaauru curuaanaacuru, naaonjoaihunrite, cajiha turuha Jesusone jana, coitucuurenlu. Nere bera inoaesihuru quete niqui, laenaerateein beratelu Cana Coaunera. Nii jaunte niqui, nii Cana Coaunera ere bera inoaesihuruhacha- laenanohilu ereretai nejesinanecure, nebetacanaa janonaa bana nainein. Nitohaneein, ita taojiaauruhana jaan- sinacoca asaae ereretai nejesinanecuruhane sajainejeinte, cajiha turuha Jesusone jana, ‘Aca caara.’ naain coitucuurenlu. Nii jaunte, sohin joerateuruhana jaun, aitiin: ‘Naaonjoaante, cuureeinha.’ naain nere bera inoaesihuru que laenaeratihu bein- Cana Coaunerane ninauruhane coina, ²⁸ Filato rai colurujuein, sohin joerateurelu, Filato que, lera colane. ²⁹ Nitohaneein teinte, inae satiin aitoaha Cana Coaunera Quiricha Inoesine ninaane jana, nii coroso caje fauhin, rai jabereco rucuhecure- ajeri jachu cuhane.

³⁰ Nete, nii jana, oo caje ichate Cana Coaunera. ³¹ Nii jaunte, nii Calileea caje coauneein, Jerosaleeun tiaetiajeein namu corihaniha amuhemuhenacaauru rai ecocohin, cuu araai janohi acaauru aina nerejetelu. Acaaurute, enene itolere sacutaain amuhemuhejueein, nii Jesoso que ereereecure, itolere cachaauru rai.

³²⁻³³ Inara caohachanu quena, inara rai, caa caohati erena bihacaanu, coitucuhichene coina. Caa quete, cana inoaesihuru rai aitelu Cana Coaunera, catohanihane coina. Nii jaunte, acaauru inamaconeein nihacachena jaun, cana rai, cana inoaesihuru rai naitoonjoa nainaane coina, catohaneein ichae Cana Coaunera. Acate, oo caje Jesoso ichate, rai Quiricha Inoaesi- Salmo- coroatajai cuhane aitohane tocohaneein. Raite, 'Iite, canu calaohineein neeicha. Canuna, chacaneein neeunra.' naain laenaeratelu Cana Coaunera, rai Quiricha Inoaesi cuhane. ³⁴ Nitohanihane coinete, nii ajiniha: 'Oo caje jene, ichatereeeuni, nabana setuha rai jaberecone coataara.' naain nii ajiniha- rai Quiricha Inoaesi cuhane belu- Cana Coaunera. Chaentechu: 'Satiin Rabiri rai caitoonjoane, ichaa cureunnicha.' naain belu Cana Coaunera. ³⁵ Nitohanihana jaunte, coaiten leecha cuhane, 'Coatia laen, setuha nii ii letono jaberecone naihatejeriheeinita.' naain laenaelu Rabiri. ³⁶ Aihana jaun, esinaaente niqui, Rabiri letoaa Cana Coaunerane rijijieein, nii nihane bana nenacaauru cachaauru coroatajanelu. Nete, nii baiha ohin, rai foerateeurera ainane jana, rai jabereco inae setuelu. ³⁷ Nete, nii Cana Coauneraacha ichatei- Jesoso jabereco laen cuu neein setuenelu. ³⁸⁻³⁹ Aihana jaun, chasocuru, caa inara rai canacaanuhacha beebejei- Jesosohacha corenihate, atiin, osaaocane nihanatiin, rauhijiriin esenetaane, nosa caje nichotenaa nainereein- saain cachaauru, Jorioniheichuru nihanatiin. Aihana jaun, nii nosa coreniha caseteco coaracuruhane rai niha- Moisesaacha benojoinurute, Jesoso coreniha laen nainecurureein nii caseteco caje nichoteeuruhane. Aihana jaun, satiin- nii Jesoso esenetaeraaurute, atiin coreniha- osa caje rocohin- culuhoca cureein Cana Coaunera. ⁴⁰ Caohachaaain coaracuche, bathin esenetana jereneeichenete, inara choaae nalureein inoaelu laenaratihalu Cana Coaunerane jaun, laenacuruhalu *profetacurune* rijijieein:

⁴¹ 'Aonacuche.

Satiin caohacha ichaonaa-
caitoonjoa que jaolequiin nenacaauru
cojoaelatooche.

Nitajihate curiquicheein, inae ecu tihane bana.

Nii cojoanona banane,

itolere ichaain inara notaaca cureunnicha.

Chunicoha inara rai, nii que ereein bihane, esenetariheeicheta.'

naain laenacuruhalu *profetacurune* rijijieein," naain jetao, nii Antioquihau nena sinacoca asaae- netaojianacaauru rai ereerejeein jetao beebeje Faboro.

⁴² Inae, nii que irihane nainain jetaote, nii ita taojiaauruha Joriocurune jaan- sinacoca caje corihaneraauru aina mituha cue Faboro. Nii jana jetaote, jiniichaain cuhin mituha cunacaauru- Jorioneein nerotonacaauru jetaote:

"Coaiten leecha- nebetacanaa janonaa bana uhin, coaiten nii que ererejiha uuni, canaacaanu rai," naain jetao, Faboro cotihacure. ⁴³ Inae sinacoca asaae netaojiaauruhane nainain jetaote, Faboro aina Berenabeen caaijie cuure- arajii Jorioocuru aina- Jorioneein nerotonacaauru- Cana Coaunera ere tonorana jerenacaauru, naaonjoai- hunri. Nii jaun jetaote, acaauru rai: "Nijiaonriha, inara belaiha nere aina cuaain, inara cotihaca Cana Coaunerane jaan jianequichenera. Nirijieeincha, jianelanaala, nii jelai sacuuchete, inara coroatajaneein, inara belaine Cana Coaunerara," naain jetao, acaauru suujuateein, acaauru ratirihure.

⁴⁴ Nii baiha jetaote, leecha nebetacanaa janonaa bana coaiten, netaojiaaure- nii nese sacutaain caje uhin- coroatajaje lanaanla cachaauru, acaauruhacha beebejei-

Cana Curuaanaa Jesocurisito beratenojoi aonacuruhane coina. ⁴⁵ Nii jaun jetaote, nitohaneein coroatajaje lanaala, turuuruha cachaauru, Faboro aina Berenabeen aonaana jaun, nechü jataaen, acaauru que necoelai caun, nabana esenetaauruhane coataa, “Nechü aansai casaje cachaauru,” naain, Faboro necoeje chanuure Jorioocuru. ⁴⁶ Nii jana jetaote, nii que nelararajiaain, chaque casilanaala:

“Inara Jorioneeichene raite niqui, jaurihaanejeein nere beebejihacaanune coina canaacaanu letoaaïn ne Cana Coaunera niquicha. Nete, naitoonjoa batocoichene jaun, rautaaïn aohana jerelanaala que jaolecohichera. Nitohaneein, inara rai, ichaonaa sanaacharanejeein nena bihacaanune cointate niqui, canacaanu letoaaïn ne- Cana Coaunerara. Nena aohanna jereneeiche coarajihacaanune jaun, Jorioniheichuru rene curichaanuhin. ⁴⁷ Nitohaneein canaacaanu letoaaïn:

‘Canuna, inara letoareeuni,

satiin- caa chauratane que nenacaauru- Jorioniheichuru rai nihanatiin,

amuhemujueein beein, canu neein nihanune coitucuerateein,

acaauru ichoterateein neeichene coinara.’

naain Isaihasi que beratihalune rijijieeinte, ena canaacaanu letoae Cana Curuaanaa- Cana Coaunerara,” naauruha Faboro aina Berenabeen, Jorioocuru raina jaun jetaote,

⁴⁸ coroaacure- nii Jorioniheichuru.

Nitohaneein coroajeein jetaote, esenetaain, “Caohatoha jataaen cana rai, Cana Coauneraacha beratenojoincha,” naain esenetaaure, satiin- nii ichaonaa sanaa charanejeein nena raureraanu que nenacaauru- Jorioniheichuru. ⁴⁹ Nitohaneein jetaote, nii jelai batane sacutaain nenacaauru- jelai cocoaichacuru rai, Cana Curuaanaa- Jesocurisito beebejeeure. ⁵⁰ Nii jaun jetaote, nii rautaaïn coaracurenihana jaun, nii caohachaaïn suujua coaraain Cana Coaunera bajaaurera- enecuru suujua tacaure- Jorioocuru. Nii cuu nenacaauru- acaauru rai jataaen nelatenacaauru cachaauru- suujuaune maajeein tacaure, satiin ita suujua rijitocoriin, acaauru que nejerateein, jelai caje Berenabeen aina curuataain, Faboro sitaaauruhane coina. ⁵¹ Nitohaneein, jelai caje sitanajaaauruhana jaun jetaote, mituuru neein, nii acaauru safato que nena- utuune faofaohin, riariaain, ratiriin amuure. Nii jetaote ichacure: “Aihana jaun, inae canacaanu, nii ujuaihoneein nihaacaanu. Coaraain aihane nitajeeuche.” naauruhane coina. Nitohaneein rai safato que nena- utuune faofaohin riariaain ratiriin jetaote, jelai caje amuhin, Iconio cuure Berenabeen aina Faboro. ⁵² Ne jetaote, rachoojoenaa cataaun nedaaure, nii Antioquiha nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru, acaauru suujueniha, niha Cana Coaunera Suujuena jaun.

14

Iconio turuuruha Faboro aina Berenabeenne

¹ Antioquihau neeuru baiha, jelai caje amuhin jetaote, Iconioo turuure jetao- Faboro aina Berenabeen. Nii Iconioo turuuruhanee jana jetaote, nii cuu nena ita taojiaauruna jaan- sinacoca asaae netaojiaaure Jorioocuru. Nii jana jetaote, cuu turuhin, enohin, Jesocurisito beratenojoi beebejeeuruha rauhijiriin, rauhi cuhane cuaaine jaun jetao, esenetaacoaure arajii- Jorioocuru, Jorioniheichuru naonjoainuri netonaine maajeein, esenetaacoaure arajiin. ² Nii jana, esenetaaichuru Jorioocuru jetaote, nii Jorioniheichuru suujuateure jetao, esenetaauruhane coataa, baasoneein Faboro aina Berenabeen que ereein, nechü jataaïn acaauru cotaiha. ³ Nejetaote, cuu carajaain acaauru aina neeururejetocurelu jetao, nii Jesocurisito letonocuru afosotooru. Nitohaneein jetaote, acaauru coroatajanerichaaïn Cana Curuaanaane coitucuuruhane jaun jetao, cuu neein Cana Curuaanaa ere beebejerejetocurelu jetao, nii afosotooru. Nii jaun jetaote, acaauru coroatajaniha- Cana Curuaanaana jaun jetao, jataaïn cacha belaiha Cana Coauneraane beebejeein jetao, cunaitenacaauru rautaaïn cacha notaacure, esenetaauruhane coina, Faboro aina- Berenabeen. ⁴ Ne jetaote, nelerujuacoaure, nii

jelai nese cocoaichacuru cachaauru. Tabaauru jetaote, Jorioocuru cocoaeratiha jetao, jelai tein nelerucure nejesihajeein. Nii jana, afosotooru cocoaerateeurera netonai jetao, jelai tein nelerucure. ⁵ Nitohanihana jaun jetaote, cocoinanacainuru aina ita suujuau tacaure jetao Jorioocuru Jorioniheichuru aina, Faboro aina- Berenabeen que nejerateein, ajeri que bодоosinajaain sonajaauruhanene coina niqui. ⁶ Nii jana jetaote, nii coitucuuriin jetao, Iconio caje, Licaoniha batane cuhin, Listrau, Derebeeu, naajoainunri rohan nenacaauru neseuru cuhin jetao sorohin, ⁷ amuemujueein, Jesocurisito beratenojoi- erenaa caohati beebejeure jetao.

Listrau, Faboro bодоosihuruha ajeri quene

⁸ Nitohaneein, nii Listrau turuuhane jana jetaote, ecu ne- leeinjiin bacosaneein nejanohanaa cache. Nii jetaote, chabana nichaaurain amuhene, nejanoha caje coaunein. ⁹ Aca jetaote, Cana Coanera ere beebejiha Faborone jana, rautatiin, cuu lauhequuin aonaje. Nii jana, rautain coaraa Faborone jana jetaote, esinaae rauhijiiriin, nerautaane esenetana nainihane coarajiha, suujua cuhanena jaun jetaote, ¹⁰ rai tonijiaain:

“Nimichuhin nichaaurate coaracaara,” naa rai Faborone rijieeoritiin jetaote, chujulenein, jeluhatiin inae ruharujuae nii cache. ¹¹ Nii coaraain jetaote, ita rijitiin jachalenein jetao, nere cuhane cuaain jetao:

“Chosichurute cache neein cana rai faaurera,” naaure jetao, Licaoniha ere cuhane cuaain.

¹² Niritiin jetaote, nii acaauru ichanohineein nena, acaauru chosineein acaauruhacha tei Seoso jecha naaure jetao, Berenabeen que. Jana Faboro que jetaote, leecha chosi Eremesi jecha, naaure jetao, aca irihane jaun. ¹³ Nii jana jetaote, turuha uhe jetao, nii nese coenorau nena- acaauru chosi Seoso rai Teenforo rai saseredote. Nii saseredote jetaote, Seoso rai, lenone nihane sohin, mocohin tenajaaocane tocohaneein tajiha itolere torocuru, chaen, caohatiin curuteein rucuheneinein nena- enuha juane, naaonjoaain uhaain turuha uhe jetao, que Faboro aina Berenabeen belaaain coroaecuruhane coina. ¹⁴ Nii jana jetaote, nii coaraain, acaauru chosiniha benajaauruhane que, inae nainacorichure jetao, Faboro aina- Berenabeen. Nitohaneein, nainacoriin jetaote, nobiri soaisoain jetao, acaauru jana cuhin, acaauru rai nujuaain soaisoain:

¹⁵ “Chanuna nitohanain ichana jeriquiche, inara rijijieein, cache neein nihacaanu natiin. Nitohaneein neeichene jianequichene coinana turuha uhacaanu, inara rai bihacaanune, nii jiaanein neeichene coinara. Nii jiaanecuchera. Coatia chaaelai que nelatejeehai niita. Inae nii jiaanein, Cana Coanera eesine- itolere dede, cana rai chauratane, cucuana, nii cuhane coneracuru, naaonjoaain coanera- Cana Coanera corojeein, nere tonoraain neeuchera. ¹⁶ Inoaelute niqui, niicha jerei ichaa cachane nihanatiin, inauheneecha coarajerejetelu Cana Coanerara. ¹⁷ Coatia, chaaelai janonaa bana, caohacha ichaain nihane jianihei- Cana Coanerata. Nete, ‘Naaonjoaaine neeunra,’ naain chabana necoharaeratene cache notajaaincha. Acate, inara coroatajane, temulejaain naaonjoaaineeichenera. Inara temule setejaeraanuque, elo letoaain naaonjoaera. Setejaane, caoachaaain marohin, caohatiin tihane, jeejoiriin nihane, raotojoein quihajeein- aina raotojoein neeichene jaan- teraneein nenaanera,” ¹⁸ naain acaauru rai beeuruha Faboro aina Berenabeenne sainejeein jetaote, erenaa tonorae lanaala jetao, acaauru chosi rai ichara tocohaneein jetao, nii irihuru sohin, mocohin, acaauru corojeein, acaauru belaaain, acaauru ranaa jerecure.

¹⁹ Nii jana jetaote, Antioquiha caje, Iconio caje, naaonjoaain caje uhin, tajiia turuha uure- Jorioocuru. Nitohaneein, turuhacoaain jetaote, nii ecu nenacaauru suujua elonaauruhana jaun jetaote, ajeri que Faboro bодоosiin jetao soore. Nitohaneein sohin jetaote, “Inae jecha atinaauruha,” naain jetao, tararaain amaain, nii nese caje, naain

jaoha cuure. ²⁰ Nii jana jetaote, sacuhin, curuhacaain netaojiaain coarajeeuruha Jesocurisito ranojohunrune jana jetao, nimichujuaaite Faboro. Nitohaneein nimichuhin jetaote, coaiteen nii neseeu cue. Nii cojoanoo jetaote, Berenabeen aina, naain Derebeeu cuure.

²¹ Nii Derebeeu turuhin, cuu raotojoein, Cana Coaunera Ere Caohati beebejeeuruhane jaun jetaote, Jesocurisito esenetaeraneein nedaaure arajii cachaauru. Nitohanihana jaun jetaote, cuu neeure arajiin Jesocurisito ranojoinunru. Nii Derebeeu, cacha relaauruhane baiha jetaote, Listrau, Iconioo, Antioquihau, naaonjoaainunri coaiteen cuure. ²² Cuuru turuhin jetaote, Jesocurisito esenetaeraauru suujuateeure jetao, caohatiin, nirijieein jianelanaala, esenetaain tonoraauruha, caoachaaain rauhijirine coina. Nitohaneein jetaote: “Cana Coaunera Cojoanona que ichaonaa jerichaane, itolere necairichanaa coaraain, necairichanaa abaantaacanete nera,” naain jetao, suujuatenajaunre. ²³ Niritiin, suujuatenajaain jetaote, le laurichuru Jesocurisito ranojoinunru nainetiin, acaauru coaraanuurune que, acaauru bichauhenaauru tihacoaure. Nitohaneein, tihacoaain jetaote, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane coina, suri couu neein cosinacaain, Cana Coaunera bajaain, nii acaauruhacha esenetai- Cana Curuaanaa bijiu tenajaain ratirinajaure.

Siria batane que nenea Antioquihau jelaiha cuuruha Faboro aina Berenabeenne

²⁴ Pisidia batane choaee situhin cuhin jetaote, Paanfiliu turuure. ²⁵ Inae Paanfiliu batane turuhin jetaote, nii neseeu- Perejeu, Jesocurisito beratenojoi beebejeeure, nii cuu nenacaauru rai. Nii baiha jetaote, Ataliau cuure jetao, Faboro aina Berenabeen. ²⁶ Cajee coauneein jetaote, bote cuhane fauhin cuhin, Antioquihau turuure. Nii neeuruhane jana, acaauru teeuruhalu acaauru leeochoaauru, Cana Coaunera icharatenojoi ichacuruhane coinana jaun jetao, turuure, inae nii niicha icharatenojoi jitaauruhana jaun. ²⁷ Nitohaneein cuhin jetaote, inae Antioquihau turuhin jetao, jitariin cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojohunru taojiaain jetao, acaauru rai, acaauru coroatajaniha Cana Curuaanaa- Cana Coaunerana jaun, Jorioniheichuru netonoai- rai suujua coreein, inae esenetaauruhane beebejeeure Faboro aina, Berenabeen. ²⁸ Nitohaneein jetaote, cuu acaauru aina, carajaain neeurejeteurelu Faboro aina Berenabeen.

15

Netaojiaauruha Jerosaleeunne

¹ Nii Antioquihau neeuruha Faboro aina Berenabeenne bana jetaote, Antioquihau cuure nii Jodea nenacaauru tabaauru. Nii Antioquihau turuhin jetaote, nii cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru relaaure jetao, aitoaha Moisesane jaan que. Inoaelu aitoaha Moisesane rijitoein:

“Inara jabereco cari jiununuhin saerateneeichene, inara osa cajee inara culucohin, inara ranaa naineriheii Cana Coaunerata,” naaure jetao. ² Nii jaun jetaote, coreniha acaauru aina, ita cotaicha rijitocure jetao Faboro aina Berenabeen. Nii jaun jetaote, inae Faboro aina Berenabeen que tacaajeein jetao, acaauru aina, nii cuu nenacaauru tabaauru naaonjoaainunri letoaaure jetao- nii cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojohunru- bichauhenaauru, nii que iriha cuuruha nii Jerosaleen nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru bichauhenaauru, afosotooru, naaonjoainuri ainane coina.

³ Nitohaneein jetaote, letoanajaauruhane jaun, nii Antioquihau- nese cajee, Jerosaleeun cuure- Faboro aina Berenabeen, cuu nenacaauru- tabaauru aina. Nitohaneein cuhin jetaote, Fenisia batane, Samaria batane, naaonjoainuri choaee situurunein jetao, nii cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojohunru rai beeeure:

“Naaajoaainte, Jorioniheichuru netonai coroatajane Cana Coaunera, jauriaa acaauruhacha sacui jianein, nere tonoraauruhane coinara,” naain beeuruhana jaun jetaote,

coroaaecure jetao- nii cana nejeraauru- Jesocurisito ranojoinunru, acaauru rai nii beeuruhana jaun coitucuhin.

⁴ Inae nii Jerosaleeun tururuha- Faboro aina Berenabeen jana jetaote, raotojoein acaauru raure satiin- nii Jesocurisito ranojoinunru, saain nii acaauru bichauhenaauru, saain nii afosotooru, naaonjoainunri. Nii jana jetaote, satiin itolere ichaain, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane beebejeure, acaauru rai. ⁵ Nii jaun jetaote, nimichuhin, nichaaurain jetao:

“Nii Jorioniheichuru Jesocurisito esenetaeraauru raite caohachae aitocoaachene, aitohalu Moisesane rijijieein rai jabereco cari saerateeuruhane coinara. Nii choaae tacaainte caohachae, satiin Moisesa aitoonjoalu rijijieein ichaohin, esenetaain tonoraauruha nii Jorioniheichurunera,” naaure, tabaauru fariseeocuru- Jesocurisito ranojoinunru.

⁶ Nii niritocuruhana jaun jetaote, satiin netaojiaaure- afosotooru, nii cuu nenacaauru ichauhenaauru, naaonjoainuri, nii que ita rai ereein, coitucuruha jiniiquiine coina.

⁷ Cuu nii que ereeerecuruhane jana jetaote, Fedoro netonoai nimichuhin:

“Curisito coreniha- chasocuru, inarate raotojoein, inae carajaa catohanein canu cotijiaain canu raa Cana Coaunerane coitucuhiche, jianacoo nosa caje mitunaa nainecuruha Jorioniheichuru netonaine coina, Jorioniheichuru rai nere beebejihannune, esenetana nainecuruhane coinara. ⁸ Leeinjiin- Cana Coauneraachate, satii-cacha suujua coitucuujuera. Nii Cana Coauneraate, cana que coarateein, Jorioniheichuru rai, rai Suujue tera. Nii jaunte raotojoein acaauru raane coitucuhacache, cana rai, rai Suujue tihalune rijijieein, acaauru rai netonai, rai Suujue tihane jaunra. ⁹ Coatia nejelaunein, Jorioniheichuru coaraain nihei- Cana Coauneraata. Satiin cana coaraane rijijieeinte, joareein cacha coaraain ne Cana Coaunera. Nii jaunte, esenetaauruha acaauru netonaine jaun, acaauru suujue coulucoe Cana Coaunera, cana rai ichaane rijijieein. Satiinte, itaneein ne cacha. ¹⁰ Aihana jaun, chanute inara raajenhane, Cana Coaunera leratena jerequiche, caa nere esenetaeraauru rai caaintati ichaonaa- anajiin tenaa jereeinta. Nihei, canacaanu nihanatiin, nitohanai- ichaonaa abaantana nainera lanaalata. Niheichu cana inoaesihuru nihanatiin, nitohanai ichaonaa sacunaa nainesihuruhalune coalanaalata. ¹¹ Nete, rai Calaohi Jesoso coreniha atiin nechunirijieein core colane, cana suujue ichoterateein, couluuoca Cana Coaunerane coitucuhacachera, jerichanejein acaauru suujue couluuocane rijijieeincha,” naa acaauru rai Fedorone jana jetaote, ereeuruhane jianein jetao, ¹² curuatoroaain, satiin- curuaequiin aonajeure. Nitohanein:

“Naaonjoaainte, canacaanu aina cuaain cojoelanaacojoa ichaain, canacaanu coroatajane Cana Coaunera, Jorioniheichuru aina nihacaanune janara,” naain acaauru rai jetao beebejeure, Faboro aina Berenabeen. ¹³ Inae ereeuruhane ninaauruhane jana jetaote, acaauru rerohariha jetao ere Saantiaao:

“Aonacuche satiin Jesocurisito coreniha canejeraneein nenacaauruna, caa que erete aonaquichera. ¹⁴ ‘Naaonjoaainte, jauriaa Jorioniheichuru raenhane baiha, inae enene janijiin niicha ranojoinunru- Jorioniheichuru coroatajane Cana Coaunera, acaauru netonoai nichao que ichaauruha jerihane rijijieeine coinara.’ naainte canacaanu rai be Simoon- Fedoro. ¹⁵ Niritiin inoaelu bein, nere bera inoaesihuru que laaenaeratihalu- Cana Coaunerane tocohanein:

¹⁶ ‘Rabiri inamacooru caje

neferatenaaneein nenacaauruna,
coroatajaniha cuureeunni.

Leeinjiin canuhacha jerenohicha
ichana jerenacaauruna,
coroatajaniha cureeunnicha,

¹⁷ itolere chaauruatane sacutaain
canu ere beebejeeuruhane,
cacoitucuhin carohan nichuuntanaa nainecuruha
Jorioniheichuru netonaine coinara.

¹⁸ Caritiinte,
inoaelu caje coauneein berateein
Nere laenaeratelu Cana Coaunera,
coitucuhacachene coinara.’
naain Quiricha cuhane laenacuruhalu Cana Coaunera ere bera- *profetacurune* riji-
jieeinte, nii nainauruhane coina aihurera.

¹⁹ Aihana jaun, coa Jorioniheichuru rai, caaintati ichaonaa tenaa coacache, inae
jauriaa acaauruhacha esenetai jianeein, Cana Coaunera ere tonorauruha natiinta.

²⁰ Raujiaainchate naine, quiricha cuhane laenaain: ‘Jiaonriha, cacha ichanohineein
nena chosi rai niicha teeuri lenone quichenera. Jiaonriha, sinijieraaquichene niha-
natiin, nejelau ene aina naosateechenera. Niheichu, sinijieraquelanaala neeichene
nihanatiin, jiaonriha jelai teein raelanaala, ene aina ichaohichenera. Jiaoarihachu,
enecuru nihanatiin, sinijieraaocane nihanatiin, nejelau quicha aina ichaohanera. Ni-
heichu, jiaonriha lanaquelanaala nihane nihanatiin, jelai teein raelanaala quicha aina
ichaohanera. Niheichu, jiaonriha raro ruluhin sonojoin lenone quiin naaonjoaichen-
era. Niheichu chaen, ichana niha natiin, jiaonriha quiichenera. ²¹ Nii coataate neeure,
inoaelu caje coauneein, neseeuru nainetiin, nebetacanaa janonaa bana nainetiin, nii
netaojiaauruna jaan- sinacoca asaae netaojiauruhane, nii Moisesa aitojoan erere-
taain que cana relaeranuurura.’ naain laenaain letoaacachenete caohachare,” naain
jetao acaauru rai ereereje Saantiaao.

Jorioniheichuru rai Jerosaleen caje letoanojineein nena- quiricha

²² Nii jaun jetaote, saain Jesocurisito ranojoinunru, acaauru bichauhenaauru, afos-
otooru, naaonjoaain jetao Jesocurisito ranojoinunru nejesinanejeein netiin, cocuhin
jetao, acaauru tabaauru janiichure, Antioquihau, Faboro, Berenabeen, naaonjoain-
unru aina, letoanajaauruhane coina. Nitohaneein tabaauru janijiin jetaote, Jodasi-
Barasabaneein acaauruhacha curuaatei, chaen Silasi, naaonjoainunru letoaaure.
Acaauru jetaote, nii Jesocurisito ranojoinunru- cana nejeraauru rai, jataain nelatineein
neeure. ²³ Nitohaneein letoanajaain jetaote, acaauru aina quiricha laenaain jetao
letoaaure, naain Antioquihau nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru rai, nii Jerosaleen
nenacaauru- afosotooru, acaauru bichauhenaauru, naaonjoainuri.

Nii quiricha- acaauruhacha laenai cuhane jetaote:

“Saainna- afosotonichaanu nena, inara coaucaanura. Saain, Jesocurisito ranojoi-
neein nenacaauru- cana nejeraauru bichauhenaauru ainane, inara cocuhin, caa
laenaain letoacaanura. Saain Jesocurisito coreniha- canacaanu nejeraneein, Antio-
quihau, Siriau, Silisiau naaonjoainun- Jorionelanaala- neniquichene raina, caa lae-
naain letoacaanu, ²⁴ canacaanu letononelanaala, caa Jerosaleen caje cuhin, inara su-
ujua roheheca cuuruha, inara jabereco cari molohiche, aitoaha Moisesane rijijieeine
que aitiin, leeinjiin chacoitucuhi rijijieein, inara tenaa jerecuruhane coitucuhacaa-
nune jaunra. ²⁵ Nii jaunna, satiin cocuhin, coroatajaain canacaanu caje nenacaauru-
cachaauru letoacaanu, jataaen canaacha belaihuri- Jesocurisito coreniha- cana
nejeraneein nenacaauru- Faboro, Berenabeen naaonjoainunru aina, canacaanu aina
nenacaauru coroatajai cachaauru letoacaanu, inara coaraa uuruhane coinara. ²⁶ Nii
Berenabeen aina Faboro ichaote, jataaen lunajeriin ne, Cana Curuaanaa Jesocurisito
ere tonoraain, nere beebejeeuruhane corenihara. ²⁷ Nitohaneina, nii Jodasi, Silasi
naaonjoaain letoacaanu acaauru ainara. Acaaurute, inara rai ereein, jitariin inara
rai niriinanai biha cuurureein, nujuaaen cajera. ²⁸⁻²⁹ Cana Coaunera- Suujue-

suujuatenojoinneeinte, canacaanu rai caohachae, inara rai ichaonaa caaintati tenaa nainenihacaanura. Raujiaainchane inara rai aitiin laenacaanu: ‘Jiaonriha, cacha ichanohineein nenea- chosi rai niicha teuri- lenone quiichenera. Jiaonriha, raro ru- luhin sonojoin lenone quiin naaonjoaachenera. Niheichu chaen, ichana nihanatiin, jiaonriha quiichenera. Jiaonriha, sinijieraaquichene nihanatiin, nejelau ene aina naosateeichenera. Niheichu, sinijieraquelanaala neeichene nihanatiin, jiaonriha jelai tein- raelanaala ene aina ichaohichenera. Jiaonrihachu, enecuru nihanatiin, sinijieraaocane nihanatiin, nejelau quicha aina ichaohanera. Niheichu, jiaonriha lanaquelanaala nihane nihanatiin, quicha raelanaala jelai tein aina ichaohanera,’ Nihei nenacaaen nii baihata. Caa aitocooanune rijijieein, tonoraain ichaohichenete, caohachaaain ichaain, caohachaaain ichaonaa naineriquicheeincha. Raotojoein neeuchera,”

naain jetaote, nii Antioquihau- acaauruhacha letoaaene- quiricha laenaure, letoaa- ruhane coina.

³⁰ Nitohaneein jetaote, inae nainaauruhane jaun jetao, ita rai necoeein, Antioquihau cuure nii Faboro, Berenabeen, Jodasi, Silasi naaonjoainuri. Nii Antioquihau turuhin jetaote, nii cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru jitariin taojiaain jetao, nii acaauru rai- afosotooruhacha letoai- quiricha teure jetao, acaauru rai. ³¹ Nii jaun jetaote, joracaain ereretaain coaraain jetao, coroaacure jetao, nii cana nejeraauru- Jesocurisito ranojoinunru, caohatiin acaauru suujuaateein, acaauru suujua lararaji- aain, ichacuruhana jaun. ³² Nii Jodasi aina Silasi netonai jetaote, Cana Coanera caje erenaa raauruhane, cacha rai beebejeraneein neeure. Nii jaun jetaote, niha acaauru rai rauhina jaun jetao, nii Jesocurisito ranojoinunru rai ereein jetao, acaauru suujua lararajiaain jetao, acaauru suujua nunaure, acaauru rai ereein acaauru suujuateein. ³³ Nitohaneein jetaote, cuu carajaaajoaain neeuruhane baiha jetao, inae acaauru rai necoeure nii Antioquihau nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru. “Raotojoein cau- nichuchera.” naain jetao, acaauru rai necoeure, ³⁴ jelaiha Jerosaleeun cauha cuuruha, nii letoanajaurera rene, Jodasi aina Silasichurune coina. ³⁵ Nii jana, Berenabeen aina Faboro jetaote, cuu nii Antioquihau nedaaure. Nii cuu arajiin nenacaauru aina jini- inquiin, cuu jetaote, cojoanonetojoein Cana Curuaanaa ere beebejeein, cachaauru relaure.

Misionero neein amuhane coroata satiha Faborone

³⁶ Nii baiha carajaaajoaain neein jetaote:

“Coanete, turunichaaca, satiin nii jauriaa Cana Curuaanaa beratenojoi beebe- jihacaluna jaanru- neseeuuru sacutaaincha. Chatohaneeincha neeure, nii cuuru nenacaauru- cana nejeraauru- Jesocurisito ranojoihunruta,” naa Faboro, Berenabeen raina jaun jetaote niqui, ³⁷ acaauru aina Joaan naain curuajai- Maroco amanaa jeriha aina- Berenabeenne jana jetaote, ³⁸ rautaaajoaenihana jaun, jerecojoaene je- tao Faboro, jauriaanejeein cuuru bana, Paanfiliau ratirinajaain, cauha cuhalune jaun jetao, acaauru jiniichaain- acaauru amihaneeon ichajeein sacuenihalune jaun. ³⁹ Nitohaneein jataaen amaane jerelanaala, jataaen coiintiha Faborona jaun jetaote, jelai tein jetao, nii Maroco cotijiae jetao Berenabeen, corianeraaunu que. Nitohaneein cotijiaain jetaote, aina Chifereu cuure jetao, ucuae cunaa bote cuhane fauhin.

⁴⁰ Nii jana, Faboro jetaote, jelai tein, corianeraaunu que Silasi cotijiae. Nii jana je- taote, acaauru coroatajaniha Cana Coaneranane coina jetao, acaauru rai Cana Coanera bajaain letoanajaaunre nii Antioquihau nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru. Nito- haneein jetaote, jelai caje nerocohin cuure jetao, ⁴¹ Siriau, Silisiau naaonjoainun. Cuuru turuuruna jaan jetaote, nii cuuru nenacaauru- Cana Curuaanaa Jesocurisito ranojoin- uru rai ereein jetao, acaauru suujuateeure, caohachaaain rauhijiriin, jianelanaala Cana Coanera ere tonoraain, niicha jerenohicha ichacuruhane coina.

16

Faboro aina Silasi corihaniha cuha Timoteeone

¹ Nitohaneein cuhin jetaote, Derebeeu, chaen Listrau, naaonjoaihun, turuha cue Faboro. Nii jana jetaote, cuu leeinjiin cacha- Jesocurisito esenetaera- Timoteeoneein curuajai- Jorio bene que nebaain- Curieco que inacanaa ruha cue Faboro. Nii neba jetaote, Jesocurisito esenetaera ne. ² Satiin- Listrau, Iconioo, naaonjoaihun nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru jetaote, “Aca jete, jataain, caohacha cachaneein ne,” naaure jetao que, coitucuureraauru. ³ Niritiin, rai beeuruhane jaun jetaote, acaauru corihaniha cuha Timoteeone jere Faboro. Nitohaneein acaauru corihaneraanu que amauruhane coina jetaote, Timoteeo jabereco cari jihununurateein, saerate Faboro. Nabana rautaelanaala, que nererojoecaauruha cuu nenacaauru- Jorioocurune coataa jetaote, nitohaneein terate Faboro, inae, satiin cuu nenacaauru- Jorioocuru, Curieconein niha Timoteeo inacane coitucuuruhane jaun. ⁴ Nitohaneein, acaauru aina Timoteeo amaain cuhin jetaote, situuruna jaun nenacaauru neseuru naineein, Jorioniheichuru- Jesocurisito esenetaeraauru rai jetao, aitiin berateeuruha afosotooru aina- Jerosaleeun nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru- coaraaurune rijitjoein beebejeein jetao kujueure. ⁵ Nitohanihana jaun jetaote, jelai choae jauhecotojoeiin, esenetajeein cuujueein nejeeonteejeein, sacuure Jesocurisito ranojoihunru.

Leeinjiin Masedonia cocoaicha que, Faboro notaaca Cana Coaunerane

⁶ Asia batane que nenacaauru rene cuhin beebejeeruhane jereniha Cana Coaunera Suujuene jaun jetaote, rauhijiriin cuure, Forijia batane, Galasia batane, naaonjoaihunri jeloon situhin. ⁷ Nitohaneein jetaote, rauhijiriin cuhin, Misia batane- nunuhe que turuha cuure. Jelai caje coauneein jetaote, Bitiniau bataneun que turuha cunaa coaacure niqui. Ne jetaote, cuuruhane caohate jetao, Jesoso Suujue. ⁸ Nii jaun jetaote, nirijieein, rauhijiriin Misiau turue lanaala, rauhijiriin situhin, Toroasi cofauhanaun, turuure. ⁹ Ecu netiin jetaote, janotiin sinihu coetacai rijitjoein leeinjiin cacha- Masedonia cocoaicha que notaaca Cana Coaunerane jaun jetao, nii Masedonia cocoaicha aina, itaque taca cue Faboro. Que tacaain jetaote, nacatiha nichaaurain: “Atiin, Masedoniau, turuha uute, cuu canacaanu relaaicha,” nae jetao, Faboro sinihu. ¹⁰ Nitohaneein notaaca Cana Coaunerane biha Faborone jaunne, nii rijijieein neruujueein, Masedoniau cuhacaanu. “Jerihane, cuu Jesocurisito que erejeein beebejena coinata, cuu cana cotiharate, Cana Coaunerara,” naaina, cuhacaanu.

Filipoo tururuha Faboro aina Silasine

¹¹ Nitohaneeina, Toroasi cofauhanaun caje, nesaruna- leeinjiin bote cuhane fauhin, cucuana cuhane cuujueein, rauhijiriin Samotoroasi cobenaun, tacanacanejeein cuhacaanu. Nii chojanoo cuhine, turuha cuhacaanu Neapolisihu. ¹² Jelai, cajena, atane choaen cuhin, Filipoo turuha cuhacaanu. Nii Filipino te, Masedonia batane que nenaane tabaaineein- Romanocuru nejesina que cocoaichaquiin nenaane. Cuuna inata janojoein, neorihacaanu. ¹³ Nitohaneeinna, cuu, nebetacanaa janonaa bana, naain nese edaa cuhacaanu, nucuhe auhaniha cuhin. Cuu niha netaojiaain- Cana Coaunera bajaauruha- Jorioocuruna jaan coitucuhacaanuna jaun. Cuuna turuhin, nelauriaain, cuu netaojianacaauru- enecuru rai, Jesocurisito que ereerejeein beebejihacaanu. ¹⁴ Nii cuu netaojianacaauru jana nena- leeinjiin- ene curuaate, Lidia ne. Acate Tiatira nese caje unaaneein, cajione caohacha- lanaajihojoaain que- necoretiha nena ne. Nii enete, aihuruha Jorioocurune rijijieein, Cana Coaunera coroaera nihana jaun, coroatajane Cana Coaunera, rautaaain, Faborohacha beebejei aonaane coina. ¹⁵ Nii jaunte, saain loreri asae nenacaauru naraaichuru aina jiniiquiin, baotisanojoein neeuruhane baiha:

“Esinaaen rauhijjiiriin Cana Curuaanaa esenetaeraneein nihanune esenetaaichene, caloheri asaae, siniha uchera,” naain canacaanu chunaa Lidiana jaun, cuu nihacaanulu.

¹⁶ Inae, ita taojiaain- Cana Coaunera bajaauruhane jaan cuhacaanune janate, leeinjiin ranuna- coseenraneein nenea aina ita eruhacaanu. Nii ranunate, saruha Moconajaerane que, enaacha, chaaelai nihane, cojoeluhinae. Nitohaneein, enaacha chaaelai nihane, cojoeluhinaane jaunte, que nihane, chaaelai cojoeluhinaerateein, coreniha arajiin coriqui nihane, raerajeeure, nii sirichaauru. ¹⁷ Nii ranunate Faboro aina, cuujihacaanune jana, canacaanu caaijie uhin, ehequiin:

“Caa cachaaurute, acaihanejei Cana Coaunereenein nenea- aitoonjoa beebejeeureranera. Acaaurute, raotojoein caseteco caje nichoteein jianacoo nenea nainiha cachanejaan beureranera,” nae, ehequiin- nii ranuna.

¹⁸ Nii jaun jetaote, cojoanoonetojoein, niriti nejesina nihane jaun, inauhene aonajenajaaocane baiha, inae tabiicha, coetae Faboro, araai janohin, niritonajaaocane jaun, coetaain jetaote, nii chaaelai cojoeluhinaa- enaacha- nii ranunane jaan rai:

“Cana Coaunera Calaohi- Jesocurisito coreniha, nii ranuna caje mituhin amuura,” naa Faborone rijijieein jetaote, caje mituhin amue, nii ranuna saruhera.

¹⁹ Nii jaun jetaote, inae neniha saruherane jaun, chaaelai cojoeluhinasinihane coaracuruha nii ranuna sirichaaurune jaun inae coreniha coriqui erunaa nainecurenihane jaun jetaote, Faboro aina curuataain Silasi mucuure nii ranuna sirichaauru. Nitohaneein, mucunajaain jetaote, amanajaaunre, cocoinanacaihuri acatiha, naain nese cataaun nenea- ita colurujeeuruhana jaun amanajaaunre. ²⁰ Nitohaneein, amanajaain turuhanajaain jetaote, joesiocuru rai, nechu jataain, acaauru cotaiha nohaneein jetao:

“Caa Jorioocurute, satiin canacaanu nese sacutaain, satiin- cachaauru rerohecaaurera. ²¹ Chaentechu, cana Romanonihacachene ichao corenaa jereein, nejelau ichaonaa que ichaohacachene coina, que cana relaaurera. Aihana jaun nainihe, nii que ereein, que cacha relaauruhane jerichaachenera. Nitohanei ichaonaa que ichaonaa nainihacache, cana Romanonihacachene jaunta,” naaure jetao.

²² Nii jaun jetaote, satiin acaauru aina obajeein jetao, mucunajaauruhane jana, acaauru cajione rocoerateein jetao, enuha que bisichatenajaaure joesiocuru. ²³ Nitohaneein, mainajeriin bisichatenajaauruhane baiha jetaote, caresero cuhane enohanajaaure, caohatiin berainajaan caresero beraichane coina, aitiin. ²⁴ Niritiin suujuateein letoaauruha joesiocuruna jaun jetaote, caresero fuuniha, tenajae, sefo que acaauru tijia mucuerateein, nii caresero beraicha.

²⁵ Nii jana jetaote, cuu dede cataaun, Cana Coaunera bajaebajajeein, nenatecuruha- Faboro aina Silasine jana jetaote, cuu aonajeeunre, nii cuu nenacaauru leeochoauru- casetecocuru. ²⁶ Nii jana jetaote, luhecotariin uhe cana lialiaera, mijieeinetiin. Nii jaun jetaote, mijieeineein nerurujuaa nii caresero cuhanaine jana jetao, neyoracaacooa caresero bacuujuaarune jana, satiin- nii cuu nenacaauru- casetecocuru caje nerojoirojoiirii nii acaauru biji ichoracuru- *cadenacuru*. ²⁷ Nii jana jetaote, jitorooa nii caresero beraicha notane jana, nii caresero coaraane jana, satiin jetao, neyoracaacooe nii caresero bacuujuaauru. Nii jaun jetaote, “Inae jecha sorooruha, nii casetecocuru,” naain jetao, rai esefara rocohite, raajenihane nesohin nijiaohanne coina. ²⁸ Nii jana jetaote, rai ehequiin:

“Coaa ichaajenihane, chatoaneein necunaitaara. Satiina cau nihacaanura,” nae jetao, rai Faboro.

²⁹ Nii jaun jetaote, cono bajaain, soroneein cuhin, enohin jetao, Faboro aina- Silasi acatiha, rijijijianein coasina caaun jetao, acaauru acatiha neseonrae nii caresero beraicha. ³⁰ Nii baiha jetaote, caresero caje mitanajaain jetao:

“Cachaauru, cha ichareeun, nitajihanune coataa, nichotihanune coinata,” naain bajaane jana jetaote:

³¹ “Cana Curuaanaa- Jesocurisito esenetaaute, nichoteei, ii sinijiera, ii calaoichuru, satiin ii loreri asaae nenacaauru, naaonjoaihunri ainara,” naain jetao, tonoraare, Faboro aina Silasi. ³² Niritiin tonoraain jetaote, rai Cana Curuaanaa Jesocurisito beratenojoi beebejeeure, satiin- nii loreri asae nenacaauru raine maajeein. ³³ Nitohaneein, dede catairijihu nihanatiin jetaote, temuha acaauru que- acaauru bisihuruhane jaaunne jaun jetao, acaauru rai culeje nii caresero beraicha. Nii baiha jetaote, inae rai sinijiera aina, saain rai loreri asaae nenacaauru aina jiniiquiin, baotisanajoineein neeure. ³⁴ Nitohaneein jetaote, rai loreri asaae jetao, Faboro aina curuataain Silasi amaain jetao, coroaatenajae nii caresero beraicha. Nitoaneein jetaote, rai loreri asaae nenacaacuru aina jiniiquiin satiin- sinijiera aina jetao corojeein, raotojoein neeure, inae Cana Coanera esenetaauruhane jaun.

³⁵ Inae jano jana jetaote, folisihacuru letoaaure jetao, joesiocuru, Faboro aina Silasi joracaeratiha cuuruha, caresero beraicha quene coina. ³⁶ Nii jaun jetao te:

“Caraita, nere letoaaure joesiocuru, inara joracaain, inara jianichaaune coinara. Aihana jaun, inae nainiquiche, raotojoein mituhin, amuhichenera,” naa nii caresero beraicha, Faboro raina jaun jetaote, ³⁷ nii folisihacuru rai jetao:

“Canacaanu Romanonihacaanu natiinte, caohachaaain rautaaain, canacaanu rai ba- jaaorihei amuneein, satiin coarajiha cachane notaracae canacaanu bisiin, canacaanu enoerateeure caresero cuhanera. Nii natiinte, nechu jataaen asinojooineein, inae canacaanu mitaeratenaa jerecurea. Aihana jaun coatia miturihaacaanuhi, raajeni- hane uhin, canacaanu mitaa uuruhinera,” nae jetao, Faboro, nii folisihacuru rai.

³⁸ Nii jaun jetaote, turuhin beeuruha nii folisihacuru, joesiocuru raine jaun jetao, ne- soonetoore jetao, Romano neeuruhane beeuruha acaauru raine beeuruha, nii acaauru letonocuru- folisihacuruna jaun. ³⁹ Nii jaun jetaote, raaje cuhin jetao, turuhin, Faboro aina Silasi joracaerateein jetao:

“Atiin, inara rai, baasoneein ichacaanuneeque, canacaanu que inara suujua aca- teein, atiin, caelai caje amuuchera,” naaure jetao, nii joesiocuru, acaauru mitaaain. ⁴⁰ Nitohaneein, caresero caje inae mitanajaaauruhane jaun jetaote, mituhin jetao, Lidia rene, turuha cuure jetao, Faboro aina Silasi, cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha- cana nejeraauru coaraain, acaauru suujuateein, acaauru suujua lararajiaauruhane baiha jetaote, jelai caje amuure.

17

Tesalonecau turuuruha Faboro aina Silasine jana, acaauru que nererojoeccain, acaauru aina baaecuruhane

¹ Tesalonecau turuuruhanee coina jetaote, Anfipolisi, chaen Apolonia, naaonjoaain neseeu choae situhin, cuhin jetao, turuha cuure Tesalonecau Faboro aina Silasi. Cuu jetaote, ita taojiaauruhana jaan coloheri- sinacoca sirichure cuu nenacaauru Jorioocuru. ² Nii asaae jetaote, turuha cue Faboro, nitohaniha rai nichaona jaun. Nitohaneein jetaote, nebetacanaa janonaa bana naineein jetao, nii sinacoca asaae cunajaque Faboro. Cuu jetaote, Jorioocuru aina nihane, ita cotaicha rijitonajaaocure jetao, cuu acaauru rai, Cana Coanera Quiricha Inoaesi ereretaain, nichata semanaai reeintiaain. ³ Cuu nihane jetaote:

“Inae nitohanihanee coina, letononeei nihana jaunte, ohin caje ichanaelu Mesihasi, Cana Coanera Quiricha cuhane aitothane nainaane coinara,” naain jetao, rauhijiriin beebeje Faboro. Niritiin beein jetaote: “Caa inara rai- quicha beebejeite, jeelai Jesosoneein, canaacha cohajei- Mesihazine,” naain jetao, beebeje Faboro.

⁴ Nii jaun jetaote, tabaauru Jorioocuru, arajii Curiecocuru- Jorioocuru aina ita taojiaain- Cana Coanera bajaaurera naaonjoainuri jetaote, esenetaacoaure, arajii enecuru- caohachanejeein nenacaaurune maajeein jetao, esenetaain jetao, Faboro, Silasi, naaonjoainuri aina neeure. ⁵ Nii jaun jetaote, acaauru que necoelai caaun jetao, acaauru aina obajeein, chachaelanaala, nelanaae caaun bero cuhane amuhemuhenaacauru- neechu aansaineein ichaonacaauru ariin jetao taojiaaure, nii esenetaichuru Jorioocuru nii nese sacutaain acaauru aina cachaauru rerohecaain, cachaauru suujua auhacaeraanu que. Nitohaneein jetaote, arajiin cacha taojiaain jetao, JASON loreri asaae jetao, codoonetoha cuure jetao, Faboro, Silasi, naaonjoaain ariha, runajaauruhane, acaauru mucuhin, tararanajaain, cachaauru rai tenajaauruhane coina jetao, niqui. ⁶ Ne jetaote, cuu Faboro aina Silasi ruurenihana jaun jetao, JASONCHA aina curuataain- cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraacuru- tabaauru amaure, tararanajaain, cocoainanacaihuru rene. Nitohaneein, amanajaain jetaote, cocoainanacaihuru acatiha turuanajaain jetao, ehehequuin:

“Satiin cana rai chauratane sacutaain, cachaauru rerohecaain, cachaauru suujua auhacaaurerate, inae cau netonai turuurera. ⁷ Nii inatiinte, turuuruhane jana raotojoein ranajae, caa JASONRA. Acaaurute, Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa eenferadoro- aitoonjoa ichoae iniin: ‘Nihaje leecha curuaanaacuru- curuaanaa- Jesoneein curujaiicha.’ naaure,” naain jetao, coulurujuenajaure Jorioocuru letonocuru- nechu aansaineein ichaonacaauru.

⁸ Nii jaun jetaote, niritocuruhane jaun jetao, aonacuruhane que nererojoecaaure saain- nii cuu nenacaauru cachaauru, nii cocoainanacaihuru, naaonjoaihunri. ⁹ Nejetaote, nii cocoainanacaihuru rai coriqui tee jetao, JASON, nii aina nenacaauru aina, inae nii nese caje mituhin amuuruha Faboroorune jana, acaauru rai cainacuruhane coina. Nii aina jetaote, jianenaacure.

Bereau turuuruha Faboro aina Silasine

¹⁰ Inae nocohecane jana jetaote, luhecotariin, naain Berea nichae, Faboro aina Silasi letoaaure jetao, Jesocurisito coreniha- cana nejeraauru, ucuaae cuuruha soronacanejeine coina. Cuu turuhin jetaote, cuu nenea- sinacoca asaae turuha cue jetao, Faboro aina Silasi. ¹¹ Nii cuu nenacaauru- Jorioocuru jetaote, naain Tesalonecau nenacaauru- Jorioocuru amuritoheriin jetao, caohachaaain suujua coaraain neeure. Nii jaun jetaote, nii Faborohacha beebejei- Jesocurisito beratenojoi aonajeeure, corojeein. Nii jaun jetaote, cojoanoonetojoein, Cana Coanera Quiricha Inoasi ereretaaure jetao, jiniiquiin, esinaae rauhijiriin aitocuruha Faboro aina Silasine rijiichane coaracuruhane coina. ¹² Nii jaun jetaote, esenetaaure arajiin cachaauru- Jorioocuru, arajiin Curiecocuru aina acaauru benecuru- caohacha nejeein nenacaauru, naaonjoainuri. ¹³ Nejetaote, nitohaneein, Bereau neein, Cana Coanera aitoonjoa beebejiha Faborone coitucuriin jetao cuuhin, cachaauru suujua rerohecaa cuure jetao coaiten, nii Tesalonecau nenacaauru- Jorioocuru, acaauru que nejerateuruha nii Bereau nenacaaurune coina. ¹⁴ Nii jaun jetaote, chajaain caeneenejelanaala, nii Bereau, Timoteeo aina Silasi, naaonjoaain ratiriin, luhecotariin jelai caje mituhane coina jetao, Faboro letoaaure jetao, cana temura nichae- cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru. ¹⁵ Nii jaun jetaote, Faboro corianiha cuure jetao, nii aina amuhemuhenaacauru, Atena neseeu tiaain. Nii baiha jetaote, cuu Faboro ratiriin cauha cuure, chajaaajoaain coaraa cuuruha Silasi aina- Timoteeocurune coina aitiin, acaauru letoaa Faborona jaun.

Atenau niha Faborone

¹⁶ Nii Atenau neseeu neein, Silasi, Timoteeo, naaonjoaain cohaca nihana jaun jetaote, cuu itolere- araai laurii- cuu nenacaauru ichanohi- ecaanto coaraain jetao, jataain nererojoecae jetao, Faboro. ¹⁷ Nii jana jetaote, sinacoca asaae, Jorioocuru aina ita

cotaicha rijite jetao, leeochoaauru- ita taojiaain- Cana Coaunera coroaeraauru ainane maajeein. Nitohaneein jetaote, cojoanoneetoojoein jerichanetoojoein, jeelai que aitiin, ita cotaicha rijitonajaque, nese cataaun netaojianacaauru aina. ¹⁸ Chaen, cuu coroata lauriin nenacaauru- itolere coitucueracuru *filosofooru*, le laurii “epicoreeocuru,” le laurii “estooicocuru,” naaonjoaihunri aina jetaote, Faboro aina, ita cotaain jetao:

“Cha quena ereereje caa nereretanaa inatoroa,” naauruha tabaaurune jana jetao:

“Nejelau ataneu nenacaauru rai chosichuru- bera necaihara,” naaure jetao leeochoaauru, raotojoein, oo caje ichanaa Jesusone beebejiha Faborona jaun. ¹⁹ Nitohaneein jetaote, niha jataain chatohaneein, mijieineein rucuheneacaine, ita taojiaain rucuhecuruhana jaun jetao, ichatane ucuuno- ajerineeojoaain- Areopago neein, acaauruhacha curuaateihu jetao, Faboro cotijiaain amaain, cuu turuaain jetao:

“Nii canaacaanu rai- iicha beebejei- ena ecoona- erenaa benaa naineeina, canacaanu rai, ²⁰ Jataain canacaanuhacha coitucuhi que ereeina jaunna, ‘Naaonjoaain quene aitoonra.’ naain, canacaanu rai beeine jerichaanu, jataain coitucunaa jerichaanune jaunra,” naaure jetao, ²¹ satiin Atena cocoaichaneeuruhane, chaen nejelau atane caje uhin- cuu nenacaauru naaonjoaihunri, niha chatohanaine, aonaain, que ita rai ereereena rautatooruhana jaun.

²² Niritiin Faboro caje bajaauruha, nii niha chatohanaine rucuhecuruhane jaan-ichatane ucuuno- Areopago netiine jana jetaote, acaauru cataaun nichaauraaain jetao:

“Satiin inara Atena cocoaichaneeechenete, esinaae rauhijiriin, inara chosichuru coroaajeein ichaohin neeiche. ²³ Nii jaunte, ita taojiaaichene jaancuru naineein, coaracaanne jana, cuuru ne- inara chosichuru rai lenone mocohichene jaancuru rorihuru. Nii rorihuru naineein coaracaanne janate, ‘Chabana coitucueraai Cana Chosi rai’ naain laenanohine- nii leeinjiin rori. Nii coitucuelanaala, inaraacha coroaajete, Acaihanejei Nena- Cana Coaunerane. Quena, caa inara rai ereere jeein beebejeeun.

²⁴ Acate, Cana Coauneraneein, itolere, cana rai chaauruatane Coauneraneein, itolere, que nenacaauru Curuaanaanein, itolere, satiin cana janonaa sirichaneein ne. Coatia, raajenhane- cacha ichanohineein nena loreri- Teenforo asaaecha ichaohi. ²⁵ Nieichu chaen, rai chaaelai icharaaunu latihei. Acate, itolere cana rai ichaonaa tein, neraain ichaonaana jaanu tein, itolerene maajeein coaunaelu cana rai.

²⁶ Chaen jetaotechu, jauriaanejeein leeinjiin cacha coaunaelu, caje arajiin nefoeratein, laurilauri catohaneein- cana rai chauratane sacutaain- neenenu que. Nitohaneein, cacha coaunaain jetaote, nenajaauru nenajaauru neeuruha le laurichurune coina, acaauru ichaona jaannu jelai beein jetao, cuu ichaooruhane jinatelu Cana Coaunera. ²⁷ Chaen, esenetaain coitucunaa nainihane, coitucuha cachane coinete, nitohaneein ichaelu Cana Coaunera. Coatia niqui, cana caje corihae nihei Cana Coaunera. ²⁸ Cana Coaunera corenihate, ichaohin, nerurujuaain, naaonjoaain ichaohacache. Inara araichuru tabaauru- raotojoein erenaa que ereereena inaureraauru jetaote: ‘Cana Coaunera cajete, nefoeratanaanein nihacache,’ naain ererejetocure. ²⁹ Nitohaneein, Cana Coaunera caje, nefoeratanaanein nihacachena jaun, nainihei nejelauneein, cana suujua cuaain, ‘Aiha coata, ajeri, naaonjoaain caje- cacha ichanohineein nena- chosichuru- ecaantoorune tocohaniha jecha, Cana Coaunera,’ naain cana suujua cuaain nihacachene. ³⁰ Inoaelu jetaote laaen, coitucureenihaluna jaun, niicha rautaaai ichaachane jana, inauheneeicha coarajerejetelu jetao, Cana Coaunera. Jana, enenete laaen, inae jinatihana jaan que tihana jaun, coitucuhin nere tonoraa, itolere sacutaain cachane coina berate. ³¹ Nitohaneein beratihana jaunte, inae Cojoanonaaque banihatein- niicha rucujuei que tihane bana, caa chaauruatane que, satiinneinichaachene coareein Cana Coaunera, esinaae rauhijiriin rai cachaneein neein- caohachaaain suujua coaraauru coitucuha- nii leeinjiin cacha janijiin niicha ranojoi

aina cuaaine coina. Niite raotojoein coitucuhacache, aca rai, nii ichaeraanu que, oo caje ichateein nihalune jaun,” nae jetao Faboro.

³² Niritiin, oo caje ichanarichain cachane biha Faborone jaun jetaote, oo baiha ichanaain nenea nainiha cachane esenetaaurenihana jaun jetao, batocure tabaauru. Jana leeochoaauru jetaote:

“Leeocha banana, ii ere aoharihacaanuhincha,” naaure jetao Faboro rai.

³³ Niritocuruha raine jaun jetaote, cuu ratirinajaain amuhe jetao, jelai caje Faboro.

³⁴ Nii jana, tabaauru jetaote, esenetaauruhana jaun, caaijie cuure. Nii jana jetaote, cuu acaauru aina cue leeinjiin cacha- Dionisio. Nii jetaote, nii ita taojiaauruna jaan-Areopago- netaojianacaauru bichauhenaneein, niha chatohanaine rucuherraneein nenaane. Chaen leeinjiin ene- Damarisineein curuajai, chaen leeochoaauru naaonjoainuri jetao, Faboro caaijie cuure.

18

Coriintoo turuha Faborone

¹ Nii baiha jetaote, nii Atena caje amuhin, Coriintoo cue- Faboro. ² Cuu jetaote, Poonto batane caje unaa- leeinjiin Jorio- Aquila neein curuajai aina, ita ruure. Aca jetaote, rai comasai- Firisila aina, enanejeein Italia caje turuhin neure Coriintoo. Nii bana, Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa- eenferadoro neein nenea- Culaodio, nii Roma caje, satiin mituuruha Jorioocurune coina, mijieinetiin aitohane jaun jetao, jelai caje mituure. Nii jana jetaote, acaauru rene turuha cue jetao, Faboro. ³ Jerichanejeein, acaauru rijijieein, jacari caje lohanarinu que, acaauru ichanaa que amihaniha acaen-tonaina jaun- coaranaaca cue Faboro, cuu acaauru aina neein, jiniiquiin acaauru aina amihanihane coina. ⁴ Cuu jetaote, nebetacanaa cojoanonaa bana naineein, ita taojiaain- Cana Coaunera bajaauruha Jorioocuruna jaan loreri- sinacoca asae turuha cuhin nejesina ne Faboro. Cuu Jesocurisito beratenojoi beebejeein, Jorioocuru relaain, Jorioniheichurune maajeein relaane, esenetana nainecuruhane coina.

⁵ Inae Masedonia batane caje, rene turuuruha Silasi aina Timoteeocurune jana jetaote, jacari caje lohanarinu namihaneeo jianeein, Cana Curuaanaacha beratenojoi benaacha que ne Faboro, rauhijiriin, aitoha Cana Coaunera Quiricha Inoesi cuhanene rijitojoein: “Jesosote esinaae rauhijiriin canaacha cohajei Mesihasi ne,” naain coitucuruha Jorioocurune coina. ⁶ Ne jetaote, rautaaurenihana jaun, aina obajeein cotaain, Faboro necoeje chanuure Jorioocuru. Nii jaun jetaote, rautaaureniha Jorioocuruna jaun, jelai caje mituhane, cojounacanu que jetao, cuu cajione romaromaain jetao,

“Inaraacha jerei ineeinte, caseteconein nitajeriquicheeincha. Inae canu enene caje coauneein, cha ujuaihoneein nihaaunra. Inarate, nii ujuaihoneein neeiche. Inae aihane amuhanu. Ena caje coauneeine Jorioniheichuru rene aihane cureeunnicha,” nae jetao Faboro, Jorioocuru rai.

⁷ Nitohaneein, nii ita taojiaauruhana jaan sinacoca caje mituhin jetaote, rohan nenea- leeiinjiin cacha- Tisio Josto loreri asae turuha cue Faboro. Nii cacha jetao, Jorionihei. Ne jetaote, esiaaen rauhijiriin laaen Cana Coaunera ere esenetaain corojeein, tonoraera ne. ⁸ Nitohaneein jetaote, sinacoca curuaanaa- Curisifo, saain rai bereecuru, rai comasai, saain rai loreri asae nenacaauru aina jiniiquiin, Cana Curuaanaa ere esenetaaure. Nitohaneein jetaote, arajii- Coriinto cocoaichanecuruhane jetao, beebejiha Faborone aonaain esenetaauruhana jaun, baotisanajoineein neure.

⁹ Le janotiin cuhane jetaote, coetacai rijitojoein jetao, Faboro siniha cue Cana Curuaanaa. Sinihu, rai ecocohin jetaote: “Coaa canu ere beebejeeine jianihara. Jiaohine casiin jianeeinera. ¹⁰ Canuna, ii aina nereeunnicha. Nerihaain, caohachananejeein chatohanein cheterata, cau, caa nese que neeuruha arajiiin canu cachaaurune jaunne ichei aitoonra,” nae jetao, Cana Curuaanaa, Faboro sinihu. ¹¹ Nii jaun jetaote,

coroata jaanacai cataaun tiaain jetao, nii Coriintoo neein, jelai cocoaichacuru rai, Cana Coaunera ere beebeje jetao Faboro.

¹² Ne jetaote, Acaiha batane coberenadoro neein niha Calioonne jana jetao, Faboro aina nejerateein jetao, ita taojiaaure Jorioocuru. Nitohaneein, ita taojiaain jetaote, Faboro mucuhin amaaure, ita colurujueeuruhana jaan coloheri- *tribonal* asae.

¹³ Nitohaneein, mucuhin amaaain, coberenadoro acatiha turuaain jetaote:

“Caa cachate, cachaauru suujua tacaain, nejelauneei Cana Coaunera corojeein tonoraauruha cachaaurune jereein ne, cana rai cocoaeraa nitohanai ichaonaane saijieein, rautanaa cojoaelanaalara,” naauruhane jana, ¹⁴ cuu irihane coina, aonajiha Faborone jana jetaote, cuu Jorioocuru cotaicha rijitiin jetao:

“Jataain baaso ichaain, sonajaaain jaohin, naaonjoaain que inara ere nihane jana nihanena, nainereein canu rohecaichene latelanaala, jeriquichene rijijieein, inara Joronequichene aonacaaun tonajelanaalanera. ¹⁵ Nena, inara aohana naineneein, joareein, nitohaniha inara ichaona jaun aitiin, inara raajenihane inaraacha coacui que aitocohichene jaunra. Inara nii rucuhuche. Coatia canu, nii que enonaa nainihaaun, nitohanai rucuherranu que nenihanune jaun,” naain jetao, ¹⁶ nii ita colurujueeuruhana jaan coloheri- *tribonal* caje, nii Jorioocuru sitae, coberenadoro Calioon.

¹⁷ Nii jaun jetaote, sinacoca curuaanaa- Sosenesi mucuhin jetao, faohacure, nii ita colurujueeuruhana jaan coloheri- *tribonal* acatiha teein. Ne jetaote: “Coaraain nainauruinaera,” naain jetao cuu coarajenajae coberenadoro- Calioon.

Antioquihau cauhin, jelai caje nacoauneein misioneroneein cuhane nichata satiha Faborone

¹⁸ Araai janohin, Coriintoo nihane baiha jetaote, Jesocurisito coreniha- cana nejeraauru rai necoeure jetao, Aquila- chaen rai sinijiera Firisila, naaonjoaain aina jiniiquiin- Faboro, Siria bataneu cuuruhane coina. Nitohaneein cuhin jetaote, cucuana cuhane cuujueein, Sencurea turuhin jetao, caje amuhane coina bote cuhane fau rai, rai couturi loroaecaain joerate jetao Faboro, Cana Coaunera rai naitoonjoanlu nainane cojounacaneein. ¹⁹ Nitohaneein cuhin, inae Efesoo turuhin jetaote, cuu Aquila ratiri, rai sinijiera Firisila aina. Nitohaneein cuu ratiriinajaain jetaote, naain nena sinacoca asae turuha cue jetao- Faboro. Cuu turuhin jetaote, enohin cuu nenacaauru- ita taojiaeraauru- Jorioocuru rai ereerejeein jetao, relanajae Faboro. ²⁰ Nii jaun jetaote, cuu carajaain acauru aina nihane coina, Faboro chunaure. Ne jetaote, ainaa jere- lanaala, acauru rai:

²¹ “Jeriha, Cana Coaunera nena, caa baiha inara rene turuha ureunicha,” naain jetao necoe acauru rai Faboro.

Nitohaneein, necoein jetaote, leinjiin bote cuhane fauhin, Efeso caje amuhe Faboro.

²² Nitohaneein amuhin jetaote, Sesareea turuhin, jelai caje coauneein, atane choae cuhin, Jerosaleeun turuha cue Faboro, cuu nenacaauru Jesocurisito ranojoinunru coaraane coina. Nii baiha jetaote, caje Antioquihau cue jetao- Faboro. ²³ Nii baiha carajaajoaain neein jetaote, coaiten amuhemuhena nunuhetein, itolere Galasia batane, Firijia batane, naaonjoainuri sacutaain amuhemujueein, Jesocurisito esenetaeraauru suujuatein, acauru suujua laraarajae jetao Faboro.

Efesoo Jesocurisito que ereerejiha Aforone

²⁴ Nii jana jetaote, amuhemuheca Faborone naniha, Efesoo turuhe jetao, leinjiin cacha- Alejaandiria cocoaicha- Aforoneein curuajai. Nii jetaote, caohatiin Cana Coaunera Quiricha Inoasi coitucuhin, raotojoein ereerejeein, cacha relanaa coitucue jetao. ²⁵ Aca jetaote, esinae rauhijiriin, Cana Curuaanaa aitoonjoa coitucuhin, esenetaain, tonoraain nenaane. Nii jaun jetaote, raotojoein ereerejeein corojeein, rauhi cuhane cuuain, Jesimo aitoonjoa beebejeein, que cacha relae. Ne jetaote, Jesocurisito esenetaeraauru rai, rai Suujue tiha Cana Coaunerane coitucuhelanaala,

acaihanejeein Cana Coaunera ere tonoraera neein niha cachane coujounacanu que, cacha baotisaa Joaan neecha coitucuujiha natiin jetao, nitohaneein cacha relae jetao, Aforo. ²⁶ Nitohaneein jetaote, chaque tonaje lanaala, ita taojiaauruha Jorioocuruna jaan loreri- sinacoca asae cacha relae, satiin aonajera urichoo. Nii jana cuu neein aonajiha Aquila, rai sinijiera Firisila ainane jaun jetao, cotijiaain bujuaihu amaain jetao, rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein jetao, beeure Aforo rai, jelai amuritoheriin coitucuhane coina. ²⁷ Nii baiha jetaote, Acaiha batane cunaa jeriha- Aforone jaun jetao, quiricha laenaain, aina letoaaure, nii Acaiha nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru rai, caohachaain belaaain raauruhane coina. Inae Acaiha turuhin jetaote, Cana Coauneraacha belainojoinnein- Jesocurisito- esenetaeraauru coroatajane jetao, jataain Aforo. ²⁸ Nitohaneein jetaote, rauhi coaraain, rauhi cuhane cuaain, Jorioocuru rai ere, satiin aonajera urichoo. Nitohaneein, acaauru rai ereerejeein jetaote, acaauru rai Cana Coaunera Quiricha Inoasi ereretae jetao, Cana Coaunera jerenohineein, letononeein Mesihasi niha Jesoso ne que, aitoha Cana Coaunerane beein. Nii jaun jetaote, chunijiu cuaain tonaain Aforo batiin tonaain erenaa nainecurene jetao, Jorioocuru, acaauru que coarateein aitohana jaun.

19

Efeso turuha Faborone

¹ Coriintoo niha Aforone nainiha jetaote, Efeso cue Faboro. Efeso turuhane coina jetaote, ichatane tabai ucuuno que iniin, ichatane tabai choae situhin, turuha cue jetao, Efeso Faboro. Cuu jetaote, le laurijieein Jesocurisito esentaeraauru aina ita eruure jetao. ² Nitohaneein, runajaain jetaote, acaauru rai:

“Tana, Jesocurisito esenetaichene nunuheteichene bana, inae Cana Coaunera Suujue raain neecheluneta,” naain acaauru caje bajaa Faborone jana jetaote:

“Aihahacaanuta. Coatia chaabana niritiin, esenetaeraauru rai, rai Suujue tiha Cana Coaunerane coitucuhaacaanuta,” naain tonoraauruhane jaun jetaote:

³ “Chatohanai quetjijan, baotisanoinnein neecheta,” naain bajaa Faborone jana jetaote:

“Cacha baotisaain coujunacatihalu Joanne rijijieeinchate, canacaanu coujounacatein neurelura,” naain tonoraauruhane jaun jetaote:

⁴ “Aiha chuhisicha. Nii Joante chuisi rauhijiriin Cana Coaunera esenetaeraauru coujounacaatelu baotisaain. Chaentechu nii caaijie turuheneeni- Jesoso esenetaauruha saain cachaaurune coina beebejelu,” naain beebejiha acaauru rai Faborone jaun jetaote, ⁵ Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha, inae baotisaain coujounacatenohineein neure. ⁶ Chaen, acaauru choae biji merecaain, Cana Coaunera bajaa Faborone jana jetaote, acaauru choae fauha uha Cana Coaunera Suujuena jaun, itolere nejelau ere que ereein, aitoroatiha Cana Coaunerane beebejeeure. Nitohaneein jetaote, rai nere cuhanene maajeein Cana Coaunera beratenojoi ita rai beebejeeure. ⁷ Itolereenein jetaote, lechoonca coroatajaare, nii cachaauru- Cana Coaunera Suujue raeracuru.

⁸ Nichata ateein, cuu neein jetaote, netaojiaauruha- Jorioocuruna jaan loreri- sinacoca asae cuhin, Cana Coaunera ere beebeje jetao, Faboro, chaque casilanaala. Cuu jetaote, “Naojoarichaaain nii Cana Coaunera Cojoanonaa- Ena Turunaa,” naain beebeje, esenetaauruha cachaaurune coina. ⁹ Ne jetaote, tabaauru, nechu jataain, cotaiha esenetana jerecurenihana jaun, esenetana jerelanaala jetao, satiin aonajeurer urichoo baasoneein, nii Ena Turunaa Ichaonaa que ereeuruhane jaun jetao, cuu ratirinajaain, cachaauru relaa- leeinjiin cacha- Tiranoneein curuajaine jaan- coloheri asaae, nii Jesocurisito esenetaeraauru- jitariin amaain jetao, nelonae Faboro. Cuu jetaote, cojoanoonetojoein, Cana Coaunera ere beebeje jetao, Faboro. ¹⁰ Nitohaneein jetaote, cuu coroata jaanacaain, cacha relaane jaun jetao, Asia batane sacutaain

nenacaauru, Jorioocuru, Jorioniheichurune majeeinchuru, Cana Curuaanaa aitojoan beebejiha Faborona jaun, aonacure.

¹¹ Nitohanihana jaun jetaote, Faboro aina cuaain jetao, itolere cojoaelanaacojoai ichaain jetao, cachaauru notajae- Cana Coaunera. ¹² Nitohaneein coroatajaniha Cana Coaunerana jaun jetaote, Faboro que, cajione turuaain, amaaain jetao, cunait-enacaauru dadaauruhane jetao, nerautaaure- itolere cunai caaun cunaitenacaauru, itolere coitucuhichuru ichanaaneeinchuru- cunaitenacaauru caje jetaote, nii coitucuhichuru sitae.

¹³ Nii jana jetaote, neeurelu- benaneneein nenacaauru- Jorioocuru- amuhemujueein- moconajaera ichanaaneein cunaitenacaauru rautaeraniha nenacaauru. Niichuru jetaote, “Jesoso coreniha mituuche,” naain, nii suujua cuhane moconajaera letono sirichaaauru caje sitaauruhane coina jetao, coacuhin, ichaa Faborone rijijieein jetao, nii moconajaera ichanohineein coitucuhuhi que, cojoeonacaauru rai jetao: “Faboro- hacha beebejei- Jesoso coreniha, nii cacha caje mituhin amuura,” naaure jetao.

¹⁴ Leeinjiin Jorio- Esesebaneein curuajai calaohichuru- caaunsineein nenacaauru jetaote, nitohanecure. Nii Esesebate, saseredotecuru curuaanaaneein ne. ¹⁵ Ne jetaote, coitucuhichuru sitanaa jerecuruha, que cojoeonaa cajene jana jetao:

“Canuna, Jesoso coitucuhin, Faborone maajeein coitucuunra. Jana laaen, inara coitucuhaaun. Cha nequiche chaainti inarata,” ¹⁶ naa nii cacha suujueniha netiin- nii coitucuhuhine rijieeoritiin jetaote, acaauru choae tacaatiin jetao, sonajae jetao, acaauru amuritiin nunujuetohana jaun jetao, banejelanaala jataain cunaitanajaain, jitariin acaauru cajionene majeein, caohachanainejeein, soaisoairiin sonajae jetao, nii coitucuhuhi que- cojoeona cacha. Nii jaun jetaote, machorojoa machorojoaain jetao, nii neeurunajaa loreri caje jetao, soroore. ¹⁷ Nii nitohanihana jaun jetaote, satiin- nii Efesoo nenacaauru Jorioocuru, Jorioniheichuru, naaonjoaihunri- satiin, nii coitucuhin casihure. Nii jaun jetaote, itolereneein, Cana Coaunera Calaohi niha Cana Curuaanaa- Jesocurisitone coitucuure jetao, beebejeeuruhane jaun.

¹⁸ Nitohaneein jetaote, arajiin cachaauru nii coaraain esenetaeraauru, satiin, aon- ajeeuruha cachaaurune jana jetao, jauriaa jaiti coitucuelanaala itolere baaso- acaauruhacha ichai beeuru jetao, jitariin caohachanainejeein. ¹⁹ Chaen, arajiin benanecuru jetaote, nii nerelaauruhana jaan- acaauru quiricha jitariin uhaain jetao, satiin coara- jeeurera notaracae teein, jitariin mocoore. Nii acaauruhacha moco- acaauru quiricha core rocooruhane jana jetaote, saquichoonca oaraacani, acaauru coriquineein jataain coretineein jetao mitue rai core. ²⁰ Nii jaun jetaote, itolere sacutaain, jelai amuritoheriin Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaain jetao neeure cachaauru. Nii jaun jetaote, esinaae rauhijiriin nelateein- itolere ichaa- Cana Coaunerane coaracuuruhane jaun jetao, leeochoauru cachaauru netonoai esenetaaure.

²¹ Nii nitohanihane baiha jetaote, coaiten Masedonia, Acaiha, naaonjoaihunri, cunaa jere jetao, Faboro, nii caje cuaain, Jerosaleeun cuhin, caje coauneein Romaun cunaa jerihane jaun. ²² Nitohaneein coacuhin jetaote, ichoaichania coroatajai- coroatajaneraauru- Timoteo, Erasto, naaonjoaihunri letoae jetao, Masedoniau, Faboro, turuha curichaaine beeuruha- ichoaichaniha, amaaine coina. Nitohaneein, ichoaichania letoanajaain jetaote, nii Asia batane que nedae jetao, Faboro.

Faboro aina, rai corihacuru que nejerateein, ita rerohecaauruha Efesoo nenacaaurune

²³ Nii bana jetaote, satiin- nii Efesoo nenacaauru jetao, ita que nejerateein, ita rerohe- caaure nejesinajeein, nii Ena Turunaa Ichaonaa que, acaauru relaauruhane jana, esenetaauruhane coreniha. ²⁴ Leeinjiin cacha- Demetirioneein curuajai- coata que amihanenaa jetaote, nii leratera ne. Nii Demetirio jetaote, itolere ecaantoneenanain ichae jetao, coata caje, nii acaauru chosineein- acaauruhacha tei- eneneein nena- Aretemi- asa rai Teenforo cojounaca sirijiacoaain. Nii que coretiin que cachaauru rai necoreteein

jetaote, nii aina amihanenacaauru coretenajaque jetao, jataain coretiin. ²⁵ Nii Demetirio jetaote, jitariin coroatajaneraauru cotijiae jetao, leecha cachaauru- acaauru rijijieein- jelai- ecaanto icharaneein- amihanenacaauru cotijiaain jetao, acaauru rai jetao:

“Niha naonjoaain- raotojoein amihanein- raotojoein ichaohacachenajaan- cana amihaneeo core aasaerane jaunna, inara cotijiaaun, nii que erena coinara,” nae jetao, nii coata caje- ecaanto ichaera- Demetirio. ²⁶ Niritiin jetaote: “Inara netonaite, raotojoein coitucuhin, inara uricho que, nii aonaain neeichera. Nii Faboro naain acaauruhacha curuaatei cachate, cajianeein amuhemujuein, cachaauru rai: ‘Nelatihejie caa canaacha ichai- cacha ichanohineein nena- cana chosicha.’ naain, arajii cachaauru rai bihana jaun jetaote, inae esenetaaure arajiin cachaauru. Coatia leeinjiin cau Efesohacha nitohanai ichaaita. Itolerenein, Asia batane sacutaae lalajeeinte, amuhemujuein, nii chosi esetaauruhane jiaanecuruha cachaaurune coina relanjaane jaun, esenetaacoaure. ²⁷ Niite laaen, jataain cana rai ulunaain nedaera. Nabana chunei, cana amihaneon coretena nainenihane, cana amihaneon niha natiinte, nitajenaa naine. Chaentechu, Asia batane sacutaain, satiin chauratane sacutaain coraenojoneein niha, jataain nelateein nihane corenihane saijieein, caa cana rai chosi- Aretemiasa que jaolecoorureein cachaaurura. Chaen inae turuuruhaain rai Teenforo asaae, coroaeca,” nae jetao Demetirio.

²⁸ Nii jaun jetaote, nii aonaain obajeein nujuae soaisoain jetao:

“Caohachaaain laraajiin neeine- Efeso cocoaichanichaachene- chosi- Aretemiasara,” naure jetao, nii coata que- amihanenacaauru.

²⁹ Nitohanein jetaote, cajiaaneein, ita cotaicha rijitiin jetao, nii coroatajai cachaauru- Faboro corianiha cunacaauru- Masedonia caje unacaauru- Caiho, chaen, nii leecha- Arisitaroconeein curuajai naajoaihunri curuataain jetao, codoonetiin mucuunajaain jetao, acaauru tararaain, ita taojiaain- chaelai coaracuruhana jaun- *teatro* neein acaauruhacha curuaateihu amanajaain jetao, ita taojiaeraauru acatiha jetao, tenajaa cuure. ³⁰ Nii jaun jetaote, acaauru coreniha enohin, cachaauru rai, iriha cunaa jeriha Faborone jana jetao, caohateure, ecu nenacaauru- Jesocurisito- esenetaeraauru, nabana, chatohanein teeuruhane coataa. ³¹ Nii cuu- Asia batane nenacaauru- cocoaianacaihuru tabaauru jetaote, Faboro belaichaauru nihana jaun jetaote, “Jiaonriha jera, nenoainera,” naerateure jetao. ³² Nii nainiha jetaote, nii ita taojiaauruhana jaun jetao, ita rai cajianeein nujuae soaichure jetao, ita rerohecaain. Jana, tabaauru jetaote, “Naaonjoaain cointe ne caa netaojianaara,” naain jetao, coitucuurene. ³³ Nii jaun jetaote, acaauru tabaauru jetao, “Naaonjoaana jaunte, nii rucuhecuruhane coina, netaojiaaure,” naain jetao, leeinjiin cacha- Alejaandoro neein curuajai rai, beeure. Nitohanein rai berateein jetaote, acaauru ajiniha teein jetao, Alejaandoro sarasaracaain amaure Jorioocuru, nii netaojianacaauru acatiha, cuu nichaauraain, nii ita rerohecaeraauru rai, iriha Jorioonecuruhane corenihane coina. Nii jaun jetaote, turuhin, nii netaojianacaauru rai jetao, biji sarasarari, curuatoroain aonajeeuruhane, acaauru rai, satiin urichoo, Jorioocuru coreniha, irihane coina. ³⁴ Nitohanein, irihane jana jetaote, nere cajeecha nainacorichure, acaentonai, Jorionihane que. Nitohanein, nainacoriin jetaote:

“Caohachaaain, laraajiin neeine, Efeso cocoaichanihakachene- chosi- Aretemiasara,” naure jetao, ita rai nujuaen soaajiin, carajaain, coroata oraain, acaauru chosi niha- Aretemiasa beuruhane jana, esenetaaureniha Jorioocurune coitucuuruhane jaun.

³⁵ Nii jana, nii neseeu- acaauru rai- chaelai que- ereeuruhane- laenaain rucuhara- “secretario” jetaote, inae aitoaha acaauru raine jaun, sitonaonjoauruhane jana jetao, acaauru rai:

“Aonacuche, Efeso nese cocoaichacuru. Satiin- itolere cachate, nii jataain- cana rai nelateein nenea- cana chosi loreri- Teenforo, chaen, nii dede caje- ajerineein Aretemi- asa tocohaneein nalunaane maajeein beraihane coina nenea- neein niha- caa nese co- coaichanihacachanene coitucuurera. ³⁶ Nihei chunei, nii que, ‘Nohanenaa,’ naain iriha chuneine jaanu. Nii jaun, inae nii jiaanecuchera. Coa obaecache. Coa caohachaain inara suujua coarihei amuneein, chatohaneein, baaso chana coaucachera. ³⁷ Coatia, chatonaain cana chosi que ereein, niheichu Teenforo asaae asijiauhin naaonjoaauruha caa inaraacha mucuhin inaraacha uhaauri- cachaaurune coalanaalata. ³⁸ Chatonaain, acaauru colurujueein niha, nii coata que amihanenaa- Demetirio, nii aina amihane- nacaauru ainane, taute neeure- nii rucuheraaunu que nenacaauru- joesiocuru, chaen, acaauru curuaanaacuru, naaonjoaihunri. Niha chunicoha, acaauru coulurujuerane, taa, nii rucueraaunu que nenacaauru rene amanajaauchete, neruujueeuruhine, ecu le cachaauru jabereco coreniha irihane coinara. ³⁹ Niha esinaae rauhijiriin chato- hanaine, rucuhena jerequichene, satiin cocoinanacaihuru aina, ita taojiaain, nii rucujueein neechera. Nii banate, esinaae rauhijiriin, caohachaain ita taojiana esineneein rucuhericuicheeincha. ⁴⁰ Jana, jerichanejeein, sacunaa coaquichenete, cana colurujuenaa nainecurureein, ‘Cana jecha cachaauru suujua rohecache,’ naain. Nii quete, jataain lunaain nihacachera. Charijieein nejeein, coitucuhin, cana caje, ‘Chatoaneein, lerateein, ita rohecaureta,’ naain bajaauruha cocoinanacaihurune, tonaainte berichaacheta,” naain jetao:

⁴¹ “Chajaaincha cauhachanichuchera,” nae acaauru rai, nii chaelai que ereeuruha nii neseeu nenacaaurune- laenaain- rucuhera.

20

Masedonia, Curesia, naaonjoaihunri turuha cuha Faborone

¹ Inae nitohaneein, cajianeein, ita rohecaauruhane jianecuruhane baiha jetaote, jitariin, nii Jesocurisito coitucuurera cotijiaain jetao, suujuatenajae- Faboro. Nitohaneein, suujuatenajaane baiha jetaote, acaauru rai necoein, Masedonia batane cue jetao. ² Cuu jetaote, neseeu neseeu naineein, cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru rene bedaenein, cuu acaauru suujuateein, jelai amurito- heriin Jesocurisito esenetaauruhane coina, acaauru rai ereereje Faboro. Nitohaneein, acaauru rai ererejeein, acaauru suujua lararajihane baiha jetaote, Curesia batane cue jetao Faboro. ³ Nitohaneein, Curesia batane turuhin jetaote, cuu ne nichata ateein. Cuu nichata ateein nihane baiha jetaote, inae Siriauhane coina, bote cuhane fau rai, nihane jana jetaote, que necosuujuaauruha Jorioocurune coitucuriin jetao, jelaiha atane ichoae cauha cunaa jere jetao, nacoauneein Masedonia choae situhin cuhin, Faboro. ⁴ Nii janate, canacaanu corihaniha uure, Berea cocoaicha- Firo calaohi Sofate, chaen Tesaloneca cocoaichacuru- Arisitaroco aina Secoondo, chaen Derebe caje unaa Caiho, chaen Timoteo, chaen Asia batane caje unacaauru- Tiquico aina- Torofimo, naaonjoaihunri. ⁵ Satiin niichurute, ichoachania amain, Toroasihu, canacaanu cohaca cuure, Masedoniau canacaanu ratiriin. ⁶ Nii janana, canacaanu, Filipino caje nesaruhacaanu, leeinjiin bote cuhane, jorerera colane ichanohi faan quihuruhana jaan cojoanona- Fasocaa beseta bitoacaanune baiha. Nitohaneein nesaruhin cuhina, saogui janone cuhane, turuha cuhacaanu Toroasihu. Cuuna canacaanu cohacuruha, nii ichoachania cunacaauru- Jesocurisito coreniha- cana nejeraauruna jaun, cuu erunajaacaanu. Nii Toroasihuna, caaunsi janoneein nihacaanu.

Toroasihu nenacaauru rene bedainiha Faborone

⁷ Cuuna, semana nunuhe cojoanona bana ita taojiacaanu, cana coreniha ohalune coaucuruha, satiin esenetaeraaurune coina, faan chaluhin quihaluh- Jesocurisitone

rijijeein, ita aina jiniiquiin faan chaluhin quihacaanune coina. Nitohaneein netao-
 jiaacaanune janate, Jesocurisito coreniha cana nejeraauru rai, carajaain itolere que,
 dede cataaun tiaain, ereereje Faboro, nii cojoanoo, jelai caje amuhane nihane jaun.
⁸ Nitohaneeina, leeinjiin lorero ucuunetiin nena nichata coarana saatonu que, netao-
 jiacaanu. Cuurute, nihacoae arajiin conooru, moconojoineein. ⁹ Nii janate, jelai caje
 nemarote, leeinjiin enamanaa- Eoticoneein curuajai. Acujua laajoiri bacuujuaniha
 lauhequuin, cuu carajaain ereereeca Faborone aonajihana jaunte, amuritooriha sinire-
 nana jaun, nemarote, nii lorero ucuunetiin nena nichata coarana caje. Nii janate,
 soroneein fauhin, michuuruhane jana, inae ohe nii enamanaa. ¹⁰ Nii jaunte, fauhin nii
 enamanaa que baluunetiin, cuu nenacaauru cana nejeraauru rai:

“Cooa nesoonetohachera. Esinaaete niqiu inae ohera. Nete, inae ichanaera,” nae
 Faboro.

¹¹ Nii baihate, jelaiha iniin, faan beeunebeeunein chaluhin quihane baiha, coaiteen
 janohajeein ereereecane baihate, inae jelai amue. ¹² Nitohaneein, nemaroteein oha nii
 enamanaane jana, oo caje ichatiha Faboro aina cuaain Cana Coaunerane jaunte, jataain
 que nelararajiaure.

Toroasi cajene Miletoo cuhacaanu.

¹³ Nii janana, ichoaichania bote cuhane cuhin, Asoo, Faboro cohaca cuhacaanu, aca
 nitohaneein jereein, atane ichoae cuhana jaun. ¹⁴ Inae nii Asoo, ita ruhacaanune janate,
 canacaanu aina, bote cuhane faain cue Faboro, Mitileneu. ¹⁵ Jelai caje nesaruhinna,
 cojoanoo Quihoo situha cuhacaanu. Nii cajena, le janohin turuha cuhacaanu, Saamo
 cofauhanau. Cajena cojoanoo cuhin, turuhacaanu Miletoo. ¹⁶ Asiau jeroon cuhin,
 carajanaa jerenihana jaunte, Efesoo cunaa jerene Faboro, Jorioonecuruhane beseta-
 Feentecosetesi bana Jerosaleeun nena jerihana jaun, chajaojoaain Jerosaleeun tu-
 ruhane coina.

Efesoo nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru- bichauhenaauru rai ereerejiha Faborone

¹⁷ Inae Miletoo turuhinte, jelai caje coauneein, Efesoo nenacaauru- Jesocurisito
 ranojoihunru bichauhenaauru cotiharate Faboro. ¹⁸ Inae turuuruha nii niicha coti-
 harateeurine janate, acaauru rai:

“Cau caa- Asia batane que turuhanune caje coauneein, inara ainaacha ichaohanu-
 lune jaunte, inara raotojoein canu ichao coitucuhichera. ¹⁹ Itolere janonaa banana,
 joareein cacha rijijeein inara aina amuhemujueein, Cana Curuaanaacha jerenohi
 ichajeein nerejetoonlu, casuujua fononoichuru, itolere necairichanaa abaantaain,
 canasinee rijitocuruha Jorioocurune abaantaain. ²⁰ Nena, atiin jianelanaala, inara
 caohachanu que, tabaauru que inara lorero asae, tabaauru que nenaanaja cataaun,
 naaonjoaihun teinchuru, satiin aonajeeurera urichoo inara rai, Cana Coaunera ere
 beebejeein, inara relarejetoonlu. ²¹ Chaen nechuu, Jorioocuru rai, Joriooniheichuru,
 naaonjoaihunri raine maajeein: ‘Coaiteen enacoauneein Cana Coaunera ere tonoraain,
 rai Calaohi- Jesocurisito netonoai esenetaain tonoraachera,’ narejetoonlura. ²² Enana
 laen, inae Jerosaleeun cureeuni, ucuae caletoha Cana Coaunera Suujuene jaun. ‘Naaon-
 joarichaauni cuura,’ naain coitucuelanaalana, caa cureeunicha. ²³ Leeinjiin, ne-
 seeuru naineein, cuhanunejaauru naineeinchurute, cuu turuhanune, caresero cuhane
 caenoaain, cacairichaururichaaaine benajaque canu rai, Cana Coaunera Suujue, acai-
 hanejei niichane coitucuujuueun. ²⁴ Nena, chaque tonajeneun. Coatia chaque
 nelatihei canu rai, canu ichao. Nenacaenajian, cacairichauruhane que nelararajiaain,
 rachoojoein caletooa Cana Coaunera Calaohi- Jesocurisitona jaan nainana jereun.
 Niicha beratei- erenaa caohati beebejeein, jataain cacha belaiha Cana Coaunerane
 maajeeinna beebejereunni.

²⁵ Esinae rauhijiriine, satiin, cau neniquichene raina, beeoricheeuni, Cana Coaunera Janonaa beebejihanune aonajera neeichene, coatia inae chunei enacoauneein caco-hararihaain. ²⁶ Nii jaunna, enene inara rai aitona jereeun, rauhijiriin, nihei chunei coreniha, cha ujuaihoneein nenerihanuhine jaun, ²⁷ nii chunei que suujuelanaala, satiin cacha urichoo, Cana Coauneraacha jerei beebejihanune jaunna, cha ujuaihoneein nenereeeunni. ²⁸ Aihana jaun, itolere que nainaaain, necohalajiin, caohachaain necoeraain neein, Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru beraihuche, acaauru coreniha, coroso que ohalu rai Calaohine jaun. Niicha ranojoihunru beraichanu quete, inara cotijiaain, nii beraichaanu que inara te Cana Coaunera Suujue. ²⁹ Inae amuhanune baihate, turuha uurureein nechu aansai ataibinaaeneein cacha quicha rijijieein nenacaaurucachaauru, nechu jataaen Jesocurisito ranojoihunru itajeene rijitiin. ³⁰ Chaente, inara tabaauru nihanatiin, nechu jataaen joaereein caje rocohin, relaa cuurureein, nii casaje esenetaain, acaauru aina cuuruha Jesocurisito ranojoihunrunne coina. Nitohaneente, nechu jataaen casaje que, cacha relaa cuurureein, suujua caje rocohin. ³¹ Nii jaun, inara aina, nichata ajaanacaain nihanune bana, cojoanoo netojoein, janotiin inetojoeinchuru, inara suujuaterejetocaaunlu, casuujua fononohine coacuhin, que nainaaain necohalajiin ichaooche.

³² Nii jaun, Jesocurisito coreniha- canejeraneein nenacaauru, caa inara rai- quiicha beebejei- naitoonjoa nerete, inara coroatajanereein, jelai amuritoheriin caohachaain coitucuhin, esenetaichene coina. Cana Coaunerate naine satiin rai cachaneein neeninuru rai aitohane tocohaneein, inara coroatajanihane, nitohaneein coitucuhin esenetaeraauru coroatajanihane coina aitohaluna jaun. ³³ Coatia, canu caohachanu que, inara relarejetohaaunlu, nirijieein core colane. Nieichu, chunei cacha cajione bajarejetohaaunlu. ³⁴ Nii jaunte, inara raotojoein, cacoii que amihaneein quiicha latei raain, canu aina nenacaauru rai netonaine, acaauruhacha lateine majeein ranune coaraain coitucuhichelu. ³⁵ Nitohaneein, inara netonai, itolere janonaa bana ichaohichene coinana, inara que coarateein, inara rai aitoraatoonlu, chaelai que jataaen carichainejeein nenacaauru coroatajanequichene coina: ‘Nenacaetejian, tihacane, raacane amuritoheriin raotojoein nenea nainichaa, chaelai que, cairichainejeein nenea rai, cha teein coroatajanichaane.’ naain cana relaalulu Cana Coaunera Calaohi Jesusone coacuhin ichaquichene coina,” naain jetao, acaauru suujuate Faboro.

³⁶ Niritoha, acaauru raine baihate, neseonraain, acaauru aina jiniiquiin Cana Coaunera bajae Faboro. ³⁷ Nitohanihane janate, satiin Faboro que baalu balu- uneeinchuru, loalocoaainchuru coisichure. ³⁸ “Inae caachanijia cacoharariichenera,” naain rauhijiriin biha Faborone jaunte, jataain coinaderaaure. Nii baihate, corianiha cuure, nii cunaa jerihana jaan- bote nenajaun tiaain.

21

Jerosaleeun cuha Faborone

¹ Nitohaneein, cuu Jesocurisito coreniha cana nejeraauru ratiriin, leinjiin bote cuhane fauhin, cucuana cuhane, rauhijiriin cuhinna, Cos cobenau turuha cuhacaanu. Nii cojoanoona, Rodasi cobenau turuhacaanu. Jelai caje coauneeina, turuha cuhacaanu, Patara neseeu. ² Nii Patarauna, leecha bote Fenisiau cunaa eruhin, cuhane fauhin cuhacaanu. ³ Nitohaneein cuhinna, Chifere cobena coarajeein situujihacaanu. Caje situhinna, cana ajaabiji nichajai que tacaain, nii Chifere ratiriin cuhacaanu, rauhijiriin Siria batane tiaain. Nii Siria auhaniha nenea Tiro cofauhanau, niicha amai rucuhele ratirihane niha nii botena jauna, cuu najauriha cuhacaanu. ⁴ Cuuna, nii Tiro neseu, Jesocurisito esenetaeraauru eruhin, acaauru aina caaunsi janoneein nihacaanu. Nii janate, acaauru que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun, coitucuhin, Jerosaleeun cuha Faborone caohateeure. ⁵ Nena, caaunsi janoneein, cuu,

acaauru aina nihacaanune baiha, inae jelai caje amuhacaanu. Nii janate, sating, canacaanu corianiha uure, acaauru sinijieraauru, acaauru bereecuru, naaonjoaihunri aina jiniiquiin, naain nii nese bujuau tiaain. Cuuna, carene ichoae, acaauru aina neseonraain, Cana Coanera bajaacaanu. ⁶ Nii baihana, acaauru rai necoein, bote cuhane fauha cuhacaanu. Nii janate, inae acaauru netonai, nenajaun cauha cuure, canacaanu que janoriin.

⁷ Tiro caje cuhinna, cucuana cuhaneeincha cuujueein Tolemaidau turuhacaanu. Nii Tolemaidauna turuhin, cuu Jesocurisito coreniha- cana nejeraauru eruhin, acaauru neeuruhane coitucuhin, cuu acaauru aina nihacaanu, le janohin. ⁸ Nii cojoanoonna, jelai caje nesaruhin cuhin, Sesareea turuha cuhacaanu. Cuu turuhinna, Ferifi rene turuha cuhacaanu. Acate, Jesocurisito coitucuuruha cachaaurune coina amuhemujueein- Jesocurisito bera- “evangelista” neein afosotooru coroatajaneraauru caaunsine ne. ⁹ Nii Ferifite, jenaain cacunuque, ichauhenanihacoaain lanaquelanaala. Nii Ferifi cacunucurute, Cana Coanera caje erenaa raain- cacha rai beeurera- *profetacuru* ne. ¹⁰ Inae janojanoheriin, cuu nihacaanune janate, tajiha turuha uhe Jodea caje, Cana Coanera caje erenaa raain- cachaauru rai bera- *profeta* Acabo. ¹¹ Acate, canacaanu rene turuhin, Faboro ichora raoriin, canacaanu acatiha, raajenhane biji aina tijia taotaain nichojoaainte:

“Cana Coanera Suujuete, carai be. Catohaneein jetaote, Jerosaleeun, caa ichora erora teein, nejelau ataneu nenacaauru bijihu tiha cuurureein Jorioocurura,” ¹² naain, bihana jaunna, Jerosaleeun cuha Faborone caohatihacaanu, nii Sesareea nenacaauru aina, niqui. ¹³ Nete:

“Chanuna chanaain, canu inaderaaquiche. Canuna, itolere que jatoroaain neeun. Coatia, leinjiin canu ichojoaain, camaauruhaneicha coina jatoroaain nihaaun. Canuna naineen, Cana Curuaanaa Jesoso coreniha ohanu Jerosaleeunne,” naainte, canacaanu tonorae Faboro. ¹⁴ Nii jaunne, inae tonaain chunijihu cuaain caohatenaa nainenihacaanune jaun jihaneein:

“Coanete aihane, aina niicha jerei ichamiin- Cana Coaunerara,” naain jianichaanu. ¹⁵ Nii baihana, inae neruujueein Jerosaleeun cuhacaanu. ¹⁶ Nii janate, canacaanu corianiha uure nii Sesareea nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru tabaauru. Acaaurute, canacaanu amaure Chifere cocoaicha- Manasoon rene, cuu sinihacaanu ainane coina. Inae carajaa Jesocurisito esenetaera neein niha nii Manasoonne.

Saantiaao rene turuha cuha Faborone

¹⁷ Inae Jerosaleeun turuhacaanune janate, canacaanu corojeein, canacaanu raare, cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru. ¹⁸ Nii cojoanoote, canacaanu aina cuhin, Saantiaao rene turuha cuhe Faboro. Nii janate, cuu neeure sating Jesocurisito esenetaeraauru coaraneein nenacaauru- bichauhenaauru. ¹⁹ Nitohaneainte, nii jitariin acaauru neeuruhane coitucuhane baiha, acaauru rai jitariin nunuhe caje coaneein, itolere que aina cuaain, Jorioniheichuru netonoai coroatajaniha Cana Coaunerane beebeje Faboro. ²⁰ Nii jaunte: “Caohatoha Cana Coaunerara,” naain, Cana Coanera corojeein:

“Inae coaraai- ichaso. Arajii oharaancanei cana araachuru Jorioocuru netonoaite, esenetaare. Sating acaaurute, jataain cana rai nelatiha Moisesa aitoonjoane que aiting tonoraacachene jerecure. ²¹ Nete sating, nejelau ataneu nenacaauru- Jorioocuru rai jete, Moisesa aitoonjoa tonoraauruhane caohateein, quichanein nejanoha canaanaine, jabereco macohi cari saera teeuruhane caohateei, chaen cana ichaonijihanai que ichaauruhane jianein ichaauruhane coina jete aitoi, naain ii beure. ²² Tonareei jana, canacaanu rai, nii queta. Cha icharichaacheta. Sating cachate, cau turuhine coitucuha cureeincha. Nihei chunei coitucuelanaala nainejerinaainta. ²³ Aihana jaun, cana Jorionichaachene ichao rijjueein, ichaohine coitucuuruhane coina, cau caa jenaain

canacaanu aina nenacaauru- cana araaichuru, Cana Coaunera rai naitoonjoa nainacuruhane coina- nenacaauru ²⁴ amaaui ii jiniichaaincha. Chaen iitonoai, Jorioniheichuru jana neein iicha ichai caje nuculucohine coina, ii coturiji loroaecaain joerateein, nii ii aina unacaauruhacha teeninuuru- itolere coreteeute, rai coturiji loroaecaain joerate-naa nainecurumiincha. Nii banate: ‘Acaentonaite, Moisesa aitoonjoa tonorae. Aihana jaun chujian nohanihate, joenreein nere rocohin coulurujueeure.’ naaurureein-satiin cachaaurura. ²⁵ Nena laen, Joriooniheichuru netonai esenetaaurera rai, quiricha cuhane: ‘Coa acaauru chosineein acaauruhacha tei- ecaanto rai- inara araaichuru tenojoi- lenone quihachera. Nijiaonrihachu, ichana jabereco quiichenera. Nijiaonrihachu chaen, raro ruluhin sonojoin lenone niha natiin quiichenera. Nijiaonrihachu, nejelau ene- inara sinijierane lanaala nena aina ichaohichera.’ naain laenecaan-ulura,” naaure nii Saantiaao rene turuhin nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru coaaraauru Jorioocuru- bichauhenauru, Faboro rai.

Ita taojiaauruna jaan loreri- Teenforo asae Faboro mucuuruhane

²⁶ Nii jaunte, niritiin Faboro letoauruhana jaun, nii jenaain cuu nenacaauru- Jorioocuru amaain, nii cojoanoo Teenforo acatiha jetao, acaauru aina jiniiquiin neculucore. Nii baiha jetaote, Teenforo asae enohin jetao, “Naaonjoai banana, caa Cana Coaunera rai canacaanu aitoonjoa nainarichaanuhincha. Jana naaonjoaain banana, Cana Coaunera belaihacaanune jaan-itolere terichaanuhicha,” naain jetao bee Faboro.

²⁷ Inae caaunsi janone naiinane lalajeeuruhane jana jetaote, Teenforo asae Faboro eruhin, cachaauru suujua rohecaure- Asia batane caje unacaauru- Jorioocuru. Nitohaneein Teenforo asae Faboro eruhin jetaote, ²⁸ rene cuhin ruhanihajaaintiin leeochoauru Isaraelitaneuruhane cotijiaain, nujuae soaijiin:

“Canejeraauru, canacaanu coroatajanecuche. Caa cachate, itolere atane sacutaain, cacha relaa amuhemujuera. Itolere Jorionichaache neecha rautai que, nechu jataaen cana cairichaa, itolere Moisesa aitoonjoan tonoraacachene caohateein, chaen, caa ita taojiaain- Cana Coaunera bajanaanaja- Teenforo quene maajeein ereinchurura. Chaentechu, nejelau cachaauru- Curiecocuru cau enohain, caa ita taojiananaja- Teenforo aansaerate, jataaen colalajinacai niha, Cana Coaunera loreri nihana jaun natiincha,” naaure jetao.

²⁹ Jauriaa Efeso caje unaa Torofimo aina, nii neseu coaracuruhane jaun jetaotera, “Teenforo asae jecha nii Torofimo enoaelu Faboro,” naain aitocure.

³⁰ Nii jaun jetaote, cajihaneein suujua cuaain, satiin obajeein, soroneein ruhaneeure, satiin- nii neseu nenacaauru cachaauru, codoonetiin Faboro mucuuruhane coina. Nitohaneein inae mucuhin jetaote, tarataracaain mitaure, nii ita taojiaauruhane jaan Teenforo caje. Nitohaneein tarataracaain mitaain jetaote, enonaanaja- acujua fuhitocure jetao, ³¹ cuu atinanacaneein Faboro sooruhane coina, niqui.

Nii jana jetaote, le lauriin Romanocuru soondaro curuaanaa- comaandaanti rai beeorihure:

“Leinjiin ainate, satiin nejerateeure Jerosaleeun nenacaaurura,” naain jetao beeure.

³² Nii jaun jetaote, coitucuuriin luhecotariin nii rijieeoritiin, acaauru curuaanaacuru, acaauru rai soondarooru, naaonjoaain jitariin taojiaain jetao, soroneein cuhin, nii neeuruha cachaaurune jaun turuha cue comaandaanti. Nii acaauru curuaanaacuru, acaauru soondarooru, naaonjoaain aina cuha nii acaauru comaandaantine coariin jetaote, Faboro faohacuruhane jianecure. ³³ Nitohaneein cuhin jetaote, Faboro roha turuhin, Faboro mucuhin, coroatajai *cadena* que ichoharate. Nii baiha jetaote, acaauru caje bajae:

“Chatohanaina caa cacha. Chatohanaina ichae,” naain bajae.

³⁴ Nii jana jetaote, cajihaneein joareein nujuauen soaichure. Nii jaun jetaote, cajihaneein, ohaohacooruhana jaun, caohachaain rautain aonaain, rucuhena nainene nii

soondarooru curuaanaa- comaandaanti. Nii jaun jetaote, soondarooru que amaerate, acaauru loreri asae Faboro amaauruhane coina, acaauru comaandaanti. ³⁵ Inae acaauru lorerihu turuaain jetaote, ininaana jaaun turuaain jetao, baijiaain Faboro inaaure soondarooru, nabana chatohanein Faboro teeuruhane coataa, ³⁶ satiin caijie cuhin nujuae soajiin:

“Coaraain atinaauchera,” naain nujuae soaichuruhana jaun.

Satiin cacha notaracae ereerejiha Faborone

³⁷ Inae nii soondarooru loreri asae enoanaa jerecuruhane jana jetaote, enoaauruhane ajiniha, nii le laurii soondaro curuaanaa- comaadanti rai jetao:

“Erenaa nainichaunna, ii aina basiinjiin,” naain bajaa Faborone jana jetaote:

“Curieco ere inaaainajian, ³⁸ Taa ii, jauriaa Egipto cocoaichanein- cacha areroo jena oharaancai sonajaain jaaoreraauru aina cuhin Romanonichaaneunee aina nejeratenaa neeineta,” naain bajae. ³⁹ Nii niritiin bajaane jana jetaote:

“Canuna Jorioonein, jataaen nelatein nena- Romano nese tabai- Silisia batane que nena- Taroso cocoaicha neein neeunra. Atiin jereeunna, cachaauru rai erete, aonacurumiincha,” naa Faborone jana, ⁴⁰ jeriha nii comaandaantine jaun jetaote, nii ininaanajaaun nichaauraaain, cachaauru rai biji sarasarari Faboro, inauhene curuatoroaain, curuaequiin aonajeeuruhane coina. Nii jaun cuu inauheneeicha, curuatoroaain aonajeeuruhane jana jetaote, Ebereeo ere cuhane cuaain:

22

¹ “Canu ere aonacuche, canejeraauru, ichauhenaauru, naaonjoaihunrina, canu jabereco coreniha caa que ere inara raite, aonaquichera,” ² naain jetaote, acaauru ere- Ebereeo cuhane cuaain, acaauru rai aitohane aonaain jetao, curuatoroaain, inauhene curuaaequiin aonajeeure. Nii jana jetaote, inauhene curuaaequiin, aonajeeuruhane jana jetao:

³ “Canuhetonoaina- Joriooneun. Silisia batane que nena Tarosone, nejanohanaanein neeun. Nena laaen cau, Jerosaleeun fojianohineein nenaaneun. Jataain itolere coitucuhin nena- Camalieli relanojoneeina, rauhijiriin cana inoesihuru jerenohi rijijieein nerelaain neeunlu. Nii jaunna, itolere bana, cacoichana aina cutaain, Cana Coanera jerenohin ichana jereeun, nii ena netojoein ichaquichene rijijieein.

⁴ Canuhetonainachu, caa Ena Nena Ichaonaa Caohacha esenetaain tonoraain- sacurera rerohecaain, atinanacaneinchuru, tabaauru mucuhin caresero cuhaneeeuru, teratenajarejetoonu, satiin quichaauru, enecuru, naaonjoaihunru aina curuaaeceain.

⁵ Satiin batirichuru curuaanaa, satiin Jorionichaachene coaranein nenacaauru ichauhenaauru, naaonjoaaihunrite, rai nota que nii coaranein neeure. Acaaurute, nii Damasoco nenacaauru cana araaichuru- Jorioocuru rai, quiricha letoaaure, jerecuruha acaauru netonoaine, Jesocurisito esenetaeraauru ariin mucunajaain, cau Jerosaleeun uhanajaanune, caseteco coaracuruhane coina,” naain jetaote:

Jesocurisito coitucuhin, esenetaane nunuhetihane beebejiha Faborone

(Ich 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Nete mucunajaanune coina, Jorionichaachene coaraneei nenacaauru ichauhenaauru caje erenaa rocohin, aina Damasoco cuhanune jana, enoto chujutaain turuhelalajeein, bero cuhane cuujihanune jana, luhantiin, dede caje conotiin, luhecotariin canu que jilenete. ⁷ Nii jaunne, coasiha nuluna caaun, nii canu cunaja caje nalatoon atane ichoae. Nii janate, canu curuaa que, cacurujuatein: ‘Saoro, Saoro, chanuna, jataain, caniha nejeratein cacairichaaeriin, carerojoecaaita.’ ⁸ naain tonihana janane:

‘Chaneein inaate Curuaanaa.’ naain, bajaanune janate:

‘Canuna, nii iicha cairichaaerii Nasarete cocoaicha-Jesoso neeunra.’ naain catoonrae nii erena. ⁹ Nii canu corihaniha cunacaauru netonoaite, nii cono coaraain, acaauru netonai nesoonetoore. Nete laaen, nii carai irihane aonacurene. ¹⁰ Nii jaunna:

‘Chatohanaina ichareeunte, Curuaanaa,’ naain bajaanune janate:

‘Chajaain nimichuhin, nii cuujueeine jaaun Damasoco neseu cunihute, cuu, ichei, iicha chanenenu beeuruhinera.’ naain, catoonrae Cana Curuaanaa.

¹¹ Nii jana, maosaneein caratirihana nii conone jaunte, canu biji que canu mucuhin, canu taraetaraecaain, camaaure nii canu corihaneraauru, Damasoco neseu tiaaincha.

¹² Nii janate, cuu nelu, leinjiin cacha- Ananihasineein curuajaaain, nii Damasoco neseu. Nii jetaote, jeriha Cana Coauneraane rijijieein, rauhijiriin caohacha ichaain, Moisesaacha laenailu tonoraeraneein ne. ‘Acate, caohacha cachaneein nera.’ naauruha que, satiin Damasocoo nenacaauru- Jorioocuru. ¹³ Nii Ananihasite, turuhin cacoharaain: ‘Ichaso Saoro, coaiteen, enacoauneein conohine inotara.’ naane rijiee-ritiinte, inae enacoauneeein conoha canotane jaun, nii Ananihasi coaraaun.

¹⁴ Nii baihate, carai:

‘Cana inoesihuru Coaunera- Cana Coauneraate, ii coaraain, ichotijiae, niicha jerenohi coitucuhin, esinae rauhijiriin caoacha nejesina icharaneein nena coitucuhin, chaen raaje nujuae caje ichei irihane aonaaine coinara. ¹⁵ Iite, ichaajenihane, nii iicha coarai coaraneein, aohanraneein, beebijiha curiquiin, itolereneein chauratane quenacaauru sacutaaincha. ¹⁶ Chajaain, caeneeneje lanaala cuhin, Cana Curuaanaa Jesocurisito bajaain nebaotisaerateeute, ii colucomiinchacha.’ naain caletoe nii Ananihasicha,” naain jetaote:

“Naaonjoaainte, Jorioonihichuru rene caletoe Cana Curuaanaara,” naain beebijiha Faborone

¹⁷ “Inae Damasoco caje cauhin, Jerosaleeun turuhin, cuu nena Teenforo asae enohin, Cana Coaunera bajaanune janate, carai ecocoe Cana Curuaanaara. ¹⁸ Carai ecocohinte: ‘Chajaain luhecotariin caa Jerosaleen caje amuura. Cauhacha neein canu ere beebjeeine, coatia chesenetaaururihaainta.’ naane janane:

¹⁹ ‘Canu Curuaanaa, acaaurute, raotojoein, satiin sinacocacuru naineein ii ere tonoraeraauru mucuhinchuru raanu, caseteconeeruhane coinane coitucuurera. Chaentechu, tabaauru faoharatihanune coitucure raotojoeincha. ²⁰ Chaen, ii ere beebjera Eseteba sohin jaoruhane coina, mucuhin, ajeri que bodoosihuruhane janane, cuu neeunlu canuhetonoai, sohin jaoruhane coarajihanune coinara. Chaennachu, canu, nii soeraauru cachaauru- cajione beraichaneein neeunlura.’ naanune saijieeinte:

²¹ ‘Chajaain cuhachanihura. Canune eletohaaun, coriajai ataneeuru nenacaauru rai, canu ere beebijiha cuhine coinara.’ naain caletoe, Cana Curuaanaara,” naain jetaote, acaauru rai, beebje Faboro.

Comaandaanti bijihu niha Faborone

²² Nii jaun jetaote, inauhene aonajeeonrihuhane baiha jetao, nujuae soaijiin jetao:

“Ichaonaa nainiheine caa cachata. Letonoaneein, caa cana rai chauratane caje beta-caainera,” naauruha ²³ nujuae soaijiin, cajionene maajeein romasiinchuru, cajihanein ucuun cuaainchuru, butuuneneenanain riajaainna jaun jetaote, ²⁴ soondarooru loreri asae, Faboro joerateein jetao, bisichate niqui soondarooru curuaanaa- comaandaanti, “Naaonjoain ichacaunne corenihate, caniha obajeein caque nejerateeurera,” naain biha Faborone coina niqui.

²⁵ Nejetaote, inae bisihuruhane coina, ichohacuruhane jana jetao:

“Roma rai sioraranooru nihanatiin, bisichene coina nootejian- cocoainanojoneein neeicheta,” naain bajaain jetaote: “Nii ichoae tacaain, niheichu, ‘Naaonjoaain coreni-hate, ai caa cachara.’ naain coitucueralanaala, Roma rai siorarano casetecana naini-heeicheta,” naa nii comaandaanti que jaurii- cafitaan rai Faborone jaun jetaote, ²⁶ nii comaandaanti coinetein jetao:

“Coaraain aihu, taa cacha ainara, Roma rai siorarano jetaora,” naain jetao be nii cafitaan.

²⁷ Nii jaun jetaote, Faboro rohan nichuuntaain jetao:

“Esinae chachu rauhijiriin, Roma rai siorarano neeinta,” naain bajaa nii comaandaantine jana jetaote:

“Esinae rauhijiriine aca neeunra,” naa Faborone jaun jetaote:

²⁸ “Caraita, banejelanaala core coriqui que, Roma rai siorarano nihanune coinara,” naa nii comaandaantine jana jetaote:

“Canu nejanoha caje coauneeina aca neein neeunra,” naain jetao, tonorae Faboro.

²⁹ Niritoha Faborone aonaain jetaote, caje amuhacoaure nii bisinaa jereraauru. Nii comaandaanti netonoain jetaote, coasiha nesoonete, Roma rai siorarano nihane saijieein, *cadena* que Faboro ichoaratihana jaun.

Jorioocuru curuaanaacuru, acatiha niha Faborone

³⁰ Nii cojoanoon jetaote, caohachaaain rauhijiriin, Faboro colurujueeruhane jaan leranu coitucuha rauhijiriine coina jetao, jauriaanejeein Faboro caje *cadena* batuhichatein, jitariin Jorioocuru curuaanaacuru, batirichuru curuaanaacuru, naaonjoaihunri taojiaerate comaandaanti. Nitohanein, taojianaaratein jetaote, nii baiha Faboro raeratein, acaauru acatiha te jetao, cuu irihane aonajeeuruhane coina.

23

¹ Nii jaun jetaote, nii Jorioocuru curuaanaacuru netaojiaain nenacaauru coarajeein jetao:

“Chasocuru, enanetojoeine ichaajojeein raotojoein casuujua coaraain neeun, Cana Coaunera notaracaae,” nae jetao Faboro.

² Nii jaun jetaote, cuu niha batirichuru curuaanaacuru curuaanaa- Ananihasineein curuajaine jaun jetao, nii Faboro roha nenacaauru letoae jetao, nii Faboro ujuae faohitocuruhane coina. ³ Nii jaun jetaote, nii batirichuru curuaanaacuru curuaanaa rai:

“Cana Coaunera netonaite, ishoeratereein, coitucuha nocoetohi inatiin, caohachaaain ishujua coariheei rijitohina jaunra. Esinae rauhijiriin baaso ichacaaune coaraaine, aitoa Cana Quiricha cuhanene tocohanein ichaaine coinete, nii ii nelauriana jaun, nelauriaai. Coatia aitoa Cana Quiricha cuhanene reroitiin, casoerateine coina niheita,” naain jetao tonorae Faboro.

⁴ Nii jaun jetaote,

“Niritiina, Cana Coaunera rai batirichuru curuaanaacuru curuaanaa nocoeje chasureeite,” naaure jetao, nii cuu- nenacaauru.

⁵ Nii jaun jetaote,

“Batirichuru curuaanaa nihane coitucuhaaunnaate, chasocuru,” naain tonorana- jaain jetao, “Cana Coaunera Quiricha inoasi cuhane: ‘Coaa inara curuaanaa que, tonaain baasoneein iriachera.’ naa natiinna, coitucuenihanune jaun aitoonra,” nae jetao Faboro.

⁶ Nii baiha jetaote, “Caa batirichuru curuaanaacuru tabaaurute, sadoseeone. Jana tabaaurute, fariseeocurune,” naain, nainain coaranajaain jetaote:

“Chasocuru, canuhetonaina fariseeo neeun, fariseeo caje nefoeratenaaneein nena nichaaunna jaun. Canuhetonai, ichanana nainiha onacaaurune esenetaanune coreni-hate, cacoluruhecure,” nae jetao tonijiaain Faboro.

⁷ Niritoha Faborona jaun jetaote, nejesinajeein, ita cotaicha rijitocure nii fariseeocuru aina sadosseeocuru. Niritiin jetaote, ita cotaicha rijitiin jetao, ita caje nelerucure, ⁸ “Ohane baiha jera, caje ichanaai nihei cacha. Chaen jera nihei Cana Coanera letono- anjeraauru. Chaen jera nihei cacha suujue, cacha corii,” naauruha sadosseeocurune jaun. Jana, fariseeocurute laaen, niha nitohanaine esenetaaure, itolereneein. ⁹ Nitohaneein, cuu ita rai nujuae soaichuruha, satiin cuu nenacaauruna jaun jetaote, fariseeocuru laurineeuruha nii cuu nenacaauru cacha relaaurerana jaun jetao, Faboro cocoaeratiha nimichuhin jetao:

“Coatia chatohaneei baaso ichaain nihei caa cachata. Jerihanete, leeinjiin suujue, rai erecaihara. Ainihane, Cana Coanera letono leeinjiin anjerate rai erecaihara,” naaure jetao, nii Cana Coanera Quiricha Inoaesi que cacha relaaurera- fariseeocuru.

¹⁰ Nii jaun jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, nejesinajeein ita suujua rerohecaain, ita que nejerateeuruhana jaun jetao, nabana cunaitaain, Faboro teeuruhane coataa jetao nii coasiha rai soondarooru tabaauru cotijiaain jetao, nacoauneein jelaiha soondarooru loreri asaae jetao Faboro joaerate, nii soondarooru curuaanaa- comaandaanti.

¹¹ Nii cojoanotiin, Faboro rai ecocohin jetaote:

“Chaque casilanaala, laraajiin, chaque tonajelanaala, raotojoein neura. Cau Jerosaleun, quere beebejeeine rijitoein, jerichanetoein, Romau cuhin, Romau nenacaauru rai netonai, quere beebejeeinete nera,” nae jetao Faboro rai, Cana Curuaanaa.

Ita suujuau tacaain, Faboro sohin jaonaa jerecuruhane

¹² Nii cojoanoon jetaote, janone ita suujuau tacaure Jorioocuru tabaauru, Faboro sohin jaoruhane coina. Nitohaneein, ita suujuau tacaain jetaote: “Faboro sohin jaonaaareein tiaain, coatia lenoneein, acau coriahacacheein. Jana, nii saijieein, Faboro sohin joelanaala lenoneein, acau cohin, naaonjoaacachene, cana carichaaine Cana Coanera- ara,” naaure jetao, ¹³ jenachoonca amuritiin Jorioocuru, Faboro sohin jaoruhane coina, ita suujuau tacaain. ¹⁴ Nitohaneein, coaacuruhana jaun jetaote, batirichuru curuaanaacuru, Jorioocuru coaraauru bichauhenaauru, naaonjoaihunri rene turuha cuure jetao. Turuhin jetaote:

“Faboro sohin jaohacaanune reein tiaain, coatia lenoneein, acau coriaacaanuhinta. Jana, nii saijieein, Faboro sohin joelanaala, lenoneein acau cohin, naaonjoaacaanune, canacaanu carichaaine Cana Coanera,” naaure jetao, acaauru rai. ¹⁵ Niritiin jetaote: “Aihana jaun, inara le lauriin neiniquichene, inara leeochoauru aina, nii coaraneein neiniquichene, esine rijitoein eresi: ‘Caohachaaain rai rucuhenaai bajaacaanu cajene coina.’ naain esine rijitoein, comaandaanti caje bajaain, cotihacuchete, inara rene jaoha uuruhane jana cojoaain, turuasichuruhane ajiniha, sohin jaohacaanura,” naaure jetao.

¹⁶ Nii jana jetaote, beeorihuruhana jaun jetao, coitucuuriin, nii Faboro rai biha cue jetao, soondarooru loreri asae turuhin, rai calaohi riji- rai bai calaohi. ¹⁷ Niritiin bihane jaun jetaote, leinjiin caftaan cotijiaain jetao,

“Carai caa enamanaa amaaui comaandaanti renete, leinjiin erenaa beenera,” nae jetao Faboro.

¹⁸ Nii jaun jetaote, nii enamanaa amaain jetao, comaandaanti acatiha turuhaain jetao,

“Nii caseteconeein nenea Faborote, carai ereein caletoe, ii rene caa enamanaa turuanune, ichei leinjiin erenaa bihane coinara,” naain jetao, biha nii caftaan, nii comaandaanti raine jana jetao, ¹⁹ biji que, nii enamanaa mucuuriin taratarajiaain, jelai amaain jetao:

“Tonai erenaate carai benaa jereeita,” naain bajaane jana jetaote:

²⁰ “Jorioocurute, ita suujuau tacaure, ii caje bajaauruha eresine, nii coaraneein nenacaauru rene Faboro letoaaine coina jetao. Esine rijitoein: ‘Caje rai rucuhenaai

bajaacaanu raotojoeine coinara.’ naaurureein jetao. ²¹ Nijiaonriha, nii esenetaain neeina. Jena choonca amuritiin acauru cachaaurute, cohacure, bujuaihu netiin, letonoa jatoroain, Faboro sohin jaoruhane coinara. ‘Faboro sohin jaonaa reein tiaain, coatia lenoneein, acau coriaacacheein. Jana, nii saijieein, Faboro sohin joelanaala, lenoneein acau cohin, naonjoaacachene, cana carichaaaine Cana Coaunerara.’ naauruha jetao. Leinjiin, ii letoaineeicha jetaote, cohajeeure,” naain biha nii enamanaane jana jetaote:

²² “Nijiaonriha, caa carai beeine rijitiin, chunei cacha rai beeinera,” naain jetao, nii enamanaa suujuateein letoae nii comaandaanti, cauha cuhane coina.

Coberenadoro Ferisi acatiha neruujue coina, Faboro letoaaauruhane

²³ Nii jaun jetaote, coroatajai rai cafitaancuru cotijiaain, letoanajae jetao, coroata fashai soondarooru taojiaauruhane, tijaacha que cuuruhane coina. Jana, caaunsi chooncaneein cabario choae cuhenenuuru, naonjoaain neruujueuru coina. Jana coroata fashai rejoin aina cuhenenuuru, naonjoaain jetao neruujueure, Sesareea cuuru coina. Nitohaneein jetaote, netoona rijihu amuritoheriin, Sesareea cuuruhane coina jetao, niritiin erenaa te nii comaandaanti. ²⁴ Chaen jetaotechu, nichoae cuha Faborone coina, leijiin cabario terateein jetao: “Nijiaonriha chatoaneein cunaitaauruhane nainatejeein amaaichenera. Nirijieein raotojoein raurono turuanichuchera,” naain jetao, caohatiin beraichateein, Coberenadoro Ferisi rene, Faboro turuaerate jetao nii comaandaanti. ²⁵ Chaen jetaotechu, acauru aina quiricha laenaain letoae, Coberenadoro rai, nii comaandaanti. Cuu jetaote, nii niicha letoai quiricha cuhane jetao:

²⁶ “Jataaen caohati Coberenadoro Ferisi neeine raina, ii coacuhin caa laenaain, ichei letoaaun. Canuna Calaodio Lisihasi neeun. ²⁷ Jorioocurute, caa leinjiin cacha mucuhin, sohin jaonaa coaacure. Nena, Roma rai siorarano nihane coitucuuriin, canu rai soondarooru taojiaain, acauru aina cuhin ichoterateeun.

²⁸ Nitohaneeinna, ‘Cha jaun cha. Cha corenihacha caa colurujueureta.’ naain caraajenihane coitucuhanune coina, acauru coaraauru bichauhenaauru- rene amaaunlu.

²⁹ Nitohaneein, amaain bajaanune janate, acauru quiricha cuhane aitohane rijijieein que aitiin, joareein colurujueure. Niha chatohanein, sohin jaoruhana jaan lera colane techu, sohin jaonaa jerecure niqui. Nieichu, nii caresero cuhane nihane jaanu lera nihanatiin, nete, nii choae tacaain, sohin jaonaa jerecure.

³⁰ Nitohaneein, sohin jaonaa coacuruha Jorioocurune coitucuurina, caa ii rene letohaun. Chaennachu, raotojoein, ii acatiha, caohachajeein colurujueeruhana jaan lera beein, rucuhecuruha caa colurujueererane coina aitoonra,”

naain jetaote, quiricha laenaain letoae Coberenadoro Ferisi rai, nii comaandaanti.

³¹ Nitohaneein, erenaa teein letohanajaa comaandaantine jaun jetaote, Faboro amaaure jetao, janotiin nii soondarooru, Antipatriau tiaain, nii letoanajaane rijijieein.

³² Nii cojoano jetaote, jelaiha soondarooru loreri asae cauha cuure nii tija que cunacaauru soondarooru. Jana cabario choae cunacaauru jetaote, Sesareea tiaain cuure jetao, Faboro jiniichaain. ³³ Nitohaneein, cuhin jetaote, Sesareea turuhin jetao, nii Coberenadoro rai, nii comaandaanti letono- quiricha teein jetao, Faboro netonai teure jetao. ³⁴ Nii jaun jetaote, quiricha jasaracaain ereretaain coaraane baiha jetao:

“Chaa cajete, unaa neeita,” naain Faboro caje bajaa nii coberenadorone jana jetaote:

“Silisia batane cajena unaa neeunra,” naain jetao rai be Faboro. Niritiin rai biha Faborona jaun jetaote:

³⁵ “Inae turuuruha nii icholurueraaurunena, ii ere aohareeunicha,” nae jetao Faboro rai, nii coberenadoro.

Nii baiha jetaote, nii caohatiin ajeri caje- Erodesi charatenohin- loreri asae Faboro fuerate, caohatiin beraichateein.

24

Coberenadoro Ferisi acatiha erejiha Faborone

¹ Saoqui janohi baiha neoriin jetaote, turuha uhe nii batirichuru curuaanaacuru curuaanaa- Ananihasi, acauru bichauhenaauru tabaauru, ita coulurujueeurera coroatajanera Teeorotorosi neei curuajai *abogado*, naaonjoainuri uhaain turuha uhe. Acauru jetaote, nii coberenadoro acatiha nichaauraaure, Faboro coulurujueeuruhane coina. ² Inae nitohaneein, Faboro mitaain, turuaauruhana jaun jetaote, nii coberenadoro rai ere jetao nii *abogado* Teeorotorosi:

“Jataaen narihara, curuaanaa Coberenadoro. Ii corenihate, raotojoein nihacache. Narihara, itolere coitucuhin, caohachaain cana atane rucuheca, nitohaneein ichaaine coreniha. ³ Itolere sacutaain, nitohaneein ichaaine coitucuhacaanu, inetono janonaa bana. Jataaente, caohati coberenadoro neein neeicha, Ferisi. Jataaena, ii coroaajihacaanu banejelanaalara,” naain irihane baiha jetaote, inae Faboro coulurujueena nunuhetein jetao:

⁴ “Nabana, ii rai caeneenejihacaanune coataa, atiin canacaanu aonauna irihacaanu. ⁵ Caa cachate, itolere baaso uhai nejesina ne. Acate itolere, cana rai chauratane sacutaain amuhemujueein, Jorioocuru lerurucoai nejesina ne. Acate le laurii cachanasarenoneein curuajaihuri curuaanaa neein nena nera. ⁶⁻⁷ Chaentechu, rautaenihaacaanune asajajeein, nejelau cachaauru enoae Jorionichaanune rai Teenforo asae. Nii corenihana, mucuhacaanulu. ⁸ Caje nachuinti bajaaute, esinae rauhijiriin, itolere ichaane coreniha caa coulurujihacaane coitucuhi,” naain jetao, nii Faboro coulurujuee nii ita coulurujueeuruha joricocurune, acauru coroatajanera- *abogado* Teeorotorosi, coberenadoro Ferisi rai.

⁹ Nii jana jetaote, jerichanetojoein cuaain coulurujueeure nii cuu nenacaauru leeochoauru Jorioocuru netonai. ¹⁰ Nii ainate, Faboro rai, biji lalari jetao nii coberenadoro, iriha Faborone coina. Nii jaun jetaote:

“Nihei chaque tonajelanaalana, ichei erereeuni cajabereeo coreniha, ii cana atane rai- itolere rucuheraanu que nenaaneei, bajaanacaain, inoaelu caje coauneeine coitucuhanune jaunra. ¹¹ Lechoonca coroata janoheca, Jerosaleeun turuhin, Cana Coaunera bajaebajaecaunera. Ichaajenihanete bajanaa naineeicha. ¹² Coatia chunei cacha aina, ita cotaihajihaanune jana caurucuruhi, chaaelai janonaa banata. Niheichu chaen, ita taojiananaja- Teenforo asae nihanatiin, chunei cachaauru rohecahaunta. Niheichu, ita taojiaauruhane jaancuru sinacocacuru asae nihanatiin. Niheichu, cuu netiin chunijiun cachaauru rohecahaun. ¹³ Nii jaun, nihei, chunijiun cuain tonaain cacoluruecuruha caa cachaaurune jaanuta. ¹⁴ Nena caraajenihane, canu ichao bereeunicha, rauhijiriin. Canuna cana inoasihuru coauneraneein nena Cana Coaunera rai niicha jerei icharaneein neeunra. Nii Ena Ecoona Ichaonaa Caohacha- Jesocurisito tenojoine, canu, esenetaain tonoraan, Cana Coaunera ere bera inoasiuruhacha laenanohineein nena nihana jaun. Nete, nii canacaanuhacha esenetai que, ‘Chaqueje nelatihei,’ naaure, caa canu coulurujueeracuru. ¹⁵ Aihuruhane rijjijeeina, canu netonai inae cuu tihane bana, satiin onacaauru ichaterichaain Cana Coaunerana jaun, ichanacururichaain nechu aansaineein onacaauru, caohacha cachaneein naaonjoainurine esenetaan. ¹⁶ Nii jaana, caohachaain rauhijiriin, jeriha Cana Coaunerane rijjijeein, casuujua coaraain neeun, Cana Coaunera notaracae, satiin cachaauru notaracaene maajeein. ¹⁷ Itolere sacutaain, cajihaneein amuhemuhecaan bajaanacaaine baihana, coriqui uhaain,

jelaiha canu ataneu caaun, itolere que necairichajeein ichaonacaauru rai teein acaauru coroatajanichaaunne coina, chaen, Cana Coaunera bajanaanaja coloheri Teenforo asae, Cana Coaunera rai, itolere lenonecuru sohin tihanune coinara. ¹⁸⁻¹⁹ Nii ina ichaaun, nukulocohin, canu couturi loroaloroariin joeratihanune baiha, aitoa cana Quiricha Inoasi cuhanene rijijieein. Coatia arajii cacha codoriaain, ichahaaunluta. Niheichu chunei cacha rerohecaenihanune janate, nii ita taojiananaja Teenforo asae canu coaracurelu- Asia batane caje unacaauru tabaauru Jorioocurura. Acaaurutejian uhin, cacoluruhecuruhane laaen caohachae, esinae rauhijiriin chatohanai baaso ichacaaunne coaracuruhane. ²⁰ Nete uurene. Caa cau turunacaauru Jerosaleen caje unacaaurute, Jorioocuru curuaanaacuru, batirichuru curuaanaacuru, naaonjoaain acatiha teein, acaauru rai, cacoluruhecuruhana jana, ecu neeurelura. Acaaurute aihane jaun naine, chatohanein baaso ichacaaunne coitucuhin cacoluruhecuruhane caohachae, nete nainecurenera. ²¹ Acaihanejei, nii cacoluruhecuruhane banaachana, satiin codoaquiin aonajeeuruhane jana, tonijiaain: ‘Ichanana nainiha onaane esenetaanune corenihacha nachura, cacoulurujueein, canasina coauquichete.’ naaunlura,” naain jetao be Faboro.

²² Nii jaun jetaote, inae raotojoein, Nii Ena Ecoona Ichaonaa coitucuha, nii coberenadoro Ferisine jaun jetao, nirijieein nii ratiriin:

“Inae turuha comaandaanti Lisihazine banana, inara cotiaratereeuni enacoauneein, nii neruujue coina,” nae jetao, Ferisi.

²³ Niritiin jetaote, nirijieein mucuhineein Faboro sirichuruhane coina, cafitaan rai aite Ferisi. Chaen raotojoein Faboro rene turuhin, rai niicha latei teein naaonjoaain, aina erena nainecuruha belaichaaaurune coina jetao aite. ²⁴ Nii cojoanoo cojoanoo jetaote, nacoauneein turuha uhe Ferisi, rai comasai Dorosila aina. Nii comasai jetaote, Jorioocuru bene ne. Nitohanein turuhin Faboro cotiharatiha Ferisine jaun jetaote, turuhin acaauru rai Jesocurisito esenetaain, tonoraane que, acaauru rai ereerejiha Faborona jaun jetao, cuu rautatiin aonajeeure, itolere que, acaauru rai ereerejihana jaun. ²⁵ Ne jetaote, “Caohacha nejesina ichaechajeein ichaoinete caohachae. Jana baasohacha ichajeein ichaohine caoachaai, inae cuu tihane bana, satiin colurujihana curichaaain Cana Coaunerana jaunra,” naain rai biha Faborona jaun jetaote laen nesoonete, nii Ferisi. Nesoonetiin jetaote:

“Inae, chajaain caunihu. Inae nainichaaune banana, coaiten ii cotiharatereenicha,” nae jetao, Faboro rai, Ferisi.

²⁶ Niritiin jetaote, coriqui que, coretiha Faborone jeriha, jianihane coinana jaun jetao, araai saain nihane cotijiae, rai irihane coina Ferisi. ²⁷ Nirijieein, coroata jaanacaain ichaane baiha jetaote, coberenadoro nihane caje jetao mitue Ferisi. Inae mituha Ferisine jana jetaote, coreenraniha enoe- Forisio Fesetoneein curuajai. Ne jetaote, jerecuruha Jorioocurune rijijieein ichaane coina jetao, caseteconein Faboro ratiriin jetao, mitue Ferisi, nabana baasonein cotaairiin coaracuruha Jorioocurune coataa.

25

Feseto acatiha niha Faborone

¹ Inae coberenadoro nihane coina, Sesareea turuhin, coberenadoro neein enohane baiha jetaote, nichata janohane cuhane jetao, Sesareea caje, Jerosaleeun cue jetao Feseto. ² Nii jana jetaote, cuu rai Faboro coulurujueeure jetao, nii Jerosaleeun nenacaauru, batirichuru curuaanaacuru, Jorioocuru rai jataaen nelateein nenacaauru naaonjoainuri jetao, Faboro coulurujueeure. ³ Nitohanein, coulurujueein jetaote:

“Atiin canacaanu rai, cau Jerosaleeun nii Faboro joerateeura,” naain bajaure jetao, bero cataaun coharateein, Faboro sohin joerateeuruhane coina coacuhin niqiu. ⁴⁻⁵ Ne jetaote:

“Cuute, Sesareea caseteconein nedaelura. Nena, ena chajaaajoaain jelaiha cureeun-nicha. Inae jelaiha cuhanune janate, nainecure cajiniichaain uhin, cuu tein, chaaelai que situha, nii cachane, coulurujuenaa nainecure inara rai jataain nelateineein nenacaauru- cocoainanacaihurura,” naachae jetao, acaauru rai Feseto.

⁶ Nii Jerosaleeun, fosa janone nihane, lechoonca janonein nihane baiha jetaote, jelaiha Sesareea cauha cue jetao Feseto. Nii cojoanoo jetaote, ita coulurujueeurera rucuhecuruhana jaan coloheri- *tribonal* asae rori ichoae nelauriaain jetao, Faboro raerate. ⁷ Inae Faboro turuaauruhane jana, enoha Faborone jana jetaote, rohan nichu-untaacoaain jetao, coulurujueeure Jerosaleen caje uhin turunacaauru- Jorioocuru. Itolere baaso cuhane cuaaichuru, joaereein caje erenaa rocohichuru, coulurujueeure jetao, baaso ichaenihane sainejeein. Nii jaun jetaote, esinae rauhijiriin erenaa nihane coitucuurene. ⁸ Nii jaun jetaote, acaentonai, rai jabereco coreniha jetao:

“Coatia chatonai baaso que irihaun, Jorioocuru aitoonjoa, Jorioocuru ichao coacuhinta. Niheichu, ita taojiananaja Teenforo coacuhin irihaunta. Niheichu Romanocuru curuaanaa coacuhin irihaun baasoneeinta,” naain jetao, ere Faboro.

⁹ Nii jaun jetaote, caohachaaain Jorioocuru aina nedanaa jerihane jaun jetao:

“Cureeina Jerosaleeun, cuu tein nii ichei rucuhencacai rucuhecaaunne coinaneta,” naain jetao, Faboro caje bajaee Feseto.

¹⁰ Nii jana jetaote:

“Nena jerichanejeein, Romanocuru curuaanaa- cana netonai curuaanaa- eenferadoro icharatenohi neruujuenaanaja coloherihu *tribonal* asae caa neeun, cau tein neruujuenaa nainichaaune coinara,” naain jetao, tonorae Faboro. Niritiin tonoraain jetao te: “Ii te, raotojoein Jorioocuru rai baaso ichaenihanune coitucuhin neeicha.

¹¹ Esinae rauhijiriin, jataain baaso ichaaain, baaso que situhin nihanune coaraain, nii coreniha casohin cajaaonaa jerera nihane, coatia nii caohaterihaaun, coatia onaa coasihaaun. Jana, esinae rauhijiriin, erenaa nenihane, nihei chunei acaauru rai canu tenaa nainihe, casohin cajooruhane coina. Nii jaunna, ii caje bajareeunni, raajenihane canu rai- rucuhencacai rucuheca Romanocuru curuaanaa- eenferadorone coinara,” nae jetao Faboro.

¹² Nii jaun jetaote, nii cuu nenacaauru rai coroatajaneraauru caohachaaain suujua rauhi coaraauru caje jetao bajaee Feseto. Nitohaneein, bajaane baiha jetaote:

“Inae Romanocuru curuaanaa, ii rucuhecane coina bajaaina jaunte, Romanocuru curuaanaa rene curiquiinha,” nae jetao Feseto, Faboro rai.

Curuaanaa Aquirifa acatiha niha Faborone

¹³ Nii baiha neenejeein jetaote, namujera Berenisi aina jiniiquiin cuhin, Sesareea turuha cue, curuaanaa *rey*- Aquirifa, Feseto coaraane coina. ¹⁴ Cuu araai janohin aina niha- nii curuaanaana jaun jetaote:

“Cautene leinjiin cacha caseteconein Ferisiicha ratirilura,” naain jetao, bee Feseto. ¹⁵ Niritiin been jetaote: “Jerosaleeun turuhanune janate, carai coulurujueeurelu batirichuru curuaanaacuru, saain Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri, casete-caanune coinara. ¹⁶ Nena, acaauru rai: ‘Coatiha nainihe aonaeniha cachane jana, nedaa coulurujueein niha namute cachane, nii coulurujuenojoi cacha casetecaaain, chatoaneein tein, sohin joaera jereein, naaonjoaain niha Romanocuru rai rauhineti. Niha ita coulurujueranete, ita acatiha netiin, nii colurujera aina iriha nii coulurujueno-joinete jere Romanocuru rai rauhicha.’ naaina acaauru rai beeunra,” naain jetao beebeje Feseto. ¹⁷ Niritiin beebejeein jetaote: “Nii jaunna, cau turuuruha nii satiin coulurujueeurerane jana, nii cojoanoonecoriin, cacha rucuhecaaunna jaan coloheri *tribonal* asae rori ichoae nelauriaain, nii cacha raerateeun, nii rucuhecaaunne coina, ¹⁸ inacojoein niqui, ‘Chatohaneein jecha sosereein, chatohaneein Romanocuru curuaanaa aitoonjoa tonoraa cachane caohatihane coreniha jecha carene letoaaure.’ naain

niqui. ¹⁹ Nete, leinjiin acaihanejeein, nii acaauruhacha esenetai que aitiin, chaen nii onaalu Jesosoneein curuajai queecha maroaain coulurujeeure, ‘Enanetojoein jete, ichoae,’ naa que Faborona jaun. ²⁰ Nii jaunna, nii aina, chaa coitucuenihanune jaun, Faboro rai: ‘Cureeina Jerosaleeun, cuu nii ichei rucuhenacai rucuhequine coina’ naain bajaun. ²¹ Nii janate, ‘Cana curuaanaa, Romanocuru curuaanaa eenferadoro jete, rucuhere raajenihane,’ naain baja, cana curuaanaacha rucuhecane coina. Nii jaunna, rucuheca eenferadorone coina letoaanunereein tiaain, caseteconeein nihane coina aitoon,” naane jana jetaote:

²² “Canuhetonaina, iriha nii cachane aohana jereunra,” nae jetao, curuaana *rey* Aquirifa, Feseto rai. Nii jaun jetaote:

“Eresite aohanriquiincha,” naain jetao tonorae Feseto.

²³ Nitohaneein jetaote, nii cojoanoo, ita taojiaauruha cachauruna jaan coloheri asae, netaojiaauruhane jana, enoha cuure jetao, jataain nelateineein neeuruhane coarateein Berenisi aina, *rey* Aquirifa, chaen soondarooru curuaanaacuru aina nii cuu nenacaauru nese cocoaichacuru, jataain nelateein nenacaauru naaonjoainuri aina jiniiquiin. Nii jana jetaote, Faboro joracaerateein jetao, raerate caresero caje, Feseto.

²⁴ Nii jana jetaote, inae turuaauruhane jana:

“*Rey* Aquirifa, satiin cau canacaanu aina netaojiaain nenacaauru, nocoacaa cacha coulurujuenjoin. Satiin Jorioocurute, carai coulurujeeure. Saain Jerosaleeun nenacaauru, cau Sesareea nenacaauru, naaonjoaihunrite nujaen soaisoaihanaain, ‘Sohin joerateeura.’ naain jataain ohane jerecure. ²⁵ Nete, chatoaneein baaso ichaene, caa cacha. Nihein sohin jaoha-cachana jaan leranu carai. Nete raajenihane rucuhecacana curuaanaa-Romanocuru curuaanaa- eenferadorone coina, bajaana jaun, inae nii jerichaauna jaun, ucuae letoareeunicha,” nae jetao Feseto. ²⁶ Niritiin jetaote:

“Nete nene, ‘Naaonjoaain que situhin, naaonjoaain ichaana jaunte, caa cacha coulurujeeurerera.’ naain beein, laenaain, canu curuaanaa Romanocuru curuaanaa- eenferadoro rai, beein quiicha letoaaene. Nii jaunna, satiin cau neeichene jaun, caa raerateeun, caohachaain, ii cau neeina jaunra curuaanaa Aquirifa. Inara acatiha teein, bajaanune, raotojoein tonaain ereeuruhane, laenaain letoanaa nainichaaun, cana curuaanaa eenferadoro raine coinara. ²⁷ Jana, ‘Naaonjoaain corenihana, caa ii rene, caa cacha letoaaunra.’ naain chaelai que tonaain benihanunete, ‘Chanuna joareein, caa cacha letoae, lera colane.’ naain nii que, nererojoecare cana curuaanaa-Romanocuru curuaanaara,” nae jetao Feseto.

26

Coulurujeeuruha Jorioocuru najaa lera biha curuaanaa Aquirifa rai Faborone

¹ Nii jaun jetaote, Faboro rai:

“Inae laen nainein, ii jabereco coreniha ereeinera,” naa *rey* Aquirifane jaun jetaote, acaauru rai ucuun biji sijitaain jetao:

² “Jataaenna coroejeeun, *rey* neeine acatiha, cau ererichaaunine jaunra, *rey* Aquirifa. Aihana jaun, atiin canu ere aonaanna, itolere que cacoluruhecuruha Jorioocuru najaa que, erete aonaain coitucuhicha. ³ Iite laen, jitariin itolere Jorionichaanune ichao coitucuhin, ita rerohecaain ita rai ereereecaanune jaanne maajeein coitucuhin neeicha- curaanaa. Nii jaunna, atiin quere aonaaine jereunra- curuaanaa,” naain jetaote:

Jaiti Cana Coaunera coitucuhin, esenetaenihane bana, rai nichao biha Faborone

⁴ “Satiin Jorioocurute, canu ichao coitucure, acaauru aina ichaorejetocaaunlu, canu ataneu, chaen Jerosaleeun, naaonjoaihun, canu enamanacane caje coauneina jaun. ⁵ Chaen techu, raotojoein fariseeoneein nihanune coitucuhin, rauhijiriin benaa

nainecure ii rai, jerecuruhane. Nii coitucuhichene rijijieeina, leeochoaauru amuritoheriin jataain rauhijiriin, canaacha esenetai tonoraera neein nihacaanu. ⁶ Cana inoensihuru rai Cana Coaunera aitoonjoa nii niicha letoanaa jerei canaacha cohajei esenetaain tonoraanune corenihate, caa cacoulurujueein, caa chaatiha canu turuaerateeurera. ⁷ Canacaanu lechoonca coroata laurii Isaraeli cocoaichacuru- foeratenojoein nihacaanunena, nii cana foerateeurera rai Cana Coaunera aitoonjoa cohajihacaanu enanetojoein. Nii jaunte, Cana Coaunera corojeein bajajeein, naitoonjoan niicha jerenohin ichacaan, jiicho, janotiin, naaonjoaainchuru. Nii cana inoensihuru rai Cana Coaunera aitoonjoa- canaacha cohajei ere tonoraanune corenihate, caa cacouluruhecure Jorioocurura, *rey* Aquirifa. ⁸ Chanuna onacaauru ichatiha Cana Coaunerane esenetaeneeiche inara.”

Jesocurisito ranojoihunru rohecaain cairichaerichaaetohalune biha Faborone

⁹ “Canuhetonainechu, jauriaa, ‘Caohacha jecha ichaaun,’ naain, Nasarete cocoaicha Jesoso ere esenetaain tonoraeraauru rohecaain, acaauru cairichaain, ¹⁰ Jerosaleeun batirichuru curuaanaa letononeein caresero cuhanena maajeein arajii Jesocurisito esenetaeraauru teraterejetoonlu. Chaennachu, tabaauru sohin jaoruhane rautatiin coroaerejetoonlu. ¹¹ Inaajoan sanein chaainti, acaauru casetecaraetoonlu, ‘Inae jian laaen, tonorarihaacaanuhinta.’ naain, nii acaauruhacha esenetai acaauruhacha ere tonorai- Jesoso ere tonoraauruhane jianecuruhane coina. Jataaenna, nechuaansainein mijiaainein, acaauru rohecaeraaetoonlu, naain coriaae nejelau ataneunenacaauru neseeurune maajeein cuhinchurura.

Coaiten, ‘Naaonjoaaina, nunuhetein, Jesocurisito coitucuhin esenetaain tonorana nunuheteunlura.’ naain biha Faborone
(*Ich* 9.1-19; 22.6-16)

¹² Nitohanein, Damasoco neseeu nenacaauru mucuhin raanune coina coacuhin cuhanu, batirichuru curuaanaa letononeeine janate, ¹³ bero cuhane cuujihanu, turlalajeeine jana, enoto chujutaain, luhecotariin, canu, nii canu aina unacaauru, naaonjoainihacaanune rohan enoto cono amurijiriin conotiin, luhantiin lanaanete dede cajera, *rey* Aquirifa. Nii jaunne, saain jiniiquiin, ¹⁴ atane ichoae nemarotihacaanune janate, carai Ebereeo ere cuhane cuaain: ‘Saoro, Saoro, chanuna jataen caniha nejerateein carerojoecaai. Nechu jataaen ichaajenihanete, baaso ichaain, ijiabereeon cairichaain, cunaitaa nii aaicha.’ naain canu caje bajaane jana ne: ¹⁵ ‘Chaneeinaate curuaanaa.’ naanune janate: ‘Canuna- nii iichaa cairichaerii- Jesoso neeunra.’ naainte: ¹⁶ ‘Chajaain nimichuuna, ichei erete aonaaicha. Cauna ecocoon, ichei irihanune, canu letononeein neeine coinara, chaen ena, caa iicha coarai bein, ii que caa baiha- quiicha coaratenenine maajeein bein, canuneein nihanune coitucuerateeine coinara. ¹⁷ Canuna, Jorioniheichuru, Jorioocuru, naaonjoaihunri caje, ii ichoteratiha cureeunicha. Acaauru renena caa ena elotoareeunnicha. ¹⁸ Coanaanhute, acaauru nota jirichaeranuque, acaauru rai canu ere beebejeeite, Acaauru Coaunera nichaanune coitucuhin, quere tonoraain, canune maajeein coitucuuruhine, nabana taenein cuajeein, moconajaera ere tonoraain sacuelanaala, canu, nosa caje cacha mitaeranichaaunne coitucuuruhane, nosa coreniha caseteconein neeuruhane raineuru caje nichotein, Acaauru Coaunera nichaanune rene tacanaa nainecuruhane coina, leeochoaauru Jesocurisito ranojoihunru aina jiniiquiin neeuruhane coinara.’ naainte caletoa Cana Coaunera Calaohi Jesusora,” naain jetao:

Rai erein letoaa Jesocurisitone tonoraa Faborone

¹⁹ “Nii jaunna, dede caje ecocohin- caletoaera lacoelanaala, ²⁰ jauriaanejeein Damasoco neseeu nenacaauru rene turuhin, acaauru rai Jesocurisito ere beebejeeunra, *Rey* Aquirifa. Nii caje cuaaina, Jerosaleeun nenacaauru rai beebejiha cuun, itolereenein Jodea batane sacutaain nenacaauru raine maajeeinchuru, chaen Jorioniheichuru

raine maajeeina beebejeeunra, baaso ichajeein, neosatihajeein ichaooruhane jianeein, Cana Coanera esenetaain, niicha jerenohi rijijieein ichaohin, inae esinae rauhijiriin Cana Coanera esenetaeraneein ichaooruhane coarateeuruhane coinara. ²¹ Nii corenihate, ita taojiananaja Teenforo asaae canu eruuruhane jaun, canu mucuhin, casohin, cajaanaa jerecure Jorioocurura. ²² Nete atiin, cacorataaniha Cana Coanerae jaun, enanetojoein jaiti ichaojoein, Cana Coanera ere beebejeein sacunra, satiin- cairicheihuru rai, saain cocoainanacaihuru raine maajeeincha. Coatia chaaelai janonaa bana, Cana Coanera ere bera inoensihuru- Moisesa, naaonjoaihunri aitoonjoa j johin, rerohin irihaaunta. Jerichanetojoeina, rauhijiriin, ‘Naaonjoarichaa in jetao,’ narejetocuruhalune rijitoein: ²³ ‘Ohanete ne nii Cana Coanera letononeein unaa- Mesihaseha. Nete, nitohaneein ohane baiha, aca niicha ranajoihunru ajiin- chateraniha, oo caje ichanananeein niha cureeincha. Nii baihate, itolere sacutaain, beebejenojoneein niha cureein, satiin cacha nota jirichaeraaunu quera, nii aina, Cana Coanera coitucuruha, satiin cana araachuru necoina, chaen nejelau ataneu nenacaauru niha natiine coinara.’ naain aitoroetooruhalune rijitoeina aitoonra,” naain Aquirifa rai beebeje Faboro.

Jesocurisito esenetaain, tonoraa curuaanaa Aquirifane jereein, rai ereerejiha Faborone

²⁴ Niritiin, ereerejiha jabereco coreniha Faborone jana jetaote, rai nujuae soaisoain:

“Mainajiriin nerelaacha neeine jaunna, nesooneejoaain joaereein ereeite, Faboro,” naa rai Fesetone jana jetaote:

²⁵ “Coatiana nesooneejoaain joaereein irihaaunte, caohati coberenadoro Feseto. Caa aitocoonne jaante, esinae rauhijiriin erenaane. ²⁶ Caute ne, caa curuaanaa *rey* Aquirifa- itolere niriinanai coitucuera. Nii jaunna, chaque tonajelanaala, nacatiha caa ereerejeeun, acaentonai niriinanai coitucuhin nihane jaun. Coatia chaaelai asinojoneein nena que caitono nihei. ²⁷ Cana Coanera ere beracuru- *profetacuru* inoasesihuru aitoonjoa esenetaaina, *Rey*- Aquirifa. Rauhijiriina, itonai esenetaaine coitucunra,” naa Faborone jana jetaote:

²⁸ “Basijiin lanajeje, caque jererateeine jaun, canuhetonai Jesocurisito rainein niha- nunera,” naa curuaanaa *rey* Aquirifane jana jetaote:

²⁹ “Coatia jerihane, iicha aiheeta, curuaanaa. Satiin cau neein aonajeeurera raina, Cana Coanera bajaun, esenetana nainecuruhane, caa aihanune tocohaneein *cadena* que cositenojoneein nelanaala esenetaauruhane coinara,” nae jetao Faboro.

³⁰ Nii jaun jetaote, nimichuhin, naain jelai cuure coberenadoro aina curuaanaa *Rey* Aquirifa, chaen, Berenisi, chaen, nii leeochoaauru cuu acauru aina nelauriaain nenacaauru, naaonjoaihunri aina, cuu jelai tein, ³¹ nii que ereeuruha nejesinajeein, ita raine coina. Cuu jetaote, ita rai nejesinajeein:

“Coatia chatoanei baaso ichaai caa cachata. Cha corenihate, sohin joerareta. Nainiheinchi, caresero cuhane nihanatiin caseteconeein nihaneta,” naaure jetao ita rai nejesinajeein. ³² Niritiin, ita rai ereeuru baiha jetaote, Feseto rai:

“Raajenhane rucuhaca satiin curuaanaanein nena- eenferadorone coina, aitoha caa cachane colanete, jianena naaineeicha,” nae jetao *Rey* Aquirifa, coberenadoro- Feseto rai.

27

Romau, Faboro letoaauruhane

¹ Inae Italiau canacaanu letoanaa jerecuruhana jaunte, casetecocuru coaraain raer- aanu que le laurii soondarooru- Eenferadoro rainein- curuajaihuru rai cafitaan- Jorio neein curuajai rai, leeochoaauru caseteconeein nenacaauru teuruhane jiniichaa in, rai

Faboro netonai teeure. ² Nii jaunna, Andaramitio cofauhana caje cucuana cuhane cuhin coriae nenea- Asia batane que nenacaauru neseuru- cofauhanau tiaain cunaa bote cuhane fauhin, nesaru rai nihana jaun, cuhane fauhin cuhacaanu. Nii janate, ecu neein, canacaanu corihaniha uhe- Masedonia batane que nenea Tesaloneca cocoaicha Arisitaroco. ³ Nii cojoanoo, Sidoon cofauhanau turuhin, cuu najaurihacaanune janate, jataain Faboro belai, nii soondarooru curuaanaa Jorio. Caseteconein cuha Faboro natiinte, bote caje iniin, belaichaauru rene bedaeniha Faborone coarajeein, cuu rai niicha latei teeuruhane coaraje, belaiha cafitaan Jorio. ⁴ Nii Sidoon caje nesaruhina, canacaanu que tacaain uha cujuanane jaun, nii cujuana que acateraain, Chifere cobene jelson cuujihacaanu. ⁵ Nitohanein cuhina, cucuana jera jaoha cuhacaanu, Silisia batane auha jelson. Inae cucuana jera jaohina, Silisia, Paanfilia, naonjoainuri batane auhaniha situhin cuhin, Lisia batane que nenea neseu- Mira turuhacaanu.

⁶ Cuute, Alejaandiria caje unaa leinjiin bote Italiau cuujenaa rue, nii soondarooru curuaanaa- cafitaan. Nii cuhanete, canacaanu fauherate, cuhane cuhacaanune coina. ⁷ Nitohaneine, araai janohin, jataain jeraaen cuujihacaanu. Nii jaunna, necairichajeein turuhacaanu Nidoneein- niicha curuaateuri jeraniha. Nii jana, jaiti canacaanu que tacaain uha cujuanane jaunna, Cureta cobena nichaae nitinonohin, Salomoonnein acaauruhacha curuaatei cobene jeraniha situha cuhacaanu. ⁸ Nitohaneina, necairichajeein cuhin, Cureta auhanihacha rauhijiriin cuujueein, Laseaneein curuajai nese rohan nenea- Caohatiin Cofauhananein curuajaihu turuhacaanu.

⁹ Inae carajaa cuhacaanune jaunte, nii tonohana inae cujuana aina jelarona que turuhelalajihana jaun, luhante- cucuana cuhane amunaa, banejenihajai cujuanane jaun. Nii jaunte, acaauru rai:

¹⁰ “Aonacuchena caa que erete, aonaquiche. Jataaina banejelanaala, cana rai lunaa curichaaain, caa amunaane coitucuun. Baana cauhacha nelanaalate, aihacachera. Saainte, nii iicha amai rucuhele aina jiniquiin nitajihajai cureein, caa botera. Cana niha natiinte, onaa nainichaachera,” naain niqúi suujuatenajae Faboro.

¹¹ Nete, nii bote erora, nii bote curuanaa cafitaan, naonjoainunru, ereecha tonorae, nii soondarooru curuaanaa- cafitaan, Faboro ere tonoraelanaala. ¹² Nii jaunte, caohachaojoaeniha sanein, nii neeuruhane jaan cofauhanane jaun, cuu neein cujuana aina jelarona bitoanaa jerecurene. Nii jaunte, satiin lalajeein, leecha fauhana- nii jeelai Cureta cobena que nenea- Fenisiau cunaa jerecure, cuu cujuana aina jelarona bitoauruhane coina. Jelaite, enoto soo jelson neein, cana raoto nichajai que, cana ajaabiji nichajai que naonjoaain inanacae.

Cucuana cuhane niha cujuana tabaine

¹³ Nitohaneinte, “Tonaje lanaala jecha cuujerichaanuhin,” naain nesaruhin cuhacaanu, enoto soo jelson neein ajaabiji nichajai caje uha raujiaain aasaeriin jouhaquiin- cujuanane jaun. Nitohanein cuhina, Cureta auhaniha cuujihacaanu niqúi. ¹⁴ Nete, nii baiha neoriin, enoto soo nichaae cuujueein cana raotono nichajai que, enoto mitu dararo caje uhe jataain mijieeinetiin cujuana. Niite, bote que tacaain, richorocoe. ¹⁵ Nitohaneinte, richorocoeain, cuanaa jerichaanune jaan edacai que, bote cuae nii cujuana, que tacaain macohi auriteein, acatena nainenihacaanune jaun. Nii jaunna, cuu canacaanu amanaa jerihane jaan jelson, canacaanu amaane coarajihacaanu. ¹⁶ Nitohanein cuhina, leinjiin obena laajoiri Caaodaneein curuajai rohan situha cuhacaanu. Ucuajai que sanein mijieeinetiin tacaeniha cujuanane jaunna, jataain necairichaaoriin, tijichaaain canacaanuhacha amai- naluha botene nichoteeuruhana jaan- bote laajoiri inacaanu. ¹⁷ Nitohanein mucuhin tararaain inacaanune baihate, cuu, inori que, nii cuhacaanune jaan bote ichohacure, nunaane coina. Nitohaneinte, carene araraca- Siretenein curuajai que tacanaa coasichuruhane jaun, cujuana aina amuuruhane jaan bela serichure, ocoai nichaae cuuain, cujuana ainaacha

cuujueeuruhane coina. ¹⁸ Nii cojoanoo, jaiti mijieeinetiin uha cujuanane jaunte, cucuana cuhane, nii bote coneracuru jaonaa nunuheteure. ¹⁹ Nitohaneeinte, nesarcuaanune nichata jano cuhane, bela nujuaauru tabaauru, chaen itolere nii nichotihacaanune que nelatelanaala nenacaaurune majeein jaoore. ²⁰ Nitoaneeine, araa janohin enoto coarilanaala, nii arasijie nihanatiin coarinihacaanu. Nechu jataain nirijieein nesurocoriheijieein, bote nalaaene amuneein sacuha fichafichanaane jaunne, “Inae jecha ecu ohacaanune nitajerichaanuhin,” naacaanu niqui.

²¹ Nitohaneein, araa janohin lenonelanaala nihacaanune jaunte, satiin canacaanu cataaun nichaauraain:

“Coaracuche cachaurute, quere tonoraelanaala, cuhacha nenea richae, Cureta caje cana uhaichelu. Colane chachu, cuu raotojoein nihacache. Colane, catohanai baaso que siturihaacache. Nii colane, chaelai que siturihaacache. ²² Nijiaonriha joaereein, inara suujua cuaaichene. Coatia leinjiinejeein orihaain chunei cache. Caa botete laaen, nitajiha cureein. ²³ Enene cojoanotiinte, canu rene, rai cache neein- letononeein nihanune rai, letono anjera letoae- Cana Coaunera. ²⁴ Canu acatiha ecocohinte: ‘Coa casihara, Faboro. Atiinte, Romanocuru curuaanaa- eenferadoro acatiha tururiquincha. Ii corenihate, atiin onaa caje nichotiha cuurureein saain nii ii aina bote cuhane nenacaaurura.’ nae carai Cana Coaunera letono- anjera. ²⁵ Aihane jaun, cha que tonajelanaala, joaenreein inara suujua cuaelanaala, caa caitoonjoan esenetaachacuche. Nii aitoha Cana Coaunera letono anjerane tocohanihate cureein. Esinaete rauhijiriin aite. Canuna, esinae rauhijirin aitohane coitucuhin esenetaun. ²⁶ Nete laen, leinjiin obena que tacaain baulenetoha caa botene jana, cuu nerarichaacheeincha,” naain bee Faboro.

²⁷ Inae coroata semanaa nesarcuaanunena janate, Ariaticoneein curuajai cucuana cuhane cuujihacaanu, janotiin. Nii janate, dede catai rijiu, cuu cajianeein bote amaa cujuanane jana, inae cucuana auhaniha nichuuntaacaanune que nainacure bote beraihurera- marinerooru. ²⁸ Nitohaneeinte, inae coitucuuruhane jaun, nucuhaano cojounacateein coaracuruhane jana, nichatachoonca saota metorone rai nucuaano. Nii caje cuujueein, coaiten nucuaano cojounacateein coaracuruhane janate, coroa- choonca caaunsi metorone rai nucuaano. ²⁹ Nii jaunte, ajeri que tacanaa coasia, bote roeniha jenaain anajiin nenea coata- aancla nalaaure, cuu bote acateein, cuu mucuhane coina. Nii nalaecuruhane nainihate, Cana Coaunera bajaebajaacure, chajaain janohane coina. ³⁰ Nii janate, bote macohiniha anajiin nenea coata- aanclauru nalaera rijijieein, nii- naluha botene nichoteeuruhana jaan- bote laojoiri faanaa nunuheteure nii bote beraihurera- marinerooru, nii bote caje sorooruhane coina. ³¹ Nii janate, coaranajaain, nii soondarooru curuaanaa cafitaun rai beein, nii soondarooru raine maajeein bein:

“Berainajaeneeichenete, caa bote ratiriin sorooruha acaauruhachane, nenereein nichoteeichene jaanura,” nae Faboro.

³² Nii jaunte, acaauruhacha amaemajei bote laojoiri ichora saaujihure, nii soondarooru, acauhanau naluhane coina.

³³ Inae janonaa raite, satiin acaauru rai, lenonecuruhane coina:

“Inae coroata semanaa, nirijieein caohachaain lenonelanaala neein, situha cujuana aina fichafichanaane cohaquichenera. ³⁴ Aihana jaun, chajaain chaelainiji que lenonecuchete, nii aina abaantaain nichotenaa nainequichene, nichoteeiche. Coatia nitajerihaaain leinjiinejeein nihanatiin chunei couturiujicha,” nae Faboro.

³⁵ Niritohane baihate, satiin acatiha teein, faan teberiaain, nichoae Cana Coaunera bajaane baiha, nii faan tatuhin, beeunebeeuneein que lenone Faboro. ³⁶ Nii jaunte, lenonena coaujueeurenihane baiha, inae satiin lenonecure. ³⁷ Itolereneeina, coroata

fasha caaunsi choonca saotaneein, nii bote cuhane nihacaanu. ³⁸ Nitohaneeine jerenihacaanune jaun tiaaajoaain, nainaan lenonichaanune baiha, nii canacaanu lenone tirico caute jaohacaanu cucuana cuhane, nesaraca nii botene coina.

Cucuana cuhane naluha botene

³⁹ Nii janate, inae janoe. Nete, “Caelai caara,” naain, nii atane coitucuurene nii bote beraihurera marineroru. Nete atiin, cuu- cucuana auha leororo- carene siricha coaraain, cuu nii bote jauriaanaa coacure niqui. ⁴⁰ Nitohaneein, cuu jauriaanaa coacuhinte, nii bote laracaauruha acau cataaunna jaan anajiin nenea coata- aanclauru ichora saujiin ratirihure. Nitohaneein teeinte, bote cocoihacuru, roeneraunu que nelatein nenea cosi lecoaracaure. Nii baihate, bote macohiniha nenea bela tocoore. Nii jaunte, nii aina inae erojoein cucuana auhania nichuuntae nii bote. ⁴¹ Nitohaneein cuhinte, nichuuntaain carene araraca raroaqui choae, baulenetoha cue nii bote. Nii jaunte, caohatiin baulenetoha nii bote macohi nichajaine jaun, carene raroaqui choae liquinetiin, rurujuanacaje lanaala nedae nii bote macohi. Nii jaunte, jataaen mijieinein taca- fichafichanaana jaun, fichafichanaa caaun, ne-fejeein, nichalunihaje bote roe nichajai. ⁴² Nii jaunte, nii caseteconein cunacaauru sohajeein jaonaa jerecure nii casetecocuru beraihureraauru soondarooru, nabana joichohin sorooruhane coataa. ⁴³ Nete, caohate nii soondarooru curaanaa cafitaan, Faboro coreniha, nabana Faboro netonai sohin jaoruhane coataa. Nitohaneein caohateinte, joichona inaurera letoae ichoaichania, acauhana naluhin cuhin, atane que cohanaacuruhane coina. ⁴⁴ Jana, leeochoaauru, acaauru caaijie cuuruha tabara choaene jana, tabaauru leeochoaauru netonoai cuuruha nii- bote nichalunenaa jerooru choaene coina, letoanajae- nii cafitaan. Nitohaneeine, satiin, leeinjiin obene que neraain, onaa caje nichotihacaanu.

28

Malata cobena neraa Faborone

¹ Satiin, obene que neraaina, Malatanein curuaaca nii obenene coitucuhacaanu. ² Jelai cocoaichacuru cachaaurute, jataain caohacha nejeeuruhana jaun, saain canacaanu belaihure. Nii janate, uheueca elone jaun, jelarotuhane jaun, enuha codoriaain mocohin, iihane jana, canacaanu cotihacure, nichaatihacaanune coina. ³ Nii janate, enuha cohi taojiaain raane jaun, usi jana tihajiha Faborone jana, iihaniha usine jaun, ajaano caaun sorohalaain, Faboro biji que tijilenein calae acano. ⁴ Nii Faboro biji que tijilenein calaa acanone coaraante: “Jerihanete, soserena necaiha caa cachara. Cucuana cuhane naluhin, onaa caje nichotihane jaunte, ichaohane jerene, dedeeu nenea- nii rucuharara,” naaure Faboro coarajeein, nii cuu nenacaauru cachacuru.

⁵ Nii janate, nii usi iihanei cataaun, nii acano chatachataain siheitiin, cuu tonajelanaala nee Faboro. ⁶ Nii jaunte, satiin, “Laraarichaaain jecha,” naain cuu, laraacane coarajeeure. Nii janate, laracaene. “Luhecotariin jecha cora aonaain, tocojoaain tacaain orein,” naainte niqui, cuu, carajaain coarajeeuruhane jana, tonajeerinihane jaun, suujua elonaain:

“Leeinjiin chosi necaihara,” naaure Faboro que.

⁷ Nii nihacaanune jaan rohante ne nii obene que nenacaauru coara Fobirio nein curuajai cacha rai atane. Nii Fobirio, canacaanu belaaain, canacaanu rae, rai loreri asaae. Nii jaunne, cuu aina nihacaanu nichata janohin. ⁸ Nii janate, ajaa que jeraain ujuee caaun cunaitein ecu niha nii Fobirio inacana jaun, rene turuha cue Faboro. Rene turuhinte, coaraain nichoae Cana Coaunera bajaane baiha, nichoae biji merecaain, dadaain aonaane rijieeoritiin inae nerautae. ⁹ Nii coitucuhinte, satiin uure nii obene que nenacaauru leeochoaauru cunaitenacaauru. Nii jaunte, rautanaaca Faborone jaun,

nerautaacoaain caaure. ¹⁰ Nii jaunte, satiin canacaanu belaihuruhane jaun, jelai caje amuhacaanune coina, bote cuhane fauhacaanune rai, cuujueein canacaanuhacha quiinenu que- canacaanu achanojoaure, itolere amunaa rai nelatecuri teein.

Romau turuha Faborone

¹¹ Nitohaneein, cuu nichata ateein nii obeneu nihacaanune baihana, leinjiin bote- Alejaandiria caje unaa- cuu cujuana aina jelarona bitoha nena bote cuhane fauhin, cuhacaanu. Nii botete, coujunacanu que nihane coina, fafone neein, acaauru chosichurune que Curiecocuruhacha tei- Castaro, Polosi, naain curuajaihuru ecaantooru- coujunaca amaerane, bote macohiniha teein. ¹² Nitohaneein kuhina, turuha kuhacaanu, Siracosa cofauhanau. Cuuna nihacaanu nichata janohin. ¹³ Nii cajena, nesaruhin cuujihacaanu, cucuana auhaniha, rauhijiriin Rejioo turuhacaanune coina. Nii cojoanoonte, cuujihacaanune jana, canacaanu cunaja bote roe caje uhe, raujiaan jouhaquiin cujuana. Nii cojoanoon cojoanoonna, turuhacaanu Poteeolihi. ¹⁴ Cuuna, Jesocurisito coreniha cana nejeraauru tabaauru ruhacuhacaanu. Acaaurute, canacaanu cotijiaain, cuu canacaanu chunaaure, le semanaain acaauru aina nihacaanune coina. Nirijieein inacuhe inacujueein cuujueeina, tabiicha turuujihacaanu Romau. ¹⁵ Nitohaneein kuhin, atane ichoae inacuhe inacujueein cuujihacaanune coitucuruha nii Romau nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraaurune jaunte, canacaanu que tacaa uure, Apio rai Foro neseu tiaain. Nii jana, leeochoaurute, Nichatajai Taberenaneein- acaauruhacha curuaatei neseu canacaanu cohacure. Nii cuu neeuruhane coaraante, coroaieein, Cana Coaunera bajaee Faboro. Nii ainate, raotojoeein suujua aonae Faboro. ¹⁶ Nii jana, Romau turuhacaanune janate, jelai loreri asae teein, nirijieein caseteconein, jianacoo teein, leinjiin soondaro que beraichaain, Faboro sirichuruhane coina jerecure.

Romau niha Faborone

¹⁷ Nitohaneein, nichata janojoein turu baiha neeoriinte, nii Romau nenacaauru- naraaichuru Jorioocuru rai nelateein nenacaauru- jitariin cotiharate Faboro, acaauru rai irihane coina. Inae satiin turuhacoaain, netaojiaauruhane janate, acaauru rai:

“Caraichuru, chaelai janonaa bana cana Jorionichaachene que baasoneein irihaaunta. Niheichu, chaelai janonaa bana, cana inoaesihuru ichao coacuhin baasoneein irihaaunta. Nii atiinte, Jerosaleeun cacoulurujueein, baaso ichara nihane rucuheraaunu que Romanocuruhacha cocoainanohi rai canu teeure Jorioocurura. ¹⁸ Nii janate, jitariin caohachanainejeein, cacaje bajaauruhane baiha, caihanenaa jerecure, neniha casohin cajooruhane jaan- leranune jaun niquicha. ¹⁹ Nena, onaa caje nichotihanune jerecureniha nii cacouluruheraauru Jorioocurune jaun, canu rucuhaca satiin- curuaanaa neein nena eenferadorone coina bajaauun, nii neniha caraaichuru coulurujihanune jaan lerane saijieeincha. ²⁰ Nitohanihana jaunna, inara jitariin cotiharateun, inara coaraain, inara rai irihanune coitucuhichene coinara. Cana Israelita nichaachene, canaacha cohajei esenetaanune corenihane, cau caa *cadena* que cositenojoein neeunra,” naa acaauru rai Faborone janate:

²¹ “Coatiha chaelai quirichanejeein letoaauruhi Jodea caje canacaanu rai, ii que, ‘Acate, naaonjoaain que situhin nera.’ Nii jaunna, ii berenaa coitucuhenihaacaanura. Niheichu, ucujai caje turunacaauru- cana araaichuru- Jorioocuru nihanatiin, ‘Acate, baaso ichaechajeein ne jetaora.’ naain, ii que ereeuruhita. ²² Nena laen, nii le laurijieein- enanena Jorioocuru ichao beeine jerichaanura. Tonaai ii, nii queta. Itolere sacutaain, baasoneein nii que ereeuruhane coitucuhacaanune jaunna, ii, coitucuhina jaun, nii beeine aohana jerichaacaanura,” naaure Romau nenacaauru Jorioocuru, Faboro rai.

²³ Niritiinte, “Naaonjoaain cojoanona banana, turuha urichaanuhin, nii que ereei canacaanu raine, coitucuhacaanune coinara,” naaure. Nii jaunte, nii aitocuruhane

cojoanonaa bana, netaojiaaure arajii cachaauru, nii niha Faborone jaan loreri asae. Nii jaunte, janone caje coauneein, acaauru rai ereereje Faboro, Cana Coaunera Cojoanona que, sonafaajeein. Nitohaneeinte, Moisesa aitoonjoa quene maajeein, chaen Cana Coaunera ere bera inoaesihuru *profetacuruhacha* laenai, naajoainunru aina cuaain, acaauruhacha cohajei Mesihaseenein niha Jesusone esenetaauruhane coina, acaauru que jererateein, acaauru rai beebeje. ²⁴ Nii ainate, tabaauru, nii aitoha Faborone esenetaain tonoraare. Jana, leeochoaurute, esenetana jerecurene. ²⁵ Nitohaneeinte, ita suujua rijitojoenaa jerelanaala, mituhajeein caunaa nunuheteeuruhane jaunte, acaauru rai:

“Esinaete, rauhijiriin nitohaneeichene coitucuhin, inara foerateeurera rai biha nere bera inoaesi Isaihasine coina, berateein:

²⁶ ‘Caritiin benihu,
taa cachaauru rai:
Aonaquichene nihanatiin,
caohachaaain aonaain,
coitucunaa naineriheeicheeinta.

²⁷ Chaen,
nii coaraqichene nihanatiin,
coaranaa jeriheeicheeinta.’
naain berateein:
‘Banejelanaala nauhaca
acaauru suujuane jaunte,
raajenhane aonana jerecurene,
acaauru rai beraane nihanatiincha.

Niheichu,
acaauru notaracaee nihanatiin,
coana jerecuruhita.
Nii jaunte,
coitucunaa nainecurenera,
nabana nesoone caaun,
canu rene necohaleeuruhane,
acaauru rautaaain nihanune coataara.’

naain rai nere bera inoaesi- Isaihasi que beratelu jetao, Cana Coaunera Suujuera.

²⁸ Aonacuche. Caa acaihanejeein Cana Coaunera tenojoin jianacoon cana mitaer-anu esenetana jerelanaala, aohana jereneeichene jaun, ena caje coauneein, Jorion-iheichuru rai beebejiha cureeunicha. Acaaurute laen, aonaain esenetaain, tonora cuurureeincha,” naa Faborone jaunte, ²⁹ nejesinajeein, mainajeein ita cotaain cauha cuure Jorioocuru.

³⁰ Nitohaneeinte, cuu itolereneein, coroata ajaanacaain neelu Faboro, nasae nihane coreniha coretejeein, niicha sirii loreri asae. Nii jaunte, rene turuha cunacaauruni-hane, cuu ranajaque. ³¹ Nitohaneeinte, cuu tonajelanaala, Cana Coaunera Cojoanona beebejeein, Cana Curuaanaa Jesocurisito quene maajeein ereerejenajaque, nii chunei rerohecaera colane.

Roma nenacaauru rai Faborohacha letoai

Inara coaaucaauun.

¹ Canune Jesocurisito letono Faboroneein inara rai caa quiricha laenaauun. Cana Coaunerate canu janijiin canu raain nelu, jelai teein rai letono afosotoloneein cacha ichoteraneein enachasine ichaonaa beebejihanu cachaauru raine coina.

² Niite rai nere bera inoaensihuru *profetacuru* que berateein laenaeratelu rai Quiricha Inoensi cuhane Cana Coaunera. ³⁻⁴ Nii niicha berateite, Rabiri inamoconein cachaneein niha Cana Curuanaa Jesocurisitone beraneein nenea ne. Nete rai Suujue aina cuaain onaa caje ichateein, rai itolere que laraajiin nihane jaanu teein rai Calaohineein nihane coitucueratelu Cana Coaunera.

⁵ Nii rai Calaohi Jesocurisito aina cuaainte, rai letono afosotolo nihanune jaanu teein nelu Cana Coaunera. Acane beebejeeun, chauratane sacuritaain satiin laurilauri nenacaauru cachaauru netonai Cana Coauneraneein nihane coitucuhin, nere tonoraain neeuruhane coina. ⁶⁻⁷ Inara netonai nii Romau ichoainiquichenete laurilauri nenacaauru cachaauru aina jiniiquiin niicha ranojoneein neeiche. Inara belaitohane jaunte, Jesocurisito ranojoneein neein rai cachaneein neeichene coina inara raelu Cana Coaunera.

Satiin inacaneein nenea Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito naaonjoainuri inara rai raotojoein neeichene jaanu teeurumiin.

Romau bedainiha cunaa jeriha Faborone

⁸ Jesocurisito aina cuaaine satiin le cachanequichene coreniha, jataain Cana Coaunera corojeeun, esinae rauhijiriin esenetaaichene coitucuuruha itolere sacutaaine coitucuhanune jaun. ⁹ Rai letononeein casuujua aina cuaritaain rai Calaohi que ereerecaauunne jaan- Cana Coaunerate, itolere bana bajaanune naineein inara coaaucaauunne coarajera ne. ¹⁰ Chaen nechua aca jerihane, tabiicha inara coaraa uhanune coina itolere bana caje bajaabajajeeun. ¹¹ Jataaine inara coana jereeun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara rai beein, inara coroataja nichaaunne, inara suujua corelanaala ijiin neeichene coina. ¹² Jiniiquiin esenetaacachene rijijieein, ita suujua que corajerateein nihacachene coinane caa aitoon. ¹³ Cana Coaunera coreniha cajeraauru, coitucuhichene jerichaaunne jaunne inara rai bereeuni. Araain saaine niqui inara coaraa unaa jereeun. Nene enanetojoein nainesineeun. Charijieeinteeinti leeochoauru lauri lauri nenacaauru aina acaauru rai caohacha ichaa aihun; nii rijijieein inara rai netonai caohacha ichacaunne jerenacaunne inara rene turunaa jereeun. ¹⁴ Chaque nelatenihanune saijieein canu rai Cana Coaunera tenojoi raeranichaaunne jaunne, satiin cha coitucuelanaala, aansijiin relanojoneein nenacaauru, itolere coitucueracuru, cha coitucunaa jeriheichuru, naaonjoaihunru rai, nii quiiha ranojoi tenaa jereeun. ¹⁵ Nii jaunne, nii Romau neiniquichene rai, jataain enachasine ichaonaa que inara rai erenaa jereeun.

Itolere ichana nainiha enachasine ichaonaane

¹⁶ Coatihua nii cana rai beratenojoi enachasine ichaonaa bihanune coejihaaun, aca niicha ichana nainei ichaa Cana Coaunerane jaan nihane jaun, satiin esenetaeraauru Jorioocuru osa caje jauriaanejeein ichoteratenojoiniha cuururichaaaine jaun. Jorioniheichuru esenetaeraauru netonaite nichoteeurureein. ¹⁷ Nii cana rai beratenojote, cana que esenetaacachene coreniha, cha ujuaihonselanaala nihacachene coina jianacoon cana tiha Cana Coaunerane coitucuerate. Nitohaneinte ichae Cana Coaunera, nechua esenetaacachene jauncha. Nitohanihane coinante: “Leinjiin acaacha esenetaerate,

niicha ichai ujuaihonelanaala nenea rijijieein ichaoreein,” naain laenanohineein ne, Cana Coaunera quiricha cuhane.

Niicha ichai ujuaihoneein niha satiin cachaaaurune

¹⁸ Cana Coaunerate, caohacha que ichaaoruhane coina cachaaauru rai niicha tei caohateraauru nechu aansainein ichaonacaauru casetecarichaaain dede caje coauneinne coarate cana que. ¹⁹ Acaaurute niqui, nii acaauru que Cana Coauneraacha coitucueratei coitucuure raotojoein, raajenihane coaratihane jaun. ²⁰ Cana Coauneraacha ichai asinojoneein nenaate coitucunaa nainichaache, caohachaain cana suujua coaraain niicha ichai que coaaucaachene. Necoaaunaain nihalu cana rai chauratanene caje coauneinte, esinae rauhijiriin Aca Cana Coaunereein nihane jaun chabana satonoenerihani nii niicha ichana naineine coitucuhacache. Nii jaun, nechu aansainein coitucunaa jeriheichuru nii ujuaihoneein neeuruhane caje nichoteeururinaain. ²¹ Nitohanein raotojoein, Aca Cana Coaunereinihane coitucuruhane saijieeinte, chabana nere tonoraain esenetaain, niheichu chabana acanihane coroaecurene. Nitohanein nenea coacuelanaalate, baasohacha que coaauruhane jaun, inae nauhaca acaauru suujuane jaun, nocoheanaanu nenea rijijieein neeure. ²² Itolere coitucueranihate niqui nocoetocure. Nete cha coitucuhin aitocurene. ²³ Nitohanein cha coitucurenihane jaunte, Cana Coauneraacha coananohineein- onaa inaeranein nenea cacha tocohanein nenea ecaanto jaaure. Nii choae tacaain techu, tajaacuru, atane choae terecuri, atane choae tijiariin amunacaauru, naonjoainuri tocohanein ecaanto jaainchuru que chabana ohelanaala nenea Cana Coaunera necaohacha coreeure.

²⁴ Nitohaneeuruhane jaunte, nii acaauru suujua baaso letono ichacuruhane coina, inae acaauru janiha Cana Coaunereane jaun, nejesinajein ita rai coejenacai ichacure. ²⁵ Esinae rauhijiriin Cana Coaunera niha Cana Coaunereane saijieeinte, aca coroaena coacuelanaala niicha coaananojoihunri coroaecure. Nii Cana Coaunerate, acaauru netonai coaunaain nihalune jaun, itolere bana leinjiin acaacha coroaenojoinihane caohachae. Nitohanemiin.

²⁶ Nii jaunte, inae acaauru que jaolecoha Cana Coaunereane jaun, itolere coejenacai ichajein necairichaaure. Acaauru benecuru nihanatiinte, inae aina niicha jerei ichaa acaauru lanaaurune jerelanaala, inae nichao coreein namute ene aina niicha jerei ichacure. ²⁷ Nii rijijieein techu, acaauru cocoichacuru netonai, inae acaauru comasaihuru aina niicha jerei ichana jerelanaala namute quicha aina niicha jerei ichacure, baasonein acaauru letoaa acaauru suujuane rijijieein necoejelanaala. Nitohaneinte, necha aansainein, erenea tonoraurenihane jaun, caseteconein raajenihane jaberoco cairichaaure.

²⁸ Acanihane coitucunaa jerecurenihane coreniha, acaauru suujua baaso letononein niicha ichai coitucuelanaala ichacuruhane coina, acaauru que jaolecoha Cana Coaunereane jaunte nitohanein neeure. ²⁹ Nitohaneinte caohacha ichana coacuelanaala baaso nejesinaacha ichaaain, itolere bana niicha lateeicha que coacuhin baaso ichaaain, namute cacha que necoelajaauharitiin, sonajaain jaohin, suujua acatelanaala, enaacha nohanein, acaauru ichaonihei que ichaohin, namute cacha cairichaa casajenetiin, naonjoaain neeure. ³⁰ Chaen techu, leeochoauru coacuhin acaauru que baasonein ereein, Cana Coaunera que nejeratein, cha coitucueralanaala enaacha cacha tonoraain, itolere baasohacha coacuhin necohasitaain, baaso ichaaain, inaca ere tonoraelanaala, ³¹ cha coitucunaa jerelanaala, tonaain ereeuruhane nihanatiin chabana ichaelanaala, nihei chuni belaihuruhi, cacha que suujua acatena inaelanaala, chabana cairichaaajoaain namute cacha coaracuruhi, naonjoaunre. ³² Raotojoeinte niqui, satiin nitohanein ichaonacaauru atinanohineein neeuruhane coina, nitohanei rai rauhi tihalu Cana Coaunereane coitucuure. Nete, enanetojoein

nitohaneein neeuruhane jianecurenihane jaun, leeochoaauru netonai nitohaneein neeuruhane rautatiin coaracure.

2

Cana Coaunerate, esinae rauhijiriin niicha ichai ujuaihoneein nenacaauru casetecareein.

¹ Nitohanihane jaun coatiha ii que suujua acatena nainerinaain Cana Coaunera, ii netonai acaauru rijijieein neeine saijieein acaauru que ereeine jaun. Chatohaneineein neeine nihanatiin coatiha nii caje nichoteriheeini. Acaauru rijijieein ichaohine saijieein acaauru que ereeine jaunte, ii raajenihane necoluruhequi.

² Nete nitohaneein ichaonacaauru casetecaane bana, esinae rauhijiriin acaauruhacha casetecarihanine coitucuhacache raotojoein. ³ Aihane jaun acaauru rijijieein ichaohine saijieein, acaauru que ereeine jaun jiaonriha ii casetecarihani Cana Coauneraane caje nichotena coaauquine. ⁴ Nitohaneinte iicha jerenohicha ichaain neeine que nainaain, aca Cana Coauneraanein nihane coitucuhin neeine coina, ii cojoaain ne Cana Coaunera, chabana cacha belaitohane jianenihane jaun niqui. ⁵ Nete ii suujua coitucueeneine jaun, Cana Coaunera coitucunaa jerelanaala baasohacha ichaaine jaun, inae ecu tihane bana baaso icharaauru casetecaain, ⁶ lecachaauru nainein acaauruhacha ichai nainijianaain acaauru coretiha Cana Coauneraane bana caseteco coariquiin. ⁷ Nitohaneinte jataain nelateineein chabana satonoelanaala necaohachanaa coaracuruhane coina itolere bana caohacha nejesina ichajeein ichaonacaauru rai, chabana sanaachara ichaonaa tereein Cana Coaunera. ⁸ Nete laen, cha coitucunaa jerelanaala caohacha icharaauru que nejerateein baaso ichara neein nenacaauru coroatajaneraauru casetecareein obajeein. ⁹ Satiin baaso icharaaurute inaderanaa aina necairichanaa coaracurureein. Jorioocurute ichoaichaniha casetecanohiniha cuurureein. Jorionihechuru netonai nihanatiinte jerichanejeein caseteco coaracurureein. ¹⁰ Nete laen satiin caohacha ichajeein ichaonacaauru rai, rai necaohacha aina jataain nelateineein nihane jaan tereein Cana Coaunera. Jorioocurute ichoaichaniha nitohanai raeraneein neeurureein. Jorionineichuru nihanatiinte nitohanai raeraneein neeurureein.

¹¹ Nitohanihate cureein leeoehaneein itolere cacha coaraeniha Cana Coauneraane jaun. ¹² Satiin Jorioniheichuru- nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi coitucuhelanaala onacaaurute, nii rauhi colane oorureein. Nii rijijieein techu Jorioocuru, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi sirichuruhane jaun, inae raotojoein coitucuruhane saijieein osaque nesarucuruhane jaun, nii acaauruhacha sirii rauhi aina cuaain colurujuenojoinee caseteco coaracurureein. ¹³ Coatiba nichoterinaain nii chuni nii rauhi aonaane saijieein tonoraelanaala nena. Nii rauhi aonaain, aitohane rijijieein tonoraain ichoaite laen, nii caje nichotereein. ¹⁴ Nete Jorioniheichuru, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi coitucurenihane saijieein, nechua acaauru ichaoneein nii rauhi aitoonjoa ichacuruha suujua caje rocohinne, jelai tein nitohaniha acaauru rai rauhine jaun aihurureein. ¹⁵⁻¹⁶ Nii jaunte, acaauru nerurujua caje inanacareein nii rauhi acaauru suujua cuhane acaauruhacha sirii. Acaaurute baaso ichaain, caohacha ichaain, naonjoaunruhane coitucueratereein acaauru suujua inae saa cana janonaane bana, Calaohi Jesocurisito aina cuaain satiin suujua cuhane asinojoneein cachaauruhacha ichai coitucuerateein rucuhereein Cana Coaunera, caa inara rai aitiin inara relaanune rijijieein.

Moisesa rai rauhi rijijieein niha nocoetocuruha Jorioocurune

¹⁷ Iite niqui Jorioneeine jaun, Moisesa rai rauhi coitucuhin, aina inae necoasitaain Cana Coaunera aina niha nocoetohi. ¹⁸ Inarate niqui Cana Coauneraacha jerei coitucuhin, itolere caohacha nejesina janiijiin coitucueratiha ii que nii rauhine jaun, itolere

caohacha coitucuhi. ¹⁹ Nii ainate maosaneein nenea rijjIEEEin cha coaraelanaala nenacaauru, ²⁰ cha coitucuelanaala nenacaauru, naaonjoainuri relaain neeine coina jatoroaain niha nocoetohi, ii Cana Coaunera rai rauhi coitucucuhine jaun. ²¹ Nitohaneein leeochoaauru relaeraneein neeine saijIEEEin, chanuna jana chaen ii raajenihane ii suujua coaraain relaanaa naineneei. “Coa asijiauha,” naain ereeine saijIEEEin chanuna asijiauhi. ²² Chaen techu, “Nainihej nejelau ene aina ichaoha cachaneta,” naainte ereei niqui. Chanuna jana chaen, ii nejelau ene aina ichaohi. Chosichuru ecaantooru quete niqui jaolecoha nocoetohi. Chanuna jana chaen nii saijIEEEin, acaauru rai Teenforo asaae coretiin nenacaauru ecaantooru basijiauhi. ²³ Cana Coaunera tenojoi rauhi tonoraain cha chaain ichaonaa rijjIEEEinte niqui ereereequi. Nete rai rauhi tonoraain cha chaeneeine jaun, baasoneein Cana Coaunera coaratiha aitohi. ²⁴ Nii quete esinae rauhijiriin nitohaneeichene que: “Inara Jorionequichenete Cana Coaunera que jaoleconaanein Jorioniheichuru terateeiche,” naain laenanohineein ne, Cana Coaunera Quiricha cuhane.

²⁵ Esinae rauhijiriinte niqui nelate Moisesa rai rauhi tonoraain nihane, rai jaberoco macohi cari saerateein niha cachane. Nete nitohaneein nihane saijIEEEin, nii rauhi tonoraain ichoaenihane, nirijIEEEin jaberoco macohi saeratelanaala nenea cacha rijjIEEEin ne. ²⁶ Nete laen Jorionihechuru, rai jaberoco macohi saeratelanaala neeuruhane saijIEEEin, nii aitoha rauhine rijjIEEEin tonoraain ichaaoruhane, jaberoco macohi saerateein nenea cacha rijjIEEEin coanojoineturureein. ²⁷ Nii jaberoco macohi saeratelanaala nenea, nii aitoha rauhine rijjIEEEin tonoraain ichoaite, nii rauhi siriin rai jaberoco macohi cari saerateein neeuruhane saijIEEEin nii rauhi siriin tonoraelanaala nenacaaru colurujueeurureein. ²⁸ Nitohanihane jaun, coatiha esinae rauhijiriin Jorio esine nihei nii jaberocohacha que Jorio nihane coarateein nenea. Niheichu coatiha Jorio nihei nii jaberocohacha macohi cari saeratera. ²⁹ Esinaen rauhijiriin Jorio esinete, satiin rai suujua cuhanene maajeein aca ne. Nii jaunte, rai suujua caje coauneein coacuhin, rai jaberoco macohi saeratihane latelanaala Jorio esine neein ne. Coatiha laenanohineein niha rauhine lateein aihei. Niite Cana Coaunera Suujue ichanohineein ai. Nitohaneein ichoai cacha, coatiha rijjIEEEi cacha caohacha ichaane coitucuhane coina coujuhin coarana nainerinaain. Leinjiin Cana Coauneraachate rai nichao coujuhin coaraain coitucureein.

3

¹ Nitohanihane jaun, chaque nelate Jorio neein, cana jaberoco macohi cari saerateein, naaonjoaain nihacane. ² Araai laurii coinate niqui nelate Jorio nihacane. Jauriaanejeeinte, Jorioocuru rai nere beratelu Cana Coaunera, esenetaauruhane coina. ³ Aihane jaun chachareein nii naitoonjoa rijjIEEEin neeurenihane coreniha. Nii naitoonjoa rijjIEEEin neeurenihane corenihanacha, aitohane jaan ichaenerichaaain Cana Coaunera. ⁴ Aihei jerihane. Cana Coaunerate, casajenetooruha satiin cachaaurune nihanatiin, itolere bana naitoonjoa rijjIEEEin cha chaain nereein. Nitohanerichaaaine quete:

“Inae cuu tihane banate,

esinae rauhijiriin aitohine rijjIEEEin

chachaaine coitucuurureein.

Nii banate,

ii esenetaauruhi casetecaai nohanelanaalane

coitucuurureein.

Nitohaneeinte

joaenreein ii colurujuera amuritoriquiin,”

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane.

⁵ Nete nitohaneein aitocuruha tabaaurune rijijieein canaacha ichai baaso, jataain necaohachaa Cana Coaunerane coaratihane, chanuna jana chaen nii baaso ichacaachene coreniha cana casetecae Cana Coaunera. Nete nii baaso ichacaachene coreniha cana casetecaa Cana Coaunerane nihanatiin baaso icharaniha benaa nainenihacache. ⁶ Coatiha nitohanihei. Nitohaneein baaso icharanihane, coatiha satiin chauratane que nenacaauru cachaauru ichao cojuhin coaraain rucuhena nainerihe.

⁷ Nitohaneein nohaniha cachane aina jataain necaohachaa Cana Coaunera beeichene saijieein, chanuna jana chaen osaaotoha canu beeiche. ⁸ Nitohanihanete satiin baaso icharichaache, niha caohachane coina. Niritiinte, cacha relaa canacaanu beeuru, nechu acaauru esenetaain, canu que jaolecooruhane coina. Nete niritiin erenacaauru cachaauru inae caseteco coaracureein.

Satiinte cana osa ujuaihoneein nihacache.

⁹ Chatonaain chaainti coaauquiche. Cana Jorio nichaachenena, Jorio niheichuru amurijiriin cacha caohachaneein nihacache. Aihei jerihane. Inae inaraque, Jorioocuru, Jorioniheichuru, naaonjoainunru aina satiin osaaonaneein nihacachene coitucueratihacaanu. ¹⁰ Nii quete:

“Nihei chuni cacha,
canu rai caohacha ichaain nei.
Nihei caohachanainejeein leinjiiniji.

¹¹ Nihei leinjiiniji

Cana Coaunera coacuhin
caohacha coitucuhin ichara.

¹² Satiinte

baaso jelson suujua cuaain
caohacha ichana coacuelanaala
baaso ichacure.

Nii jaunte

nene leinjiiniji caohacha ichara.
Nihei caohacha nainejeein leinjiiniji.

¹³ Acaauru rarote

leinjiin calani ne,
neforacaa atanebanane rijijie.

Jana acaauru lelete,

enaacha cacha coritaauruhane jaaneein ne.

Acaauru ujuaaete,

aiha acano catu corane rijijieein
cacha cunaitaeraniha ne.

¹⁴ Jana acaauru ujuaae cajete

enaacha mituhe cacha cotaain,
nechu aansainiha beeuruha ne.

¹⁵ Enaachate

sonajaain jaaonaa

jerecuruhane jaun

cuhin sonajaain jaaore.

¹⁶ Amuuruhane jaunrute

aansijiiniji cautijiaelanaala

niicha eruuri itajeeure.

¹⁷ Nii jaunte,

chabana caohacha ichaain,
raotojoeein ichaonaa nainecurene.

¹⁸ Nii chabana

acaauru casetecarichaain

Cana Coaunerane que

coacuhin casihuruhi,”
naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane.

¹⁹ Nete satiin nii rauhi aitoonjoan tonoraain nenacaauru netonai, osaaonaneein neeuruhane coitucuhin neeuruhane coina aitoha nii rauhine coitucuhacache. Aihane jaun cacha coujuhin coaraa Cana Coaunerane bana, nerinaain nii que tonaain erenaa nainei. ²⁰ Nii jaun coatiha rauhi tonoraain necaauru nihanatiin, nii rauhi tonoraauruhane coreniha acaauru osa caje ichoteratenajarinaain Cana Coaunera, nii rauhi, esinae rauhijiriin osaaocaachene coitucunaa coinaacha nelatihane jaun.

Esenetaacachene aina cuaainchate nichoterichaacheein

²¹⁻²² Nete laen, inae ena nii rauhi colane cana ichoteraterichaaaine coitucuerate Cana Coaunera. Niite coitucunaa nainichaache, nii rauhi aina nere beracuru *profetacuru* laenanohi ereretaain coaraain. Leinjiin Jesocurisito esenetaacachene aina cuaainchate naine, cana osa caje cana ichoteratiha Cana Coaunerane. Nii rijijieein techu, satiin esenetaain nenacaauru netonai ichoteratereein. ²³ Satiin osa que nesarucuruhane jaunte, Cana ichoteraneein niha Cana Coaunerane saijieein que jaolequiin neeure. ²⁴ Nete jataain cana belaitohane jaun, Jesocurisito aina cuaain inara ichoterate core colane Cana Coaunera. Coatihai caohacha ichaaain neeichene jaun, inara ichoteratihei Cana Coaunera. ²⁵ Nitohaneein jeriha Cana Coaunerane jaunte ohelu Jesocurisito, rai coichana aina cuaain cana osa aninoaain, cana que suujua acatena nainihane coina. Nechu queecha jaequiin nihacachene corenihachate, cha ujuaihonelanaala nenea rijijieein cana tein cana coaraane coitucuerate Cana Coaunera, ²⁶ esinae rauhijiriin luhecotariin cha coaetana inaenihane jaun. Enate esinae rauhijiriin caohacha ichaaain, canaacha ichai ujuaihoneein nenea caje satiin Jesocurisito esenetaeranichaachene ichoteratihane coarate.

²⁷ Nitohanihane jaun, coatihai chaelai que nelatihei Cana Coaunera coitucuhin rai caohacha ichaa nocoetiin necoasitaa cachane. Nii necohasitanajate, caohacha nainejeein nitaje. Aihane jaun coatihai nii rauhi tonoraane coreniha, osa caje nichoteein nihei chuni cacha. Nechu Cana Coaunera esenetaane corenihate nichoteein ne cacha. ²⁸ Nitohaneinte, nii rauhi tonoraain nihacachene, cana ichoteraterichaaaine coina aitelanaala esenetaacachene coreniha osaaocaachene caje cana ichoteratihane coina aitoha Cana Coaunerane coitucuhacache inae.

²⁹ Leinjiin Jorioocuruhacha Coauneraneinna niha Cana Coaunera. Tana satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru netonai Coauneraneein nihane. Aihanete ne. Satiin lauri lauri nenacaauru netonai Coauneraneinte ne Cana Coaunera. ³⁰ Coatihai nihei nii baiha chuni Coaunera. Acate rai jaberoco macohi cari saeratelanaala neein esenetaeraaurune maajein ichoterateraneein ne. ³¹ Nitohanihane jaunna, nii canaacha esenetai esenetaacachene jaun, inae chaque nelateniha nii rauhi. Coatihai aihei. Nii ainate esinae rauhijiriin nelatiha nii rauhine que aitocoaache.

4

Cana Coaunera esenetaa Abaraaunne que erenaa

¹ Nitohanihane jaun, tonarihacache cana foeratera inoaensi Abaraaunne que. ² Esinae rauhijiriin caohacha ichaaane coreniha, osa caje colunohineein nenea raane rijijieein tein raa Cana Coauneranete laen caohachare caohacha icharanihane que aitoha Abaraaunne. Nete neniha leinjiinniji caohacha icharane jaun, caohacha icharanihane que aitoha cachane rautaene Cana Coaunera. ³ Nitohanihane quete: “Esenetaa Abaraaunne jaunte, osa caje colunohineein nenea raane rijijieein tein rae Cana Coaunera” naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. ⁴ Chunocoha amihaneein nihane jana, rai coreteraa nii rai namihaneeonne, coatihai que nirijieein joareein coreniha belaiha rai tihei nii coretera. Nii rai namihaneeon coretihane jaante, nii namihaneeon cainaeraniha rai tenojoi ne. ⁵ Nete laen Cana Coauneraacha

que jaaequiin neein esenetaera, nii esenetaaneecha coreniha osa caje colunohineein nena raane rijijieein teein rae Cana Coaunera, niicha ichai coreniha rai cha chaain neeuruhane que airijiin. ⁶Nitohaneein osaaocane nihanatiin, esenetaain niha cachane, osa caje coulunohineein nena neein teein raa Cana Coaunerane quete:

⁷“Rachoojoeinte neeure,
baaso ichajeein osa que nesarucuruhane nihanatiin,
osa caje coulunohineein
nenaaneein teein
Cana Coauneraacha ranojoinunri.

⁸Rachoojoeinte ne,
nii nichotena cache,
rai nosa coreniha
casetecaenerichaain Cana Coaunerane jaun,”
naain niha erenaane rijitoejein aitelu cana inoaensi Rabiri amure.

⁹ Rai jaberoco macohi cari saerateeurera *circuncidadocuru* raaicha aitenihanena, nirijieein rai jaberoco cari saeratelanaala nenacaauru raine maajein niritiin niha nii erena. Inae acaihaniji que esenetaaneecha coreniha osa caje coulunohineein nena raane rijijieein teein Abaraaun raa Cana Coaunerane coitucuhacache raotojoein. ¹⁰Chatohaneein niha Abaraaunne jana osa caje coulunohineein nena raane rijijieein raelu Cana Coaunera. Inae rai jaberoco macohi cari saerateein nihane janana osa caje colunohineein nenaaneein teein raelu Cana Coaunera. Coatiha aihei. Jaiti rai jaberoco macohi cari saeratenihane janate raelu Cana Coaunera. ¹¹Inae nitohaneein osa caje colunohineein nena raane rijijieein teein raa Cana Coaunerane baihate laen, nii cojunacanu que rai jaberoco macohi cari saeratelu Abaraaun. Nitohaniane jaunte, satiin rai jaberoco macohi cari saeratelanaala neein, osa caje colunohineein nena rijijieein neeururichaaine esenetaeraauru netonai inacaneein ne nii Abaraaun. Nii rijijieein techu, nii esenetaauruhane coreniha osa caje coulunohineein nena raane rijijieein ranajae Cana Coaunera. ¹²Jerichanejein techu, jaiti rai jaberoco macohi cari saerateein nelanaala, esenetaalu Abaraaunne rijijieein neein esenetaeraauru cachaauru inacaneein ne nii Abaraaun. Nii rijijieein techu, jaberoco macohi cari saerateein neein, nii aihalune rijijieein esenetaeraauru netonai inacaneein ne nii Abaraaun.

Esenetaacachene aina cuaainte, cana rai naitoonjoa tereein Cana Coaunera.

¹³ Cana Coauneraate Abaraaun rai aitelu, rai nefoerateeuru aina nirijieein core colane acaauru rai chauratane tihane, neroraneein neeuruhane coina. Coatiha, Moisesa rai rauhi tonoraain niha Abaraaunne jaun, nii rai chauratane tihane coina aitohilu Cana Coaunera. Nechu esenetaane jaunte, nii rai chauratane tihane coina aitiin, osa caje coulunohineein nena raane rijijieein teein raelu. ¹⁴Nii rauhi tonoraeraauru, nii Cana Coauneracha tenaa jerei raeranunein neeuruhane jana nihane, coatiha chaque nelateein nerihei nii canaacha esenetai. Inacoejeinte esenetarichaache, nii tihane coina aitohalu Cana Coaunerane jaan nihanatiin cana rainein nerihei. ¹⁵Nii rauhite cha ujuaihoneein caseteco coaracaachene coina nenaaneein ne. Nii niha rauhine colane nerihei cha ujuaihoneein caseteco coaraane rai nei.

¹⁶ Nii jaunte satiin nii rai nefoerateeuru aina Abaraaun rai niicha teeni tiha core colane esenetaauruhane aina cuaaine coina aitelu Cana Coaunera. Aihane jaun, coatiha nii rauhi tonoraeraauru raaicha nii tihane coina aitohilu Cana Coaunera. Acate esenetaalu Abaraaunne rijijieein, satiin esenetaeraauru rainein nena ne. Nitohaneein esenetaane jaunte, satiin cana inacaneein ne Abaraaun. ¹⁷Rai Quiricha Inoainsi cuhane: “Canune, arajii lauri lauri nenacaauru cachaauru inacaneein ii tereenni” naain rai aitohalu Cana Coaunerane rijijieeinte, nii Abaraauncha esenetai

Cana Coaunera, onacaauru rai ichaonaa teein, jaiti coaunanojoinelanaala nena, naaonjoainuri Coauneraneein nena ne.

¹⁸ Inae calaohirichaaanne esenetaeniha Abaraaunne janate: “Arajii lauri lauri nenaacaauru cachaauru inacaneeinte neriquiinha” naa rai Cana Coaunerane esenetaain acaacha cohajihane jaunte, acaauru inacaneein ne Abaraaun, “Caa jeonihate cuurureein ii nefoerateeurura” naain que arasijie coarateein rai aitohalu Cana Coaunerane rijijieein. ¹⁹ Inae lefasha jaanacaneelalajeein ichaohane jaun, inae rai comasai Sara aina jiniiquiin biinaaneein, leinjiiniji canaanai sirilanaala ooruhane rai neeuru saijieeinte, nii rai aitoha Cana Coaunerane esenetaane jianenelu Abaraaun. ²⁰⁻²¹ Nitohaneeinte, esenetaane jianena coacuelanaala, jelai amuritoheriin esinae rauhijiriin nii rai naitoonjoan icharihani Cana Coaunerane esenetaane jaun, Cana Coaunera corojeein, acaacha cohajeein nelu Abaraaun. ²² Nitohaneein esenetaane jaunte, osa caje coulucohin raelu Cana Coaunera.

²³ Coatiha nii esenetaa Abaraaunne jaun, leinjiin acaacha raane coina aitiin laenaeratiheilu Cana Coaunera, ²⁴⁻²⁵ cana netonai quete aitiin laenaeratelu. Nii jaunte, cana netonai esenetaacachene jaun, cana colucohin cana netonai rae Cana Coaunera. Satiin cana osa coreniha cana coreenraniha ohalu. Cana osa ujuihoneein nena caje cana mitaeranu que Cana Curuanaa Jesocurisitone esenetaacachene jaunte, cana netonai rae Cana Coaunera.

5

Inae cha ujuihoneein nihaacache.

¹ Aihane jaunte, esenetaacachene coreniha Jesocurisito aina cuaain inae cha ujuihonelanaala Cana Coaunera aina raotojoein nihacache. ² Nii Jesocurisito esenetaacachene aina cuaainte, cana corojatajane Cana Coaunera. Nii ainate cana suujua letono ichana coacuelanaala rachoojihacache, rai Cojoanonaa que nerichaacheeinne cohajeein. ³ Coatiha acaacha nihei. Nii rijijieein techu, necairichanaa coaracaachene nihanatiin rachoojoein nihacache, nii necairichanaa aina cuaain jelai amuritoheriin laraajiin itolere abaantaain nihacachene coitucuhacachene jaun. ⁴ Nii necairichanaa abaantaain laraajiin nenaate, inae esinae rauhijiriin ijiin neein canaacha cohajei cohana nainerichaacheein. ⁵ Nii canaacha cojoai coatiha inacojoein cohahaacache, rai Suujue cana rai niicha tei aina cuaain jataain cana belaiha Cana Coaunerane jaan nihane jaun.

⁶ Nitohaneeinte, cana osa caje nichotena nainelanaala nihacachene jana, inae cojoinaca que turuhane jana, cana baaso icharanichaachene coreenraniha ohelu Jesocurisito. ⁷ Coatiha nerihe chuni, leecha cacha baaso ichara coreenraniha nesohin nijioaerataein nei. Niheichu caohacha ichara cacha coreenraniha nihanatiin nesohin nijioaeratenaa nainihe chuni. Coaraain aihane nihane chachu jerihane, leinjiin caohacha ichara cacha coreenraniha nesohin nijioaeraterere chuni. ⁸ Nete jataain cana belaitohane coaratiha, cana osa coreniha oha rai Calaohi Jesocurisitone coina letoaelu Cana Coaunera. ⁹ Inae nitohaneein cana osa coreniha ohalu Jesocurisitone jaun, inae cha ujuihonelanaala nihacachene jaunte, nii amuritoheriin aina cuaain caseteco caje nichoterichaacheein. ¹⁰ Nitohaneein jaiti que nejeratenaaneein nihacachene jana ohalu rai Calaohine aina cuaain, aina raotojoein jiniiquiin nihacachene coina ichaalune jaun techu, nii amuritoheriin cana ichoteratereein Cana Coaunera, inae cana que suujua acatihane jaun. ¹¹ Coatiha niicha nijihe. Rai Calaohi Jesocurisito aina cuaainte, Cana Coaunera coroaecache. Nii Curisito, Cana Coaunera que nejeratenaaneein nihacachene caje, aina jiniiquiin raotojoein cana teraneein nena nihane jaun.

Adaan aina Jesocurisito

¹² Nii rijijieein techu, leinjiin cacha caje nunuheteen caa chauratane que turuhin nelu osa, cacha itajeranu que. Nii cacha itajeranu onaate satiin cachaauru lomohelu, osa que nesarucuruha satiine jaun. ¹³ Nitohaneeinte jaiti neniha Moisesa rai rauhine jana, inae nii ajiniha nesilu chauratane que osa. Coatiha niqui coitucueraailu nii osa, jaiti neniha nii rauhine jaun. ¹⁴ Nii jaunte nihalu Adaane caje coauneein nihalu Moisesane que tiaaajoaain osa que nesarucuruhane jaun, ohin nitaje rai neurelu satiin cachaauru. Coatiha niqui, leinjiin rauhi tonoraain neurenihane coreniha osa que nesaruhin neuruhilu aiha Adaane rijijieein. Charijieein teeinti, nii jaurianejeein nena Adaan- jauriaanejeein osa raain nelu, nii rijijieein techu, nii Adaan amurijiriin nena canaacha cohajei- leinjiin cacha ichaonaa turuaain nelu.

¹⁵ Nete nii Adaancha ichai nii chaque nelateen nedae ne, amurijiriin jataain nelatiha nii cana belaiha cana rai Cana Coauneraacha teine jaun. Nitohaneeinte baaso ichaa leinjiin cachane coreniha, satiin osa que nesaruhin nitajenaaneein neurelu satiin cachaauru niqui. Nete core colane cana belaiha cana rai leinjiin Jesocurisito aina cuaain Cana Coaunera tenojoi, nii amurijiriin nelateen, satiin cachaauru rai caohacha ichaeraneen ne. ¹⁶ Nii naosatiha leinjiin Adaane jaan, coatiha chaque nelateen nedai, nii cana belaiha Cana Coaunerane jaan aina cuaain. Nii jaunte niqui, leinjiin cacha osa coreniha, satiin caseteco coaracuruhane rai neurelu cachaauru. Nete nii cana rai niicha tei aina cuaain, nosa que namuritiin niha cachane nihanatiin, inae nii ujuaihoneein neurenihane cachaaurune coina aitelu Cana Coaunera. ¹⁷ Nitohaneen leinjiin cacha coreniha, cachaauru que niicha ichana nainei ichaain satiin cachaauru itajiha nii onaane jaunte, nii amurijiriin niicha ichana nainei ichacurureein, jataain acauru belaitohane jaun, Jesocurisito aina cuaain enachasine ichaonaa que ichahin neuruha nii core colane osa caje Cana Coaunera roconojoinunru cachaaurune coina.

¹⁸ Charijieein teeinti, osa que nesaruha Adaane coreniha satiin cachaauru caseteco coaracuruhane rai neurelu. Nii rijijieein techu, caseteco coaracuruhane rai neuruha cachaaurune jana, niicha ichai aina cuaain, jianacoon osa caje cacha rocoheranu ichaonaa uhaain turuhelu Jesocurisito. ¹⁹ Nitohaneeinte erenaa tonorae niha Adaaneecha coreniha arajii cachaauru osa que nesarucurelu. Nii rijijieein techu, erenaa tonoraain niha leinjiin cachane coreniha, jianacoon neurureein cha ujuaihonelanaala arajii cachaauru.

²⁰ Moisesa rai rauhite niqui, osa que nesaruhane coitucuhin jianiha cachane coina nenaanelu. Nete nii saijieein aina jelai amuritoheriin osa que namuritocurelu cachaauru. Nete nitohaneen jataain osa que namuritocuruha cachaaurune jana, jeelai amuritoheriin jataain cachaauru belaitohane coarate cana que Cana Coaunera. ²¹ Charijieein teeinti cachaauru lomohin ne osa, cachaauru atinaain itajihane coina. Nii rijijieein techu itolereenein cachaauru lomoritin ne, nii osa caje cacha mitaeranu que cacha belaitohane jaan Jesocurisito aina cuaain ichaonaa satonohelanaala nena Cana Coaunera tenojoin.

6

Osa coreniha onaaneen nihacachene nihanatiinte, Jesocurisito coreniha ichaorichaachein.

¹ Aihane jaun chajana icharihacache. Osa que nesarujueeinna ichaorichaache, jelai amuritoheriin cana belaiha Cana Coaunerane coina. ² Aihei jerihane. Inasiina inae osa jianein ichaonaa saijieein, nacoahauneen osa que nesarujueein ichaorichaache. ³ Tana inae cana baotisaauruhane aina cuaain, aina jiniiquiin o caje ichanaalu Jesocurisitone rijijieein inae nihacachene coitucuhichene. ⁴ Nitohaneeinte Jesocurisito aina jiniiquiin cana jaberoco conauteraneen ne cana baotisaauruhane jaan. Aina ohin, nii o caje

ichatihalu, jataain itolere niicha ichana nainei ichaain Cana Coaunerane rijijieein, cana netonai nii onaa rijijieein nenea caje enachasine ichaonaa que ichaohacachene coina.

⁵ Aihane jaun inae aina jiniiquiin onaa rijijieein nihacachene jaunte, o caje ichanaain nihalune rijijieein cana netonai aina jiniiquiin cana o caje ichanaain nerichaacheein.

⁶ Nii jauriaanejeein cana ichao que ichaohacachelune jaante, inae Jesocurisito aina jiniiquiin coroso que tenojoineein itajenojoi nelu. Nii cana ichao rijijieein ichaohin naosatenaanaja itajenojoineein nihane jaun, inae nainiheii cana saruha osane rijitoejin nacoauneein neosatihajeein nihacachene.

⁷ Leinjiin cache inae ohane, inae nacoauneein naosatena nainiheii. ⁸ Nii rijijieein techu inae Jesocurisito aina onaneein cana jaberoco tihacachelune jaun, aina jiniiquiin ichaorichaacheeine cohajihacache. ⁹ Chaen techu, inae onaa caje ichanaalune jaun inae nacoauneein ohenerihani Jesocurisitone coitucuhacache, inae aina chachana nainenihana onaane jaun.

¹⁰ Nii ohalu Jesocurisitonete, osa itajeranu que lesajeeincha ailu, inae chabana nacoauneein ohenihane coina. Nete laen inae enene, Cana Coaunera rai ichaonaa que ichoae.

¹¹ Nii rijijieein techu, inara netonai osa coreniha onaneein inara jaberoco teein, Cana Coaunera rai ichaonaa que Jesocurisito aina jiniiquiin ichaohichene caohachae.

¹² Aihane jaun jiaonriha nenacaeneein inara jaberoco ohane rai nenea amuritonaa jeriha osane rijitoejin, inara jaberocohacha jerei ichaain neeichene. ¹³ Jiaonriha inara jaberoco aina cuaain niicha jerei baaso ichaa osane coina, rai inara jaberoco teein neeichene. Nitohaneein nenea coacuelanaala, ohin caje ichanaain ainaa rijijieein, Cana Coaunera rai inara jaberoco teeuchete, coujuriu Cana Coaunera rai caohacha ichaeraneein neeiche. ¹⁴ Nitohaneein neeichene, coatiha inae inara amuritonaa nainerinaain osa, inae Moisesa rai rauhi aina nelanaala, inara belaiha Cana Coaunerane jaun.

Jaiti osa aina ichaonaa bana

¹⁵ Nitohaniane jaun chatohanerihacache. Inae Moisesa rai rauhi aina nelanaala, cana belaiha Cana Coaunerane jaan aina nenea jaunna, osa que naosatihajeein ichaorichaache. Coatiha aihei. Nainiheii nitohaneein ichaohacachene. ¹⁶ Inarate raotojoejin leinjiin fatoroon letononeein rai niicha jerei ichaquichene coina aina cuhin neeichene, leinjiin acaacha letononeein rai nere tonoraain neeichene coitucuhiche. Nii rijijieein osa letononeein nenea jeriquichenete, ohin nitajeeichene rai neriquicheein.

Jana Cana Coaunera esenetaain, Aca jerihane rijijieein neeichene coina ichohichenete, rauhijiriin ichaonaa esine que ichaoriquicheein. ¹⁷ Nete jataain caohacha ichae Cana Coaunera, inae inara jauriaa osaacha sacurejetocoichene jianein, inae inara suujua aina cuaritaain inara relaacaanune jaan tonoraain acaacha esenetaain neeichene jaun.

¹⁸ Nitohaneinte osa letononeein neeichene caje, inae jianacoon neein rauhijiriin ichaonaa esine que ichaonaa tera letononeein ichaohichene coina neeiche.

¹⁹ Aitoha joaereein cachane rijitoejoeine caa inara rai beebejeeun, jaiti joaereein cache rijijieein neeichene jaun coitucunaa nainesineeichene coataa. Charijieein teinti inara jaberoco teeichelu nii baaso icharaneein neneaa rai, aina cuaain baaso ichaane coina, nii rijijieein chu nii inara jaberoco teeuche nii caohacha ichaera rai, aina cuaain caohacha ichaane coina.

²⁰ Jaiti osa letononeein neeichene bana, coatiha nii rauhijiriin ichaonaa esine rai cha chaeraneein ichaohachelu. ²¹ Nete inara ichao rai caohachanu erunaa naineeichulune jaun, ohin nitajeeichene coinaacha inara sarueranihalu nii baasone jaun, inae enene taolu inara ichao coejeein ichaohiche. ²² Nete laen inae enene, inae nii inara osa letononeein neeichene caje jianacoon neein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inaraacha ichai ichaain neeichene coina jatoroain neeiche. Niite laen jataain inara caohachanu que ichaquiche, Cana Coaunera que banijiaain nenea ichaonaa que ichaoha aachene jaun, chabana satonoelanaala nenea ichaonaa rariquicheein.

²³ Nii

inara osa inaraacha sacuhite, nechuh inara rai onaa teein, inara itajeranu que nelu. Nete laen, nii ena inara belaiha Cana Coanera tenojohin, ichaonaa sanaacharanejeein cana Curuanaa Jesocurisito aina jiniiquin ichaohichene teraneein nereein.

7

Inae nisirihateein nihane aiha cachane rijijiei que erenaa

¹ Canejeraauru, inarate raotojoein Moisesa rai rauhi coitucuhin neeiche. Nii jaunte nii rauhi, jaiti ichaoha cachane tonohanau rai nelatejeeecane coitucuhiche raotojoein.

² Coaracuche nachuhinti, nii rauhi, leinjiin ene nisirihateein nihane, oha nii lanane reeintiaajeein ainaacha ichaohane coina aitohane. Nete inae oha nii lanane, inae nii rauhi lanaacha aina ichaohane coina aitohane caje jianacoo ne nii ene. ³ Nitohanihane jaunte niqui, jaiti ichaoha rai lanane tonohanau, leeocho quicha aina niicha jerei ichaane, osa que nesarurichaainne que aite nii rauhi. Nete inae oha nii lanane, inae leeocho quicha raane nihanatiin osa que nesaruha aihane que aitenenii rauhi.

⁴ Nii rijijieein techu inara netonai inae Jesocurisito o aina cuaain rauhi caje nichoteeichene jaun, inae inara aina cha chana nainene nii rauhi. Nitohaneeinte inae nii o caje ichanaai nenea Jesocurisito raineen neeiche. Inae nitohanihane jaunte, jataain Cana Coanera notaracae rai jataain nelateinneein ne cana ichao. ⁵ Jaiti joareein cacha rijijieein naosatihajeein ichaohacachene banate, cana jaberoco aina cuaain baaso coacuhi baasohacha ichajeein nihacachene jaun, inae ohin nitajihacachene rai nihacachene coaratiha cana quene coinaacha nelateein nelu Moisesa rai rauhi. ⁶ Nete laen inae ena aitoha rauhine tonoraain naitoonjoaacha ichajeein nihacachene itajeein jianichaache. Inae colane jianacoon neein, Cana Coaneraacha jerei ichajeein, rai Suujue tenojoi ichaonaa que ichaohacache, raujiaain inoaenlu rauhi laenanohineein nenea tonoraain ichaohacachene jianein.

Moisesa rai rauhi colane osa coitucuhaacache.

⁷ Nitohanihane jaunna osa que cana saruhane coina nihalu rauhine que aitorichaache. Aihei, coatiha osa que cana saruhi Moisesa rai rauhi. Nihalu nii rauhine colane, coatiha “Naaonjoaite osa ne” naain coitucurihaanulu. Niheichu: “Jionriha chamute cachacha sirii jereein coaraain que necoelaaine,” naain biha nii rauhine colane, coatiha chabana nii coitucurihaaun. ⁸ Nete nii rauhi aina cuaain nelararajiaain, nechuh itolere baaso coacuhin aca jerihane rijijieein ichacaaunne coina canu sarue nii osa. Nii rauhi colane nerihei naosateein nihane coitucuhin nei. ⁹ Nii jaunna jaiti neniha rauhine jana, “Caohachaainne ichaaon,” narejetoonlu. Nete, inae niha nii rauhine aina cuaain canu ichao coaracaaunne jana, ohin nitajenaaneein niha canu ichaone coitucunlu. ¹⁰⁻¹¹ Nitohaneeinte, canu rai ichaonaa telanaala, ohin nitajihanune coina, cacha itajera rai canu te osa, nii rauhi aina cuaain nelararajiaain canu coritaain canu itajihane coina.

¹² Nii inara rai aitocaaunne rijijieeinte, nii rauhi leinjiin acaneein ne. Chaen nii rauhi naitoonjoante casajenelanaala jataain caohachaneein nenea ne. ¹³ Nitohanihane jaunna, nii caohacha ichara canu ichao itajeriha. Coatiha aihei. Nii osa te, esinae rauhijiriin osa nihane coaratiha canu quene coina caohachaneein nenea rauhi aina cuaain canu atinaain canu itajelu. Nitohaneeinte jataain banejelanaala baasoniha naosatenaane coitucuerate canu que nii rauhi.

¹⁴ Raotojoeinte Cana Coanera tenojoneein niha niicha tei rauhine coitucuhacache niqui, nete canu jaberoco, osa letononeein nihanune jaun, itolere bana baaso ichaaun.

¹⁵ Chanuchaainti nitohaneein neeun. Coatiha canuhacha ichai coitucuhin ichahaun. Nena laen, enaacha canuhacha ichana nainihei ichaaun. ¹⁶ Nii canuhacha ichana jerihei ichacaaunnena laen, aina cuaain jataain caohacha icharaniha nii rauhine coitucureeun. ¹⁷ Nitohanihane coatiha canu raajenihane ichahaun, canu jaberoco cuhane

nena osate nii ichae. ¹⁸ Nii joenreein cacha rijijieein osaaotohanune jaunte, canu jaberoco cuhane neniha caohachane jaun, caohacha ichana jerichaaunne nihanatiin ichana nainesineeun. ¹⁹ Nii jaunne caohacha canuhacha ichana jerei ichaelanaala, baaso canuhacha ichana jerihe i chaaun. ²⁰ Nitohaneein canuhacha ichana jerihe ichacaaunne, coatih canu inae nii ichahaaun. Nii osa canu suujueniha nenaate ichae. ²¹ Nii ainane caohacha ichana jerichaaunne nihanatiin, itolere bana baaso nejesinaacha ichacaaunne que inae naihaaun.

²² Canu suujua cuhanena niqvi Cana Coaunera rai nii rauhi rautatoon. ²³ Nete canu suujua cuhane ne canu rai caohacha coaaucaunne caohatera. Acate nii osa rai rauhi-neein canu suujua cuhane neein baaso ichacaaunne coina canu suujua sarueraneein ne.

²⁴ Cairichaaajoaanu nohane. Chajana nohane, nii canu suujua sirih onane caje, jelai caje canu suujua rocore. ²⁵ Cana Coaunera canuhacha coraajeite, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain nainere, nii caje canu rocohin nihane. Nete jaiti joareein cacha rijijieein nihanune jaun, jaiti canu rohecae osa. Inae satononejeeine Cana Coaunera rai rauhi tonoraain nihanune coina aitoon.

8

Jerih Cana Coaunera Suujuene rijijieein ichaohacachene

¹ Nitohaniane jaun coatih inae caseteconeein neeururinaain leinjiinniji Jesocurisito cachaneein Aca jerihane rijijieein aina ichaonacaauru. ² Nitohaneente Cana Coaunera Suujue rai rauhi, Jesocurisito aina cuaain cana rai ichaonaa tera, cana atinaain cana itajihane rai niha osa rai rauhine caje cana rocoeraneein ne. ³ Rai nichaohacha sacuhin satiin osaaotooruh cachaaurune jaun acaauru aina cha ichana naineniha Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhine janate, Cana Coaunera laen nii Moisesa rai rauhich ichana nainesiheilu ichaelu. Nii icharaanu quete leinjiin cacha rijijieein nena rai Calaohi letoaain nelu Cana Coaunera. Nitohaneente turuhin joenreein cacha osaaona rijijieein, satiin cana osa amuritiin coreniha ohelu cana amute cacha rijijieein Jesocurisito. ⁴ Nitohaneente ichaelu Cana Coaunera, satiin cana nii aitoha rauhine rijijieein tonoraain nihacachene, joareein cacha rijijieein naosatihajeein ichaohacachene jianein, jeriha rai Suujuene rijijieein ichaonaa coina.

⁵ Joareein cacha osaaona rijijieein ichaonacaauru cachaaurute, joareein suujua letonohacha ichajeein queecha coacuhin ichaaoore. Nete laen jerih Cana Coaunera Suujuene rijijieein ichaonacaauru, Cana Coaunera Suujue jerenohich que coacuhin ichaaoore. ⁶ Nechu jerih cana suujuane rijijieein coaaucaanete, ohin nitajihacane coina aihaca. Nete jerih Cana Coaunera Suujuene rijijieein coaaucaane laen, jataain raotojoein ichaonaanaja que ichaohacane coina aihacache. ⁷ Nii jerih suujuane rijijieein coacuhin ichaonacaauru cachaaurute, Cana Coaunera que nejeratenaaneein ichaaoore, jerih rai Suujuene rijijieein nena jerelanaala, niheichu tonorana jerecurenihane jaun. ⁸ Nii jaun jerih osane rijijieein coacuhin ichaonacaauru cachaaurute, Cana Coauneraacha jerei ichana nainecurene.

⁹ Nete laen inara, nitohaneein coacuhin ichoaelanaala, inae jerih Cana Coaunera Suujuene rijijieein coacuhin ichaohiche. Aihachu esinae rauhijiriin inara suujueniha niha Cana Coaunera Suujuene. Suujueniha Jesocurisito Suujue sirilanaala nena cacha, coatih Jesocurisito cachanihei. ¹⁰ Nete inara suujueniha niha Jesocurisito Suujuene, inara rai ichaonaa tiha aicheein Cana Coaunera, inara osa coreniha inae ohin nitajeeichene rai neeichene jana, nii caje inara ichoterateein nihalune jaun. ¹¹ Nitohaneein inara suujueniha ichaoha nii o caje Jesocurisito ichateralu Cana Coaunera Suujuenete, nii jelai Jesocurisito ichateralu ohin nitajeeichene rai neeichene caje inara ichateein inara rai ena nena ichaonaa tereein nii Cana Coaunera Suujue inara suujueniha nena.

¹² Aihane jaun coatiha cana letoaa cana suujuane rijijieein, leeochoaauru osaaonaneein nenacaauru cachaauru ichao rijijieein ichaohacachene coina letononeein nihaacacheta canejeraauru. ¹³ Nitohaneein osaaona cacha rijijieein coacuhin ichaohichenete, ohichene bana nitajeriquicheein. Nete laen Cana Coaunera Suujue aina cuaain, nii baaso inaraacha coacuhi baaso itajeeichene, nitajenaacharanejeein nena ichaonaa que ichaoriquicheein.

¹⁴ Jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein naitoonjoa ichajeein ichaonacaaurute, satiin Cana Coaunera calaohineein neure. ¹⁵ Nii Cana Coaunera Suujue inaraacha ranojoin coatiha coasinacai nihei, osa rene coaiten cacha amaeranenihane jaun. Acate esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujueneein rai calaohineein inara terane. Nii rai Suujue canaacha rai aina cuaainte, Cana Coaunera coaaucaachene naineein, “Ofa” naain coaaucaache. ¹⁶ Nii jeelai Cana Coaunera Suujuete, cana suujue aina jiniiquiin ne, inae Cana Coaunera calaohineein nihacachene bihacachene coina. ¹⁷ Nitohaneein rai calaohineein nihacachene jaunte, nii cana que niicha banihatei naitoonjoalu raeraneein nerichaacheein. Niite Jesocurisito aina jiniiquiin rarichaacheein, esinae rauhijiriin rai Cojoanonaa que nihacachene coreniha necairichaacachene.

Rai Cojoanonaa que turuhenu

¹⁸ Coatihane cha nihei, cau caa ena necairichaaecaachene jaan, cana rai caa baiha rai necaohacha niicha teeni aina teein coaracaane. ¹⁹ Itolere Cana Coaunera coaunanojoinurute, coitucueratenojoinecuruha Cana Coaunera calaohineein nenacaarune que turuhane luhecaain cohaje. ²⁰⁻²¹ Nitohanihalu cana necoauna, coaunanojineein nihalune baiha cojiotanohineein nihalune jaun. Coatihane sujuua caje coauneein aca jerihane jaun nitohaneein niheilulu. Cana Coaunera nitohaneein ichaane jaunte ailu. Nete osa que nesaruhin necairichanaa tabai que ichaohane caje mitanojoinerichaaeine cohaje itolere bana, jataain necaohachaain jianacoon tenojoinecuruha Cana Coaunera calaohineein nenacaaurune que nena nainiha acaentonaine coina. ²² Nitohaneinte necairichaa canaanai cuna aina nebane rijijieein, enanetojoein necairichaaeca nii Cana Coaunera coaunanojohine coitucuhacache. ²³ Coatihane acaacha necairichaa. Cana rai niicha teeni ajiinchateranu que, rai Suujue tiha cana rai Cana Coaunerane saijieeinte, cananetonai necairichaacache. Nitohaneinte, Cana jaberoco netonai jataain mainajeein necairichae, inae rai calaohineein cana raain, ena nena cana jaberoco tiha Cana Coaunerane que turuhane cohajeein. ²⁴ Nii canaacha cohajei corenihate, ichoteratenojohineein nihacache. Inae nii canaacha cohajei coaracaachene jananihane, coatihane inae coharihaacache. ²⁵ Nete nii Canaacha cohajei coaraenihacache jaitine jaun, itolere bana cana sujuua corelanaala neein cohacaachene caohachae.

²⁶ Nii rijijieein techu, necairichaacachene nihanatiin, nii cana necairichanaja que cana coroatajane Cana Coaunera Suujue. Cana Coaunera bajaacachene nihanatiin, coatihane inaain bajaacache. Nete nii rai Suujue cana rai niicha tei, cana rai Cana Coaunera bajaecache, canaacha coitucuhi erenaa cuhane cuaain. ²⁷ Nete itolere cachaauru sujuua coitucueraneein nihane jaun, caje nii rai Suujue bajanojoi coitucue Cana Coaunera, nii Cana Coaunera jerihane rijijieein niicha ichaneni bajanaa jerecuruha cachaaurune rijijieein bajaane jaun.

Itolere laraajiha nocoetonacaauru amuritoeraneinte nihacache.

²⁸ Chaentechu rai cachaneein belaichaneein nenacaauru rai, inae nitohaneein ichaane coina coausihalune rijijieein, itolere caohacha icharaneein niha Cana Coaunerane coitucuhacache. ²⁹ Inae nii ajiniha caje coauneein niicha coitucuurite, rai nejeraneein teein raelu rai calaohi Jesocurisito, tabaauru rai nocoalaneein, tabaauru bainein, naaonjoaain neeuruhane jana, Aca acaauru inananeein nihane coina. ³⁰ Nii nunuhe caje coauneein niicha ranojineein neenihurune maajeeinte cotijiaain, niicha

ichai ujuaihonneein neeuruhane caje jianacoon mitanajaain rai Cojoanonaa que neeuruhane coina tenajaen.

³¹ Tonarihacache jana nii que. Nitohaneein cana cocoaeratera neein niha Cana Coaunerane jaun, nerinaain chuni cana inasina nainera. ³² Cana coreniha oha rai Calaohine coina Cana caje chunaelanaala teein nihalune jaunte, nii amurijiriin rai Calaohi rai niicha teeni tereein, Calaohi aina jiniiquii raacachene coina. ³³ Nii jaun nerinaain chuni Cana Coauneraacha janijiin niicha ranojoinunru colurujuenaa nainera, Cana Coaunera inae cha ujuaihonneein neeurenihane que aitiin jianacoon tenajaane jaun. ³⁴ Chajana acaauru casetecareein. Jesocurisitote cana coreniha ohin, nii caje ichanaain ena Cana Coaunera raotono nichajai que neein, cana coreniha bajaebajaje. ³⁵ Cha cana belaitoha Jesocurisitone jaan caje cana rocohin nere. Necairichanaa, caaintati ichaonaa que ichaohin, arinojoneein, mijitena, cajione que latejiojoiiriin, onaa coasina, naaonjoaihunrina cana belaitoa Jesocurisitone jaan caje cana rocohin neraha. ³⁶ Nii quete:

“Ii corenihane saatiin ohacaanune coina jatoroaain nihacaanu.

Carenero sooruhane coina soera rene amaauruhane rijijieeinte canacaanu teure,” naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane.

³⁷ Nete nitohanihane saijieein, nii cana belaitora aina cuaain, itolereneein nii cana amuritora amuritiin nihacache. ³⁸⁻³⁹ Nii jaunna nenerihani nii cana belaitoha Cana Coaunerane jaan caje, cana rocoerane esenetaaun. Onaa, ichaonaa, aanjeraauru, moconajaera letonocuru, ena nenea, cabaiha neenihu, dede, chauratane, leeochoauru Cana Coaunera coaunanojoneein nenacaauru, naaonjoaihunri nainecururinaain, cana belaitoha Cana Coaunerane caje cana rocooruhane. Niite cana que coarateein coitucuerate Cana Coaunera, rai Calaohi cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain.

9

Israelitacuru janijiinte raelu Cana Coaunera.

¹ Jesocurisito esenetaeraneein nihanune jaunne, inara que asilanaala esinae rauhijiriin caa aitoon. Coatiha nohaniha aitohaaun. Nii ichoae tacaainte, Cana Coaunera Suujue coitucueratenojoneein, esinae rauhijiriin nohanelanaala aitocooaunne coitucue canu suujua. ² Jataaine itolere bana inaderaaun. Itolere banate jataain cunae casuujua. ³ Canu araineein nenacaauru corenihane caseteconeein nenea jereun, jelai teein Jesocurisito colane, nii coreniha nichotenaa nainecuruhane coina niqui. ⁴ Acaaurute niqui Israeli nefoerateneein neeuruhane jaun, rai calaohineein nenea rijijieein neeuruhane coina ranajae Cana Coaunera. Aca techu rai necaohacha jana acaauru aina neein, acaauru rai tonoraain neeuruhane coina Moisesa rai rauhi teein, ita taojiaain corojeein neeuruhane coina aitiin, cana rai niicha teenine maajeein belu. ⁵ Acaaurute cana foerateeurera inamaconeein neeurelu. Acaauru caje nenaaneeinte cacha neein turuelu Mesihasi jeelai itolere Coauneraneein nenea. Itolere bana acanihane coroaecuruhine satiin cachaauru. Nitohanemiin.

⁶ Coatiha Israeli rai ichaane coina naitoonjoan aninoaa Cana Coaunerane jaun, nitohaneein caseteco coaracuruhane rai neeuruhi nii Israeli inamaconeein nenacaauru. Esinae rauhijiriin Israeli inamaconeein neeurenihane tabaaurune jaunte aihure. ⁷ Niheichu, Abaraaun inamaconeein nenacaaru nihanatiin, coatiha Abaraaun inamaco esineneei neeuruhi tabaauru. Nii quete: “Ii inamaco esineneei neenihurute, Isacaacha caje nefoeratenaa neein neeureein,” naain Abaraaun rai belu Cana Coaunera. ⁸ Niite chuni Cana Coaunera calaohineein nenea naineniha nechu rai lauri coreniha cachane coitucuerate cana que. Nii cana rai niicha teeni bihane esenetaain coreniha rai calaohineein nenacaaurute laen esinae rauhijiriin rai calaohi esine neein coitucunojoneein neeure. ⁹ Nii coinata: “Enene rijiu nacoauneein turuhanune janate,

inae canaanai siricheein ii comasai Sara,” naain Abaraaun rai niicha ichaneni belu Cana Coaunera.

¹⁰ Nete acaachanejene. Coaracuche nachuhinti coroatajaain, Rebeca aina cana foeratera Isacaacha sirii rai calaohichuru, nii Isacaacha que inacaain neeuruhalu niquine. ¹¹⁻¹³ Nete jaiti nejanoa que telanaala, niheichu jaiti baaso aina caohacha ichaain neeurenihane jana: “Rai inanate rai nocoala cachaneein nereein,” naain acaauru neba Rebeca rai bihalu Cana Coaunerane rijijieein neurelu. Nitohanerichaanne que techu: “Jacoboaacha belaanne Esao coiintereeni,” naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nitohaneeinte inae nunuhe caje coauneein coacuhin, chatohanei ichaa cachane nihanatiin, niicha ichai coitucuhi rijijieein, niicha janijiin raain nihane coina aitohalune ninaelu Cana Coaunera.

¹⁴ Nitohanihane jaunna casajenetiin baaso icharaniha Cana Coaunera berichaache. Aihei. Coatihani niritiin erenaa nainihaacache. ¹⁵ Nitohanihane cointate: “Canu suujua acatena jerichaaunne jaan quena casuujua acatereunni. Chaen nechuh cairichaaajoaain canuhacha coana jerei, cairichaaajoaain coarareeunni,”

naain Moisesa rai belu Cana Coaunera. ¹⁶ Aihane jaun raa Cana Coaunerane coina chatohanineein nena jeriha cachane nihanatiin coatihani cha que nelatihei, cairichaaajoaain niicha coaraaicha raa Cana Coaunerane jaun. ¹⁷ Nitohanihane jaunte, Egipto curuaanaa rai: “Canune curuaanaanein ii teeunlu, ii que canuhacha ichana nainei ichacaaunne, canunein nihanune coitucuuruha satiin chauratane sacutaain nenacaauru cachaurune coina,” naalu Cana Coaunerane jaan, laenanohineein ne rai Quiricha Inoaensi cuhane. ¹⁸ Nitohaneeinte cairichaaajoaain niicha coarana jerei cairichaaajoaain coarae Cana Coaunera. Jerichanejeein techu cairichaaajoaain niicha coarana jerihe coaraene cairichaaajoaain.

¹⁹ Nete chunocoha nainere: “Nitohanihane cha corenihana jana cha ujuaihonnein cacha tere Cana Coaunera, niicha jerei ichaane jana, niha rai nii caohateein neine coaalanaala,” naain bajaane. ²⁰ Chaneeina nereei ii, Cana Coauneraacha ichai que ereeine coina. Coaraaunachuhinti atane codarajoe jaera rai: “Chanuna catohanein canu coaunaain neei,” naain jaera caje bajanaa naineriha. ²¹ Nii atane caje darohe janaa inerate, aca ichana jerihane rijijieein ichana naine. Nii jeelai atane cajete naine jataain rai nelateineein neeni, chaen raujiaain rai nelateneini, naaonjoaain ichana naine.

²² Nechu cacha casetecana nainihane coitucuuruhane cointate, niicha ichana nainei coarateein, niicha casetecanohineein nitaje rai nenacaauru abaantaain cohanajae Cana Coaunera. ²³ Nii aina cuaainte cairichaaajoaain cana coaraane jaun, jataain rai necaohacha coitucuhin nihacachene coina, inae nii ajiniha cana rai rucuhesihalune jaun, cana netonai rai necaohacha sirichaneein nihacache. ²⁴ Nitohanihane jaunte tabaauru Jorioocuru caje, tabaauru Jorioniheichuru caje, naaonjoaain neinichaachene cotijiaain raain ne Cana Coaunera. ²⁵ Nii quete, “Canu cachanelanaala nenacaaurune, inae canu cachaneein tein ranajareeunni. Canuhacha belainohinelanaala nenacaaurune, inae canuhacha belaaneein tein belaicheeunni.

²⁶ Jerichanejeein techu, taolu
 ‘Coatiha inara,
 canu cacha niheeiche,’
 naa Cana Coaunerane jaan nenacaauru raite,
 ‘Ichaonaa Cana Coaunera calaohineein neure,’
 naaurureein,”
 naain laenaelu rai Quiricha cuhane *profeta* Osiasi.

²⁷ Isaihasi netonai techu Isaraelitacuru que:
 “Cucuana cuhane nenaacarene catuneji jeeoneeite niqui nefaaurureein Isaraelitacuru. Nete acaauru caotecuruhacha, coroatajajeein ichoteratenojineein neeurureein,
²⁸ inae nii aitohalune rijijieein, satiin chauratane sacutaain naitoonjoa icharihani Cana Coaunerane jaun,”
 naain belu Isaihasi.

²⁹ Nii ajiniha techu:
 “Nirijieein cana foerateracuru coarajeein nihalu Cana Coaunerane colanete, aihalu Comora aina Sodoma cocoaichacurune rijijieein nerichaache,”
 naain aitelu Isaihasi.

Jorioocuru aina ena nena Cana Coaunera Ere

³⁰ Tonarihacache jana nii que. Cana Coaunerate esenetaauruha Jorioniheichurune coreniha ichoteratenaajain nelu, nitohaneein nichoteeuruhane coacuelanaala neeuruhane jana. ³¹ Nete laen Isaraelitacuru, Moisesa rai rauhi tonoraain nichotena coacuruhane saijieein nainesihurene, nii aitoha rauhine jitariin tonorasihurenihane jaun. ³² Chanuna nichotena nainecurene. Esenetaauruhane coreniha nichotena nainecuruhane esenetaelanaala, niicha ichai coreniha nichotena coaacuruhane jaun. Nii jaunte nii lacurocuruhane coina tenojoi ajeri que lacurocure.

³³ “Leeinjiin ajerine teeun Sioon. Nii ajeri quete lacuroha cuurureein cachaauru. Nii jaunte nii ajeri que jaaequiin nena jaoleneein nenereein,”
 naain Jesoso que aitiin laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

10

¹ Canejeraauru, nichotena nainecuruha Isaraelitacurune coinane, acaauru que jataain coacuhin Cana Coaunera bajanajacoon. ² Jataainte niqui jeriha Cana Coaunerane rijijieein nena jerecure. Nete esinae rauhijiriin coitucuhin aihurenihane jaun nainecurene. ³ Cacha ichoterateraneein niha Cana Coaunerane coitucuhin esenetaaurenihane jaunte, niicha letoai esenetana coacuelanaala, rai suujua letonohacha sacuure raajenihane nichotena coacuhin. ⁴ Nii rauhi aitoonjoante nelateluruhalu Jesocurisitone que tiaajeein. Caje coauneente laen nechu Jesocurisito queecha jaequiin esenetaauruhane coreniha niicha ichai ujuaihonnein neeuruhane caje couluunojineein neeure satiin esenetaeraauru.

⁵ Nicha bei rauhi tonoraain nihane coreniha nichotena coacuhin nei raite: “Leinjiiniji cautijiaelanaala caa rauhi tonoraain ichoi cachate, coreniha nichotereein,” naain laenaclu Moisesa. ⁶ Nete laen nii esenetaauruhane coreniha couluunojineein nihane coina aitiin, “Cha inicheein dedeeu, caje Jesocurisito fauhane coina,” coa naain coaacache. ⁷ Niheichu, “Cha onacaauru rene faureein ucuun Jesocurisito inaane coina,” coa naain coaacache. ⁸ “Nii erenaate inae ii rohan neein ii suujua, ii ujuaae, naonjoaainunri cuhane ne,” naain ne laenanohineein. Caa erenaate esenetaain nenacaauru rai beratenojineein nena ne. Nii quene caa inara relaacaanu. ⁹ Aihane jaun, cana Curuaanaa niha Jesocurisitone coitucuhin que ereerejeein, ii suujua aina cuaritaain o caje ichatihalu Cana Coaunerane esenetaainete nichoteriquiin. ¹⁰ Nitohaneente,

cana suujua aina cuaritaain esenetaain nihacache, couluunojoneein canaacha ichai ujuaihoneein nena caje nichoteein nihacachene coina. Jana cana ujuaaete Jesocurisito coitucuhin inae nichoterichaacheeinne jaan beraneein ne.

¹¹ Cana Coaunera Quiricha cuhanete: “Esinæ rauhijiriin icharihanine esenetaain acaacha cohajeein nena, coatiha inacojoein airinaain,” naain ne laenanohineein.

¹² Coatiha nejelau cachaneein neeuruhi Jorioocuru aina Jorioniheichuru, leinjiin Curuaanaa- satiin acaauru Curuaanaa neein- caje acaauruhacha bajai teraneein nihane jaun. ¹³ Nii coinete: “Cana Curuaanaa coitucuhin que ereerejeein ichaonacaaurute nichoteeurureein,” naain aitelu. ¹⁴ Chasiina que ereereena nainecurure, coitucuhin esenetaauruhane coalanaala. Niheichu coitucuhin esenetana nainecuruhi, que acaauru rai ereein nei aonacurenihane jaun. Niheichu aonana nainecuruhi neniha acaauru rai beratenojoi berane jaun. ¹⁵ Chasiina nere acaauru rai bera, niha acaauru coroatajaneein acaauru letoaeranune coalanaala. “Jataainte caohate cana rene tururuha Ena nena ichaonaa tera Jesocurisito que erena turuaaurerane,” naain niha Cana Coaunera Quiricha cuhanene rijijeein.

¹⁶ Nete satiinelanaa tabaauruhacha, ichoteratenojoneein neerurichaaine coina beratenojoin esenetaaure. Nii quete: “Curuanaa, cha ii beratenojoi canuhacha beebejei esenetae,” naelu Isaihasi. ¹⁷ Nii jaunte, nii canaacha aonai caje unaaneein ne nii canaacha esenetai. Jana nii canaacha aonaite, Jesocurisito que aitiin beratenojoi ne. ¹⁸ Nena canu aitoon, acaauru rai beratenojoi aonacurenihane jaunna esenetaaurenihana. Aihei jerihane, aonacuruhane saijieeinte esenetaaurene. Nii que te aitiin:

“Chauratane sacutaainte
amuhemujueein que ereereecure.
Nii jaunte itolereenein
chauratane sacutaain nenacaauru rene turuhe
nii erena,”

naain laenanohineein nelu Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹⁹ Nii que jaiti nainacurenihane jaunna esenetaaurenihana Isaraelitacuru. Aihei jerihane, nainacuruhanete ne. Jauriaanejeein acaauru rai:

“Canu cachanelanaala nenacaauru que
necoelaichene coinane,
acaauru aina canuhacha ichaneni ichaain,
cha coitucunaa jerelanaala nenacaauru aina
nejerateichene coina ichareeunni,”

naain beratiha acaauru rai Cana Coaunerane jaun belu Moisesa. ²⁰ Nii baihate:

“Chabana canu aina nena coacuelanaala nenacaaurute,
canu aina neeurureein.

Chaen nech
canu coitucunaa coacuelanaala nenacaauru quene
necoitucueratereunni”
naain,

²¹ “Itolere banane
erena tonoraelanaala
nechu aansaineein nenacaauru cachaauru
cotijiaain cohajeeun,”

naa Isaraelitacuru nichaanune que Cana Coaunerane belu Isaihasi.

11

Janijiin ranojoin nihalu Isaraelitacurune

¹ Nii quene canu aitoon. Rai cachaneein nenacaauru que jaolecohane jaunna aitooha Cana Coaunera. Coatiha aihei. Canuhetonaine Isaraelita neun, Abaraaun ichoala Beenjamiin lauri caje nefoeratenaa nichaanne jaun. ² Inoaenlu

caje coauneente rai cachaneein neeuruha Israelitacurune coina ranajaain nelu Cana Coaunera. Nii jaun coatiha ena acaauru que jaolecohin nihei. Tana rai Quiricha inoansi cuhane Israelitacuru que: ³“Cana Coaunera, ichei *profetacuru* sohin jaohinte ichei rorihuru- *altar* ranuusiin itajeeure. Leinjiin canuhachane jaiti ichaaojoeun. Canune maajeeinte inae sohin jaonaa jerecure,” naain Cana Coaunera bajaa Irihasine laenanohineein nihane coitucuhichene. ⁴ Nete niritohane jana: “Inae acaauru chosi Baal coroajelanaala, caainsi oaraancaneein nenacaauru cachaauru jelai tihanu canu cachanu que,” naain tonorae Cana Coaunera. ⁵ Nii rijijieein techu, ena coroataja-jeeincha neeure Israelitacuru nichaanune cautecuru, cairichaaajoaauruhane jaun acaauru belaiha janijiin ranajaa Cana Coaunerane jaun. ⁶ Nitohaneein acaauru belaiha acaauru raa Cana Coaunerane jaun, coatiha rai caohacha ichacuruhane coreniha ranajaain nihei Cana Coaunera. Caohacha ichacuruhane coreniha ranojoi necuruhane, coatiha chanerihei cana belaitohane jaan cana rai Cana Coauneraacha tei.

⁷ Nii jaunte nirijieein rai suujua letonohacha ichajeein nichotenaa coaacuruhane jaun, nichoteeurenereein Israelitacuru. Nete laen janijiin Cana Coaunera ranojoi-neein nenacaauru nichoteeureein. Jana leeochoaurute suujua letonohacha ichajeein neeuruhane jaun nichotenaa nainecurene. ⁸ Cana Coaunera Quiricha cuhane:

“Cana Coaunerate
niicha ichai coitucunaa
nainecurenihane coina ichae.

Nii jaunte enanetojoeein
cha coitucunaa nainelanaala neeure,
nechu cha coarana nainecurenihane jaan que
acaauru nota teein,
cha aonana nainecurenihane jaan que
acaauru irichotihane jaun,”

naain laenanohineein nihane rijijieeinte aihure. ⁹ Rabiri netonai techu:

“Ita taojiaain lenone jaain,
lenonecuruhane jaan baaso ichaain
osa que nesarucuruhane jaaneein neeinete
caseteco coaracurumiin.
¹⁰ Acaauru nota nihanatiin conoeneeinete,
cha coarana nainelanaala
baaso ichaain neeuruhane,
chabana satonohelanaala
caseteco coaracurumiin,”
naain aitelu.

Nichoteeuruha Jorionihechurune jaan

¹¹ Canune aitoon. Nitohaneein baaso ichaain inae casetecanohineein neeuruhane jaunacha, inae caohachanainejeein jaoleneein neeuruha Jorioocuru. Aihei, coatiha caohacha nainejeein jaoleneein neeuruhi. Nenacaen tejian erenaa tonoraaureniha Jorioocurune aina cuaain, inae ichoteretenajoineein neeureein Jorioniheichuru netonai. Nitohaneein inae ichoteratenajoineein neeuruhane coaracuruhane banate, acaauru que necoelaihurureein Israelita nichaaunne laurichuru. ¹² Aihane jaun baaso ichaain caseteco coaracuruha Jorioocurune, Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru Jorioniheichuru rai caohacha ichaa aihuruhane jaan cajete, jataain nii amurijiriin caohacha icharichaain, inae nacoaunneein Jorioocuru raane bana Cana Coaunerane coitucuhacache.

¹³ Nena laen canu, inara Jorionelanaala neiniquichene rai erenaa jereeun coitucuhichene coina. Nii coinete inara Jorionelanaala neiniquichene rene caletoaain nelu Cana Coaunera. Nii jaunna jataain inara aina neein, jataain corajeein canu amihaneeon ichana jereeun, ¹⁴ inara que necoelaain, canu foeratera caje nenacaauru

tabaauru netonai nichotena nainecuruhane coina. ¹⁵ Nii ranojoinelanaala neeuruha Jorioocurune coreenraniha, inae Cana Coanera que nejeratena rijijieein neeuru caje, ranojoieein Cana Coanera aina raotojoeein neeuruha Jorioniheichurune jaunte, nii amurijiriin ranojoieein nena nainecure Jorioocuru. Nii jaunte ohin nitaje rai neeuru caje inae nacoauneein ichaohin sanaacharanejeein nena que ichaaoe. ¹⁶ Coaracuche nachuhinti, coliha caje ichoaichaniha ichanohi faan, jelai teein Cana Coanera que banijiaain nihane jaun, satiin nii coliha netonai que banijiaineein nihane. Nii rijijieein techu leinjiin enuha cojoaisi Cana Coanera que banijiaain nihane, rai nunecuru netonai que banijiaineein ne.

¹⁷ Charijieein teeinti toroonjoan nujian sauriin cuhane limoon uune temuhacane, rai nujian que nujuaain nena rijijieein inacae nii limoon. Nii rijijieein techu, inara Jorioniheichuru nequichene nii limoon uune rijijieein neeichene jana, Joriocuru nii inara nujian toroonjoan nujian rijijieein neeure. Nitohaneeinte nii toroonjoan uune sauhin jaohin, inara Jorioniheichuru nequichene nii limoon uune rijijieein nii toroonjoan nujian necuruha nii Joriocurune jaun, acaauru que temuratenojieein neeiche. ¹⁸ Aihane jaun jiaonriha uune sauhin jaonojioieein nena coreenraneein neeine jaun, nii uune esineneein neinichaanune amurijiriin nena coahin nihache. Jiaonriha rai nujian esine neein neinichaanune cuhane teein temunojioieein neeichene baitiquichene.

¹⁹ Nete, “Aiha niqui. Nete nii jauriaanejeein uune neein nenacaauru sauhi jaohin, canu temuurelu coreenraniha,” nariquiin. ²⁰ Nete esenetaenihacaanune jaun, sauhin jaonojoin rijijieein nihacaanune jana, inara esenetaaichene jaun canacaanu coreenraniha ranojioieein neeiche. Aihane jaun jiaonriha niique necohasitaain neeichene. Necohasitanaa coacuelanaala casiin neeichenete caohachae. ²¹ Nii, rai nune esineneein nihacaanune saijieein jaonojioieein nihacaanulune jaun techu nii amurijiriin inara que suujua acatena nainenereein baaso ichaquichene Cana Coanera. ²² Aonacuche. Jataainte caohachaneje Cana Coanera. Nete laen suujua letonohacha ichaa cachane abaantaene. Nitohaneein naitoonjoa esenetaauruhi casetecaa natiinte inara raain nelu. Nete laen inara belaiha inara raain nihalune rijijieein ichaohichene caohachae, inara netonai sauhin jaonojioieein neeichene coataa. ²³ Jorionichaanune netonaite, esenetaenihacaanune jianein inae nacoauneein esenetaacaanune, jelaiha nune que tenojoinerichaanuhi, niicha ichana nainei ichaain, jelaiha canacaanu temurichaan Cana Coanerane jaun. ²⁴ Coaracuche nachuhinti inara Jorionelanaala neiniquichene, limoon uune rijijieein neeichene saijieein temunojioieein neeiche, nii toroonjoan uune esine neein neinichaanune coreenraniha tenojioieein ne. Nii jaun techu Jorionichaanune inara amurijiriin nacoauneein jelaiha nii rai nujua esine que tein temunojioieein nena nainerichaanuhi.

Satononiha ichoteratenojioieein neeururichaan Isaraelitacurune

²⁵ Canejeraauru, Cana Coaneracha ichaneni asinojioieein nena coitucuhichenena jereeun, nabana cha coitucuera niha nocoetiin neeichene coataa. Isaraelitacurute baaso ichacuruhane jaun, Cana Coanera que nejeratenaaneein jaoleneein neeurelu, satiin Isaraelitanelanaala nenacaauru netonai ranojioieein neeuruhane que tiaa-joaain. ²⁶ Inae satiin ranojioieein neeuruha Isaraelitanelanaala nenacaaurune janate, satiin ichoteratenojioiniha cuurureein Isaraelitacuru. Cana Coanera Quiricha cuhane:

“Sioon jelai cajete ureein

jianacoon cacha mitaeranu.

Baaso ichajeein niha Jacobone cajete,

nii baaso rocoreein caje.

²⁷ Nitohaneeinne

acaauru aina caitoonjoan

canuhacha ichaneni ichareeuni,
inae acaauru osa caje jianacoon tenajaanune bana,”
naain nii coina ne laenanohineein.

²⁸ Nete beratenojoi niha ichoteratenojineein neeururichaaain cachaaaurune aina cuaain, Cana Coaunera que nejeratena neein neeure Jorioocuru, inara ichoaichaniha coitucunaa nainequichene teranu que. Nete enanetojoein cairichaaajoaain acaauru coarae Cana Coaunera, acaauru foerateracuru janijiin raalune jaun. ²⁹ Coatiha cana rai niicha teeni ruluhin nihei Cana Coaunera. Niheichu janijiin niicha raauri que jaoleconaa nainihe. ³⁰ Jauriaalute inara netonai Cana Coaunera ere esenetaain tonoraelanaala neeichelu. Nete nere tonorana jerecureniha Jorioocurune jaun, inae enene cairichaaajoaain inara coarae Cana Coaunera. ³¹ Nii jauriaalu nere esenetaain tonoraelanaala neeichelune rijijieeinte, enene nere esenetaain tonoraelanaala neeure Jorioocuru, nechu cairichaaajoaain inara coaraain nihalune rijijieein, ena cairichaaajoaain acaauru netonai coaraa Cana Coaunerane coina. ³² Cana Coaunerate nitohaneein ita rijijieein nere tonoraeniha cachane coina ichae, ita rijijieein jiniiquiin cairichaaajoaain cache coaraain nihane coina.

³³ Jataainte banejelanaala caohacha icharaneein, itolere ichara neein, cha coitucueranein ne Cana Coaunera. Coatiha nihei chuni, niicha coacui aina niicha ichaneni coitucuhin beranu. ³⁴ Nii jaun, “Cha Cana Coaunera suujua coitucue. Cha sujuatenaa nainere. ³⁵ Cha rai cha teein nelu rai cainaan nihane coina,” ³⁶ Itolerete Cana Coaunera caje unaa neein ne, niicha coaunanojineein nihane jaun. Nii jaunte satiin itolere rainein neeure.

Itolere bana coroaenohineein neeine Cana Coaunera. Nitohanemiin.

12

Cana Coaunera que banijiaineein nena ichaonaa

¹ Canejeraauru inara raine aitoon. Jataain inara belaitoha Cana Coaunerane jaun, inara raajenhane rai inara ichao teeuche jelai teein que banijiaineein, rautaa Cana Coaunerane rijijieein. Niite laen jataain Cana Coauneraacha jereineein, rai caohacha neein ichariquicheein. ² Jiaonriha suujua cuhane coacuhin ichaaoruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein, inae nenacaaen coacuhin acaauru rijijieein ichaohichene. Nitohaneein ichaonaa coacuelanaala, inara suujua coreein ichaaochete, inara ichao coreein ichaohin, Cana Coaunera jerenohineein, “Naaonjoainte caohachae. Naaonjoaite rautae Cana Coaunera. Caate esinae rauhijiriin caohacha ne,” naain coacuhin, caohacha nejesina coitucuhin ichajeein ichaohiche.

³ Jataain cana belaitoha Cana Coaunerane jaun, canu cocoinaan caletoaain beratihane jaunna satiin inara rai aitoon, nabana leeochoauru amurijiriin nena coacuhin niha chunine coataa. Aihane jaun jiaonriha esenetaaichene coreniha inara rai Cana Coauneraacha tei rerohin, cha coacuhin ichana jereein neeichene. ⁴ Charijieein teinti cana ichao rai nelatihane coina araai lauriin nihacoe cana jaberoco que cana nerurujuana jaan. ⁵ Nii rijijieein techu arajii Jesocurisito esenetaeranichaachene, ita ichao que ichaohin Jesocurisito aina cuaain leinjiin que jaberococonaa rijijieein ita jaberoco que jaberocohin nihacache.

⁶ Nitohaneinte le cachanichaachene rai aca jerihane rijijieein tenaa jerihane jaan-curu rai, lauri lauri canaacha ichaneni ichana nainena jaanu teein ne Cana Coaunera. Aihane jaun, rai nere beranein cana letoaa Cana Coaunerane esenetaacachene rijijieein coitucuhin ichacaachenete ne. ⁷ Leeochoauru corootajanera neein nihachene coina, cana teein niha Cana Coaunerane, jerecuruhane rijijieein acaauru corootajanichaachenete ne. Jana chunocoha, cache relaeranein nihane coina aca tiha Cana Coaunerane, leeocho ichana coacuelanaala acaacha ichamiin. ⁸ Jerichanejeein chu, chunocoha cache suujua anihoeranein nihane coina tenojoinihane cache suujua

anihoeraneein neeine leeocho ichana coacuelanaala. Chunocoha cha teein niha leeochoaauru raine, chunaelanaala teeine. Jana chunocoha cacha letoeraneein nihane, coujuriu rai namihaneoneein nihane coitucuhin ichamiin. Cairicheihuru rai cha teeichene, tonajelanaala rachoojoein teeuche.

Naaonjoainte caohachae ichaoha Jesocurisito ranojoein nenaane

⁹ Ita que asilanaala jiniiquiin ita suujua rijijieein ita belain neein, itolere baaso ichana coacuelanaala caohacha nejesinaacha ichacuche. ¹⁰ Jesocurisito aina cuaain ita nejeraneein neeichene coitucuhin, jiniiquiin ita belain ita suujua rijijieein coacuhin, itaque inara suujua acateein ichaaoche.

¹¹ Nelararajiaain coiintelanaala corajein inara suujua aina cuaritaain Cana Coaunera jerenohin ichacuche. ¹² Rachoojoein neeuche nii inaraacha cohajei coreniha. Chaen laraajiin neein necairichanaa abaantaain itolere bana Cana Coaunera bajaabajajeein ichaaoche.

¹³ Cha lateein neeuruha Cana Coaunera cachanein nenacaaurune, inara raajeni-hane cha latera rijijieein acaauru coroatajanecuche. Inara rene turuhin niha cachane, raotojoein cotijiaain raauche.

¹⁴ Inara rohecaeraauru rai caohacha ichacuche. Jiaonriha, “Coaraain nainamiin,” naain acaauru que ereeichene.

¹⁵ Rachoojoenacaauru aina rachoojoein, inaderaain chananacaauru aina inader-
aain chanaauche.

¹⁶ Ita rijijieein coacuhin ichaaoche. Jiaonriha chuni amurijiriin nena coacuhin neeichene. Cairichaaerinojoein ichaonacaauru rijijieein ichaaoche. Jiaonriha leeochoaauru amurijiriin cha coitucueranein nena coaauquichene.

¹⁷ Jiaonriha chuni inara rai baaso ichaain nihane, inara netonai rai baaso ichana coacuhi nihache. Nitohanena coacuelanaala satiin notaracae, caohacha nejesina ichajeein ichaaoche. ¹⁸ Atiin leeochoaauru aina jiniiquiin raotojoein acaauru cotainaa coacuelanaala ichaaoche. ¹⁹ Canejeraauru, jiaonriha inara cairichaera cairichanaa coacuhin neeichene, Cana Coaunera, baaso ichaeraauru ichanohin coitucuhin casetecarichaine jaun. Nii cointate rai Quiricha inoensi cuhane:

“Canune baaso icharaauru coitucuhin casetecaain, caohacha icharaauru coreteree-
unni,”

naain aite Cana Coaunera. ²⁰ Aihane jaun iicha cotaairii mijitihane coroaateeu. Jana cocoirihane acau que cocoaerateeu. Aihute nocoejeein aonamiin. ²¹ Jiaonriha baaso nejesina coacuhin jeriha inara suujuane rijitojoein neeichene. Nitohanein baaso ichaelanaala caohacha nejesina ichajeein baaso amuritoche.

13

¹ Satiin cocoainanohineein niha cocoainacaine jaun, satiin rai nere tonoraain aca jerihane rijijieein neeuche. Nihei chuni cocoainanacai, Cana Coaunera tenojoinelanaala nei. Satiin cocoainanacaihurite Cana Coaunera tenojoinein cocoainanohineein neeure. ² Nii jaunte chunocoha cocoainanacai ere tonoraelanaala nei, Cana Coaunera jerenohin tonoraenihane jaun aicheein. Chaen techu caseteco coaracurureein, nii nere tonoraauruhi, ³ caohacha icharaauru casetecaelanaala, baaso icharaauruhacha casetecaranein niha cocoainanacaine jaun. Aihane jaun ii casetecaa cocoainanacaine coasiinne, baaso ichana coacuelanaala caohachain neeute, esinae rauhijiriin caohachain neeine coaramiin cocoainanacaihuri, ⁴ acaauru jeriha Cana Coaunerane rijijieein, ii rai caohacha ichacuruhane coina neeuruhane jaun. Nete laen baaso ichaain neeinne, cocoainanacai coasiinne ne, esinae rauhijiriin baaso ichara casetecaane coina teein niha Cana Coaunerane jaun. ⁵ Nii jaunte jeriha cocoainanacaine rijijieein nere tonoraain ichaohacachene caohachae. Coatiha cana casetecaane coasihacha nihei. Caohachain cana suujua coaraain ichaohacachene cointate aihacache. ⁶ Nitohanihane

jaunte cocoainanacaihuri rai coriqui teein neeiche, Cana Coaunera jerenohineein leinjiin rai namihaneechoa ichajeein neeuruhane jaun.

⁷ Le cachaauru nainein, inara caje acaaruhacha raaeni teeuche. Niha chatohanei inaraacha coretenenine rai coretecuche. Niha chatohanei, cobiereno rai inaraacha coreteneni *impoestone* coretecuche. Niha cacha inara suujua acatequichene jaaneeine que inara suujua acatecuche. Niha cacha inaraacha belainenine belaihu.

⁸ Jiaonrihachu chuni que nerebetein neeichene. Nete laen jiniiquiin ita belaaichene caohachae. Chunocoha namute cacha belaaichoaite, aitoha Cana Coaunera rai rauhine rijijiein, inae ichaohane jaun aicheein. ⁹ Cana Coaunera rai rauhi cuhanete, “Jiaonriha ii sinijieranelanaala nena eene aina ichaojeraquuin neeine. Jiaonrihachu sonajaa in jaohine. Jiaonrihachu asijiauhine. Jiaonrihachu chamute cacha rucuhete, rai nirihuru, rai sinijera, naaonjoaaihunri jereein neeine,” naain ne laenanohiheein. Nete satiin nii naitoonjoan coitucuhin nihacachene coina: “Ii raajenihane ijiabereeo belaaichene rijitoojeein chamute cacha belaihu,” naain ne laenanohineein. ¹⁰ Aihane jaun namute cacha belaaichoaite, coatiha nainihe baaso ichaa namute cacha raine. Nitohanein jiniiquiin ita belaaichene, satiin aitoha nii rauhine rijijiein ichaohacachene jaun airichaachein.

¹¹ Satiin sininaa rijijiein ichaohacachene caje nocohin cana ichao coaraain coitucuhin ichaohacachene cojoanona que turuhane que nainacaachenete caohachae, inae jauriaanejeein cana rai beratenojoi nihane jana esenetaacachene bana amuritoheriin inae ichuunejeeonriha ichoteratenojeein nerichaacheinne jaun. ¹² Inae satonohelalajihaa caa nocohenaanau ichaonaa rijijiein ichaohacachene jaan janona. Inae turuhelalajihaa nii ena nena janona canaacha cohajeine jaun, nocohenaanau nena rijijiein baasohacha ichajeein ichaohacachene jianein coujurihu Cana Coaunera cachanein nena tocohanein nihacachene coarateein nihacachenete caohachae. Charijiein teinti letona jatoraa in ne sondaro, rai curuaanaa aitoonjoan ichaane coina. Nii rijijiein techu cana netonai jatoraa in nihacache, Cana Coaunera aitoonjoan ichacaache chuni que asilanaala satiin notaracaane coina. ¹³ Aihane jaun caohacha nejesina ichacaachene coaracuruha cachaaaurune coina, nainihaacache joenreein ene jereein, ajetoriin enaacha joenreein cha ichaa in, niheichu canamute cacha cotaairiin coaraain, canamute cacha que necoelaain, naaonjoaain nena nainihaacache. ¹⁴ Aihane jaun nitohanein nena coacuelanaala, coujuriu Cana Curuaanaa Jesocurisito cachanein neeichene coarateein laraajiin neeuche, joaereen cacha rijijiein inara suujua letono tonoraalanaala.

14

Jiaonriha inara nejera ichao que ereeichene.

¹ Inara rene turuhin niha cana nejera canaacha esenetai aina ijilanaala nenaane, rai tonaain erena coacuelanaala raotojooeein raauche. ² Coaracuche nachuhinti tabaauru itolere lenone que ita rijijiein lenonein neeuruhane. Jana tabaauru ijilanaala nena, iniho quilanaala jasisichuruhacha que lenoneeine. ³ Aihane jaun, itolere lenone que lenonein nenacaauru, nainihe nii itolere lenone que lenonena nainelanaala nenacaauru que ereein neeuruhane. Jerichanejeeinchu nainihe, nii itolere lenone que lenonein nena que erena nainihe nii itolere lenone que lenonelanaala nena, Cana Coaunera acaantonai raain nihalune jaun. ⁴ Aihane jaun chaneina neeii, leeocha rai niicha latei tera que baaso ichaa been que ereein neeine coina. Nii acaauru letoeranein nena Cana Coauneraachate baaso ichaa in aihurenihane, caohacha ichaa aihuruhane coitucureein. Nete itolerenein caohachaa in raotojooeein neeururein, Cana Curuaanaa raotojooeein neeuruhane coina icharanein nihane jaun.

⁵ Niha coaiten tabaauru, jataain leeochoaauru janonaa amuritoheriin nelateineein lejanohane coaraauru. Jana tabaaurute satiin janonaa ita rijijieein nelatihane que aitocure. Nii jaunte lecachanichaachene, canaacha esenetai coitucuhin esenetaacachene caohachae. ⁶ Leeochoaauru janonaa bana amuritoheriin le janonaa coaraain, bana Cana Coaunera coroaena jerihane, nii janonaa bana coroaemiin. Jana Cana Coaunera rai caohacha ichaa itolere lenone que lenoneein nena jerihane, itolere lenone que lenoneein Cana Coaunera coroaemiin. Jerichanejeeinchu Cana Coaunera rai caohacha ichaa itolere lenonecuru que lenonena nainiheichuru, quilanaala neein Cana Coaunera coroaemiin.

⁷ Coatiha cana jerichaachene jaun ichaohin, ohin, naaonjoaain nihaacache. ⁸ Nii rijijieein techu ohin, ichaohin, naaonjoaain nihacachene nihanatiin Cana Coaunera rainein nihacache. ⁹ Nii cointate ohin, o caje ichanaain, naaonjoaelu Jesocurisito, ichaonacaauru, onacaauru, naaonjoaainunri Curuaanaanein nihane coina.

¹⁰ Chanuna jana chaen nitohanihane saijieein, ii nejera ichao que ereein rai necoeje chanuhin neei, Cana Coaunera acatiha satiin tururichaacheein aca canaacha ichai coitucuhin rucuherrichaaaine saijieein. ¹¹ Nitohanerichaaaine quete:

“Canu ichao coreniha esinae rauhijiriin airichaaanne quene aitoreeunni.

Satiin cachaaurute canu acatiha neseonriaain canu nichaanune coitucuhin Cana Coaunera coroaecurureein,”

naa Cana Curuaanaane ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane ne. ¹² Nitohaneente le cachanichaachene, cana raajenihane canaacha ichai berichaacheein Cana Coaunera rai.

Jiaonriha inara nejera ichao lacuroaaichene.

¹³ Aihane jaun inae nainihaacache cana nejeranein nenacaauru que baasoneein ereein, chatohanei ichaain, naaonjoaain nena nainihaacache. Chatohanei ichana coacuelanaala neeichenete caohachae, nabana esenetaa cana nejerane lacuroaaichene esenetaane jianihane coataa. ¹⁴ Canune esinae rauhijiriin Jesocurisito esenetaeranein aitoon. Nihei chuni lenone, calanineein quichaenihane coina coaunanajoi. Nete lenone tabaauru, leeochoaauru cachaauru rai lenoneneein nene. ¹⁵ Niheichu nainiheei quinaa inaelanaala nena ii nejera notaracae rai baaso ichara tocohaneein quiine. Ii lenoneecha coreniha nitajeein niha ii nejera, coreniha netonai ohin nihalu Jesocurisitone saijieeine coataa. Nitohanein neeine coatihamaute cacha belaaaine coaratiha airiheeini. ¹⁶ Aihane jaun itolere lenone que lenonena nainein neeichene jaan aina cuaain nainiheechi baasoneein inara que ereein neuruha cachaaurune jaanu ichaain neeichene. ¹⁷ Jeriha Cana Coaunera rijijieein rai Cojoanona que ichaonaa jerichaachene, coatihamaute joenreein lenone que lenoneein nihacane latihei. Nete laen esinae rauhijiriin baaso ichaelanaala rai Suujue aina cuaain rachoojoein ichaohin, raotojoein nihacachene caohachae. ¹⁸ Nitohanein ichaohin Jesocurisitohacha jerei ichaa cachanete laen rautatiin coarae Cana Coaunera. Cachaauru nihanatiinte esinae rauhijiriin caohacha ichaane coaracurureein.

¹⁹ Aihane jaun, atiin ita aina raotojoein ichaohin nihacachene jaanuhacha ichacaachenete caohachae. Nii banate laen esinae rauhijiriin, jiniiquiin ita coroatajanein, jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein nerichaacheein. ²⁰ Nainiheei lenoneecha coreniha Cana Coaunera ichanohin itajeein nihacachene. Esinae rauhijiriinte niqui, satiin lenonecuru lenone caohachanein neeure. Nete caohachaene que lenonelanaala nenacaauru notaracae que lenoneein acaauru suujua lacuroaera tocohaneein nihacachene. ²¹ Nii jaunte caohachaene, iniho leeochoaauru quinojoinelanaala nena quiin, bino cohin, naaonjoaain nihacachene. Niheichu leeochoaauru suujua lacuroaera tocohaneein nainiheei joenreein chachanaa nainihaacache. ²² Aihane jaun ii joaereen lenone que lenoneeine, Cana Coaunera notaracaecha que lenoneeu. Rachoojoein neeine suujua cuhane nocoatelanaala joenreen lenone que lenoneein nena. ²³ Nete

laen inae roatojoein quinaa naihenihane coituhane saijieein que lenoneein nei, aca nii ujuaihoneein ne, niicha quiinelanaala nenaanihane coitucuhane saijieein quihane jaun. Nii jaunte inae canaacha ichana nainihe i chaca raatojoein coitucuhane saijieeine, osa que nesaruha aihaca.

15

Iti rainuhacha que caohacha ichana coacuelaanaala chamute cacha rai caohacha ichaau.

¹ Inae cana, jeriha Jesocurisitone rijjieein laraajin neinichaachene, nii ena nunuhetein sacuhajeraauruhacha ichai que tonaain erena nainihaacache. Atiin acaauruhacha ichai rautaenihacachene nihanatiin abaantaacachenete ne. ² Satiin canate, canamute cachaauru rai caohachanu que cha ichaain nihacachene caohachae, caa canaacha esenetai aina ijieein sacuhajeein ichaauruhane coina. ³ Coaracuchenachuhinti Jesocurisito netonai, aca jerihane rijjieein nena nainenihane jaun: “Ti necoeje chanuureraauru coreenranihane canu caseteco coaraaun,” naain que aitiin laenanohinihane nainaaluu, rai suujua letono rijjieein nena coacuelanaalane. ⁴ Satiin Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein nenaate, cana suujuateraanu que laenanohineein nelu, itolere bana janelanaala, cairichaaajoaain cana coaraane aina cuaain canaacha cohajei ranaa nainichaachene coina. ⁵ Nii Cana Coaunera itolere bana cairichaaajoaain cana coara, inara coroatajanemiin. Cana relaalu Jesocurisitone rijjieein ⁶ jiniiquiin ita belaaain rachoojoein Cana Coaunera corojeein ichaoche, jeriha Cana Coaunera Cana Curuaanaa Jesocurisito Inacaneein nenaane rijjieein neechene coina.

Jorioniheichuru rai benojoiniha Jesocurisitone que erena

⁷ Aihane jaun Cana Coaunera rai caohachanu que inara raain nihilu Jesocurisitone rijjieein, inara netonai jiniiquiin raatojoein ita raain neeuche. ⁸ Esinaena aitoreeunni inara rai. Inae cana foeratera inoaensihuru rai, nitohaneein ichaane coina aitosihalu Cana Coaunerane nainane coinate, Jorioocuru nichaanune rai nelatihane coina turuhin nelu Jesocurisito, caje esinae rauhijiriin nohanelanaala tihane coina, naitoonjoan ichaa Cana Coaunerane coaracuruha cachaaurune coina. ⁹ Chaen techu Jorioniheichuru netonai, aca Cana Coauneranein nihane jaun, cairichaaajoaain acaauru netonai coaraane coitucuhin, Acaneein nihane coroaecururichaaaine coitucueratihane coinane maajeein turuhin nelu. Nii ajinihate nitohanerichaaaine que:

“Nitohanei ichaaine corenihane lauri lauri nenacaauru cachaauru aina neein-
iineein neeine corojeein nenatereunni,”

naain laenanohineein ne Quiricha Inoaensi cuhane. ¹⁰ Quiricha Inoaensi cuhane techu coaiten:

“Cana Coaunera cachanein nenacaauru aina jiniiquiin rachojeuche lauri lauri nenacaauru cachaauru,”

naain ne laenanohineein. ¹¹ Rai Quiricha Inoaensi cuhane techu coaiten:

“Lauri lauri neiniquichene

Cana Coaunera cachanein nenacaauru aina jiniiquiin

Cana Coaunera coroaecuche,”

naain ne laenanohineein. ¹² Isaihasi netonai techu:

“Isaihasi caje nefoeratenaa-

Israelitacuru curuaanaa neein nena-
Rabiri cajete

ocooreein leinjiin Curuaanaa,

Israelitanelanaala nenacaaurune maajeein

curuaanaa neein nihane

acaacha que jaaequiin neeuruhane coina,”
naain laenaelu.

¹³ Canaacha cohajei teraneein nenea Cana Coaunera, Aca acaneein nihane esene-taeraniquichene rai, raotojoein rachoojoein jiniiquiin neeichene jaanu teein, inara aina niicha ichana nainei ichaa rai Suujuene coina ichamiinte, leinjiin acaacha coha-jeein neeiche.

¹⁴ Canejeraauru, saain inara leeochoauru belaa in ichaohin, itolere coitucuhin, jini-
inquiin ita suujuatenaa coitucuhin ichaohichene coitucuhanu. ¹⁵⁻¹⁶ Nena laen caa
quiricha inara rai canuhacha laenai cuhane inara que asilanaala inara rai aitoon,
nabana baitequichene chatohanei ichaquichene coataa. Nitohaneein Jorioniheichuru
rai caohacha ichaa Jesocurisitone beebejihanune coinante, canu rai caohacha ichaane
coina canu raain nelu Cana Coaunera. Nii jaaunne Cana Coaunera beratenojoi ichoter-
atenojoein neeururichaaanne beebejeeun. Nii canuhacha beebejei esenetaauruha
Jorioniheichurune, Cana Coaunera rai iniho mocohin teeuruha saseredotecuru Jori-
oneei nenacaaurune rijijieein, Cana Coaunera rai, jeriha rai Suujuene rijijieein coulu-
unojoein Jorionihechuru tihanune coina.

¹⁷ Coujuriu Jesocurisito letononeein nenea tocohaneein, Cana Coauneracha jerenohi
ichaa in nihanune jaunne raotojoeun. ¹⁸ Nii jaunne Jorioniheichuru relaa in nihanune
jeriha Cana Coaunerane rijijieein neuru coina, canu relaa in nihalu Jesocurisitone
jaan caje cuaain, leeochee in cuaain Jorioniheichuru relanaa coacueneun. Niine
ichaaun acaauru rai ereerejeein, acaauru aina neein canu ichao que acaauru notajaain,
¹⁹ cojoelanaacojoai ichana nainichaaunne jaan aina cuaain, Cana Coaunera Suujue aina
cuaain, naaonjoaain. Nitohaneene cana ichoterateraneein niha Jesocurisitone beebe-
jihanune nainaan jataain caohatiin, Jerosaleeun caje nunuhetein itolere sacutaain
Iliria batane que tiaaajoaain. ²⁰ Nitohaneene chabana turuureniha leeochoaurune
jaaunru cuhecujueein chabana aonaeraeniha Jesocurisito que erenaane jaaunru Je-
socurisito beebejeeun, nabana leeochoauru amihaneena jaaunru turuhin, acaauru
amihaneero rohecaanune coataa. ²¹ Nitohanei ichana coacuelanaalane,
“Chabana que erena
aonaelanaala nenacaaurute,
inae aca Acanihane coaracurureein.
Chabana aonaelaanaala nenacaaurute,
aonaain coitucuha cuurureein,”
naain laenanohineein niha Cana Coaunera Quiricha cuhanena rijijieein ichaaun.

Romau cunaa coaauca Faborone

²² Jaiti nii ichajihanune jaaunne, araai saain inara coaraa unaa coaaucaanne
nihanatiin nainesineun. ²³ Nene laen inae ena canu amihaneero nainaan, nii
canuhacha beebejei atane sacutaainchurune jaun, inae inara coaraa unaa jereeun
araai jaanacai baiha. ²⁴ Nii jaunne Españau cuhanune ucuaetoha, cuujihataain inara
rene bedaenereeni, bajaanachuhinti aineen. Nene laen atiin, inae nainaan inara
rene bedainichaaune baiha, jelai caje amuhanune coina canu coroatajaniquichene
jereeun. ²⁵ Nene jaiti ena Jerosaleeun cureeunni, ecu nenacaauru coroatajaniha
leeochoauru cana nejeraauru taojiai tihanu acaauru raine coina. ²⁶ Masedoniau ne-
nacaauru, Acaihau nenacaauru, naaonjoainurite suujua caje coaanein, Jerosaleeun
cairicheinejeein nenacaauru coroatajaniha letoauruhane coina, niicha letoaeni-
hunru taojiaaure. Nitohaneinte rai suujua caje coaanein coacuhin, jataain cao-
hacha ichacure. ²⁷ Charijieein teeinti Jorionecurenihane saijieein, acaauru que Je-
socurisito coitucuerateurelu, Jorioocuru Jesocurisito esenetaeranein nenacaauru,
nii rijijieeinte Jorioniheichuru netonai, Jesocurisito esenetaeranein nenacaauru Jo-
rioocuru coroatajanecure, acaauruhacha sirii taojiaain letoaain. ²⁸ Nii jaunne inae
nii leeochoauru coroatajaniha acaauruhacha taojiai amaain tihanune baihane laen,

Españau cureeunni. Nii ucuætothane laen cuujihataain inara rene bedaenereunni. ²⁹ Inara rene bedaenichaaune, cana coroatajanerichaaain jelai amuritoheriin Jesocurisitone coitucuhanu.

³⁰ Inara raine aitoreeunicha canejeraauru. Atiin Jesocurisito aina cana belaiha cana rai Cana Coaunera Suujue tenojoi coreniha, caohachaaain cuha canu amihaneene coina, canu rai atiin Cana Coaunera bajauchete, ³¹ canu que chachana nainecureneeine Jodea nenacauru Cana Coaunera coitucuhichuru. Chaen Jerosaleen turuhane raotojoein canu ranaa nainecuruha ecu nenacauru cana nejeraaurune coina. ³² Jeriha Cana Coauneranena inara rene turuhin bedaenereunni, inara coaraain rachoojoein ecu inara aina neein nebetacaunune coina. ³³ Raotojoein nihacachene teraneein nena Cana Coaunera, inara coroatajanemiim. Nitohanemiin.

16

Arajii cachaauru coaauca Faboro.

¹ Jesocurisito rai iclesia neein nenacauruhacha latei que acaauru coroatajaneranein Cencrea nenaalu- cana nejeraneein ene neein nena- Febe quene inara rai aitoreeunni, ² coujurihu Jesocurisito esenetaeranein nena tocuhanein, inara rene turuhane raotojoein Jesocurisito coreniha raain, satiin niicha latei que coroatajanequichene coina. Acate leeochoauru coroatajaneein canune maajeein coroatajanelu.

³ Canu rai Jesocurisito tenojoi amihanenaa que canu coroatajanera neein nenacaurulu- Aquila, Firisila, naonjoainuri coaaucaunne beeuche acaauru rai.

⁴ Acaaurute canu coreniha nichao itajerateeuruhane rai neeurelu, canu sohin canu jaonaa jerecuruhane bana. Nii jaun coatiha canuhacha acaauru coaauhaaun, satiin Jesocurisito rai iclesianein nenacauru- Jorioniheichurute acaauru coreniha Cana Coaunera bajanajaocure.

⁵ Jerichanetojoein chu Aquila, Firisila, naonjoainunri loreri asaae netaojianacauru canejeraauru coaaucaune beeuche acaauru rai. Jataain canuhacha belai- Efeneto coaaucaune beeuche. Acate jauriaanejeein Asia batane que Jesocurisito esenetaera neein nelu.

⁶ Taolu carajaain inara jana neein, inara coroatajaneranein nena Mariha netonai coaaucaune beeuche.

⁷ Chaen canu araichuru canu aina jiniiquiin caresero cuhane nenacaurulu- Andronico, Joniasi, naonjoainuri rai acaauru coaaucaune beeuche. Acaaurute afosotooru que caohacha cachanecuruhane coaratein, canu ajiniha Jesocurisito esenetaeranein neeurelu.

⁸ Jesocurisito coreniha jataain canuhacha belaineein nena- Ampliato rai coaaucaune beeuche.

⁹ Chaen canu rai Jesocurisito tenojoi amihanenaa que canu coroatajaneranein nena- Orobano, canuhacha belai Estaguis, naonjoainunri coaaucaunne beeuche acaauru rai.

¹⁰ Jesocurisito esenetaeranein nihane jaun, mainajeein coujunojoein nenaalu- Apeles netonai coacuhin, Aristobolo aina rai naraichuru coaaucaune beeuche acaauru rai.

¹¹ Chaen canu araai Erodion, nii baiha Narsiso aina nejeraauru Jesocurisito esenetaeranein nenacauru, naonjoainuri coaaucaune beeuche acaauru rai.

¹² Jerichanejeein chu Jesocurisito icharatenohi icharanein nenacauru- Tirifena, chaen Tirifosa, naonjoainuri rai acaauru coaaucaune beeuche.

Chaen cana nejera, Jesocurisito coreniha- cana baineein nena- Persida- nii mainajeein Jesocurisito tenojoi amihanenaa icharanein nenaalu rai netonai coaaucaune beeuche.

¹³ Rofo rai netonai coaaucaane beeuche. Acate leeochoaauru amuritoheriin Jesocurisito esenetaeraneen nihane coarate.

Chaen rai nebate canu neba rijijieein cacoelaichaneen nelu.

¹⁴ Chaen Asiincrito, Fleconte, Eremesi, Patrobas, Eremasi naonjoainuri, chaen acaauru aina nenacaauru canejeraauru netonai rai acaauru coaaucaane beeuche.

¹⁵ Chaen Filologo, Jolia, Nereo aina rai bai Olimpias, naonjoanunri rai acaauru coaaucaane been, canaacha esenetai coreniha canejeraauru rai netonai acaauru coaaucaane beeuche.

¹⁶ Jiniiquiin raotojoeen ita rai ereein neeuche, ita nejeraneen nenea rijijieein. Satiin Jesocurisito esenetaain rai cachaneen nenacaauru netonainte inara coaucuruhane berateeure inara rai.

¹⁷ Inara canejera neeichene raine aitoreeunni, atiin nii jelai leeochoaauru lerueraneen- inara amihaneoo lacuroaeraneen nenacaauru coaraain, acaauru que nainain ichaohichene coina. Nitohanei icharate relanojoneen neeichelune jaan ichaquichene caohateraneen aicheen. Aihane jaun jiaonriha acaauru rohan neeichene. ¹⁸ Jesocurisitohacha jerei ichana coacuelanaalate nechu acaauru jerecuruhane rijijieein- raihunchacha que chachaain neeure. Chaentechu enaacha cacha coritana inatiin aihuruhane jaun, acaauru coitucuelanaala nenea cacha coritacure enaacha.

¹⁹ Satiinte Jesocurisitohacha jerei tonoraain ichaohichene coitucure. Nii jaunne jataain rachoojoeun inara coreniha. Aihane jaun baaso ichana coacuelanaala, itolere coitucueraneen neeichene coarateen caohacha nejesina ichacuche. ²⁰ Aihate inara tija asaae jaoleneen niha nii baaso icharatera moconajaerane coina ichamiin raotojoeen nihacachene teraneen nenea Cana Coaunera. Inara coroatajanemiin Cana Curuaanaa Jesocurisito.

²¹ Canu amihaneoo que cacorataaneraneen nenea- Timoteo netonaite inara coacue. Chaen canu araichuru- Locio, Jason, Sosipater, naonjoaihunri.

²² Canu caa Faboroacha laenaeratei quiricha laenara- Tersio nichaaunena canuhetonai cana Curuaanaa coreniha inara coacuun.

²³ Chaen caa nihanune jaan- loreri erora Caiho netonaite inara coacue. Acate rai loreri tee, satiin iclesianeen nenacaauru- turunacaauru nasaae netaojiaauruhane coina. Chaen caa nihacaanune jaan nese cocoaichacuru rai coriqui beraichaneen nenea- Erasto netonaite inara coacue. Chaen cana nejera Coarto netonaite inara coacue.

²⁴ Cana Curuaanaa Jesocurisito, satiin inara coroatajanemiin. Nitohaneene.

Raotojoeen rachoojoeen Cana Coaunera coroaecuche.

²⁵ Cana ichoterateraneen niha Jesocurisitone que inara relanaanune rijijieein, leein- jiin Acaacha jerihane rijijieein neeichene coina icharaneen nenea Cana Coaunera coroaecuche. Nii inara relaanulune jaante, chuni que coitucueratelanaala sirihane caje, cana que coitucuerate Cana Coaunera. Acate asinojoneen sirilu, jaiti cana rai chauratane coaunaenihane ajiniha caje coauneen Cana Coaunera. ²⁶ Nete laen, inae enene cana que coitucuerate nere bera inoaensihuru- *profetacuru* que, aca jerihane rijijieein been laenaeratihalu Cana Coaunera chabana satonoelanaala nenaane rijijieein. Nii niicha ichaneni asinojoneen nenaate, satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru que coitucuerate Cana Coaunera, esenetaain tonoraain neeuruhane coina.

²⁷ Leinjiin itolere coitucuhin nenea Cana Coaunera necaohacha coitucuhin coaracurumiin chabana satonoelanaala rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain satiin cachaauru. Nitohanemiin.

Coriintoo nenacaauru rai Faborohacha letoai leinjiin

Chatohaneein neeiche Coriintoo neiniquichene.

¹ Canune Faboro neeun. Cana Coaunera jerenohi neeinne, Jesocurisito cocoinanohi afosoto neein neeun. Cana nejera Sosenesi aina jiniiquiin neinna ² caa quiricha laenacaanu. Satiin Coriinto neseu Cana Coaunera que banijiainein rai iclesianein nenacaauru cana nejeraauru raina, caa laenaain letoacaanu.

Satiin inarate Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain araai laurii caje ranojonein neeichene saijiein, Cana Coaunera que banijiainein le laurii caje nena rijijiein neeiche, itolere sacutaain Jesocurisito coroejeein nenacaauru aina jiniiquiin.

³ Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoainuri inara coroatajanemiin raotojoein neeichene coina.

Jesocurisito aina cuaainte rausiaenojoinichaache.

⁴ Jesocurisito aina cuaain inara rausieca Cana Coaunerane corenihane, itolere bana corojeeun. ⁵ Nii rai Calaohi Jesocurisito ere tonoraain esenetaaichene aina cuaainte, jataain inara coroatajane Cana Coaunera, niicha jerenohin coitucuhin que ita rai raotojoein ereeichene coina. ⁶ Nitohanihane ainate, esinae rauhijiriin erenaa niha Curisito quene coitucuhin esenetaain rijijiein neeiche. ⁷ Nitohanihane jaun, inara rai lanarinaain caohacha ichaquichene coina inara rai Cana Coaunera tenojoin, ocooca uha Cana Curuaanaa Jesocurisitone coaraquichene que tiajoaain. ⁸ Inara berairichaaain Cana Coaunera satono que tiaain, inara suujua letono ichaelanaala neeichene coina, nabana turuha Cana Curuaanaa Jesocurisitone bana niha inara que tonaain ereine coataa. ⁹ Itolere banate, satiin naitoonjoa ichae Cana Coaunera. Acate inara cotijiae, jiniiquiin rai Calaohi Jesocurisito aina ichaohichene coina.

Ita caje nelerucuruha Jesocurisito ranojoinunrunne

¹⁰ Canejeraauru, Cana Curuaanaa Jesocurisito corenihane inara rai aitoon, atiin ita suujua rijitojoein nii leechaneein inara suujua cuaelanaala jiniiquiin raotojoein ichaohichene coina. Rachoojoein ichaaoche ita rijijiein coacuhin, ita rijitojoein abaantaain. ¹¹ Nejesinajeein ita cotaairiin neeichene coitucuhinu Clohe laurichuru cajene jaunna, caa inara rai aitoon. ¹² Chaen techu, inara aina nenacaauru tabaaauru, “Canune Faboro lauri caje neeun,” jana leochaurute, “Canune Aforo lauri caje neeun” jana leochaurute, “Canune laen Fedoro lauri caje neun” jana leochaurute, “Canune laen Curisito lauri caje neeun,” naaure. ¹³ Chasiinna araai lauriin neleruhin niha Curisitone coalanaala niritiin ereriquiche. Coatihachu canu Faboro nichaaunne inara coreniha coroso que ohanulune coalanaala. Niheichu, Faboro nichaaunne coreniha baotisanojohi niheeiche. ¹⁴ Cana Coaunera coroeajihanu, Curisifo, Caiho, naajoainunri baotisaanune baiha leechauru cachauru baotisaen nihanulune jaun. ¹⁵ Nitohanihane jaun nii chuni, Faboro nichaaunne laurinihane coreniha baotisanojohiniha nocoetiin erenaa nainihe. ¹⁶ Chaen nechu Esetefana lauri baotisaanlu. Coatiha nii baiha chuni baotisaanune coitucuhaaun. ¹⁷ Coatiha cacha baotisaanune coina caletoaailu Curisito. Raujiaaincha jianacoon nena nainecururichain cachaurune bihanune cointate caletoaelu. Coatiha amurijiriin cha coitucueraneein nihanune coina caletoaailu. Nitohanihane saijiein cha coitucueraneein nena rijijiein nere bihanune, cha que nelaterihe cana ichoteraneein nihane coina coroso que ohalu Curisitone.

Curisitote, niicha ichana naine aina niicha coitucuhi ichaa Cana Coaunerane jaan ne.

¹⁸ Nii coroso que ohalu Jesocurisitone que erenaate aonacure nii cha que nelatihei rijijieein nii nitajeeuruhane coina nenacaauru coitucuhichuru. Nete laen cana rai jianacoon cacha mitaeraneein ne nii erena, jeelai Cana Coaunera ichanohineein. ¹⁹ Rai Quiricha Inoaensi cuhane:

“Itolere coitucuureraauru coitucunojoi itajeeinne,
nainaan ichaaoruha nainanacaaaurune jaan itajereeeunni,”
naain bihalu Cana Coaunera.

²⁰ Inae cha que nelateein nedaauruhi itolere coitucuureraauru aina cacha relaaureraauru. Niheichu nelateein nedaauruhi, caa cana rai chauratane que nenacaauru itolere coitucuureraauru niha natiin. Satiin itolere coitucutoha nocoenacaaaurute, leinjiin aaso rijijieein ratiri Cana Coaunera. ²¹ Cana Coaunerate niicha coitucui ichae, nabana nii niicha coitucui aina cuaain niicha tei ichaonaa coitucuhin nichotenaa nainecuruha nii coitucuhichurune coataa. Nitohanihane jaaunte, rai nere letoae, satiin esenetaain jeriha cachane jianacoon ichaonaa nainihane coina. Nete, nii nere esenetaaichuru, joenreein nelatihei rijijieein aonacuruhane niha natiin, esinae rauhijiriin jianacoon cacha mitaeraneein ne.

²² Nitohanihane jaunte, cojoelanaacojoai coana jerecure Joriocuru nichaaunne. Jana Curiecocuru, cha coitucuuruhane jaanu ariiriichure. ²³ Nena canacaanu, jianacoon cacha mitaeranu que Cana Coaunera letono coroso que onaalu beebjihacaanu. Niite Joriocuru rai leijiin nererojoecanaaneein acauru tee. Jana Jorione lanaala nenacaaaurute, nechu joenreein nelatihei rijijieein aonacure. ²⁴ Nete Cana Coaunera cotihanoichuru, Jorioneein, Curieconein, naaonjoaain nihacachene niha natiin, nii letono Mesiasi Curisitote jeelai Cana Coaunera ichanohin ichaain, niicha coitucui coitucuhin nihane coitucuhacache. ²⁵ Cana Coaunera beratenojoin, joareein nelatihei rijijieein coaraa cachane niha natiinte, satiin cachaacha coitucui amurijiriin nelate. Chaen techu Cana Coaunera icharatenohi, nelatelanaala coaraa cachane niha natiin, jataain cachaacha ichai amurijiriin, laraajiin mijiaineein nereein itolere bana. ²⁶ Canejeraauru, coroatajajeeincha inara tabaauru cha coitucuera rijijieein neeichene saijieein, jitariin inara cotijiaain niha Cana Coauneraane que nainaan ichaaoche. Nii ichoae tacaain techu coroatajajeeincha inara tabaauru nelateinnein nenacaauru cachaauru lauri caje neein, cocoainanacainein, naaonjoainein neeichene saijieein jitariin inara rae Cana Coaunera. Nii que nainaan ichaaoche. ²⁷ Nitohanein itolere que nainaa nocoetonacaauru necoeje chanunaa jerenacaaunte, jaolecooruha nii nainanacaaaurune jaancuru cachaauru janijiin cotijiae Cana Coaunera. Chaen techu nii leeochoaauru amurijiriin nelatenacaauru raelanaala, nii nelatelanaala acaauruhacha coaracuri cachaauru raain ne Cana Coaunera, acauru necoeje chanunaa jerenacaaun. ²⁸ Nitohaneinte jerenohinelanaala, coiintenojoinein, nelatelanaala, naaonjoaain cachaauruhacha coarai cotijiaain ranajaain ne Cana Coaunera, nechu nii acaauruhacha itolere amurijiriin nelatiha nocoenacaauru que jaoleconaa jerenacaaun. ²⁹ Nitohanein Cana Coaunera acatiha nihacachene jaun, nainihaacache leeochoaauru amurijiriin nihacachene coaratihacachene. ³⁰ Cana Coaunerate raajenihane inara raain ne, rai Calaohi Jesocurisiko aina neeichene coina. Chaen techu nii rai Calaohi Curisiko coreniha chabana canaacha coitucuhi coitucuhin, coreniha osa caje mituhin, cha juaihoneein nena caje ichoteratenojoinnein, jelai tein que banijiaain raotojoein nena coina ichae Cana Coaunera. ³¹ Nitohanihane quete: “Caohachai cana raajenihane canaacha ichai coreniha necohasitaacachene. Cana Curanaacha ichanojoiincha coroaecaachenete laen caohachae,” nae Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane.

2

Coroso que atinanojoin Curisiko beratenojoin

¹ Aonacuche canejeraauru. Inara rai Cana Coauneraacha ichaneni coitucueraelanaala nena que iriha uhanune bana coatiha inaraacha coitucunaa nainihe que irinaaunlu. ² Nii inara aina nihanune bana, coatiha leecha coacuhin que inara rai irihaaunlu, esinae rauhijiriin coroso que neein onaaluu Jesocurisitohachane coacuhin que inara relaaunlu. ³ Chaen nechuu inara rene turuhanune nunuheneein, joaenreein cacha chaque nelatihei rijijieein turuunlu. ⁴ Niheichu Cana Coaunera jerenohin que inara relaanune bana coatiha canu esenetaaichene jerenacaaun nii aitocuruha nii itolere coitucuererane rijitiin ereein inara relahaanlu. Nena rai Suujue aina itolere ichana nainiha Cana Coaunerane jaan aina cuaain inara que jereratichaaune jaun nii aina esenetaaichelu. ⁵ Leinjiin Cana Coauneraacha ichanenu esenetaain que jaaecohichene coinane, nitohaneein inara relanajacoon, nabana suujua caje rocohin cachaauruhacha coitucunojoi que jaaecohichene coataa.

Rai suujue aina cuaainte necoitucuherate Cana Coaunera

⁶ Nena laen inae acaauru suujua cuhane niicha esenetai aina iinacaauru rai jelai amuritoheriin canacaanu que Cana Coaunera coitucueratenojoi que irihacaanu. Coatihaa caa chauratane que nenacaauru cachaauruhacha coitucui que nihei. Niheichu acaauru rai cocoinanacaihuri nitajerai nenacaauru coitucunojoinnein nena que aitoahaacaanu. ⁷ Acate caa cana rai chauratane coaunaane ajiniha, enene cana necoahachanu que niicha ichanenine que inae coausilu Cana Coaunera. Nii quene caa inara rai irihacaanu. ⁸ Nii coitucueraelanaala nena niicha ichanenu coausihalu Cana Coaunerane coitucurenihane jaunte, coroso que teein nii cana rai caohacha icharaannu que letono atinaaurelu. Coitucuuruhane jananihane, coatihaa coroso que teein atinaaururiheiluu caa chauratane que nenacaauru cocoinanacaihuri. ⁹ Nete Quiricha Inoaensi cuhane:

“Cana Coauneraate
belaichaauru rai,
chabana coanojoinelanaala nena
aonanojoinelanaala nena,
naaonjoainuri ichaain
acaauru que banihateein rucujue.
Niheichu chuni,
‘Naaonjoanrichaain’ naain que coaaura,”

naain beratihalune nainaane coina ichae Cana Coaunera. ¹⁰ Nii niicha ichaneni, niicha coacuilute cana que coitucuerate, rai Suujue aina cuaain Cana Coaunera. Nii Cana Coaunera Suujuete, satiin niicha ichaneni coitucue, satiin suujua cuhane niicha coacuiine maajeein.

¹¹ Nihei chuni ita suujua coitucuna nainera. Leinjiin nii suujua cuhane nena, rai suujuete naine cacha suujua coitucuhane. Nii rijijieein techu nene chuni Cana Coaunera Suujua coitucuera. Acaihaniji rai Suujue rai suujuaacha cuane nenaachate rai suujua coitucue. ¹² Coatihaa canacaanu, caa Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijijieein Moconajaera suuje rahaacaanu. Acaihaniji Cana Coaunera Suujuene raacaanu, aina cuaain jataain cana belaitohane jaun, cana rai niicha tei coitucunojoin aonaain coitucuhin nihacachene coina. ¹³ Canacaanu relaa Cana Coaunera Suujuene jaan quene aitocaaanu. Coatihaa canacaanu suujua cuhane canacaanuhacha coacuii que aitoahaacaanu. Nitohaneeinna Cana Coaunera Suujue beratenojoi bihacaanu, Cana Coaunera Suujue coitucuhin nenacaauru rai.

¹⁴ Nitohanihane jaunte, Cana Coaunera Suujue raenihane coina ichaonaa, nii Cana Coaunera Suujue jerenohi coitucuhin tonorana nainene, nii chaque nelatihei rijijieein aonaane jaun. Niheichu aonaane niha natiin coitucunaa nainihe, Cana Coaunera Suujue sirinihane jaun. ¹⁵ Nete laen Cana Coaunera Suujue siricha itolere coitucuhin

coulurujuenaa nainereein. Nerinaain que tonaain que ereein aca coulurujuenaa nainera. ¹⁶ Nitohanihane coinata, “Nihei chuni suujua cuhane Cana Coauneraacha coacui coitucuera. Niheichu chuni suujuatenaa nainera,” nae rai Quiricha Inoaensi cuhane. Nete laen cana, coaauca Jesocurisitone rijijieein coaaucaache.

3

Canacaanune Cana Coaunera letononeein ita amihaneeon coroatajaneraneein nihaacaanu.

¹ Canejeraauru, nii jauriaanejeein inara relaa uhanune bana, coatiha Cana Coaunera Suujue letono rijijieein inae ijiin ichaonacaauru cachaauru relaanune rijijieein inara relanaa nainihaaunlu. Nii jaunna Cana Coaunera coitucuhichuru cachaauru rijijieein ichaohichene jaun, Cana Coaunera Suujue letono rijijieein inara relanaa naineneeunlu.

² Nitohaneechene jaunte, caaintaelanaala inara relaanulune jana, tonoraelanaala abaantana naineneeichelu. Niheichu enanetojoein nihanatiin tonorana nainiheechu.

³ Aihuruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein enanetojoein inara suujua coaraquichene jaunte, nii ita que necoelaain, ita que nererojoeaain, naajoaain neeiche, aihuruha satiin Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaaurune rijijieein. ⁴ “Canune Faboroacha ere tonoraain,” jana leeochoauru “Canune Aforoacha ere tonoraain,” naain ereeichene jaunte, jaiti Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijijieein ichaohichene jaun aitocoiche.

⁵ Coatiha canu Faboro nichaaunne chanihaaun. Niheichu cha nihei Aforo netonai. Canacaanune raujiaain Cana Coaunera letononeein, inara aina niicha ichaneni coitucuerateraneein canacaanu letoaa Cana Coaunerane rijijieein, niicha icharatenohin icharaneein nihacaanu. ⁶ Canune inara que Jesocurisito coitucuerateraneein neeun. Jana Aforote caohachaaain coitucuhichene coina que inara relaeraneein ne. Nete laen Cana Coaunera, nii aina cuaain chabana nitajenaachara ichaonaa teraneein ne inara rai. ⁷ Nitohanihane jaun, nii inara que coitucueratera nichaaunne, nii inara relaera aina chaneein nihaacaanu. Cana Coaunerate laen nii inara relaacaanune jaan aina ijiin ichaohichene coina icharaneein ne.

⁸ Nitoanihane jaun, canu inara que nii Cana Coauneraacha ichai cotucueratera nichaaunne, nii que inara relaera aina jiniiquiin ita rijijiaanu. Nete laen nii inara que niicha ichaneni coitucueratihacaanune cainareein Cana Coaunera.

⁹ Canacaanune Cana Coaunera letononeein canacaanu rai niicha tei amihanenaa que ita coroatajaneraneein nihacaanu. Inarate leinjiin ocoana aina leinjiin loreri rijijieein neeiche Cana Coaunera rai. ¹⁰ Jana canune, inara que amihanenaa nunuheteraneein neeun Cana Coaunera letononeein. Jana leeochoaurute, nii quiicha banesijiatei bucutejeeure. Nete, le cachanichaachene caohachaaain ichacaachene coaraain ichacaachene caohachae. ¹¹ Nihei chuni nainihei nii banesijia quiicha tenojoin coreein leocha tenaa nainera. Nii banesijia canuhacha teite Jesocurisito ne. ¹² Nii rai banesijia quiicha temunojoin ichoate nainere, coata coreti, ajeri coreti, enuha, elele, jiarana nujua, naajoain caje nainecurure loreri ichacuruhane. ¹³ Nete, inae le cachanichaachene ichao cojuhin coaraa Cana Coaunerane cojoanonaa que turuhane bana, le cacha cachaauru amihaneeon inanacaa cureein. Nii banate, usi tabainein ureein nii cana ichanaa cojuhin coaraane coina. ¹⁴ Chariji ichanaa teeinti mocohelanaala nii usi abaantae, nii icharate core raa cureein. ¹⁵ Jana mocoha nii niicha ichainete, nitajiha cureein rai namihaneeo. Jana nii que amihaneite, nii usi caje nichotereein cha colane.

¹⁶ Tana Cana Coaunera loreri neeichene jaun, inara suujue cuhane niha Cana Coaunera Suujuene coitucuhichene. ¹⁷ Nii Cana Coaunera loreri neeichene jaunte, osa que inara saruhin baasoneein inara teranihane, Cana Coaunera loreri aasaeca aicheein. Niite aca itajiha cureein Cana Coaunera, acaihaniji rai loreri neeichene saijieein inara ichao asaecane coreniha. Inarate nii rai loreri neeiche.

¹⁸ Coa inara raaje necoritaache Cana Coaunera coitucuhichuru rijijieein itolere coitucuha nocoetiin. Nitoaneein neeichene, nii baiteein enacoauneein Cana Coaunera coitucuhin neeuchete, esinae rauhijiriin cha coitucueraneein neeiche. Nii banate laen esinae rauhijiriin cha coitucueraneein neriquicheein. ¹⁹ Nii quete, “Nii itolere coitucutoha nocoeeuruhane jaan aina raajenhane necoritaauruha que jaoleconacaaurune cointate ichae Cana Coaunera,” naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane. ²⁰ Chaen techu coaiteen, “Nii itolere coitucutoha nocoenacaauru coaunojoite, nii cha que nelatenihane coitucue Cana Coaunera,” naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane. ²¹ Nitohanihane jaun chunocoha cacha, joenreein namute cacha rijijieein ichaohane nainihe, raotojoeein niha nocoetiin necohasitaane. Satiin itolere inaraacha lateite, inara rai tein ne Cana Coaunera. Aihana jaun, Cana Coauneraachate coroaena nainequiche, inara rai itolere tein nihane coreniha. ²² Canu, Aforo, cana rai chauratane, cana rai ichaonaa, caa ena nena, cabaiha neenihun, niichurute Cana Coaunera tenojoinee in neure inara rai. ²³ Jana inarate Curisito rainequiche. Jana Curisitote Cana Coaunera raine.

4

Afosotooru amihaneeo.

¹ Cana Coaunera ichanohi coitucuheraelanaala nena que Curisito letononeein rai cacha relaeraneein nihacaanune coitucuhichenete caohachae. ² Chelai icharaanu que letononeein nihacanete, nii cana letoaera suujua rijijieein nere tonoraain ichacaane caohachae, nere tonoraain nihacane coitucunaa nainiha nii cana letoaerane coina. ³ Nena laen baasoneein ichacaanune coitucueralanaala canu que ereein neeiche coainanacaaihuri ainane nihanatiin, cha que tonajeneun. Niheichu canu raajenhane nihanatiin baasoneein, caohachaaain, naajoaain ichacaanune coitucunaa nainihaaun. ⁴ Nena, nii casuujua cuhane baaso ichaenihanune coaucaanune, canu baaso ichacaanune coitucunaa naineneun. Cana Coaunerate laen, baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoannune coitucuha cureein. ⁵ Aihana jaun, “Acate baaso ichae,” naain leeochoaauru que erena nainiheiche acaauru ichao coitucueralanaala. Jauriaanejeein turuha cana Curuaanaane cohacuche. Acate laen nainereein, jitariin nii suujua cuhane acaauruhacha coacuhi, acaauruhacha ichai, naaonjoainuri coitucuhane. Nii banate caohachaaain icharaauru lecachaauru coroaereein Cana Coaunera.

⁶ Canejeraauru, inara caohachanu quene caa inara rai Aforo, canu, naaonjoain nichaanune ichanohin que cuaain inara rai beeun, caje coauneein canacaanu ichanohi que coacuhin, rijijieein ichaquichene coina. Nabana Quiricha cuhane aitohane edaa cuaain ichaquichene, nabana leeochoaauru amurijiriin cha coitucueraneein nena coacuhin, acaauru que jaolecohichene coataa. ⁷ Chariji inara rai leeochoaauru amurijiriin neeichene jaannu tein ne. Chariji inaraacha sirii, Cana Coaunera tenojoinelanaala siriquiche. Tana Cana Coaunera, inara rai itolere tihane coitucuhichene. Nii saijieeinte inara raajenhane cha eruhera rijitiin inara necohasitaacha que neeiche.

⁸ Nitohaneechene jaunte, itolere inaraacha jerei siriin, itolere cacha curuaanaa *rey* niha nocoetiin, canacaanu latiha nocoeteneeiche. Bajiaanachuhinti esinae rauhijiriin *rey* esineneein neneeiche, inara caje canacaanuhacha latei bajaain, inaraacha sirii sirichaneein nihacaanu canacaanu netonaine coina. ⁹ Canacaanu afosotooru nichaanune raite, jataain leeochoaauru amurijiriin necairichanaa coaraain ohacaanune coina ichara tocoaneein canacaanu te Cana Coaunera. Chaen nech, satiin anjeraauru, cachaauru, naaonjoainuri notaracae nihacaanu, nii cairichei coaraain.

¹⁰ Curisito esenetaain niicha jerenohin tonoracaanune corenihane, aaso cha coitucuhi rijijieein nihacaanu. Jana inarate, itolere Curisitoacha jerenohin coitucutoha nocoetiin neeiche. Chaen techu, joaereein nelatihei rijijieein nihacaanune jana, inara itolere amurijiriin laraajia nocoetiin neeiche. Nitohaneechene jaunte, inara

leechoaauru aina jiniiquiin, canacaanu que jaolecohiche. Jana leechoaaurute, inara que suujua acatecure.

¹¹ Enanetojoein mijitena, cocoiinina, cajione, naaonjoain que necairichaacaanune jianihacaanu. Nii canacaanu que jaolecooruhane ichoae tacaain techu, canacaanu que nererojoeacaure. Niheichu nii canacaanu nenaja niha natiin. ¹² Chaen nechu cotaaceaanu canacaanu bijiicha que amihanejeein. Canacaanu cotaicha raine, caohachaaain nihane coina irihacaanu. Chaen nechu canacaanu rerohecaauruhane niha natiin abaantaacaanu.

¹³ Canacaanu rai baasoneei iriha cachanena, raotojoein tonoraacaanu. Nitohaneente caa cana rai chauratane que jaoleneein nenea utoone rijijieein canacaanu coaraain, enanetojoein canacaanu que jaolecoore.

¹⁴ Coatiha inara necoeje chanuha aitiin laenahaan. Inara suujuatihane ichaaun. Inara belaihanu canu calaohi rijijieein neeichene jaun. ¹⁵ Inara Jesocurisito ranojieein neeichene relaeraneein neeuruha lechoonca oaraancaneein niha natiin, coatiha acaauru inara inacanihei. Canune laen inara que, nii enene inaraacha esenetai Jesocurisito coitucuerateein, nii osa caje nichotiha cachane jaan ichaonaa, naaonjoain beraneein inara inacaneein neeun. ¹⁶ Nitohanihana jaunne inara rai aitoon, canu ichao rijijieein ichaohichene coina.

¹⁷ Nii ichaohanune rijijieein ichaohichene coinane, nii Cana Curuaanaa coreniha cacalabi- casuujua rijijieein nenea Timoteeo letoaaun. Acate Jesocurisito esenetaeraneein nihanune ichao rijijieein, Jesocurisito ranojihunru rene turuhanune jaanunru inara relaanune coaquichene coina inara rai bereein.

¹⁸ Inara tabaaurute inae itolere coitucuha nocoetiin raotojoein neeure, inae inara rene nacoauneein tururichaaunine esenetaaurenihane jaun. ¹⁹ Nena Cana Curuaanaa jerihane enanocoojoa inara rene bedaeniha ureeunni. Nii banane, nii itolere coitucutoha nocoenacaauru coaareeunni, nii nelatecuruhane coaracaanne coina.

²⁰ Coatiha erenaacha nihei Cana Coaunera Cojoanona. Acate canacaanu cocoainae, itolere ichana naineein, itolere rucuhena nainichaanune jaannu teein. ²¹ Aihana jaun cha jeriquiche. Rauhijiriin inara casetecaa uhanunena jeriquiche. Ainihane jataain inara belaa inara coaraa uhanunena jeriquiche.

5

Baasoneein ichoai sitaauche inara caje.

¹ Leinjiin nii inara jana nenea, rai inaca comasai- nebaene siriha rai comasaineeinne coitucuhanu. Nitohaneein ichaonaate, jataain coasinacai ne. Nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru niha natiin, nitohaneein ichaonaa nainecuruhi. ² Nii saijieeinte caohacha ichaa nocoetiin rachoojoeiche, bana nii baaso ichaquichene que coacuhin inaderaelanaala. Aihana jaun inara jana nitohaneein ichaoa cachane sitaauche.

³ Canu jaberoconein inara aina nenihanune niha natiinne, canu sujua cuhane inara coaareeunni. Nii jaunna caa inara rai canu jaberoconein netiin aitocaaanne rijitoein aitoon, canu Jesocurisito cocoainanohineein nii caitoonjoa tocohanein baaso ichara casetecaaichene coina.

⁴ Ita taojiaachenena canu suujua cuhane inara coreniha Cana Coaunera bajareeunni, caohachaaain inaraacha ichaneni ichaquichene coina. Chaen techu Cana Curuaanaa Jesuso netonai ecu nicha ichana nainei letoareein, ecu inara aina nihane coina. ⁵ Nii jana laen, nii baasoneein ichaonaa cacha teeuche Moconajaera rai, nitajiha rai jaberocone niha natiin, inae turuha Cana Curuaanaa Jesusone bana rai suujue nii caje nichotihane coina.

⁶ Nitohaneein neeichene jaun, nainiheeiche caohacha ichaa nocoetiin ereeichene. Inarate, “Coera i curu cuhane jorerera tihacanete enaacha coerae,” naa erenaane

coitucuhiche. Charijieein teeinti nii jorerera lomohe nii coaerai, nii rijijieein techu inara ichao aasaeraneein ne nii inara jana nena baaso ichara cache. ⁷ Aihana jaun charijieein teeinti jorerera jaohin, jorerera colane faan jaure Fasocoo beseta bana quihuruhane coina. Nii rijijieein nii inara jana nena cache baso jaoche, nabana rai nichao baaso aina inara ichao asaaecane coataa. Curisitote, carenero sooruhane rijijieein Fasocoo bana cana coreniha sohin jaorelu, jianacoon nihacachene coina. ⁸ Charijieein teeinti baaso ichara cojunacaneein niha jorerera jaun, Fasocoo beseta bana nii jorerera colane ichanohi faan quihacache. Nii rijijieein techu nii jorerera colane ichanohin faan rijijieein, aihalu Jesocurisitone rijijieein, cana jana baaso siri-lanaala ichaohacachene caohachae.

⁹ Nii leecha quiricha, inara rene canu letoanojoin cuhanena beeun inara rai, nabana namute quicha aina, leecha ene aina, canaanaihunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichana jereein nenacaauru raain neeichene coataa. Nii rijijieein chu enecuru nihanatiin namute ene aina, leecha quicha aina, canaanainunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichaai ichaonacaauru ranaa nainiheeiche. ¹⁰ Coatiha nii Cana Coanera coitucuelanaala nenacaauru, namute quicha aina, leecha ene aina, canaanaihunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichana jereein nenacaauru caje amuhichene coina aitoahaun, Chunijiun cuhichene niha natiin lanaenerichaain baaso icharaaurune jaun. ¹¹ Raujiaaine inara rai aitoon nabana nii Cana Coanera coitucuhin neeuruhane saijieein, nii nejelau sinijeranelanaala nena aina ichaonacaauru, barioneein ichaonacaauru, nii ichanohineein nena coaneraacha esenetaeraauru, casajenetiin, ajetoritiiin, asijiauharitiin, naaonjoaain nenacaauru aina, “canejera,” naain acauru rai ereein neeichene coataane aitoon. Jiaonriha Cana Coanera coitucuha nocoetocuruhane saijieein nitohaneein ichaonacaauru aina nelaurihaain lenonequichene.

¹²⁻¹³ Coatiha nii joaenreein Cana Coanera coitucuelanaala nenacaauru, baaso ichacuruhane niha natiin acauru rai ereein rucuhena nainihaaun canu. Cana Coanera telaen, nii baaso ichacuruhane coitucuhin, acauru que niicha ichaneni coitucureein. Nete laen inara nainequiche, nii cana rijijieein Cana Coanera coitucuhin nenacaauru baaso ichacuruhane rucuhequichene caohachae. Aihana jaun, nii inara jana baasoneein ichaonaa cache sitaauche.

6

Jiaonriha nejesinajeein inara rai niha chatohanai rucuheneacaine Cana Coanera coitucuelanaala nena cocoinanacai rene cuhichene.

¹ Chunocoha inara rijijieein Cana Coanera coitucuera, inara rai baaso ichaane jana colurujuenaa jeriquichene, nainiheii nii Cana Coanera coitucuelanaala nenacaauru cocoinanacaihuri jaesiocuru rene coulurujueeichene. Raujiaainchate nainere Cana Coanera coitucuurera bichauheneeuru rai beeichene, caohachae acauru coitucuhin rucuhacuruhane coina. ² Tana Cana Coanera coitucuelanaala nenacaauru, baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaainuruhane coitucuhin, rucuherrichacheein Cana Coanera coitucueraneeine coitucuhichene. Nitohaneein Cana Coanera coitucuhichuru ichanohin coitucuhin rucuherraneein nerichacheeinne saijieein, nii aansijiin laojoiri caaintaelanaala nena rucuhena naineneeiche. ³ Tana Cana Coanera letonocuru, anjeraaurune maajeein baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaainuruhane coitucuhin rucuhena nainerichacheeine coitucuhichene. ⁴ Aihana jaun chanuna jana chaen jaiti cau nena ichaonaa que ichaohichene jana inara aina baaso ichaa inara rijijieein Cana Coanera coitucuherrane, nii Cana Coanera coitucuurera rai chanelanaala nenacaauru joesiocuru rai coulurujueein naaonjoaainche. ⁵ Nocojequichene jaan nuquene caa aitoon inara rai. Tana inara Cana Coanera coreniha ita nejera nejesinaneeinne, ita rai baaso ichaain neeichene nihanatiin niha

leinjiin inara jana rucuhena nainerane coitucuhichene. ⁶ Chaen techu nii ita nejera nejesinajeein ita cotaachene, nirijieein jianena coacuelanaala cocoinanacaaihuri-Cana Coaunera coitucuelanaala nena rene amaain naaonjoaainche. ⁷ Nitohaneeinte, nejesinajeein ita rai aasaeriin baaso ichaquichene coreniha ita coulurujueein jataain banejelanaala baaso ichaquiche. Chanuna baaso ichaain ita coulurujueichene ajiniha, baaso icharanihane abaantaeneeiche. Chanuna coaraain inara basijiaauruhane abaantana naineneeiche. ⁸ Nete nii abaantana coacuelanaala, Cana Coaunera coitucuhera nejesinaneein ita basijiauhin naaonjoaainche.

⁹⁻¹⁰ Tana nitohaneein necha aansainein nenacaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que nena nainecurenerichaaanne coitucuhichene. Nitohanihana jaun jiaonriha inara coritaauruha Cana Coaunera coitucuhichurune esenetaaichene. Coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que neeururinaain namute quicha aina, leeoche ene aina, canaanainunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichana jereein nenacaauru, nii rijijieenchu enecuru nihanatiin namute ene aina, leeoche quicha aina, canaanainunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichaai ichaonacaauru, namute cacha ichanohineein nena coauneraniha niicha beeri belaichaauru, sinijeraocuruhane niha natiin leeoche ene aina ichaojeraquuin nenacaauru, namute quicha aina ichaonacaauru, asijiautooru, coriquiicha que coacuhin ichaonacaauru, ajetoriaacuru, namute cacha cairichaa casajenetiin ichaonacaauru, nii nechunamute cacha cairichanaa jerenacaun baasoneein suujuateeureraauru, naaonjoainurine coitucuhichene. ¹¹ Nii rijijieeinte nerejetocure inara tabaauru netonai. Nete inae enene nii caje couluunojoneein jianacoon neeiche, Cana Coaunera cachaneein. Chaen techu, inae nii ujuaihoneein neeichene caje, inae Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Coaunera Suujue, naaonjoainuri coreniha jianacoon neeiche.

Suujua letono ichana nainihehi cacha.

¹² Chaen techu, “Nainichaaun joenreein quicha jerei ichacaaunne,” naain ereeiche. Esinae rauhijiriinte niqui aitocoiche, nete caohachaene satiin itolere joareeincha ichana jerichaane. Aihana jaun nainihehi cana jaberoco amuritoeratihaca nii canaacha ichai que ne. ¹³ Esinae rauhijiriinte niqui, “Itolere lenonete coaunanojoi ne, que lenoneein ichaohanune coina. Nii rijijieein techu jatoroaain ne, canu suri jitariin canuhacha quii raane coina,” naain ereeiche. Nete inae ecu tihane bana, lenone, cana jaberoco, naaonjoain satonotereein Cana Coaunera.

Nii rijijieein techu cana sinijera ainaacha ichaohacachene coina cana coaunaain nelu Cana Coaunera. Coatiha joenreein cana sinijeranelanaala nenacaauru aina canaacha jerei ichaai ichaonaa coina nihein.

Nii jaun nainihaacache joenreein naosateein nihacachene. ¹⁴ Nitohanihane jaunte, Aca jerihane rijijieein tonoraain nena, Cana Curuaanaa ichatiha O cajene rijijieein cana ichatiha cureein Cana Coaunera. ¹⁵ Tana nii nitohanihana jaun, Curisito jaberoco niha inara jaberocone coitucuhichene. Aihana jaun nainihehi, Curisito jaberoco niha inara jaberocone jaun, leinjiin coriqui jeriha quicha aricha ene jaberoco rijijieein inara jaberoco teeichene. Nitohaneein jerihane inara jaberoco tenaa nainiheehiche. ¹⁶ Tana leinjiin ene cojoaeloroe aina, niicha jerei icha cachane, inae ita jaberoco que jaberocoha cachane coitucuhichene. Cana Coaunera Quiricha cuhane techu, “Ene aina ita raain niha cachanete, jiniquuin ita jaberoco que jaberocona rijijieein ichaaurueein” naain ne laenanohineein. ¹⁷ Nitohanihane jaunte Cana Coaunera coitucuhane, Cana Coaunera suujue aina suujue te cacha. ¹⁸ Nitoanihane jaun leeoche ene jereein coaraain, aina inaraacha jerei ichana coaauquichene jelai caje amuuche tonoraanelanaala, nii rai sinijeranelanaala nena ene aina naosatelanaala. Leeoche osa que neosatiha cachane niha natiin, coatiha laen rai jaberoco aasaehai. Nii comasainelanaala nena ene aina niicha jerei ichaain niha cachanete laen, raajenihane

rai jaberoco aasajeein naosatiha ai. ¹⁹ Tana inara jaberoco, Cana Coaunera tenojoin rai suujue nenaja nihane jaun, inara suujue cuhane ichaoha Cana Coaunera Suujue coitucuhichene. Aihana jaun coatiha inara, inara raajenhane inara jaberoco eroraniheeiche. ²⁰ Cana Coaunera jataain coreein inara coreteein nihalune jaunte, acaihaniji raaichaneein neeiche. Aihana jaun naitoonjoan tonoraain niicha jerei ichaain neeichenete caohachae.

7

Nisinijerateein niha cachane que suujuatera

¹ Enane laen nii quiricha inaraacha letoai cuhane, canu caje inaraacha bajai bereeunni inara rai. Caohachariha niqui ene raelanaala niha quichane. ² Nete enaacha joareein ene aina niicha jerei ichana jeriha quichane jaun, le cacha cachaauru comasaihocane caohachae. Nitohanihane jaunte, enecuru netonai niha natiin caohachae nelanajaain neeuruhane.

³ Chaen techu jiniiquiin nii rai lana aina, ita ere tonoraain raotojoein jiniiquiin ita coiintelanaala neeuruhane caohachae. ⁴ Coatihaii ene inae lanaaocane raaje jaberoco eroranihei. Rai lanate rai jaberoco erora ne. Niheichu nii quicha niha natiin comasaihocane raaje jaberoco erora nihei. Rai comasaite rai jaberoco erora ne. ⁵ Aihana jaun nainihei inara sinijera aina ita coiinteein neeichene. Cana Coaunera bajanaa jeriquichenete laen jiniiquiin cosinacaaichene coina nainequiche inara sinijera rai beein, ita suujua rijitoein coacuhin ichaquichene caohachae. Nii baihate naineriquiche coaiteen jiniiquiin raotojoein inaraacha jerei ichaquichene caohachae, nabana inara amuritoaha moconajaerane osa que nesarucuichene coataa.

⁶ Coatihai inara letoahaaun necoansajiaaichene coina. Niheichu nii coatihai, “Coa necoansajiaache” nahaaun. ⁷ Raujiaainchane niqui canu rijijieein neeichene jereeun. Nete Cana Coaunera tenojoinnein nejelaunihacoain ichaohacache, tabaauru leochaneein, naaonjoain.

⁸ Ene colane nenacaauru, autanaauru, naaonjoainuri raine aitoon, nirijieein sinijeraaona coacuelanaala neeuruha canu rijijieeinne coina. ⁹ Jana nichao berainaa nainecurenihane necoansajiauruhine. Nii amuritoeriinte caohachae sinijeraaocuruhane, nabana inacojoein necairichaauruhane coataa.

¹⁰ Inae sinijera aina nenacaauru raine laen aitoon, casuujua letononeein que airijiin, caa caitoonjoante Cana Curuaanaa aitoonjoanne. Jiaonriha inae leesajeein nisinijerateein niha enene, nii rai lana jaonaa coacuhin nihane. ¹¹ Jana nii rai lana jaohin niha nii enene, jiaonriha nacoauneein leecha quicha ranaa coaacane. Chaen techu naine nacoauneein nii quicha niicha joai rai ereein, ajetein cainaa nii enene caohachae. Nii rijijieein techu rai comasai jaonaa nainene quicha netonai.

¹² Caa caitoonjoa caje cuaainna laen casuujua caje rocohin inara rai aitoreeunni. Coatihai laen Cana Curuaanaa aitoonjoan nihei. Chunocaa cana nejeraauru inae sinijeraquiin neein Cana Curuaanaa esenetaera nihane jana nii ene Cana Curuaanaa esenetaelanaala nena niha nii enene, ainaacha ichaonaa jeriha nii enene, nainihei nii ene jaoha nii cana nejerane. ¹³ Jana ene, inae leeinjiin quicha aina nisinijerateein neein Cana Curuaanaa esenetaera neniha nii rai lanane, ainaacha ichaonaa jeriha nii lanane, nainihei nii rai lana jaoha nii enene. ¹⁴ Nitohanihane jaunte nii quicha, Cana Curuaanaa esenetaelanaala nena nii Cana Curuaanaa esenetaera ene que sinijeraquiin nihane jaun, Cana Coaunera que banijiaain ne. Jerichanejeein techu Cana Curuaanaa esenetaera ene, Cana Curuaanaa esenetaelanaala nena quicha que lanaaocane, inae acaentonai Cana Coaunera que banijiaain ne, nii Cana Curuaanaa esenetaera que sinijeraaocane jaun. Nitohanein nenihaane, coatihai Cana Coaunera que banijiaain

neein neeururihei inara bereecuru. Nete Cana Coaunera que banijiaain nena beree-
neein neeuruhane jaun, jerichanejeein inara rijijieein Cana Coaunera cachaauru aina
jiniiquin neeurureein. ¹⁵ Aihana jaun nii ene, quicha, naaonjoainuri Cana Curuaanaa
esenetaelanaala nenacaauru, nii rai sinijera Cana Curaanaa esenetaera jaonaa jerihane
jaohine. Nitohanihanete nii ene cana nejera, nii quicha netonai cana nejeranihanane, nii
ujuaihoneeuruhane caje jianacoon neeurureein. Cana Coaunerate inara raain nelu,
raotojoein caohacha ichaonaa que ichaohin neeichene coina. ¹⁶ Tana ii lana nihane
jaun, ii coreniha ichoteratenojoneein jianacoon nena nainerihanane coitucuhine.
Jana ii, lananeeine tana ii coreniha ichoteratenojoneein jianacoon nena nainerihani
ii comasaine coitucuhine.

¹⁷ Atiin nainequichene rijijieein, inara rai cha chaquichene jaanu teein nihalu Cana
Curuaanane rijijieein neein, nii inara cotijiaain nihalu Cana Coaunerane jana ichao-
hichelune rijijieein ichaaoche. Caa inara rai aitocooaunne jaan quene, satiin Cana
Coaunera ranojoneein nenacaauru rai aitoon. ¹⁸ Aihana jaun chuni jaberoco macohi
cari molonjoin nihane jana cotijiaain niha Cana Coaunerane, jiaonriha molonjoin
niha rai jaberoco macohi carine suujihane. Jana chunocoha jaberoco macohi moloer-
atelanaala nihane jana cotijiaa Cana Coaunerane, jiaonriha rai jaberoco cari moloer-
atihane. ¹⁹ Coatiha chaque nelatihei, molonjoneein, molonjoinelanaala, naaonjoan
cacha jaberoco carine. Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain ichaohacanete nii amuri-
jiriin nelate.

²⁰ Nitohanihanane jaun satiin Cana Coaunera cotihanohichurute naine, nii cotijiaain
nihalu Cana Coaunerane jana ichaohalune rijijieein jerichanejeein ichaohane cao-
hachae. ²¹ Aihana jaun inara amute cacha letononeein core colane rai amihane-
jeein esclavo neeichene jana inara cotijiaa Cana Coaunerane, coa nii que tonajeein
nihache. Nete laen inae ena nii esclavo neeine caje nichotena naineine, raotojoein
jianacoo nichotee. ²² Nii rijijieeinte Cana Curuaanaa jerenohin esenetaane coina
cotihanohichuru osaaonacaauru, inae enene rai nosa caje jianacoon, Cana Curu-
aanaa letononeein neeure. Jerichanejeein techu nii letononelanaala nenacaauru
cotihanohichuru, enene Curisito letononeein rai niicha jerei icharaneein rai esclavo
neein neeure.

²³ Cana Coaunerate jataain coreein inara coreteein nelu. Aihana jaun nainiheeiche
inara amute cacha letononeein nena coaauquichene. ²⁴ Aihana jaun canejeraauru,
atiin jerichanejeein nii cotihanohineein neeichene bana ichaohichelune rijijieein,
inara ichao corenaa coacuelanaala Cana Curuaanaacha jerei rijijieein ichaaoche.

²⁵ Nii necoansajiaeniha cachane que, carai beniha Cana Curuaanaane jaunna coitu-
cuheneen rauhijiriin. Nete aca canu coroatajanihanane aina cuaain, inara rai rauhijiriin
beeun. ²⁶ Caraita nii nihane rijijieein, comasaihocane comasaiquelanaala, lanaaocane,
lanaquelanaala, naaonjoaain neeuruha enecuru aina jiniiquin quichaaaurune cao-
hachae, caa ena caaintati ichaonaa que ichahocachene jaun. ²⁷ Aihana jaun comasaiho-
quichene jiaonriha jaohichene. Niheichu inara comasai colane neeichene jiaonrihachu
ariichene. ²⁸ Nete necoansajiaain neeichene naosatiha aineriquicheein. Niheichu
leinjiin ranuna niha natiin nelanajaane naosatiha aihei. Nete laen necoansajiaain
neeichene necairichaa curiquicheein, nitohaneeeichenena niqiu jereneen.

²⁹ Canejeraauru, caa quene inara rai erenaa jereen. Inae ichuunnejeeonriha cana
rai janonaa. Aihana jaun nii sinijeraaonacaauru, rai sinijera colane nena rijijieein
neeuruhine. ³⁰ Jana nii onaa coinaderaa nenacaauru, beseta que nena rijijieein
rachoojoeeuruhine. Jana nii beseta que nenacaauru onaa coinaderaa rijijieein in-
aderaaauruhine. Itolere rucuhele sirichaauru, cha sirihei rijijieein neeuruhine. ³¹ Jana
caa cana rai chauratane que netiin raotojoein necoriquijiaain itolere niicha latei siriin

ichaonacaauru, cha sirihei rijijieein ichaauruhine, caa janonaa canaacha coarajei saa curichainne jaun.

³² Leeocha que coacuhin neeichene cajene niqui inara rocohene rijitoeun. Aiha sinijera colane nenea, Cana Coauneraacha jerei que coacuhin nihane jaun. ³³ Nete laen inae comasaiquiiin nenea, Cana Coaunera que coaucane jianein, rai comasai rai caohachanuhacha que coacuhin ne. ³⁴ Nitohaneente ita caje neleruhin neeure. Jerichanejeein techu enecuru lana colane nenacaauru, chaen chabana lanaque lanaala nenacaauru, naaonjoainuri Cana Coauneraacha jerei que coacuhin neeure, acaauru jaberoconeein, acaauru suujueneein, naaonjoaain que banijiaain neeuruhane jaun. Jana lanaonacaaurute, acaauru lana rai caohachanuhacha que coaucuruhane jaun Cana Coauneraacha jerei que coaucurene.

³⁵ Coatiha inara rai caohatiha aitohaaun. Nenacaeneinjian inara caohachanu quene aitoon, caohachaaain ichaohin Cana Curuaanaacha jerei ichajeein ichaonaa nainequichene coina.

³⁶ Chunocoha nii niicha jerei ene ranaa coaauca inae ichauhena nihane jaunne, rai caohachaa nii coaucane tocohaneinne, nii niicha coacuhi rijijieein nii ene raaine. Coatiha naosatenaa nihei ene raain niha cachane. ³⁷ Jana chunocoha nii cha que tonajelanaala jelai jinacoon netiin niicha jerei ichaane coina, rai suujua cuhane sinijeraquenihaane coina coaucane, niite rai caohachanu que aicheein. ³⁸ Jerichanejeein techu caohacha ichareein, nii niicha jerei raain nihane. Jana nirijieein sinijeraquelanaala nihanete, jelai amuritoheriin caohacha ichareein.

³⁹ Inae lanaocanete nii rai lanaacha sacunaa naine nii ene, oha nii rai lanane que tiaaajoaain. Jana inae oha nii rai lananete nainere chunocoha raain niha rai lananu quene caohachae, aihachu Cana Curuaana coitucuera quicha aina. ⁴⁰ Nii amuritoheriinte niqui nenea naine raotojoein, nacoaunein lanaquelanaala nihane. Caritoha canu suujua. Chaen nechua Cana Coaunera suujue siriin caa aitoon.

8

Ichanohineein nenea choosi ecaanto rai tenojoin lenone

¹ Enane laen ichanohineein nenea choosi ecaanto rai tenojoin lenone que erereunni inara rai. “Satiinte itolere coitucuhacache,” naain irihacache. Nete nii canaacha coitucui aina, inae leeochoaauru amurijiriin itolere coitucueranein nenea jerichaachene chaque nelatene. Jana laen Cana Coaunera Suujue jerihane rijijieein jiniiquiin niha-cachenete caohachae. ² Aihane jaun chunocoha cha coitucueranein nenea coaucane, coatiha jitariin nii niicha coitucunaa jerei coitucurinaain. ³ Nete laen Cana Coaunera belaaain niicha jerei ichaa cachane, nii belaicha coitucue Cana Coaunera.

⁴ Ichanohineein nenea choosi ecaanto rai tenojoin lenone quiha cachane niha natiin, cha ichana naineniha nii ichanohineein nenea choosi ecaantone coitucuhacache raotojoein. Nete laen ne, rauhijiriin leinjiin Cana Coaunera. ⁵ Neeuruha dedeeu, chauratane que, naaonjoain nii acaauru choosichuru. Tabaaaurute ichanohichurune. Arajiinte neeure nii acaauruhacha esenetai choosichuru. ⁶ Nete laen cana rai ne leinjiin cana inaca Cana Coaunera- itolere Coaunera neein nenea. Chaen techu coreniha rai cachanein nihaacache. Nii rijijieein techu, ne leinjiin Cana Curuaanaa Jesocurisito. Corenihate ne itolereeuu. Cana netonaite coreniha nihaacache. ⁷ Nete satiin Jesocurisito esenetaeraauru nii coitucuhin neurenihane jaun, tabaaauru jaiti enanetoein nii choosi ecaanto ichanohineein nenea rai tenojoin que lenonecure, chaelai que nelatiha been. Jaiti nii acaauruhacha esenetai aina caohachaaain ijiniha acaauru suujuane jaunte, jaiti aasaeriin nii choosi ecaanto esenetaauruha acaauru netonaina jaun, “Baasojecha ichacure,” naaure. ⁸ Nete Cana Coaunera jerihana jaun, joareein lenonichaane niha natiin, chaachaene nii canaacha quii. Niheichu nii canaacha quii coreniha jeelai amuritoheriin caohachaaain nenea nainihaacache. Niheichu quilanaala

nihacachene nihanatiin, jeelai amurijiriin baasoneein nerahaacacheein. ⁹ Nete inae inara ijiin neeichene jaun, leeochoaauru jaiti ijilanaala nenacaauru saruhin, osa que acaauru nalutiaaichene jianequichene caohachae. ¹⁰ Ii raotojoein coitucuhi natiin, nii ichanohin choosi rai tenojoin lenone quiche nelauriaainne jana, inara coaraain niha leeochoa cana nejera ijilanaala nenaane, acaentonai nelauriaain nii ichanohin choosi belaiha tenojoin lenone quinaa nainere. jaiti caohachaaain coitucuenihane jaun rai cocoaeraa nitohanei icharane saijieein. ¹¹ Nitohaneeinte jaiti caohachaaain coitucuelanaala nena cana nejera itajerateein neeiche, jaiti rai cocoaeraa nii chosi rai tenojoin iniho que lenonihanene saijieein, inae ii raotojoein coitucuhi natiin, notaracaae nii iniho que lenoneeine jaun, acaentonai coreniha ohin nihalu Curisitone saijieein. ¹² Nitohaneein cana nejeraauru caohachaaain coitucuelanaala nenacaauru, niicha esenetai esenetaauruhane jana, acaauru rai bacohin neeinchene jaunte, inae Curisito que nejeratenaaneein, inara raaje osa que nesarucuche. ¹³ Aihana jaun lenone que cana nejera saruhin nihanu canune, caraite caohachare chabana iniho quilanaala nihanune, nabana osa que leeochoa saruhin nihanune coataa.

9

Esinae rauhijiriin afosotoneein nihacane

¹ Canune laen cha ujuaihonelanaala jianacoon neeun. Chaen techu ne canu rai rauhi afosoto nichaaunne jaun. Nii ichoae tacaainechu, Cana Curuaanaa Jesso coaraaun. Inarate, canu amihaneoo caje ecoona neeiche, Cana Curuaanaa icharatenohineein. ² Tabaaauru jerihane afosotonichaaunne esenetaain coana jerecurohi. Inarate laen afosotonichaaunne coitucuhiche. Nii Cana Curuaanaa esenetaaichene jaan caje coaaneente, canu esinae rauhijiriin acanichaaunne coitucuhiche inara. ³ Caate, nii canu que erenacaauru tonoraanune jaan ne. ⁴ Niha carai rauhi joenreein lenone, conacai, naaonjoainuri tera nihane, raain naaonjoannune coina. ⁵ Chaen nechu naineeun leinjiin ene Jesocurisito esenetaera que comasaihocaaunne, aihuruha leeochoaauru afosotooru, Cana Curuaanaa nejeraauru, chaen Fedoro, naaonjoainurine rijjijieein. ⁶ Canu, Berenabeen, naaonjoinichaanune rai netonai te ne rauhi, canacaanuhacha latei teeruha Cana Coaunera coitucuurerane coina. ⁷ Nihei chuni raajenihane aiha soondarone rijjijieein namihaneoo coreteein nei. Niheichu chuni temule temuhane inae nihane bana quilanaala nei. Niheichu chunei, carenero beraihane rai nitaari niicha rocoi coelanaala nei. ⁸ Jiaonriha cacha suujue caje nena niha caa erenaa beeichene. Moisesa aitoonjoan netonate jerichanetojoein be. ⁹ Jerichanejeein techu rauhi rai quiricha cuhane, “Jiaonriha rojoene jaera *buey* ujuae conaaquichene,” naain ne laenanohineein. Niheichu coatiha *buey* que coaucane jaun aitohi Cana Coaunera. ¹⁰ Cana quete aite canaacha que coaucane jaun. Cana corenihate laenanohineein nelu nii rauhi siricha quiricha. Aihana jaunte nii rai nucuhe rojoera aina, nii atane retuurera netonai ita rijjijieein inae taojiana que turuhane jana, acaauru netonai leruhin raauruhane coina ichacure. ¹¹ Canacaanune mainajeriin inara coreniha amihanihacaanu, Cana Coaunera coitucunaa nainequichene coina. Aihana jaun coatiha baasonerihei coreniha canacaanu coroatajanequiche canacaanuhacha latei quene. ¹² Coaracuche nachuhinti leeochoaauru acaauru coroatajaneein neeichene jerecurohane, cha caaunna canacaanu coroatajanequichene jerenerichaanu canacaanu netonai.

Nene jaiti chabana jerenihacaanu. Raujiaainchane abaantajeein nihacaanu, nabana Curisito que erenaa rerohecaacaanune coataa. ¹³ Inarate raotojoein coitucuhiche, satiin Teenforo asaae amihanenacaauru, nii Teenforo asaae nena que ichaaoruhane. Nitohaneeinte, nii iniho mocooruhane jaan coaraneein nenacaauru, nii iniho Cana

Coaunera rai niicha teeuri caute que lenoneein ichaaore. ¹⁴ Nii rijijieein techu aitelu Cana Curuaanaa, nii niicha jerenohi que cacha relaera, nii namihaneecha que ichaoane coina. ¹⁵ Nene chabana nitohanai ichana jereneeun. Niheichu coatiha carai cha teeichene coina caa aitiin laenahaan. Jataaine raotojoeein neeun, cha teneeiche canu raine jana inara relaanune jaun. Nii colane raotiin nenea naininaan. ¹⁶ Coatiha carai coretera coina cacha relahaan nii jianacoon cacha mitaera que. Jataain carai caohacha nihana jaunna, chatohaneein niha natiin, cacha relareeunni. Cairichaaajoarichaaun cacha relaanunane. ¹⁷ Nii nitohanihane jaunte, canu raajenihane cacha relaanune, inae carai cainanojoein ne. Jana cointihanune saijieein ichacaaunnena jerichanejeein caletooa Cana Coaunerane jaan ichareeunni. ¹⁸ Aihana jaunne, nii carai cainaane jaan aina, jataain raotojoeein core bajaelanaala cacha relaanun. Nii canu rai rauhi tonoraelanaala, core bajaelanaa cacha relaanune jaaunna, caa aitoon. ¹⁹ Coatiha niquni nii chuni rai cha icharaneein ninaan, nena satiin rai niicha jerei icharaneein neeun, nainichaaunne jeeoneein Curisito rai cachaauru tenaa nainichaaunne coina. ²⁰ Nii jaunna Joriocuru aina nihanune acaauru rijijieein neeun, esenetaauruhane reentiaain. Esenetaauruhane coinane, nii Moisesa aitoonjoa rijijieein ichaonacaauru cachaauru rijijieein canuhetonai neeun, nii Moisesa aitoonjoan rijijieein nenea nainenihanune saijieein. ²¹ Jerichanejeein nechu Moisesa aitoonjoan tonoraelanaala nenacaauru que coitucueratenaa jerenacaaun, acaauru jana turuhannunne acaauru rijijieein neeun. Cana Coaunera aitoonjoan rijijieeina ichaaon, inae Curisito aitoonjoan tonoraain rijijieein ichaonune jaun. Nii saijieeina nii acaauru rijijieein neeun. ²² Nii jaiti iiji lanaala nenacaauru rene turuhanunena, acaauru ichao rijijieein ichaaon, coitucunaa nainecuruha acaauru netonoaine coina. Satiin rijijieeinchane neeun, tabaauru ichoteratichaaunne jianacoon nenea nainecuruhane coina. ²³ Satiin caa caitoonjoaaurunne ichaaun jianacoon cana mitaera coreniha, ecu nenea nainichaaunne coina.

²⁴ Inarate coitucuhiche, jiniquiiin soronacaauru satiin sorooruhane niha natiin, leinjiincha rai core raane coitucuhiche. Aihana jaun inara netonai sorohichenete ne, nii ahuruhane rijijieein rai core raachene coina. ²⁵ Nocoatijianacaaaurute inae leeochoa aina nocoatijianaa jerecuruhane, chatohaneein acaauru jaberoco tenaa nainera que necoalajiiin neruujueeure. Aiha leeinjiin ajaena jujuhin enaacha ohina inaeraneein nenea caje nenea comai que coretenajaera coina. Jana canate necairichaaecaache coreniha chabana ohina charanejeein nenea raacachene coina. ²⁶ Aihana jaun coatiha canu joareein coitucuhelanaala sorohooaan. Niheichu coatiha joareein sonacaaunne faoracahaan. ²⁷ Nitohanihana jaunna caraajenihane cajabereeo cairichaaun, casuujua tonorana nainichaaunne coina. Nabana leeochoaauru relaeraneein nihanune saijieein, cha colane baasoneein nedaanune coataa.

10

*Cana Coaunera nelanaala nenea choosi ecaanto belaihuruhane coataate, suujuatena-
jae Faboro.*

¹ Canejeraauru, jiaonriha acaauru conaaca dede sacarine jana, satiin jana cuhin, Cucuana Lanajai jera jaaoruhalu, cana foerateracurune baitequichene. ² Nitohaneein nii Moisesa aina nii dede sacari que amaeraain cucuana jera jaaoreraaurute ita rijijieein ichaaorelu. ³ Jerichanejeein techu, satiin jiniquiiin Cana Coaunera tenojoi lenone que lenoneein ⁴ cuuruhane corihanune que Cana Coaunera tenojoin ajeri caje nalunaa acuu que netonai cocohin cuuruhane jaun, jerichanetojoein Cana Coaunera tenojoin acuu que cocohin neeurelu. Nii ajeri, acaauru corihaneraanu que Cana Coaunera tenojointe Curisito nelu. ⁵ Nete nitohaneein acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane saijieein niicha rautaa ichacuruhane jaun, cacha areroo neleruhin amurijiriin ohacoaurelu.

⁶ Nitohaneeinte nabana cana netonai rai baaso ichana coauna coataa, nii que nainaan ichaonaa jaan nuque nitohaneein ichaelu Cana Coanera. ⁷ Nitohanihana jaun, jiaonriha Cana Coanera aina iriha niha Moisesane tonohanau nii acaaurua-hacha ichai choosi ecaanto coroaecuruhalune rijijieein inara netonai ecaanto coroa-equichene. “Satiin nelauriaain lenoneein cocooruhane baihate, satiin nimichuhuun rachoojoeure,” naalu Cana Coanera Quiricha Inoaensi cuhanene rijijieeinte aihure. ⁸ Aihana jaun niheichu nainihaacache aihuruhalune tocohaneein nejelau ene dadaain nihacachene. Nitohaneeruhane corenihate coroatachoonca nichata oaraancaain oorelu lejiichoo cuhane. ⁹ Jiaonrihachu inara casetecaa Curisitone coujuha chatonaain baasoneein que ereein neeichene. Tabaauru nitohaneein baasoneein erenacaaurute acano calanojoneein ohacoaurelu. ¹⁰ Nii rijijieeinchu inara netonai baasoneein Cana Coanera que erenaa nainiheeiche, tabaauru Cana Coanera que baasoneein ereeruhane jaun cacha atinaera aanjera letoaa Cana Coaneranee jaun, atinanaacane rijijieein inara atinaeratihane coataa. ¹¹ Nitohaneein jetaote cana foerateracuru casete-caeratelu Cana Coanera, nii caje nainaan ichaonaa coina. Chaen techu cana satiin enene ichaohacachene rai nii beeraanu que Cana Coanera Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein ne. ¹² Nitohanihana jaun chunocoha baaso ichana coacuelanaala, jeriha Cana Coaneranee rijijieein satono que tiaain nenea jerihane, caohachaaain necohalajiin neeine. ¹³ Nete inara jaiti chabana cacha nejesinaneein abaantanacainelanaala, inara coujuera coaraeneeiche. Aihana jaun Cana Coaneraacha que jaaecochete inara beraaine, nabana inara cairichaaain inara nainatijihane, jataain abaantanacaelanaala nenea que cairichanojoneequichene coataa. Nii banate inae niha baasoneein inara teranune jana, caje inara ichoteratereein, abaatana nainequichene coina, Cana Coanera. ¹⁴ Aihana jaun canejeraauru, jiaoriha Cana Coanera nelanaala nenea choosi ecaanto coroaeraauru aina cuhin coroaequichene. ¹⁵ Inarate caa inara rai caitoonjoan coitucuhiche. Nii jaunte baasoneein aitenihanune caohachaaain aitocooaunne coitucunaa nainequiche. ¹⁶ Nitohanihana jaunte Cana Coanera coroaeein satiin cana ichao coreniha orichaaaine rai neein rai coichana niha been Cana Curuanaacha coi, rai coco bino cohacachene, nii rai coichana aina cuaain coichana que coichanaquiin nenea rijijieein nihacache. Nii rijijieein techu nii jaberoco niha been niicha taturii faan quihacachene, inae rai jaberoco aina cuaain ita jaberoco que jaberocooa rijijieein nihacache. ¹⁷ Charijieein teinti arajiin nihacachene nihanatiin, satiin nii leinjiin faan quihacache, nii rijijieein techu leinjiin jaberoco que jaberocooa rijijieein nihacache. ¹⁸ Coaracuche nachuhinti cana foerateracuru inoaensihuru Israelitacuru, Cana Coanera rai niicha mocoori iniho quihuruhane, acaauru raajenihane tera rijijieein saain que lenonecuruhane. ¹⁹ Coatihha chaque nelatiha Cana Coanera coitucuhichuru chosine jaun aitoaaun, niheichu rai niicha mocoori iniho leecha iniho amurijiriin nihane jaun aitoaaun. Acate joaenreein leecha iniho rijijieein ne. ²⁰ Cana Coanera coitucuelanaala nenacaauru, acaauru chosi rai lenonecuru mocooruhane, moconajaera rai ichacure. Nitohanihana jaun coatihha nii moconajaera aina enohichene jerihaaun. ²¹ Aihana jaun nainiheeiche nii Cana Curuanaa que banijiaain nenea, rai coco bino cohichene baiha, nii moconajaera coroaeca acaauru chosi rai niicha ichacuri iniho quihha nenacaauru aina nenea nainiheeiche. Niheichu nii Cana Curuanaacha tei bino cohichene baiha nainiheeiche, moconajaera coroaeca coconacaauru aina cocoin naonjoaachene. ²² Chasiina Cana Curuanaa baijiaeraanu tocohaneein, janeein leecha sacurichaache cana casetecane abaantanaa nainerichaachene coalanaala.

Leeochaaururuhacha coacuhi que suujua acateein niha Jesocurisito ranojone

²³ “Chunite nainere joaereein niicha jerei ichaane” naaiche niqui. Esinae rauhi-jiriinte aitocohiche. Nete caohachaene itolere bana joaereeincha ichacaane. Chunite niqui esinae naine niicha jerei ichaane. Nete tabaauru joaereeincha ichana jerichaane,

coatihana cana coroatajanihei nii canaacha ichai Cana Coaunera jerenohin ichacaane coina. ²⁴ Nitohanihana jaun caohachaaai cana rai caohachanuhacha ichacaane, satiin rai caohachanu ichacaanete caohachae. ²⁵ Inara rai teraa joaenreein iniho ne, inae coitucuhichene jaun bajaelanaala que lenonecuche, ²⁶ satiin caa cana rai chauratane aina que nenacaauru, Cana Curuanaa rai nihana jaun. ²⁷ Chunocoha esenetaeranelanaala nena inara cotihaca lenonequichene coinane jana, cunaa jeriquichene inae coitucuhichene jaun, bajaelanaala inara rai niicha teeuri que lenonecuche. ²⁸ Nii lenonequichene coina, inara cotihacuruhane jana, chunocoha inara rai, “Caa inihote leinjiin canacaanu choosi rai moconojoine” naain bihane jiaonriha quiichene. Chaen inae raotojoein coitucuhichene jaun, nabana nii inara rai bera cairichaaichene coataa. ²⁹⁻³⁰ Tabaaurute, “Chanuna nainichaaun joaereein lenonichaaunne saiijeein caohatere nejelau cacha, itolere bana ‘Nariha Cana Coaunera’ naanu lenonichaaunne naineeinne saiijeein, chasiinna canu que ereeurure,” naaurureein. ³¹ Nitohanihana jaan caje coauneente, lenoneein, acau cohin, cha ichaain, naaonjoaaichene Cana Coaunera rai caohachanu que ichaquichene caohachae. ³² Jiaonriha baaso ichaain leeochoaauru relaain neeichene, niheichu nii Joriocuru rai niha natiin, niheichu Jorioniheichuru rai niha natiin, niheichu Cana Coaunera cachanein nenacaauru rai niha natiin ichana nainiheeiche. ³³ Canune laen satiincha rai caohachanu ichana jereun, canu raaicha caohachanu coacuhelanaala, acauru netonai nichotena nainecuruhane coina.

11

¹ Caa canuhacha ichai rijijieein cha ichaain neeuche. Charijieein teeinti, cha ichaain nihalu Curisitone rijijieein cha ichaain neeun, nii rijijieein.

Inara aina netaojianacaauru enecuru rai

² Jataaine inara coroaajeeun, itolere bana canu coacuhin inara relaane jaan tonoraain neeichene coreniha. ³ Nena laen Curisito satiin quicha nichaachene couturi nihane jana, rai comasai couturi niha satiin quichane rijijieein, Curisito couturi niha Cana Coaunerane coitucuhichene jereun. ⁴ Nitohanihana jaunte, leinjiin quicha, couturi conajaain Cana Coaunera bajaain, Cana Coaunera ere bein naaonjoanne niha natiin rai couturiji conaaca, rai couturi niha Curisitone saiijeeinna jaun, nii letoaa rai couturi Curisitone tonoraenihana jaun aicheein. ⁵ Jana enete laen naine couturiji conajaain, Cana Coaunera bajaain, Cana Coaunera ere bein naaonjoanne caohachae. Jana couturiji conajaelanaala aihanete, rai couturineein nena rai lana tonoraenihane jaun aicheein, loroaeccain jaonojoiniha rai couturiji jaun aihane rijijieein. ⁶ Nitohanihana jaun leinjiin ene, rai couturiji conajaenihanete caohachare rai couturiji loroaeccain joeratihane. Jana nii couturiji joeratiha loroaeccainne coejiha nii enene, rai couturiji conaamiin. ⁷ Jana quicha laen nainihei rai couturiji conaacane, Cana Coaunera rijijieein neein, rai cacha neein nihane coaratihane coina. Enete laen lana que suujua acatihane coaratiha rai couturi conaacane caohachae. ⁸ Ene caje nena neniha quicha jaberocone jana, quicha jaberoco caje nena niha ene jaberocona jaunte nitoha ne. ⁹ Coatihana ene ichao coreniha necoaunaain niheilulu quicha. Jana enete laen, quicha ichao coreniha necoaunaain nelu. ¹⁰ Nitohanihana jaunte anjeraauru naaonjoainuri coreniha, nii cojunacaniha rai couturiji conaaca enene caohachae. ¹¹ Jana Cana Curaanaa Jesocurisito coitucuhin esenetaera nichaachene raite laen, ene colane ichaonaa nainenere quicha, jana ene netonai quicha colane ichaonaa nainihei. ¹² Nitohanihana jaunte, esinae rauhijiriin quicha caje necoaunaain nena niha enene rijijieein, quicha netonai ene caje nejanoaain ne, nitohanein jeriha Cana Coaunerane jaun. ¹³ Caohachaana inara rai couturiji conajaelanaala Cana Coaunera baja enene. ¹⁴ Nitohanein niha cana necoaunaane jaan caje coauneente, necoejena ne leinjiin quicha rai couturiji fojiaane. ¹⁵ Nete laen enecuru, nelatecuruhane coujunaca nihane

jaun, rai coturiji fojiaauruhane caohachae, nii coina tenojoi niha acaauru couturine jaun. ¹⁶Chunocoha caa aitocooaunne jaan que tonaain erenaa jerihane, Cana Coaunera ranojoihunru aina jiniiquiin leecha ichaonaa coitucuenihacachene coitucuhin aito-miin.

Baasoneein Cana Curuaanaa que banijiaain lenone que lenonecuruhane

¹⁷Caa, que jauhecaain canuhacha laenai cuhane laen, inara coroaena naininaaun, netaojiaaiche inara caohachanu quene niha natiin, baaso ichaquichene coreniha. ¹⁸Jauriaanejeeinte canu rai beurelu, Cana Coaunera coroaquichene coina netaojiaaichene, ita caje neleruhin netaojiaaichene que aitiin. Nii jaunna acaauru aitoonjoa tabaauru esenetaaun esinae aitocuruhane jaun. ¹⁹Nii ita caje nelerujuacoaain netaojiaaichenete ichaquiche, le nelerucuru coaraauru esinaen rauhijiriin Cana Coaunera sacueraneein neeichene coarateeeichene coina. ²⁰Nii nelerujuacoaain netaojiaaichene jaun, Cana Curuaanaa que banijiaain nena lenone que lenonequichene niha natiin, coatiha jeriha Cana Curuaanaane rijijieein ichaeneeichene jaun, que banijiaain nena lenone que lenoneriheeicheein. ²¹Nii lenonequichene rai neeichene jana, tabaauru inae lenonihane jana, tabaauru mijitenaana neure, jana nitonohana leechaauru ajeein naaonjoaane jaunte, baaso ichaquiche. ²²Chanuna leechaauru sinaa jereneeichene, inara loreri asaaecha lenonelanaala, Cana Coaunera cachaauru que jaolecohin, cha colane nenacaauru necoeje chanuhin naaonjoaainche. Chasiina nitohaneeinchene inara coroaena nainereun. Inara coroaena naininaaun nitohaneein neeichene jaun.

Cana Curuaanaa que banijiaain nena lenone.

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³Canune laen Cana Curuaanaa caje, caa inara relaanune jaan raain neeunlu. Nii coulurujuenojoin nihane cojoanotiin cuhanete faan mucuhin teberiaain, “Nariha Cana Coaunera” naane baiha, ²⁴cataaun tacaain nii faan tatuhin, “Caa faante inara coreniha quiicha tei canu jaberoco ne. Caa ena ichacaaunne rijijieein ichacuche canu coacuhin,” naelu Cana Curuaanaa Jesoso. ²⁵Jerichanejeein techu inae nainaaain nii faan que lenonihane baiha, bino mucuhin teberiaain, “Caa binote ena nena Cana Coauneraacha tei rai rauhi coujunaca cacoichana ne. Aihana jaun caa ena ichacaaunne rijijieein ichacuche canu coacuhin,” naelu Cana Curuaanaa. ²⁶Nitohanihane jaun nacoaauneein turuha Cana Curuaanaane que tiaaajoaain ohalune beeichene raite ne, nii lenone que lenonequichene nainein, chaen nii acau niicha cohi coohichene nainein.

Cana Curuaanaa lenone que lenoniha cachane.

²⁷Nitohanihane jaunte chunocoha nii bino, nii lenone, naaonjoain que lenonihane, jeriha Cana Curuaanaane tocohanelanaala ichaane, Cana Curuaanaa jaberoco rai coichana naaonjoain sarue osa que nii ichara. ²⁸Aihana jaunte nii lenone que lenoneein, nii bino cohin, naaonjoanne ajiniha, jaurianejeein rai suujua coaraa cachane caohachae. ²⁹Jaurihanejeein suujua coarii amuneein, “Naaonjoaane jaunte caa Cana Curuaanaa jaberococone. Naaonjoaane jaunte caa Cana Curuaanaa coichanaane,” naain coitucuhera amuneein que bino cohin, lenonihanete, raaje rai jaberoco casetecaa aicheein. ³⁰Nitohanihane jaunte inara tabaauru cunaiteein, aterojoeriin, tabaauru oore. ³¹Caohachaaain cana suujua coaraain nihacachene jana nihane, coatiha cana casetecarihei Cana Curuaanaa. ³²Cana casetecaane niha natiinte, raujiaain nacoaauneein baaso ichaelanaala, jeelai amuritoheriin caohacha ichana que nerelana coina cana casetecae. Coatiha nii coitucuruhi casetacaane tocohaneein nitajenaa coina cana casetecai Cana Curuaanaa. ³³Nitohanihane jaan caje coaauneein, ita taojiaaiche Cana Curuaanaa lenone que lenonequichene coinane, ita jiniichaain lenonecuche. ³⁴Jana chunocoha mijitena caun leechaauru ajiniha lenonena jerihane, nenajaun lenonemiin, nitohaneein baasoneein ichacuruhane coreniha inara casetecaa

Cana Curuaanaa ne coataa. Nitohaneein neeichenete caohachaera canejeraauru. Inae inara coraa uhanune banane, inara rai leecha rucuhencai rucuhereunni.

12

Niicha nainei ichaa cachane jaanu tiha Cana Coaunera Suujuene.

¹ Canejeraauru, niicha nainei ichaa cachane jaanu tiha Cana Coaunera Suujuene coitucuhichenena jereeun. ² Inarate jaiti Cana Curuaanaa coitucuhin esenetaenee-ichene bana, nii chosi ecaanto ichanohineein nenea rene inara amaauruhane, aiha maosane rijijieein curejetocohichene coitucuhiche raotojoein. ³ Nitohanihane jaunte inae enene chuni, “Nechu aansaneein ichaonaa Jesoso,” naain erenaa nainene, inae enene Cana Coaunera Suujue letononeein irihane. Nii coitucuhin ichaohichenena jereeun. Chaen nihei chuni, “Jesosote Curuaanaa ne,” naain erenaa nainihei cache, Cana Coaunera suujue letononeein erenihane. ⁴ Araai lauriin cha ichana nainihane jaannute ranaa naine cache, Cana Coaunera tenojoineein. Nete laen nii tera, jeelai Cana Coaunera Suujueneein leinjiincha ne. ⁵ Niha araai lauriin rai nelateein nihacane jaanu, cana que jeelai Curuaanaa icharatenojoineein. ⁶ Jerichanejeein techu araai lauriin ne nelateein cha ichana nainiha cachane jaannu. Nete araai lauriin nihane nihanatii nii jeelai Cana Coaunera caje satiin unaaneein ne. ⁷ Cana Coaunerate aina nihacachene coitucuhacachene jaa te rai cachaneein neinichaachene rai, nii aina raotojoein nihacachene coina. ⁸ Rai Suujue aina cuaainte, le cachaauru tabaauru rai coitucuhin erenaa nainecuruhane jaannu te Cana Coaunera. Jerichanejeein techu jataain itolere-neein cha coitucuhin neuruha cachaaurune jaanu tein ne, nii jeelai Cana Coaunera. ⁹ Tabaaurute esenetaauruhane jaannu rae, jeelai Cana Coaunera Suujue tenojoineein. Tabaaurute, nelateein cunaiteenaa rautaane jaannu rae. ¹⁰ Tabaaurute cojoelanaacojai ichaain nelatihane jaannu rae. Jana tabaaurute, Cana Coaunera caje unaa erenaa bihane coina, nelatihane jaannu rae. Tabaauru te, Moconajaera suujue ichanohin aina Cana Coaunera suujue ichanohin coitucuhane jaanu rae. Tabaauru raite, leecha erenaa cuhane erenaa nainecuruhane jaannu te. Chaen techu, tabaauru rai nii leecha erenaa cuhane ereeruhane jaan aonaain benaa nainiha leechane jaannu te. ¹¹ Satiin niichurute te, tenaa jerihane jaanru rai, nii jeelai Cana Coaunera Suujue; janijiin niicha rai cachaauru rai.

Araaichaache niqui nete leinjiin que jaberocanaa rijijieein nihacache.

¹² Cache nichaachene jaberocote, araai lauriin neleruhane niha natiin, jeelai cana jaberoconeein netiin ai. Nii rijijieeinte satiin nihacache araai laurii caje nihacachene nihanatiin Jesocurisito cachaneein neinichaachene. ¹³ Nii rijijieein techu satiin cana, Joriocuru, Jorioniheichuru, letononeein nenacaauru, letononelanaala nenacaauru, naonjoainuri aina jiniiquiin coujunacatenohineein nihacache, leinjiin jaberoco que jaberocohin nenea rijijieein nihacache, Cana Coaunera Suujue ichanaaneein. Nii rijijieein techu nii jeelai Cana Coaunera suujue caje ocoona que satiin cocohin nihacache. ¹⁴ Coatiha le turijieeincha nihei cana jaberoco, araai lauriinte ne cana jaberoco nelerucuru. ¹⁵ Nii nitohanihana jaun cana tijia, “Cache biji nenihanune jaun coatiha cache jaberoco nihaaun,” naane, coatiha cache jaberoco neein nihane jianerihei. ¹⁶ Cana uricho netonain, “Chanuna nota neneun,” naain irihane, coatiha cana jaberoco que nihane jianerihei. ¹⁷ Satiin cana jaberoco cana nota nejesina nihane, coatiha cha aonaain ichaonaa nainerihaacache. Satiin cana jaberoco cana uricho nihane, chaelai juuno aohanna nainerihaacache. ¹⁸ Nete lauri lauri cana jaberocooru coaunaain rai caohachaain inanacaane jaan jeeloncuru tein coaunaelu Cana Coaunera. ¹⁹ Le turijieeincha ijabereeonu niha cana jaberoco, rai neleru colanene coatiha nerihei cana jaberoco esine. ²⁰ Nitohanihane jaunte araai turiin neleruha cana jaberocone niha natiin, rauhijiriin leinji cana jaberoco. ²¹ Nii nitohanihane jaan caje coaunein,

cana nota nainiheii cana biji que, “Latinaaun,” nanaa nainiheii. Niheichu cana cou-turi niha natiin cana tijia que, “Latinaaun,” nanaa nainiheii. ²² Nete nii nelatiheii rijijieein canaacha coarai cana jaberoco- jataain nelateineein ne. ²³ Nii cana jaberoco leeochoaauru fautaain canaacha colalajiite cajioneteein sirichaache. Jana nii cana jabe-roco, coanojoinelanaala nenaate, jeelai amuritoheriin cajioneteein sirichaache coara coataa, ²⁴ nii cacha notaracaae nena sirichaachene amurijiriin. Cana Coaunerate, nitohaneein cana jaberoco coaanae, nii coaraelanaala canaacha sirii amurijiriin nii cacha notaracaae nena belaaain, caohatiin beraain sirichaachene coina. ²⁵ Nabana jeelai jaberoco neein nihane saijieein, rai jaberoco nelerucuru leeochoaneein coarae-lanaala, rai nelatena nainihane coina. ²⁶ Nii nitoanihane jaunte, chatohaneein ne-cunaitaa le turijieein cana jaberocone niha natiin, saain cana jaberoco necairichae leinjiin coreniha. Nitohanihane jaunte, cha lateein niha cana jaberoco nelerune jana, rai teraa nii niicha lateine, satiin cana jaberoco rachoojoe. ²⁷ Nii rijijieein techu inara, Curisito jaberoco neleruneein neeichene jaun, le cachanequichene naineein inaraacha ichaneni siriin neeiche. ²⁸ Nii cointate jere, satiin rai cachaauru iclesianeein nenacaauru jana niha afosotooru, Cana Coaunera suujue aina cuaain ichaonaa coitucuhin beeur-*era profetacuru*, cacha relaaureraauru, cojoaelanaacojoai icharaauru cachaauru, cu-naitenacaauru rautaeraauru, leeochoaauru coroatajaneraauru, cachaauru coaaraneein nenacaauru, nejelau erena cuhane erenacaauru, naaonjoainuri neeuruhane jerelu Cana Coaunera. ²⁹ Nete saain rai cachaauru afosotonena nainecurene. Niheichu saain *profetane* naanainecuruhi. Niheichu satiin cacha relaeraneein nena nainecuruhi. Niheichu saain cojoaelanaacojoai ichana nainecuruhi. ³⁰ Jerichanejeein chu saain cunaitenaa rautaauruhane coina nelatena nainecuruhi. Niheichu saain leeochoa erenaa cuhane erenaa nainecuruhi, jerichanejeein chu nihei saain nii leeochoa erenaa cuhane erenacaauru aohana nainecuruhi. ³¹ Nii jaunte inara jataain caohachaaain nelatei jerena nainequiche.

13

Cana coichana aina cutaain belaina inaacane

¹ Leeochoa cacha ere cuhane ereein, anjeraauru ere cuhane niha natiin iriha-nune saijieein, cacoichana aina cutaain belaina inaelanaala aihanunena, leinjiin coata tonijiaain nena fautaain chaque nelaterinaaun. ² Jerichanejeein techu Cana Coaunera que ereerejeein, niicha ichanenu coitucuhin, leinjiin atane ucuunno ruru-juanaa nainichaaune coina esenetaanune niha natiin, esinae rauhijiriin cacoichana aina cutaain belaina inaenihanune, coatiha chaque nelateriheii canuhacha ichai. ³ Cairicheihuru rai jitariin quiiha sirii teein, cajabereeeone maajeein tihanu acaauru corenihane nihanatiin, esinaen rauhijiriin cacoichana aina cutaain belaina inaeniha-nune coatiha nii cha que nelaterinaaun.

⁴ Esinae rauhijiriin cana coichana aina cutaain belaina inaacanete abaantana coitucuhin, caohachaaain leeochoaauru aina neein, chaque necoelailanaala, cana rain-uhachaque coacuelanaala, leeochoaauru amurijiriin nena coacuelanaala, ⁵ erenaa baaso que erelanaala, niheichu itolere bana cana rai caohachanuhacha que coacue-lanaala, obajelanaala, baaso icharaauru que cana suujua acateein, ⁶ baaso ichacu-ruha leeochoaaurune coroajelanaala, caohacha icharaacha coroajeein nihacane te cao-hachae. ⁷ Cana coichana aina cutaain belaina inaacanete, satiincha necairichanaa abaantaain, cana coroatajanihane cojoaain, itolereenein esenetaain, itolere abaan-taain, naaonjoaain nihacane caohachae.

⁸ Nii cana coichana aina cutaain belaina inaacane chabana sarihaain. Inae ecu tihane bana, coatiha nerihain caa Cana Coaunera ere bera *profetacuru*. Niheichu coatiha leeochoa erenaa cuhane erenacaauru niha natiin nerihain. ⁹ Aihana jaun caa canaacha coitucui aina cana rai *profetacuruhacha* bei, coatiha jitariin canaacha coitucuheni

coitucueratihei. ¹⁰ Nete inae turuha nii cana relaera esine chaaelon baaso sirilanaala nenaane, sareein nii aasaeriin canaacha coitucui.

¹¹ Jaiti canaanainichaaunne banane, canaanainichaaunne ere que ereein, canaanainichaaunne suujua que coacuhin, naaonjoan rejetonlu. Nene inae enene ichauhenaneein nii canaanaineein canuhacha coacuhi jianeeun. ¹² Enate aasaeriin inanacaa cana suujuane jana coaracaache. Charijieein teeinti, acuhanau inanacae cana cojunaca nii rijijieein. Nete inae ecu tihane bana, caohachaaain coaraain coitucurichaacheein. Aihane jaun caohachaaain jaiti ena coitucuaaun. Nene inae ecu tihane bana charijieein teeinti cacoitucue Cana Coaunera nii rijijieein canuhetonai coitucureeunni.

¹³ Nichata lauriinte ne itolere bana canaacha coacuheeni. Jauriaanejeein Cana Coaunera esenetaain ichaohacane, nii baiha cana ichao rucujueein niha Cana Coauneraane cohajeein nihacane, satononejeein esenetaain jereein ichaohacane, naaonjoaain nihacachene te caohachae. Nete nii nichata laurii caje ne jataain nii coroatajai amurijiriin jataain itolere que nelateineein nena. Acate cana coichana aina cutaain belaiha inaacane jaan ne.

14

Leeocha erenaa canaacha aonaai cuhane irihacane.

¹ Aihane jaun atiin inara coichana aina cutaain belaina inaeraneei neeuche, chaen inara rai Suujue tiha Cana Coauneraane corajeein jerecuchete, inara que niicha beratei, que erenaa beeichene jaannu que nelatei teeine inara rai. ² Nii aonaelanaala nejelau erenaa cuhane ereite, Cana Coaunera rai iriha aite. Coatiha cache rai aitohi. Nii jaunte aohana nainecurene cachaauru. Nii naitoonjoante Cana Coaunera Suujue caje unaanihane jaun chuni coitucue. ³ Nete laen Cana Coaunera aitoonjoa bera, satiin que coitucuerate, leeochoaauru quene maajeein. Chaen techu acaauru suujua aninoain acaauru suujuate jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein neeuruhane coina. ⁴ Nii nejelau erenaa coitucueraelanaala nena cuhane ereite, jelai acaachanejeein Cana Coaunera Suujue coitucuhin aina ijiin ne. Nete laen nii Cana Coaunera aitoonjoan berate, Cana Curuaanaa ranojoneein nenacaauru que coitucuerate aina ijiin, Aca jerihane rijijieein caohachaaain neeuruhane coina.

⁵ Nitohanihane jaunne niqui, Cana Coaunera Suujuecha tei erenaa cuhane satiin ereeichene jereun. Nena nii amurijiriin, Cana Coaunera aitoonjoan beeichene jereun. Acate jataain caohachane, nii leeochoa erenaa cuhane irihacane amurijiriin. Niite amuora latelanaala aonaain, jelai amuritoeriin coitucunaa nainecure Cana Curuaanaa ranojoneein nenacaauru. ⁶ Nitohanihana jaun canejeraauru, coatiha nelaterihei inara coaraa uhanune bana, inara rai leeochoa erenaa cuhane irihanune. Caohacharihei inara rai cana ere cuhane Cana Coaunera aitoonjoa que erelanaala, leeochoa erenaa cuhane irihanune. Ainihane ichaonaa rauhi que inara rai erelanaala, leeochoa erenaa que irihanune caohacharihei. Niheichu caohacharihei leeochoa erenaa cuhane, inara rai irihanu, Cana Coaunera beratenojoi erenaa que ne. Niheichu caoacharihei, inara relaelanaala, leeochoa erenaa cuhane inara rai irihanune.

⁷ Satiin auno aina, ita rijitoojeein toniha guitarane, coatiha nejelauneein aohanrarihei rai toni. ⁸ Nii rijijieeinchu, coatiha neruujueeururihei ita soha nenacaauru, nii ita sooruhane bihane toni rijitoojeein, toroonfeta toteniha toterane. ⁹ Nii rijiquiche inara netonai, aonacuruhane coina ereeichene saijieein, leeochoa erenaa cuhane ereeichene. Chasiina inara ere aohanre, nejelau erenaa cuhane ereeichene, nii ereeichene jaancuru. Nechu joaereinchate ereereeriquiche inacojooein. ¹⁰ Esinae rauhijiriinte niqui ne, araai lauriin caa cana rai chauratane que erenaa. Niite le laurichuru nejelaunihacoaain ne rai toni. ¹¹ Nii nitohanihane jaun, canu rai, nere cuhane iriha nejelau cachane coatiha canu rai chaque nelaterihei nii erenaa. Nii rijijieeinchu nii

nejelau cacha rai canu ere cuhane irihanune jana aonaenihane, chaque rai nelatihei canu ere netonai. ¹² Inae inara netonai Cana Coaunera Suujue caje nena sirina jeriquichene jaun, nii Cana Curuanaa ranojoneein rai iclesianeein nenacaauru que jeelai amuritoheriin coitucuerateraneein nena raauche.

¹³ Aihana jaun, nejelau erenaa cuhane erei, Cana Coaunera caje bajaainete, rai amuucane jaannu teeine. ¹⁴ Canu nejelau erenaa cuhane Cana Coaunera bajaanunete, canu suujue ainaacha Cana Coaunera bajaanunete. Nete laen, canu suujua coitucunaa nainene. ¹⁵ Aihane jaun Cana Coaunera bajaanunete, canu suujua, canu suujue, naaonjoain aina jiniiquiin bajaanunete caohachae. Nenatichaaunne niha natiin canu suujue aina jiniiquiin canu suujua cuhane coitucuhin aitocooaunnete caohachae. ¹⁶ Aihana jaun, inara suujue ainaacha Cana Coaunera corojeein que ereereequichene jana, nii inara aitoonjoan coitucuelanaala nena, inara aonaane niha natiin, nii inara aitoonjoan coitucuenihane, coatiha inara aina turuhin nii aitocohichene jaan aohanna nainerihei. ¹⁷ Nii inara aitoojoante niqui jataain nelateinere, nete, leeochoaauru corojatanena nainene, jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein coitucuuruhane coina aonacurenihana jaun. ¹⁸ Nariha Cana Coaunera, leeocho erenaa cuhane irihanu inara amurijiriinne coreniha. ¹⁹ Nena, Cana Coaunera coitucuurera rai irihanune, saouijiei erenaa acaauruhacha aonai cuhane erenaa jereen, aonaain acaauru netonai nerelaauruhane coina, inacojoein leeocho erenaa cuhane lechooca oaraancaneein erenaa que acaauru rai irihanune niha natiin aonacurenihane ajiniha.

²⁰ Canejeraauru, jiaonriha suujua coaauca canaanaine rijijieein inara suujua coaauquichene. Itolere baaso rai, canaanai rijiiquichenete laen caohachae. Nete laen, inara caohachanu que coaauquiche ichauhenaneeichene suujua que cuaainne caohachae. ²¹ Ichaonaa rai rauhi rai, quiricha cuhanete, “ ‘Leeocha erenaa cuhane ne, caa cachaauru rai erereeeni. Chaen nech, nejelau caje unacaauru cachaauru que canu ere beratereeeni. Nitohaneein acaauru rai beratihanune niha natiin, coatiha canu ere tonoraaururinaain’ naa Cana Curuanaa,” naain ne laenanohinnein. ²² Aihana jaun, leeocho erenaa cuhane irihacanete, Cana Coaunera coitucuhichuru que, Cana Coaunera coituhacachene cojunacaniha aitocooache. Coatiha laen Cana Coaunera coitucuurera rai cojunacaniha aihaacache. Nete laen, Cana Coaunera aitoonjoan bihaca, Cana Coaunera coitucuurera raine, Cana Coaunera coitucuurera rai Cana Coaunera coitucuhacachene cojunacaniha aitocooache. Coatiha, Cana Coaunera coitucuhichuru rai nihei. ²³ Satiin Cana Coaunera rai iclesianeein neiniquichene netaojiaain netiin, leeocho erenaa cuhane ita rai ereereequichene jana, inara rene enohin aonaa neechu joaenreein nena cacha aina Cana Coaunera coitucuelanaala nena cachanete nainere, “Caa cachaaurute joaenreein ereerejeeure jaeloroherihuruhane jaun,” naain erere. ²⁴ Nete laen inara ere cuhane Cana Coaunera caje unaa erenaa que ereereequichene jana, enoha uha inara rene nech joaereein cacha, leeocho cacha Cana Coaunera coitucuhi, naajoaurine, le cachanecuruhane laen nainere, nii aitocoichene jaan aonaain raajenihane osaacane coitucunaa naine, jitaain nii aitocoichene aonaane jaaun. ²⁵ Nii banate, satiin rai suujua cuhane niicha coacuhi coitucuhin, neseonraain Cana Coaunera corojeein, inara aina niha Cana Coaunerane coitucureein.

Cha ichaquichene caohachain ichacuche, joaenreein ichaelanaala.

²⁶ Canejeraauru, aihane jaun caa inara rai caitono tocohanein netaojiaaichene, tabaauru salmo que nenatemiin. Jana tabaaurute nainere cachaauru relaane. Tabaauru que Cana Coauneraacha coitucueratei que ereereemiin. Jana tabaauru leeocho erenaa cuhane ereerejeein, leeocho erenaa aonacuruhi rai beeine, nii niicha beebejei aonaain coitucuhin aina iichuruhane coina. ²⁷ Chaen leeocho erenaa cuhane erenaa jeriquichene, corojataain nichatajaain netiin ita reroherojoein aitocuche le

cachanequichene. Jana chunucohate nainere, nii aitocoichene jaan biha leeocho erena aonacuruhi raine. ²⁸ Jana neniha cacha, nii erena aonaain benaa coitucuelanaala, nii Cana Coaunera rai iclesianeein nenacaauru janane, jiaonriha nii leeocho erena cuhane ereeichene. Nii leeocho erena cuhane erena jeriquichene, le cachaauru ereeine jelai netiin Cana Coaunera aina. ²⁹ Jerichanejeein techu, Cana Coaunera aitoonjoan erena que erenaajeriquichene, nainequiche coroatajaain, nichatajaain, naaonjoaain netiin ereeichene caohachae. Nii jana leeochoauru, nii inara aitoonjoan que coaacuruhine. ³⁰ Jana, Cana Coaunera rai ereeichene jana, nii ecu lauhequiin aonajera rai irihane coina aitoha Cana Coaunerane, jauriaanejeein irihane jianiha nii ichoaichaniha erenaane cohamiin. ³¹ Nii banate satiin le cachaauru irihane jaan que turuhane naineein, Cana Coaunera aitoonjoan bihane, satiin nerelaain suujua aninoaain jeriha cuurureein acaauru netonai. ³² Cana Coaunera aitoonjoan que ereite, nainere nii rai aitoha Cana Coaunerane rijijieein sacuhane. ³³ Cana Coaunerate, jianacoon raotojoein nihacachene Coauneranein ne; coatiha joaereein coaunera nihei, Cana Coaunera.

Satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru ichanaa rijijieein sacunaa jaun, ³⁴ enecurute nainere netaojiaauruha Cana Coaunera cachaaurune jana, inauhenee-icha erelanaala neeunruhane. Coatiha laen jereraai ereeuruha enecurune. Aitoha Cana Coaunera rai rauhine rijijieein rai lanaacha ere tonoraain jerecuruha acaauru lanaaurune rijijieein neeuruhine enecuru. ³⁵ Aihana jaun, cha bajanaa jerecuruha enecurune, rai lana caje bajaauruhine rai loreri asaae neein. Caohachaa leinjiin ene iriha netaojiaanaa que netiinne.

³⁶ Coatiha inara janaacha nunuheteen benojoineein nihein Cana Coaunera ere. Niheichu, coatiha inaraacha nii Cana Coauneraacha beratei sirichaneein niheeiche. Nii que, itolere bana nainaan ichaaoche. ³⁷ Chunocoha, Cana Coaunera aitoonjoan bera *profetane*ein nena coacuhin, Cana Coaunera Suujue aitoonjoa rijijieein nihanete, caa inara rai quiicha laenai, Cana Coaunera letononeein ichacaaunne coitucureein. ³⁸ Jana coitucueniha nete, Cana Coaunera coitucuhenihana jaun coitucuenereein. Niheichu Cana Coaunera niha natiin acaentonain coitucuriaain. ³⁹ Canejeraauru, nitohanihana jaun, jataain corajeein Cana Coaunera aitoonjoan beeuche. Jiaonrihachu leeocho erena coitucueraelanaala nena cuhane ereeuruhane caohateeichene. ⁴⁰ Nete cha ichaquichene rauhijiriin joenreein ichaelanaala leinjiana leinjianaain ichaquichene caohachae.

15

Oo caje ichanaa Curisitone.

¹ Canejeraauru, enane laen inara relaanulune jaan, cana ichoteraneein nena erena coaaquichene jereeun. Nii inara rai canuhacha bei erenaate esenetaaichene jaun, nii aitohane rijijieein baaso ichana coacuelanaala neeiche. ² Chaaen techu, nii inara rai beratenojoin erena coreniha raotojoein jianacoon ichoteratenojoeinein neeiche. Aiha nii naitoonjoan rijijieein, baaso ichana coacuelanaala neeichene. Jana aineeichene, inacojoeinte inara relaanune bana esenetareeichelu.

³ Jaurihanejeeine, inara que nerelaanulune coitucuerateunlu. Chaen nechu, cana osa coreniha ohalu Curisitone que inara relaanlu; ⁴ Ajeri jachu cuhane conautecuruhane janate, “Nichata janone cuhane ichanae,” naain laenanohiniha Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanene rijijieein. ⁵ Chaen techu, Fedoro rai ococoe. Nii bai-hate, lechooncai coroatajai afosotooru rai ococoe. ⁶ Nii baihate laen ococoe saogui fashai amurijirii cana nejeraauru rai. Tabaaurute jaiti enanetojoein ichaaoere, inae ohacoaauruha leeochoaurune saijieein. ⁷ Nii baihate ococoe Saantiaao rai. Nii caje cuaaante leeochoauru afosotooru rai ococoe. ⁸ Satononihate inae dedeeu cuhane

baiha carajaaajoaain catiaain canu rai netonai ococoe, jauriaanejeein niicha rano-joineein nihanune que airijiin, esinae aca cana Curuaanaa nihane coitucuhanune coina. ⁹ Nitohanihana jaunna jataen leeochoaauru afosotooru fauhecaain nelateeun. Cana Curuaanaa cachaauru rohecaain sorejetocooaunne jaun chanihaaun canu afosotoneein canu curuaateeuruhane coina. ¹⁰ Nena atiin jataain canu belaiha Cana Coaunerane coreniha canuneein neeun. Nete nii canu belaiha Cana Coaunerane inacojoein aine. Nii jaunna mainajeriin amihaneen, jataain leeochoaauru amurijiriin caraajenihaane aihanune que airijiin; jataain cana belaihana jaun, cacorataaniha Cana Coaunerane aina. ¹¹ Coatiha canu ichacaauneecha que caohacharihei, niheichu leeochoaauru ichaane niha natiin caohacharihei. Nete laen caa caitoonjoan Cana Coaunera aitoonjoan ne. Acate nii esenetaaichelu inara.

Oo cajete ichanacure onacaauru.

¹² Canacaanune oo caje ichanaa Curisitone que inara relaacaanu. Chanuna jana chaen inara tabaauru oo caje ichanana nainiha cachane esenetaelanaala ereeure. ¹³ Oo caje ichanana naineniha cachane jana nihane, coatiha oo caje ichanarihei Curisito. ¹⁴ Niheichu coatiha nelaterihei naitoonjoan inara relaacaanune jaan, oo caje ichanaeniha Curisitone. Niheichu chaque nelaterihei nii inaraacha esenetai. ¹⁵ Nitohanihana chujianra nechu casajeneein Cana Coaunera que ererichaanuna, Curisito ichatihane que irihacaanune jana, esinae rauhijiriin oo caje ichanaeniha onacaaurune jana aitocooanune. ¹⁶ Esinae rauhijiriin oo caje ichanaeniha onacaaurune coatiha oo caje ichanarihei Curisito netonai. ¹⁷ Jana oo caje ichanaeniha Curisitone, coatiha nii chaque nelaterihei nii inaraacha esenetai. Jerichanejeeinte inara osaacha aina ichaoriquiche. ¹⁸ Nii oo caje ichanaeniha Curisitone chujianra, nita-jeeurure nii esenetaain onacaauruna. ¹⁹ Curisitoaacha cohajihacache caa ichaonaa que netiinne jana, oo caje ichanaeniha chujianra, Cana Coaunera coitucuhichuru amurijiriin cairichaaajoaain nerichaache.

²⁰ Nete esinae rauhijiriin oo caje ichanae Curisito. Acate jaurihanejeein ichoaichaniha oo caje ichanaelu. ²¹ Charijieein teeinti caa cana rai chauratane que leinjiin cacha coreniha turuhelu onaa. Nii rijjijieein techu leinjiin cacha coreniha turuhelu, onaa caje ichanaa cachane jaanu. ²² Nii rijjijieein techu Adaan coreniha saain ohe cacha, nii rijjijieein techu Curisito coreniha satiin rai nereein ichaonaa. ²³ Nete laen le cachanichaachene dadaane rijjijieein nerichaacheein. Curisitote nunuhe neein nereein. Nii baihate rijjijieein neeurureein rai cachaauru, inae nacoauneein turuhane bana. ²⁴ Nii baihate laen nii curuanaaneein nenacaauru, cocoainanacaineein nenacaauru, nii nelaetiin niha nocoenacaauru, naaonjoainuri amuritiin itajeein, rai cojoanonaa tiha Cana Curuanaa Cana Coaunera raine janate, inae Cana Coaunera Cojoanonaa que tureein. ²⁵ Curisitote nii rucuhacane rai ne, satiin que nejeratenacaauru, rai tijia asae neseeonriaauruhane reentiaain. ²⁶ Satononiha niicha itajeenite nii cana que nejeratanaaneein nena onaa ne. ²⁷ Cana Coaunerate satiin itolere Curuaanaa nihane coina nitohaneen telu niqui. Nete laen itolere Curuaanaa nihane coina aitoha Cana Coaunera natiin, Cana Coaunera Curuaanaanena nainene, Cana Coaunera itolere Curuaanaaneein cocoainaan tihane jaun. ²⁸ Inae satiin Curuaanaa niha Curisitone coina ichaa Cana Coaunerane baihate, inae satiin itolere bijiu nihane jana, nii rai Calaohi Curisito, Cana Coaunera rai jitaain nii itolere tiha cureein. Nii banate Cana Coaunera itolere Curuaanaaneein nereein.

²⁹ Aihana jaun nii onacaauru coreniha camujuaain baotisanoinunru niriimiin. Oo caje ichanana naineniha onacaaurune, nainihei acaauru coreniha camujuaain baotisanoinichaane.

³⁰ Chanuna jana chaen, neniha ichanaa oo caje onaane jaanne saijieein, necairichaae-caache itolere bana. ³¹ Canejeraauru, esinae rauhijiriine inetono janonaa bana

ohanune rai neeun. Nii rijjijeeinechu raotojoein neeun, Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaeraneen neeichene coreniha. ³² Chaen nechu Efesoo nii necha aansai taibinae neein nenanacaauru amuritoonlu mainajeein necairichanaa coaraain. Chaque jana canu rai jelaiha caaujue nii necairichaanune. Chanuna jana neniha onaa caje ichanaa cachane jaanne, inacojoein necairichareeun. Aihana jaun chujiangra, “Lenoneein, acau cohin ichaoacache, eresi onaa ajiniha,” naauruha tabaaurune rijjijeein ichaorichaachena. ³³ Jiaonriha inara coritaauruhane esenetaaichene. Chunocohate inara rai, “Chanuna baaso ichaquiche. Nechu joaenreein casajete nii ichaquiche. Nii jianeein caa aihacaanune rijjijeein ichaaoche,” naain inara suujua auhacaaurureein. ³⁴ Aihana jaun nacoauneein caohachaain inara suujua coaraain neeuche, naosatenaa coacuhelanaala. Inara tabaaurute jaiti Cana Coaunera coitucuurene. Necoejeeichene jaan nuquene caa inara rai aitoon.

Chatohaneeinna oo caje ichanacurure onacaauru

³⁵ Tabaaurute jerihane, “Chatohaneeinna oo caje ichanacurure onacaauru. Nitohanihane chatohanai quena jana jaberocore,” naaure. ³⁶ Jataain aasohachate nainere nir-itiin coaucane. Chaaelai ucuhe temuhacanete ohe, nii rai nucuhe ichaohin omarona nainihane coina. ³⁷ Aihana jaun coatiha canaacha temuhi nii ajaena neein omarohi. Nechu jataain aansijiin nena caje omarohe, tirico caje, leecha ucuhe caje, naaonjoaain. ³⁸ Jana Cana Coaunerate Aca jerihane rijjijeein tein le laurichuru rai acaauru jaberoco te. ³⁹ Coatihaa saain jaberocohin neinichaachene, ita rijjijeein jaberocohacache. Cana cachanichaachenete jelai tein ne cana jaberoco. Jana lenonecurute jelai tein rai jaberoco que jaberocoore. Tajaacurute jelai tein jaberoco que jaberocoore. Ateuru netonante jelai tein jaberoco que jaberocohin neeure. ⁴⁰ Nii rijjijeein techu ne dedeeu itolere jaberocoori. Jerichanejeein techu jaberocohacoaain ne itolere caa cana rai chauratane que. Nete laen nii dedeeu nena nihane jaberoco necaohacha que necaohachaain neeure. Jana caa chauratane que nenacaaurute, chauratane que neeuru jaberoco caohacha que necaohachaain neeure. ⁴¹ Enoto cono niha natiinte nejelauneein conohe, atene, arasijie, naaonjoaaihunri cono aina ita rijjijelanaala. Jerichanejeein techu arasijieeuru niha natiin nejelaunihacoaain conohe, ita rijjijeein conohelanaala.

⁴² Nii rijjicha oo caje ichanaa onacaaurune jaan. Rai jaberoco conautenohinte setuhe, jana rai suujue ichanana coatihaa chabana setuhi. ⁴³ Jaberoco canaacha conautei nii cha que nelatihei. Jana rai suujue ichananate laen, nelateein necaohacha que necaohachaain ne. Nii jaberoco conautenohin, nii cha que nelatihei. Jana, rai suujue ichananate laen nelateein ne. ⁴⁴ Nii jaberoco conatenohinte jaberocohin bucuhin ne. Jana nii rai suujue ichananate suujue nejesinaneen ne. Nete aiha jaberocohin cachane rijjijeein ne, rai suujue netonai.

⁴⁵ Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanete, “Jaurihanejeein cacha nunuheneen nena Adaante cachaneen ichaoin nelu. Jana nii baiha cacha satononeen nena Adaante, suujue nejesinaneen ichaonaa teraneen ne,” naain ne laenanohineen. ⁴⁶ Nitohanihane jaun coatihaa suujue nejesinaneen nena ichoaichaniha niheilu. Jaberocohin nenaate, ichoaichaniha nelu. Nii baihate laen ne nii suujue nejesinaneen nena. ⁴⁷ Nii jauriaanejeein cacha nenaate atane caje coaunanojoneen nelu. Jana, nii baiha nena cachate laen dede caje nenaane. ⁴⁸ Caa chauratane que nenacaauru jaberocote, nii atane caje nenaalu cacha jaberoco rijjijie. Jana nii dedeeu nenacaauru jaberocoorute, nii dede caje nena jaberoco rijjijie.

⁴⁹ Nii cacha atane caje coaunanojoneen nena tocohaneen nihacachene rijjijeein techu, nii dede caje nena cacha tocohaneen nerichaacheen.

⁵⁰ Canejeraauru, inara raine benaa jereen, jaberocohin bucuhin nena cacha, Cana Coaunera Cojoanona que nena nainihei. Aihana jaun nii setunaa inaera, niha

nii setuhelanaala nenaane jaun nena nainihe. ⁵¹ Nena laen coitucueraelanaala nena coitucuhichene jereeun. Coatiha saain orihacacheein. Nete laen, corenejoin niha cureein cana jaberoco. ⁵² Inae tonihane satonotiha jaihane janate, cana nota mitaain cana nota toretana rijijieein, inae turezzain Cana Coaunera Cojoanona. Inae Cana Coaunera Cojoanona que turuhane janate, ichanaa cuurureein onacaauru, inae chabana ooruhane coina que airijiin. Nii jana canate laen, corenojoin niha curichaacheein. ⁵³ Nii cana jaberoco setu rai nenaate, necoriha cureein setunaa inaii que. Jerichanejeein techu nii cana jaberoco onaa inaera nihane caje, onaa inaelanaala nena que corerareein. ⁵⁴ Inae nii cana jaberoco setunaa inaera, setunaa inaii que coreraain, nii cana jaberoco onaa inaera netonai onaa inaii que necorihane janate, inae Cana Coaunera quiricha cuhane, “Onaate corenojoinne, chabana onaa inaiin que. ⁵⁵ Chu neeinte onaa. Itolere amuritiin nena jerei. Onaa, chu ne cachaauru cairichaeriine jaan,” naain laenanoineein nihane que turezzain. ⁵⁶ Nii cacha cairichaa onaane jaante osa ne. Jana nii inoanlu rauhi, acaauru aitoonjoante nii osa lararajiaera ne. ⁵⁷ Nariha Cana Coaunera. Cana Coaunerate, nii onaanaja itajerate Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain.

⁵⁸ Canejeraauru, aihana jaun nii baaso coacuelanaala, raotojoein itolere bana neeuche. Itolere bana, jelai amuritoheriin Cana Curuaanaacha jerei ichajeein neeuche. Inarate, Cana Curuaanaa aina jiniiquii canaacha ichai inacojoein nenihane coitucuhiche.

16

Coriqui taojiaauche cana nejeraauru rai.

¹ Canaacha esenetai esenetaeraneein nenacaauru- cana nejeraauru rai coriqui taojiaaichene, Galasia bataneun nenacaauru, Cana Coaunera coitucuureraauru rela-anulune rijijieein ichacuche. ² Tomiho bana naineein, inara amihaneeo coreniha inaraacha eruujuei neleru rucuhacuche jelai tein, nabana turuhanune janaacha taojiana coaauquichene coataa. ³ Aihune inae turuhanune bana, inaraacha letoaenenuuru cachaauru letoae, acaauru rai quiricha laenaain tein, nii coriqui inaraacha taojiaa aina amaain teeruha cana nejeraauru raine coina. ⁴ Canuhetonai cunaa jerichaaunnena, acaauru aina jiniiquiin curichaanuhin.

Coriintoote cunaa jere Faboro.

⁵ Inae inara rene turuha uhanunena, Masedonia batane jeloan cuhin, caje coauneein laen Coriinto turezzaunni. ⁶ Jerihanena, carajaaajoaain inara aina nereunni. Nainichaaunena inara aina nereunni, situha elohenane reeintiaain. Nii banate, canu corootajanena naineriquicheein, jelai caje chunijiun cunaa jerichaaunne. ⁷ Coatiha canu situneeicha inara coana jerihaaun. Nii jaunna inara aina carajaeriin nena jereeun, jeriha Cana Curuaanaa ne. ⁸ Nena laen Efesoo nereunni, Feentecosetesi janonaa bana que tiaaajoaain. ⁹ Aiha jataain ecu Cana Curuaanaa rai amihanihanune, caohachaaain mituha canu amihaneonne rai nihane jaun. Arajiin caque nejeratanaaneein neeuruhane saijieeinna aicheeunni.

¹⁰ Inae inara rene turuha Timoteeone caohachaaain raachete raotojoein inara aina neeine. Acaantonainte jerichanejeein canu rijijieein Cana Curuaanaa amihaneon ichana coitucue. ¹¹ Aihana jaun jiaonriha chuni nere tonoraenihane. Raujiaaincha namu que corootajanechete nii chaque setuhelanaala raotojoein canu coaraa uhine. Cauna leeochoaauru canejeraauru aina cohajihacaanu.

¹² Canejera Aforo netonai raine maajeeinne niqii aitoon, leeochoaauru cana nejeraauru aina uhin inara coaraa uhane coina. Nete unaa jerene. Caa baiha nainihane banate ureein.

Satononihate necoe Faboro.

¹³ Caohachaaain nainaaain necohalajiin, itolere que laraajiin baaso ichana coacuelanaala neeuche. ¹⁴ Chaelai ichaquiche leeochoaauru raine, jataain belaaain corajeein ichacuche.

¹⁵ Canejeraaauru, inarate rai naraaichuru aina curuaequiin jauriaanejeein Cana Coaunera esenetaalu Esetefana, Acaiha batane quene coitucuhiche raotojoein. Chaen techu acaauru nii cana nejeraaauru coroatajaneraneen neeure, canaacha esenetai coitucuuruhane coina. ¹⁶ Nitohanihana jaunna nii Cana Coaunera coitucuurera aina, satiin acaauru coroatajaneraaurune maajeein, que inara suujua acatequichene jereun.

¹⁷ Jataainne rachoojoeun inara aina nenihanune jana, canu rene turuuruha Esetefana aina Forotonato, Acaico, naaonjoainurine jaun. ¹⁸ Acaauru ainate raotojoein nedae casuujua, jerichanejeein inara rijijieein aihuruhane jaun. Acaauru rijijieein caohachaaain nenacaauru cachaauru coitucuhin neeuche. ¹⁹ Asia batane que nenacaauru Cana Curuaanaa Jesocurisito ranojoinunrute inara coaacure. Aquila, Firisila, chaen rai loreri asae netaojianacaauru naajoainunrite inara coaacure, Cana Curuaanaa Curisito coreniha. ²⁰ Satiin cana nejeraaurute inara coaacure. Raotojoein ita rene turuhichene ita raain neeuche. ²¹ Canune Faboroneein inara rai canu raajenihane cacaoii que caa laenaan inara coacuhin. ²² Chunocoha Cana Curuaanaa belainihane, baaso jana nijiaoine. Inae cataainjian Cana Curuaanaa. ²³ Cana Curuaanaa Jesocurisito, inara rai caohachaaain neechene jaanu teeine. ²⁴ Satiin inarane jataain belaihun cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha.

Coriintoo nenacaauru rai Faborohacha letoai coroataja

Coriinto cocoaichacuru rai “Raotojoein neeuche,” naa Faboro.

¹ Canuna Faboroneeun. Cana Coaunera jerihane jaunne, rai Calaohi Jesocurisito letono afosotoneeun. Cana nejera Timoteeo aina jiniiquiina, Acaiha batane que nena Coriintoo Jesocurisito ranojoneein iclesianeein neiniquichene rai, chaen nii Acaiha batane sacutaain Cana Coaunera cachaneein satiin neiniquichene raine maajeene caa quiricha laenacaanu.

² Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Inaca Cana Coaunera, naaonjoaihunri raotojoein jianacoon rachoojoein neeichene jaanu teuruhine inara rai.

Necairichaane biha Faboro.

³ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inacaneein nena Cana Coaunera coroaecaachenete ne. Acate satiin Cana Inacaneein nihane jaun, cairichaaajoaain cana coaraain cana necairichanaja caje cana suujua nunaeranein ne. ⁴ Acate satiin itolere necairichaa-cachene jaanru caje, cairichaaajoaain cana coaraain, cana suujua nunaeranein ne. Nitohaneinte cana netonai nii cairichaaajoaain cana coaraain cana suujua nunaane rijijieein, necairichauruha leeochoaurune coaraain, cairichaaajoaain acauru coaraain acauru suujua nunaain nena coina ichae Cana Coaunera. ⁵ Nii mainajeein necairichaalu Jesocurisitone te, canacaanu que nerotohane jaunne nii aihalune rijijieein necairichanaa abaantaacaanu. Nii rijijieein techu nii Jesocurisito aina cuaain cairichaaajoaain leeochoauru coaraain nihacaanu. ⁶ Nitohaneine necairichaa-caanu, inara netonai ichoteratenojoneein inara suujua nunaeraanu siriin nena nainiquichene coina. Nii rijijieein techu, Cana Coaunera canacaanu suujua nunaane, inara netonai suujua nunanohineein neriquicheein, aina cuaain itolere necairichanaa abaantaain neeichene coina. ⁷ Nitohanein neriquicheeine esenetaacaanu. Charijieein teeinti necairichaacaanune rijijieein inara netonai necairichanaa abaataain neeiche. Nii rijijieein techu cairichaaajoaain cana coaraain cana suujua nunaain cana rai Cana Coauneraacha tei sirichaneein neeiche.

⁸ Canejeraauru, Asia batane que necairichaacaanulune coaucuche. Ecune jataain mijiaaanein cairichanojoneein cojunoinichaanulu. Nii jaunne inae abaantasiniha-caanune jaun, “Inae jecha orichaanuhi,” naacaanu, ⁹ ohacaanune coina ichara tochaaneein cairichanojoinichaanune jaun. Nete Cana Coaunera onaa ichateein ichoteranihane que jaequuin nihacaanune coina necairichaacaanulu, Cana Coaunera colane nena rijijieein canacaanu jaberocohacha nejesina que itolere bana jaecohacaanune coataa. ¹⁰ Nii Cana Coaunerate, necairichaaain ohacaanune rai nihacaanune caje canacaanu ichoteratelu. Nii rijijieein techu satiin cana ichoteratereein, ohin nitajena rai nena caje. Acatechu ohacachene bana nitaje rai niha cana suujuene caje, cana suujue ichoteratereein nereein. ¹¹ Nitohaneinte cana ichoteratejeein sacureein, canacaanu aina bajaebajaequichene. Arajii cachaauru canacaanu coreniha Cana Coaunera bajaanete, arajiin netonai Cana Coaunera coroaecurureein, canacaanu rai caohacha ichaane coreniha.

Coriintoo cuenihane biha Faborone

¹² Jataaine raotojoihacaanu inara coritana coacuelanaala, niheichu chatohanein caa chauratane que baaso ichaelanaala, niheichu inara aina nihacaanulune bana inara rai baaso ichaenihacaanulune jaun. Coatiha canacaanu raajenihane cha coitucuera nihacaanune jaun aihahacaanu. Cana Coaunerate jataain canacaanu belaitohane jaun, nitohaneei ichaohacaanune jerihana jaunna aihacaanu. ¹³ Caa inara rai

canacaanuhacha laenanajaqui quirichaauru cuhane, coatiha leechaneein inaraacha coitucunaa nainihe laenahacaanu. Bajiaanachuinti jitaain aonaain caohatiin coitucueeneiche. ¹⁴ Nii reretaain aonaain coitucuhichene rijijieeinte, canacaanu coreniha raotojoein neriquicheein, inae nacoauneein turuha Cana Curuaanaa Jesocurisitone bana. Nii rijijieeinechu canacaanu netonai raotojoerichaanuhi inara coreniha inae turuhane bana.

¹⁵ Niritiin esenetaainna niqui, jauriaanejeein inara coaraa unaa jereeunlu, atiin coroatasain inara rene bedaenichaaunne coina. ¹⁶ Jauriaanejeeine niqui, Masedoniau cuujihataain inara rene bedaenena jereeun, coaiten caje caaujihataain nacoauneein bedainichaaunne baiha jelai caje coauneein Jodea cuhanune que, nainequichene canu coroatajanequichene coina. ¹⁷ Niheichu canuhacha ichaneni coaucaunne, coatiha inara coritaa inae leesajeein “Airichaaunni,” naanune, canu suujua cuhane “Airihaaunni,” naain coacuhin irihaaun. ¹⁸ Cana Coaunera, inara rai cha que erenaa jerichaanune “Airichaanuhi,” naacaanune canacaanu suujua cuhane “Airihaaanuhi,” naenihacaanune coaraje. ¹⁹ Nii rijijieein techu, canu, Timoteo, Siribano, naaonjoainichaanune, inara rai canacaanuhacha beebejei Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esinae rauhijiriin acaneein ne. Nii Jesocurisitote esinae rauhijiriin ichaane coina, “Icharichaaunni,” naa Cana Coaunera, suujua cuhane “Icharihaaunni,” naelanaalane jaane. ²⁰ Nii aina cuaainte, satiin niicha ichaneni niicha coacuilu ichae Cana Coaunera. Nii jaunte, Cana Coaunera corojeein bajaacachene, “Nitohaneein ichamiin Cana Coaunera, Jesocurisito aina cuaain” naacache. ²¹ Chaen techu Aca cana janijiin cana taojiaain Jesocurisito aina cana tein, “Caaurute canu cachaauru ne” naelu Cana Coaunera. ²² Nitohaneein cana janijiin cana raainte, rai cacha cojunacatihane jaanque cana cojunacateein, cana rai rai Suujue telu Cana Coaunera, esinae rauhijiriin cana rai niicha teenu ichoaicha teranu que.

²³ Nena jaiti nii coaaucaunlune rijijieein Coriinto inara rene turuha uhenihanune, inara rai caohacha ichaa aihun. Cana Coaunera inara rai caohacha ichaa aihanune coitucue. ²⁴ Coatihachu inae caohatiin coitucuhin esenetaaichene jaun inara rai, “Naaonjoain ichaquichenete caohachae” naain erenaa nainihacaanu. Raujiaainchana inara coroatajanena jerichaanu, raotojoein rachoojoein esenetaaichene rijijieein neeichene coina.

2

¹ Nitohanihane jaunne nabana inara inaderaacaaunne coataa, nacoauneein inara coaraa unaa jerichaaunne baiha aineeun. ² Inara inaderaacaaunne, neneriha raotojoein canu rachoojiaeraanune jaun. ³ Nii jaunne inara rene turuelanaala, raujiaaincha inara rai quiricha cuhane aitiin laenaaunlu, canu inaderaaquichene coina inara rene turunaa jerenihanune jaun, inae turuhanune bana inaderanaa coacuelanaala, nenaeneeinjia jiniiquiin rachoojihacachene coina. ⁴ Nena laen nii quiricha laenacaunlune bana, jataain inara coacuhin que nererojoecaain chanaaunlu. Coatiha nii que coacuhin inaderaaichene coina nii beein laenahaanlu, jataain inara belaichaaunne coitucuhichene coinane niritiin beein inara rai laenaaunlu.

“Nii canu que nejeratena que inara suujua acatecuhe” naa Faborone.

⁵ Nitohaneein inara rai baaso ichara cacha, canu raaicha inaderanaa tiha aiheilu, inara rai netonaite inaderanaa tiha ailu. Amuritiin rerohin aitona jerenihanune jaunne caa caritoein aitoon. ⁶⁻⁷ Inae nii cacha aina nejerateein mainajeriin casetecaaichene jianein, que inara suujua acatein, belaa in coroatajanecuche, nabana joaenreein suujua cuuaain inaderaane niicha ichanenu coitucuenihane coataa. ⁸ Nii jaunne inara rai aitoon, jauriaanejeein belaiquichelune rijijieein belaaichene coina. ⁹ Esinae rauhijiriin, canu ere tonoraain rijijieein ichaquichene coaracaunne coinane, nechua inara cojuha inara rai quiricha cuhane aitiin laenaaunlu. ¹⁰ Nitohanihane jaunne, inara suujua

acatequichene jaanque canuhetonai casuujua acatereeunni. Aiha niha chatohanai que casuujua actichaaunne jaanunena, Jesocurisito notaracaae que casuujua acatereeunni inara coreniha. ¹¹ Nitohanein ichaohacachene, coatiha canaque niicha jerei ichana nainerinaain moconajaera, inae raotojoein rai nerurujua coitucuhacachene jaun.

Toroasihu turuhin raotocojoaeniha rai suujuane biha Faborone.

¹² Jesocurisito beratenojoi beebejihanu cachaauru raine coina, Toroasihu turuhane janate, Cana Curuaanaa jerenohi ichacaaunne coina jatoroaain neeunlu. ¹³ Nena ecu cana nejera Tito eruhenihanune jaun, raotenelu casuujua. Nii jaunna ecu nenacaauru rai necoein jelai caje amuhin Masedoniau cuunlu.

Jesocurisito ainate namuritoroatena coacuelanaala nihacache.

¹⁴ Nariha Cana Coaunera itolere bana namuritoroatena coacuelanaala, cana aina cuaain Jesocurisitohacha ichai naitoonjoa beratihane jaun, itolere sacutaain bihacachene coreniha. Nii canaque naitoonjoa niicha berateite, aiha jujuhine rijijieein itolere lomoritiin riaaneein aonanojohi ne. ¹⁵ Canacaanuna Cana Coaunera rai Jesocurisitohacha mocoi jujui rijijieein, inae nichotenaaneein nenacaauru rene, nitaje rai nenacaauru rene, naaonjoainuri rene letono neein nihacaanu. ¹⁶ Nitajerai nenacaauru raite, leinjiin jujui cacha atinaeraanuneein toni nii canacaanuhacha beebejei. Nete laen nichote rai nenacaauru rai, leinjiin jujui ichaonaateraneein toni nii canacaanuhacha beebejei. Nihei chuni cacha nitohanei ichana naineraneein nei. ¹⁷ Chabana aihuruha leeochoaurune tochaneein, Cana Coauneraacha beratenojoi beebejihacaanune coreniha, canacaanu coretera jerenihacaanu. Nenacaaennejian nitohanein nena coacuhelanaala, esinae rauhijiriin nohanelanaala Cana Coaunera notaracaae, coujurihu rai letononeein netiin inara relaacaanu, rai calaohi Jesocurisito cachaneein nihacaanune jaun.

3

Ena nena Rauhi Cana Coauneraacha tei

¹ Niritiin inara rai irihacaanunete, jerihane nechua caohachaaain canacaanu raauruha itolere cachaaurune coina necoasitaa aitoha, canacaanu beeiche. Niritiin coauquichene coataa, coatiha aihuruha nii leeochoaurune rijijieein, cajihaneein amuhemu-jueein: “Canacaanune naaonjoaineeinne nihacaanu,” naain cachaauru rai ereein nihaacaanu. Niheichu inara rai nihanatiin chabana, “Naonjoaineeinte neeure,’ naain canacaanu beein cachaauru rai quiricha laenacuchete aina canacaanu raauruhine,” naain chabana inara rai irihacaanu. ² Inaraachane latichaanu, inara aina cuaain inanacaa canacaanu suujuau tenojoin que inara relacaanune coarateeiche cachaauru quene coina. Nii ainate canacaanu ichanaa coaraain canacaanu coitucuurureein cachaauru. ³ Nitohaneinte, quiricha laenanohineein nena rijijieein, Jesocurisito ichanohineein, cachaauru rai canacaanu aina cuaain teratenojoeinein neeichene coaracure cachaauru. Coatihai nii aiha quiricha laenanohine rijijieein niheeiche. Inarate Cana Coaunera Suujue ichanohineein nitohanein neeiche. Niheichu atane jeeu que tein laenanohi rijijieein quiricha neein niheeiche. Inarate cachaauru suujuau canacaanu aina cuaain Cana Coaunera teratenojoeinein nena que suujuequiin neeiche.

⁴ Nii jaanne, Jesocurisito aina cuaain, nii aitocaaunune rijijieein ichaa Cana Coaunerane esenetaacaanu. ⁵ Coatihai canacaanu raajenihane nitohanei ichana nainerihacaanu. Cana Coaunera, nitohanei ichana inaeranein canacaanu tein ne. ⁶ Nii jaunte Aca canacaanu relae, nii enachasine rauhi naitoonjoan beraneein nihacaanune coina. Nii rauhi coatihai laenanohineein nena nihei. Acate jeriha Cana Coaunera suujuene rijijieein nena ne. Nii laenanohineein nena rauhite, tonoraeniha cachane

ohin nitajihane coina aitelu. Nete laen nii ena nenea rauhi jeriha Cana Coaunera Suujuene rijjIEEEIN chabana nitajeniha cachane coina ichaonaa tera ne.

⁷ Nii rauhi atane jeu que teein laenanohineein nenaate, uhaa Moisesane jana, rai nomeri coana nainecurenelu Israaelitacuru, jataain jiquihacoha nii niicha uhai caun rai nomerine jaun. Nii rai cono jiquihaquite, jacaain satonohelu. Nete, nii rauhi cana atinarateraneein nihane saijIEEEIN, jataain necaohachaaain cojoelanaacojoaain ococohin nelu. ⁸ Nii jaun techu jataain nii amuritoheriin necaohachaaain cojoelanaacojoae nii ena turunaa Cana Coaunera rai rauhi- cana suujue cuhane niicha tei rai Suujue. ⁹ Nitohaneein, itolere canaacha ichai ujuaihonnein nihacachene coina tenojoinihane saijIEEEIN, cojoelanaacojoaain nihalu, nii cha ujuaihonnein nenea coina tenojoine jaunte, nii amuritoheriin cojoelanaacojoaain nereein ena nenea rauhi Cana Coaunera tenojoi, cha ujuaihonelanaala nenea coina canacaanuhacha beebejei. ¹⁰ Nitohanihane jaun, coatiha inae chaque nelateein nihei nii jauriaanejeein nenea rauhi, caa ena nenea rauhi jataain caohachaaain cojoelanaacojoaain amurijiriin nihane jaun. ¹¹ Nitohaneein, nitajerai nihane saijIEEEIN, jataain cojoelanaacojoaalu nii jauriaanejeein nenaane jaun- techu, nii amurijiriin jataain cojoelanaacojoaain nereein nii chabana satonoelanaala neenihu.

¹² Nitohaneein nii que jaequinne, satiin acatiha queecha ereerejihacaanu cachaauru rai. ¹³ Coatiha aihalu Moisesane rijjIEEEIN, canacaanu meri conajaain aihacaanu canacaanu. Moisesate, nabana jacajeein cuha nii nomeri jiquihaquine coaracuruha Israaelitacurune coataa, rai nomeri conajaain ererejetelu acaauru rai. ¹⁴ Nete nii naitoonjoan aonaain coitucusichurenelu Israaelitacuru. Enanetojoeinte nii inoalenlu nenea cana aina Cana Coauneraacha ichanenu naitoonjoan ereretaauruhane niha- natiin aonasihurene, jaiti acaauru suujua aina, acaauru nota caje itajenojoineniha nii conaarane jaun. Jesocurisitohachate naine, nii conaara itajeein niha cacha caje ne. ¹⁵ Nitohanihane jaunte, enanetojoein nii Moisesa rai rauhi ereretaauruhane nihanatiin, acaauru suujua aninoaane jaun coitucusichurene cachaauru. ¹⁶ Nete laen naosatihajeein ichaohane jianein, Jesocurisito esenetaain ichaoha cachane, nii cha coitucuhane coataa, rai suujua conaara itaje rai Jesocurisito. ¹⁷ Cana Coaunera Suujueneein niha Cana Curuaanaa Jesocurisitone jaunte, itolereneein niha nii rai Suujuene jaaunru, raotojoein ichaohin, cha ujuaihonelanaala neeurureein cachaauru. ¹⁸ Inae cana, Jesocurisito ranojoneein nihacachene jaunte, inae cana caje nii cana suujua aina cana nota conaara itajihane jaun, aiha esefejo conone rijjIEEEIN conohe, cana aina jataain caohacha ichaa Jesocurisitone jaan cono. Nii jaunte Cana ichao corihajeein sacuha itolere bana Jesocurisito rai Suujue aina cuaainne jaun, rijjIEEEIN inae ichaohacache.

4

¹ Cairichaaajoaain cana coaraane jaun, canacaanu rai nii amihanenaa tiha Cana Coaunerane jaun, nii canacaanu rai niicha tei amihanenaa bihacaanune coiinteein jianena nainenihacaanu. ² Nii jaaune coejenacai ichana coacuelanaala, niheichu asinojoneein cha ichaelanaala, itolere que jaolequinn satiin notaracaae niicha icharatei ichacaanun. Coatihachu chaen canacaanu esenetaa cachane jerenacaanun, nohanein nii Cana Coaunera beratenojoi udaa cuaain cacha relahacaanu. Nitohaneeinne cacha coritana coacuelanaala, esinaen rauhijiriin nii canacaanu coitucuhichene rijjIEEEIN, Cana Coaunera notaracaae aitocoaanu. ³ Aihane jaun chunocoha, nii osa caje cana ichoteraanu canacaanuhacha beebejei aonaane saijIEEEIN coitucuenihanete, inae nitaje rai nihane jaun aicheein. ⁴ Inae esenetaaurenihane jaunte, maosa rijjIEEEIN acaauru te moconajaera, nabana jataain necaohachaa Jesocurisito Cana Coaunera rijjIEEEIN nenea tenojoin ichaonaane coaraain coitucunaa nainecuruhane coataa. ⁵ Coatiha canacaanu ichaoque inara relahacaanu. Acaihanijin Cana Curuaanaa Jesocurisito ichao quene

inara relaacaanu. Jataain canacaanu belaitoha Jesocurisitone jaan aina cuaainne inara rai caohachanu ichaeraneein nihacaanu. ⁶ Charijieein teeinti nocohena jana conoha conone coina aitoa Cana Coaunerane jaun neconaelu cono. Nii rijijieein techu nii jeelai Cana Coaunera canacaanu suujua cuhane rai cono teein ne, aina cuaain Jesocurisito merique conoha rai conone coitucuhacaanune coina.

Canaacha esenetai aina cuaainte ichaohacache.

⁷ Nete laen nii Cana Coaunera tenojoi jataain nelatei raain, chaque nelatelanaala aiha atane codarojoene rijijieein nena cana jaberoco cuhane sirichaache. Nitohaneeinte chaneei nenihacachene saijieein cana aina cuaain rai nelate coarate Cana Coaunera. ⁸ Nitohanihane jaunne necairichanaa coaracaanune nihanatiin, canacaanuhacha ichanenu chacaanu, chaque casilanaala. Coatiha chabana amuritonjoineeini nihaacaanu. ⁹ Canacaanu ariiriichuruha canacaanu sohin jaaoruhane coina niqui, nete canacaanu nainatejene Cana Coaunera. Canacaanu comaauruha niqui, nete canacaanu itajenaa nainesihurene. ¹⁰ Itolereneein cuhacaanune jaaunru nihanatiinte, aihalu Jesocurisitone rijijieein cairichanojooineeini ohacaanune rai nihacaanu, ichaohalune rijijieein canacaanu aina cuaain rai nichao coaracuruha cachaaaurune coina. ¹¹ Jataaina necairichaacaanu, Jesocurisito coreniha canacaanu atinaauruhane rai neeuruhane jaun. Nitohaneeinne Jesocurisitohacha tei ichaonaa que ichaohacaanune coaratihaacaanu. ¹² Nitohaneeinne ohacaanune rai nihacaanu. Nete laen inara, inae raotojooein ichaonaaque ichaohiche, canacaanu que inara rai niicha teratei ichaonaa coreniha.

¹³ Nii que te, “Esenetaanune jaunne ereeun,” naain aitoa Cana Coaunera Quiricha cuhanene rijijieeinne, canacaanu netonai jerichanejeeini esenetaacaanune jaun, que ereereecaanu. ¹⁴ Nitohaneeine nihacaanu, ohane caje Jesoso ichatihalune rijijieein, onaa caje canacaanu ichaterichaain Cana Coaunerane esenetaacaanune jaun. Nitohaneeinte onaa caje cana ichateein cana rareein nacatiha rai calaohi aina jiniiquiin nena coina. ¹⁵ Nitohaneeinte, jataain caohacha ichae inara rai Cana Coaunera. Nitohaneein araai laurii que inara coroatajaniha Cana Coaunerane coaracuruhanete, araai laurii cachaauru netonai Cana Coaunera necaohacha coroaecurureein. ¹⁶ Nii jaunna chabana bihaacaanune jianena coacuelanaala, niheichu namuritoroatena coacuelanaala nihacaanu. Cau caa ichaonaa que ichaohinte inae binaanihacache. Nete, cana suujua cuhane, itolere janonaa bana nenamanacainaacache. ¹⁷ Cau caa chauratane que ichaohin necairichanaate sorotiin sareein. Nete, nii necairichanaa coreniha, jataain nii amuritoheriin, chabana sanaacharanejeeini nena ichaonaa rarichaacheein. ¹⁸ Aihana jaun nainihe i tolere cana notaracaae nenaacha que coaaucaachene. Nii chabana, coaraelanaala nenaacha que coaaucaachenete caohachae. Nii satiin canaacha coaracurite, satiin nitajerai ne. Nete laen nii chabana canaacha coaraai chabana nitajenereein.

5

¹ Cana jaberocote cana amunajau leinjiin loanari sorotiin nelatenenu rijijieein ne. Nete laen chatohaneein itajenojoiniha nii cana jaberecone niha natiin, dedeeu cana jaberoco ena nena rucuheca Cana Coaunerane coitucuhacache. ² Nii jaunte ichanohineein nena, chabana nitajenaachara jaberoco cuhane inae ichaoha cunaa jere canacaanu suujue. ³ Nii jaberoco te laen canacaanu suujue que necurujuareein, machoequuin nenaane rijijieein nihane caje. ⁴ Jaiti nii loanari rijijieein nena cana jaberoco que jaberocohin ichaohacaanune jaunne, cha lateein, nererojoeaeriin, naonjoaain ichaohacaanu. Coatiha itolere bana, nii canacaanu jaberoco que ichaohacaanune colatiha aihahacaanu. Inae nii canacaanu que banihateein Cana Coaunera ichanohi jaberoco que ichaohacaanunete, nii canacaanu jaberoco jauriaanejeeini loanari rijijieein nena, nii ena nena canacaanu jaberoco jana nitajereein. ⁵ Cana

Coaunerate nitohaneein nihacaanune coina canacaanu relaain nii ichoae tacaain canacaanu rai, rai Suujue te, nii cana rai naitoonjoan sirichaneein nerichaanuhine cojunacanu que. ⁶ Nii jaune satiin nii canacaanu rai naitoonjoa terichaaaine coitucuhin esenetaacaanu. Jaiti canacaanu jaberoconeein ichaohin nihacaanune jaunne, Cana Curuaanaa rohan nenihacaanu. ⁷⁻⁸ Ena niqui coarahaacaanu rohan jaiti nenihacaanune jaun. Nete nitohaneein nerichaanuhine coitucuhacaanu, jataain esenetaacaanune coreniha. Inae niqui caa canacaanu jaberoco ratiriin Cana Curuaanaa rene turunaa jerichaanu. ⁹ Nii jaunne cana Curuaanaa jerihane rijijieein itolere bana ichaorichaanuhin, ohin, ichaohin, naaonjoaacaanune nihanatiin. ¹⁰ Inae itolere baaso ichara, caohacha ichara, naaonjoain ichao coitucuhane coina niha Cana Coaunerane bana nacatiha tururichaacheein, baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaacachene coitucuhin, lecachanichaachene ichanohi coitucuhin rai niicha tenaa jerei tihane coina.

Aina raotojoein nihacachenete jere Cana Coaunera.

¹¹ Nii jaunne inae coitucuhacaanune jaun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaauruha cachaurune coina acaauru que jereratiha acaauru rai ereerecaanu. Cana Coaunerate canacaanu coitucuhin, canacaanu suujuane maajein coitucue. Bajiaanachuhinti esinae rauhijiriin rai letononeein Aca jerihane rijijieein ichaohacaanune coitucueneeiche inara netonai. ¹² Coatiha canacaanu raajenhane necohasitaa caa aitohacaanu. Nenacaanejian raotojoein coitucuhin nainaain, nitohaneein suujua cuhane coaralanaala nohanein inara relaa nocoetonacaauru tonorana nainequichene coina caa inara rai aitocaaanu, nenacaen inara coritaauruhane esenetaaichene coataa. ¹³ Jeriha Cana Coaunerane rijijieein itolere ichaain nihacaanune jaunte, leinjiin jaelorohe nerurujua cha que nelatihei rijijieein coaracure leeochoaauru cachauru. Jana inara, esinae rauhijiriin caohatiin coacuhin aihacaanune coaraquichenete, inara caohachanu que aihacaanune coitucuriquicheein. ¹⁴ Jataain cana belaitohane jaunte, cana ichao rucuhaneein beraichaneein ne Curisito, aca satiin ichao coreniha ohalune coitucuhacachene caje coauneein nunuhetein. Nii ohane aina cuaainte satiin cana netonai ohacachelu rai ichaonaa que ichaohacachene coina. ¹⁵ Nitohaneente satiin cachanichaachene coreniha ohelu Jesocurisito. Inae satiin cana coreniha ohalune coitucuhin, esenetaain nihacachene jaun jeriha cana suujuane rijijieein ichaonaa coacuelanaala, Aca jerihane rijijieein ichaohacachene coina. ¹⁶ Canacaanu netonaine niqui, nii namute cache que coaucuruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein Jesocurisito netonai que coaurejetocaaanulu. Nena laen inae enene nitohaneein coacuenihacaanu. ¹⁷ Aihane jaun inae Jesocurisito aina jiniiquiin esenetaain ichaoha cachanete, inae nii jauriaanejein nena rai nichao jianein nii ena nena ichaonaa enachasine que ichoae cache.

¹⁸ Nitohaneente Jesocurisito aina cuaain ichae Cana Coaunera, que nejeratena rijijieein nena caje aina jiniiquiin ita belaa raotojoein nihacachene coina. Nii jaunte canacaanu letoae inara que coitucueratihacaanune, inara netonai aina jiniiquiin raotojoein neechene coina. ¹⁹ Cana Coaunerate nitohaneein Jesocurisito aina cuaain satiin cachanichaachene osa que suujua acatihane, aina raotojoein jiniiquiin nena coina ichaain, nii niicha ichai beranu que canacaanu telu. ²⁰ Nii jaunte acaneei nena rijijieein canacaanu tein inara rai bihacaanune coina berate Cana Coaunera. Niine raajenhane aitoha Cana Coaunerane rijitoein, caa inara rai bihacaanu. Nitohaneein Jesocurisito letononihacaanune jaunne, inara rai aitocaaanu, atiin caa inara rai Cana Coaunera beratenojoi tonoraain esenetaain neechene, inara osa que suujua acatena nainihane coina. ²¹ Coatiha aansijieinniji osa que nesaruhin niheilulu Jesocurisito niqui. Nete, satiin cana osa coreniha caseteco coaraelu, aina cuaain cana osa que suujua acatein jianacoon cana tihane coina nainatejiha Cana Coaunerane jaun.

6

¹ Nitohaneein niicha ichai que Cana Coaunera coroatajaneraneein nihacaanune jaunne, inara rai aitocaaunu. Nabana jataain inara belaitohane jaun inara rai Cana Coauneraacha beratenojoi que jaoleconaa coacuelanaala que nerausiaequichene coina. ² Nitohanihane coinata rai Quiricha inoaensi cuhane:

“Canu bajaee bajaeequine aonajihanu.

Chaen nechu
nichotenaajereein,
canu ariirijieeine jana,
ii ichoterateeun,”

naain been laenaeratelu, nii coina Cana Coaunera.

Enate, inae nii aitohalune rijijieein ichoteratenojoin nequichene caohachae, inae rai cojoanonaa nihane jaun. ³ Coatih chatohaneein baaso ichaain chuni notajaain nihaacaanu. Nabana canacaanuhacha ichai baaso rijijieein cha ichaain neeu-ruhane, inara rai canacaanuhacha beebejei esenetaelanaala que jaolecohichene coataa. ⁴ Nitohaneein nenea coacuelanaalane, Cana Coaunera letononeein nihacaanune coaratihacaanu, itolere necairichanaa, latijiojoiiriin, caaintati ichaonaa que ichaohin, ⁵ taba que canacaanu bisihure, caresero cuhane canacaanu enoaain, taba que canacaanu que nererojoecaaure, jataain mainajeriin amihanenaa, sinerena, mijitena, naaonjoainurine abaantacaanu chabana nererojoecaelanaala. ⁶ Jerichanejeein nechu esinae rauhijiriin nii chatohaneein baaso ichaelanaala ichaohacaanune coaratihacaanu, esinae rauhijiriin canacaanu aina niha Cana Coaunera Suujuene coaracuruha cachaaaurune coina, chunique asilanaala satiin cachaauru belaaain ichaoin.

⁷ Nitohaneeina nihacaanu, esinae rauhijiriin canacaanuhacha beebejei esenetaain, canacaanu aina cuaain niicha ichanenu ichaa Cana Coaunerane coaracuruha cachaaaurune coina. Nitohanihacaanune jaunne, baasoneein canacaanu tenaajerera nihane, chatohaneein baasoneein tenaa coacuhelanaala, rauhijiriin nohanelanaala rai irihacaanu. Nitohaneeine canacaanu rai baaso icharanihane, baaso ichaelanaala ichaonaa esine que ichaohin nihacaanune que cuaain acaauru rai ereein necocaaeratihacaanu.

⁸ Nete taba que canacaanu que suujua acateein, taba que canacaanu cotaain, taba que canacaanu que raotojoein ereein, taba que cacha baasoniha canacaanu been, naajoaain canacaanu que ereeure cachaauru. Nitohaneeinte nohanelanaala cachaauru rai irihacaanu natiin, nohanein cachaauru coritaa canacaanu beeur. ⁹ Chaen techu canacaanu coitucuuruhane saijieein, canacaanu coitucuhi rijijieein canacaanu coaracure. Canacaanu sohinte niqui canacaanu jaonaa jerecure, nena jaiti ichaaojihacaanu. Canacaanu casetecaauruha niqui, nete canacaanu atinaaurene. ¹⁰ Jataain inaderanaanajaanu tocohaneinte niqui canacaanu ichacure, nena atiin raotojoein rachoojoein nihacaanu. Leinjiin cha coitucuhi cairichei rijiichaanu niqui, nene arajii cachaauru rausiaecaanu canacaanuhacha coitucui que, raotojoein neeuruhane coina.

¹¹ Canejeraauru satiin Coriintoo neiniquichene. Esinae rauhijiriinne canacaanu suujua aina cutaain, inara coreniha canacaanuhacha coacuhi que inara rai caa suujuelanaala aitocaaunu. ¹² Coatih aansijieein niji inara que asiin irihacaanu. Nete laen inara niha chatohaneine nihanatiin canacaanu que asiiche. ¹³ Nii jaunne atiin inara rai aitoon, nere tonoraane coina bereecuru rai iriha cachane rijijieein. Esinae rauhijiriin caa inara rai aitiin nihanune rijijieein, canu que cha suujuelanaala been neeichene coina.

Cana Coaunera rai Teenforo rijijieeinte nihacache.

¹⁴ Jiaonriha chatohanai ichaain neeuruha Cana Coaunera coitucuhichurune, acaauruhacha ichai ichaain neeichene. Baaso ichajeein ichaonacaauruhacha ichai ichana nainihe caohacha nejesina ichajeein ichaonaa cacha. Nii rijijieein techu jiichoo amuritonaa nainene nocohena. ¹⁵ Charijieein teeinti moconajaera belaina nainene

Jesocurisito, nii rijjijeein techu nainene moconajaera cacha aina chatohanai ichaain nenea nainene Cana Coaunera cachaneein nenea. ¹⁶ Nitohaneein nenea nainihaacache cana, inae Cana Coaunera rai Teenforo rijjijeein niha cana jaberocone jaun. Nitohaneein nihacachene coinete:

“Inara aina neeine inara aina jiniiquiin amuhemuhereunni. Canuna inara Coaunereeneun. Inarate jana canu cachanequiche,” naain raajenihane aitelu Cana Coaunera.

¹⁷ Nitohanihane coina techu:

“Acaauru aina neeichene caje amuhin jelai neeuche. Jiaonrihachu acaauru chosichuru rai lenone acaauruhacha tei dadaain neeichene. ¹⁸ Caa inara rai aito-coaunne tonoraain neeichenena inara rareeunni, inara Inacaneein nihanune jana, inara canu calaohineein, canu cacununein, naaonjoaainein neeichene coina,” naain aitelu itolere icharanein nenea Cana Coaunera.

7

¹ Niritiinte aite cana rai Cana Coaunera. Aihana jaun cana casetecarihanine que casiin, cana ichao aasajeein, cana suujuene maajeein itajenaa nainera que necohalajiin nihacachenete ne. Nii jaun baaso ichaelanaala raujiaaincha cana rai Cana Coaunera aitoonjoan rijjijeein ichaoha cachenete caohachaera canejeraauru.

Cana Coaunera coitucuuruhane coarateeuruha Coriinto cocoaichacurune.

² Caohachaain inara suujua coaraain canacaanu aonacuche. Coatiha chuni rai baaso ichaain, chuni cairichaain, chuni coritaain, naaonjoahaacaanulu. ³ Coatiha inara que iriha aitohaaun. Inara rai aitocooaunlune rijjijeeinne, casuujua aina cutaain inara belaaain inara aina jiniiquiin neein ohanune coina jatoroaain neeun, nii te raotojoein coitucuhiche inara. ⁴ Esinae rauhijiriina inaranein neeichene coitucuhin, nii chuni que asilanaala inara rai aitoon, raotojoein canu coitucuhin neeichene jaun. Itolere necairichanaa coaraain nihacaanune saijieeine, inara coacuhin jataain raotojoein corajeein rachoojoein neeun.

⁵ Masedoniau turuhacaanune caje coaunein aansijieinniji nebetacaorihacaanu. Itolereenein turuhacaanune jaanru naineeine necairichanaa coaracaanu. Chaen nechu necairichaecuruha leeochoaurune coaracaanune jaun, canacaanu suujua cuhane casihacaanu. ⁶ Nete Cana Coaunera, cha ichana coasiha cachane nihanatiin, enaacha que ichana corajerateranein nihane jaun, canacaanu que corajerate turuha Titone aina cuaain. ⁷ Coatiha turuhane jaauncha nihei, raotojoein neeichene coaraane jaun, acaentonai suujua aninoain corajihane jaunne, canacaanu netonai canacaanu suujua aninoain corajihacaanu. Acate jataain canacaanu coana jeriquichene que aitiin, canu coreniha inaderaain canu que coauquichene beebeje canacaanu rai. Nii jaune jataain jeelai amuritoheriin rachoojoein neeun. ⁸ Inara rai quiricha laenacaunlune jaun, coaraain inaderaaichelune que inae enene netojoehaaun. Jariaalune niqui, nii inara rai quiricha laenacaunne jaun, inaderaaichelu carajaelanaalane coitucuhin netojoeetonlu. ⁹ Nena laen inae enene nii inara rai quiricha laenacaunlune coroa-jeun. Coatiha inaderaaichelune coroaehaaun. Nii inaderaaichelune aina cuaain inae nacoaunein jeriha Cana Coaunerane rijjijeein ichaohichene jaune coroa-jeun. Inarate jeriha Cana Coaunerane rijjijeein nii inaderanaa abaantaain neeichelu. Aihane jaun coatiha inara rai baaso ichaa nii quiricha laenahaacaanulu. ¹⁰ Nitohaneein jeriha Cana Coaunerane rijjijeein, inaderanaa abaantaain cana ichao coreein nihacane, nii coreniha nichoterichaacheeine jaun, nihei chaque netojoeena jaanu. Nete laen Cana Coaunera coitucuhichuru nechu baasohacha que coacuhin, itolere bana inaderaaauruha, niha leijiin itolere necairichanaa caje cana rocoerane que coacuelanaalane jaun inae nitaje rai neeure. ¹¹ Nete laen inara, jeriha Cana Coaunerane rijjijeein inaderaain, cha abaantaain neeichene jaun, inara rai bihanune rijjijeein ichaain canu cocoaerateeichelu. Chaen techu nii choae tacaain obajeein, casiin, naaonjoaichelu.

Nete atiin, nii baiha canu coana jereein, nii inara jana baaso ichara casetecaaichene coina inae jatoroain neeichelune jaun, esinae rauhijiriin inara nii ujuaihonnein neneeichene coarateeichelu. ¹² Nii inara rai quiricha laenacaaunlune bana, coatiha nii baaso ichara cacha que coacuhin, niheichu nii baaso ichaane jaan cacha que coacuhin, naaonjoaain laenahaanlu. Cana Coanera notaracae canacaanu coacuhin aitocaaunune rijijieein ichaquichene coarateeichene coinane inara rai laenacaanulu. ¹³ Niite jataain canacaanu suujua nunaain, canacaanu suujua aninoaelu.

Nete nii amuritoheriin canacaanu rachoojiae Tito, inae raotojoein neeichene coaraain suujua aninoain nacoauneein niicha ichaneni corajerateeiche quene jaun. ¹⁴ Nii Tito raine, chatohanein inara rai baaso ichaenihanune jaun, jataain inara aina raotojoein nihanune que aitoonlu. Nii nohanelanaala inara rai aitocaaunulune rijijieein nechuh, inara coreniha raotojoein nihacaanu que aitocaaunulu nohanelanaala Tito rai. ¹⁵ Chaen techu nere tonoraain que inara suujua acateein raaichelune coaucane nainein, inara ainaacha itolere bana nena jere nii Tito. ¹⁶ Jataaine rachoojoeun, inae inaraacha ichaneni coitucuhin nena nanequichene esenetaanune jaun.

8

Arajiin niicha teenihuru taojiaauruha Masedonia nenacaaurune.

¹ Canejeraauru enane laen, Masedoniau nenacaauru Jesocurisito ranojoneein nenacaauru belaitohane coaratiha, acauru que Cana Coaneranene berichaanuhin inara rai. ² Jataain maainajeriin cojunojoneein neeuruhalune jaun, necairichaauruhalune saijieeinte, inae chaque tonajelanaala raotojoein enene neure. Nii jaunte cairicheinejeeunruhane saijieein, coriquihonanein nena rijijieein jataain arajiin, Cana Coanera rai nii niicha teenihuru taojiaaure. ³ Canuna jataain arajiin nii tenaa nainecuruhane amuritoheriin, chunaelanaala nii Cana Coanera rai niicha teenihuru teeuruhane coaraan. ⁴ Chaen techu canacaanu rai aitocure nii niicha taojiaauri amaain, Cana Coanera cachanein nenacaauru rai tihacaanune coina. ⁵ Nitohaneente taojiaaururichaaaine coaucaanne amuritojoaain teure. Jauriaanejeein Cana Coanera rai benatecuruhane baihate, jeriha Cana Coaneranene rijijieein canacaanu rai teure. ⁶ Nii jaunne Tito rai aitocaaunu leeochoauru rai caohacha ichaa, inaraacha taojiai raa uha inara caje, jauriaa aihalune rijijieeine coina. ⁷ Inara leeochoauru amurijiriin esenetaain neein, cha que tonajelanaala leeochoauru rai erena inaan, itolere coitucuhin inara relaacaanune jaan rijijieein jereein neeichene coina jatoroain, naaonjoaain neeichene jaun, nii rijijieein leeochoauru amuritoheriin, leeochoauru latijiojiriin nenacaauru coroatajaneequichene coina ichaquichene ne. ⁸ Coatiha inara letoaa inara rai binaaun. Caohatiin ichacuruha leeochoaurune coitucuhin aina cuaain leeochoauru belaaichene coarateein inara netonai tenaa nanequichene coina ne aitoon. ⁹ Inarate jataain itolere que nelateein itolere ichana naineranein nihane saijieein, jataain inara belaitohane jaun, aina cuaain rausiaenojoneein raotojoein neeichene coina, inara coreniha cha que nelatihei rijijieein cairichei coaraain nihalu Jesocurisitone coitucuhiche.

¹⁰ Inara rai caohachanu quene, nii que inara rai aitoon. Inae inara, leeochoa jaanaa bana inae nitohane ichana nunuheteeichelune jaun, satono que tiaain ichana corajeeuche. ¹¹ Aihane jaun nii jauriaanejeein tenaa nunuheteeichene bana corajeein teechulune coarateeichelune rijijieein, enene tenaa nanequichene jeonijihanaain tihajeein leeochoauru coroatajaniha inaraacha teenu taojiaaichene nainacuche. ¹² Chunocoha Cana Coanera rai cha tenaa jereein tenaa nainihane jeonejeein tihanete, raotojoein nii niicha tei rareein Cana Coanera. Coatiha cha sirinihane saijieein, cha tiha cachane jerihei Cana Coanera. ¹³ Coatiha cha sirineeichene nihanatiin, leeochoauru rai aaihaniji tein necairichaaichene coina erena

nihein. Raujiaain ita rijijieein ita coroatajaneein niha cachane coinate erenaane. ¹⁴Enate inara, acaauruhacha sirihei siriquichene jaun, acaauru rai tenaa nainequiche. Acaauru netonai cabaiha inaraacha sirihei sirichuruhane, inara rai netonai tenaa nainecuruhane coina. Nitohanihanete ita rijijieein inaraacha latei siriin neriquicheein, ita amuritoheriin sirina coacuelanaala. ¹⁵Caná Coaunera Quiricha cuhane: “Nihei cautihei amuritoheriin raera rai. Niheichu lanaai fautaeriin raera rai,” naain lae-nanohinihane rijijieein.

Rai corihaneraauru aina Tito letoaaauruhane.

¹⁶Nariha Caná Coaunera inara que coaaucaanne rijitoejeein inara que coaauca Titone coina, casuujua rijitoejeein rai suujua tihane coreniha. ¹⁷Nii jaunte acaentonai inara que coaucane jaun, rai aitocaaanne tonoraain inae suujua caje coauneein inara coaraa uhe. ¹⁸Nii Tito jiniichaaaine inara rene leinjiin cana nejera letoaaun. Acate raotoejeein coitucuure leeochoauru Jesocurisito ranojoihuru, acaauru rai ichoter-atenojoeinein nerichaacheeine beebejia raotoejeeine jaun. ¹⁹Nii jaunte nii ichoae tacaain aca janiichure Jesocurisito rai iclesianeerein nenacaauru, canacaanu aina amuhemujueein, cairicheinejeein nenacaauru rai Caná Coaunera que canacaanu suujua acateein nere tonoraain leeochoauru coroatajanena jerichaanune coarati-hacaanune coina, taojiaain letoanojoin raeranu que canacaanu coroatajaneraanu que. ²⁰Nitohaneeine ichana jerichaanu, nabana tonaain canacaanu que ereein neeu-ruha cachaauru, nii leeochoauru coroatajaniha tenojoi canacaanuhacha taojiai quene coataa. ²¹Nii jaunna Caná Coaunera notaracae, cachaauru notaracae, naonjoaain itolereenein caohachaain ichana jerichaanu.

²²Acaauru jiniichaaai nechú leeochoauru cana nejeraauru caje unaa leinjiin cana nejera letoaaun. Acate satiin canacaanuhacha ichai que canacaanu coroatajaneein, acaentonai ichaane coina jatoroaain nihane coarate. Nii jaunte teriquicheein inara netonaine esenetaane jaun, jataain ena jeelai amuritoheriin ichana jere. ²³Chunocohacuru inara caje: “Chariji cachana caa inara aina uhin turue” naain Tito bajaauruhane: “Caate Faboro corihaneraneein, cana coroatajanihane que coroatajan-eraneein nenaane,” naain acaauru rai beeuche. Jerichanetoejeein chu, nii coroatajaain aina unacaauru cana nejeraauru bajaeranihane: “Caaurute leeochoauru Jesocurisito rai iclesianeerein nenacaauru letononeein unacaauru ne. Chaen techu Jesocurisito ere tonoraain, naitoonjoan icharaneei nenacaurune,” naain acaauru rai beeuche. ²⁴Chaen jataain acaauru belaaichene coarateeuchete: “Esinaenachuhisi catohaneein ichaauruhane jaun, acaauru coreniha raotoejeein neeuruhate,” naain inara coreniha raotoejeein nihacaanune esenetaauruhine leeochoauru Jesocurisito rai iclesianeerein nenacaauru.

9

Leeochoauru cana nejeraauru rai inaraacha teenu.

¹Inae raotoejeein inara rai bihanune latelanaala, tenaa nainequichene coitucuhane jaunna canaacha esenetai coreniha cana nejeraneein nenacaauru rai, taojiaain inaraacha letoaaenu que aitiin inara rai laenaeneen. ²Nii jaunna itolere bana raotoejeein Masedoniau nenacaauru rai, inara Acaiha bataneu nenaá Coriintoo neiniquichene, inae taolu ajaanaa situsina bana caje coauneein inae nitohaneein leeochoauru cana nejeraauru coroatajanequichelu jatoroaain neeinne beebejeen acaauru rai. Nii ainate caohacha ichaa leeochoauru coroatajaniha ichaquichene coaraain, neleruhin amurijiriin acaauru netonai ichana corajeein, inae jatoroaain neeure, acaauru netonai ichacuruhane coina. ³Nii coaranu quene caa cana nejeraauru letoaaun inara rai beranu que, letona jatoroaain neeichene coina. ⁴Nabana inae uhanune bana, canu aina

uuruha Masedoniau nenacaauru tabaaaurunijine, acaauru aina uhin jaiti ichaenee-ichene jana inara rene turuhacaanune coataa. Nitohaneein ichaquichene esenetaain leeochoaauru rai beebejihanune saijieein, jaiti ichaeneeichene jana turuhacaanunete laen jataain canacaanu rai necoejena tiha airiquicheein. Chaen techu, inara raa-jenihane inara rai nocojena tiha airiquicheein. ⁵ Nitohanihane coataanejian, jauri-aanejeein ichoaichaniha uhin inara coaraa uruha nii cana nejeraaurune jerichaaunne jaun, acaauru rai aitoon inara coaraa uuruhane coina. Jaiti nii aitocoichelune tocohaneein taojiaaichene nainaeneeichene, inara coroatajanecuruha taojiana quene coina. Nitohaneein inae jatoroain taojiaain neeiche jana, inara rene turuhacaanunete laen, esinae rauhijiriin chunaelanaala tenaa jereein teeichene coaratiha leeochoaauru amuritoheriin teriquicheein.

⁶ “Chunocoha coroatajajeein temule jaerate, coroatajajeein taicheein. Jana arajiin temuerate arajiin taicheein,” naain niha erenaane que coaucuche. ⁷ Aihana jaun le cachaaurute naine suujua cuhane coacuhin tenaa jerihane jeeonijihanaain tihane caohachae. Nainihei chunocoha tenaa jerenihane, tihane coina conujiha chunine. ⁸ Itolere quete inara coroatajanereein Cana Coaunera, itolere bana latequichene rijjijieein inaraacha latei siriin neeiche cauteeinne, nii caute que leeochoaauru coroatajaniha acaauru rai teein, naaonjoain caohacha ichajeein ichaohichene coina. ⁹ Cana Coaunera Quiricha cuhane:

“Cairicheinejeein ichaonacaauru cachaauru raite,

chunaelanaala
acaauruhacha latei te.

Acate

chabana satonoelanaala

itolere bana

caohacha nejesina ichareein,”

naain laenanohineein ne. ¹⁰ Cana Coaunera temule jaera coina rai nucuhe teraneein lenonene maajeein teranihane jaun, nii rijjijieein Aca inara rai arajiin nucuhe tereein arajiin temuhin arajiin taojiaain neeichene, latejiojiriin nenacaauru coroatajaniha teeichene coina. ¹¹ Nii ainate itolere siriin, cha latelanaala raotojoein neein, jelai amuritoheriin leeochoaauru rai tenaa naineriquicheein.

Nii canacaanu aina, inaraacha letoaaenu inaraacha taojiai corenihate, Cana Coaunera coroaecurureein leeochoaauru cana nejeraauru. ¹² Coatiha acaauru rai lanaane jauncha, nii acaauru rai inaraacha taojiai amarihacaanuhin, nechu Cana Coaunera coroaecuruha inara corenihane coinane amarichaanuhi. ¹³ Jesocurisito aina cuaain, enachasine ichaonaa que ichaohichene coaratihate nii inaraacha sirii taojiaain letoaaiche. Nii te coaraain Cana Coaunera coroaecurureein. ¹⁴ Nii ichoae tacaain techu, jataain inara belaaain, inara rai Cana Coaunera bajaaurureein, inara belaitoha Cana Coaunerane coaratiha ichaquichene coreniha.

¹⁵ Narihara Cana Coaunera, nitohanei ichana nainichaachene jaanu tihane coreniha. Nihei que tonaain erenaanajaanu.

10

Afosotoroneein cocoinanohinihane coaratenaajeriha Faborone.

¹ Canuna Faboroneein inara belaiha Jesocurisitone rijjijieein inara belaaichaaunne jaun inara rai aitoreeuni. “Inara caje coriaae nihanunejene, enaacha inara rai tonaain ereeun,” naauruhane coitucuhanune jaun. ² Nii jaunna inara rai aitoon, nii joaereein cacha rijjijieein, cha ichaa canacaanu beracuru aina, nii rucujueein neeichene jana, inara rene turunaa jerichaaunne jaun. Inae niritocuruhane rucuhecaun acaauru ainane coina jatoroain urichaaunni. ³ Esinae rauhijiriina niqiu cachanichaanu, nena

niha chatohanei rucuhenacaine, aihuruha Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein rucujuenihacaanu. ⁴ Coatiha niha chatohanaine caa chauratane que nenea que biji achunequiin neein rucuhehaacaanu. Nii canacaanu biji achunete Cana Coauneraacha ichana nainei caje unaaneein, itolere que laraajiin nenea jerenacaauru amuritiin itajenaa naineraneein nenea ne. ⁵ Nitohaneeine canacaanu que ereein, Cana Coaunera coitucuuruha cachaaurune coina beebejihacaanune caohateraauru itajerichaanuhin. Itolere cachaauruhacha coacune Jesocurisito rai teein nihacaanu, leinjiin Acaacha tonoraain neuruha cachaaurune coina. ⁶ Nii jaunne esinae rauhijiriin, canacaanuhacha beebejei esenetaain tonaraain neeichene, nii tonoranajerelanaala nenacaauru casetecarichaanuhin.

⁷ Inarate itolere bana inaraacha coarai cacha esenetaquiche, itolereneein coitucueralanaala. Aihana jaun chunocoha Jesocurisitohacha jerei icharate, canacaanu netonai Jesocurisitohacha jerei ichacaaunne coaraain coitucureein. ⁸ Caa cocoinanohi nichaaunne rerohin canu ere tonoraachene coina inara counujichaaunne que coatiha coejinaaun. Cana Coaunera, canacaanu cocoinaain nihalu inara que Acanihane coitucueratihacaanune, nere tonoraain neeichene coinana jaun. Coatiha inara itajihacaanune coina, canacaanu cocoinaain niheilulu Cana Coaunera. ⁹ Niheichu caa quiricha cuhane cuaain inara casataa aitohaaun. ¹⁰ Inara aina nenacaauru tabaaurute: “Nechu quiricha cuhaneecha cuaainjene mijiaaneein inara rai aitoon. Nete laen inae inara aina nihanune, inara rai tonaain mijiaaneein erenereuni. Coatihaje cacha rai irihanune tonijiaain cacha rai erenaa nainichaaunne coalanaala,” naaure. ¹¹ Nena laen mijiaaneein erenaa nainenihacaanune saijieein, coriaae caje quiricha cuhane cuaain mijiaaneein aitocaaunne rijijieein, inae inara rene turuhacaanune bana icharichaanuhine coitucuha nii aistine jerichaanu.

¹² Coatiha nii raajenihane necohasitaain nenacaauru rijijieein nenea jerihacaanu. Nete laen acaauru cha coitucuurenihane jaun, leeochoauru amurijiriin niha no-coetiin raajenihane necohasitaare. ¹³ Canacaanu laen coatiha canacaanuhacha ichana nainei rerohin necohasitanaa nainihaacaanu. Nii rijijieein chu Cana Coaunera cachaauru relaacaanune jaaunru cojunacateraneein nihane jaun, nii canacaanu rai cojunacatihane jaan rerohin turunaa nainihacaanu. Nii jaunte Aca canacaanu turuaelu Coriintoo neiniquichene rene tiaaojoaain. ¹⁴ Aihana jaun coatiha nii canacaanu rai cojunaca rerohin turuhaacaanu. Chabana inara rene turuenihacaanune saijieein, ena turuhacaanune jana nihanena laen, canacaanu rai cojunaca rerohitiin tururichaanu. Canacaanune jaiti inara rene turueniha chunine jana, ichoaichaniha inara rene turuhin, Ichaonaa Enachasine teraniha Jesocurisitone beebejihacaanulu inara rai. ¹⁵ Coatiha chabana turuenihacaanune jaan turuhin, chuni amihaneero ruluhin neroraneein nihaacaanu. Nitohaneein canacaanu turunajanihei cunaa coacuelanaalane, inara ainaacha neein Cana Coaunera icharatenojoin amihanenaa ichajerichaanuhi. Aiha leinjiin Acaacha esenetaain ichaohin, ichacaaunne jerequichenene airichaanuhin. ¹⁶ Chaen nechu, nii neeichene jaan jelai caje coriaae cuhin, osa caje nichotena nainecururichaaaine beebejena jerichaanu leeochoauru rai. Nene laen, inae cachaauru relauruha leeochoaurune jaaun turunaa jerenihacaanu. Nabana leeochoauru amihaneero ruluhin necohasitanaa tocohanihacaanune coataa.

¹⁷ Chunocoha raajenihane necoasitanaajerihane, Cana Coaunera coasitaainne. ¹⁸ Cana Coaunera coitucueraneei rai cachaneein nenea cachate, Cana Coauneraacha ichanohicha coasitaain ichoae, chabana raajenihane necohasitanaa coacuelanaala.

11

Afosotoneein niha nocoetonacaauru que ereereeca Faborone.

¹ Bajiaanachuhinti cha coitucuhi jaelorohe rijitoein inara rai ereerecaanne rautaan aonaneiche. Atiin aonacuchene inara rai aitete coitucuhiche. ² Jataain leeochoaauru esenetaain acaauruhacha ere tonoraain, Jesocurisito esenetaichene jianequichene jaun rautaeniha Cana Coaunerane jaan quene inara rai aitoon. Canune rai lanaacha ere tonoraain neeuruha enecurune rijijiein, leinjiin Jesocurisitohacha ere tonoraain neeichene coina, rai inara tein inara que coitucuerateeunlu. Nii jaunna leinjiin Acaacha ere tonoraain queecha coaauquiche leeochoaneein inara suujua cuaelanaalane coina aitoon. ³ Nena laen Eba coritaalu acanone rijijiein inara coritaeranihane esenetaichene coasihun. Nabana Jesocurisitohacha que coacuhin neeichene jianein, leeochoa que coaauquichene coataa. ⁴ Inarate inara relaacaanune jaan nihei que, nechuhine neeichene coina, rai inara rai ereeuruhane rautatiin neeichene jaun, Cana Coaunera Suujue inae inaraacha esenetailunihei esenetaain, osa caje ichotenojoineriquicheeine jaan, inaraacha esenetailunihei esenetaaiche. ⁵ Coatiha nii inaraacha esenetacuri, afosotonichaanune amurijiriin niha nocoetonacaauru fautaain nena jerinaaun. ⁶ Cacha rai irihanune que nelatinaaun niqui, nena laen esinae rauhijiriin coitucuhine banejelanaala. Niite raotoein coitucuhiche inara, satiin canacaanu ichanaa coaranein neeichene jaun.

⁷ Inara rai baaso ichaana, inara caje core bajaalanaala inara fautaeriinein nena rijijiein neein inara relaanlu ichoteratenojoein nerichaacheeine que, canu amurijiriin neeichene jerenacaan. ⁸ Nitohaneine inara caje chelai bajanaa coacuelanaala, leeochoaauru Jesocurisito ranojoein nenacaauru coriqui ruluera tocuhanein raanlu, inara coroatajanena nainichaaune coina, canu rai teeuruhane rijitoein raanune jaun. ⁹ Coatihachu inara aina nihanune bana, inara caje cha latein cha bajaain nerejetohaanlu. Masedoniau caje uhin turunacaauru cana nejeraauruhachate canu rai canuhacha latei terejetocurelu. Aihana jaun coatiha inara caje cha bajarejetohaanlu. Nirijieine itolere bana nereeunni. ¹⁰ Nitohaneine satiin Acaiha batane sacutaain turuhanune jaanru nainein neeunlu, esinae rauhijiriin Jesocurisito coitucuhine rijijiein naitoonjoan tonoraain nihanune jaun. Nerinaain canu caje nii ruluera. ¹¹ Coatiha inara cotaiha aitohaan. Jataain inara belaichaaune jaunne aitoon. Cana Coaunerate jataain inara belaichaaunne coitucue. ¹² Nena laen inara aina inae canuhacha ichailu ichajeein sacureeunni, nabana nii canacaanu rijijiein raotoein nena coaauca nocoenacaauru rausiaecaaunne coataa. ¹³ Acaaurute nechuhine casejonein, Jesocurisito letono afosotoniha nocoetocure. Nete esinae acaneein aitocurene. ¹⁴⁻¹⁵ Coatiha enaacha nihei nitohanei. Moconajaera netonai, Cana Coaunera cononiha nocoetiin tocuhanein nedaane jaunte, rai letonocuru netonai rijijiein neeuruhane jaun, cacha caohacha rijijiein inanacaare. Nete, caohacha ichacurenihane jaun, ecu tihane bana casetecain itajenojoiniha cuururein moconajaera aina jiniiquiin.

Jesocurisito letono afosoto nihane jaun necairichaa Faborone.

¹⁶ Nacoauneeine coitucuhichene coina inara rai aitoreeunni. Jiaonriha cha coitucuenihanune jaun leinjiin jaelorohe rijijiein iriha canu biha chunine. Atiin canu aonacuchene inara rai aasaeriin necoasitaete aonaquiche. ¹⁷ Coatiha jeriha Cana Curuanaane jaun nii necoasitarihaauni. Nechu cha coitucuhi rijijiein ereerecaanne jaunne aitoreeunni. ¹⁸ Coaracuchenachuinti, Suujua caje rocohin niicha ichai coasitaauruha nii leeochoaurune, nii rijijieinechuhine canuhetonai necohasitareeunni. ¹⁹ Inarate niqui itolere coitucuhiche. Nete cha coitucuelanaala nenacaauru cachaauru inara relauruhane, acaauru aonain acaauru rautatiin neeiche. ²⁰ Nitohaneichene jaun te inara basijiauhin, inara coritaain, inara que jaolequiin, inara meri faoracaain, naaonjoauruhane niha natiin acaauru abaantaain neeiche. ²¹ Jataaine coejeun, nelatihei rijijiein nii aihuruhane tocuhanein nenaanainenihacaanune jaun. Nena laen, necoasitanaa coaacuruha nii leeochoaurune canuhetonai necohasitareeunni.

Cha coitucuhi rijijieeine ena caa ereerejeeun. ²² “Canacaanune Ebereeo nichaanu” naauruhane, canuhetonaine Ebereeo neeun. Jana, “Canacaanune Isaraelita nichaanu” naauruhane, canuhetonaine Isaraelita neeun. Jana, “Canacaanune Abaraaun nefoeratenichaanu” naauruhane, canuhetonaine Abaraaun nefoerateneeun. ²³ Jana, “Canacaanune Jesocurisito letononeein nihacaanu,” naauruhane, canune jataain acaauru amuritoheriin acaneein neeun. Cha coitucuhi rijijieein aitocoaanne nihanatiine, esinae rauhijiriin aitoon. Canune acaauru amurijiriin amihaneein araaisaain caresero cuhane enoanojoneein, acaauru amurijiriin mainajeriin bisinojoneein, araai saain onaa caje nichoteein, naajoaain neeun. ²⁴ Saoqui sai cuhanete, nichatachoonca isocoon tacanei bisicha que canu casetecaure Jorioocuru. ²⁵ Nii rijijieein techu nichata sai cuhane enuha que canu faojaain, lesajei que ajeri que canu bodoosihure. Nichata saicuhanetechu naluha cuhanune jaan botena jaun ohanune rai neeunlu. Nii jaunna lesajei que cucuana cataaun, lejiichoo lejanotiineein neeunlu. ²⁶ Araai saain nucuhe cuhane amuhanune jaaurune necairichanaa coaraaun. Tabaauru que canu basijiaauruha asijiautoorune que, chatohaneein canu teeuruha canu araachuru Jorioocurune que, nejelau cachaauru nihanatiin chatohaneein canu teeuruhane que, naaonjoaainunri que casihun. Jerichanejeeinechu, neseuru nihanune jaauru, bero cuhane, cucuhana cuhane, naaonjoainunru nihanune jaauru, necairichanaa coaraain neeun. Nii rijijieeinechu, necairichanaa coaraain neeun, nii Jesocurisito coreniha cana nejera niha nocoetonacaauru cataaun nihanune. ²⁷ Chaenechu mainajeriin amihaneein necairichanaa coaraaun. Tabaauru que sinilanaala, tabaauru que mijitena aina cocoirena abaantaain, naaonjoaain. Araai saain tabaauru que lenoni-naaun. Jelarona caaunne taba que necairichaaun neniha canu cajionene jaun.

²⁸ Nitohaneein itolere que necairichaanune saijieeine, jeelai amuritoheriin satiin Jesocurisito ranojoneein nenacaauru iclesiacuru que coacuun. ²⁹ Nii jaunna chunocoha cunaitihane inaderaaun coreniha. Jana chunocoha suujuateeuruha baasoneein suujua coaraane coinanete, jataain canu baijiae. ³⁰ Canu necoasitaanunena nelatenihanune nainejeein canuhacha ichai que necoasitareeuni. ³¹ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera itolereneein coroaenojoneein nenaate, esinae rauhijiriin nohanelanaala aitocoaanne coitucue.

³² Damasoco nihanulune banate, *rey* Aretasi rai coberenadoroneein nena rai coardiaauru letoaelu, nii nese rai rijia bacuujuuuru nainein neein canu cojoaain canu mucuuruhane coina niqui. ³³ Nete nii coitucuriin, omari seeonjoa cuhane canu teein, nii nese rai rijia bujuau, acuujuu laojoiri ucuun nena cuhane cuuain canu faauruhane jaun acaauru caje nichoteeunlu.

12

Notajaain que necoitucueratiha Jesocurisitone beebijiha Faborone.

¹ Nihei chaelai que rai cainera, raajenhane necohasitaain niha cachane. Nena laen canu, canu notajaain canu que niicha ichai coitucueratiha Cana Curuaanaane bereeunni inara rai. Aihana jaun coatiha canu raajenhane necohasitaa aitorihaauni. ² Inae lechoonca jena jaanacaa Jesocurisito esenetaeranichaaunne dede nichata burihu amanojoinichaaunlune. Nechaainti canu jaberoconein amanojone nihanulune canu suujueneein amanojoin nichaaunlu. Coatiha coitucuhaaun, Cana Coauneraachate coitucuuue. ³⁻⁴ Nena laen esinae rauhijiriin dedeeu amanojoneein, ecu chabana aohanraai erenaa aonaaunlu. Nechaainti canu jaberoconein netiin aonaenihanulune, canu suujueneein netiin aonacaaunlu, Cana Coauneraachate coitucuuue. Nihei chuni cacha que chabana aohanratenojoneein nihei nii canuhacha aonai erenaa. ⁵ Chunocoha nitohaneein nihanena naineen coasitaanune. Nene laen caraajenhane niritiin necohasitaanaa naineneeun. ⁶ Coatiha esinae niqui, necohasitaanune

nohaniha aitorihaaun, esinae rauhijiriine casajenelanaala aitoreeun. Nena aitona jereneeun, nabana ainihanune saijieein nechu canu esenetaera coina aitoha canu beeuruha cachaaaurune coataa. ⁷ Nitohaneein canu notajaain niha Cana Coaunerane aina cuaain nabana canuneein nihanune rerohin necohasitaanune coataate, leinjiin moconajaera tenojoi cunai tocohaneein, oja que foconojoi rijitocojoaain canu jaberoco cunaitaerate Cana Coaunera. ⁸ Nii jaunne niqui, canu jaberoco caje nii cunaitaera jaohane coina nichata saain Cana Coaunera rai aitoon. ⁹ Nete, “Nelatelanaala nenacaauru aina cuaain canuhacha ichana nainei coaratihanune coina ichacaaune jaunte aaicha. Jataain, ii belaitohanune jereeine jaunte nii aaicha,” naain canu tonorae Cana Coaunera. Nii jaunne, canu rai niritoha Cana Coaunerane jaun, jataain rachoojoein neeun, chaque nelatenihanune saijieein canu aina cuaain niicha ichana nainei ichaa Jesocurisitone coina. ¹⁰ Nii jaunna nelatenihanune que ereein, latijiojoiiriin, arinojoein, Jesocurisito coreniha necairichaaain, naaonjoaain nihanune saijieein jataain rachoojoein ichaaon. Nitohaneeine, itolere que nelatihei rijijieein nihanune saijieein, jataain itolere que laraajiin neeun.

Coriintoo Jesocurisito ranojoein necaauru iclesiacuru que jataain coaauca Faborone.

¹¹ Inara canu rai lerateeichene jaune, cha coitucuhi jaelorohe rijijieein inara rai ereerejeeun. Inara, canu coreniha erenaa nainequichene saijieein, acaauru fautaain nelatenihanu que, inara rai ereeuruha nii Jesocurisito letono afosoto niha nocoetonacaaurune jana, acaauru rijijitoein acaauru esenetaain acaauru ere tonoraquichene jaunna aitoon. Coatiha nii canu amurijiiriin nena jeriha nocoein ereeuruhane que tonajihaaun. ¹² Nena laen canu Jesocurisito letono esine nichaaune jaun, inara abantaain itolere cojoelanaacojoai ichaaain inara notajaain neeunlu. Nii cajete esinae rauhijiriin canu afosoto esine nichaaunne coitucuhiche. ¹³ Inara rai cotainacai que irihanune, canu que inara suujua acatecuhe. Jerihane leeochoaauru Jesocurisito ranojoein nenacaauru iclesiacuru caje, canuhacha latei bajarejetocooaunlune rijijieein, inara caje canuhacha latei bajaenihanune jaaunne jerihane, inara rai baaso ichaaunlu.

¹⁴ Inae jatoroaain nihanu, nacoauneein inara coaraa uhanune coina. Quete nichata sareein inara rene turuhanune. Nenechu inara caje canuhacha latei bajaanune coina ainereeunni. Coatiha inaraacha sirii latichaaune jaun coina airinaauni. Inara caohachanu que inara coroatajanichaaune coinane inara rene turuha ureeunni. Rai bereecuru caje cha lateein nelanaalate, rai bereecuru rai acaauruhacha latei teein ne acaauru inaca. Nii rijijieeinechu canuhetonai inara inaca rijijieein nihanune jaun, inara rai nelatichaaune coina neeun. ¹⁵ Nii jaunne, acaihaniji canuhacha ichana nainei ichareeunni inara caohachanu que. Canu jaberoco nihanatiine inara coreniha tereeunni. Nete, nitohaneein inara caohachanu ichaaain, jataain inara belaaain inara coroatajanena jereein nihanune saijieein, canu que nererojoecaain, canu coointeein, naaonjoaain neeiche.

¹⁶ Coatiha niqui inara rai chatohanei ichaaain nihaaunlu. Nete inara tabaauru: “Acaauru coritaainjena baasoneein osa que acaauru ichao saruerateen,” naaure. ¹⁷ Niheichu coatiha nii cachaaauru canuhacha letoauri que, inara coritaeratihaaunlu. ¹⁸ Canu jerichaaune jaunna, nii coroatajai cana nejeraauru aina Tito letoaunlu, inara coaraa uhanne coina. Chaen techu inara raotojoein Tito aina ita rijijieein ita suujua que suujuaain, inara coroatajanichaanulune coitucuhiche. Nii jaun chasiina inara coritare Tito.

¹⁹ Jerihanete: “Canacaanu que inara suujua acatequichene coinajecha inara rai aitocaaunu,” naaiche. Nete aine. Nitohanei coacuelanaalane Cana Coaunera notaracaae, cojoerihu Jesocurisito letononeein nihacaanune jaun, coitucuhichene coina aitocaaunu. Satiin caa inara rai canacaanu aitoonjoate, jelai amuritheriin Cana

Coaunera coituhin ichaohichene coinanera canejeraauru. ²⁰ Inara coaraa uhanune bana, baasoneein neeichene jana inara eruhanune rautaenihanune, inara netonai rautaeneeichene coataane aitoon. Nii jauna ita suujua rijijieein coacuelanaala, ita que necoelaain, ita cotaairiin, inara rainuhacha que coacuhin, leeochoaauru cairichaa nohaneein, ita que ereein, necohasitaain, ita caje neleruhin, naaonjoaain neeichene jana, inara rene turuhanune que necoatoon. ²¹ Chaen nechu nacoauneein inara rene turuha uhanune jana, inae Jesocurisito esenetaeraneein neeichene saijieein, chabana nitohanei osa que nesaruna naineniha cachane saijieein, inara amute quicha aina osa que nesaruhuin neeichene Cana Coaunera notaracae inara que necoejeein chanaree-
unni.

13

Acaauru suujuateein necoiha Faborone.

¹ Nii inara coaraa urichaaunine quete, inae nichata sareein inara rene tururichaaunine. Aihane jaun nii caitono tocohaneein niha chatohanei rucuhenacaine, nihanete ne coroatajaain nichatajaain, naaonjoaain baaso ichaane coarain beranu. ² Nii jauriaa osa que nesarunacaauru rai, satiin inara rai, naaonjoaain raine caa coriaae caje coauneein aitoreeunni. Nii inara coaraa uhanune coroata sacuhane, caraajenhane inara rai aitocooaunlune rijijieein, inae nacoauneein inara coaraa uhanune bana, niha chatohanei ichara inara janane inae laen nii baaso ichara que canu suujua acaterinaauni, ³ Jesocurisito letononeein aihanune esenetaeneeichene jaun. Coatiha chaque nelatenihane jaun, inara aina niicha ichanenu ichaai Jesocurisito. Acate inara que itolere que laraajihane coaratena naine. ⁴ Esinae techuhisi cairichei ichara rijijieein coroso que teein atinaaurelu niqui. Nete niicha ichana nainei ichaain ichatihalu Cana Coaunerana jaun enanetojoein ichoae. Nii rijijieein nechu, canacaanu netonai nelatihei rijijieein nihacaanune saijieein, niicha ichana nainei ichaa Cana Coaunerane aina, aina jiniiquiin ichaohin laraajiin nerichaanuhin inara coroatajanichaaunne coina.

⁵ Aihana jaun inara raajenhane inara suujua cuhane Jesocurisito esenetaeraneein neeichene jaun, esinae rauhijiriin baaso ichaeneeichene coaracuche. Tana inara aina niha Jesocurisitone coitucuhichene. Nii jaun coujunojoinequichene rijitoejeein inae baaso ichaquichene coitucuriquichene. ⁶ Nena laen canacaanu jerichanejeein nii leeochangeein coacuelanaala nihacaanune coaraain coitucuhichene jerichaanu. ⁷ Nii jaunna Cana Coaunera bajaacaanu inara coreniha. Nabana nenacaan baaso chaain neeichene coataa. Coatiha canacaanu baaso ichacaanuna jaun nihei. Nechu inara caohachanu ichaquichene jerichaanuna jaunna canacaanu baaso ichara rijijieein aitocooaanu. ⁸ Nitohaneeine nihacaanu, canacaanuhacha esenetai que jaoleconaa nainenihacaanune jaun. Acaihaniji nii canacaanuhacha esenetai rai caohachanuhachane ichana jerichaanu. ⁹ Nii jaunna nelatihei rijijieein nihacaanune que rachoojoein nihacaanu. Nii aina nelararajiaain Aca jerihane rijijieein, baaso ichaelanaala neeichene coinana, inara rai Cana Coaunera bajaabajajeein nerichaanuhi. ¹⁰ Nitohanihana jaunna inara coaraa uhane ajiniha caa inara rai beein laenaan. Nabana Jesocurisito cocoainanohineein nihanune coarateein, jataain mijiainein inara rai aitocooaunne coataa. Coatiha inara itajihanune coina, cocoainanohineein nihaaunlu, raujiaain esinae coujuriu Cana Coaunera cachaneein neein, itolere bana jelai amuritoeriin coitucuhajeein ichaohichene coina, inara coroatajanichaaunne coinane cocoainanohineeun.

¹¹ Inae satononejeeine jianichaaunne coina caa aitoreeunicha canejeraauru. Jataaina jiniiquiin raotojoein ichaohin, inara ichao rucujueein baaso ichana coacuelanaala ichaohichene jereeun. Esinae rauhijiriin corajeein, raotojoein ita suujua rijijieein coacuhin ichaaoche. Raotojoein ichaohacachene coina cana belaitora Cana Coaunerate inara coroatajanereein. ¹² Coujuriu Cana Coaunera cachanein, jelai

amuritoheriin ita belain ita rai ereein neeuche. ¹³ Satiin Jesocurisito coreniha cana nejeraneein nenacaaurute inara coaacure. ¹⁴ Cana Curuaanaa Jesocurisito, inara rausiaemiin cana belaicha Cana Coanera aina. Cana Coanera Suujue itolere bana inara aina neeine raotojoein neeichene coina.

Galasia batane nenacaauru rai Faborohacha letoai

“Inara coaaucaun,” naa Faboro.

¹ Canuna Faboroneeun. Coatiha, cachaauru canu cocoaain canu letoaain nihei. Jesocurisito aina rai Inaca Cana Coaunera- nii ohane caje ichateralute canu cocoaain caletoaain nelu. ² Cau canu aina nenacaauru- canejeraauru aina jiniiquiin neeinna, satiin Galasia batane que Jesocurisito ranojoneein neiniquichene rai caa quiricha laenaun. ³ Cana Inaca Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito, naaonjoainuri aina jiniiquiin raotojoein neeichene jaanu teuruhine inara rai. ⁴ Nii Jesocurisitote cana osa coreniha ohelu, cau chauratane que itolere curuaanaaneein niha moconajaerane jaun aina jiniiquiin caseteco coaracaachene rai nenea caje, aina cuaain cana ichoterati-hane coina, nitohaneein jeriha Cana Coaunerane jaun. ⁵ Nii coreniha Cana Coaunera coroaecuruhine itolere bana. Nitohanemiin.

“Coatiha nihei nii baiha cana ichoterateraanu,” naa Faboro

⁶ Jataaine inara cojoelatoon, inara belaiha rai Calaohi Jesocurisitone coreniha inara raain nihalu Cana Coaunerane saijieein, nii niicha tei erenaa que jaolequiin leecha cana ichoteranihei erenaa sacuhichene jaun. ⁷ Nete nene leecha cana ichoteraanu erenaa. Inara laurijiracuru tabaaurute, inara rohecaain, nii inara ichoteraneein niha Jesocurisitone que erenaa corenaa jerecure. ⁸ Nete laen, inae nii inara relaacaanune jaan corenaa coacuhin leechaneein nenea erenaa que inara relaera nihane casetecareein Cana Coaunera. Canu leecha erenaa que inara relaane nihanatiinte canu casetecareein Cana Coaunera. Leinjiin anjera dede caje fauhin, leecha erenaa que inara relaane nihanatiinte casetecareein Cana Coaunera. ⁹ Jerichanetojoeine nacoauneein caa aitoreeunni. Chunocoha inae nii jauriaanejeein nenea erenaa inara relaacaanune jaan coreein leechaneein inara relaerate casetecareein Cana Coaunera. ¹⁰ Coatiha baaso ichaenihanune caohacha ichacaanne coaracuruha cachaaurune jerenacaun aitoaun. Cana Coaunera baaso ichaenihanune caohacha ichacaanne coitucureein. Jana jerecuruha cachaaurune rijijieein jerichaanune coatiha esinae rauhijiriin Jesocurisito letononeein nerihaaun.

Jesocurisito letono Afosoto niha nunuhetihane biha Faboro.

¹¹ Aonacuche canejeraaurune caa que inara rai aitete coitucuhiche. Coatiha cacha su-ujua caje unaa nihei nii osa caje cana ichoterateraanu erenaa- caa inara rai canuhacha beebejei. ¹² Niheichu, leinjiin cacha nii que canu relaain niheil. Leinjiin Jesocurisito-hachate canu que nii coitucueratein nelu.

¹³ Nii coitucuhichene rijijieeine, canuhetonai jaiti Jorionichaanune ichao que ichaohanune bana Cana Coaunera rai Jesocurisito ranojoneein nenacaauru- iclesiacuru laurichuru que nejerateein, acauru rohecaain acauru itajenaa jereeunlu. ¹⁴ Nii Jorionichaanune ichao que jaiti ichaohanune banane, jataain leechaauru canu araachuru, canu rijiu nenacaauru amurijiriin canacaanu foerateracuru ichao rijijieein ichaohin, nii canacaanu ichao corera caohateein beraain nerejetoonlu. ¹⁵ Nete, inae catohaneein rai letononeein nihanune coina- jaiti nejanoenihanune jana canu janijiin canu raain nelu Cana Coaunera, jataain canu belaitohane jaun. ¹⁶ Nii jaunte, inae nitohaneein jerihalune jaan que inae tihane jaun, canu que rai Calaohi coitucuerate, coreniha osa caje nichoteeururichaan cachaaurune beebejihanu Jorioniheichuru raine coina. Coatiha nii chuni aina ereein aihaaunlu. ¹⁷ Coatihachu, Jerosaleeun nii

canu ajiniha Jesocurisito letono afosoto neein nenacaauru coaraain acaauru rai irihanune coina cuhaaunlu. Nitohanena coacuelanaalane jauriaanejeein Arabia batane cuhin- nii baiha Damasocoo cauha uunlu.

¹⁸ Nii baiha nichata jaanacaain catiaainne Jerosaleeun cuunlu, ecu Fedoro coaraain coitucuhanune coina. Ecuna aina neeunlu lechoonca saogui janohin. ¹⁹ Nena laen, leeochoaauru afosotooru coaraeneeunlu, acaihaniji cana Curuaanaa Jesocurisito ocoala Saantiaaochane coaraaunlu. Ecu, niheilu nii baiha chuni. ²⁰ Cana Coaunera notara-caaene esinae rauhijiriin nohanelanaala aitiin caa laenaun inara rai.

²¹ Nii baihane Siria, Silisia, naaonjoaiunru batanecuru cuunlu. ²² Nete, jaiti raajeni-hane canu coitucuuirenelu Jodea nenacaauru- Jesocurisito ranojoneein nenacaauru iclesiacuru. ²³⁻²⁴ Raujiaainchate: “Taolu jauriaa cana que nejerateein cana rerohecaain cana itajenaa jerera jetaote, inae enene amuhemujueein caa canacha esenetai erenaa que cachaauru relae,” naain canu benaa coitucuhin, canu coreniha Cana Coaunera coroaecurelu.

2

Afosoto niha Faborone esenetaauruha leeochoaauru afosotoorune

¹ Lechoonca jena jaanacaain nii baiha catiaainne, nacoaauneein Jerosaleeun cuha-caanulu Berenabeen aina. Chaen nechu canu jiniichaain Tito netonai amaaunlu.

² Nitohaneein cuhanune jeriha Cana Coaunerane jaunne ucuaae cuunlu. Inae turuhinne, ecu nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru coaraneein nenacaauru aina nejesinajeein ita taojiaain, “Naaonjoaainne Jorioniheichuru rai ichoteratenojoinichaachene que erenaa beebejeeun,” naai beeeun acaauru rai, nabana joaereein cachaauru relaa canu beein baasoneein caetena coaacuruhane coataa. ³ Nete, ecu niha canu aina Tito- Curiecocuru caje nenaaniane saijieein, jaberoco macohi cari saeratihane coina aitocurene saain nii ecu canu aonajeeureraauru. ⁴ Nii janate, nechu joaenreein acaneein nelanaala Jesocurisito coreniha cana nejeraauru niha nocoetonacaaurucanacaanu que nasiin turuure nechu esinae rauhijiriin- Moisesa rai Cana Coauneraaacha tei rauhi tonoraelanaala Jesocurisito aitoonjoaacha tonoraacaanune coaracuruhane coina. ⁵ Nena nii aansijiiniji acaauru ere tonorana jerenihacaanu, nabana inae inara relaacaanune saijieein nii inara relaacaanune jaan jianein acaauru esenetaaichene jerenihacaanune jaun.

⁶ Nii iclesianein nenacaauru curuaanaa neein coitucunojoneein nenacaauru, coatihaiha nii canuhacha beebejei baiha cuain cha beeuruhi. Nete leeochoaauru curuaanaa neeuruhane niha natiin, canu curuaanaa neeurene, namute cacha rai chanein niha cachane niha natiin leeocheanein coaraeniha Cana Coaunerane jaun. ⁷ Nitohanein canu relanaa coacuelanaalate, Cana Coaunera, Jorioocuru rene cuhin acaauru relaa Fedorone coina letoaalune rijjiejiein, Aca, Jorioniheichuru rene cuhin, acaauru netonai osa caje ichoteratenojoneein neeururichaaaine beebejihanune coina canu letoaane que inae nainacure. ⁸ Nitohaneinte, nii jeelai Cana Coaunera, afosoto neein Fedoro cocoinaain Jorioocuru rene letoaera- afosoto neein canu netonai cocoinaain canu letoaelu Jorioniheichuru rene.

⁹ Nii jaunte, nitohanein inae Cana Coaunera, nii canu rai amihanenaa tihane esenetaauruhane jaun, acaauru amihaneeo que acaauru coroatajanera neein Berenabeen aina canacaanu raauruhane coaratiha, satiin notaracae canacaanu belaa raotojoein canacaanu raure, nii ecu nenacaauru rai jataain leeochoaauru amurijiriin nelateineein acaauru coaranein nenacaauru, Saantiaao, Fedoro, Joaan, naaonjoainuri. Nitohanein canacaanu raainte, Jorioocuru aina neein acaauru relaauruhane tonohanau canacaanu netonai Jorioniheichuru rene cuhin acaauru relaacaanune jerecure. ¹⁰ Raujiaainchate laen inae jauriaalu caje coaauneein coaaucaanlune rijjiejiein,

cairicheihuru coacuhin acaauru coroatajanichaanu chaelai quene coina canacaanu rai aitocurelu.

Antioquihau Fedoro suujuatiha Faboro ne

¹¹ Nena laen, Antioquihau nihanune jana canu rene turuha uha Fedorone bana, rai nacatiha neein aitoonlu raujiaain baaso neein ichaane jaun, ¹² jauriaanejeein Jorioniheichuru aina lenoneein naaonjoaane saijieein inae ecu tururuha Saantiaao laurichuru- Jorioneein nenacaaurune jana inae nii Jorioniheichuru caje nelerue Fedoro, nii ena turunaa jaberoco cari macohi molorera coasihane jaun. ¹³ Nii jaunte nitohaneein baasoneein ichaa Fedorone rijijieein ichacure leeochoaauru Jesocurisito esenetaeraauru Jorioocuru, Berenabeen netonaine maajeein. ¹⁴ Nii jaunne, nitohaneein esinae rauhijiriin naaonjoaain osa caje ichoteratenojieein nerichaacheeinne que cana relaalu Jesocurisitone rijijieein ichacurenihane coaracaanne jaun, satiin ecu Jesocurisito esenetaeraneein nenacaauru acatiha nii Fedoro teteriin: “Chanuna jataain baaso ichaa Jorioniheichuru rohecaain, Jorioneein nihacachene ichao rijijieein ichaoruhane coina. Ii Jorioneein, inae acaauru ichao rijijieein jauriaa ichaohilune saijieein,” naain rai aitoonlu.

Esenetaauruhane corenihachate Jorioniheichuru aina jiniiquii osa caje nichoteeureein Jorioocuru

¹⁵ Canate cana foerateracuru caje coauneein Jorioneein nihacache. Coatiha leeochoaauru cachaauru, nechua Cana Coaunera coitucuelanaala neein osa que nesaru-jueein nenacaauru rijijieein nihaacache. ¹⁶ Nete laen, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi ichaonaa rai rauhi tonoraa cachane niha natiin, itolere niicha ichai ujuaihoni-hane caje nichotenaa nainenihane coitucuhacache raotojoein. Jesocurisito esenetaa cachanete laen, itolere niicha ichai ujuaihoneein nihane caje ichoteratenojieein nereein. Nitohaneein nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi- rauhi esenetaain tonoraa niha cachane nihanatiin, itolere niicha ichai ujuaihoneein nihane caje nichotenaa naineniha cachane jaunejian, canacaanu netonai Jesocurisito esenetaacaanu.

¹⁷ Nitohaneein itolere canaacha ichai ujuaihoneein nena caje cana ichoteratiha Jesocurisitone jaaunna, osa que nesaruhin nihacache. Aihei, coatiha Jesocurisito esenetaacacachene osa que nesaruha aihaacache. ¹⁸ Inae nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi rauhi jianichaaunne saijieein, nacoauneein rijijieein nena jerichaaunena laen osa que nesaruha aicheeun. ¹⁹ Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera tenojoi ichaonaa que ichaohanune coinane Moisesa rai jauriaa niicha teilu rauhi tonoraa in ichaohanune jianeunlu. ²⁰ Nitohaneinte coroso que ohin, itolere baaso ichajeein ichaohanune jaan itajeein canu ichao coreein, canu suujueniha rai Suujue te Jesocurisito. Aihana jaun, jataain canu belaitohane jaun, canu coreniha ohalu Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone esenetaanune jaunne, acaacha que jaeequiin ichaon. ²¹ Coatiha canu belaihane jaun, canu rai Cana Coauneraacha tei ichaonaa que jaoleconaa nainihaun. Nitohaneein itolere canaacha ichai ujuaihoneein nena caje cana ichoteraneein niha nii Moisesa tenojoi rauhine chujianra, inacojoein cana coreniha orelu Jesocurisitona.

3

Moisesa rai rauhi aina canaacha esenetai.

¹ Galasia cocoaichacuru- aansocuru. Cha inara suujua auhacaain inara ichao core, cha coitucuhi rijijieein ichaohichene coina. Nii coataane niqui, esinae rauhijiriin cana coreniha Coroso que ohalu Jesocurisitone coitucuerateein, inara que coarateein inara relaacaanulu. ² Raujiaain canu tonoraaichene coinane, inara caje bajaree- unni: Moisesa rai rauhi tonoraaichene jaaunna, inara rai Suujue tein nihalu Cana Coaunera. Tana, nii inara relaacaanune esenetaaichene jaun inara rai Suujue tihalu

Cana Coaunerane coitucuhichene. ³Jataainachura cha coitucuhi rijijieein neeiche, inae acaihaniji que Cana Coaunera Suujue raaichelune saijieein, jerecuruha cachaurune rijijieein ichaohin nichotenaa coaauquichene cointate. ⁴Jataainachura inacojoeein, nii caohacha- inaraacha esenetai jianeriquiche caohacha nainejeeinte. Aihei jerihane. Coatiha inacojoeein nihei. ⁵Nii inara rai Suujue tein cojoelanaacojoai ichaa Cana Coaunerane, coatiha nii Moisesa rai rauhi tonoraachene jaaun ichaai. Inae nii inara relaacaanune jaan aonaain esenetaachene jaunte ichae Cana Coaunera.

⁶Coaracuchenachuhinti, rai aitoha Cana Coaunerane esenetaain queecha jaaecoha Abaraaunne jaun, nii esenetaane corenihacha niicha ichai ujuaiho nelanaala tein raa Cana Coaunerane. ⁷Aihane jaun, satiin Cana Coaunera esenetaain que jaaequiin nenacauru, Abaraaun nefoerate esine neein neeururichaaaine coitucuhin neeuche. ⁸Inoaelu jaiti turueniha Jesocurisitone ajiniha caje coaaneein, nitohaneein Jorioniheichuru netonai, itolere niicha ichai ujuaihonnein neeuruhane caje niicha ichai ujuaiho nelanaala tenajarichaaaine jaunte: “Satiin caa chauratane sacutaain nenacauru cachaurune ii aina cuaain rausiaereenicha,” naain Abaraaun rai beein, nii caohati erenaa raotono laenaeratelu Moisesa que rai Quiricha Inoaensi cuhane Cana Coaunera. ⁹Aihana jaunte, nii esenetaalu Abaraaun ne rijijieein esenetaerate rausiaereein Cana Coaunera.

¹⁰Nitohanihana jaunte, nii Moisesa rai rauhi tonoraain ichaoha cachane nihanatiin caseteco coaraa cureein, “Caseteco coaraate cureein, jitaain caa rauhi laenanohi tonoraelanaala nena,” naain beein laenaratihalu Moisesa que Cana Coaunerana jaun. ¹¹Nitohanihane jaunte, rauhijiriin nii Moisesa rai rauhi tonoraain ichaoha cachane coreniha coatiha caohacha ichaeraneein tein rarinaain Cana Coaunera. “Jesocurisito esenetaain queecha jaaequiin nenaate caohacha ichaeraneein tein rareein Cana Coaunera,” naain laenanohineein nihane rijijieein. ¹²Nete laen, nii Moisesa rai rauhi, raujiaain esenetaa cachane coreniha ichoteratihane coina aitelanaala: “Esinae rauhijiriin aitoha nii rauhine rijijieein, leinjiin niji cautijiaelanaala tonoraerate ichaoreein,” naain laenanohineein ne. ¹³Nitohaneente, cana cairichaeranu que niha nii rauhine jana, caje cana ichoteratihane coina leinjiin osaaona rijijieein cana osa coreniha ohelu Jesocurisito. Nii quete: “Niicha ichai ujuaihonnein nena- saain enuha que ucuun tein atinanohi cacha,” naain Cana Coaunera Quiricha cuhane laenanohineein ne. ¹⁴Nitohaneente ichaelu Cana Coaunera, satiin cachauru rausiaaecane coina, Abaraaun rai aitohalune rijijieein, Jesocurisito aina cuaain Jorioniheichuru netonai rausiajeein, nii esenetaain queecha jaaecohacachene, nii naitoonjoan rai Suujue tiha cana raine coina.

Moisesa rai rauhi aina, cana rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoan.

¹⁵Aonacuchene inara rai, joenreein cacha rijijieein inara rai aitete coitucuhichera canejeraauru. Leinjiin cacha, chaelai ichaane coina aitiin laenaain, ecu tein curuaa laenaa ne. Nihei nii niicha laenai jojohin, niheichu nii niicha laenai jaonaa nainihe chuni. ¹⁶Nii rijijieeinte, Abaraaun aina rai nefoerate, naaonjoain rai, esinae rauhijiriin niicha teenu tihane coina aitelu Cana Coaunera. Coatiha: “Nefoerateeuru,” naain laenanohinihei Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nitohaneein arajii que aitelanaalate leinjiincha que: “Ii nefoerate,” naain laenanohineein ne. Jesocurisito quete nii aite. ¹⁷Naaonjaain quene inara rai caa aitoon; Cana Coaunerate, Abaraaun aina cuaain cana rai niicha teeni tihane coina esinae rauhijiriin nohanelanaala aitelu. Inae jauriaanejeein Abaraaun rai besihalune baiha jena fasha jaanacanein catiaainte nena ne nii Moisesa rai rauhi. Nii jaunte, nii ichoaichaniha Abaraaun rai aitosihalune jaan itajenaa nainene Cana Coaunera. ¹⁸Nii Moisesa rai rauhi aina cuaain nii Abaraaun rai niicha benatei tiha Cana Coaunerane, coatiha chaque nelateriheii nii cana rai niicha benatei. Nete niha Moisesane ajiniha Abaraaun aina cuaain cana rai niicha teenu tiha

core colanene coinata aitelu Cana Coaunera. ¹⁹ Aihana jaun chaque nelate nii Moisesa rai rauhi. Acate, turuha nii nefoeratenaa- nii Abaraaun rai naitoonjoane reeintiaain, esinae rauhijiriin tonoraain ichaaoreniha cachaaaurune coaratihane coina tenojineein nelu. Rai letono aanjera quete nii rauhi teratelu Cana Coaunera. Jana Moisesate cachaaauru rai beraneein nelu. ²⁰ Nete laen, bera colane raajenhane nii niicha teenu que aitelu- leinjiin acaacha neein nenea Cana Coaunera.

Naaonjoaain coinata nelu nii rauhi.

²¹ Cana Coauneraacha ichanenu aina ita rijijieein niha nii Moisesa rai rauhina jaunna nii niritiin niha. Aihei, coatiha ita rijiihai. Nii rauhi, cana rai ichaonaa teranihanechujianra, satiin nii rauhi tonoraain nenea, itolere canaacha ichai ujuaihoneein nenea caje nichoteein nerichaachena. ²² Nete, Cana Coaunera Quiricha aina cuaain, satiin nii Moisesa rai rauhi tonoraain nenihacachene coreniha osaaonaneein nihacachene coitucuhacache. Nitohaneein coitucuhin, Jesocurisito esenetaacachenete, inae nii Cana Coauneraacha teenu ranaa nainerichaacheein.

²³ Nii jaunte, jaiti turueniha nii canaacha esenetai jaaeconaanajane jana, caseteco coaracaachene coina mucuhineein cana sirilu nii Moisesa rai rauhi, turuha nii canaacha esenetaine reentiaaajoaain. ²⁴ Nii Moisesa rai rauhite, canaanaihuru amaa beraichane rijijieein, Jesocurisito rai cana amaeraneein nelu, nii Jesocurisito esenetaacachene, itolere canaacha ichai ujuaihoneein nenea caje ichoteratenohineein nihacachene coina. ²⁵ Nii jaunte laen ena, inae turuha nii jaaecohacachene jaan canaacha esenetaine jaun, cana beraichaneein niha nii rauhine caje mituhacache. ²⁶ Nitohaneein inae Jesocurisito esenetaaichene jaunte, satiin inara, Cana Coaunera calaohi rijijieein neeiche. ²⁷ Inae nii esenetaaichene aina cuaainte baotisaain coujunacatenohineein Jesocurisito aina neeichene, niicha tei ichaonaa que ichaohiche. ²⁸ Aihana jaun, Jori-oneein, Curieconein, letononeein, nirijieein letononelanaala, quichaauru, enecuru, naaonjoaainein neeichene nihanatiin, inae nihei nii que cha. Inae Jesocurisito aina jiniiquiin neeichene jaunte, lelaurijiei caje ranojoneein nenea rijijieein neeiche. ²⁹ Nii jaunte, Jesocurisito esenetaeranein neeichene jaun, Abaraaun nefoerateneein, nii rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoalu raeranein neeiche.

4

¹⁻² Naaonjoaane jaunne caa inara rai aitoon. Jaiti canaanainiha nii itolere rai inaca rucuhele eroranein neeninete, jerichanejeein letono rijijieein ne, esinae rauhijiriin satiin nii rucuhele erora nihane saijieein, jaiti canaanai nihane jaun. Nitohaneente leecha cacha que beraichaaain ne jinaa tiha inacane jaan que tihane reeintiaain. ³ Nii rijijieein techu, jaiti turueniha Jesocurisitone bana, nechu cana itajeranunein caa chauratane que nenea que beraichaaain nihacachelu. ⁴ Nete, inae nitohanihane coina jinaa tihalone jaan que inae turuhane jaun, rai Calaohi letoaelu Cana Coaunera, cachaneein leinjiin ene caje nejanoaane coina. Acaachate cana amute cachaneein nii Moisesa tenojoi rauhi tonoraera rijijieein ichoaelu. ⁵ Nii corenihate cana cairichaeranein niha nii rauhine caje cana rocohin nelu, rai calaohineein cana tein cana raa Cana Coaunerane coina. ⁶ Nii jaunte, inae esinae rauhijiriin rai calaohi nihacachene coaratiha rai Calaohi Suujue te cana suujueniha Cana Coaunera. Nii rai Suujue cana suujueniha neein: “Ofa,” naain Cana Coaunera bajae. ⁷ Aihane jaun inae ii, nii rauhi tonoraeranein niheei. Iite, inae Cana Coaunera calaohineein neei. Nitohaneein rai calaohineeine jaunte, Aca jerihane rijijieein, ii que banijiaainein nenea raeranein neriquiin.

Jesocurisito esenetaeraauru que suujuaa Faborone

⁸ Jaiti, Cana Coaunera coitucuelanaala neeichene banate, cha nelanaala nenea- cana coaunera niha nocoetonacaauru letononein nerejetocoichelu. ⁹ Nete laen, inae enene

Cana Coaunera coitucuhichene jaun, inara coitucue Cana Coaunera. Aihana jaun, channuna coaiten nacoaaneen nii chaque nelatiheichuru- cairicheineen nenacaauru tonoraain letononeen nena jeriquiche. ¹⁰ Nitohaneen neeichene jaunte, nii enanetojoein jauriaa aichejetocoichelune rijijiein, atenecuru, cojoinacaauru, ajaanaacuru, naonjoaahunri cojoinaca que turuhane inara rai chosichuru corojeein bitoaache. ¹¹ Nii jaunne jataain casihun, cacoichana aina cutaain inara relaanulune saijiein nitohaneen neeichene jaun.

¹² Canejerauru, canu Jorionichaaunne jaunne niqui nii taolu inoaelu nena rauhi tonoraain ichaorejetoonu. Nena inae enene nii jauriaa nii rauhi tonoraelanaala ichaorejetocoichene rijijiein inae enene ichaon. Aihana jaun nacoaaneen nii rauhi colane inoaelu ichaohichelune rijijiein ichaaoche.

Nii jauriaanejoein inara relaanulune bana coatiha canu que jaoleconaa coaauheechelu. ¹³ Nenacaantejia cunaitichaaunne saijiein jauriaanejoein inara rai ichoteratenojoein neriquicheeine beebjihanune bana, jataain rachoojoein canu corojeein canu raaichelu canu coiintena coacuelanaala. ¹⁴ Nii cunaitichaaunlune banate, esinae rauhijiriin, nii canu cunai coreniha canu que jaolequelanaala, niheichu canu coiintelanaala, naonjoaain leinjiin Cana Coaunera letono- anjera aina Jesocurisito raera rijijiein canu raaichelu. ¹⁵ Chanuna jana chaen, inae enene nii aichelune rijijiein rachoojoein nena naineneiche. Esinaete chuhisi niqui, nii cunaitichaaunne jana rachoojoena caan roconacainiha inara notane jana nihane, inara nota rocohin teriquichelu canu rai. ¹⁶ Nitohanihane saijiein rauhijiriin nohanelanaala inara rai aitocoaune jaaunna inara que nejeratena nichaun.

¹⁷ Nii cachaaurute niqui jataain inara aina nena jerecure. Nete, caohachaain inara tena jerenacaun aihurene. Nechu canacaanu que jaolequiin, acaauruhacha tonoraain neeichene cointate aihure. ¹⁸ Esinaetechuhisi niqui caohachae, leeochoaauru cachaauru rai caohacha ichacaane coina coaaucaane. Aiha esinaen rauhijiriin acaauru rai nelatenenu nihane. Nete itolere bana coacuelanaala, inara aina nihanuneecha que coacuruhane nelatene. ¹⁹ Cacalabi rijijiein neiniquichene corenihane, jataain coacuhin cunaiteun. Charijiein teinti, canaanai janoanaa jerihane cunae rai neba, nii rijijieine inara coreniha cunaiteun. Nirijieine, itolere bana cunaiteeriin nereuni, esinae rauhijiriin jeriha Jesocurisitone rijijiein neeichene reeintiaaajoaain. ²⁰ Bajiaana chuhinti ena inara aina neneun, canu raajenhane inara rai leeochoaneen raotojoein aitocoaunne coina. Nena inara caje coriaae nihanune jaun inara aina chachana coitucuneeun.

Acara aina Sara

²¹ Inara, Moisesa tenojoi- rauhi tonoraain nena jereraauru, canu rai aitocoichenena jereun. Tana esinae rauhijiriin, aitohalu nii Moisesa rai rauhine aohanraneen neeichene. ²² Aonacuche: “Coroatajaante canaanai sirilu Abaraaun. Leinjiin rai calaohite sirilu rai coseenra neen nena Acara aina. Jana, nii leeocho rai calaohi coroatajate sirilu rai comasai esine neen nena Sara aina,” naain aitohane coitucuhichene. ²³ Nii jaunte, nii rai coseenra aina Abaraauncha sirii- rai calaohi cachanichaachene ichao rijijiein nihane coina nejanoaelu. Nete laen, nii rai comasai esine- Sara aina niicha sirii- rai calaohi, rai aitosihalu Cana Coaunerane jaan nainaane coina nelu. ²⁴ Naaonjoaane jaunte nii nitohane, nii coroatajai Abaraaun comasaichurute, coroatajaain cana aina niicha ichanenenu icha Cana Coaunerane coujunacaneen neeure. Nii Acarte Sinaai bichataneu, Moisesa rai ajeri caje nena- tabara que tein laenanohineen nena- rauhi tihalu Cana Coaunerane coujunaca ne. Nii rauhi tonorana nainelanaala neenihurute nii coina nejanoaain neeure. ²⁵ Nitohaneente, nii Arabia nena- Sinaai bichataneu Moisesa ranojoi rauhi tonoraeraneen, Jerosaleen cocoaichaneen nenacaauru foeratera ne Acara. ²⁶ Nete laen cana, nii Jerosaleen cana que banihateen coaunanojoi

cocoaichaneein nihacachene coina, nii comasai esine Sara aina Abaraauncha sirii nefoerateneein nejanoaain nihacachelune jaun, rai calaohi esineneein nihacache. ²⁷ Nii quete:

“Rachoojoein neeu canaanai sirina inaelanaala nenea ene, cojioriin rachoojoeu chabana canaanai sirineeine saijieein.

Jaoleneein neeinne nihanatiin, lanaaona amurijiriin arajiin canaanai siririquiine jaun,” naain laenanohi ne.

²⁸ Canejeraauru, ichaane coina aitovalu Cana Coaunera, Abaraaun raine rijijieeinte nenaanelu Isaca. Nii rijijieeinte inara netonai nenaaneei neeiche. ²⁹ Nii bana cachanichaachene ichao rijijieein Acara aina Abaraauncha sirii rai calaohite nii Cana Coaunera Suujue ichanohineein nejanoanaa Isaca ichao rohecaelu. Nii rijijieein techu enanetojoein inara netonai rohecaure nii Cana Coaunera Suujue ichanohinelanaala nenacaauru cachaauru. ³⁰ Nete nii que: “Nii rai calaohi aina, nii ii coseenra sitaute amuhine. Coatihā nainihei, nii ii comasai esine aina iicha sirii-ii calaohi aina, nii ii rucuhele eroraneein nihane,” naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. ³¹ Aihana jaun, coatihā nii coseenraneein nenea nefoerateneein nihaacache. Nii comasai esineneein nenea nefoerateneeinte nihacachera canejeraauru.

5

Inae Moisesa tenojoi rauhi caje jianacoon nihacache.

¹ Jesocurisitote, Moisesa tenojoi rauhi coreniha caseteco coaracaachene rai nenea caje cana rochin nihane jaun, inae raotojoein jianacoon nihacache. Aihana jaun, nainiheeiche nacoauneein nii Moisesa tenojoi rauhi tonoraain nenacaauru aina acaauruhacha ichai ichaain nihache.

² Canu Faboro nichaaunne aonacuchena, inara rai aitete aonaquiche. Aitocuruha Jorioocurune rijijieein nii Moisesa rai ruhā tonoraain inara jaberoco macohi cari saerateeichene, coatihā inara rai cha que nelateein nerinaain jianacoon neeichene coina Jesocurisito esenetaaichene jaan. ³ Coaiten nacoauneeine aitoon. Chuno-coha Jesocurisito cachaneein nenea Moisesa tenojoi rauhi caje ichoteratenojoinnein nihālune saijieein nacoauneein nii rauhi tonoraane coina rai jaberoco cari saerateein nenaate leinjiiniji cautijiaelanaala nii Moisesa rai rauhi tonoraanete ne. ⁴ Inara, inae jauriaa jeriha Jesocurisitone rijijieein ichaohichene coina esenetaaichene saijieeinte, ena Moisesa rai rauhicha tonoraain nenea jeriquiche, Jesocurisito aina inara belaiha Cana Coaunerane jaan que jaolequiin. ⁵ Nete laen cana, rai Suujue cana rai niicha tei aina cuaain esenetaacachene jaun, itolere canaacha ichai ujuaihōneein nenea caje nichoterichaacheeinne que jaaequiin cohajihacache. ⁶ Aihana jaun, Jesocurisito aina jiniiquiin nihacachene, inae nelatihei cana jaberoco macohi cari saeratihacachene. Esenetaain queecha jaaequiin nihacachenete laen nelate, nii esenetaain nihacachene aina cuaain ita belaaain ichaohacachene coina icharihanine jaun.

⁷ Inarate niqui inae esenetaain queecha jaaequiin neeichelu. Chariji cacha inara coritaane jaun, nii inaraacha esenetai tonoraain neeichene jianequiche. ⁸ Tana Cana Coaunera jerihane jaun inara cotijiaain nihālune coitucuhichene. ⁹ Nete, “Aansijiin coerati que rai colihā jasiitihacanete, jitaain nii rai colihā ichonai coeralae,” naain nihane coitucuhiche. Nii rijijieeinte leinjiin cacha inara ichao auhacaain aasaeraneein ne. ¹⁰ Nena canu, leechaneein inara suujua cuaaichene coataa, inara coroatajaner-ichaain cana Curuaanaa Jesocurisitone esenetaaun. Nete laen, nii joenreein inara suujua auhacaera cacha casetecareein Cana Coaunera. Coatihā chunocoha aihane nihanatiin que Suujua acatena nainerinaain.

¹¹ Canejeraauru, jauriaa aihanulune rijijieein enanetojoeein rai jaberoco macohi saerateeuruha satiin Jesocurisito esenetaeraaurune coina acaauru conujichaaunne, coatiha canu cairichaaaururihei Jorioocuru. Nitohaneein jerecuruhane rijijieein nii Jesocurisito beratenojoi beebejihanune acaauru baijiaenerichaaunne jaun. ¹² Nete, raajenhane jitariin rai jaberoco molohin jaaoruha nii inara suujua rohecaeraaurune caohachae.

¹³ Canejeraauru, inarate cha ujuaihonelanaala jianacoon raotojoeein neeichene coina, cotijiaain ranojoneein neeichelu. Nete, inae cha ujuaihonelanaala neeichene jaun, naineneeiche inara suujua letono rijijieein cha ichaain neeichene. Nenacaantejia caohachae nii amuritoheriin, ita belaaain, cha lateein niha leechane coroatajaneein, naajoaain neeichene. ¹⁴ Satiin nii rauhi aitoonjoan cajete leinjiincha neeje. Acate: “Chamute cacha belaaain ichaao, ii raajenhane ii jaberoco belaaaine rijitoejin,” nae. ¹⁵ Aihane jaun, nii que necohalajiin neeuche. Jana necohalajilanaala nejesinajejin ita aina obaaejeriin, ita cotaairiin, naaonjoaain neeichenete inara raajenenihane nita-jeriquicheein.

Joanreein cacha ichao aina, Cana Coaunera Suujue tenojoi ichaonaa

¹⁶ Nii jaauna inara rai aitoon, jeriquichene rijijieein baasohacha que coacuhin ichoaelanaala, jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein coacuhin ichaohichene coina.

¹⁷ Nii cana suujua cuhane baaso canaacha coacuite, cana aina Cana Coaunera Suujue ichanenu caohateraneein ne. Nii rijijieein techu nii cana suujua, Cana Coaunera Suujue que nejeratenaaneein ne. Nii corenihate inaraacha ichana jerei ichana naineneeiche.

¹⁸ Nete esinae rauhijiriin, inaraacha ichanenu ichaquichene coina inara rai beraneein niha Cana Coaunera Suujuene, inae nii Moisesa tenojoi rauhi rijijieein cha ichaquichene jianeriquicheein.

¹⁹ Caaintiaai, “Acaauru acaaurute, jeriha suujuane rijijieein baaso ichajejin ichaao,” naain coitucuhacane. Nitohaneein ichaonacaaurute, sinijeranelaanaala nena ene que ichaojeraquiin, rai chosi rai niicha teuri iniho que lenoneein, naaonjoaunre. ²⁰ Chaen techu, acaauru chosichuru corojeein, benaneneein, ita coiinteein, ita coana jerelanaala, ita que necoelajaauharitiin, enaacha obajeein, ita amurijiriin nena coacuhin, ita caje neleruhin, acaauruhacha coaacuruhane rijijieein neeuruha leeochoaurune jereein, ²¹ ajetoritiin, achotoritiin, naajoaain neeuruhane cajete enaacha nitohaneein ichaonacaauru cachaauru coitucuhaca. Nacoauneeinne inararai aitoreeunni, que nainaaain ichaohichene coina. Nitohaneein ichaonacaauru, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaonaa nainecuruhi.

²²⁻²³ Nete laen Cana Coaunera Suujue tenojoi ichaonaa, ita belaaain, rachoojoejin, raotojoei ichaonaa que ichaohin, cha abaantaain, cana rai chaelai que caanaane latelanaala cacha rai cha teein, nii cana ichao corenaa coacuelanaala, leeochoauru amurijiriin nena coacuelanaala, cana suujua letono tonraelanaala nihacachene coina, naaonjoaain nihacachene jaanu teraneein ne. Coatihanihei nii chuni rauhi nitohaneein ichaohacachene caohatera. ²⁴ Nitohaniane jaunte, Jesocurisito ranojoneein nenacaauru, inae coroso que teein itajera rijijieein, itolere rai nichao rijijieein ichaohin neosateein necairichanaa, rai suujua baaso, naaonjoaihunri itajeein inae ichoae. ²⁵ Nii jaun, inae ena Cana Coaunera Suujue aina ichaohacachene jaun, coanete jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein ichaohacache. ²⁶ Aihane jaun, necohasitaain, ita amuritonaa coacuhin, itaque necoelaain, naaonjoaain nena nainihaacache.

6

Le cachanequichene ita coroatajanecuche.

¹ Canejeraauru, osa que nesaruha chunocohane coaraqichene, inae inara Cana Coaunera Suujue que suujuecohichene jaun, rai aitocuchete raajenhane baaso ichaane

coitucuhin rai suujua coaraain ichaohine. Nete inara netonai, nitohaneein coujunojoi-neein neeichene coataa que necohalajiin jataain belaaïn rai aitocoichene caohachae. ² Nejesinajeein itolere que ita coroatajanein neeichenete, esinae rauhijiriin jeriha Jesocurisitone rijijieein ichaoriqicheein. ³ Jana chunocoha, chanelanaala nihane saijieein leeochoaauru amurijiriin nena coaucanete raajenhane necoritareein. ⁴ Nii jaunte caohachae, le cachaauru baaso ichaelanaala caohacha ichaane coitucuhin, raotojoein rachoojoein nihane caohachae. Nete laen, leeochoaauru baaso ichacuruhane coaraain, acaauru que necohasitaain rachoojoein nihane caohachaene. ⁵ Aihana jaun, le cachaaurute naine itolere niicha ichai coitucuhin rai suujua coaraain ichaane caohachae.

⁶ Ena Nena Cana Coanera Ere que relanojonein nihane, nii relaera coroatajane-miin itolere niicha sirii que.

⁷ Jiaonriha inara raajenhane necoritaachene. Chateeinti baaso ichae, niite baaso raeranein nereein. Jana caohacha ichaerate caohacha raeranein nereein. ⁸ Nitohanihana jaunte, chunocoha rai suujua letono baasohacha ichajeein ichaonaa itajereein nii baaso- rai suujua cuhane coacuhin niicha ichai. Nete laen, chunocoha jeriha Cana Coanera Suujuene rijijieein itolere caohacha nejesina ichajeein ichaohane, nii caohacha- rai suujua cuhane coacuhin caohacha niicha ichaite chabana sanaacharanejееin nena ichaonaa que tereein. ⁹ Aihana jaun, caohacha ichacaachene coiinteein jianena nainihaacache, inae cojoanona que turuhane bana cana rai cainanohinerichaaïn nii canaacha ichaine jaun. ¹⁰ Nii jaunte, satiin rai, nainichaachene jaan que leeochoaauru belaaïn coroatajanein nihacachenete caohachae. Chaen jeelai amuritoheriin nii canaacha esenetai coreniha cana nejeranein nenacaauru coroatajanein nihacachenete caohachae.

Acaauru suujuateein acaauru rai necoiha Faborone

¹¹ Enane laen, canu raajenhane canu biji que caa quiricha laenaaun. Nii jaunte, tabaanae caa canuhacha laenai. ¹² Nii inara jaberoco macohi cari molohichene coina inara rohecaeraaurute, nechu rai lauri aina caohachaaïn nena jerenacaun aitocure. Nabana Jesocurisito esenetaeranein neeuruhane coitucuhin acaauru sooruhane coataa acaauru coasiha. ¹³ Nete, acaauru jaberoco macohi cari moloerateein neeuruhane nihanatiin, satiin aitoha nii Moisesa tenojoi rauhine rijijieein tonorana nainecurene. Chaen techu, inara netonai inara jabereco macohi moloerateeichene, inae coujunaca sirihä inara jaberocone que necohasitaauruhane coina nii inara rohecaure. ¹⁴ Nena laen canu, joareein coreniha necohasitanaa naineneun. Canu coreniha coroso que ohalu Jesocurisitone corenihachane naineeun acaacha coasitaanune. Nitohaneein, canu coreniha coroso que ohalu Jesocurisitone jaun, coitucuelanaala ichaonacaauru cachaauru ichao rijijieein ichaonaa nainihaaun. Niheichu Cana Coanera coitucuhichuru nihanatiin, canu arinaa nainecuruhi acaauru rijijieein ichaohanune coina. ¹⁵ Coatiha chaque nelatihei, cana jaberoco macohi cari moloerateein, moloeratelanaala, naaonjoaain ichaohacane. Jesocurisito esenetaacachene jaunte, ena coaunanojoi nihacache. Niite jataain nelate.

¹⁶ Satiin caitoonjoan tonorain ichaonacaauru cairichaañoaain coaramii Cana Coanera, raotojoein neeuruhane coina, satiin Cana Coanera cacha esineuru aina jiniiquiin.

¹⁷ Ena caje coaunein, inae nenacaen canu cairichaerateeichene jerinaaun. Inae esinae rauhijiriin Jesocurisito letononein nihanune coujunacanein cajabereeo que, canu bisihuruhane jaan cure sirichaaune jaun.

¹⁸ Canejeraauru, cana Curuaanaa Jesocurisito jataain jelai amuritoheriin coroajeein neeichene jaanu teine inara rai. Nitohanemiin.

Efesoo nenacaauru rai Faborohacha letoai

“Chatohaneiche,” naa Faborone

¹ Canaunera, Cana Coaunera jerenohineein rai Calaohi Jesocurisito cococainanohineein rai afosoto Faboro neeun. Efesoo satiin, Cana Coaunera cachaneein rai Calaohi Jesocurisito esenetaeraauru raine caa quiricha laenaun. ² Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesocurisito inara rai raotojoein neeichene jaanu teuruhinete raotojoein neeiche.

Naaonjoaante Jesocurisito aina cuaain rai cachaauru rausiaje.

³ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera coroaecaachenete ne. Acate dedeeu cana suujue que itolere caohacha ichaain cana rausiaje, rai Calaohi Jesocurisito cachaneein nihacachene jaun. ⁴ Jaiti cana rai chauratane coaunaane ajinhate, cana janijiin cana raain nelu Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain cha ujuai-honelanaala notaracaee que banijiainei rai cachaneein nena coina. ⁵ Jataain cana belaihane jaunte, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain rai calaohineein nena coina ichae Cana Coaunera, nitohaneein coausihalune rijijiein. ⁶ Nitohaneein raotojoein nena coina cana belaiha cana rausiaeca jataain niicha belai- rai Calaohi Jesocurisito aina cuaaine corenihate, itolere bana Cana Coaunera coroaecaache. ⁷ Jataain cana belaitohane jaunte, rai Calaohi coichana aina cuaain cana osa caje cana rochin, cana que suujua acatelu Cana Coaunera. ⁸ Nii cana rai itolere coitucuhin, itolere que nainaan, naaonjoain ichaohacachene jaannu tihane cajete jataain cana belaitohane coitucuhacache. ⁹ Chaen techu nitohaneein cana belaitohane jaun, cana que nii asinojoneein nena niicha ichaneni niicha coacui coitucuerate. ¹⁰ Inae cuu tihane banate, nii aitiin coaualune rijijiein nii naitoonjoan nainaan, satiin nere tonoraauruha chauratane que nenacaauru, dedeeu nenacaauru, naaonjoainurine coina satiin curuaanaaneein rai Calaohi tereein Cana Coaunera.

¹¹ Acate cana janijiin cana raain nelu, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain rai calaohi rijijiein cana que banihatein niicha rucujuei tihana nii coausihalune rijijiein, niicha jerei ichaane coina. ¹² Nitohaneinte jauriaanejein cana raain nelu Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito esenetaain queecha jaequuin ichaohacachene, cana ichao coaraain, niicha ichai coroaecuruha cachaaurune coina. ¹³ Nii rijijiein techu, esinae rauhijiriin inara osa caje nichoteriquicheeine beeuruhane aonaain, Jesocurisito esenetaain jerihane rijijiein ichaohichene jaun, rai Suujue aina cuaain rai cachanequichene cojunacate Cana Coaunera, nitohaneein ichaane coina aitothalune rijijiein. ¹⁴ Rai Suujuete nii cana que banihatein niicha rucujuei tihane jaan rarichaacheinne cojunacaneein ne. Nitohaneinte ichareein Cana Coaunera, satiin nosa caje ichoteratenojoniha rai cachaneein neenihurune coaraain, itolere ichana nainihane coitucuhin coroaecuruha cachaaurune coina.

Coitucuurera rai, cha coitucuuruhane jaanu tiha Cana Coaunerane coina bajaa Faborone.

¹⁵ Nitohanihane jaunne, Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaain, satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina ita belaan neeichene coitucuhanune jaun, ¹⁶ inara coreniha bajaanune naineein inara coacuhin, Cana Coaunera coroaenajacoon. ¹⁷ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca necaohachaaain nena Cana Coaunera cajene bajaaun, inara rai inara suujue cuhane chacoitucuhin neeichene jaanu tihane, nii caje inara aina niicha ichana jerei coitucuhin, jelai amuritoheriin Acanihane coitucuhin neeichene coina. ¹⁸ Chaen nechu, “Naaonjoain cohajihacachene coinata cana raain

nera,” naain coitucuhichene coina inara suujua que coitucueratiha Cana Coaunerane coina caje bajaun. Jataainte itolere caohacha amurijiriin necaohachae satiin rai cachaneein nenacaauru que banihateein niicha rucujuei. ¹⁹ Nii rijijieeinechu chabana satonoelanaala nenea niicha ichana nainei ichaain, esenetaeraneein nenea coina ichaane coitucuhichene coina caje bajaun. ²⁰ Nii jeelai jataain laraajiin mijiainetiin nenea niicha ichana naineite coaratelu, o caje rai Calaohi Jesocurisito ichateein que jauriineein teein, ²¹ itolere cocoinanacaaihuri, curuaanaacuru, naaonjoainuri amurijiriin cocoinanacainein niha ena janonaa que, chaen nii baiha neeni janonaa que, naaonjoain quene coina. ²² Nitohaneein itolere curuaanaaneein Jesoso cocoinaainte, satiin niicha ranojoihunru, rai cachaneein nenacaauru iclesia curuaanaaneein telu, acaauru suujua raujiaeraneein nihane coina. ²³ Nii jaunte, satiin niicha ranojoihunru-rai jaberoco iclesianein neeuruhane jaun, itolere que Jesocurisito corihaneraneein neeure. Nii Jesocurisito corenihate ne satiin itolere. Nihei colane nenea nainihei itolere cautene rijihuru.

2

Jataain cana belaiha Cana Coaunerane corenihate cana osa caje nichoterichaachein

¹⁻² Jauriaalute, ichaauruha cana rai chauratane sacutaain nenacaauru cachaaurune rijijieein, baaso ichaechajeein osaque nesarujueein ichaohichene jaun, nitajenaneein nerejetocoichelu, Cana Coaunera coitucunaa jeriheichuru suujua saruera moconajaera inara suujua saruhane rijijieeincha ichaohichene jaun. ³ Nitohaneeinte jauriaa joareein cana suujua letono rijijieein, baaso ichaechajeein jerichaachene rijijieein ichaorejetocoaachelu satiin. Nii jerichaachene rijijieein, cana suujua letononeein baaso ichaechajeein, osa que nesarujueein ichaohacachelune jaunte niqui, cana casete- caane rai nelu Cana Coaunera. ⁴ Nete jataain cairichaaajoaain cana coaraain cana belaihane jaun, nii osa que nesaruhin inae nitajenaa neein nihacachene jana, ⁵ rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain, cana osa caje cana coulucohin nelu Cana Coaunera, chabana nitajenaa charanejeein nenea ichaonaa que ichaohin nenea nainichaachene coina. Jataain caohachanijihane jaunte, inara osa caje nichoteeichene jaanu terate inara rai. ⁶ Nii jeelai Acate, inae ohacachene bana, nitaje rai niha cana suujuene jana, o caje rai Calaohi Jesocurisito ichatihane jiniichaaain cana suujue ichateein raain, rohan cana suujue lauriaelu dedeeu. ⁷ Nitohaneeinte ichaelu, caa baiha rai Cojoanonaa neeni que neein jataain cana belaiha rai Calaohi Jesocurisito aina cuar- itaainne coitucunojoineein nihane coina. ⁸ Inara belaiha Cana Coaunerane jaunte nii esenetaaichene jaan aina cuaain nii nichoteeichene jaan raain neeiche. Nii jaun coatiha inara raajenihane inaraacha eruineein nihei. Acate inara rai Cana Coaunera tenojoineein ne. ⁹ Coatiha inara raajenihane inaraacha ichai que nii inara osa caje nichotiheeiche. Niicha ichoteratenohineeinte nii inara osa caje nichoteeiche. Nii jaun nainiheeiche inara raajenihane, nii inara osa caje nichotenaa rijitiin, nii que ereein necohasitaaichene. ¹⁰ Acate rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain cana coaunaain nelu, coujuriu rai cachaneein, aca- Cana Coaunera nihane coroajeein, ita belaaain, chaaelai lateein neeuruha leeochoaurune, acaauru coroatajaneein, naaonjoaain nii inoanlu coausihalune rijijieein nihacachene coina.

Jesocurisito corenihate, leochaneein nii chuni coaraelanaala ita aina raotojoein nihacache

¹¹ Inara Jorioneneeichene jaunte, “Jaberoco cari moloelanaala nenacaauru,” naain inara curuaateeure Jorioocuru. Jana acaauru Jorionecuruhanete, rai jaberoco cari molooruhane jaun: “Canate laen, Jaberoco cari moloorera neein curuaacaache,” naain raaje necurujuatecure. ¹² Esinaente chuhisi jauriaalu, inara Jorioneneeichene jaun, Jesocurisito cachaneein nenea nainelanaala, niheichu Isaraelitacuru rene turuhin, ita

rai ereein, naaonjoana nainerejeteneeichelu, nii que coacuhin neeuche. Chaen techu, nii niicha ichanenu naitoonjoan tenaa nainenelu inara rai Cana Coaunera, inara que jaolecohane jaun. Nii jaunte colane nenea rijijieein, inara coroatajanerihanine cohana coacuelanaala nitajenaaneein neeichelu. ¹³ Nete satiin coreniha ohalu rai Calaohi Jesocurisitone jaun, nii rai coichana aina cuaain coreniha atiin Jorioneneeichene saiijieein inara raain ne, inara netonai esenetaaichene jaun. ¹⁴ Nii Jesocurisitote, canacaanu Jorionichaanune, inara Jorioneneeichene aina ita que nejeratenaaneein ita coarajenaa caje, ita jaberoco que jaberocoanaa rijijieein raotojoeein ita belaaain, ita coroatajaneein, naaonjoaain nenea coina, nii ita que nejeratenaaneein nihacachene jaan itajeein, lelaurijiei caje nenea rijijieein rai cachaneein cana te. ¹⁵ Nitohaneeinte nii tonoraain niha cachane coina nenea rauhi cacha relaalune jaan itajelu nii Jesocurisito. Nitohaneein itajeeinte, le laurijiei caje nenea rijijieein cana raain ne, jiniiquiin raotojoeein neein le laurijieein rai cachaneein nenea coina. ¹⁶ Canacaanu Jorionichaanune, inara Jorioneneeichene aina lenoneein, inara loreri asaae turunaa nainelanaala, naaonjoaacaanune janate, coroso que ohin nii itajeein, jiniiquii raotojoein Cana Coaunera cachaneein nenea coina, ita jaberoco que jaberocoanaaneein cana te Jesocurisito.

¹⁷ Nitohaneeinte Cana Coaunera cachaneein nenea naineneeichene caje, coreniha inae canacaanu aina jiniiquiin rai cachaneein nihacachene coina, cana rai nii enachasine ichaonaa que ichaorichaacheeine bera Erenaa Raotono turuaelu Jesocurisito. ¹⁸ Jataain caohachate ichae cana rai Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaainte coreniha Jorioniheichuru, Jorioocuru, leeochoaauru cachaauru, naaonjoaihunru aina leinjiin rai Suujueecha coreniha rai inaca Cana Coaunera rene turunaa nainichaache satiin. ¹⁹ Aihane jaun inae enene nejelau natane edaa ichaonaa cacha rijijieein niheeiche. Inae inara netonaite, aihuruha Jorioocurune rijijieein ne inara rai rauhi. Jerichanejeein rai cachaneein neeuruha Jorioocurune rijijieeinte, inara netonai, rai cachaneein neeiche. ²⁰ Inarate loreri ichacuruha icharaaurune rijijieein, loreri ichanohi rijijieein neeiche. Nii jaunte, nii loreri nunuheneein nenea ajeri rijijieein neeuruha Jesocurisito cocoinanohichuru afosotooru aina *profetacurune* jana, inara acaauru ichoae tenojoineein neeiche. Jana Jesocurisitote, nii loreri ichoae satononiha nunaera aina janori bucuneein ne. ²¹ Charijieeinteinti loreri jaane, jauriaanejeein anesijia temuhin jitaain bucutejeein loreri besautiae ichara. Nii rijijieein techu Jesocurisito ranojoinichaachene, inae satiin jiniiquiin rai cachaneein nihacachene jaun Cana Coaunera loreri rijijieein nihacache. ²² Nii rijijieein techu Jesocurisito ranojoneein rai loreri Teenforo rijijieein neeichene jaun, inara suujue jana ichoae Cana Coaunera Suujue.

3

Jorioniheichuru rai Cana Coaunera ere beebejihane coina letononiha Faborone

¹ Nitohaneeine canu Faboro nichaaunne, Jesocurisito coreniha caresero cuhane neein, inara Jorioneneeichene rai caohachanuque. ² Inae coitucuhichene rijijieeinte, jataain inara belaihane jaun, nii inara rai caohacha icharichaaine beebejeranu que canu teein nelu Cana Coaunera. ³ Acate canu que nii asinojoneein coitucueraelanaala nenea niicha ichanenu coarateein coitucuerate, nii inara rai been laenacaanune rijijieein. ⁴ Inae ereretaain coaraquichenete, esinae rauhijiriin Jesocurisito aina cuaain Cana Coauneraacha ichaneni asinojoneein nenea coitucuhanune coitucuriquicheein. ⁵ Coatoha niqii nii chuni que nii coitucuerateein niheiluu jauriaa. Nete inae enene rai afosotooru, rai *profetacuru*, naaonjoainuri que coarateein coitucuerate rai Suujue aina cuaain Cana Coaunera. ⁶ Niicha ichaneni asinojoneein coitucueraelanaala nenea

niicha coitucuerateite, nii osa caje cana ichoteraanuneein nenea esenetaauruha Jorion-
iheichuru netonaine jaun, inae acaauru netonai Jorioocuru rai niicha teeni rauruhane
rai neure. Inae acaauru netonai, rai jaberoconeein neeuruhane jaunte, rai Calaohi
Jesocurisito aina cuaain niicha teeni eroraneein neeurureein.

⁷ Jataain baaso ichaechajeein ichaorejetocooaunne saijieeinte, itolere ichana naini-
hane jaan ichaain, quichao coreein, niicha ichanenu beebejihanune coina canu telu
Cana Coaunera. ⁸ Nitohaneein leeochoaauru, rai cachaneein nenacaauru amurijiriin
baasoneein chaque nelatenihanune saijieeinte, canu janijiin canu cocoinaain Jori-
oniheichuru rai janiinacajelanaala caohacha icharihani Jesocurisitone que, caohati
erenaa beebejihanune coina canu raain nelu. ⁹ Chaen techu niicha ichaneni itolere
bana coitucueraelanaala asinojoneein nenea coarateein, inara que coitucueratiha-
nune coina caletoe nii itolere Coauneraneein nenea Cana Coaunera. ¹⁰ Nitohaneeinte
ichaelu, ena caje coauneein janijiin niicha ranojoihunru aina cuaain, itolere niicha
coitucui ichana nainihane coaracuruha dedeeu mijiainetiin nenacaaurune coina.
¹¹ Cana necoaauna ajiniha caje coauneein, chabana satonoelanaala inae nitohaneein
icharihanine coina coausihalune jaunte, nii coaualune rijijieein rai Calaohi Cana Cu-
ruaanaa Jesocurisito aina cuaain ichae. ¹² Nii jaunte rai calaohi Jesocurisito aina cuaain
inae rene turunaa nainerichaacheein, tonajelanaala acanihane esenetaacachene jaanu
teranihane coitucuhin. ¹³ Nii jaun nainiheiche, inara coreniha caa caresero cuhane
nihanune que nererojoecaain, inara relaanune jaan rijijieein neeichene jianeein nee-
ichene, nenacaenejia inara rai caohacha ichaane ainun, que nelararajiaain neeichene
coina.

Naaonjoaainte cana belaita Cana Curuaanaa Jesocurisito.

¹⁴⁻¹⁵ Nii corenihane, satiin rai cachaneein dedeeu, caa cana rai chauratane que,
naaonjoaain laurilauri neinichaachene Inacaneein nenea Cana Coaunera bajanaja-
coon neseonriaain. ¹⁶ Jerichanejeeinnechu inara rai, Suujue aina cuaain chachana
naineein laraajiin neeichene coina, acaihaniji rai jataain caohachaneein nenea tiha
inara suujuaune coina Cana Coaunera bajaun. ¹⁷ Chaen inara suujuaun ichaonaa
nainiha esenetaaichene coreniha Jesocurisito Suujuene coina, nitohaneein nii jataain
inara belaiha Jesocurisitone esenetaain, jerihane rijijieein neein sacuhichenete,
¹⁸ satiin esenetaeraauru aina jiniiquiin, naaonjoaain itolere cautenu rijihuru ichaa
cana belaiha Cana Coaunerane coitucuriquicheein. ¹⁹ Nitohaneeinne jataain coitu-
cunaa nainichaachene amuritoheriin cana belaiha Cana Coaunerane coitucuhichene
coina Cana Coaunera bajaun, Aca Acaneein nihane coitucuhin, Acaacha cohajeein
queecha jaequuin neein leeocho coacuelanaala Cana Coaunera ainaacha neeichene
coina.

²⁰ Aihane jaun, Acaneein nihane coitucuhin Aca coroaecaachenete ne, jataain
coaauchaachene amurijiriin cana aina cuaain itolere niicha ichana nainei ichana naini-
hane jaun. ²¹ Jerichanejeein chu coroaecuruhine, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain
niicha ranojoihunru cachaaauru, cana janonaa besaute que turuhanereein tiaain. Nito-
hanemiin.

4

Cana Coaunera Suujue aina cuaain ita jaberoco que jaberocooa rijijieein neeuche.

¹ Nii jaunne Jesocurisito coreniha cau caresero cuhane netiin atiin inara rai aitoon,
esinae rauhijiriin caohachaain inara suujua coaraain Cana Coaunera ranojoneein
neeichene jaun nitohaneein ichaaoche. ² Leeochoaauru amurijiriin nenea coacue-
lanaala, leeochoaauru belaaain, chatohanai ichaa chunocoha inara leeochoaurune niha
natiin que inara suujua acateein abaantaain, jiniiquiin ita belaaain neeuche. ³ Atiin
rai Suujue aina cuaain inara corootajanihane aina, itolere bana jiniiquiin ita suujua

rijijieein coacuhin jataain raotojoein neeuche. ⁴Leinjiin Jesocurisito jaberocohachate iclesianeein ne. Jerichanejeein techu leinjiincha ne Cana Coaunera Suujue. ⁵Leinjiin Jesocurisitohachate Cana Curuaanaa ne. Leinjiinchate ne cana osa caje cana ichoter-aanu canaacha esenetai. Jerichanejeein techu leinjiincha ne cana coulucohin cana cojunacatecuruhane jaan baotismo. ⁶Nii rijijieein techu leinjincha ne Cana Coaunera, satiin Inacaneein, satiin ichoae neein, satiin suujue cuhane neein aina cuaain itolere icharaneein.

⁷Nete laen tenaa jerihane jaancuru rai le cachanichaachene nainetiin aina cuaain cana que niicha icharatei ichaain nihacachene jaanu te. ⁸Nii quete:

“Dedeeu cuhinte jiniichaain caseteconein nenacaauru amaaain, cachaauru que niicha icharatei ichacuruhane jaanu te,” naain belu rai Quiricha Inoaensi cuhane.

⁹Nii Dedeeu cuhalune que aitohane jaante, jauriaanejeein cana rai chauratane que turuhin nihalune baiha, jelaiha cuhalu dedeeune que aite. ¹⁰Nii jeelai dede caje unaate, jelaiha dedeeu cuelu, Aca acaneein itolereneein dedeeu netonai Acaneein nihane coaratihane coina. ¹¹Acatechu, tabaauru sacuureraauru cocoainae afosotoneein curuaatenajaain. Jana tabaaurute cocoainae *profetanein*, jana tabaauru nosa caje jianacoo neeururichaaain cachaaurune beraneein, jana tabaauru esenetaain rai cachaneein nenacaauru beraicha fastoroneein cocoainanajaen, jana tabaaurute acaauru relaeranuurune que cocoainae. ¹²Nitohaneente acaauru relae ita belaaain ita coroata-janeein neeuruhane nefaa rai jaberoco iclesiane coina, ¹³jerihane rijijieein, jiniiquiin ita suujua rijijieein coacuhin niicha ichanenu ichaane coitucuhin nihacachene coina. Nitohaneein nihacachenete laen, esinae rauhijiriin itolereneein jiniiquiin canaacha esenetai aina ijiin, aiha Jesocurisitone rijijieein nerichaachein. ¹⁴Inae laen aihuruha canaanainurune rijijieein, joareein cana suujua letonoacha ichajeein, joenreein cana relaera esenetaelanaala neein nechu jataain baaso que cana coritana jeriha cachaauru baasoneein ichaonacaaurune nihanatiin esenetariaacachein. ¹⁵Nenacaeneentejian caohachae, esinae rauhijiriin ita suujua rijitoein, ita rai ereerejeein, jeriha Jesocurisitone rijijieein iijieein ichaohacachene caohachae, aca cana suujua temura rijijieein nihane jaun. ¹⁶Nii jaunte rai jaberoconeein nena rijijieein neein ita suujua rijijieein coacuhin raotojoein nihacache. Nitohaneein neeinte, cana rai niicha tei aina cuaain jiniiquiin canaacha ichana nainei ichacaachene aina raotojoein ijiin nihacache.

Jesocurisito ainate, enachasine ichaonaa que ichaohacache.

¹⁷Atiin Jesocurisito corenihane, caa que inara rai erenaa jereeun. Jiaonriha inae nenacaen aihuruha, Cana Coaunera coitucuuruhine rijijieein ichaohichene. Acaaurute joareein suujua letonohacha ichajeein, niicha ichai coitucuelanaa chachaaain neeure. ¹⁸Nii jaun coatihana niicha tei ichaonaa que ichaoruhi baasohacha coaauca acaauru suujuane jaun, nii niicha tei ichaonaa que jaolecooruhane jaun. ¹⁹Nitohaneein nauhacaa acaauru suujuane jaunte, inae ichaonaa baaso que ichaohin, rai nichao colalajilanaala itolere baaso ichajeein ichaaoore. ²⁰⁻²¹Nete laen inara nabana nitohaneein ichaohichene coataa, Jesocurisito coitucuhin neeiche, esinaen rauhijiriin naitoonjoan aonaain tonoraain neeuche. ²²Aihane jaun nii jauriaanejeein inara ichao, nechu inara coritaa inara suujuane sacuha baaso ichajeein ichaohichene jaan jianein ichaaoche. ²³⁻²⁴Inarate inae nainequiche inaraacha coacui coreein, inara suujue coreein, naonjoain ichaohin, nii ena jerihane rijijieein ichaohichene coina Cana Coaunera tenojoin ichaonaa que ichaohin, inae esinae rauhijiriin ichaonaa esine que ichaohichene coarateein neeichene caohachae.

²⁵Aihana jaun inae ita jaberoco que jaberocooa rijijieein nihacachene jaun, le cachanequichene inae nainiheeiche inara amute cacha coritaaichene. Chaelai que erenaa jeriquichene, esinaen rauhijiriin nohanelanaala aitocuche. ²⁶⁻²⁷Jiaonrihachu

ita que nejerateein ita sonaa coacuhin neeichene. Itaque nejerateeichene nii rijieoritiin baitecuche. Coa inara suujua cuhane enoha moconajaerane jaanu tera tocohaneein sonafaajeein obaaecache. ²⁸ Asijiautoneein ichaorejeti, asijiauhane jianein amiha-neeinete, chaelai sirijieecane, chalateraauru rai chaelai tenaa nainemii. ²⁹ Jiaonriha erenaa baaso que ereeiche leeochoaauru raine. Erenaa caohacha nejesina que ita rai ereeuchete, caohati erenaa que aitocoichene aonaain, jeelai amuritoheriin esenetaain tonoraain neeuruhine aohanraauru cachaauru. ³⁰ Inae ecu tihane bana, inara osa caje nichoteeichene coina jelai teein rai cachanequichene jaan cojunacanein inara cojunacatiha Cana Coaunerane jaan rai Suujue nocoeje chanuera tocohaneein nena nainiheeiche.

³¹ Jiaonriha obajeein, ita cotaairiin, ita que nererojoecaaeriin, leeochoaauru que ereein, naaonjoaain neeichene. ³² Charijieinteeinti Jesocurisito coreniha, inara osa que suujua acatein ne Cana Coaunera, nii rijijieein ita que inara suujua acatein, jiniiquiin ita belaaain ichaaoche.

5

Chatohanein nainere ichaoha Cana Coaunera cachaaurune.

¹ Jataain inara belaaain rai calaohineein teein inara raa Cana Coaunerane jaun, inara netonai belaaain naitoonjoan tonoraain ichaaoche. ² Charijieein teenti rai coichana aina cutaain jataain cana belaihane jaun chaelai jujui mocohin que Cana Coaunera belaihuruha saseredotecurune rijijieein cana coreniha rai jaberoco telu Jesocurisito, nii rijijieein inara coichana aina cutaain jiniiquiin ita belaaain ichaaoche.

³ Inae inara, rai cachanein neeichene jaun, inae nainiheeiche leeochoa ene coacuhin, niheichu que ninichaaajeein, erenaa baaso que ereein, inaraacha lateeicha que coacuhin, barijitiin, naajoain ichaonaa nainiheeiche. ⁴ Jiaonriha erenaa baaso que ereein neeichene. Coatiha cha que nelatejeehai niritiin iriha cachane. Nenacaentejian, niritiin erenaa coacuelanaala, Cana Coaunera coroajeein ichaohichene caohachae. ⁵ Inae coitucuhiche, sinijeranelanaala nena ene aina ichaohin, erenaa baaso que ereein, niicha lateeicha que coacuhin, barijitiin ichoae, nii Cana Coaunera aina Jesocurisito Cojoanona que ichaonaa nainihe. ⁶ Jiaonriha rai suujua caje rocohin joaenreein inara rai chaque iriha cachane tonoraain neeichene. Nitohanein joaenreein rai suujua caje rocohin erenacaurute, raujiaerilanaala casetecareein Cana Coaunera, rai aitoonjoan tonoraelanaala que jaolequiin aitocuruhane coreniha. ⁷ Aihana jaun acaauru rijitiin ereein, acaauru rijijieein ichaonaa nainiheeiche inae inara. ⁸ Inae nocohena tabai jana nena rijijieein ichaorejetocoichelune caje, ena Jesocurisito esenetaain naitoonjoan tonoraichene jaunte, inae nii nocohena caje jianacoon ena ichaohiche. Aihane jaun cojoeriu jianacoon ichaohichene coarateein, ⁹ chaelai lateein neeuruha leeochoaurune acaauru coroatajanein, esinae rauhijiriin baaso ichaelanaala, niheichu nohanelanaala, naaonjoaain ichaaoche. ¹⁰ Atiin Cana Coaunera jerenohicha ichajeein ichaaoche. ¹¹ Jiaonriha nii nocohenaanau nena rijijieein, chachaeraauru cachaauru rijijieein ichaohichene. Acaauru rijijieein ichaonaa coacuelanaala, nii nocohena caje acaauru mitaachete, acaauru netonai jianacoon mituhin, niicha ichai coaraain coitucuhin ichaauruhine. ¹²⁻¹³ Jataainte coejenacaain benacatochoelanaala nihanatiin, asinojoneein chachaain neeure. Nete inae nii nocohena caje mitanajaachene jianacoon neeuruhane, jitariin niicha ichai coitucuhin coaraain neeurureein, inae jianacoon nocohena caje mituhin neeuruhane. ¹⁴ Nitohanei que tejian:

“Sininaa rijijieein neeichene caje
inara nota jirichaauche.

Ohin nitajeeichene rai neeichene caje
Jesocurisito aina ichaaochete,
inara que itolere coarateeinete,

coaraain coitucuhichera,”
naain ne erenaa. ¹⁵ Aihana jaun chatohanei ichaquichene que necohalajiin neeuche. Jiaonriha chacoitucuhi cacha rijijieein ichaohichene, itolere coitucuhin, itolere que nainaain ichaaoche. ¹⁶ Atiin necohalajiin neeuche, jataain baasoneein ichaonacaauru cachaauru cataaun ichaohichene jaun. ¹⁷ Jiaonriha chacoitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijijieein, joareein chachaain nena coacuhin neeichene. Atiin jeriha Cana Coaunerane rijijieein inaraacha ichai ichaain ichaaoche. ¹⁸ Jiaonrihachu ajeeichene, nabana ajenaacha que coacuhin baasohacha ichajeein ichaohichene, inara ichao aasajeein neeichene coataa. Nenacaen tejian, ajenaa coacuelanaala Cana Coaunera Suujue jerenohi nejesinaacha que coacuhin, jerihane rijijieein ichaohichene caohachae. ¹⁹ Nejesinajeein ita rai salmo beebejeein, nenatenanaja que nenateein, inara suujua aina cutaain Cana Curuaanaa corojeein rachoojoeuche. ²⁰ Itolere bana Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain, Itolere Inacaneein nena Cana Coaunera coroaecuche itolere niicha tei coreniha.

Raotojoein sinijiera aina ichaauruhine Jesocurisito ranojoihunru.

²¹ Jesocurisito que inara suujua acatequichene coarateein, jiniiquiin ita suujua rijijieein ita belaaichaa. ²² Enecuru nihanatiin jeriha Cana Coaunerane rijijieein jerecuruha acaauru lanaaurune rijijieein neeuruhine. ²³⁻²⁴ Charijieein teeinti niicha ranojoihunru iclesia neein nenacaauru coturineein niha Jesocurisitone jaun, rai jaberoconeein itolereenein jerihane rijijieein neure niicha ranojoihunru, nii rijijieein rai sinijiera coturineein neeuruhane jaun, rai lana jerihane rijijieein nere tonoraain ichaauruhine enecuru. Nii jeelai Jesocurisito techu, nii rai jaberoconeein nenacaauru iclesia ichoterateraneein ne. ²⁵ Charijieein teeinti rai coichana aina cutaain, jataain niicha ranojoihunru belaihanee jaun, acaauru coreniha rai jaberoco telu, sohin jaaoruhane coina Jesocurisito, nii rijijieein rai coichana aina cutaain sinijiera jereein belaihuruhine acaauru lanaauru. ²⁶ Nitohaneente niicha ranojoihunru coulucoelu rai naitoonjoan aina cuaain, acau que camujuaain, ²⁷ esinae rauhijiriin niicha ranojoi iclesia neein, jelai teein raineen que banijiaain necaohachaaain osa colane neeuruhane coina. ²⁸ Charijieein teeinti ii rai caohachanu ichaain neei, nii rijijieein ii comasai rai netonai caohacha ichaain neeu. Rai comasai belaaichaa cachate, raaje rai caohachanu icha aicheein. ²⁹⁻³⁰ Nihei chuni raajenihane rai jaberoco que nejerateein nei. Nitohaneein nena coacuelanaalate, raotojoein lenoneein, rai jaberoco colalajiin ichoae. Nii rijijieein techu, rai jaberoco rijijieein neeuruha niicha ranojoihunrine jaun, acaauru colalajiin ichaolanajaen Jesocurisito. Canate nii jaberoconeein nihacache. ³¹ Nii quete:

“Nii jaunte rai inaca aina rai neba naaonjoain ratiriin, rai sinijiera raain nereein cacha, ita jaberoco que jaberocona rijijieein neeuruhane coina,” nae Cana Coaunera Quiricha cuhane. ³² Niite asinojoin rijijieein nihane jaun, coitucunaa nainene chuni. Nene laen canu, aihana niicha ranojoinunru iclesia aina Jesocurisitone que aitoon. ³³ Aihane jaun le cachaauru rai jabereco belaihanee rijitojoein rai sinijiera belaaichaa neeuruhine. Enecuru netonai rai lana que suujua acateein, niicha jerei rijijieein neeuruhine.

6

Inaca ere tonoraain ichaauruhine acaauru calaohichuru.

¹ Ranunacuru, enamanaacuru, naaonjoaineeichene, Cana Coaunerane belaaichene rijijieein inara inacaauru belaaichaa acaauru ere tonoraain neeuche. ² Jauriaa nejeein tonoraain ichaoha cachane, rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoate: “Ii inaca, ii neba, naaonjoainuri belaihu Cana Coaunera belaaichaa rijijieeine, ³ raotojoei ichaonaa que nerausiaajeein ichaohi,” naain ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁴ Aihana jaun, inara acaauru inacaneein, inara belaa inara relaa Jesocurisitone rijijiein, inara bereecuru baijiaelanaala belaa in, chatohanei ichaane coataa suujuatein relaauche.

⁵ Nii rijijieinchu caa cana rai chauratane que acaauru fatoroonein nenacaauru ere tonoraain, que suujua acatein, amurijiriin nena coacuelanaala, que asinojonein cha coacuelanaala, naaonjoaain neein letoaane jaan ichamiin rai cacha, Jesocurisito rai ichaane rijijiein. ⁶ Cojuriu Cana Coanera cachaneein neeichene jaun, jerihane rijijiein inara fatoroon icharatenohin ichaain neeuche. Jiaonriha nechu inara aina caohachaaain nihane coina, notaracaaecha caohachaaain chachaaain neeichene. ⁷ Inara letoaane jaan ichaquichene, jiaonriha rai ichaquichene que coacuhin ichacache, Cana Curuaanaa Jesocurisito rai ichaquichene que coacuhin, corajeein ichacuche. ⁸ Fatoroon cachaneein neein, fatoroon cachanelanaala, naajoaain netiin, caohacha ichaa cachane, rai cainarihani cana Curuanaa, niicha ichai rijijieine coitucuhin neeuche.

⁹ Jana inara acaauru fatoroon nequichene, nii leechaneein chuni coaraeniha Cana Coaneranee coitucuhin, nii inara que suujua acatein jeriquichene rijijiein neeuruha inara cachaaurune rijijiein, inara netonai acaauru que inara suujua acatein nii chatohaneein acaauru tenaa coacuhelanaala, naaonjoaain acaauru belaa in neeuche, inae acaauru aina jiniiquiin Cana Coanera cachaneein neeichene coitucuhin.

Jesocurisito aina cuaain laraajihururichaaain niicha ranojoihunrine.

¹⁰ Jesocurisito aina jiniiquiin neein, nii itolere que laraajiin neeichene jaanu niicha teenu aina cuaain, itolere que laraajiin neeuche canejeraauru. ¹¹ Nabana inara coritaa moconajaerane esenetaain neeichene coataa, que acatena nainequichene coina, inara biji achune, inara rai Cana Coanera tenojoi que acatein tonoraelanaala neeuche. ¹² Coatihana cana tocohaneein cachaneein bucuhiin nena, cana que nejeratein cana saruhin nihein. Acaaurute moconajaera letononein dede caje uhin, nechu joaenreein baasonein cacha saruhin, Cana Coanera coitucuelanaala nenacaauru que niicha ichana nainei ichaane coina letononein nena neeure. ¹³ Aihana jaun inara rai nitohanei acatein neeichene jaanu que, inara rai Cana Coaneraacha tei aina jatoroaain neeuchete, chatohaneein inara tenaa coaauca moconajaerane niha natiin, abaataain amuritiin neeiche. Inaen leesajeein jatoroaain neein amuritohichene, nii namuritoratena coacuelanaala neeuche.

¹⁴ Nitohaneein namuritoratelanaala, niheichu nohanenaa coacuelanaala, naaonjoaain neein esinaen rauhijiriin ichaohichene que necouhatein neeuche. ¹⁵ Itolere bana jatoroaain neeuchete, Ena Nena ichaonaanaja que jiniiquiin raotojoein neriquicheinne coina beratenojoi beebejeeiche amuhemujueein. ¹⁶ Nii itolere caje inara ichoteratena nainera inaaraacha esenetai, moconajaera rai usi cofatojoi bujuatein caje inara ichoteratemiin. ¹⁷ Jana inara rai Suujue tenojoi rai Nere, inara biji achune neeine. Jana nii jianacoon cha ujuaihonelanaala neeichene coina inara mitaera, inara asihonein inara coturi bujuatera niha neeine, chatohaneein inara amuritonaa nainiha moconajaerane coataa. ¹⁸ Itolere bana Cana Coanera bajaebajajeein, rai Suujue jerenohin rijijiein neeuche. Itolere que nainaaain jatoroaain inara suujua corelanaala neein, satiin rai cachaneein nenacaauru coreniha Cana Coanera bajaauche. ¹⁹ Bajaachene naineein, atiin canu coacuhin canu rai netonai bajaauchete, canu rai laraajiin ereein nihanune jaanu teeine ne, aina laraajiin ereein Aca cana osa caje cana ichoteranihane beebeje coitucuelanaala nenacaauru raite coitucuurumii. ²⁰ Acate corenra niha canu teein rai naitoonjoan beebejihanune coina caletoaain ne. Nii corenihate caa caresero cuhane canu enoaaauruhane jaun, ena caresero cuhane neein. Chaque casilanaala, Acanihane beebejihanune coina canu rai atiin bajaauche.

Necoiha Faborone.

²¹ Canu rai Cana Coaunera tenojoin amihanenaa que casuujua rijijieein cacorataan-
era cana nejera Tiqicote, inara rai canuhacha ichai beein, canu ichaone maajeein
bereein. ²² “Naaonjoaainne nihacaanu,” naain inara rai beein, inara suujua ani-
noaane coinane nii inara rene letoaaun. ²³⁻²⁴ Cana Inaca Cana Coaunera, rai calaohi
Jesocurisito aina esenetaain jiniiquiin ita belain raotojoein ichaaoruha canejer-
aaurune jaannu teeine. Jerichanejeein chu itolereneein, satiin belain naitoonjoan
rijijieein jianelanaala nenacaauru canejeraauru rai, raotojoein neeuruhane jaanu
teeine.

Filipoo nenacaauru rai Faborohacha letoai

Caresero cuhane neein Filipoo nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera rai laenaa Faborone

¹ Canuna Faboro neeun. Timoteo ainane Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito cachaneein nihacaanu. Satiin nii Filipoo neiniquichene Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaeraauru raina caa laenain letoacaanu. Saain nii inara beraihurera ichauhenaauru, chaen nechunii inara coroatajaneraauru- diaconooru, naaonjoainuri rai reein tiaaina caa letoaacaanu.

² Raotojoein neeichene coina, inara belain inara coroatajaneine Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoain.

Cana Coaunera Ere esenetaeraauru rai Cana Coaunera baja Faborone

³ Inara coaaucaanne naineeine, “Nariha” naaun Cana Coaunera rai inara coreniha. ⁴ Cana Coaunera bajaanunena, rachoojoein bajaun inara rai, inara coroatajanihane coina, ⁵ nunuhe caje coaanein, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito Ere que cacha relaacache jiniiquiin ena netojoeina jaun. ⁶ Rauhijiriina coitucun, inara suujua rucujuein coriha Cana Coaunerana jaunte, jerichanejeein rucuhejeein sacureein, enacoaunein turuha rai Calaohi Jesocurisito nereein tiaan. ⁷ Cacoichana aina cutaain satiin inara belaihanuna jaunte ne carai rauhi, nitohaneein inara que coaucaanne coina. Caresero cuhane nihanune janate, cacoelaain cacorataane Cana Coaunera. Chaen techu nii choae tacaain, cocoinanacaaihuri acatiha tein cacorataane, esinae rauhijiriin jianacoo cana mitaera neein niha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone que irihanune coina. Nii cacoratanihane rijijieein inara coroatajanerichaain Cana Coaunerane coitucuhana.

⁸ Esinae Cana Coaunera coaraje, inara belain inara jeriha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone rijijieina jataain inara belaihun.

⁹ Jeelai amuritoheriin Cana Coaunera Ere coitucuhin, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito jereein, ¹⁰ nii que inara suujua coarain, inara suujua coitucuhichene coinana Cana Coaunera bajaun inara rai. Nitohaneein neeichenete nenereein inara que cha, coaiten turuha Jesocurisitone bana. ¹¹ Nitohanihanete inara coroatajanereein Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito, raotojoein jiniiquiin ita coroatajanein leeochoauru aina ita belain neeichene coina. Nitohaneein neeichenete, caohatiin inara coroatajaniha Cana Coaunerane aina cuaain rai caohacha ichaquichene coaraain, nii coreniha Cana Coaunera coroaeca cuurureein cachaauru.

“Chanu nihei ohanune, jerichanetoheca carai,” naa Faborone

¹² Aonacuchena inara rai erete aonaquiche. Caresero cuhanete niqui caenoain, cacairichaaure niqui. Nenacaen tejian carausiaaeca catohaneein caetecure, nenacaen jeelai amuritoheriin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito Ere beebejihanu cau nenacaauru raine coina. ¹³ Nii jaunte Jesocurisito ere tonoracaanne coreniha, caa caseteco neein nihanune coitucure saain Roma curuaanaa rai soondarooru, saain cau nenacaauru, naaonjoainunru. ¹⁴ Nitohaneein caseteco neein nihanune coitucuuruhane jaunte, nii que nelararajiaain laraajiin nihei chaque casiirilanaala Cana Coaunera Ere beebejeeure cana nejeraauru Cana Coaunera coitucuurera cachaauru.

¹⁵⁻¹⁶ Tabaaurute caichoae ininaa coacuhin Jesocurisito ere beebejeeure. Leeochoaurute laen esinae rauhijiriin, suujua coaraain Jesocurisito ere beebejeeure cacoelaain cacorataanena jerena caun, laraajiin Jesocurisito ere beebejihanune coreniha cau casetecoo neein nihanune coitucuuruhana jaun. ¹⁷ Nii caichoae ininaa coaaurate,

suujua coaraelanaala Jesocurisito ere beebejeeure, cacairichanaa jerena caaun niqui. ¹⁸ Chanu nihei caohatoha nitohanai caraina jaun. Joaenreein cacha Jesocurisito Ere beebejihanena nenacaen rachoojoein nereeunni.

¹⁹ Nitohanihana jaunna carai Cana Coaunera bajaebajaequichene coreniha caco-rataanerihani Jesocurisito suujuene coreniha, raotojoein jianacoo miturichaaunine coitucuun.

²⁰ Nii jaunna chunei que necoejelanaala nihanune jereeun. Jerichanejeein cuaajeein nenacaen nauruta naurutaain Jesocurisito rijijieein nihanunena jereeun. Chanu nihei ohanune jerichanetoheca carai. ²¹ Ichaaojihanunena jataain Jesocurisito ere tonoraera neein niha cureeunni. Jana ohanunena jian nenacaen raotojoein aina nereeunni. ²² Jana ainihanena carijieein atiin ichaaojoein sacuhanunena, cana Curuaanaa Jesocurisito tenojohin amihanenaa ichana nainereeeunni. Chariji teeinti carai caohachare. ²³ Tabaquena ohanune luhecaaun, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito aina niha cuhanune coina. Niite laen jataain carai caohachare. ²⁴ Nete laen inara caohachanu que caohachae carijieein ichaaojoein sacuhanune. ²⁵ Aihana jaunna jaiti ichaojoeereeeunni, inara coroatajanichaaunne Jesocurisito ere esenetaain, tonoraain raotojoein rachoojoein jeelai amuritoheriin neeichene coina. ²⁶ Nitohanihana jaunna coaiten enacoauneein inara aina nereeunni. Nii banate raotojoein Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coroejeriquicheein, caohatiin cana belaihana jaun.

²⁷ Atiin coujurihu Jesocurisito coitucuera neein nena tocohaneein, inara suujua coaraain inara ichao que ichaaoche. Inara coaraana uhene rijitojoeun niqui, nechaainti nainerichaaunni. Jana inara coaraa uhenihanune nihanatiin, jiniiquiin laraajiin Jesocurisito ere tonoraain neeuche atiin. Nii inara aina nejeratenacaauru coasijirilanaala raotojoein neeuche atiin.

²⁸ Nitohaneein neeichenete chaque casineeichene coaracuruha inara aina nejeratenacaaurune, raajenihane Moconajaera rene taca cuururichaine coitucuha cuurureein. Nitohaneein coitucuhinte esinae rauhijiriin Cana Coaunera coreniha jianacoo neeichene coitucuha cuurureein, que acaauru notaarichaaain Cana Coaunerana jaun.

²⁹ Coatiha raujiaain esenetaaichene coinaacha jianacoo inara mitaai Jesocurisito. Coreniha necairichanaane maajeein abaantaain neeichene coinate jianacoo inara mitae.

³⁰ Ita rijitojoeinte necairichanaa abaantaain laraajihacache. Inarate necairichanaa abaantaanulu laraajiine coaraquichelu. Nii rijijieeine chu nii inara rai beeuruhane tocohaneein laraajiin enanetojoein necairichanaa abaantaain neeun.

2

Suujua coaraa Jesocurisitone rijijieein inara suujua coaraain neeuche.

¹ Inaderaaichene nihanatiin inara belaaain, inara coroatajaneein, inara suujua laraajiaain, naaonjoaan Jesocurisito suujuena jaun, ² ita belain raotojoein jiniiquiin neeuche, coujurihu Jesocurisito ere tonoraera neein nena tocohaneein. Aihuna inara coaracaanne, raotojoein rachoojoein ne.

³ Coa leeochoaauru choae ininaa coacuhin, leeochoaauru que necohasitanaa coacuhin nihache. "Acaaurute jian cana amuritoherihure," naaiche neechate caohachae.

⁴ Coa inara caohacha nuhacha que coacuhin inaraacha ichai ichaain nihache. Leeochoaauru rai netonai caohachanu quene maajeein nelateneni coacuhin ichaain neeuche.

⁵ Charijieein teeinti suujua coarae Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. Nii rijijieein inara suujua coaraain neeuche. ⁶⁻⁷ Jerichanejeein Cana Coaunera rijijieein niha natiinte, Cana Coaunera letono neein cacha neein nejanoaa natiinte, "Naaonjoaina Cana Coaunera rijijieein neeun," naain erenelu. ⁸ Nitohaneinte nejanoaain ichauhena

neein letoaa Cana Coaunerana jaun, nere tonoraain leeocho ataibinae necojenaachara rijijieein coroso que ohe, Cana Coaunera rijijieein nihanatiin.

⁹ Nii jaunte satiin leeocho cocoainacaihuri choae jauhecotojoeriin Jesocurisito cocoainae Cana Coaunera, ¹⁰ jataain cocoainacai neein nihane coitucuhin, nere tonoraauruha saain dedeeu nenacaauru, caa chauratane que nenacaauru, saain cana asae nenacaauru, naaonjoaihunri nihanatiin nere tonoraauruhane coina. ¹¹ Jataain acaauru curuaanaanu que Jesocurisito tiha Cana Inaca Cana Coaunerane coitucuhin, “Iite Cana Curuaanaa neei, nitohanein jeriha Cana Coaunerana jaun,” naain ereeuruha saain caa chauratane que nenacaaurune cointe satiin leeocho cocoainacaihuri choae jauhecotojoeriin Jesocurisito cocoainae Cana Coaunera.

Chauratane que nenacaauru rai cono rijijieein neeuruha Cana Coaunera esenetaaurerane

¹² Aihana jaun, caa ena inara caje coriaae inara caje nihanune jaun, inara aina nihanune bana quere tonoraraetohichene amuritoheriin quere tonoraaucho. Inara suujua coaraain, raotojeein Jesocurisito ere tonoraain neeuche atiin, inara casetecaa Cana Coaunerane coataa. ¹³ Inara coroatajanerichaaain Cana Coaunera, inara suujua coaraain nere tonoraain niicha jerei ichaquichene coina.

¹⁴⁻¹⁵ Chatohanai amihanenaa que inara letoaera nihane, nii inara letoaera que chaque ere lanaala raotojoeiin ichacuche, nabana baaso chaquichene inara necoejechanuha chuneine coataa. Nechu aansai ataibinae cachaauru quete laurijiraquiin neeiche. Aihana jaun coa nohanein, cacha coritaain, asijiauhin, naosatein, naaonjoaain nihache, Cana Coaunera Calaohineein neeichene jaun.

Aihute neneine inara que tonaain baasoneein chaque erei. Cana Coaunera Ere tonoraachene corenihate jianacoo osa que lanaala neeichene coitucuha cuurureein nii inara curuhacaain nenacaauru, Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru.

¹⁶ Nitohaneinte coitucuha cuurureein, ichaonaa tera Cana Coaunera ere que ereeiche acaauru raine.

Nitohanein neeichenena raotojoeiin nereeunni, coaiten enacooaunein cau turuha Jesocurisitone, inacojoeiin laraajiin inara relaenihanune coitucurichaaunine jaun.

¹⁷ Chanu nihei coaraain casohin cajaaoruha Cana Coaunera Ere bihanu inara raine coreniha ne. Nenacaaenna jian raotojoeiin nereeunni ohanune nihanatiin, atiin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraa curiquicheeina jaun.

¹⁸ Nitohanein raotojoeiin nihanune jaun, carijitojoeiin caniha raotojoeiin neeuche inara netonai.

Timoteeo letoanaa jeriha Faboro ne

¹⁹ Jeriha Jesocurisito nena, enanecoojoa Timoteeo letoaaene rijitojoeun, inara coaraa uhanne coina, inara coaraain chunocoha que carai beratihane raotojoeiin nihanune coina.

²⁰ Coatihanihei nii Timoteeo rijijieein coaaucaaanne rijijieein inara caohachanu que coacuhin nei. ²¹ Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitohacha jerei ichana amuritoheriin acaauruhacha ichana jereeicha que coaacuruha saain nii leeochoauruna jaun. ²² Nii coitucuhichene tocohaneeinte caohatiin cacorataane Cana Coaunera Ere beenaa que nii Timoteeo, Fojiara coroatajaniha rai calaohine rijijieeinte cacorataane.

²³ Cha teeinti ichacurureein caniha cocoainacaihuri. Inae nii coitucuhanunena letoaaene rijitojoeun, inara coaraa uhanne coina niqui. ²⁴ Jeriha Cana Curuaanaanena, canu netonai inara coaraa ureeunni enanecoojoa.

²⁵ Caraito caohachare nii cacorataaneraannu que inaraacha letoailu cana nejera Efatoroto letoaanu ichoaichanihane. Acate laraajiin cacorataane camijianeeo que.

²⁶ Cunaitihane coitucuhichena jaunte, nii que suujua rerohecaeriin nihana jaun jataain

inara coana jere. ²⁷ Esinaete chuhisi rauhijiriin banejelanaala ninauhene neein cunaitelu niqui. Nete cairichaaajoaain coaraana jaun rautae Cana Coanera. Coatiha leinjiin acaacha cairichaaajoaain coaraai Cana Coanera, canu netonai nihanatiin techu cairichaaajoaain coaraana jaun rautae Cana Coanera, ohane ena amuritoheriin jataain inaderaain nihanune coataa.

²⁸ Nii jaunna letoanaa jereeun, luhecotariin turuhin inara coaraa uhane coina. Inara netonai coaiten coaraain raotojoein rachoojoein neeichene coina. Nitoanihanena canuhetonai raotojoein niha cureeunni. ²⁹ Inara coaraa uhane, corojeein belaaain raauche, coujurihu Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha ita nejera neein nena tocuhanein. Jerichanejein chu rijijiein nenacaauru belaihuhe. ³⁰ Basijiiin lanajeje Jesocurisito jerenohin ichaane coreniha oha ne. Inara raajenhane canu coroatajanenanaine neeichene janate, lunaa nitohanai ichana saijiein acaacha canu coroatajanelu.

3

Ena nena Cana Coanera Ere rauhi que acaauru relaa Faboro ne

¹ Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuera neein neeichene jaun raotojoein rachoojoein neeuchera chasocuru. Jauriaana inara rai laenasihunlu niqui. Nena jerichanejein coaiten enacooaunein caa laenaain letoareeunni, raotojoein coitucuhin neeichene coina.

²⁻³ Coaracuche, “Esinae rauhijiriin Cana Coanera Ere tonorana jeriquichene, inara jaberoco cari sauhichenete neere,” naain inara coritaa nii nechuhansai, jaberoco cari saaurerane coataa. Nitoaneeinte niqui cojunacaacoaa nitohanaine coina cacha relaelu Moisesa inoanlu niqui. Nete inae cau chauratane que turuha Jesocurisitone jaun, inae nene nitohanai, inae Jesocurisito Suujue que cana suujua cojunacatiha Cana Coanera jaun.

⁴ Canuhetonaina Israeli nefoerate esine neein- Moisesa aitoonjoan tonoraera neein neeunlu jauriaa itolere amuritoheriin. ⁵ Inae fosa janoniha nejanoaanune janate, cajabereon cari jiununuhin moloorelu, Israeli esine nichaaun- Israeli niha canu inacane jaun. Canuna Beenjamiin lauri caje nefoeratenaa neeun. Ebereero ere quete ereure cafojiaraauru, jerichanejeina chu acaauru rijijiein Ebereero ere que ereeun. Canuna fariseero neein Moisesa aitoonjoan rijijiein ichaera neein neeunlu. ⁶ Casuujua coarihei amuneeinne Cana Coanera Calaohi Jesocurisito ere tonoraaurera cairichaeriin nerejetoonlu. Jataainna rauhijiriin Moisesa aitoonjoan rijijiein icharaaetoonlu.

Nii jaunte caque chaque erenaa nainenelu chunei.

⁷ Nitohaneente carai nelateenein nelu carai nii Moisesa aitoonjoan niqui. Nena inae canu ichao coriha Jesocurisitona jaun, inae enene jianeun, inae nelateniha caraine jaun.

⁸ Nitohaneente inae Cana Coanera Calaohi Jesocurisito coitucuhanune jaun, carai inae nelatene, nii jauriaa carai nelatei. Cana Coanera Calaohi Jesocurisito ere tonoraanuna jaunna jitariin nii itajeeun. Coatiha canu rai chaque nelatejeehai nii jitariin canuhacha itajei, inae que jaolecohanune jaun. Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhin ⁹ aina nihanune coreniha inae chaque nelatihei nii jauriaanejein nena. Coatiha nii Moisesaacha aitoonjoan tonoraanune coreniha jianacoo caeterihei Cana Coanera. Jesocurisito esenetaanune corenihate, jianacoo caete Cana Coanera.

¹⁰⁻¹¹ Aihana jaunna Cana Coanera Calaohi Jesocurisito suujua que suujuaquiiin nihanune jereeun. Acaihanejein nitohanein nihanunena coacuun. Charijiein teeinti necairichanaa abaantaain ohane caje ichanaain nelu Cana Coanera Calaohi Jesocurisito. Nii rijijieina canuhetonai nena jereeun.

Itolere jianeeinna satono que turuhane reentiaain laraajiin nereeunni.

¹² Coatiha, “Inae esinae rauhijiriin aca jerihane rijijieein nihanu,” naain irihanune jaun aitohaaun. Nena laen Aca jerihane rijijieein sacureeunni, caa baiha rijijieein nihanune coina.

¹³ Coatiha, “Rijijieeinna inae neeun,” naanune caun aitohaaun. Itolere canuhacha icharaaetilu jianeeinna jelai choae jauhecotojoeriin laraajiin nereeunni satono que tiaain, ¹⁴ Jesocurisito aina cuaain cana rai niicha teeni tihane coina cana raain nihalu Cana Coaunerane jaan raanune coina.

¹⁵ Caitono tocohaneein coaaucaachenete ne, esinae rauhijiriin cana suujua coitucuhin, Jesocurisito esenetaeraneein ijiin niha cana suujuane coina. Jana ainihanete, inara que nii coaratereein Cana Coaunera, inara netonai nii coaraain coitucuchene coina. ¹⁶ Nete laen inae nii coitucujihacachene rijijieein tonoraain ichaohacachene caohachae.

¹⁷ Chasocuru charijieein teeinti cha ichaain neeun, nii rijijieein inara netonai cha ichaain neeuche. Chaen nii aihacaanune rijijieein nenacauruhacha ichai rijijieein cha ichaain neeuche inara netonai.

¹⁸ Inae araai saain aitocooaun. Niite jataen canu inaderajae. Atiinne coaiten aitoreeunni. “Cana Coaunera coitucuhanu,” naainte niqui ere cacha tabaauru, nete satiin coreniha coroso que ohin nihalu Jesocurisitone saijieein aina nejeratenaa tocohaneein ichaaoore, joenreein necairichanaa abaantanaa nainecurenihane jaun.

¹⁹ Nitohaneein ichaonacaurute nitajiha cuurureein, necoejena charaneein ataibinae rijijieein ichaoruhana jaun. Cana Coaunera coacuelanaala, acaihanejein caa chauratane que nenacauru itolereeicha que coacuruhane jaun. ²⁰ Nitohaneein nihaacache laen cana. Dede curuaanaa neein niha cana Curuaanaa Jesocurisitona jaunte, dede cocoaicha neein nihacache. Aihana jaunte enacoauneein dede caje fauha uha nii jianacoo cana mitaera Jesocurisitone cohajihacache. ²¹ Acate cana jaberoco coriha cureein culocohin rai jaberoco tocohaneein necaohacha que necaohachaaun. Itolere amuritonaa nainihane jaan aina cuaainte nitohaneein ichareein.

4

Raotojoein inetono janonaa bana rachoojoein neeuche

¹ Nitohaneein rauhijiriin Cana Curuaanaa ere tonorauchera cacoelaichaauru chasocuru. Jatainna inara coana jeretoon. Inara ainana raotojoein rachoojoein neeun, quesenetaachene coreniha Cana Curuaanaa coitucuhichene jaun.

² Aonacuchena inara rai aitete, acaauru rai aitocoiche. Ita aina obaejerihuruhane jianeeincha, jiniiquiin ita belaijieeincha neeuruhine, nii Ebodia, Siintique, enecuru, naaonjoaihunri coujurihu Cana Coaunera coreniha cana nejera neein nena tocohaneein.

³ Nii Filipoo nihanune bana saain Culemente, leochaauru, naaonjoain aina cajini-ichaain ichaonaa tera erenaa que amihaneeuruhane jaun. Acaauru curuaate inae laenanohineein ne ichaonaa tera- Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁴ Raotojoein inetono janonaa bana rachoojoein neeuche, Cana Curuaanaa Jesocurisito aina neeichene jaun. Aonacuchena coaiten inara rai aite. Raotojoein rachoojoein neeuche.

⁵ Aihute esinae rauhijiriin inara amute cacha belaina inaera cachaneein neeichene coaraain inara coitucuurumiin saain cachaauru itolere bana. Inae cataainjia turuha Cana Curuaanaane.

⁶ Jiaonriha aansijiin laaojiri coreniha nererojoeccaiche ne. Niha inara que chatohanaine Cana Coaunera corojeein bajaain, rai beeuchete coitucuhine. ⁷ Nitohaneein ichaquichenete, inara suujua rachoojiaa cureein Cana Coaunera, raotojoein neeichene coina.

Nitohaneeinte itolere cachaauruhacha coitucunojoi amurijiriin raotojoein ichaon-
aanaja tereein inara rai Cana Coaunera. Nii Cana Coaunera tenojoin cana suujua
rachoojiaerate inara suujue suujuatereein Jesocurisito aina jiniiquiin neeichene coina.

Coa cajihaneein inara suujua coaracache

⁸ Satononejeeinne ena cuhane ichei caa que erereeunni. Coa cajihaneein inara
suujua coaracache. Acaihanejein rauhi cuhane cuaain cana suujuatera erenaa que
inara suujua ereein nii que coaacuche. “Leeochaauru belaaain, caohatiin leochaauru
coaraain, caohatiin camijianeeonne maajein ichaain, naaonjoain nihanunete cao-
hachae,” naain inara suujua tocharaain inara suujua coaracuche.

⁹ Nii inara relaanulune jana aonaain esenetaaichelune tocohanein neeuche. Chari-
jeein teeinti cuu nihanune bana quichao que ichaorejatoon, nii rijijieein inara netonai
caohachaaain inara ichao que ichaoche. Nitohanein neeichenete, inara aina niha
cureein cana suujua rucuhera Cana Coaunera, raotojoein neeichene coina.

Cairicheinein nihanune nihanatiina jerichanejeein raotojoein nereeunni.

¹⁰⁻¹¹ Tabiicha carajaain cacaoauquichene jaunna, Cana Curuaanaa coroejeeun.
Naaonjoaainte, “Cocoaacurenera,” coatiha naa casujuane caaun caitono nihei,
neniha chuni letoaichene jaannune jaun, cacaoaichene jaannu coriqui letoaneeich-
ene coitucuhanune jaun. Coatiha inara caje chaelai bajaa caitono nihei. Cairichei-
nein nihanune nihanatiina jerichanejeein raotojoein nereeunni. Inae nitohanein
nerelaain nihanune jaun. ¹² Aihanune banana necairichanaa coaraain neeun. Ai
banana, chaque latijiojori lanaala neeun. Nii jaunna itolere necairichanaa, mijitena,
naaonjoaain ichaonaa que ichaonaa coitucuhin neeun. Inae nitohanein coriaanune
jaunna, neniha chaelai caraine nihanatiin chaque tonajelanaala neeun. ¹³ Jatoroaaina
neeun, chatohanein caetera nihane abaantaain nihanune coina. Nitohaneinna
joenreein abaantana naineeun, casuujua lararajiaa cacorataaniha Cana Coaunera
Calaohi Jesocurisitona jaun. ¹⁴ Chaen caohachate ichaquiche, necairichaecaunne
jana canu rai coriqui letoaain.

¹⁵ Coaauquiche chachu inara netonai natiin, taolu inara ratiriin Masedoniau cuha-
nune bana techu, inara Filipoo Jesocurisito ranojoneein neiniquichene coaiten carai
coriqui letoaaichelu. Acaihanejein inaraachete Jesocurisito que cacha relaanune
nunuhetihanune caje coaunein cacorataanera neein neeiche, Cana Coaunera Calaohi
Jesocurisito que inara relaanune cainaera rijijieein. ¹⁶ Atiin Tesalonecau nihanune jana
techu, coroata sai cuhane coaiten le cachaauru cachaauru caje coriqui taojiajeein carai
letoaaichelu.

¹⁷ Coatiha cacorataaneeichene coina caitono nihei. Nitohanein cacorataaneeichene
corenihate jeelai choae jauhecotojoeriin nii cainaa cureein Cana Coaunera dedeeu.

¹⁸ Ena cuhanena raaun latichaaunne amuritoheriin Efaforoto aina inaraacha letoai
que jojohin. Nitohanein inara suujua caje coaunein ichaquiche Cana Coaunera
notaracaana jaun, nii coaraain rachoojoe Cana Coaunera, nitohanein ichaera cacha
rautaana jaun. ¹⁹ Nii jaunte chaelai lateein neeichene inara rai ecotiha cureein Cana
Coaunera, Jesocurisito ere tonoraera neeichene jaun. Acaachate Cana Coauneranein
nihana jaun nitohanai ichana naine.

²⁰ Aihana jaun coanete Cana Inaca Cana Coaunera coroejeein nihacache inoan-
lunetiin. Nii rijijieein neeine atiin.

“Inara coaauca jera Faboro,” naain beeuche.

²¹ Satiin nii cuu nenacaauru Jesocurisito coitucuurera rai, “Inara coaauca jera
Faboro,” naain beeuche. Cau caniha Cana Coaunera Calaohi coitucuurerate chu inara
coaacure. ²² Romanocuru curuaanaa loreri asaee nenacaauru netonai techu inara
coaacure, saain cau nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera netonai techu inara
coaacure.

²³ Inara suujua lararajiaain, inara coroatajaneene Cana Curuaanaa Jesocurisito.
Inae jianichaaun.

Colosau nenacaauru rai Faborohacha letoai leinjiin

Chatohaneein neeiche Colosau neiniquichene.

¹ Canuna Cana Coaunera jerenohineein, rai Calaohi Jesocurisito letono- afosotoro Faboroneeun. ² Jesocurisito coreniha cana nejera Timoteeo aina jiniiquiine caa quiricha laenacaanu, satiin Cana Coaunera cachaneein, canacaanu suujua rijijieein Colosau Jesocurisito coreniha canacaanu nejeraneein neiniquichene rai. Cana Inaca Cana Coaunera jeelai amuritoheriin inara coroatajaneene jiniiquiin raotojoein neeichene coina.

Jesocurisito esenetaeraaru rai Cana Coaunera baja Faborone

³ Inara rai Cana Coaunera bajaacaanune naineeine, itolere bana: “Narihara Cana Coaunera,” naain Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera coroaecaanu, ⁴ aiha Jesocurisito esenetaain neein, satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina jiniiquiin ita belaaain neeichene coitucuhacaanune jaun. ⁵ Inae dedeeu inara que banijiaain rucuhenojoein nenea rariquicheeine cohajeein neeichene jaunte, leeochoaauru aina ita belaaain neeiche. Cana osa caje cana ichoteraneein nenea erenaa caohacha aonaquichene caje coaaneente, nii inaraacha cohajei sirichaaneein neeiche. ⁶ Nii erenaa inara rai beratenojoite, itolere chauratane sacutaain coitucuhin, inae rijijieein ichaaoe cachaauru. Charijieein teeinti esinae rauhijiriin cana belaitoha Cana Coaunerane beeuruhane aonaaain, esinae rauhijiriin erenaa nihane esenetaaichelune rijijieein. ⁷ Nii quete jeriha Jesocurisitone rijijieein inara relaain nelu, nii jataain canuhacha belaineein nenea Efaforasi. Acate canacaanu amihaneon que canacaanu coroatajaneranein, inara rai jeriha Jesocurisitone rijijieein cha ichaeranein nenea ne. ⁸ Aca techu canacaanu rai, inara suujuatiha Cana Coaunera Suujuene rijijieein leeochoaauru belaaain ichaohichene benaa belu.

⁹ Nii jaunna coituhacaanune caje coaanein jianelanaala inara rai Cana Coaunera bajaacaanu, inara que jeelai amuritoheriin niicha jerei coitucueratein, itolere inaraacha ichai coitucuhin, rai Suujue jerenohin coitucuhin, naaonjoaainchene coina. ¹⁰ Nii ainate Cana Curuaanaa jerei rijijieein itolere caohacha nejesina ichaain neriquicheein, jeelai amuritoheriin Cana Coaunera coitucuhin coujuriu Cana Coaunera cachaneein nenea tochaneein. ¹¹ Nii coinana itolere amurijiriin niicha ichana nainei aina cuaain, inara lararajiaa Cana Coaunerane, laraajiin nererojoecaelanaala neeichene coina bajaacaanu. ¹² Nii ainate rachoojoein, nii satiin notaracaae rai cachaneein nenacaauru rai niicha teenu- rai Cojoanonaa raain neeichene coina, inara rai teranuneein nenea Cana Inaca Cana Coaunera coroaequiche.

¹³ Cana Coaunerate, cana curuaanaaneein niha moconajaerane jana, caje cana ruluhin Cana Curuaanaa niha rai Calaohi Jesocurisitone coina rai Cojoanonaa que cana telu. ¹⁴ Nii rai Calaohi corenihate cana osa caje cana ichoteratein, cana que suujua acatelu Cana Coaunera.

Ohalu Jesocurisitone corenihate Cana Coaunera aina raotojoein ichaohacache.

¹⁵ Chabana Cana Coaunera coarahaacache niqui. Nete rijijieein nenea- rai Calaohi Jesocurisito coaracaache. Acate, jauriaanejeein rai Calaohineein nelu, itolere coaunaane ajiniha caje coaanein. ¹⁶ Aina cuaain techu itolere dedeeu neenihuru, chauratane que neenihuru, chabana coanojoinelanaala neenihuru, chabana inanacaelanaala itolere ichana naineraneein itolere que mijiaaaineein neenihuru, naaonjoainuri coaunaeratelu Cana Coaunera. Satiin niichurute rainein nihane coina,

aina cuaain coaunanojoneein nelu. ¹⁷ Nitohaneeinte itolere ajiniha nenaanelu Jesocurisito. Chaen techu coreniha, Aca jerihane rijijieein neure satiin niicha coaunaauri. ¹⁸ Chaen techu satiin niicha ranojoneein nenacauru, rai iclesia neein neure. Nii iclesiate Jesocurisito jaberoco ne. Jana nii jaberoco coturite jeelai Jesocurisitohachane. Aca techu itolere ajiniha nihalune rijijieein, aca satiin ajiniha o caje ichanaelu. Nitohaneeinte nelu, itolere que satiin ichoaichateraneein nihane coina. ¹⁹⁻²⁰ Jesocurisito aina itolere bana nena jerihane jaunte, aina cuaain satiin itolere cana rai chauratane, dede, cana janonaa, naonjoainuri que neein, que nejeratanaaneein neeuruhane caje, aina raotojoein neeuruhane coina ichaelu Cana Coanera. Niite ichaelu, coroso que rai coichana jaohin ohalu Jesocurisitone aina cuaain.

²¹ Jauriaalute niqui Cana Coanera cacha nelanaala aina inara suujua cuhane que nejeratanaaneein neechelu, nechu baasohacha ichajeein ichaohichene jaun. ²² Nete laen inae enene, aina raotojoein rai cachaneein que banijiaaineein neechene coina, inara que suujua acatelu Cana Coanera. Nii coinete joaenreen cacha rijijieein, atinanohinelu rai Calaohi Jesocurisito. Nitohaneeinte inara coulucoelu, nacatiha cha ujuaihonelanaala, osa colane neechene coina. ²³ Nete nitohaneein nena jeriquichene, inara rai benojoiniha ichoteratenojoneein neriquicheeine jaanune jana, aonaain esenetaaichelune rijijieein, leinjiin acaacha cohajeein, leecha ichana coacuelanaala neechene caohachae. Nii jeelai inara rai beratenojonte, satiin chauratane sacutaain benojoneein ne. Chaen canu Faboro nichaunnena nii que cachaauru relaaurera coroatajaneraneein neeun.

Jesocurisito cachaneein iclesiacuru coroatajaneraneein niha Faborone.

²⁴ Ena inara coreniha necairichanaa coaracaane jaunna rachoojoeun. Nii Jesocurisito jaberoco- niicha ranojoneein nenacauru- iclesiacuru coroatajanena quete Jesocurisito coreenraniha necairichanaa coarae cajabereeo. ²⁵ Nitohaneeinte Jesocurisito cachaneein iclesiacuru coroatajaneraneein nihanune coina, canu telu Cana Coanera, inara caohachanu que, inara rai niicha beratenojoi beebjihanu, aca jerihane rijijieeine coina. ²⁶ Nii niicha coitucuerateite inoaelu caje coauneein chuni que coitucueratelanaala asinojoneein sirilu Cana Coanera. Nete laen inae enene, satiin rai cachaneein neinichaachene que coitucuerate. ²⁷ Nii jataain caohachaneein niha Jesocurisitonete, satiin Jorionelanaala nenacauru que coitucuerate Cana Coanera. Nii asinojoneein nena niicha coitucuerateite, Jesocurisitoneein inae inara suujueniha ne. Acaachate cohajeeiche.

²⁸ Nii jaunna Jesocurisito que cachaauru relaacaanune, itolere niicha ichai coitucuhin ichacuruhane coina acaauru suujuatihacaanu, esinae rauhijiriin caohachaaain aca jerihane rijijieein, Jesocurisito rai tenajaacaanune coina. ²⁹ Nitohanei amihaneanaa ichacaanune coina canu lararajiaain, itolere ichana nainichaaunne jaanu tiha Jesocurisitone ainana caa niicha icharatei ichaain neeun.

2

¹ Laodiseau nenacauru, chae inara, chaen chabana canu coaraelanaala nenacauru- canu benaa caje cacoitucuureraauru, naonjoainuri neechene corenihane, jataain mainajeriin necairichaaun. ² Nitohaneeinne caohachaaain rai suujua lararajiaain, jeelai amuritoheriin jiniiquiin corajeein, itolere bana ita belaaain neein, nii chuni que Cana Coaneraacha coitucueratelanaala nena- Jesocurisito coitucuhin neechene coina jataain laraajihun. ³ Esinae rauhijiriin Jesocurisito coitucuhin neeichenete, rai caohacha aina itolere coitucuhin neriquicheein. ⁴ Nabana chuni inara coritaa raotojoein inara rai ereein, osa que inara saruhane jana, esenetaaichene coataane caa inara rai beeun. ⁵ Inara aina canu jaberoconeein nenihanune niha natiine, itolere bana canu suujua cuhane inara coacuun. Nii jaunna

jiniiquiin rauhijiriin inaraacha ichai ichaain neein, Jesocurisito esenetaaichene jaun, aca jerihane rijijieein ichaohichene coitucuhanune jaun jataain rachoojoeun.

Ena nena ichaonaa teraneeinte ne Jesocurisito.

⁶ Nitohanihane jaun jeriha Jesocurisitone rijijieein ichaohichene coina esenetaaichelune jaun, itolere bana aca jerihane rijijieein ichaaoche. ⁷ Aihana jaun, leinjiin acaacha jerihane rijijieein inara suujua aina cutaain ichaohin nii acaneein nena rijijieein ichaohichene coina inara relaauruhelune jaan esenetaaichelune rijijieein, itolere bana Cana Coanera coroaecuche. ⁸ Itolere que necohalajiin neeuche, nabana nechu joaereen nichao que inara coritaain nena jereranihane, esenetaain neeichene coataa. Nii cacha coritaeranein nenacaauru, coatiha Jesocurisitohacha jerei icharanein neeuruhi. Acaaurute nechu Cana Coanera coitucuelanaala nenacaauru cachaauru ichao que cacha relaain, moconajaera icharatenohin icharanein neeure.

⁹ Jerichanejeeinte rai Inaca Cana Coaneraacha ichai ichana naineranein ne nii rai Calaohi Jesocurisito. ¹⁰ Nii jaunte Jesocurisito aina neeichene jaun, rai Inaca Cana Coanera aina netonai neeiche. Nii Jesocurisitote, itolere que laraajiin satiin Cana Coaneraacha cocoinanojonein nenacaauru Curuaanaanein ne. ¹¹ Chaen techu inae Jesocurisito aina neeichene jaun, inae cojunacatenohinein neeiche. Coatiha rai jaberoco que coujunacatenohinein neeuruhalu Jorioocurune rijijieein nihei. Niite inae necoriha inara suujuane jaun, inoaenlu osa que nesarujuein ichaohichene jianein neeichene jaan cojunacanein rauhijiriin Jesocurisito caje unaa neein ne. ¹² Nii atinaain conautenojonein nihelune caje ichanaalu Jesocurisitone rijijieeinte, inara atinaain inara itajihane rai niha osane caje, Curisito aina cuaain nichoteeichene coujunacaniha acauhanau tein baotisanojonein neeichelu. Nitohaneinte neeiche, niicha ichana nanei ichaain oo caje ichateralu Cana Coanera esenetaain neeichene jaun. ¹³ Inara Jorionelanaala neiniquichenete jauriaa inara jaberoco que coujunacatenohinelanaala neeichelu, jauriaanejeein nena Moisesa tenojoi rauhi tonoraelanaala nitajenaanein neeichelune jaun. Nete laen inae ena, Jesocurisito aina jiniiquiin ichaohichene coina, inara rai ichaonaa tein ne Cana Coanera, nii Jesocurisito cana osa caje cana ichoterateranein nihane jaun. ¹⁴ Nii jauriaanejeein nena Moisesa rai rauhi tonoraenihacachene jaunte niqui, caseteco coaracaachene rai nihacachelu. Nete coroso que ohalu Jesocurisitone aina cuaain, nii itajeein nelu Cana Coanera. ¹⁵ Nitohaneinte Jesocurisito aina cuaain, moconajaera aina rai letononein nenacaauru amuritoheratelu Cana Coanera, satiin coarajeeurera notaracae tenajaain.

Itolere dedeeu nenaacha que coacuhin neeuche.

¹⁶ Aihana jaun, inara ichao que ichaohin, inara lenone que lenonein, inara coco que cocohin, naaonjoaain neeichene, nihei chuni nii que ereein nena nanei. Jiaonrihachu nebetacanaa cojoanona bitoaain neein, atene ujuarichuru bitoaain, naaonjoauruhane rijijieein ichaohichene coina inara counujeeunruhane tonoraachene. ¹⁷ Nete satiin necorereein inae ecu tihane bana. Jana Jesocurisito tenojoi ichaonaa chabana necorerinaain, niheichu chabana satonorinaain. ¹⁸ Jiaonrihachu baaso ichaa inara been, acaauru rijijieein neeichene coina, inara rai aitiin neeuruha nii Cana Coanera letono aanjeraauru letononiha nocoetiin, acaauru notaaca Cana Coanerane been, nechu jeriha acaauru suujuane rijijieein ichaohin necohasitaacha que nenacaaurune tonoraain neeichene. ¹⁹ Jesocurisito cachanein rai suujua cuhane sirichurenihane jaunte, jeriha Cana Coanerane rijijieein, jiniiquiin neein ita belaaichene ichaohacahene coina cana tein niha Jesocurisitone saijieein ita caje neleruha cachane jerecure.

²⁰ Jesocurisito esenetaain neeichene jaunte, inae nii jauriaanejeein inara relaauruhalune jaan jianeein neeichelu. Aihana jaun, inae nainiheeiche ichaauruha Jesocurisito coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein ichaohichene. ²¹⁻²² Nii jaiti Jesocurisito coitucuelanaala ichaohichene bana: “Jiaonriha dadaain, niheichu quiichene. Niheichu inara biji cuhane teberiana nainiheeiche,” naain dadaain quiichene caohateein inara relaauruhalune jaante, nechu cachaauru suujua caje unaaneein nihane jaun inae nitaje. ²³ Esinaete chuhisi niqwi rauhijiriin Cana Coaunera coitucuera rijijieein neein aitocure. Nete cana jaberoco cairichaeraneein ne. Nii acauru aitoonjoan osaacha que coacuhin nenea caje cana suujua corenaa nainenihane jaunte, nii chaque nelatene.

3

¹ Nitohaneein inae ohin nitajenaa rijijieein neeichene caje Jesocurisito esenetaain neeichene jaun, rai Inaca Cana Coaunera aina jiniiquiin, rai raotono nichajai que niha Jesocurisitone jaan- dedeeucha que coacuhin ichaaoche. ² Nii jaun, inae nainiheeiche Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru rijijieein coacuhin neeichene. Dedeeu nenacaauruhacha que coacuhin neeuche. Jiaonriha caa chauratane que nenacaauruhacha que coaauquichene. ³ Nitohanihana jaun, inae jauriaalu nenea inara ichao que ichaohiche, ena nenea inara ichaote, Jesocurisito aina Cana Coaunera aina asinojoneein ne. ⁴ Nitohaneein Jesocurisito, inara ichao sirichaneein nihane jaunte, inae ecu tihane bana nacoauneein turuhane bana, aina jiniichaain inara ocotiha ureein, aina jiniiquiin necaohacha que ichaohichene coina.

Jauriaanejeein nenea ichaonaa aina ena nenea ichaonaa.

⁵ Aihane jaun, coaacuruha Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein coacuhin ichaohichene jianecuche. Jiaonriha joenreein ene aina ichaohin, quicha nejesina neein ichaohin, ene nejesinaneein ichaohin, naaonjoaain Cana Coauneraacha rautaainelanaala nenea ichaain, chaelai siriquichene chunaain, naaonjoaaincha que coacuhin ichaohichene. Nitohanei ichaonaate jataain cana ichao aasaatera ne. ⁶ Nere tonoraelanaala nitohaneein ichaonacaaurute, jataain mainajeein casetecaeratereein Cana Coaunera. ⁷ Nii rijijieeinte inara netonai ichaorejetocoiche, jaiti necoreniha inara ichaone bana. ⁸ Nete inae necoriha inara ichaone jaun, ita cotaairiin, ene aina ichaohichene coinaacha baasoneein coacuhin, inara amute cacha baijiaain, rautanacaai que ereein, naaonjoaain ichaohichene jianequiche. ⁹ Inae nitohaneein necoriha inara ichaone jaun, jiaonriha jaiti necoreniha inara ichaone bana, inaraacha ichai ichaain, ita coritaain, naaonjoaain ichaohichelune rijijieein ichaonaa nainiheeiche. ¹⁰ Nitohaneeinte, ena nenea ichaonaa que ichaohin, ena nenea cachaneein nenea rijijieein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohichene, itolereneein niicha jerei coitucuriquicheein. ¹¹ Aihana jaun, coatiha chaque nelatihei, Curieconein, Jorionein, Jorionelanaala, leecha cachaneein, cha coitucuelanaala cairicheineein, letononeein, letononelanaala, naaonjoainein nihacane. Jesocurisito cachaneein niha-canete, jataain itolere amurijiriin nelate.

¹² Jataain inara belaitohane jaunte, rai cachaneein neeichene coina, inara janijiin inara raain nelu Cana Coaunera. Aihana jaun, coujurihu inara ichao coreein nenea tocohaneein esinae rauhijiriin cairichaojoaain ita coaraain, ita coroatajaneein, leechaauru amurijiriin nenea coacuelanaala, ita que nererojoecaelanaala, naaonjoaain ichaaoche. ¹³ Jiniiquiin ita que nererojoecaelanaala neein, tonaain itaque ereein neeuruha chunocohacurune, que inara suujua acateein, naaonjoaain neeuche, inara que suujua acateein nihalu Cana Coaunerane rijijieein. ¹⁴ Itolere baaso caje inara suujua coreein, ita belaaain jiniiquiin neeuche. ¹⁵ Nitohaneein neeichenete, inara suujua

raujiareein Jesocurisito, raotojoein neeichene coina. Nii coinat inara raain nelu Cana Coaunera, jiniiquiin rai jaberoco rijijieein neeichene coina.

¹⁶ Itolere bana inara rai Jesocurisitohacha beratei coaucuche inara suujua cuhane. Inara suujua que coitucueratiha Cana Coaunerane rijijieein, jiniiquiin ita relaan, ita suujua aninoain, chatohanai ichaain niha chunine coataa ita suujuateein, naaonjoaain neeuche. Inara suujua aina cutaain Cana Coaunera corojeein, salmo que nenateein, itolere nenatena Cana Coaunera coroaenanaja que nenatecuche. ¹⁷ Itolere inaraacha ichai ichaquichene, jeriha Jesocurisitone rijijieein aina cuaain ichacuche. Jerichanejeeinchu chaelai que ereein neeiche cacha raine, aca jerihane rijitoein ereein neeuche. Chaen chu, nii rai Calaoi Jesocurisito aina cuaain, rai Inaca Cana Coaunera coroaecuche.

Curisito ranojineein nenacauru ichao.

¹⁸ Inara ene neeichene, inara lanaauru ere tonoraain jerecuruhane rijijieein neeuche, acaachate inaraacha ichanenineein ne, coujuriu Jesocurisito esenetaeraneein nena tocuhaneein neeichene coina. ¹⁹ Jana inara lananeein inara comasaihuru belaan neeuche, jiaonriha inara comasaihuru cotaairiin coaraqichene.

²⁰ Canaanaihuru nihanatiin, rai fojiaraauru ere tonoraain neeuruhine. Nitohaneein neite rautaan coarae Cana Curuaanaa Jesocurisito. ²¹ Jiaonrihachu, inara acaauru inacanein, inara bereecuru baijiaain neeichene, nabana caoacha coroaecuruhane jianecuruhane coataa.

²² Fatoroon letononeein nenacauru, cau chauratane que acaauru fatorooneein nenacauru ere tonoraain neeuruhine. Jiaonriha coarajeeuruhane notaracaeacha acaauru belaihuruhane jerenacauncha acaauru ere tonoraain neeuruhane. Coaracurenihane jana nihanatiin, suujua aina cutaain, jerecuruha acaauru fatorooncurune rijijieein neeuruhine, nitohaneein jeriha Cana Curuaanaa Jesocurisitone jaun. ²³ Itolere inaraacha ichai ichaain neeichene, esinae rauhijiriin corajeein ichacuche, inara amute cacha rai ichaquichene que coacuelanaala, Jesocurisito rai ichara rijitoein. ²⁴ Inarate inae ecu tihane bana, inara rai aca cana Curuaanaa nihane rai niicha jerei ichara neein neeichene jaun, rainein nena que inara coreterihani Cana Curuaanaa Jesocurisitone coitucuhiche raotojoein. ²⁵ Nii choae tacaain coatiha nejelaunein chuni coaraain nihei Cana Coaunera.

4

¹ Inara, fatoroon neeichene, inara letonocuru aina caohachaaain inara suujua coaraain, rauhijiriin acaauru aina neeuche. Inara netonai leinjiin dedeeu nena Curuaanaa letononeein neeinchene jaun, rai inaraacha ichai beeichene rai neeichene que nainaan ichaaoche.

² Itolere bana Cana Coaunera corojeein bajaee bajajeein itolere que nainaan ichaaoche. ³ Canacaanu rai netonai Cana Coaunera bajaachete canacaanu rai acujua joracaaine ne itolereneein cuhin Jesocurisito que Erenaa coitucueraelanaala nena- nicha beratei beebejihacaanu. Nii coitucueraelanaala nena Erenaa canuhacha beebejei corenihane, caa caresero cuhane neeun. ⁴ Cacoreniha Cana Coaunera bajaachene raotojoein aohana nainecuruhane coina, rauhijiriin nii Erenaa beebeje cachaauru rai.

⁵ Chaen techu Cana Coaunera coitucuhichuru que caohacha nejesina ichajeein itolere bana ichaohichene coaratein, caohachaaain coacuhin nii canaacha esenetai que acaauru rai raotojoein beebejeeche caeneenejelanaala. ⁶ Nitohaneein ereeichene raotojoein ereeuchete itolere bana rautatiin aonacurumiin aohanraauru. Chaen tonaain ereeuruhane nihanatiin, raotojoein baaso coacuelanaala acaauru tonoraain neeuche.

Necoitha Faborone

⁷ Canu suujua rijijieein, Jesocurisito icharatenohi amihanenaa que cacorataanera-jataain canuhacha belaa- Jesocurisito coreniha cana nejera Tiquicote, inara rai canu benaa bereein. ⁸ Nii coinane inara rene aca letoaaun, inara rai: “Naaonjoaaine nihacaanu,” naain inara suujua lararajiaane coina. ⁹ Ainate uhe inara laurijiraneein nenaalu- jataain canuhacha belaa- Jesocurisito coreniha cana nejera Onesimo. Acaaurute inara rai caaelai benaa beeurureein. ¹⁰ Canu aina caresero cuhane nena- Arisitarocote, inara coacue. Chaen Berenabeen calaohiriji- Maroco netonaite inara coacue. Inae inara rai bihanulune rijijieein, inara rene bedainiha nii Marocone raotojoeein raauche. ¹¹ Chaen techu Josto neein acaauruhacha curuaatei- Jesoso netonai inara coacue. Acaauruhachate canu araichuru- Jorioocuru caje, Cana Coaunera icharatenohi amihanenaa que cacorataaneraneein, jataain canu suujua nunaeraneein neeure. ¹² Inara laurijiraneein nenaalu Jesocurisito cachaneein nena- Efaforasite inara coacue. Acate itolere bana inara rai Cana Coaunera bajaee bajaenaja que, leecha ichana coacuelanaala itolereneein Cana Coauneraacha jerei ichaquichene coina. ¹³ Canune nitohaneein, Laodiseau nenacauru, Erapolisiu nenacauru, chaen inara, naaonjoaineeichene que, jataain coaunajaaoca nii Efaforasine coarajenajacoon. ¹⁴ Canuhacha belaaieein nena- docotoro Locasi netonaite inara coacue, chaen Demasi netonai.

¹⁵ Laodiseau nenacauru Jesocurisito coreniha cana nejeraneein nenacauru rai acauru coaaucaunne beeuche. Chaen Ninfasi aina rai loreri asaae netaojianacauru coaaucaunne beeuche. ¹⁶ Inae nainain caa inara rai canuhacha laenai quiricha rere-taain coaraquichene nainaquichene, Jesocurisito ranojoneein Laodiseau nenacauru rai letoaauchete, acauru netonai reretaain coaracurumiin. Acauru netonai, acauru rai quiicha letoai quiricha, letoauruha inara rene ne, reretaain coaracuche inara netonai. ¹⁷ Chaen Arquipo rai: “ ‘Atiin ichei Cana Curuaanaacha icharatei amihanenaa ichaauje, nii icharatihalune rijijieeincha.’ naainte ichei nere letoae Faboro,” naain beeuche.

¹⁸ Inae satonotichaaunne raine Canu Faboronichaaune caraajenihane, caa quiricha cuhane inara coaaucaunne laenaun. Atiin Caresero cuhane nihanune que coaau-cuche. Jeelai amuritoheriin inara coroatajanemiin Cana Coaunera.

Tesalonecau nenacaauru rai Faborohacha letoai leinjiin

Tesalonecau nenacaauru rai laenaauruha Faboroorune

¹ Canuna Faboro neeun. Inara raina Siribano, Timoteeo, naaonjoain nichaanunena laenaain letoarichaanuhin. Saain nii Tesalonecau nenacaauru Cana Coaunera rai ita taojiaera neeichene raina caa laenaain letoacaanu. Saain nii Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoain coitucuhin neeichene raina caa letoacaanu. Inara belain, inara coroatajaneene Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoainte raotojoein neeiche.

² Cana Coaunera bajaacaanune naineeina, “Nariha,” naain coroejeein, inara rai bajaacaanu inara coroatajanejeein sacuha Cana Coaunerane coina.

³ Nitohaneena inara coacuhin nihacaanu, Cana Inaca Cana Coaunera bajaacaanune naineeinna rauhijiriin inara coroatajanerichaaain Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone esenetaain, caohachaaain laraajiin necairichanaa abaantaain amihanein leeochoaauru belaaain neeichene jaun. ⁴ Coichana aina cutaainte inara belai Cana Coaunera. Aihana jaunna, janijiin Cana Coaunera ranojoneein neeichene coitucuhacaanu.

⁵ Coatiha joenreen erenaa rijijieein nihei caa cacha relaacaanune jaan Cana Coaunera Ere. Mijiaainetiinte cacha suujua que taca, nitohanein tiha Cana Coaunera Suujuene jaun. Nitohanihana jaunna esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere neein nihane coitucuhacaanulu.

Inarate canacaanu ichao coitucuhiche, inara aina nihacaanune bana inara nota que canacaanu coaraquicheluna jaun. Nenacaen inara caohachanu que tejian canacaanu coaraquichelu inara nota que, jerichanejeein caohachaaain ichaohichene coina.

⁶ Nii jaunte jerichanejeein canacaanu ichao rijijieein, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoain rijijieein inara netonai inara ichao que ichaohiche. Nitohanein caohacha ichaaain ichaohichene corenihate inara rohecaain, inara cairichaerihure niqui, nete inara coroatajanein naaonjoaan Cana Coaunera Suujuene jaun, raotojoein rachoojoein Cana Coaunera Ere aonaain tonoraache atiin.

⁷ Nitohanein atiin laraajiin necairichanaa abaantaain raotojoein neeichene jaunte, inara coitucuuruhana jaun, jerichanejeein inara rijijieein ichaonaa caohacha que ichaonaa coaacure saain Masedonia, Acaiha, naaonjoaihunri nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera. ⁸ Nitohaneinte Masedonia batane, Acaiha batane, itolere sacutaain Cana Curuaanaa Ere coitucuerateechene jaun, esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaain rauhijiriin nere tonoraain neeichene coitucure itolere neein. Nitohanein itolere neein raotojoein inara coitucuuruhana jaunna, inae cha que erenaa nainenihacaanu canacaanu inae.

⁹ Nii jaunte inae acaauru rai cha que irihacaanune latecurene, jauriaa nejeein inara rene turuha uhacaanune jana, canacaanu belaaain, canacaanu raain, canacaanuhacha beebejei Cana Coaunera Ere esenetaain tonoraain, nii enuha caje cacha chanohinein nena inara coaunera niha inaraacha tei jianein raatiriin, esinae rauhijiriin nii ichaohin nena Cana Coaunera Esine Ere esenetaain tonoraain, nii beebejeeiche leeochoaauru raine coitucuuruha itolere neeina jaun.

¹⁰ Chaen techu enacoauneein dede caje turuha uha nii Cana Coaunera Calaohi, nii oo caje Cana Coaunera ichatenohin Jesusone cohajeeichene beebejeeure. Nii Cana Coaunera Calaohi Jesusote cana casetecaeratihane rai niha Cana Coaunerane jana jianacoon cana mitaeranein ne.

2

Tesalonecau namihaneeo ichaa Faborone

¹⁻² Nii coitucuhichene tocohaneeinte jauriaa nejeein Filipoo turuhacaanune jana, canacaanu batohin, canacaanu necoejechanuhin, canacaanu que jaolecooruha natiinte, inae enene esinae rauhijiriin aitocoanune coitucuure. Nii coitucuhichene tocoaneeinte canacaanu aina nejerateeuruha nii Tesaloneca cocoaichacurune jana, canacaanu coroatajane Cana Coaunera, acaauru que casilanaala laraajiin inara rai nere bihacaanune coina.

³ Nitohaneeina joenreein caje rocohin inara relaenihacaanu. Nitohaneein rauhijiriin aitocoaanu natiinte canacaanu ataibinaene beein, naaonjoaunre canacaanu belaiheichuru, chaelai chunei coritana coacuhin joenreein canacaanu ereniriaala que aitona rijitiin.

⁴ Canacaanu suujua coarajihana jaunte, canacaanu letoae Cana Coaunera, jianacoon cana mitaain, Cana Rai Ichaonaa Tera Nere bihacaanune coina. Coatih canacaanu belaa in niha cachane jerena caaun cacha relaain nihaacaanu. Canacaanu belaiha Cana Coaunerane jerena caaunna jerihane tocohaneein cacha relaain nihacaanu.

⁵ Nii coitucuhichene tocohaneein, coatih canacaanu coretequichene coina inara belaihaacaanu. Esinae Cana Coaunera coaraje.

⁶ Canacaanu cocoaain canacaanu letoain niha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitona jaunte niqui neere canacaanu rai rauhi. Nena “Naaonjoain canacaanu que suujua acatein neeine cachara,” naain erenihacaanu inara rai nihanatiin. ⁷ Nechu jataen joenreein cacha rijijieein turuhin, canacaanu nerotohin inara belaa in inara jana amuhemuhecaanulu. Charijieein teinti bereecuru belaa in fojiae neba. Nii rijijieeina inara belaa in inara relaacaanu. ⁸ Coatih Cana Coaunera Ereecha que inara relaacaanuneicha coina turuhin inara aina nihaacaanulu. Inara netonai canacaanu ichao coaraain jerichanejeein canacaanu rijijieein ichaohichene coinana itolere necairichanaa abaantaain turuhin nihacaanulu, canacaanu coichana aina cutaain inara belaa in nihacaanune jaun.

⁹ Jauriaana janotiinnetojoein, laraajiin mainajeein amihaneraetoacaanulune coaauquiche chachu natiin. Nitohaneeina canacaanu raajenihane amihaneein, coreniha canacaanuhacha latei coreteein, Cana Coaunera Ere beebejeein ichaorejetocaaunlu, nabana inara cairichaacaanune, chaelai que latejihojoiriin neeichene coataa.

¹⁰ “Baaso chaainjene nihacaanu,” naain iriha cacha natiin, chatohaneein baaso chaain nihaacaanu. Inara, Cana Coaunera, naaonjoain neeichenete rauhijiriin canacaanu suujua coaraain, Cana Coaunera coitucuera neeichene que canacaanu suujua acatein nihacaanune coarajerejetocoichelu. Nii jaunte nene nihei chaelai que ujuaitiin canacaanu coulurujiha chuneine jaannu.

¹¹ Nii choae tacaainachu calaohi suujua nunaain laraajiaa inacane rijijieein inara suujua nunaain laraajiaain nihacaanune coitucuhiche. ¹² Nitohanihana jaun, coujuriu Cana Coaunera coitucuera neein nena tocohaneein rauhijiriin ichaooche, nii jauriaa inara rai aitocoanulune tocohaneein raotojoein rachoojoein aina neeichene coina inara cotijiaain nihalu Cana Coaunerana jaun.

¹³ Coatih joenreein cacha ere aonajenaa rijijieein Cana Coaunera Ere aonajiheecheluh inara rai bihacaanune jana. Nii jaunna Cana Coaunera bajaacaanune, “Nariha,” naain bajaacaanu. Nii caje coauneeinte esinae rauhijiriin caohachaa inara ichao coreein ichaohichene coarateein neeiche. Nitohanihane cajete esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere nihane que necoarate.

¹⁴ Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraachene corenihate inara aina nejerateurelu inara araachuru. Nii rijijieein techu nii Jodeau nena Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraaurera aina nejerateurelu acaauru araachuru Jorioocuru.

¹⁵ Nii Jorioocurute acaauru rai Cana Coaunera ere beera inoaensi sohin jaaoruhane rijijieein Cana Curuaanaa Jesoso sohin jaaorera ne. Nitohaneeruhana jaunte acaauru aina nihacaanune bana canacaanu sitaaurelu. Nihei aansijieeiniji Cana Coaunera jerenohin ichana coaacuruhi, nechu satiin cacha aina obaejeriin ichaaoruha neechate laen jerecure. ¹⁶ Nii jaunte jianacoon mituhin neeuruha Jorioniheichurune coina, Jorioniheichuru rai Cana Coaunera Ere benaa jerichaanune, caohateeure. Nitohaneeruhana jaunte jataen mululuhin osaquuin neeure. Nii jaunte tabiicha acaauru abaantana nainene Cana Coaunera. Nii jaunte inae cuu tihane, nii core coaraa cuurureein acaauru notaanaa.

Coaiten Tesalonecau turuha cunaa jeriha Faboro ne

¹⁷ Inara caje amuhacaanune caje coauneena, inara coacuhin nihacaanu. Carajaain ita coarinihacache natiine jericha nejeein inara coacuhin nihacaanune jaun, inara coaraa uhene rijitojoihacaanu.

¹⁸ Inara coaraa unaa jerichaanune naineeinte canacaanu acate Moconajaera. Canuna Faboro neein caraaje nihane inara coaraa unaa jereeeun araai saain.

¹⁹ Inae coaiten cau turuha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone banana, raotojoein rachoojoein nereeunni, cacoreniha coitucuhin rai cacha neeichene jaun. ²⁰ Nii jaunna esinae rauhijiriin raotojoein rachoojoein nihacaanu.

3

¹ Jataenna inara coaraa unaa jeretohacaanu niqui, nena nainenerichaanuhin. Nii jaunna cau Atenau nerichaanuhin. ² Acaihanejein cana nejera Timoteeochana letoarichaanuhin inara coaraa uhane coina. Acate Cana Coaunera letononeein canacaanu coroatajane, Cana Coaunera Ere benaa que. Nii jaunte inara coaraa ureein, inara suujua lararajiaain nihane, nii aina nelararajiaain, inara suujua nunaain neeichene coina, ³ nabana chatohaneein nejelau suujua cuaain niha chuneine coataa. Inarate raotojoein niriinanai coitucuhiche. Saain nitohaneein necairichanaa coaraain nihacache nete ne. ⁴ Nii inara aina nihacaanune bana, inara rai aitocoaanulune tocohaneeinte nelu cana suujua reroecaeraauru. Nitohaneente situelu, nii coitucuhichene tocohaneein. ⁵ Nitohaniha jaunna inara coarateeunlu. “Esinaete chuhisi rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere esenetaain tonoraain neeure,” naain nitohaneein coitucuhanune jerena caaunna inara coarateeunlu. “Baaso que sarunajaain niha Moconajaerane, baaso chaain neeuruhane inacojoein inachujian acaauru rai Cana Coaunera Ere benaa que amihanihacaanulu,” naanune jaunne, inara coarateeunlu, nitohaneein coitucuhanune coina.

⁶ Nii jaunna nitohaneein esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere esentaain, tonoraain ita belaaain, raotojoein neeichene coitucuun, inara caje turuhin biha Timoteo canacaanu raina jaun. Chaen techu canacaanu belaaain canacaanu coacuhin, canacaanu coana jeretohichene be. Inara coana jeretohacaanune rijitojoein canacaanu coana jeretohichene be canacaanu rai.

⁷ Nii jaunna necairichaacaanu natiin, raotojoein nii que nelararajiaain atiin rachoojoein nihacaanu. ⁸ Nitohaneein rauhijiriin Cana Curuaanaa ere tonoraain neeichene jaunna, cha que tonajelanaala nihacaanu. ⁹ Nii jaunna inara coreniha, “Nariha jataen,” naacaanu, Cana Coaunera notaracae. ¹⁰ Nii jaunna janotiin netojoein Cana Coaunera bajaain nihacaanu, canacaanu coroatajanihane inara rene turuhin inara rai beebejihaaanune, jataain jelai amuritoheriin esenetaain queecha jaequuin neeichene coina.

¹¹ Aihana jaunna canacaanu coroatajaniha Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoaine jerichaanu inara coaraa uhacaanune coina. ¹² Inara coroatajaneine Cana Curuaanaate jelai amuritoheriin esenetaain, tonoraain neein ita belaaain, cachaauru belaaain, naaonjoaain neeiche inara belaichaanune rijitojoein.

¹³ Aihute nitohaneein rauhijiriin inara suujua coaraain ichaohichene jana inara eruhine Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito, rainein nenacaauru aina turuha uhane bana.

4

Nitohaneein ichaoha cachane jeriha Cana Coaunerane

¹ Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuera neeichene jaunna, atiin inara rai aitorichaanuhin, nii jauriaa inara relaacaanune rijijieein ichaohin neeichene coina. Nenacaenjian jelai choae jauhecotojoeriin neeichene coinana aitocaaanu, nitohaneein jeriha Cana Coaunerana jaun.

² Inarate nere coitucuhiche, canacaanu que inara relaeratiha Cana Curuaanaa Jesocurisitona jaun. ³ Acaiha nejein nere tonoraache neechate jere Cana Coaunera. Nabana ita raelanaala ene aina ichaajeraquiin niha chuneine coataa. ⁴ Acaiha nejein sinijiera ainaacha ita jereein jiniiquiin suujua coarain niha cache nete caohachae. ⁵ Caohachaa, Cana Coaunera coitucuuuhi rijijieein inara suujua coarihei amuneein neeichene. ⁶ Coa nejesinajeein ita coritaain ita shaquiin nihache. Nitohaneein neinihanete banejelanaala choae osa nalutiareein Cana Curuaanaa, nii core coaraain nihane coina, nii inara rai aitiin inara relaan bihaaanulune tocohaneein. ⁷ Coatiha canaacha jerei ichaechajeein ichaonaa coina cana cotijiaain, cana raain niheilulu Cana Coaunera. Rauhijiriin cana suujua coaraain ichaohacachene cointate cana raain nelu Cana Coaunera. ⁸ Cha teeinti, caa inara relaacaanune jaan batoe. Nihei canacaanu batoha aitorinaain. Nechu nii rai Suujue que cana suujua lararajiaera Cana Coaunera batohate aitoreein.

⁹ Jiniiquiin raotojoein ita belaijjein saain itolere cache belaan neeichene coina, inara relaa Cana Coaunerana jaunna, inae nii que inara relanaa nainenihacaanu. ¹⁰ Nitohaniha jaunte, saain Masedonia nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera belaan neeiche. Nii jaunna jelai choae jauhecotojoeriin inara suujua coaraain inara amute cache belaan neeichene jereun. ¹¹ Inara letoacaanune tocohaneein raotojoein ichaohin, nihei casaje que erenaa coacuelanaala inara amihaneecha ichacuche. ¹² Aihute inara que suujua acatein naaonjoanruhine Cana Coaunera coitucuuuhi.

Coaiteen turuha uha Cana Curuaanaane

¹³ “Naaonjoainte neeure Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaain onacaauru,” naain inara netonai coitucuhichenena jerichaanu. Nabana cha coitucuneeichene ohin naaonjoan chuneine, nabana Cana Coaunera coitucuuuhi cachaauru rijijieein jataen tabai inaderanaa que inaderaain neeichene coataa.

¹⁴ Charijieein teeinti, ohin ichanae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, nii rijijieein techu aina ichanaa cuurureein esenetaain onacaauru.

¹⁵ Nii jaunna inara rai aitocaaanu, cache relaa Cana Curuaanaane rijitoein. Cha teeinti, coaiteen turuha uha Cana Curuaanaa nereen tiaain ichoae, nii ichoachaniha onacaauru ajiniha Cana Curuaanaa aina niha curinaain. ¹⁶ Letonocuru- anjeraauru curuaanaa que beratihia Cana Coauneranete inae toniha Cana Coaunera rai jaihane jana, dede caje fauha uha nii Cana Curuaanaane, ichanaa cuurureein esenetaain onacaauru. ¹⁷ Nii baihate acaauru aina jiniiquiin nihacachene coina, dede sacari jana Cana Curuaanaa aina ita ruhini curichaachein jiniiquiin. Nitohanihanete Cana Curuaanaa aina niha curichaachein cha bana satonoelanaala. ¹⁸ Aihana jaun caa erenaa que ita suujua lararajiaain neeuche raotojoein.

5

¹ “Naaonjoain banate turuha ureein Cana Curuaanaara,” naain coitucuhi chunei, nii coitucuhichene tocohaneein. ² Nii coitucuhichene tocohaneeinte cha coatajenihane chuneine jana turuha ureein. Charijieein teeinti janotiin turue asijiauto. Nii rijijieeinte

turuha ureein. ³ Nitohanerichaine banate, “Jataain raotojoeinte ichaohacache. Coat-
iha nihei cana que nejerateein chatohanein cana ichao itajeranu,” naain ereein
neeurureein Cana Coaunera coitucuruhi cachauru. Nii lacuritiinte caseteco coaraa
cuurureein luhecotariin, acaauru casetecaa Cana Coaunera ne. Nihei chunijihun cuhin
nichotenaa nainecururinaain. Charijieein teeinti, canaanai siriha enene, inae saa
rai batenene, rai cunaane, cuna caje nichotenaa nainene. Nii rijijieein techu luhe-
cotariin cau turuha Cana Curuaanaane acaauru casetecaane nii cuna aonacurureein.
⁴ Jana inara laen nesoonenaa coariheecheein, cohajeeichene jana tururichaina jaun.
⁵ Cana Curuaanaa jerenohin coitucuhin tonoraachene jaunte, jiichoo conaera-
cono cachanein neeiche. Coatiha Cana Curuaanaa ere tonoraauruhi rijijieein nocohenaana
nena cache neein nihaacache. ⁶⁻⁷ Nii jaun nainiheini ninauhene neein ajenacaauru
rijijieein nihacachene. Itolere bana cana suujua coaraain nihacache nete caohachae.
⁸ Charijieein teeinti, nalarijia que coata teeure soondarooru, acaauru jaberoco acat-
eraanu que, nabana chatohanein tenajaera nihane, acaauru que temuhin nihane
coataa. Nii rijijieein techu inara netonai, cana acateraanu que Cana Curuaanaa esene-
taain, tonoraain, ita belaaain, cache belaaain, naaonjoain nihacachenete cana acatera
niha nereein nii canaacha esenetai. Nitohaniha cachene cana rohan nichuutaain
cana coritana nainenereein Moconajaera. Charijieein teeinti, coata caje ichanohin
asiho lauriae soondaro, nabana chatohanein couturi tiha aina nejerateine coataa.
Nii rijijieein techu, chatohanein cana suujua tenaa nainenereein Moconajaera, ba-
toelanaala esinae rauhijiriin jianacoo cana mitaa Cana Mitaerane esenetaacachene.
⁹ Coatihacaseteco coaraain nihacachene coina, cana raain nihei Cana Coaunera. Rai
Calaohi Jesocurisito coreniha jianacoo mituhin nihacachene coinate cana raain ne Cana
Coaunera. ¹⁰ Ohacachene nihanatiin aina nihacachene coinate cana coreniha ohe Cana
Coaunera Calaohi Jesocurisito. ¹¹ Nii jaun nii aaichene rijijieein jiniiquiin ita suujua
lararajiaain laraajiin neeuche.

Satono nejein Cana Coaunera coitucuurera suujuatiha Faborone

¹² Aonacuchena inara rai irihacaanu. Nii inara beraihurera que inara suujua
acatein, nere tonoraain neeuche, Cana Coaunera coitucuurera beraichanein neeu-
ruhana jaun. ¹³ Nii jaun acaauru que inara suujua acatein belainajaain, leochaauru
aina jiniiquiin raotojoein neeuche.

¹⁴ Amihanenaa jeriheichuru cotaicha rijitiin suujuatein letoaauche. Chaen
chu nererojoecaain nenacaauru belaaain suujuateechete, suujua tocharaain suujua
nunaain neeuruhine. Chaen chu nacanacaenaauru corootajanecuche. Raotojoein
satiin acaauru suujuatein, acaauru suujua lararajiaain neeuche.

¹⁵ Coaracuche, jiaonriha inara rai baaso chara nihane coa nacatiha tacaain cainaain
nihache. Ita belaaain, saain itolere cache, Cana Coaunera coitucuruhi nihanatiin
belaaain neeuche.

¹⁶ Raotojoein rachoojoeriin neeuche inetono janonaa bana. ¹⁷ Cana Coaunera
bajaebajajeein neeuche inetono janonaa bana. ¹⁸ Chatohanein inara tera nihane
nihanatiin coroaacuche, nitohanein coujuriu Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito
esenetaera neein nena tocuhanein neeichene jeriha Cana Coaunerana jaun.

¹⁹ Inara suujuatenaa jeriha Cana Coaunera Suujuene, aonaain tonoracuche.

²⁰ Cana Coaunera Ere biha Cana Coaunera letonone, nijiaonriha batohin neeichene.

²¹ Esinae rauhijiriin suujua coaraain inara relaacaanune rijitojoein inara relaau-
ruhane esenetaain tonoraacuche. ²² Itolere baaso jianein neeuche.

²³ Acaiha nejein nere esenetaain tonoraera neein neeichene coina inara suujua
coreine atiin cana rai raoti ichaonaa tera Cana Coaunera. Aihute neculocohin neeine
inara jaberoco, inara suujue aina coaiten turuha Cana Curuaanaa Jesocurisito nereein
tiaain. ²⁴ Nitohaneinte ichareein nii Inara Cotiharalu, nitohanein nihana jaun.

Laenaane satononiha acaauru corojeein acaauru coaucane biha Faborone

²⁵ Cana Coaunera bajaache canacaanu rai atiin.

²⁶ “Inara coaucuruha jera Faborooru,” naauche satiin cana nejeraauru Cana Coaunera coitucuurera rai.

²⁷ Aihana jaun acaauru rai caa canuhacha laenai ereretaauche, Cana Curuaanaa letoaeratenojohin neein nihana jaun.

²⁸ Inara coroatajaneine Cana Curuaanaa Jesocurisitote raotojoein neeiche. Nitohaneein neeine.

Tesalonecau nenacaauru rai Faborohacha letoai coroataja

“Chatohaneein neeiche” naa Faborone

¹ Canu Faboro nichaaune, Siribano, Timoteeo, naaonjoain nichaanunena caa laenaain letoarichaanuhin. Saain nii Tesalonecau nenacaauru Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoaunri coitucuurera raina caa laenaain letoacaanu. ² Inara coroatajanein Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoainte raotojoein neeiche.

“Nariha” naain corojeein Cana Coaunera bajaa Faborone

³ Esinae rauhijiriin jelai choae jauhecotojoeriin Cana Coaunera esenetaain, ita belaaain neeichene jaun, “Nariha,” naain Cana Coaunera rai inara coroaecaanunete caohachae. ⁴ Nii jaunna Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru rai raotojoein inara beebejihacaanu, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuhichene coreniha inara rerohecaain, inara cairichaauruhane nihanatiin, cha que erelanaala abaantaain itolere necairichanaa abaantaain neeichene jaun. ⁵ Nitohaneein abaantaain neeichene jaunte esinae rauhijiriin caohatiin inara raain niha Cana Coaunerane coaraa cuurureein inara coaraauru.

⁶ Nii inara cairichaaeriin nenacaauru cairichaaain niha Cana Coauneranete caohachae. ⁷ Inae dede caje turuha uha Cana Curuaanaa Jesocurisito, rai letonocuru mijiaainetoori- anjeraauru ainane banate, nebetacanaa tereein cana rai Cana Coaunera. Nebetacaacachene jana, acaauru cana rerohariha necairichaauruhane coina. ⁸ Cana Coaunera esenetaauruhi, chaen nii jianacoo cana mitaera Jesocurisito ere esenetaauruhi, casetecaa usi tabai quene coinate turuha ureein Cana Coaunera Calaohi. ⁹⁻¹⁰ Canacaanuhacha beebejei esenetaaichene jaunte, Cana Curuaanaa coroaecurureein saain esenetaeraauru inae turuhane bana. Nii banate caseteco coaraa cuurureein, cha bana jelai caje mituuruhane coina que aina rijijieein. Nii banate coriae Cana Curuaanaa coarihei rijijieein niha cuurureein nii nere esenetaauruhi.

¹¹ Nii jaunna inara rai Cana Coaunera itolere amurijiriin nena bajaacaanu, inacojoein inara cotijaeniha Cana Coaunerana jaun. Chaen nachu caohachaaain coaauquichene rijijieein inara tiha Cana Coaunerane coina Cana Coaunera bajaacaanu. Chaen nachu nii nunuheteichene rijijieein, jerichanejeein inara amihaneeo ichaaain neeichene coina Cana Coaunera bajaacaanu, esenetaain ichaquichene jaun.

¹² Nitohaneein ichaquichene jaunte, inara coreniha Cana Curuaanaa Jesocurisito coroaecurureein satiin. Nitohaneein Jesocurisito letononeein neeichene jaunte inara coroaeca cuurureein, nitohaneein jeriha Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoaine jaun.

2

Inae cuu tee lalajiha Cana Curuaanaa turune janate niha cureein leinjiin cacha coritaraanu

¹⁻² “Naaonjoaainte turuha ureein Cana Curuaanaa Jesocurisito,” naain bihaaanulu inara raina jaun, coa inara coritaera nihane esenetaain nihache. Inara rene turuhin, “Canacaanu rai beein beratihana Cana Coaunerana jaunna coaiteen turuha Cana Curuaanaane bihaaanune coina, cau inara rene turuha uhacaanu,” naa chuneine nijiaonriha esenetaaichene. Chaen chu, “Canacaanuhacha letoai je,” naain inara rai quiricha tera nihane nijiaonriha esenetaain neeichene. ³ Nijiaonriha chatohaneein nihanatiin, tonaain inara coritana jerera nihane esenetaain neeichene. Inae cuu tee

lalajiha Cana Curuaanaa turune janate niha cureein leinjiin necha ansai cacha coritaera, Cana Coaunera niha nocoetiin. Nii erete tonoraa cuurureein, Cana Coaunera ere tonorana coacuelanaala. Niqui nete nii acaauruhacha ere tonorai itajiha cureein Cana Coaunera. ⁴Niite Cana Coaunera aina nejerateein, niicha tonorai tonoraa cachane, aina nejeratereein. Acaihanejein acaacha ere tonoraacachane jereein Cana Coaunera niha nocoetiin nelauriaa cureein Jerosaleen nenea Cana Coaunera Loreri asaae.

⁵ Coauquiche chachu natiin, inara aina nihanune banana chu caritiin inara rai bihacaanulu. ⁶ Inarate cojoinacatiha Cana Coaunerane ajiniha turuenerihanine coitucuhiche raotojoein. ⁷ Inae nunuejiha nii Osa Neba amihaneeon asinojoein. Inae jianiha nii acatera neechate cohaje, ⁸ ecooca nii nechu aansai atebinaene coina. Nii banate turuha uha Cana Curuaanaa Jesocurisitone, neraaicha que jiheitiin itajiha cureein Cana Curuaanaa Jesocurisito. ⁹ Nii nechu aansai ataibinaen osaaonate turureein nechu aansai atebinaen Moconajaera letono neein, nechu jataen itolere ichaain cacha coritaeraanu que, nohanein itolere ichaain cacha notaaranu que. ¹⁰ Nitohaneeinte itolere que nohanein ichaonaa rauhi aonana jerecuruhi coritaa cureein. ¹¹ Nitohaneeinte casajeje esenetaauruhane coina, inauhene coarajenajareein Cana Coaunera, ¹² nitajeeuruha nii nere rauhi jerelanaala casajeicha tonoraeraaurune coina.

¹³ Nii jaunna inetono janonaa bana, “Nariha,” naain Cana Coaunera coroaecaanu inara coreniha. Jataaente inara belai Cana Curuaanaara, canejeraauru, jauriaa nejein inara que tacaajeein inara raa Cana Coaunerana jaun. Nere rauhi esenetaaichene corenihate, rai Suujue que inara suujua coreein inara rae Cana Coaunera. ¹⁴ Nii jaunte nii canacaanuhacha beebejei nere aina cuaain inara cotijiae Cana Coaunera aina Cana Curuaanaa Jesocurisito rijijieein aina neeiche caohatiine coina.

¹⁵ Aihana jaun nitohanein rauhijiriin ichaaoche. Coa nii quiricha cuhane reein tiaain inara suujuatein nihacaanune jaan baitichache. ¹⁶⁻¹⁷ Inara suujua laraajiaain, nunaaine Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Inaca Cana Coaunera nii inoanlu caje coaaneein cana belaicha, nii cha bana satonohane que ainaa rijijieein aina niha curichaacheine tera. Aihute inara suujua coaraain raotojoein ereerejein caohacha ichaain neeiche, Cana Coaunera coreniha.

3

Cana Coaunera bajaachete, canacaanu coroatajaneine

¹ Inae satono nejeine caa inara rai aitoreeunicha canejeraauru. Cana Coaunera bajaachete canacaanu coroatajaneinetete, itolere sacutaain turuhine caa canacaanuhacha beebejei Cana Curuaanaa ere. Aihute nii aachene rijijieein caohachaain esenetaain, caohatiin raain tonoraauruhine. ² Esenetaeniha saain cachana jaun, aihute nii aansaneein nenacaauru canacaanu que janoriteeine Cana Coaunera, nabana chatohanein canacaanu teeuruhane coataa. ³ Cana Curuaanaate inetono janonaa bana inara suujua laraajiaain inara beraicheein, nabana chatohanein inara tiha joanreein chaelaine coataa. ⁴ Nitohaneeinte esinae rauhijiriin inara coroatajaniha cureein Cana Curuaanaa caa canacaanu aitoonjoan rijijieein ichaechajein ichaohichene coina. ⁵ Inara coroatajaneine Cana Curuaanaate, inara belaa in niha Cana Coaunerane coitucuhin, aiha Curisitone rijijieein chatohanai nihanatiin abaantaain neeiche.

⁶ Cana Curuaanaa Jesocurisito cocoinanohineeinna mijiaainetiin inara rai aitiin letoarichaanuhin, chunei cana nejera, Cana Coaunera coitucuera amihanena jerehanaala, caa inara relaacaanune jaan tonorana jerenihane ratiriin caje amuuche. ⁷⁻⁸ Inarate raotojoein coitucuhiche, inara aina nihacaanune bana chaelai janonaa bana nirijieein amihanelanaala nirijieein core colane inara caje lenone bajaain nenihaacaanune coitucuhiche. Nitohaneina janotiin inetojoein amihanein coreniha

canacaanu lenone coreteein nerejetocooanulu, nabana canacaanu coreniha chaelai que latejiojoiiriin niha chuneine coataa. ⁹ Niha canacaanu rai rauhi, inara caje chaelai bajaacaanune natiina amihaneein coreniha canacaanuhacha latei coreteein nerejetocooanulu, jericha nejeein canacaanu rijijieein neeichene coina. ¹⁰ Nii inara aina nihacaanune bana inara rai aitocooanulune rijijieein, “Chunei amihanena jerenihane coa lenoniha,” naacaanulu. ¹¹ Nii inara laurijiracuru tabaauru jetaote, “Nechu jataen nirijieein amihanelanaala nechu jataen amuhemujeeure, joenreein acaauruhacha jerei ichaechajeein,” naaina coitucuhacaanu. ¹² Aihana jaunne Cana Curuaanaa Jesocurisito cocoainanohi neein nihacaanune jaun aitorichaanuhin, acaauru rai aito-coichene raotojoeincha amihaneein ichaauruhane coina.

¹³ Coa caohacha ichaain neeichene jianichache coiinteein. Jericha nejeeincha sacu-uche.

¹⁴ Cha teeinti, erenaa tonoraelanaala caa quiricha cuhane aitiin, aitocooanune tonoraene; nitohanei nihane, nijiaonriha tonaain ereichenete necoejeeine. ¹⁵ Nijiaonriha aina obajeein nejerateeichene. Coujuriu Cana Coaunera coreniha ita nejera neein nena tocohaneein, raotono que cuaain suujuateein neeuche.

Satonotihane rai, “Raotojoein neeuche” naa Faborone

¹⁶ Inetono janonaa bana inara coroatajaneene cana rai raoti ichaonaa tera Cana Curuaanaate, raotojoein neeiche. Satiin inara coarajeeine Cana Curuaanaa.

¹⁷ Canuna Faboro neein caraaje nihane cacoi que laenaain caa quiricha letoaaun. Catohaneeina laenaain letoaaun canu.

¹⁸ Satiin inara coroatajaneene Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nitohanemiin.

Timoteeo rai Faborohacha letoai leinjiin

Jauriaa nejeein Timoteeo rai Faboroacha letoai quiricha

¹ Canuna Jesocurisito letono Faboro neeun. Cana Coaunera corenihate jianacoo nihacache. Aihana jaun, Jesocurisitohachate cohajihacache coaiten enacoauneein cau turuhane chabana satonoelanaala rai Cojoanonaa que nihacachene coina. Cana Coaunera, Calaohi Jesocurisito, naaonjoainte canu cocoainaan caletoe.

² Ii raine caa quiricha laenaunra cacalabi Timoteeo. Cacoreniha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuhina jaunte, cacalabi neeincha. Raotojoein neeine coina rai raotonoque ii rausiajeein ii coroatajaneeine Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoain.

Baasoneein cacha relaurera que necoeraain niha Timoteeone coina suujuatiha Faborone

³ Masedonia cuhanulune ajiniha ichei aitocounlune tocokanein nii Efesohacha neeu. Coa baaso que nii quicha relauri relaeranihane, coa inauhene coarajiha. ⁴ Coa nereretanaa inoasi baasoque nereretanaaauru aina inara suujua cuaain nihache. Coatiha Cana Coaunera Aitoonjoan ichaain tonoraacachene coina cana letoaera nihei. Rauhijiriin relanajaau Cana Coaunera esenetaain tonoraauruha caohatiin saaine coina.

⁵ Baaso coacuelanaala caohatiin inara suujua coaraain, esinaaen rauhijiriin Cana Coaunera esenetaain, ita belaaichene coinana caa caritiin inara rai laenaun. ⁶ Baaso erenaa que ita rai ereerejeein, Cana Coaunera Ere esine tonorana jihanein raaje nita-jeuruha tabaaurune jaunna aitoon. ⁷ Nitorijihanei cachaaurute, cacha relaeranein nenea jerecureein nechu jataen joaenrein.

Jeriha Acane rijijieein ichaoha cachane coinate, aitiin Naitoonjoan laeneratelu inoanlu Cana Coaunera

⁸ Acaihanejein Cana Coauneraachate, rauhijiriin caohacha ichae. Baasoneein ichaoha cachane coataate niicha jerei tocokanein aitiin laenaeratelu inoanlu Cana Coaunera, Moisesa que. Aihana jaun, caohachain rauhijiriin Cana Coaunera Aitoonjoan tonoraacachenete caohache. ⁹ Coatiha caohacha cachaauru suujuateraanu que aitiin Naitoonjoan laenaeratiheilu Cana Coaunera. Erenaa tonoraauruhi, itolere cacha amuritoheriin suujua coaraain niha nocoetocuri suujuateraanu quete aitiin Naitoonjoan laenaeratelu Cana Coaunera. Nechu aansai osaaonaauru, Cana Coaunera Ere tonoraauruhi suujuateraanu quete nitohanein laenaeratelu Cana Coaunera. Fojiara que suujua acatieichuru, sonajaain jaorera, ¹⁰ chaenhu sinijeranelanaala nenea ene aina ichaojeracoori, ene rijijieein namute quicha aina ichaojeracoori, quicha rijijieein namute ene aina ichaojeraqui, cacha basijiauhin necoretenaauru, casajeeuru, chaenhu “Cana Coaunera te coaraje,” naain nohanenacaauru, naaonjoainuri suujuateraannu quete niicha jerei tocokanein aitiin Naitoonjoan laenaeratelu Cana Coaunera. Caohati cacha relanaanajaa caohateranein nenacaauru suujuateraannu quete, niicha jerei tocokanein aitiin Naitoonjoan laenaeratelu Cana Coaunera.

¹¹ Caa inara relaanune jaan caletoaera Cana Coaunera Ere rijijieeinte aite caa Cana Coaunera Aitoonjoan Inoaensi.

Faboro letoaa Cana Coaunerane

¹² Jataainna corojeeun, laraajiin cacha relaanune coina caletoa Cana Curuaanaa Jesocurisitona jaun. Caohachain rauhijiriin icharichaaunnine coitucuhana jaunte caletoe niicha jerenohin ichacaanne coina.

¹³ Baasoneeinna Jesocurisito que erein nere tonoraaaurera cairichaerichaetoonlu. Nii atiinte atiin cacoelaaain carae Cana Coaunera. Nii bana esenetaain coitucuenihanuluna jaunna nitohanein nerejetoonlu. ¹⁴ Jataen cacoelaiha Cana Curuaanaana jaunna, nii ucuaetoha caa esenetaain jereein neeun.

¹⁵⁻¹⁶ Esinaente rauhijiriin turuha uhe caa chauratane que Jesocurisito, jianacoon osaonaauru mitaane coina. Jana canuna osaonaauru nujuaneein neeunlu niqui. Nete atiin cacoelai Cana Coaunera, osaonaauru nujua belaiha Cana Coaunerane coitucuruha satiin cachaaurune coina. “Charijieeinteeinti Faboro belai Cana Coaunera. Nii rijijieeintechu canu belachein,” naain Cana Coaunera esenetaerate nitajenaa charanejeein nenea ichaonaa raa cureein.

¹⁷ Nii coreniha coanete caohatiin chabana onaa charanejeein nenea Cana Curuaanaa que raotojoein ereerejeein nihacache. Coanete acaihanejein chabana coarai Cana Coaunera ere tonoraain, caohatiin que ereerejeein nihacache inoaelu netojoein.

Timoteeo suujuatiha Faborone

¹⁸ Nere beracuru que eletoeratitua Cana Coaunerane rijijieein, laraajiin, neeunaain nere tonoraain ichaaura cacalabi Timoteeo. ¹⁹ Tabaaaurute Cana Coaunera sacunaa jerecuruhane nihanatiin, suujua coaraelanaala neein, rauhijiriin ichacurenihane necairichanaa coaracure. ²⁰ Nitohaneente situurelu Imeneeo, Alejaandoro, naaonjoaunri. Nii caaijena Moconajaera que casetecaeratenajaaunlu, coaiten enacoauneein Cana Coaunera que baasoneein ereeuruhane coataa. Nijiaonriha iitonai nitoanein situhine.

2

Bajaebajaecuchete satiin cachaauru coroatajanemiin Cana Coaunera

¹ Jauriaanejein Cana Coaunera bajaebajaecuchete satiin cachaauru coroatajanemiin. ² Bajaichenete, satiin curuaanaacuru, cocoinanacaihuri, naaonjoaunri suujuatiha Cana Coaunerane, raotojoein Cana Coaunera ere tonoraain ichaaurureein cachaauru. ³ Nitohaneente jeere nii jianacoo cana mitaera Cana Coaunera. ⁴ Acate satiin jianacoo neein, nere esine coitucuhin neein nihacachene jeere. ⁵ Jana, Jesocurisitote laen, Cana Coaunera aina caohachaaain nihacachene coina, nii rucuheraanu que nenea ne. Cana rijijieein cachaneein nihana jaunte naine. ⁶ Inae nitohanein letoaa Cana Coaunerana jaunte, raajenhane cana coreniha coroso que ohe Jesocurisito, coreniha osa caje jianacoo nihacachene coina.

⁷ Nii jaunna Jorio niheichuru relaeraannu que Cana Coauneraacha letoanojoeinein neeun, rauhijiriin Jesocurisito coitucuuruhane coina. Curisito esenetaera nihanuna jaunna, rauhijiriin aitoon noanenaanelanaala.

Caohachaaain suujua coaraain neeuruha quichaauru aina enecurune

⁸ Nii jaunna itolere sacutain, Cana Coaunera bajaauruha satiin cachaaurune jereun canu. Ita baijiaelanaala, raotiin suujua aina neein, biji michuin Cana Coaunera bajaa satiin nere tonoraeraaurune jereun.

⁹ Coa cajione jataen coreti que necoreeteeruha enecuru. ¹⁰ Coujuriu Jesocurisito esenetaeranein nenea tocohaneein cacha belaihuruhine enecuru. ¹¹ Cacha relaa relaerane, inauheneeicha aonajeein nerelaauruhine enecuru. ¹² Coatihachu chaen quichaauru relaauruha enecurune jerinaaun. Nijiaonria quichaauru amuritiin letoaauruha enecurune, ¹³ necoanaa Ebane ajiniha, Adaan coanaain niha Cana Coaunerana jaun. ¹⁴ Cachaauru coanaa Cana Coaunerane bana, coatitua nii Adaan coritaa Moconajaera. Acaihanejein nii Ebaachate laen coritae. Nii jaunte osa que nesaruelu nii ene. ¹⁵ Nii jaunte canaanai sirihane, inae janoaane rai cuna caaun necairichanaa coareein ene. Nete atiin jianacoon niha cuururein ichoteratena-jarichaaain Cana Coaunerane esenetaain nere tonoraaaurera enecuru.

3

Cana Coaunera cachaauru beraicha neein nenacaauru

¹ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Cana Coaunera coitucuurera beraicha neein nena jeriha chuneinete, caohati amihanenaa ichana jererein. ² Caohachaaain ichaohanete caohachae, neniha cotaichane coina. Leinjiin ene lananeein nihanete caohachare. Chaen suujua coaraneein nihanete caohachae. Chaen nenajaun turuhi nihane, caohachaaain raeraneein neinihanete caohachae. Chaen caohachaaain cacha relaanete nere. ³ Nihein chu chaen ajetoritelanaala, cacha leratelanaala, que tonaain chaque ereiniane abaantaain, coriqui mucuhanajaacha que coacuelanaala, naonjoain nihanete caohachae. ⁴ Chaen, caohachain sinijiera suujuateein, bereecuru suujuateein, saain nii loreri asae nenacaauru suujuateein nihanete caohachare. Chaen suujua acateein, erenaa tonorain neeuruha bereecurunete caohachare. ⁵ Inasiinte comasai suujuatenaa inaelanaala, niheichu bereecuru suujuatenaa inaelanaala nihane, chaen Cana Coaunera coitucuurera beraiche- beraichacuru. ⁶ Chaen chu ena Cana Coaunera aina enonaa nihane, caohacharihei leecha cachaauru amuritoheriin suujua coaraain itolere inaa nocoetohane. Charijieein teeinti ai Moconajaera, nii rijijieein situhane casetecaa Cana Coaunerane coataa. ⁷ Chaen chu Cana Coaunera coitucuuruhi cachaauru rai nihanatiin, suujua coaraneein nihanete caohachare, nabana batocuruhane coritaa Moconojaerane, nabana baasoneein ichaane coataa. Nitohaniha Cana Coaunera coitucuurera beraichanete caohachae.

Cana Coaunera coitucuurera coroatajanera- diaconooru

⁸ Suujua coaraneein niha Cana Coaunera coitucuurera coroatajaneranete caohachare. Chaen chu casajenetelanaala, ajetoritelanaala, nihein chu chaen coriqui basijiauna coacuelanaala, ⁹ chaen chu chatohaneein teeinti nerejetelu Jesocurisito, caohatiin nii coitucuera nihanete caohachare. Chaen chu nii niicha coitucui suujuelanaala nihanete caohachare. ¹⁰ Nitohaneein neeuruhane acaauru coujuhin acaauru coaracuchete, neniha acaauru rai lanaine Cana Coaunera coitucuurera coroatajaneraneein neeuruhine. ¹¹ Jerichanejeein enecuru netonai, caohachaaain suujua coaraain neeuruhanete caohachare. Chaen chu casajenetelanaala, nihein chu erenacaotelanaala neeuruhanete caohachare. Itolereneein rauhijiriin caohachaaain neeuruhanete caohachae. Nitohaneein neeuruha Cana Coaunera coitucuurera coroatajaneraneein nenecaauru- diaconooru enecurunete caohachae. ¹² Jana quicha nihane leinjiin ene sinijieraneein nihanete caohachare. Chaen chu, sinijiera suujuateein bereecuru suujuateein, saain nii loreri asae nenacaauru suujuateein nihanete caohachare. Nitohaneein neite caohachae Cana Coaunera coitucuurera coroatajanera- diacono neein nihane. ¹³ Nitohaneein caohatiin acaauru amihaneon ichacuruhanete, acaauru belaiha cuurureein cachaauru. Chaentechu jeelai amuritoheriin laraajiin Jesocurisito que cacha relanaa nainecurureein.

Cana Coaunera ranojoihunru cachaauru

¹⁴ Enanecoojoana turuhin ichoharaa uhene rijitoeun niqui, nechaainti nainerichaaunni. ¹⁵ Nii jaunna inaen ichei caa quiricha letoareeunni, cojoainihanune, coujuriu Cana Coauneraacha ranojoeinein nena nicha tei idesia neeichene jaan tochaneein caohachaaain neeichene coina. Cana Coaunera Ere Rauhi acateranihate neure Cana Coaunera ranojoinunru cachaauru. ¹⁶ Jataainte caohate esinaae raujiriin nii canaacha esenetai Jesocurisito niqui, nete coitucurene Cana Coaunera coitucuuruhi cachaauru.

Caa chauratane quete ecocoe Jesocurisito cachaneein.

Nii janate coujuhin coaraa Cana Coaunera Suujuene jana caohate.

Coujuhin coaraane janate, coarajeeure Cana Coaunera letonocuru anjeraauru.

Nii jaunte amuhemujueein laurilaurichuru nenacaauru cachaauru rai beebejeure Cana Coanera coitucuurera, itolereenein caa chauratane sacutaain coitucuuruha cachaaaurune coina. Chaentechu enacoauneein dedeeu rae Cana Coanera. Nitohaneeinte saain coitucuhacache.

4

Baaso que cachaauru relaaurera

¹ Rijieeri banate Cana Coanera ere jianeein ratiriin casaje que acaauru relaaain, acaauru coritaa osaaonaaurune esenetaain tonoraa cuurureein tabaauru. ² Nitohaneeinte necoejena charaauru casaje cachaauru ere tonoraa cuurureein, niritiinte be rauhijiriin Cana Coanera Suujue. ³ Nitohaneeite ene ranaa jeriha cachane caohatiha cuurureein. Chaentechu nelanajanaa jeriha ene ne caohatiha cuurureein. Chaentechu joenreein lenone que lenoniha cachane caohatiha cuurureein. Raotojoein corojeein Cana Coanera bajaain que neleenijiaain niha Cana Coanera Ere coitucuhin esenetaaurera cachaaaurune coina, itolere lenone coaunaain niha Cana Coanera natiinte, que neleenijiaain niha cachane caohatiha cuurureein.

⁴ Itolere Cana Coaneraacha coaunanohinte caohachae. Nii jaun nainiheique irihacane. Nitohanihana jaunte, corojeein Cana Coanera bajaain joaereein raacachene caohachae. ⁵ Nitohaneein biha Cana Coanera Erena jaunte caohachae. Chaenchu lenonichaachene ajiniha bajaacachenete caohachae.

Jesocurisito letono esine

⁶ Caa caitoonjoan que cana nejeraauru- Cana Coanera cachaauru relaaainete, esinaaen rauhijiriin Jesocurisito letono esineneein niha curiquiin. Charijieein teeinti, lenonihane baiha raotojoein nelararajiae cache. Nii rijijieeinte Cana Coanera ere coitucuhine laraajiin niha curiquiin, nii caohati nerelana najaan coitucuhin tonoraaine. ⁷ Aihana jaun, casaje tonoraelanaala Cana Coaneraacha jerenohincha ichajeeincha neeu.

⁸ Najaicharocaa cana jaberocone coinete nelate cojoanoonetojoein necoatijiaacane. Nii amuritoheriinte nelate itolere que rauhijiriin Cana Coanera Ere tonoraacachene. ⁹ Esinaaena aitoon, aihane jaun esenetaachenete ne. ¹⁰ Acaihanejein Cana Coanera esenetaacachena jaunte cana batohin, cana necoeje chanuuruhane niha natiin, neunaain mainajeein amihanihacache.

Satiin cachate corootajane Cana Coanera. Jana esinaen rauhijiriin esenetaauruhanete, nii esenetaaurera corootajaniha cureein, leeochoaauru corootajanihane amuritoheriin. ¹¹ Caritiin suujuatenajaain relanajaau. ¹² Enamanaa neeina jaun, ii batohin, ii necoeje chanuuruhane niha natiin, coa tonoraa. Aihana jaun, atiin caohacha ichaain neeute, ii coaraain ichejijieein caohachaain neeuruhine Cana Coanera esenetaaurera. Caohatiin ereerejeein, caohatiin ii ichao que ichaohin, Cana Coanera, leeochoaauru, naaonjoaainunri belaaain, Cana Coanera Ere esenetaain, ishujua coaraain, naaonjoaain neeu atiin.

¹³ Turuhanune reeintiaain, ita taojiaa cachaaaurune jana Cana Coanera Ere coaraain itolere bana ereretaau. Chaenchu Cana Coanera coreniha cana nejeraauru suujuatein relanajaau. ¹⁴ Jiaonriha ichei Cana Coaneraacha tei amihanenaa jianeeine. Acaauru letoaa Cana Coanera Suujuene jaunte, ichouturi ichoae biji tein, ii cooainaaunre Cana Coanera coitucuurera ichauhenaauru, nii niicha tei amihanenaa nainaaaine coina. Aihana jaun, coa jianiha.

¹⁵ Atiin itolere bana ii amihaneon chaaechajeein neeute, taeneein naurutanaaurutaain cuujihia ii amihaneonne coaracurumiin satiin cachaauru.

¹⁶ Aonaau. Caohatiin ishujua coaraain necohalajiin neein rauhijiriin cachaauru relaau laraajiin. Nitohaneein ichaainete, nichoteein jianacoo nerequiin ii ere aohan-raauru aina.

5

Cana Coaunera coitucuurera aina suujua coaraain nihane

¹ Baasoneein ichaa chunei ichauhenane, coa cotaicha rijitiin suujuatiha. Charijiein teeinti chaca suujuateeine suujuateei. Nii rijijiein raotojoein belaaain suujua-teeu. Chaenchu chocoalacuru belaaaine rijitojoein enamanaacuru belaihu. ² Jericha nejeeinchu choba aina caoachaain neeine rijijieein enecuru aina caoachaain neeu. Jericha nejeeinchu ii baihuru aina caoachaain neeine rijijieein ranunaauru aina netonai caoachaain neeu.

³ Niha autananeen enene coroatajaneeu, esinaen rauhijiriin cairichaineen nihane. ⁴ Jana, niha calaohi, nichoala, naaonjoainne fojiaraauru nihane coitucuhin, coitucueracuru neein nihane coitucuhin coroatajanecuruhinete, nii acaauru fojiaa acaauru fojjarane acatiha tacaain cinaauruhine, nitohaneein jeriha Cana Coaunerana jaun.

⁵ Canaanai sirilanaala jataen jelai nihanete, Cana Coaunera bajaebajaecure janotiin netojoein autanaauru esineeu, acaauru coroatajanena nainiha Cana Coaunerane coitucuuruhana jaun. ⁶ Jana, itolere rucuheleuuruhacha coacuhin caohatiin neruujuein raotojoein ichaonaa coauca autananete, ninauhene nena rijijiein niha cureein.

⁷ Caritiinchu acaauru relaau, suujuatera latecuruhane coataa. ⁸ Chunicoha chaelai latiha naraaichurune jana coroatajanena jerenihane choae tacaain fojiaraauru coroatajanenaa jerenihanete, Cana Coaunera coitucuuruhi fautaeriin nereein, “Cana Coaunera coitucuhanu,” naane niha natiin, Cana Coaunera Ere tonoraenihane.

⁹ Coa joenreein autana curuaa laenaa, autana esine canaacha coroatajaneeni curuaacuru siricha quiricha cuhane. Caohachaain saota choonca ajaanaca niha autanane curuaa laenaa. Chaen leiijiin quicha aina neein autana nihane, curuaa laenaa. ¹⁰ Chaenchu jaiti jiniiquiin ichaohin neeuruhane caje coauneein, caohatiin bereecuru fojiara neein, rene bedaenecuruha niicha coitucuuruhi cachaaaurune jana caohatiin raera neein, rene bedaenecuruha cana nejeraauru- Cana Coaunera coitucuurerane jana jataen belaaain raera neein, necairichaa chuneine jana coroatajanera neein, naaonjoaain neinihanete caohachare.

¹¹ Jana jaiti ena nichauhenane cataaun tiha autanane, coa curuaa laenaa quiricha cuhane. Nabana “Inae coaiten nelanajariaunni,” naain iriha Jesocurisito raine baiha, ¹² Jesocurisito ere tonorana coiinteein enacoauneein nelanajaane, caseteco coaraane coataa. ¹³ Chaenchu bajeritiin neein, le lorerichuru asae cuhin cajihaneen casaje que ereerejeein itolere cachaaacha rautaaai que enohane coataa.

¹⁴ Nii jaunna, jaiti ranunaniha autanane nelanajaane jereun. Nelanajain bereecuru fojiaain, rai namihaneon ichaane jereun, nihei cha que lerateein coulurujuenaa naineniha Moconajaerane coina. ¹⁵ Tabaauru Cana Coaunera jianeein, Moconajaera ere tonoraauruha autanaaurune jaun.

¹⁶ Cana Coaunera coitucuhin esenetaeraauru enecuru, autananiha chuni naraaine coroatajanemii. Nabana jataen mainajeein amihaneen coroatajanecuruha Cana Coaunera rai ita taojiaerauru cachaaaurune coataa. Nitohaneein ichaquichenete, esinaen cairicheineen nenacaauru autanaauru coroatajanena nainecurureein Cana Coaunera rai ita taojiaerauru cachaauru.

Cana Coaunera rai ita taojiaerauru cachaauru ichauhenaauru coroatajanecuche

¹⁷ Atiin caohatiin Cana Coaunera rai ita taojiaerauru cachaauru suujuateein beraihurera ichauhenaauru belain coroatajanecuruhine. Chaenchu acaihanejein

Cana Coaunera Ere beebejeein cachaauru relaaureraacha coroatajanecuruhine, leeochoaauru coroatajanecuruhane amuritoheriin.

¹⁸ “Baca amiharateeiche aroso rojoeenaa quene, coa aroso quihane coataa borasa que nujuauen conajain amiharatihache,” aitoha Cana Coaunera ere cuhanaine jaun, amihanihane coreniha quihanete caoachae. Nii rijijiein core raauruha nii Cana Coaunera Ere beebejeein cacha relaaurera ichauhenaaurunete caohachae.

¹⁹ Neniha coroatajaain, nichatajaain, naaonjoain coaraaurune jana ii rai ichauhena coulurujiha chuneine coa tonoraa. ²⁰ Chaenchu baaso ichaechajeein nosatihajeein sacuha chunei ichauchenane, ita taojiaauruha cachaaurune jana, aonajeeuruha satinne urichoo mijiainetiin rai aitiin suujuateute caje coaraain casihuruhine nii leeochoaauru.

²¹ Chunei jataain ii suujua acateine jaan niha natiin baaso ichaane, ita taojiaauruha cachaaurune jana acaauru suujuateeu, caa aitocoanne tocoaneein. Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, chaen janijiin nii niicha raauri letonocuru anjeraauru, naaonjoaihunri notaracaena caa caritiin eletoaun, atiin nitohaneein ichaine coina.

²² Ena Jesocurisito esenetaera nihane, coa Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru bichauhenaneein enoha, nabana enoin baasoneein ichaane, coroatajaneranein ii nerotohine coata. Atiin ishujua coaraain neeu.

²³ Cunaitejerii ii suriquene rijijiein, coa jeesiaanca nejeesinaacha coha. Aansijiin bino cohin coaraau.

²⁴ Inanacaa tabaauru osaque nesaruhane, “Naaonjoaainte nera,” nain que iriha chuneine latelanaala. Jana tabaauru raite inanacaene, “Naaonjoaainte nera,” nain que erei colane.

²⁵ Jericha nejeeintechu nii rijijiein inanacae caohacha ichaain niha cachane. Jana jauriaanejeein inanacaenihane nihanatiinte nirijieein cuaajeein inanacaa cue.

6

Niha fatoroonne

¹ Rebeeocuruha fatoroon quene, nere tonoraauruhine. Nabana Cana Coaunera que ereein, nii Jesocurisito que cacha relaacachene que ereein cana que baasoneein ereeuruhane coataa. ² Chaenchu Jesocurisito coitucuhin esenetaera niha fatoroonne jerichanejeein nere tonoraauruhine. Jesocurisito coitucuha fatoroonne coreniha acaauru nejera rijijiein nihane coreniha, coa baasonein nere tonoraauruha. Nii choae jauhecotojoeriin coroatajanecurumiin nere tonoraain, Jesocurisito esenetaera fatoroon nihane.

Itolere coitucuha nocoetocuri

³ Caritiin relanajaeniha chuneine, Cana Curuaana Jesocurisito ere rauhi tonoraelanaala neeuruhane coataa, rauhijiriin cana relaa cana relaaurerane jaan tonoraelanaala nenaate, ⁴ itolere coitucuera niha nocoetoreein. Niite ita cotainaa jererein joenrein casaje coreniha nejesinajeein. Nitoaneeinte ita inasinee rijitoherijitoein, ita cotaain, ita que ereein, ita esenetaelanaala, ⁵ ita que nejesinnajeein nejerateein ita cotaairiin neeururein. Nitohaneeinte neeururein esinaen erenaa rauhi baiteein naasaenacaauru. Nitorijia neinchurute necoriquijiaain, nerujueleitein nena coacuhin Cana Coaunera Ere tonorana jererein inacojoein. Nitohanai nihane, caje neloonaau.

⁶ Jataaente nelate, caa chauratane que nena rucuhete que cana suujuatelanaala, raotojoein Cana Coaunera esenetaain tonoraacachene.

⁷ Charijiein teeinti nejanoaacachene cha colane nejanoaacache. Nii rijijieintechu ohacachene, cha amaelanaala curichaachein dedeeu. ⁸ Aihana jaun neejihana cana lenone, cana cajione naajeeine, niicha aina raotojoein nihacachenete caohachae.

⁹ Jana coriqui, rucuhale, naonjoain taojiana jereraaurute raaje necairichaaure. Inacojoein necoriquihana que suujuateinte, raajenhane necoritaain necairichaaureein nitohanein nenea jererauru. ¹⁰ Caohachaaai jataen coriquiicha jeriha cachane, cacha aasaeranein niha coriquina jaun. Nii corenihate Cana Coaunera esenetaain tonorana jianein, raajenhane necairichaaure cacha tabaauru.

Jesocurisito esenetaain neunaain ichaau

¹¹ Jiaonriha nitohanei ichaain neei Cana Coaunera coitucuera neeina jaunne. Cana Coaunera Ere tonoraain, Cana Coaunera Ere esenetaain, Cana Coaunera belaaain, cachaauru belaaain, joaenreein abaantain, ishujua coaraain, naonjoaain nii ichaonaa caohachaaacha sacuu.

¹² Arajiin aonajeeurera urichoo, “Inaen Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaain nere tonorarichaanii,” naailune jaun, laraajiin neeunaain, caohachaaain nii sanaachara nejeein nenea ichaonaa caohati que nemucuhin atiin ichaau. Nii ichaaine coina ichotijiaa Cana Coaunerana jaan ichaau.

¹³ Itolere cachaauru rai ichaonaa tera Cana Coaunera notaracaae, chaen nii coainanacai Ponsio Filato rai caohati erenaa que erei Jesocurisito notaracaena, ichei caa aitiin eletoaun. ¹⁴ Caa ichei aitocoanne rijijiein rauhijiriin ichaau. Nabana coaiten caa chauratane que turuha Jesocurisitone bana que necocauhataaine coataa.

¹⁵ Inae cuu tihane banate, Jesocurisito ecotiha cureein acaihanejein Cana Coaunera-canaacha belaaai satiin curuaanaacuru curuaanaa. ¹⁶ Acate chariji bana onaachara nejeein ne. Chabana cacha turunaja nihein cono tabai jana ne nii Cana Coaunera inanacaelanaala nenea. Acate acaneein nereein itolere amuritoheriin laraajiin itolere bana coroaenohinein.

Nitohanein neeine.

Coriqui nebaauru suujuatihane

¹⁷ Coriqui neba niha chuneine, coa “Chabana, cha lateriaunni,” naain leeochoauru que necohasitaain niha. Enaichate nitajihane, nitajeeoricheelin coriqui. “Cana coroatajanerihani Cana Coaunerana jaun cha lateriaunni,” naauruhine. Acate canaacha latei teraneein ne, raotojoein cha latelanaala nihacachene coina. ¹⁸ Aihana jaun cairichaihuru coroatajanejeein neein, raotojoein neein chaelai latecuruha leeochoaurune, acauru rai tihajeein neeuruhine coriquihonaauru. ¹⁹ Nitohanein neeuruhanete, nii acatiha tacaain belainaanca Cana Coaunerane, nii niicha tei ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nenea raa cuurureein, necairichanacaauru coroatajanecuruhane jaun.

Satonotihane rai Timoteeo suujuatiha Faborone

²⁰⁻²¹ Caa ichei caitoonjoa erenaa rauhi tonoraau inoalenlu netojoein. Coa caa chauratane que ecocohin nenea erenaa tonoraa. Coa, coitucuhera rijitiin turuhin casaje que inara relaeranihane coa tonoraa. Nitohanai tonoraauruhane, Cana Coaunera bero rauhi edaa cuuruha tabaaurune jaun.

Icholaain ii beraaine Cana Coaunerara Timoteeo.

Inaen saa.

Timoteeo rai Faborohacha letoai coroataja

Coaiten enacoauneein Timoteeo rai quiricha laenaa Faborone

¹ Jeriha Cana Coaunerana jaunte caletoe, Jesocurisito que cachauru relaunune, esenetaauruhane ichaonaa esine raauruhane coina. ² Ii raine enacoauneein laenaunra quiicha belaa cacalabi Timoteeo. Raotojoein neeine coina, rai raotonoque ii rausiajeein ii coroatajaneuruine Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naonjoain.

“Nariha,” naain ichoreniha Cana Coaunera corojeeun

³ Jerichanejeein aichejetocuruha caferateracurune rijijieina Cana Coaunera belain, nere tonoraain casuujua coaraain neeun. Itolere banana janotiin netojoein Cana Coaunera bajaebajaecaunne jana casuujuanuha neeoritohine, “Nariha,” naain ichoreniha Cana Coaunera corojeeun.

⁴ Itolere banana inonta baca raainaaine coaujeeun. Nii jaunna ichoaranaa jereun, jataen raotojoein raachoojoein nihanune coina. ⁵ Ishuujua coarain Cana Coaunera esenetaaine quena, casuujua ereerejeun coaucaunne. Jerichanejeein techu Cana Coaunera esenetaaurelu edaae Loira, choba Eonise, naonjoaaihunri. Nii jaunna, “Daae, rai neba, naonjoaaihunri rijijieinte esinae rauhijiriin Cana Coaunera tonorae Timoteeo,” naain casuujua ereerejeun.

Atiin coejelanaala, “Canacaanu Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraera nichaaun” naain joenrein cacha rai beeu.

⁶ Nii jaunna ichei aitoon, atiin enacoauneein que nemucuhin, nii Cana Coaunera tenojoin amihanenaa ichaaine coina. Nii ichouturi choae cacoii meecaunne jana Cana Coauneraacha tei amihanenaa ichaa. ⁷ Coa casiha. Coatiha casiinaa najaannu que rai esenetaera suujua corihei Cana Coaunera. Laraajiin, neunaain, Cana Coaunera, leeochoauru, naonjoain belaa nererojoecaelanaala neein, suujua coaraain nihane coinata esenetaera suujua core Cana Coaunera.

⁸ Atiin coejelanaala, “Canacaanu Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraera nichaaun,” naain joenreein cacha rai beeu. Coa caresero cuhane caseteco neein nihanune que necoejiha, Jesocurisito que cacha relaunune coreniha caseteco neein nihanune jaun. Aihana jaun, iitonai Jesocurisito que cacha relaaine coreniha, iitonai rerohecaauruhane, atiin laraajiin neeunaain neeu. Ii coroatajanerichaa Cana Coaunerana jaunte, abaantaain neunanaa naineriquiin.

⁹ Caohachaaain nihacachene que ainaa tocohaneeinte, cana cotijiaain cana rae Cana Coaunera, acaihanejein nere tonoraera neein nihacachene coina. Niritiin jauriaanejeein aitiin cacha coaunaane jaunte, Jesocurisito cacha nichaachene coreniha cana belaa cana rae Cana Coaunera. ¹⁰ Nitohanihana jaunte jianacoon cana teranu que Jesocurisito letoae Cana Coaunera, coaraain coitucuhacachene coina. Cana coreniha ohin ichanaa Jesocurisitona jaunte, ohacachene necairichanaa coaraelanaala, neculucohin onaacharanejeein nerichaachein coaiten turuha Jesocurisitone.

¹¹ Nii jaunte canu cocoinaain caenoaain caletoe Cana Coaunera, rai nere beebjeein Jorioniheichuru relaunune coina. ¹² Nii jaunna chaque casilanaala nere beebjeein cachaauru relaunune coreniha, caa catohanein caseteco neein neeun niqui, nena coejelanaala caa neeun, cana coroatajanera coitucuhanune jaun. Acate laen naine cacorataanein cacoeraiha ne, coaiten enacoauneein turuhane reentiaain.

¹³ Nii jauriaa ichelaanulune rijijieein ichaechajeein neeu. Jesocurisito cacha nichaachene jaun, coanete Jesoso esenetaain, Cana Coanera, leeochoaauru, naaonjoain belaaain nihacache. ¹⁴ Cana suujua cuhane ichaoha Cana Coanera Suujuena jaun uhaain, atiin que neeunaain nii ichei Cana Coaneraacha tenojoin erenaa rauhi tonoraain ichaau.

Cacoelaain cacorataaniha Onesiforo ne

¹⁵ Nii coitucuhine tocohaneeinte caque jaolecoore saain Asia cocoaichacuru. Fijelo, Eremojene, naaonjoaaihunri nihanatiinte saain caque jaolecoore.

¹⁶ Onesiforo sinijiera, bereecuru, naaonjoain belaaain coroatajaneene Cana Coanera atiin carai, araai saain cacoelaain cacorataanihane coreniha. Acate caseteco neein nihanu natiin, cacoreniha necoelanaala cacorataane. ¹⁷ Cau Romau turuhinte, mainajeein amuhemujeein caariin, tabiicha cauruhin atiin cacorataane. ¹⁸ Nii choae tacaain techu, nii Efesoo nihaca jiniiquiine bana, jataain cana coroatajanelu nii Onesiforo. Nii coreniha atiin belaaaine Cana Curuaanaa Jesocurisito, inae coaiten cau chauratane que turuhane bana.

2

Coujuriu Jesocurisito ere tonoraera neein nenea tocohaneei necairichanaa abaantaain neeu

¹ Laraajiin atiin neeunaau, ichorataaniha Jesocurisitona jaunra cacalabi.

² Cha teeinti letoaera nihane erenaa tonorain ichae, nii coaraain relaute leeochoaauru relaera neein neeine. Inae araai saain cachaauru relaanune jana, aonajerejetohilune jaun, nii rijijieein acaauru relaau.

³ Charijiein teeinti letoaa acaauru curuaanaane, atiin necairichanaa abaantain ichacure caohati soondarooru laraajiuruhane. Nii rijijieein coujurihu Jesocurisito ere tonoraera neein nenea tocohaneein necairichanaa abaantaain neeu. ⁴ Joaenreein cacha rijijieein ichaonaa nainihe soondaro. Curuaanaa ere tonoraain nihanete ne. Nii rijijieein chu cana Curuaanaa neein niha Jesocurisitona jaun, abaantaain nere tonoraacachenete ne, rai letono neein nihacachene jaun.

⁵ Charijieein teeinti necoatijiaacane, cacha amuritona nainenihaca necoatijianaa beraicha ere tonoraain necoatijiae nihacane. Nii rijijieein techu nii Moconajaera amuritona nainenihaca Cana Coanera Ere tonoraenihacane.

⁶ Charijiein teeinti temule jaacane jana inae nihane, tonajelanaala caje raain que lenoneein nihacache. Nii rijijieein techu Cana Coanera tenojoin amihanenaa ichaachene, tonajelanaala raotojoein nerichaachein, itolere que cana belairichain Cana Coanera jaun.

⁷ Caa caitoonjoan que ishujua ereerejeein coaucute, coitucueeneine ichorataane-miin Cana Coanera, aonain coitucuhine coina.

Jesocurisito que coaaucu

⁸ Cana Curuaanaa inoaainsi Rabiri feratenojoneein niha Jesocurisitone que ishujua ereerejeeu. Acate ohane caje ichanae. ⁹ Nii beebejeein relanajaanune corenihate, leeochoa ataebinae chara tocohaneein *cadena* que canu cositeein, catohanein cacasete-caaure niqui, nete caa quere cacha relaanune jaan cositena nainecurene laen.

¹⁰ Nii jaunna itolere necairichanaa abaantaain atiin Cana Coanera janiinohinchuru relaun, Jesocurisito coreniha jianacoo neein, nitajenaa charanejeein neeuruha Cana Coanera janiinohinchuru cachaaurune coina.

¹¹ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni.

Cana Coanera esenetaain ohacachenete aina ichaorichaachein.

¹² Necairichanaa abaantaacachenete, aina rai Cojoanona que nerichaachein. Que jaolecohacachenete, acaetonai cana que jaolecoreein.

¹³ Cana aitoonjoan ichaenihacachenete, aca laen naitoonjoan ichaa cureein. Nitohanein laen niha acana jaun.

Caohachaa'in suujua coaraain niha Timoteeone

¹⁴ Caohachaeniha nitohanaina jaunna ichei aitoreeunni, suujuatenajaain neeine coina, nabana nitohanein neeuruhane coataa. “Coa erenaa laojoiriicha coreniha ita cotaaine rijitocoache,” naain Cana Coaunera Ere beeurera suujuateeu, atiin Cana Coaunera notaracae. Nelatihei erenaa laojoiriicha coreniha ita cotaicha rijitiin iriha cachane, nabana que nererojoeccain neeuruha aohanraaurune coataa.

¹⁵ Atiin naineeine jaun uhajeein Cana Coaunera Ere que relanajaaun rauhijiriin, charijieein teeinti ai leeinjiin cacha, laraajiin amihanihane letoaera que necasaene nii rijijieein Cana Coaunera acatiha caohatiin ichei amihanenaa niicha tei ichaa. “Cao-hatoha chamijianeonra,” naain ichei iriha Cana Coaunerane coina. Jana rauhijiriin relanajaeneenete ii necoeje chanureein Cana Coaunera.

¹⁶ Aihana jaun, coa Cana coaunera coitucuruhi rijitiin erenaa baaso que irihache, nabana nirijiein cuaajeein Moconajaeraacha ere tonoraachene coataa.

¹⁷ Charijieein teeinti, nijiriha cachane, inae suujua lomoha nii cunaine ohe. Nii rijijieein techu, nii erenaa baaso que ereerejeein tonoraachene, inara suujua lomoha nii erenaa baasone nitajiha curiquicheein. Nii corenihate nitajeeure Imeneeo, Fileto, naaonjoaihunri, ¹⁸ “Chabana oo caje enacoauneein nejabereccain nichaauraain nerinaain cacha,” naauruhana jaun. Niritiin ereeuruhana jaunte, nererojoeccaaure acaauru aohanraauru tabaauru.

¹⁹ Nii jaun, “Cana Coaunerate esinaen esenetaeraauru suujua coitucue. ‘Cana Coaunera coitucuera nichaun,’ naain iriha chunei cachane, baasonein ichaohane jianemiin,” naa Cana Coaunera Erena jaunte, esinaen Cana Coaunera cachanein nihacachene coitucuhacache, inae nii jianein nihacachena jaun.

²⁰⁻²¹ Charijieein teeinti coriquihona loreri asaae ne itolere coata coreti caje ichanohin ojoaichu, baichaje, atane caje ichanohin ojoaichu, baichaje, darohe, enuha caje ichanohin jecoro, coshara, erauru, naaonjoain; tabaauru nelateein joaenreein lenone curunu que; jana tabaauru nechu jataain joaenreein calani joanaana jaannu que nelatei. Nii rijijieein techu, osa jianein Cana Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraacachene, nelatiha curichaachein Jesocurisito cachanein joaenrein amihanenaa caohati ichacaachene.

²² Aonaau. Enamanaa neeine rai caohacha tocohanein nena baaso caje naururuu. Suujua coaraauru cachaauru aina jiniiquiin Cana Curuaanaa bajaebajajeein neeu. Cana Coaunera tenojoin ichaonaa rauhi sacuhin, esenetaain Cana Coaunera, chamute cacha naaonjoain belaa'in raotojoein neeu.

²³ Casaje que ita rai ereerecuruha leeocharune coa iriha, nabana ita baijiaain ita cotaachene coataa. ²⁴ Nainihei Cana Curuaanaa Jesocurisito ere que cacha relaeranein nena namute cacha aina nejerateein nihane. Itolere cacha aina jerichanejeein ita belaa'in nihanete caohachae. Chaenchu raotojoein caohatiin rai suujua coaraain, cotailanaala relaa'in ²⁵ raotono que cuaain cacha suujuateein nihanete caohachae. Caitono tocohanein nihanete jerecureniha tabaaurune nihanatiin, acaauru suujuatein acaauru suujua corenaa nainereein Cana Coaunera. ²⁶ Inae nitohanein acaauru suujua coriha Cana Coauneranete, erenaa rauhi coitucuruhanee caohachanainejeein nichotiha cuurureein Moconajaera caje.

3

Naaonjoaante curureein cana janonaa satono rai coaiteen cajiha turuhelalajiha Jesocurisitone bana.

¹ Aonaaute coitucuhi. Cana janonaa satonohelalaje raite, Cana Coaunera coitucuurera cairichaeriuin rerohecaa cuurureein Cana Coaunera coitucuuruhi. ² Nitohaneeurite nelaaetoha nocoetiin, jataain coriqui mucunaa coacuhin leeochoauru que necohasitaain, ita cotaain, niheichu fojiaraauru ere tonoraelanaala, nechu jataain aansai ataibinaen rijijieein Cana Coaunera Ere tonoraelanaala niha cuururein. ³ Chaentechu necairichanacaauru coroatajanena coacuelanaala, casajenetiin, baaso ichana jerecuruhane suujua coaraelanaala ichaain, naaonjoaan cuurureein. Chaen techu nechu aansai ataibinaen rijijieein itolere ichaonaa caohacha aina nejerateein, naaonjoaan cuurureein. ⁴ Chaen techu itolere coitucuha nocoetiin niicha jerei ichaain niha cuurureein, Cana Coaunera arinaa coacuelanaala. ⁵ Baaso neein ichaohinte Cana Coaunera coitucuha nocoetoha cuurureein.

Coa nitohanai cacha raa. ⁶ Nabana raaichene jana, nechu aaso ene cojoaelorohe coritaain nihane coataa. Nitohaneeurite, suujua coaraelanaala niicha ichana jerei ichaain neeururein. ⁷ Itolere banate niqui nerelaaurureein, nete chabana ichaonaa rauhi coitucuurereen.

⁸ Charijieein teeinti Moisesa ere tonoraurene nii coroatajai benanecuru- Janesi, Jambresi, naaonjoaanri. Nii rijijieein techu Cana Coaunera Ere Rauhi tonoraaurereen nitorijiane cachauru. Naasaaheca acaauru suujua cuhanena jaunte, Cana Coauneraacha tei ichaonaa rauhi aasaana jerecureein. ⁹ Jataain chatohanai ichacururiaain, nechu aasoneeojaaunruhane coitucuurichaa saain cachaurune jaun. Charijieein teeinti aihure nii Moisesa ere tonoraauruhi. Nii rijijieeinte situha cuurureein nitohaneuri.

Timoteeo suujuatiha necairichanaa que Faborone

¹⁰ Ichelaanune tocohaneeinte chuhisi caohachaaain neei. Chaen techu cachauru relaanune jaan coitucuhin, quichao coitucuhin, camijianeon coitucuhin, esenetaain quicha belaa coitucuhi. Chaen techu neunaa casuujuane coitucuhi. ¹¹ Chaen techu caniha nejerateeuruhane jana abaantaanune coitucuhi. Antioquiha, Iconia, Listra neein curuajaihuri neseuru nihanune janate, caniha nejerateein carerojoecaauruhane jana, jianacoo camitaa Cana Coaunerane coitucuhi.

¹² Esinae rauhijiriina caa aitoon. Jesocurisito ere tonorana jereraaurute rerohecaa cuurureein niqui, nete ¹³ raajenihane necairichaa cuurureein nechu aansai casajeeuru. Nechu jataain nii rijijieeinte ita coritajeein jeelai amuritoheriin necairichaa cuurureein nechu jataain casajene jaun

¹⁴ Ii laen rauhijiriin nii que nerelaaina jaun iicha esenetai sacuu. Iite nii ichelaera coitucuhi. ¹⁵ Canaanai neeine caje coaaneente, Cana Coaunera Quiricha coitucuhi. Nii Cana Coaunera Quiricha que nerelaain esenetaaichenete, jianacoo inara tereen Jesocurisito.

¹⁶ Satiinte Cana Coaunera tenojoineein ne Cana Coaunera Quiricha. Acate cacha relaan, cacha suujuateein, cacha suujua raujiain, naaonjoainu que nelate, ichaonaa rauhi coitucuhin caohachaaain ichaoha cachane coina. ¹⁷ Itolere Cana Coaunera jerenohin amihanenaa ichaain niha Cana Coaunera coitucuurerane coina.

4

“Atiin aohana jerecureniha cachaurune nihanatiin beeu,” naa Faborone

¹ Cana Coaunera aina nii turuha uhenenu, nii cau chauratane que nenacaauru ichaonacaauru, saain onacaauru, naaonjoaaihunri rucuherranu notaracaena caa mijiainetiin eletoaan Cana Coaunera Ere beebjeeine coina. ² Atiin aohana jerecureniha cachaurune nihanatiin rauhijiriin beete esenetaauruhine. Baaso ichacuruhane raotjoeein raujiain cuaain suujuatenajaaun, ³ inae ecu tihane bana erenaa rauhi aohana jerecurenerichaaaine jaun. Nitohaneente, baasoneein coacuhin arajiin acaauru relaeranu ariha cuururein, acaauruhacha jerei tocohaneein baaso que relanajaeraanu que.

⁴ Nitohaneeinte erenaa rauhi aohana jerelanaala que janoriin amuurureein. Amuhin joenreein casajeeicha esenetaain tonoraain raaje necairichaurureein. ⁵ Ii laen ishujua coaraain necairichanaa abaantaain Cana Coaunera Ere beebejeeu, jianacoo osa caje mituhin neeuruha esenetaaurerane coina. Nitohaneein caohatiin chamijianeon ichaa.

Inae Cana Coaunera tenojoin amihanenaa jitaanu

⁶ Inae ichuunejeeonriha ohanune que tihane.

⁷ Inae Cana Coaunera tenojoin amihanenaa jitaanu jianelanaala rauhijiriin ichaain.

⁸ Inae nerichaaain canu amihaneoo core, caque banihateein Cana Coauneraacha rucujuei, acaachana inae caa cohajeeun. Inae turuha nii Cana Curuaanaa Joesio, caohacha nejesina ichara neein nenaanete, Aca nii canu amihaneoo coretereein. Coat-ihha canuhacha rai coreterinaain. Satiin nii turu jereein cohajeraauru rai netonaite coretereein.

Saatono

⁹ Cacoharaa uu atiin chajaaajoaain. ¹⁰ Caquete jaoleque Demasi, caa chauratane que nenacaauru itolere rucuhele cautenu rijihuru jerihana jaun. Nii jaunte naain Tesalonecau cue. Jana Crescentete Galasia bataneu cue. Jana Titote Dalmasia bataneu cue. ¹¹ Acaihanejein Locasichate caniha ne cau. Maroco ariin cotijiaain ijiniichaain uhaau. Acate laen camijianeoo que cacorataanena naine.

¹² Tiquicono laen letoaaun Efesoo.

¹³ Toroasihu nihanune banana Carpo loreri asaae quela ratirihunlu, uhaau carai uhine. Chaenchu nii canu quirichauru nii quiicha laenajacoaine maajeein uhau.

¹⁴ Nii coata que amihanenaa Alejaandorote, jataain baaso neein caete niqui, nete inae cacocaeratereein Cana Curuaanaa. ¹⁵ Coaraau. Necoeraain neeu, Cana Coaunera Erecanaacha beebejei que nejeratihana jaun.

¹⁶ Camucuhin, cacaje bajaauruha cocoinanacaaihurine janate, cajaohin caratiriin amuure satiin. Nii coreniha jiaonriha chatohaneein tenajaa Cana Coaunerane.

¹⁷ Nii janate, canu coroatajanein casuujua laraajie Cana Curuaanaa. Nii jaunna, itolere caa chauratane que nenacaauru Jorio niheichuru rai Cana Coaunera Ere beebejeeun, jianacoo neeuruha esenetaaurerane coina. Nitohaneeinte necha aansai ataibinaen leon ujuaae caje jichorocooain jianacoon caete Cana Curuaanaa. ¹⁸ Itolere baaso cajete canu mitaain canu beraicheein, aina dedeeu nihanune coina. Coanete Cana Curuaanaa coroajeein belaiacache inoanlu netiin. Nitohaneein neeine.

Cana Coaunera esenetaeraauru rai necoiha Faborone

¹⁹ “Inara coaaujiha jera Faboro” naain beeu, Firisila, Aquila, Onesiforo araachuru, naaonjoaihunri rai. ²⁰ Coriintoote nedae Erasto. Jana Torofimona ratirihun Miletoo, cunaitihana jaun. Naineine elohena ajiniha uu. ²¹ Eobolo, Poreente, Lino, Cularia, naaonjoaihunrite ii coaacure. Chaenchu saain cana nejeraauru Cana Coaunera coitucuurerate ii coacue.

²² Ii aina neeine cana Curuaanaa Jesocurisito. Satiin inara belaaain inara coroatajaneine atiin Cana Coaunera.

Nitohaneein neeine.

Tito rai Faborohacha letoai

“Inara coaaucaun” naa Faborone

¹ Canu Faboro nichaunnena, nii coitucuhiche raotojeeinne rijijieein, Cana Coaunera jerenohineein rai Calaohi Jesocurisito letono afosotoneeun. Acate caletoe, satiin chauratane sacuritaain janijiin nii ranojoihunru rai amuhemujueein beebejihanune, ² rauhijiriin coreniha cana osa caje nichoteein jianacoon neein, chabana satonoe-lanaala nena ichaonaa teranihane cohajihacachene coina. Chabana cana coritaa Cana Coaunera. Acate nitohaneein cana rai ichaonaa tihane coina aitelu, cana rai chauratane coaunaane ajiniha. ³ Inae nii jihanteein aitolalune jaa que turuhane jaaunte, inae nii aca jianacoon cana osa caje cana mitaeranihane coitucuerateein beebejihanune coina caletoaclu Cana Coaunera.

⁴ Nii jaunna caa ichei quiricha laenaain letoaaunra Tito. Iite esinaen rauhijiriin canu calaohineei, cacoreniha nii canaacha esenetai Jesocurisito esenetaaine jaun. Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Ichotera Jesocurisito, naaonjoaain raotojeein neeine jaanu teuruhine ii raite aina raotojeein jianacoo neeine coina.

Curetau Cana Coaunera coitucuurera relaa Titone

⁵ Nii Curetau cobenau ii ratirihanune ajiniha taone, jaiti rucuhera coina lananacaauru rucujueein, iclesiacuru naineein Cana Coaunera coitucuureraauru-canaacha relauri coaranu que acaauru bichauhenaauru cocoinaaine coina ichei aitoonlu. ⁶ Nii le iclesiacuru bichauhenaauru bichauhena cocoinanohichuru, cojuriu nitohanei coaraneein nena tocuhanein suujua coaraain ichaohine, nabana que tonaain iriha chunine coataa. Chaen techu leinjiin eneecha que sinijeraaocane caohachae. Jana rai calaohichuru netonai Jesocurisito esenetaeraneein, caohachaaain suujua coaraain erenaa tonoraain neeuruhine, nabana baasoneein erenaa tonoraelanaala ichaauruhane, acaauru que ereein niha chunine coataa. ⁷ Nii Cana Coaunera ranojoinuri iclesia coaraneein- acaauru bichauhenanein nenaate, jeriha Cana Coaunerane rijijieein caohachaaain suujua coaraain, que Cana Coauneraacha icharatei ichaain rauhijiriin ichaohane caohachae. Nainihei erenaa tonoraelanaala, namute cacha coiintetiin, ajetoritiiin, ita cotainaa rautatiin, asijiautoneein, naaonjoaain ichaohane. ⁸ Nitohaneein baasoneein ichoaelanaala, turuhin niha cachane belaaain, cotijiaain, loreri asae raain, naaonjoaain ichaohine. Chaen techu caohacha ichaera cachanein, caohatiin suujua coaraain, Cana Coaunera que banijiaaaineein neein, chabana jeriha suujuane rijijieein ichoaelanaala, naaonjoaain nihane caohachae. ⁹ Nii esinaen rauhijiriin aitiin relaeraalune jaacha tonoraain, acaacha esenetaain que leeochoauru relaaine, acaauru netonai leeochoauru suujua lararajiaain nerelaacachene jaan coitucuerateeuruhane coina. Chaen nii caohateein erenacaauru relaaain acaauru suujua baaso aninoaaainete, acaauru netonai esenetaauruhine.

Relanajaaurera baaso

¹⁰ Arajiichurute, nii acaauru relaacane jaan tonorana jerelanaala, “Jorioniheichuru jaberoco macohi cari saeratelaanaala nena, nainihe Cana Coaunera esenetaeraneein ranojoneein nihane,” naain nechua jataain cha coitucuuerehane jaun cachaauru coritaaure. ¹¹ Niritiin erenacaauru erete, caohachare niritocuruhane coataa caohatihacane. Nii casaje aina cuaaante laurijiracuru aina arajii cachaauru suujua auhacaain, cachaauru coritaaain, arajii coriqi ranaa coaacure.

¹² Coaraaunachuhinti nii Cureta cobenau nenea *profeta*, nii jeelai acaauru araaicha: “Satiin Cureta cocoaichacurute casajenetiin, necha ansai ataebinae rijijieein neein, bajeritiin, achotoritiin, naonjoaunre,” naain acaauru ichao bihalune. ¹³ Esinae rauhijiriinte acaauru ichao coaraane jaun aitelu. Aihana jaun, caohachaain laraajiin acaauru relaau, coujurihu Jesocurisito esenetaeraneein nenea tocoaneein neeuruhane coina, ¹⁴ nabana, nii suujua caje rocohin relanajaaunruha Joriocurune jaancha esenetaauruhane coataa. Niheichu nainecuruhi Jesocurisito esenetaeraneein neeuruhane sainejeein que jaolequiin, nii naitoonjoan tonoraelanaala nenacaauru ere tonoraauruhane.

¹⁵ Caohachaain suujua coaraain niha cachanete, itolereneein nichanaane maajeein caohachaain coanojoi ne. Jana canaacha esenetai esenetaelanaala nenaate baaso nejesina que coacuhin itolere bana baasoneein ne, nichanaane maajeein, nechu jataain baasoneein coacuhin cha ichacuruhane jaun. ¹⁶ Cana Coaunera coitucutohate niqui nocoetocure, nete acaauru ichanaacha caje coitucunojoinecure baasoneeuruhane. Namute cacha cotairiin, namute cacha que erenajaaumaritiin, erenaa tonoraelanaala neein, nii charijibana caohacha ichaain neeuruhi.

2

Nohanelanaala relanajaacachene jaan

¹ Caohachaain nii ichelaanune jaan tonoraain, esinae rauhijiriin que acaauru relainete caohachae. ² Nii acaauru bichauhenaaurute, esinae rauhijiriin tonaain ereeuruha chaachacuruhane coinane, nii naitoonjoa ichaain ichaaoruhane caohachae. Esinae rauhijiriin nii niicha esenetai rijijieein neein, satiin belaaain, laraajiin, naonjoaain ichaohine, itolere necairichanaa abaataain nenea nainihane coina. ³ Jerichanejeein techu, coujuriu inara bene bichauhenaauru jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, ajetoriaanelanaala, erenacaotelanaala, naonjoaain que coacuelanaala, caohachaacha que coacuhin neeuruhane caohachae.

Coujurihu ranunaauru bichauhenaneein nenea tocohaneein, ranunaauru notajaain, ⁴ rai sinijeraauru aina rai bereecuru belaaain neeuruha ranunaaurune coina acaauru relaain, ⁵ caohachaain itolere que nainaaain suujua coaraain, loreri asae nenacaaurune maajeein beraain, osa que nesaruhin, barijiitiin, naonjoaain neeuruhane coataa acaauru suujuateein nihanete caohachae. Chaen acaauru sinijeraauru aina ita suujua rijijieein coacuhin neeuruhine, nabana tonaain Cana Coaunera coitucueraneein neeuruhane sainejeein acaauru que iriha cachane coataa.

⁶⁻⁷ Jerichanejeeinchu caohacha nejesina ichaain nii enamanaacuru notajaain acaauru que corajerateeu. Acaauru relaaine caohachaain ii suujua coaraain, coujuriu ichauhenaneein nenea tocohaneein, ⁸ raotojoeein acaauru rai ereein canaacha esenetai que aitiin acaauru relaau, nabana tonaain baasoneein cana que erenaa nainiha chunine coataa. Nitohaneein ichaainete cana que nocoeejееurureein nii acaauru relaacane jaan caohatera rijitiin erenacaauru.

⁹ Chaen rai fatoroon ere tonoraain, letoanajaa acaauru fatoroone jaan ichaain, tonaain baasoneein tonorana coacuelanaala neeuruha rai letononeein nenacaaurune coina suujuateein relanajaa. ¹⁰ Jiaonrihachu asijiauhin neeuruhane. Baaso coacuelanaala caohatiin suujua coaraain neeuruhine. Nii banate, acaauru ichao caje jataain caohatoha Cana Coaunera cana ichoterateraneein nenea que acaauru relaacachene jaan coaracurureein satiin cachaauru.

¹¹ Cana Coaunerate cana belaitohane coaratihā, satiin caa chauratane que rai cachaneein neinichaachene ichoteraanu letoaelu. ¹² Acate cana relae, Cana Coaunera coitucuhichuru rijijieein baaso ichaaechajeein nihacachene jianein, caohacha que coacuhin, coujuriu Cana Coaunera cachaneein nenea tocohaneein rauhijiriin Cana

Coaunera corojeein caa chauratane que ichaohacachene coina. ¹³ Nitohaneeinte nii cana rai tihane coina naitoonjoan nainaane cohajeein raotojoei ichaonaa que ichaohin, turuha urichaaain nii Cana Coauneraneein cana ichoteraneein necaohachaaain nenea Jesocurisitone cohajeein nihacache. ¹⁴ Acatechu itolere baaso canaacha ichai cana osa caje cana ichoteratihane coina rai jaberoco teein nelu, oha cana corenihane, nii baaso caje cana coulucohin rai cachaneein caohacha ichanaacha que coacuhin nenea coina ichaelu.

¹⁵ Nii ichei aitocooaunne rijijeein, coointeeurhane nihanatiin, acaauru que corajerateein acaauru relaau, coujuriu cocoinanohineein nenea tocohanein, nabana nii relanajaaine jaan tonraelanaala ii que jaolecoha chunine coataa.

3

Esinae rauhijiriin caohachaaain suujua coaraain neeuruha Cana Coaunera coitucuerane

¹ Nabana baitecuruhane coataa, acaauru rai nacoaauneein aitoote, coujuriu Cana Coaunera coitucueraneein nenea tocohanein, rai curuaanaa, cocoinanacaaihuri, naaonjoainuri ere tonoraain itolere bana jatoroaain neeuruhine caohacha nejesina ichacuruhane coina. ² Jiaonriha tonaain baasoneein chuni coacuhin ereein neeuruhane. Niheichu ita sonaa coacuelanaala caohacha cachaneein ichaohin, jiniiquiin ita belaaain, caohachaaain neeuruhane coarateein neeurumiin.

³ Jauriaalute cana netonai tonaain irihacachene joaenreein ererejetocoaache, Cana Coaunera ere tonraelanaala nechujataain nitajenaaneein neein, cana suujua letono rijijeeincha itolere baaso ichaonaa ichaaechajeein nerejetocoaachelu. Nitohaneeinte baaso ichaaechajeein ichaonaa jana, cana que nererojoecaeriin nerejetecuruha leeochoaurune rijijeein ita que nererojoecaaeriin nerejetocoaachelu. ⁴ Nete satiin caa chauratane que cachaneein ichoainichaachene belaitohane coaratiha, satiin cachanichaachene ichoteratelu cana osa caje Cana Coaunera. ⁵ Coatiha rai caohacha ichacaachene jaun nii cana ichoteratiheilu. Cairichaaajoaain cana coaraane jaunte, nii cana osa caje cana coulucohin cana ichoteratelu. Rai Suujue aina cuaain cana coulucohinte, nacoauneein nejanoaain nenea rijijeein nenea coina cana rai nacoauneein ena nenea ichaonaa telu Cana Coaunera. ⁶ Jataain cana belaitohane jaunte, rai Calaohi cana Ichoteraneein nenea Jesocurisito aina cuaain, cana rausiaaeca jelai amuritoeriin rai Suujue telu cana rai Cana Coaunera, ⁷ itolere ujuaihoneein nenea caje caohachaaain neein nii chariji bana sanaachara nejeein nenea- canaacha cohajei ichaonaa que nenea coina.

⁸ Esinaetechuhisi nitohanein cana osa caje cana coulucohin cana raain ne Cana Coaunera. Nii jaanna ichei aitoon, nii Cana Coaunera esenetaeraauru itolere bana caohachaacha que coacuhin neeuruhane, nii leecha relanajaera ere tonraelanaala neeuruhane coina acaauru rai aitohine coina. Nitohanein ichaohacachenete, jataain cana rai nelateineein nereein. ⁹ Nete laen nii cana rai aitocuruhalu cana coitucueracurune esenetaain, Moisesa aitoonjoan que ita rohecaain naaonjoaain nenea naineneei. Niite nechujataain nohanenaaneein nii chaque nelatene cana rai.

¹⁰ Niha nitohanei que cachaauru relaain lerunaa jererane, coroata saain, nichata saain, naaonjoaain cotijiaain rai aitohine jana chere tonorana jerenihane, jelai caje sitaaute amuhine. ¹¹ Nitohanein nenacaauru cachaaurute itolere osa que nerotocuruhane jaun aihure. Nitohaneeinte acaauruhacha ichai caje osa que nesarucuruhane coanojoi ne.

Nicopolisihu canu cohacu

¹² Inae ichene Artemasi letoaenihanune, Tiquico letoaanune, atiin Nicopolisi cuhin canu cohanihute ecu ita coaraca. Ecune jelarona bitoaaunune coina ucuae ureeunni.

¹³ Chaen nii ecu nenea *abogado* Senasi aina Apolo coroatajaneun acaauruhacha

latei tein, nabana nii cuuruhanejaun turuuruhane reetiaain lanaa acaauru rai acaauruhacha lateine coataa. ¹⁴ Canaacha relaineein nenacaauru, itolere que caohacha ichaain, cha lateein niha chunucohane coaracuruhane coroatajanena que nerelaaurumiin, nelateineein niha acaauru ichaone coina.

Raotojoein neeuruhane coina aitiin necoiha Faborone

¹⁵ Satiin caniha cau nenacaaurute ii coaacure. Nii ecu nenacaauru canaacha esenetai Jesocurisito coreniha canaacha belaihuri- cana nejeraauru coaucaune beeu acaauru rai. Satiin raotojoein neeichene jaanu tein, inara coroatajanemiin Cana Coaunerate raotojoein neeiche.

Filemoon rai Faborohacha letoai

Acaauru coaucane biha Faborone

¹ Canune Faboroneein Jesocurisito coreniha caresero cuhane neein cana nejera Timoteo aina, ii canacaanu amihaneeo que canacaanu coroatajaneraneein neeine rai, caa quiricha laenaain letoaacaanura Filemoon. ² Chaen Jesocurisito ranojineein iclesianein nenacaauru- ii loreri asaae ii aina netaojianacaauru, chaen canacaanu amihaneeo que canacaanu coroatajaneranein nenacaauru- cana nejera ene neein nena- Apia aina Arquipo, naaonjoainuri rai netonaine caa laenaain letoaacaanu. ³ Cana Inaca Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito, naaonjoainuri jeelai amuritoeriin inara coroatajanecurumiinte raotojoein neeiche.

Coichana aina cutaain belaina inaain esenetaain niha Filemoonne

⁴ Cana Coaunera bajaanune naineeine, itolere bana ii coacuhin Cana Coaunera coroa- jeeun, ⁵ Cana Curuaanaa Jesocurisito belaaain jataain esenetaaine rijijieein satiin Cana Coaunera cachanein nenacaauru belaaaine beeuruhane jaun. ⁶ Nii jaunne ii canacaanu rijijieein acaacha esenetaain neeine jaun, jataain canacaanu rai caohacha ichara- neein, canacaanu coroatajaneranein niha Jesocurisitone coitucuhin neeine coina, Cana Coaunera bajaaun ii rai. ⁷ Jataaina jeelai amuritoheriin corajeein rachoojoeun casuujua cuhane. Jataainte caohacha ichaai canejera, Jesocurisito esenetaeranein nenacaauru belaaain, acaauru suujua nunaaine jaun.

Atiin canu coreniha ii letono Onesimo raau.

⁸ Canu Jesocurisito rai afosoto nichaaunne jaunte niqui ne canu rai rauhi, iicha chanenu ichaaine coina ii letoaanune coina. ⁹ Nena raujiaain nii canaacha belaaainein canaacha esenetai coreniha ichei aitoreeunni. Canuna Faboroneein- inae biinaanein- Jesocurisito coreniha caresero cuhane netiin ichei aitoon, ¹⁰ cau cajinichaaain caresero cuhane neein, Jesocurisito coreniha cacalabi rijijieein nena Onesimo belaaaine coina.

¹¹ Jauriaalute niqui ichei chaque nelatelanaala, ii letononein nelu Onesimo. Nete laen inae ena jiniiquiin cana rai jataain nelateinneein ne. ¹² Inae nacoauneein jelaiha ii rene cauhane coina letoaanu. Atiin canu coaraaine rijijieein nii coaraain neeu. ¹³ Cana Coaunera ere beebejihanune coreniha, cau caresero cuhane nihanune jaunne, iineein nena rijijieein canuhacha latei icharanein nihane coina, cau canu aina nihane jereun niqui. ¹⁴ Nena jereneeine coataa aihane jereneun. Nabana canu ii caje bajaa- nune jaauncha jereine coataa, ii suujua caje coauneein jereine jerichaaunne jaun. ¹⁵ Jerihane ena chabana satonoelanaala ii aina nihane coinate, ii caje amuhin nelu- nii ii letono Onesimo. Nete inae naineneei ii letono siriine rijijieein siriine. ¹⁶ Raujiaain ii letono siriine amuritoheriin, ii nejeraneei tein belaaain coaraau. Jataaina belaaain coaraaun canu. Nete nii amuritoheriin joenreein cacha rijijieein coaraelanaala, Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha, ii nejeraneei tein coaraaine caohachae.

¹⁷ Aihane jaun canaacha esenetai coreniha ii nejeraneein canu coaraain neeine, nii canu coaraain neeine rijijieein acaantonai coaraain raau. ¹⁸ Ichei chatohanein baaso ichaain, ichei rebequuin, naaonjoaain nihalune canu cobaraau coreniha. ¹⁹ Canuna Faboroneein ichei aitiin caraajenihane caa laenaanun. Nii ichei aitocaaunne rijijieeina, canu ichei coretereuni. Nainichaaun niqui canu que ijiabereeo coreniha rebeoquine coaaucaunne. ²⁰ Aihara canejera. Cojuriu Jesocurisito cachanein nena tocohanein caa ichei bajaanune rijijieein atiin ichaain, Jesocurisito coreniha canejeraneine jaun canu suujua nunaau. ²¹ Canuhacha bajai amuritoheriin ichariquuin quere tonoraaine esenetaanune jaunne caa ichei aitiin laenaanun. ²² Nii choae tacaainechu turuhanune

jaanu rucuhequine jereeun, caresero cuhane nihanune jaun, cacoreniha bajaabajaaequichene tonoraain, inara coaraa uhanune jererichaain Cana Coaunerane cohajihanune jaun.

Ii coaacuruha raotojoein neeu.

²³ Jesocurisito coreniha caresero cuhane canu aina nenea Efaforasite ii coacue.

²⁴ Chaen Maroco, Arisitaroco, Demasi, Locasi, naaonjoainuri canu coroatajaneranein nenacaaurute ii coaacure.

²⁵ Cana Curuaanaa Jesocurisito jeelai amuritoheriin inara coroatajanemiin.

Ebereeocuru rai letoi

Rai Calaohi aina cuaainte cachaauru rai erelu Cana Coaunera.

¹ Inoaelu jetaote nere bera inoaesihuru- *profetacuru* aina cuaain araaisaain cana inoaensihuru rai ere Cana Coaunera, ecoetacaeneein mituhelanaala, taba que acaauru sinihu, taba que letonocuru anjeraauru letoae, acaauru rai ecocohin beeuruhane coina, naaonjoaain. ² Nete laen inae enene Calaohi que nere berate Cana Coaunera, Cana Coaunera nihane coitucuhacache itolereneeinne coina. Nii rai Calaohi aina cuaainte, itolere cana rai chauratane, dede, itolere cautenu rijihuru, itolere cana janonaa, naaonjoainuri coaunaain niichuru Curuaanaa neein telu Cana Coaunera.

³ Nihei chunei cacha niqiu Cana Coaunera coaraai. Nete caje uhin canaacaanu rene ecooca rai Calaohine jaun, canaacaanu rohan turuaain coaracaanune jaun, “Naaonjoaan Cana Coaunera,” naain coitucuhacaanu, jeelai Cana Coaunera tocohaneein necaohachaaain nichao que ichaohana jaun. Acate Cana Coaunera Calaohineein itolere sirichaneein coaraneein ne. Acate Cana Coaunera Calaohineein caa chauratane que ohelu, jianacoon osa caje cana mitaeranu que. Nitohaneeinte inae osa caje cana mitaeranu que ohane baiha, rai Inaca Cana Coaunera raotono nichajai que rori- *trono* ichoae nelauriaa cuelu.

Anjeraauru amurijiriinte cocoinanojineein ne Cana Coaunera Calaohi.

⁴ Jataain rai letonocuru anjeraauru cocoinaane amurijiriinte, rai Calaohi cocoinaelu Cana Coaunera, acaauru amurijiriin nihane coina. ⁵ Nitohanihane jaun, nihei chuni letono anjera rai:

“Iite cacalabineein
canuhacha jereineein
canuhacha teineein
nenaaneeicha,”

naain iriheii Cana Coaunera. Niheichu chuni letono anjera que:

“Leinjiin acaacha
canu calaohineein nihane janana,
Canu, leinjiin
inaca neein nereeunicha,”

naain iriheii Cana Coaunera. ⁶ Caa chauratane que nenacaauru cachaauru que, leinjiin acaacha rai calaohineein nihane coitucueratihane coinatate laen:

“Quere tonoraain
canu coroaeequichene rijijieein,
jerichanejeein nere tonoraain
coroaecuche satiin,”

nae, rai letonocuru anjeraauru rai, Cana Coaunera. ⁷ Nii rai letonocuru anjeraauru quete laen:

“Canu letonocuru- anjeraaurute laen aiha cujuanane rijijieein, usi rijijieein naaonjoaain canuhacha jerei icharaneein neeurureein,” nae Cana Coaunera.

⁸ Jana rai Calaohi quete laen:

“Chabana sarinaain
itolere Curuaanaa neein-
itolere Coaunera neein neeine.
Chaen techu

chabana satonoenereein
caohacha ichaain neeine.

⁹ Nii rijijieein techu

caohacha nejesina ichara
 curuaanaa neein neeina jaun,
 esinae rauhijiriin
 baaso ichaain nenacaauru aina nejerateein,
 caohacha icharaauru belairiquiin.

Nii coinane
 Canu, Itolere Coaunera neein
 ii Coauneranichaaunne
 ii teein neeun,
 ii, jataain
 leeochoaauru amuritoheriin
 raotojoein rachoojoein
 neeine coina,”
 nae Cana Coaunera.

¹⁰ Chaen techu:
 “Ii canuhacha tei
 Curuaanaa neeinete,
 jauriaanejeein
 nunuhe caje coauneen niha
 cana rai chauratanene coina
 aitiin dede coaunaailu.

¹¹ Satiin iicha coaunanojoite sareein.
 Jana iite laen chabana nitajenereeini.

¹² Inae ecu tihane banate,
 siriteein saa cajionene jaohin,
 enachasine que coreein jianaa rijijieein,
 janonaa coreriquiin.

Nete laen,
 ii chabana satonoelanaala
 ichaoriqiin,”
 naelu rai Calaohi rai Cana Coaunera.

¹³ Nii jaun coatiha chuni, rai letono anjera rai:
 “Chajaaute
 caraaotono nichajai que nelauriaena,
 ii tijia asaae
 iniha nejeratenacaauru
 amuritiin tee te coaraaicha,”
 naailu Cana Coaunera. Chabana nii Calaohi que aitothane rijijieein letono anjeraauru
 que irihe.

¹⁴ Nechu raujiaain ichoteratenojoein nerichaacheeinne rai, cha beraneeichate
 suujueneein Cana Coaunera tenojoein neure rai anjeraauru.

2

Cana ichoterateranein nena que jaoleconaa nainihaacache.

¹ Nitohanihana jaun, nere beracuru que Cana Coauneraacha beratei aonaain
 tonoraain- esenetaain nihacachenete caohachae. Jana nii cana rai niicha beratenojoin
 aonaain caohatiin coitucunaa saijieein tonoraenihacachenete, aihuruha coitucuelanaala
 nenacaaurune rijijieein nitajerichaacheein. ² Coaracuche nachuhinti, nii rai letonocuru-
 anjeraauru que niicha teratei niha nii rai jauriaanejeein nena-
 rauhine saijieein tonoraelanaala naosatenacaauru cachaauru- esinae rauhijiriin baaso
 ichacuruhane coreniha caseteco coaracuruhlune. ³ Nitohanihane jaun, caseteco caje

nichotena nainerihacacheein, nii jauriaanejeein nena amuritoheriin, cana ichoteraneein nena esenetaenihacachene. Esenetaain nihacachene cointate, jauriaanejeein raaje nihane cana rai been nelu Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nii baihate cana rai beurelu aina amuhemujueein nota que coaraauru. ⁴ Nii ichoae tacaain techu, cana que coitucuerate Cana Coanera itolere cojoelanaacojoaihuru ichaain. Chaaen techu Aca jerihane rijijieein, le cache nichaachene rai niicha tei- Suujue aina cuaain cana que coitucuerate.

Cana nejera rijijieein niha Jesocurisitone

⁵ Coatiha rai letonocuru anjeraauru, nii cabaiha neenihu rai Cojoanona caa ereerecaachene jaan coaraneein neeuruhane coina aitohi Cana Coanera.

⁶ Nitohanenihane quete:

“Chaneein ne cache.

Chatohanaineeina nenaane cache.

Chanuna acaacha coacuhin,

jataaen queecha coaauqui.

⁷ Jauriaanejeeinte niqui

ii letonocuru- anjeraauru

cocoinaaine fautaain cocoinaailu.

Nete nii baiha laen,

jataain leeochoaauru amurijiriin cocoinaain,

que itolere Curuaanaa nihane comai lauriaain,

⁸ satiin nere tonoraain

neeuruhane coina ichaain,

tijia asaae que nejeratenacaauru

teilu,”

naain ne laenanohineein Cana Coanera Quiricha cuhane. Nitohaneein satiin nere tonoraain nihacachane coina, cocoinaain rai tijia asaae que nejeratenacaauru tihane coina, aitohane saijieein jaiti nitohaneein ichaa Cana Coaneranane coarahaacache.

⁹ Nete laen, inae anjeraauru fautaain nelatihei rijijieein turuhin nihalu carajaojoaain Jesocurisitone coaracaache. Nitohaneein turuhinte, rai chaneein nenihacachene saijieein, jataain cana belaitohane jaun, cana coreniha ohane coina ichaelu Cana Coanera. Nii cana coreniha cairichanojoneein ohalune corenihate, itolere curuaanaacuru Curuaanaa neein nihane cojunacaneein necaohachaa Cana Coaneranane que comaitenojoneein ne.

¹⁰ Satiin itolerete Cana Coanera rainein ne, niicha coaunanojoneein niha itolerene jaun. Nii jaunte niicha coaunanojoneein rai calaohi neein nihacachene jaun, rai Cojoanona caa baiha neeni que nihacachene jere Cana Coanera. Nii jaunte cana coreniha necairichaa Jesocurisitone aina cuaain, nii aansijiiniji osa colane telu, satiin niicha coaunanojoinunru ichoteraneein nihane coina. ¹¹ Nitohanenihane jaunte, ita Inaca que Inacaain nihacache, nii cana osa caje cana ichoteratera aina jiniiquiin. Nii jaunte, rai nejera neein inae nihacachene jaun coejelanaala: “Canejeraauru,” nae cana rai Cana Coanera Calaohi. ¹² Niritorichaa ine quete:

“Canejeraauru raine

Iineein neeine beebejeein,

netaojiaain

Ii coroaeraauru cataaun

nenatereeunni,”

naalune, laenanohineein nelu Cana Coanera Quiricha cuhane.

¹³ Chaen techu:

“Leinjiin Acaachane

niicha ichai ichaane coina

cohajereeunni,”

naain.
 “Cauna neeun,
 canu rai Cana Coaunera
 tenojoihunru- cacalabihuru
 ainara,”
 naain ne laenanohineein.

¹⁴ Charijieein teeinti, ita araaieein niha cachane, ita iniho que inihoquiin, ita coichana que coichanaain, naaonjoaen cacha, nii rijjijieinte cacha iniho que inihoquiin cacha coichana que coichanaain naaonjoaelu Jesocurisito, caa chauratane que ohin, nii cacha itajeraneein nenea moconajaera amuritothane coina. ¹⁵ Nitohaneein moconajaera amuritiinte, ohin nitajeeururichaaine que satiin casiiriin ichaonacaauru-cachaauru ichoteratelu. ¹⁶ Aihane jaun, coatiha anjeraauru coroatajanihane coina turuhin niheilu, Abaraaun nefoerateneein nenacaauru coroatajanihane coinateturuhin nelu. ¹⁷ Nitohanihane coinatate, jerichanejeein cana nejeraneein, nihacachene rijjijieein tenojoineein nelu, Cana Coaunera notaracae coujurihu cana rai saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaaneein, cairichaojoaain cana coaraain, cana coreniha cairichei coaraain ohane, satiin cachaauru osa que suujua acatena nainiha Cana Coaunerane coina. ¹⁸ Nitohaneein raajenihane necairichanaa coaraain, cojunojoinnein nihalune jaunte, rijjijieein necairichanaa coaraain, cojunojoinnein niha cachane coaraane, coroatajaneein naaonjoaen.

3

Moisesa amurijiriin cocoainanohi niha Jesusone

¹ Canejeraauru, aihane jaun Cana Coaunera ranojoineein, inae rai cachaneein neeichene jaun, niicha icharatenohi icharaanu que niicha tei- Jesocurisitohacha que coaucuche. Nariha jataain coreniha chabana satonoelanaala esenetaacachene jaun. ² Jerihane rijjijieein nere tonoraain niha Jesocurisitone jaunte, niicha icharatei icharaanu que cocoainaa nelu Cana Coaunera. Nii rijjijieein techu, Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina, niicha icharatenohi icharaneein nelu Moisesa. ³ Charijieein teeinti, niicha jai loreri amurijiriin jataain nelateineein ne loreri ichara, nii rijjijieinte, jataain Moisesa amurijiriin nelateineein nelu Jesocurisito. ⁴ Itolere lorerite, niha icharane jaun neein naaonjoaen. Nete laen Cana Coaunera coaunaane jaun, neein naaonjoaen itolere. ⁵ Nii rijjijieein techu, rai cachaneein nenacaauru rai Cana Coauneraacha icharatei icharaneein nihane jaun, raujiaain nota que coaraain, que niicha beratei beraneein nelu Moisesa. ⁶ Nete laen rai Calaohi Jesocurisito, cana rai cachaneein- rai loreri rijjijieein nihacachene amurijiriin, cocoainaa cana inana neein telu. Nii jaunte, rai loreri rijjijieein nerichaacheein, esinae rauhijiriin jerihane rijjijieein neein, chabana cohajihacachene coiinteein janelanaala canaacha cohajei cohajihacachene.

Acaauru que Cana Coauneraacha banihatihu turuurenerichaaain rai cachaauru tabaaurune

⁷ Nitohanihane jaun, rai Quiricha Inoaensi cuhane:
 “Enene cojoanonaa
 cuhane inara rai niicha jerei
 biha Cana Coaunerane,
⁸ jiaonriha
 inara suujua aohana jerelanaala,
 aihuruhalu nere tonoraelanaala,
 nechua acaauru casetecaa
 Cana Coaunerane cojuhin coaraa
 cacha areroo ichatane janane

rijjijeein nihache.

⁹ Ecute

jenachoonca jaanacaneein
mainajeriin acaauru notajaain,
acaauru coroatajanichaaunne saijjееin,
acaauru casetacaanune coujuha
quere tonoraarenelu- inara foerateracuru.

¹⁰ Nii jaunna,

nii inara foerateracuru aina obajeein:
'Nechu itolere bana
joaenreein rai suujua cuaauruhane jaunte,
acaauru que
canuhacha coitucueratena
jerei coitucunaa jerecurene.'

naain:

¹¹ Aihane jaun,

coatiha acaauru que banihateein
canuhacha rucujueihu
turuururinaain,"
naain biha Cana Coaunera Suujuene jaun ne laenanohineein.

¹² Aihane jaun canejeraauru, le cacha nequichene- inara netonai nabana cana rai Cana Coaunera beratei esenetaain neeichene jianequichene coataa, que nainaa in neco-
halajiin ichaaoche. ¹³ Nitohaneein nena coacuelanaala, jianein lecacha nequichene
jiniiquiin ita suujua laraajiaain neeuche: "Enene cojoanonaa," naain aitoaha Cana
Coaunera Quiricha cuhanena jaan que turusihane ajiniha. Nabana inara tabaauru
saruhin niha osane, rijitoejein chatohanai ichaquichene, inara netonai canaacha
esenetai esenetaelanaala naitoonjoan tonoraeneeichene coataa. ¹⁴ Nitohanihane jaun,
esinae rauhijiriin Jesocurisito aina nena jerichaachene, nii esenetaacachene bana
canaacha cohajei que turuhane reeintiaain esenetaacachenete ne.

¹⁵ Nii coinate:

"Enene cojoanonaa cuhane
inara rai niicha jerei biha
Cana Coaunerane,
jiaonriha
inara suujua aohana jerelanaala,
aihuruhalu
nere tonoraelanaala
nenacaaurulune rijjijeein nihache."
nae Nere Inoaesi.

¹⁶ "Charijihuru Cana Coaunera ere aonacuruhane saijjееin nii baiha nere tonora-
rana jerecurenelu," naaichena. Acaaurute, satiin Egipto batane caje Moisesaacha
rocoorinelu. ¹⁷ Nii jeelaihuru que techu, nitohaneein nere tonoracurenihane jaun,
acaauru que nejerateein acaauru coroatajanihane janiha jenachoonca jaanacaneein
Cana Coaunerane jaun, ichataneu cacha areroo satiin ohacoaurelu. ¹⁸ Chaen techu
nii jelaihuru, rai nitohaneein nere tonoracurenihane jaun, esinae rauhijiriin acaauru
que banihateein niicha rucujuihu enoorenerichaaaine que aitelu Cana Coaunera. ¹⁹ Nii
jaunte, esenetaacurenihane coreniha nii acaauru que banihateein niicha rucujuihu
turuenerichaaaine coitucuhacache raotojееin.

4

¹ Aihane jaun, jaiti cana rai niicha teeni, rai nebetacanaa cojoanonaa tihane rai
niha Cana Coaunerane jaun, ecu turunaa nainichaachene coina, jataain neco-
halajiin

ichaohacachenete caohachae. Nabana inara tabaauru, ecu turunaa nainecurenihane coataa.

² Nitohaneein cana netonai ecu turunaa nainichaachene cointe, nii Moisesa que beratihu acauru raine rijijieein, cana rai netonai beratelu.

Nete laen inacojoein acauru rai beratelu, aonacuruhane saijieein, aihuruha nii niicha beratei esenetaain tonoraeraaurune rijijieein, acauru netonai esenetaaurenihane jaun.

³ Nete laen cana, esenetaera neein nihacachene jaun, nii Cana Coanera aitoonjoan-nebetacana jaaun enorichaacheein. Nitohaneein nere tonoraaururichaaaine jaun, aitorichaaaine quete:

“Nii jaunna obajeein,
esinae rauhijiriin

nebetacaanune jaaun

turuurenerichaaaine que aitoon”

naain belu Cana Coanera. Nete cana rai chauratane coaunaane nainaalune caje coauneein nelu, nii nebetacanajaa cojoanonaa naitoonjoa.

⁴ Nii jaunte rai Quiricha Inoaensi cuhane:

“Caainsi janone cuhane jetaote,

itolere coaunaane nainain- bana

nebetacaelu Cana Coanera,”

naain laenanohineein ne.

⁵ Nii baihate coaiten rai Quiricha cuhane, nii Israelitacuru que:

“Coatiha canu nebetacana jaaun turuururinaain,”

naalu Cana Coaneranene, ne laenanohineein.

⁶ Nete, nere tonoraain ichoteratenojieein neeururichaaaine aonacuruha ichoaichaniha natiin, esenetaurenihane jaun, nii nebetacana jaan Cana Coanera aitoonjoaun turuureniha Israelitacurune coina aitohalune saijieein, jaiti neure satononiha nii naitoonjoan esenetaeraauru, acauru coreenraniha nii nebetacana jaaun turuheninuunru.

⁷ Nii jaunte, nii nacoauneein le janonaa que cojoinacate Cana Coanera:

“Enene cojoanonaa,”

naain. Nii Quiricha Inoaensi caje coitucuhichene rijijieeinte, que beratihu Cana Coaneranene jaun:

“Enene cojoanonaa cuhane

niicha jerei beratihu

Cana Coaneranene,

jiaonriha tonoraeneeichene,”

naain belu Rabiri.

⁸ Nii aina cunacaurulu- Israelitacuru turuaalu Josoene jaan jelai que, aitohalu Cana Coaneranene jana nihane, coatihu leecha janonaa berihei Cana Coanera, rai nebetacana jaaun nihacachene que aitiin. ⁹ Nitohanihane jaunte, satiin Cana Coanera cachaneein nenacauru rai, ne jelai teein acauru que banijiaain nebetacauruna jaanu. ¹⁰ Charijieein teinti itolere coaunaane nainain nebetacaelu Cana Coanera, nii rijijieein techu, rai namihaneeco caje nebetacaa aicheein, nii Cana Coanera nebetacanajau turuhin nei. ¹¹ Aihane jaun, nii nere tonoraelanaala nenacauru rijijieein nena coataa, atiin caaintati ichacaachene coina cana letoaane nihanatiin nere tonoraacachenete ne, nii rai nebetacanajau turunaa nainichaachene coina.

¹² Nii cana rai Cana Coanera beratenojoi Erenaate, cana ichao coreein, cana rai leecha ichaonaa teraneein, naajoaineein nena ne. Acate aiha soondarooru rai sabere- jerane ajinaain nenaane amurijiriin nihane jaun, cana suujua cuhane enohin cana suujuene maajeein coitucue. Nii jaunte cana suujua cuhane canaacha coacui,

canaacha ichana jerei, naaonjoainuri baasoneein, caohachaneein, naaonjoaane coitucue raotojoein. ¹³ Nitohanihane jaun, nihei chuni Cana Coaunera coaunanojoein nena, que nasiha nainera. Acate inae ecu tihane bana rai canaacha beenei coitucue.

Saseredotecuru curuaanaa Curuaanaa Jesoso

¹⁴ Cana Coaunera Calaohi Jesusote, acaihaniji cana rai saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaa neein dedeeu cuelu. Aihane jaun, leinjiin acaacha esenetaain cohajihacachene rijijieein, itolere bana jianena coacuelanaala beebejeein, acaacha cohajihacachenete caohachae. ¹⁵ Acate cana rai saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaa nihane jaun, coujunojoinichaachene enaacha osa que nesaruna nainichaachene coitucue; acaentonai aihacachene rijijieein coujunojoein nerejetohalune jaun. Nete laen, nii saijieein chabana osa que nesaruenelu. ¹⁶ Aihane jaun, chaque tonajelanaala, atiin cana belaicha Cana Coaunera rori- *trono* rohan netichaachenete ne; cairichaojoain cana coaraain, latichaachene nainein cana rai caohacha ichaain cana coroatajanena nainihane coina.

5

¹ Satiin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaate, cachaauru jana janijiin, Cana Coauneraacha teineein ne, aca cachaauru osa coreniha, Cana Coaunera rai itolere tein, inihocuru mocoeranu *sacrificios* que nihane coina. ² Nii jaunte acaentonai joaenreein cacha rijijieein nihane jaun, cairichaojoain-cha coitucuelanaala nenaacuru, nitajerai nenacaauru, naaonjoainuri coarae. ³ Nitohanein joaenreein cacha rijijieein nihane jaunte, rai nosa, cachaauru osa, naaonjoain coreniha, Cana Coaunera rai itolere lenonecuru *sacrificios* sohin mocoee. ⁴ Nihei chuni raajenihane jerihane rijijieein, saseredote neein cocoainanohineein nei. Aaroon janijiin raain cocoainaalune rijijieein, raain cocoainaa Cana Coaunerane banaachate laen saseredote neein nena naine cacha. ⁵ Nii rijijieein chu coatiha raajenihane saseredote neein nihane coina, cocoainanohineein niheilulu Jesuso, Cana Coaunerate cocoainain nelu.

Acate rai:

“Iite canu calaohineein,
enene canuhacha teineein
neei,”

naelu. ⁶ Chaen techu, rai Quiricha Inoaensi cuhane:

“Iite chabana satonoelanaala
saseredote neein neriquiin,
aihalu Melquisedee ne rijijieeincha,”
naain ne laenanohineein.

⁷ Jaiti cana rai chauratane que ichaohane bana, atinaaururichaaaine caje ichoteratiha Cana Coaunerane coina, jataain chanaain, caje bajaa Jesocurisitone janate, jataain nere tonoraeranihane jaun, coroatajanelu nii cairichaururichaaaine abaantana nainihane coina rai Inaca Cana Coaunera. ⁸ Nitohaneinte Cana Coaunera Calaohinihane saijieein, necairichanaa coaraain nelu Jesocurisito, jeriha rai Inaca Cana Coaunerane rijijieein nena jerenacaun. ⁹ Nitohanein jataain Inaca ere tonoraeranein nihane jaunte, Aca, satiin nere tonoraain neinichaachene ichoterateranein ne. ¹⁰ Nii jaunte Melquisedee rijijieein nena saseredote neein cocoainaelu Cana Coaunera.

Jataainte elunae esenetaain nihancane jianichaane.

¹¹ Niha jataain arajiin inara rai irihanune jaanu niqui. Nete jataain caaintate inara rai bihanune, cha aonaquichene nihanatiin coitucusineechene jaun. ¹² Inae niqui carajaa, inara cacha relaeranein neechene jaanu rijijieein Jesocurisito coitucuhin neechene. Nete enanetojoein caaintajelanaala cana relaa Cana Coaunerane jaan que nihanatiin nacoauneein inara relaera jerequiche. Nii jaunte aiha leinjiin canaanai ujuarine rijijieein neechene jaun, iniho quinaa nainenihane jaun, itariicha cohajiha canaanai

ujuarine rijijieein jataain caaintaelanaala nenea que inara relaera jerequiche. ¹³ Nii itari coha canaanai ujuarine rijijieein, caaintajelanaala relaera jereraaurute, leinjiin canaanai rijijieein neein niicha ichai coitucuelanaala ichoae. ¹⁴ Nete laen nii iniho que cuaain inara relaane jaan Cana Coanera Ere neein nenea ne. Acate, inae acaauruhacha coacui coitucuhin, “Naaonjoainte baaso ne,” jana, “Naaonjoainte caohacha ne,” naain coitucuhin nenacaauru rai benojoi ne.

6

¹ Aihane jaun, inae caohatiin jauriaanejeein Jesocurisito que nerelacaachelune jaun, inae leechaneein coacuelanaala, ainaacha iicha cana suujuane reentiaain sacuhacachenete ne.

Inae nainihej nacoauneein jauriaanejeein esenetaacachene nunuhetihacachelune rijijieein neein, baaso ichaquichene coreniha cana nitaje rai nihacachelune rijijieein nenea nainihaacache. ²⁻³ Raujiaain Cana Coanera esenetaain, cachaauru baotisaain, biji que Jesocurisito esenetaeraauru dadaain acaauru rai Cana Coanera bajaain, o caje ichanaain neeururichaain onacaaurune, nerichaain chabana satonoelanaala casetecone, naaonjoainuri coitucuhacache caohatiine jaun, jianein nenea coacuelanaala que leechaauru relaacachenete ne. Jeriha Cana Coaneranete nitohanein icharichaacheein.

⁴ Nitohanihane jaun, inae le sajeein itolere coaraain coitucuhin, Cana Coanera Suujue siriin, ⁵ jataain caohatoha cana rai Cana Coanera beratenojoine coitucuhin, itolere que jataain nelateinein nerichaain caa baiha neeni janonaa quene coitucuhin, ⁶ naaonjoaain neeichene saijieein jianequichene, inae nacoauneein jeriha Cana Coaneraneein rijijieein ichaonaa naineriheicheein, coroso que Jesocurisito teein, nocoeje chanuuruhane tocohaneein rai nocoeje chanuha airiquicheeine jaun. ⁷ Nete laen atane caohacha que temule jaera rai, atane setejiaa elone caohatiin omarohin inacaain nihane rijijieein, jeriha Cana Coaneraneein rijijieein neeichene, inara rai caohacha ichaain inara coroatajanereein Cana Coanera. ⁸ Jana nii temule jaera rai ojoa aina omane neeojoaain niha nii temulene rijijieein neeichenete, laen inara cojiotaain inara mocoeratereein Cana Coanera.

Canaacha cohajete leinjiin acaacha cohajihacachene icharanein ne.

⁹ Nete, inara rai caritiin aitocooaunne rijijieein, inara inae jeriha Cana Coaneraneein rijijieein ichaohin iiquichene coina, nichoterichaacheeine esenetaaichene caje cuaain leechaneein coacuelanaala neeichera canejeraauru. ¹⁰ Nii jaunte, chabana baaso ichaenihane jaun, nii enanetojoein ichaquichene rijijieein, leechaauru cana nejeraauru- canaacha esenetai esenetaeraauru belaiquichene coarateein, coroatajanequichelune baitenereein Cana Coanera. ¹¹ Nete laen, jataain ainaacha iiquichene reentiaain, acaacha cohajeein, esinae rauhijiriin corajeein ichaquichene coarateein, inaraacha ichai ichaquichene caohachae. ¹² Coatihha chaque nelatihei chachaain neeichene coiinteein ichaquichene. Charijieein teeinti itolere bana jianelanaala esenetaain neeuruhane jaun acaauru rai tihane coina Cana Coanera aitoonjoa raeranein neeure esenetaeraauru, nii rijijieein neeuche inara netonai.

¹³ Abaraaun rai niicha teeni tihane coina aitohalune banate, leinjiin Acaacha itolere amurijiriin nihane jaun, inae neniha amurijiriin neine jaun, aca Cana Coanera neein coarajeein icharichaaine coina: ¹⁴ “Canune ii coroatajaneein, arajiin janiinacajelanaala nefaauruha iicha foerateeurine coina ichareeunicha,” naain Abaraaun rai biha Cana Coaneraneein jaun, ¹⁵ luhecaelanaala carajaain cojoaain, nii rai tihane coina Cana Coanera aitoonjoa raelu Abaraaun. ¹⁶ Nete laen cachaauru cha chana jerecuruhane, “Cana Coanera coarajihane jana icharihanine que,” aitiin ichae. Nii jaunte, cha chana jereein nihane esinae rauhijiriin icharihanine esenetaera coina, “Cana Coanera

notaracaae icharihanine coina,” aitohane, inae nene nenacaaen rohecaera. ¹⁷ Nii rijijieein techu, nii niicha teeni raeraneein neenihuri rai, aansijiinniji nii aitohane corelanaala, esinae rauhijiriin icharichaaine coitucuuruhane coina, aca Cana Coauner- aneein coarajeein icharihanine que aitelu Cana Coaunera. ¹⁸ Cana coritaelanaala niicha teeni naitoonjoan, aca- Cana Coauneraneein coarajeein icharihanine coina, Cana Coaunera aitoonjoante raacache, Aca itolere baaso caje cana beraichaneein nihane coina, naitoonjoaacha cohajeein nihacachene jaun. ¹⁹ Nii cana rai niicha teeni- canaacha cohajeite, nitajihane coataa cana suujue nunaeraneein ne. Chari- jieein teeinti, cujuana nichajai que auriteein bote nunae rai nunaera- ancla, nalaa fichafichaanaane coataa nii rijijieein. Nii canaacha cohajeite chabana turunaa nainen- hacache Teenforo cuhanai bujuaneein nena ne jaun- cana turuhaeranu que nena- neein ne. ²⁰ Nitohaneein ecu cana turuhaeranu quete cana rai chabana satonoelanaala nena saseredoteneein nelu Jesoso, aihalu Melquisedee ne rijijieein.

7

Saseredote inoansi- Melquisedee rijijieinte nelu Jesoso.

¹ Nii Melquisedee jetaote- Cana Coaunera rai saseredote neein, Saleen batane curu- aanaa neein nelu. Nii Melquisedee jetao techu, leeochoaauru curuaanaacuru reychuru cachaauru amuritiin sohin jitariin acaauruhacha sirii ruluha acaauru cajene baiha caaujiha Abaraaunne jana, que tacaain cuhin, coroatajaniha Cana Coaunerane aina leeochoaauru amuritohane que aitiin cojiotaain coroajelu. ² Nitohaneein coroaecane jaun jetaote, nii leeochoaauru amuritiin sohin acaauru caje niicha ruluhi lechooncanu telu rai Abaraaun. “Melquisedee” naane jetaote: “Caohacha ichara curuaanaa” naane aite. Jerichanejeein jetao techu: “Saleen” naane: “Raotojoein nena” naa aite. Nii jaun jetaote, nii Saleen batane curuaanaa nihane jaun: “Raotojoein nihacachene tera curuaanaa” naaure Melquisedee que. ³ Nihei coitucueraai rai inaca, rai neba, foerateracuru, naaonjoainuri. Niheichu coitucueraai nejanoa, ohin, naaonjoane. Nii jaunte, acaihaniji chabana satonoelanaala nena Cana Coaunera rai saseredoteneein ne, aihalu Cana Coaunera Calaohine rijijieein.

⁴ Coaracuche nachuhinti jataain nelateineein niha nii Melquisedee ne jaun, nii leeochoaauru curuaanaacuru cachaauru sohin, niicha rului lechooncanu tihalu rai, cana foeratera inoansi Abaraaunne. ⁵ Moisesa tenojoi rauhite niqui, Lebi nefoer- ateneein nenacaauruhacha- saseredote neein leinjiin acaauruhacha, satiin cachaau- ruhacha sirii lechooncanu raauruhane coina aitelu, satiin cachaauru, acaauru araainein- acaauru rijijieein Abaraaun nefoerate neeuruha acaauru netonoaine sai- jieein. ⁶ Nii Melquisedee coatihala laen niqui, Lebi inamoco nihei. Nete nii saijieein, nii Cana Coaunera aitoonjoa raeraneein niha Abaraaun natiin, caje nii niicha rului le- chooncanu bajaain Abaraaun cojiotaain coroaje. ⁷ Nii coitucuhacachene rijijieinte, nii cojiotaain niicha coroajei cacha amurijiriin nelateineein ne, nii cojiotaera. ⁸ Satiin caa chauratane que cachaauru caje acaauruhacha sirii lechooncan raaurerate ooruhane rai neein aihure. Nete laen nii Cana Coaunera Quiricha cuhane, Melquisedee que naitoonjoa enanetojoein jaiti ichaonaa que aitona rijitojoein aite. ⁹ Nii rai niicha rului tiha Abaraaunne cajete, nii Lebi inamoconeein nenacaauru- saseredotecuru, enene cachaauru caje acaauruhacha sirii lechooncanu bajaain raeraneein neenihuru netonai, Melquisedee rai niicha sirii teeuruhane coitucuhacache. ¹⁰ Nii que taca cuha Melquisedeene jana, rai jaberoco cuhane jaiti najanoaelanaala neeuruha niicha foerateenihurune jana, rai niicha rului tihalu Abaraaunne jaunte, jaiti nejanoaelanaala netiin acaauru netonai acaauruhacha sirii lechooncanu teein neeurelu.

¹¹ Nii coitucuhichene rijijieinte, Aaroon foeratenojoein nena- Lebi inamocooru- saseredote neein nenacaauru aina cuain, Israelitacuru rai rauhi teein nelu Cana

Coaunera niqui. Nete nii rauhi tonoraeraauru, esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein neeurenelu. Nii jaunte nacoauneein saseredote letoaelu Cana Coaunera. Nete laen, nii niicha letoai Aaron nefoerate caje nenaanelanaala nihalu Melquisedeene rijijieein nenaane. ¹² Nii jaunte, nitohaneein necoriha saseredotene jaun, Cana Coaunera rai rauhi netonai necore. ¹³ Nii ena nena cana rai saseredotene Curuaanaate, leeocho Isaraelitacuru lauri caje nena nihane que aitiin laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹⁴ Nii jaunte, nii coitucuhacachene rijijieein, Jodaa lauri caje nenaanein nelu cana Curuaanaa. Jana Moisesa coatiha nii Jodaa lauri caje nerichaain saseredotene coina coacuhin iriheilu, neeururichaain saseredotecurune bihane bana.

¹⁵ Nii jaunte, jataain caohati saseredote Melquisedee rijijieein niha, nii ena nena cana Curuaanaa- saseredotene coitucuhacache. ¹⁶ Aihane jaun, coatiha aihuruha leeochoaurune rijijieein, “Acate rai laurineein ne,” naain rauhi cuhane laenanohineein nihei. Acate chabana nitajenaachara ichaonaa caje unaanein ne. ¹⁷ Nii jaunte, nii rai: “Iite Melquisedee rijijieein chabana satonoelanaala saseredote neein neriquiincha,” naa Cana Coaunerane, ne laenanohineein Quiricha Inoaensi cuhane.

¹⁸⁻¹⁹ Nitohaneente nii jauriaanejeein nena rauhi, Moisesa rai rauhi, naaonjoain aina chaque nelatenihane jaun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein cachaauru ichao rucuhena nainenihane jaun, itajeein nacoauneein jataain amurijiriin nelateineein nena te Cana Coaunera. Acate laen Cana Coaunera rene cana turuaeraneein ne.

²⁰ Chaen techu, aca Cana Coaunera neein coarajeein chabana satonoelanaala nihane coina, cocoinarihanine esenetaacachene coina raajenihane aitelu. Jana leeochoauru saseredotecuru, coatiha chabana satonoelanaala neeuruhane coina, aca Cana Coaunera neein coarajeein cocoinaane coina aitohi Cana Coaunera. ²¹ Nete laen cana Curuaanaa, chabana satonoelanaala nihane coina, aca raajenihane coarajeein cocoinaane que:

“Canune
Cana Coaunera neein
caraajenihane coarajeein
icharihanuhine coina aitoon.
Nii jaun
nii caitoonjoan corerihaaunni.
Iite chabana satonoelanaala
saseredote neein neriquiin,”
naain ne laenanohineein rai Quiricha Inoaensi cuhane.

²² Nitohaneente nii jauriaanejeein nena amuritoheriin nena, cana rai Cana Coauneraacha teeni terateraneein nenaane Jesoso. ²³ Leeochoauru jauriaanejeein saseredote neein nenacaaurute, cana rijijieein cachaneein neeuruhane jaun, arajiin neeurelu, ohin nii baiha ichanana nainecurenihane jaun. ²⁴ Nete laen Jesoso ohin nitajena nainenihane jaun, leinjiin acaacha chabana satonoelanaala cana rai saseredoteneein ne.

²⁵ Nii jaunte, aina cuaain Cana Coaunera coacuhin ichaonacaauru ichoteratereein chabana satonoelanaala nihane rijijieein, acaauru netonai chabana satonoelanaala Cana Coaunera aina neeuruhane coina. Nitohanihane jaunte, chabana ohenihane jaun, itolere bana satiin esenetaeraauru coreniha bajaee bajaereein Cana Coaunera caje.

²⁶ Nitohaneente esinae rauhijiriin canaacha latei saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaa neein letono neein ne Jesoso. Acate Saantoneein baaso colane- nihe-ichu osaquelanaala- osaaonacaauru caje, jelai dedeeu tenojoineein ne. ²⁷ Coatihaleeochoauru saseredotecuru rijijieein, jauriaanejeein rai nosa coreniha, nii baiha cachaauru osa coreniha, naaonjoain iniho mocohin Cana Coaunera rai tihane coina

nenea nihei. Nitohanelanaalate, le sajeein chabana coaiten ohenihane coina, raajeni-hane cana coreniha rai jaberoco telu sohin atinaauruhane coina. ²⁸ Jana nii Moisesa rai rauhi que cocoainanohineein nenacaauru saseredotecurute- nechu joaereein cachaneein osaaonaneein neurelu. Nete laen, nii Moisesa rai rauhi que cocoainanohichuru baiha, ena nenea saseredote cocoainaane coina, aca Cana Coaunera neein coarajeein icharihanine que aitohalune jaan, rai Calaohineein osaquelanaala- chabana satonoe-lanaala saseredote neein nihane coina cocoainaelu Cana Coaunera.

8

Ena nenea- cana rai, Cana Coauneraacha teeni terateraneein niha Jesoso ne.

¹ Nii cana rai saseredote curuaanaacuru Curuaanaa- caa inara rai ereereecaunne jaante- jataain itolere amurijiriin nelateineein Cana Coaunera rijijieein nihane jaun, Cana Coaunera nelaurihanaja raotono nichajai que nelauriaelu Cana Coaunera rohan.

² Acate cana rai esinae rauhijiriin saseredote esine neein Cana Coaunera ichanohineein nenea- *santuario* cuhane neein, Cana Coaunera rene cache turuaeraneein ne. Coatiha aihuruha leeochoauru saseredotecurune rijijieein, raajenihane cache ichanohineein nenea- *santuario* cuhane nihei. ³ Satiin saseredotecuru Cana Coaunera rai chaa-elai teraneein, inihocuru mocohin teranihane coina cocoainanohi nihane jaunte, Jesocurisito netonai nii rijijieein cana osa coreniha raajenihane netelu atinaauruhane coina. ⁴ Coatiha caa chauratane caje nenea nihane, saseredote nenea nainerihe.

Inae caa chauratane que arajiin neeuruha saseredotecuru, Moisesa rai rauhi cuhane aitohane rijijieein niqui, Cana Coaunera rai nii Teenforo asaae lenonecuru sohin mo-cooruhane coina. ⁵ Nii saseredotecurute, nechu dedeeu ichacuruhane cojunacaneein nitohanei icharaneein neurelu. Canate esinae rauhijiriin, nechu dedeeu nenacaauru rijijiei icharaneein ichacuruhane coitucuhacache, *santuario* ichaa Moisesane coina rai: “Aonaun. Nii ichei ichatane ucuunno coaratihanulune rijijieein ichaaura,” naalu rai Cana Coaunerane caje. ⁶ Nete cana rai saseredote laen, jataain nii leeochoauru amurijiriin, jataain cana rai caohacha ichaain, cana rai tihane coina aitohalu Cana Coaunerane rijijieein, Cana Coaunera rene cana turuaeraneein ne.

⁷ Bana caohachaain cachaaauru ichao rucuhena nainiha, nii jauriaanejeein nenea Cana Coauneraacha teine, coatiha neriheilu Jesocurisito caa ena niicha tei ichaane coina.

⁸ Nete nii jauriaanejeein niicha tei rijijieein neeurenihane cachaaaurune jaun: “Inae cojoanona que turuhane banane,

Israeli, Jodaa, naonjoainuri aina,
enachasine canuhacha ichaneni
ichareeunnicha.

⁹ Nii ena acaauru aina
canuhacha ichanenu,
coatiha
Egipto batane caje
acaauru foerateracuru
rocohanulune coina,
canuhacha ichailu rijiirinaai.
Nene,

nii acaauru aina
canuhacha ichanenu
tonoraelanaala
ichaaoruhane jaun,
acaauru que jaolecoonlu.

¹⁰ Nii caa baiha Israeli aina
canuhacha ichanenu,
acaauru suujua cuhane laenanohineein niha

Canu rai rauhine,
 suujua caje coaauneein
 coitucuuruhane coina
 canuhacha ichanenu ne,
 Canu,
 acaauru Coauneraneein
 nihanune coitucuhin,
 canu cachaneein neeuruhane coina.

¹¹ Nii bana,
 inae le cachauru,
 leeochoauru,
 acaauru laurichuru,
 acaauru araachuru,
 naaonjoainuri,
 inae Canu que
 ita relauruhane latelanaalate,
 Canu,
 acaauru Coaunera nichaaunne
 coitucuurureein
 satiin ichauhenaauru,
 canaanaihunru,
 naaonjoainuri.

¹² Nii banane
 baaso ichacuruhane que casuujua acateein,
 acaauru osa que canu suujua acatereeeunni,”
 naelu Cana Coaunera.

¹³ Nii cana rai nacoauneein enachasine niicha ichanenu biha Cana Coauneranete,
 inae chaque nelatelanaala nitaje rai niha nii jaurihaanejeein niicha ichanenune coitu-
 cueratiha aite.

9

Santuario chauratane que nenaalu aina dedeeu nena santuario.

¹ Nii jauriaanejeein Cana Coauneraacha teite, caa chauratane que rene nichuuntaauruhane jaanu que *santuario* neein telu Cana Coaunera. ² Nitohaneeinte, nii jauriaanejeein *santuario* neleru asaae jetao nelu leinjiin usi nujua, leinjiin mesa Cana Coaunera que banijiaain nena faan siriin, naaonjoaain. ³ Jana, que jauriin nena bujua cuhane jetaote, jelai teein Cana Coaunera turunajaneein curuajaelu. ⁴ Nii cuhane jetaote, nelu oro caje ichanohineein nena rori, jujui- incienso mocooruhane jaanu que, chaen camela itolereenein oro que carihanojooineein nena. Nii camela cuhane jetaote nelu, oro caje ichanohineein nena- leinjiin baichaje, cuhane manaa neein curuajaain nena quinacai- manaa siriin. Chaen jetao techu, nii camela cuhane nelu Aaroon bastoon omaronalu, Cana Coaunera rai rauhi- ajeri caje nena tabara que teein laenanohineein nena, naaonjoainuri. ⁵ Nii camela ichoae jetaote nelu- coroatajai cache rijiinanai itaroojianaain. Acaauru jetaote, ecu niha Cana Coaunerane beraneein jetao, nii nitaro que nii camela fuera asaaraneein ne. Nete ena nelatene jitariin nii coitucuerateein niique irihacane. ⁶ Inae nitohaneein satiin ichanohineein nihane jana jetaote, itolere bana nii nunuheneein nena- Cana Coaunera rene nichuuntaauruna jaan turuure saseredotecuru, ecu Cana Coaunera rene nichuuntaain ereereecuruhane coina. ⁷ Nejetaote nii que jauriin nena- jelai teein Cana Coaunera turunaja neein nenaau jetao, saseredote curuaanaacuruhacha ecu turue le sajeein le jaanacaauru naineein. Ecu enohane naineein jetaote, lenonecuru coichana amaure, jauriaanejeein rai nosa coreniha teein, nii baiha coitucuelanaala neosateeuruha cachaaaurune coreniha tihane coina. ⁸ Niite cana que coitucuerate Cana Coaunera Suujue, nii nunuheneein nena- Cana

Coaunera rene nichuuntanaanaja neein nihane jaun, jaiti neniha nii jelai teein Cana Coaunera turunajaaun cana turuaerane jaaun, ecu turunaa nainenihacachene que.⁹ Satiin niite, nechu cau jaiti ichaohacachene tonohanau cana que coitucuerateranu que nelu. Nii itolere inihocuru mocohin Cana Coaunera belaihuruhane jaan, coatiha nitohanei ichaain coroaeraauru cachaauru suujua couluoona nainiheilu.¹⁰ Acate raujiaain lenonecuru, conacaihuru, naaonjoainuri couluoorenein, cachaauru netonai chatoanai ichacuruhane, rai jaberoco caje niicha ichai jaaoruhane coarateeuruhane jaanu que nelatelu, cana suujue coriha Cana Coaunerane que turuhane reentiaajeein.

¹¹ Nete laen inae turuhelu Jesocurisito. Acate enene inae cana rai saseredotecuru curuaanaa Curuaanaa esineneein- chabana satonohelanaala nereein. Nii saseredote neein niicha ichai ichaane jaan- *santuariote*, esinae rauhijiriin nesineneein nena ne. Coatiha raajenihane cacha chanohineein nena nihei, niheichu cau chauratane que nihei.¹² Nitohaneente *santuario* cuhane enohelu Jesocurisito, coatiha aihuruha caa chauratane que nenacaauru saseredotecurune rijijieein, Cana Coaunera rai, cabara curuaanaa, toro narejeen, naaonjoainuri coichana tihane coina nihei. Acate raajenihane rai coichana tihane coina, le sajeein enohelu chabana coaitenihane coina. Nitohaneente cana rai ichaonaa chabana satonoelanaala nena teraneein nihane jaanu raelu.¹³ Esinaete niqui, nii toro narejeen coichana, cabara curuaanaa coichana, baca narejeen moco bajane, naaonjoaainunri que, chaaelai Cana Coaunera que banijiaelanaala nena cabuuruhane couluoorejetelu, Cana Coaunera que banijiaaieein nihane coina. Nete laen cacha suujue couluoona nainenelu nii ichanacuru.¹⁴ Nete laen jataain nii amuritoheriin nelateineein ne Jesocurisito coichana, aca Cana Coaunera Suujue, chabana nitajenaacharanejeein nena aina cuaain, raajenihane Cana Coaunera rai cana coreniha ohane coina netihalune jaun. Nitohaneente cana suujua letononeein, canaacha ichai coreniha, cana nitaje rai nena caje, cana suujua corein nelu nii rai coichana- osa colane nena- Cana Coaunera jerei ichaain nihacachene coina.

¹⁵ Nii cointe ohelu Jesocurisito, ena nena Cana Coauneraacha ichaneni aina cuaain, ichoaichaniha neein onacaurulu, ena neinichaachene, naaonjoainichaachene Cana Coaunera aina cana tihane, nii inoanlu jauriaanejeein niicha ichai, raujiaain cachaauru osa bujuateraneein nihane caje, acauru osa que suujua acatena nainiha Cana Coaunerane, satiin niicha ranojoneein nenacaauru netonai nii naitoonjoa niicha teeni chabana satonohelanaala nena ichaonaa raeraneein neeuruhane coina.¹⁶ Oha cachane baiha, rai rucuhele niicha cocoirichai raauruhane cointe, jauriaanejeein oha nii cachane coitucuuruhane rai ne.¹⁷ Nii jaun, jaiti oheniha nii rucuhele erora cachane, coatiha nii niicha cocoirichai rucuhele ranaa nainihei cacha. Inae ohane baihate laen naine nii rucuhele raa nii banihatihane jaan ne.¹⁸ Nitohanihane jaunte, nii jauriaanejeein nena Cana Coaunera ichai tonoracuruhane coina, carenero sohin rai coichana chororejetucurelu.¹⁹ Jerichanejeein jetao techu, aina nenacaauru cachaauru rai jetao, nii Cana Coaunera aitoonjoa rauhi bihane baiha jetao, carenero ujui caje, lana caje ichanohi cajione lanajai aina, leinjiin enuha- isopo uune raain jetao, toro narejeencuru, cabara curuaanaa, naaonjoainuri coichana acau que jasiitenohineein nena que setejiaain jetao, Cana Coaunera tenojoi rauhi laenanohineein nena ichoae riajaain cachaauru ichoae netonai riajae Moisesa.²⁰ Nitohaneein acauru ichoae riajaain jetaote: “Caate nelaterichaaain nii cana rai tonoraacachene coina Cana Coaunera tenojoi coitucuhichene coina, coitucuerateraneein nena Cana Coaunera icharatenohi ichananera,” nae jetao Moisesa.²¹ Chaen jetao techu, loanari *santuario* aina, nasaa enohane saseredote rai nelatenei corujueleuru, naaonjoainuri ichoae riajae Moisesa.²² Nitohaneente, satiin itolere coichana que rujuaain, jelai teein culuoonojoneein nihane coina aitelu nii rauhi. Nii jaun, neniha coichana joera cana corenihane, nerihei cana osa que suujua acatiha Cana Coaunerane jaanu.²³ Nitohaneente carenerocuru

sohin rai coichana que, nii dedeeu nenacaauru cojunaca neein nenea couluoocurelu. Nete laen, jataain nii amuritoheriin couluoora latelu nii dedeeu esineneein nenea.

Cana osa caje cana rocoeranu quete ohelu Jesocurisito.

²⁴ Coatiha nii Cana Coaunera nenaja esine cojunacatiha cachaauruhacha ichai asaae enohilu Jesocurisito. Acate rauhijiriin Cana Coaunera nenaja dedeeu cuhin, Cana Coaunera rai, enene cana coreniha iriha ne. ²⁵ Coatiha aihuruha saseredotecuru curuaanaacuru, le jaanaca naineein nejelau coichana teeuruhane coina araai saain nii *santuario* enohine rijijieein, araai saain ohilu Jesocurisito. ²⁶ Nitohanihane chujianra, necoaaunaa cana rai chauratanene caje coauneein, ore araai saain Jesocurisitona. Nete aca satononiha ecocohin- le sajeeincha raajenihane neteein ohelu- chabana satonoelanaala cana osa caje cana rocoeranu que. ²⁷ Charijieein teeinti le sajeein ooruhane caseteco coaracure cachaauru, ²⁸ nii rijijieeinte le sajeein atinaain, arajii cachanichaane, osa aina nenea caje cana rocoeranu que tenojoineein nelu Jesocurisito. Inae nacoauneein tururichaain niqui. Nete osaaonacaacuru ichoteratihane coina ainereein, esenetaain acaacha cohajeein nenacaauru ichoteratihane coinata aicheein.

10

¹ Nii Moisesa rai rauhi, nechuhaujaain nii turuha uheneenilu rijijieein nihalu nesinenelanaalane jaunte, acaauru osa caje- nii le jaanaca naineein- araai saain jeelai lenonecuru mocohin Cana Coaunera rai teurera couluoona nainenelu. ² Bana nii acaauru osa caje acaauru couluooca nii Moisesa rai rauhine jana nihanete, inae osa caje couluoonohineein neeuruhane coitucuhin, inihocuru mocohin teuruha Cana Coaunera raine jianecurure. ³⁻⁴ Nete nii toro narejeencuru, cabara curuaanaa, naaonjoainuri coichana, acaauru osa caje, acaauru couluoona nainenihane jaun, osaaonanein neeuruhane coaauca, nii le jaanacaauru naineein, nii inihocuru mocohi teure Cana Coaunera rai.

⁵ Nitohanihane jaunte, inae chauratane que uhane rai:

“Ii rai lenonecuru teein,
que ii belaihuruhane
jereneeine jaunte,
ii rai canu jaberoco tihanune coina
caletoaaicha.

⁶ Niheichu
acaauru osa caje
couluoonaquine coina,
ii rai iniho mocohin teein,
chaelai que
ii belaihuruhane coina jeriheei.

⁷ Aihane jaun, nocoaaun,
nii Quiricha cuhane
laenanohineein nihane rijijieein,
iicha jerei icharaneein
nihanune coinara
Cana Coaunera,”

naelu Jesocurisito Cana Coaunera rai. ⁸ Niritiin nii acaauru osa caje couluoona- jaane coina, rai lenonecuru sohin teein, chaelai que belaihuruhane coina aitiin, rai lenonecuru mocooruhane coina aitiin, naaonjoaan, rai naitoonjoan rauhi rijijieeine saijieein, rautaeniha Cana Coaunerane que rai aitohane baihate: ⁹ “Nocoo inae cuhanu iicha jerei ichacaaunne coina” naain aite Cana Coaunera rai. Nitohaneente nii lenonecuruhacha sohin teeuruhane coina nenea rauhi itajeein, raajenihane rai jaberoco tee, ena nenea cana rai Cana Coauneraacha teineein nihane coina. ¹⁰ Nitohanein

jeriha Cana Coaunerane rijijieein, le sajeein chabana coaitenihane coina, cana coreniha ohane coina, raajenihane rai jaberoco tihalu Jesocurisitone corenihate, cana osa caje cana couluocoelu Cana Coaunera.

¹¹ Chabana osa caje cacha couluoona nainenihane lenonecuru sohin teuruhane saijieeinte, satiin saseredote Jorioneein nenacaauru, araai saain itolere bana lenonecuru sohin teurelu. ¹² Nete laen Jesocurisito, le sajeein, chabana coaiten ichaenihane coina, osa coreniha rai jaberoco tihane baiha, Cana Coaunera rohan nelauriaelu. ¹³ Ecute ena neein, que nejeratenacaauru amuritoeratiha Cana Coaunerane cojoae, ¹⁴ rai jaberoco teein coreniha Cana Coaunera cachaneein neuruha cachaaurune coina couluocane jaun. ¹⁵⁻¹⁷ Jana Cana Coaunera Suujuete:

“Inae chabananiiji

acaauru rai canuhacha ichanenite;

acaauru suujua cuhane laenanohineein niha

Canu rai rauhine,

suujua caje coaanein coitucuuruhane jaan nereein.

Nii jaun inae nenacaanein

acaauru osa aina baaso ichacuruhane coaurihaaunni,”

naain aitohalu Cana Coaunerane coitucuerate cana que.

¹⁸ Aihane jaun, inae nitohaneein cana osa que suujua acatiha Cana Coaunerane jaun, inae nainiheini nenacaen osa coreniha iniho mocohin tenaa nainiheini cacha.

Cana Coaunera rohan nichuuntaacachenete ne.

¹⁹ Nitohanihane jaunte rai coichana jaohin ohalu Jesocurisitone coreniha, aina cuaain, inae enene nainichaache, chaque casilanaala tonajelanaala Cana Coaunera nenaja esine *santuario* turuhacachenera canejeraauru. ²⁰ Nitohaneeinte Cana Coaunera rene turunaa nainenihacachene jaan bujuateraneein nenea itajeein, nii ena nenea ichaonaa que turunaa nainichaachene jaanu ajiinchateraneein, rai jaberoco telu Jesocurisito. ²¹ Nii jaunte Jesocurisito cana rai saseredote esine neein nihane jaun, aca Cana Coaunera nenaja acatiha cana turuaeraneein ne. ²² Aihane jaun cana suujua cuhane asinojoneein cha coacuelanaala, niheichu leeocho coacuelanaala, canaacha cohajeeicha que coacuhin, esinae rauhijiriin cana suujua cuhane coitucuhachene saijieein, chachaain nihacachene jianein, Jesocurisito aina cuaain couluoonejoneein Cana Coaunera rohan turuhacachenete ne. ²³ Nii jaun coujurihu Jesocurisito esenetaeranein nihacachene jaun, itolere bana esenetaacachene rijijieein nihacachenete ne. Inae ecu tihane bana, cana rai niicha teenu naitoonjoalu terichaaain Cana Coaunerane jaun. ²⁴ Nitohanihane jaun ita rijijieein caohachaain neein, itolere bana ita belaaain nihacachene coina, ita corotajanein nihacachenete caohachae. ²⁵ Aihane jaun nainiheini aihuruha leeochoaurune rijijieein, ita aina netaojiaain ereerecaachene coiinteein jianena nainihaacache. Coiintelanaalate naine, inae tururichaaain Cana Curuaanaa cojoanona que turuelalajihane que nainaaain, jiniiquiin itaque corajerateein, ita rai coitucueratihacachene caohachae.

²⁶ Jana inae raotojoein Jesocurisito coitucuhin nihacachene saijieein, naosatenaa coacuhin nihacachene inae nerinaain nacoaunein cana osa coreniha ohenu. ²⁷ Nechu usi tabai jana necairichanaa coaraain nitajeeururichaaain Cana Coaunera coitucunaa jerelanaala que nejeratenaa rijijieein nenacaaurune que banijiaain nenaachate cohajerichaachein. ²⁸ Chunocoha, Moisesa rai rauhi tonoraelanaala nihane jana, neuruha nichatajaain coaraain beureranete, cairichaojoaain coaraelanaala, sohin jaorurejetucurelu. ²⁹ Tana, nii amurijiriin casetecanohiniha cuururichaaain, chaque nelatihei rijijieein Cana Coaunera Calaohi teein, cana coreniha ohin rai coichana jaohin naaonjoaan, cana belaiha Cana Coaunera Suujuene saijieein, que jaolequiin nenacaaurune coitucuhichene. Nii rai coichana cana coreniha ohin niicha joailute niqui, acaauru rai niicha teeni terichaaain Cana Coaunerane coitucuerateein, jelai

teen Cana Coaunera cachaneein neeuruhane coina, acaauru couluooraneein nenaane. ³⁰ Chaen techu: “Canuna cachaauru rai caohacha icharaneein coretereunni,” naain “Cana Coaunera rai cachaauru rucuhereein,” naelu Cana Curuaanaa. ³¹ Nii jaunte, jataain coasihacaine Cana Coaunera nere tonoraain nenihacane.

³² Nete inara, jauriaanejeein Jesocurisito esenetaaichene nunuheneein, itolere que laraajiin necairichanaa abaantaachelune coaauquichene caohachae. ³³ Inara tabaaurute, satiin notaracae teen nocoje chanuhin bisihururejetelu. Nii jana inara tabaaurute, inara aina jiniiquiin necairichaururejetelu inara coinaderaa. ³⁴ Jerichanejeein techu, cairichaojoaain caresero cuhane nenacaauru coaraain acaauru coinaderarejetocoichelu. Chaen techu inara rucuhelu ruluuruha inara cajene nihanatiin, raotojoein rachoojoein nerejetocoichelu cochunaelanaala. Inae nii amurijiriin chabana nitajenaa nainelanaala dedeeu niha inaraacha raenine coitucuhichene jaun. ³⁵ Aihane jaun, jiaonriha nitohaneein rariquicheeine esenetaain ichaohichene jianiquichene. Acate inara rai jeelai amuritoheriin cainareein. ³⁶ Nii jaunte, jataain jeelai amuritoheriin necairichanaa abaantaain nena nainequichene jaanu que, itolere que laraajiin neeichene jaanu latequiche. Cana Coaunera jerei ichajeein ichaohichene, tihane coina naitoonjoa raeraneein neeichene coina. ³⁷ Nitohaniane coinatae:

“Inae ena caeneenejelanaalate tureein nii turuha uheni. Coatihana inae carajarihaain.

³⁸ Canu cachaneein, canuhacha esenetaain ichaonacaaurute, chabana nitajeeurenereein. Nena laen canu cachaneein nihane jianein, jauriaa ichaohalune rijijeein ichoai que nejeratereunni,”

naalu Cana Coaunera, ne laenanohineein rai Quiricha inoansi cuhane. ³⁹ Jana cana, coatihana nii rai cachaneein neeuruhane jianein, jauriaa ichaoruhalune rijijeein ichaonacaauru caseteco coaracuruhane rai nenacaauru nihaacache. Canate esenetaain ichaoruhane jaun, ichoteratenojoein neeururichaine rai nenacaauru rijijineein nihacache.

11

Cana Coaunera esenetaain niha cachane

¹ Esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaacanete, chabana canaacha coaraai terichain cana raine cohajeein ichaohaca. ² Cana foerateracurute raujiaain esenetaauruhane jaun, cacha caohacha rijijeein acaauru coarae Cana Coaunera.

³ Cana Coaunera esenetaacachene jaunte, nereecha que chauratane coaunalune coitucuhacache. Nii jaunte, chabana cachaacha coaraai caje coaunanojoein nene, caa enene canaacha coarai.

⁴ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, nii rai nihana Caain amurijiriin, jataain caohacha nejesina mocohin que Cana Coaunera belaiha Abeline jaun, caohacha icharaneein raain nii rai niicha tei raelu Cana Coaunera. Nii jaunte, inae ohalune saijjeein enanetojoein Abeli coaaucaache, Cana Coaunera esenetaeranein nihane coitucueratiha cana quene jaun.

⁵ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, nabana ohane coataa jaberoco neein Enocora Cana Coaunera jaun, inae nii baiha coarihurenelu. Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanete, jaiti raeniha Cana Coaunera ajiniha, jeriha Cana Coaunera rijijeein ichaohalu Enocone que aite. ⁶ Nete esenetaenihane Cana Coauneraacha jerei ichajeein ichaonaa nainene chuni cacha. Cana Coaunera aina nena jerichaanete, niha Cana Coaunera esenetaain, aina nena jerenacaun, niicha jerei ichajeein ichaonacaauru cainaeranein niha Cana Coaunera esenetae esenetaera.

⁷ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae chabana acaauruhacha coaraai icharichaine been suujuatiha Cana Coaunera tonoraain, leinjiin bote tabai jaelu

Nohe, cuhane rai comasai aina saain rai bereecuru aina nichotihane coina. Nitohaneen esenetaane jaun techu, nii esenetaelanaala chauratane que satiin nenacaauru cachaauru caseteco coaracuruhane jana, esenetaain nenacaauru ichoteratenojineein neeruhane rijijieein ichoteratenojineein nelu Nohe.

⁸ Nii rijijieein techu, Abaraaun netonai Cana Coaunera esenetaane jaun, cotihacane tonoraain rai natane ratiriin, nii cunaja jelai coitucuelanaala cuhin, esenetaeraneen nihane cainaeraneen, rai Cana Coaunera teenu atane que ichaoha cuelu. ⁹ Nitohaneen Cana Coaunera esenetaane jaunte, nii rai Cana Coaunera teenu atane que leecha atane caje unaaneein ichoaelu Abaraaun. Ecu jetaote, nelohertelanaala raujiaain loanariicha asaae ichoaelu, aihuruhalu nii rai, Cana Coauneraacha tei raeraneen neen-inunru Isaca, Jacobo, naaonjoainurine rijijieein. ¹⁰ Cana Coauneracha ichai- chabana nitajenaachara nese que ichaonaa jerihane jaunte, leecha neseu cuhin ichoaelanaala loanariicha asaae ichoaelu Abaraaun.

¹¹ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae camotojoe nihane jaun canaanai sirina naineniha Sarane jana, inae Abaraaun netonai biinaa nihane saijieein, rai naitoonjoan icharihani nohanelanaalane esenetaane jaun, lararajiaa Cana Coaunerane aina nelararajiaain canaanai sirilu Abaraaun. ¹² Nitohaneente, inae jataain biinaa nihane saijieein, janiinacajelanaala cucuana cuhane nenea carene catu aina arasijie jeoneen, cachaauru foerateraneen nelu Abaraaun.

¹³ Satiin nii cachaaurute ohelu, jaiti nii acaauru rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa jitaain raelanaala. Nete jataain Cana Coaunera esenetaauruhane jaun, nota que coara rijijieein coitucuuruhane jaun, nechu leecha atane caje unaaneein, caa cana rai chauratane que ichaaoruhane coitucurelu.

¹⁴ Nitohaneen ichaaoruhane coitucuhacachene cajete, jaiti caa chauratane que, nii acaauru rai Cana Coauneraacha teenu chabana satonoelanaala acaauru ichaonajaanu atane raurenihalune coitucuhacache. ¹⁵ Bana nii jeelai nataneecha que coaucuruhane jana nihanete, jelaiha caaururelu. ¹⁶ Nete nii acaauru rai Cana Coaunera teenu atane raauruhane coina, jelaiha caunaa nainecurenelu. Nii atane acaauruhacha raaenute dedeeu nenaane. Nii jaunte, nitohaneen acaauru que leinjiin nese banihtein rucuhacane jaun, acaauru Coauneraneen nihane coejene Cana Coaunera.

¹⁷ Nitohaneen Cana Coaunera esenetaane jaun techu, esenetaane cojuha rai calaohi Isaca sohin mocohane coina, rai aitoa Cana Coaunerane jana, Isaca sohin mocoha nejerelu Abaraaun. ¹⁸ Nitohaneente: “Ii calaohi Isaca cajete nefoerateeurureen iicha foerateeuricha” naa rai Cana Coaunera natiin, acaihaniji rai calaohiniha Isaca ne saijieein rai sohin mocoha Abaraaun ne jere Cana Coaunera. ¹⁹ Ohane caje, cacha ichatena nainiha Cana Coaunerane esenetaane jaunte, nii rai calaohi atinaain tihane jere Abaraaun. Nii jaunte, Cana Coaunera rai tihane baiha, nacoauneein nii rai calaohi raelu. Nitohaneente jataain chaque nelateineen nelu nii Abaraaun.

²⁰ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, rai calaohichuru- Jacobo, Esao, naaonjoain-uri coroatajanerichaaain Cana Coaunerane coitucuhin cojiotaelu Isaca.

²¹ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae ohane rai netiin, rai calaohi Jose calaohichuru- le cachaauru cojiotaain coroatajanerichaaain Cana Coaunerane que aitiin, rai nunera que netemeriaain, Cana Coaunera coroajelu Jacobo.

²² Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae ohane rai netiin, Egipto caje mi-tuururichaaain rai naraaichuru Isaraelitacurune que aitiin, rai jaberoco amaauruha acaauru jiniichaaaine coina aitelu Jose.

²³ Cana Coaunera esenetaauruhane jaun techu, canaanaihuru soaajeratiha Egipto curuaanaa *reyne* jana, nejanoaa Moisesane jana casilanaala, nichata ateein asinojineein aina sirichurelu, jataain caohachajei canaanai nihane jaun, rai fojiaraauru.

²⁴⁻²⁵ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, *Rey Faraaon* cacunu, calaohi rijijieein nena jerenihane jaun, inae ichauhenaneein rai naraaichuru- Cana Coaunera cacha neein nenacaauru aina jiniinquin cairichanojoneein nelu Moisesa. Jaiti caa chauratane que osaonacaauru aina ichaohane bana. ²⁶ Nitohaneeinte, jataain Cana Coaunera esenetaane jaun, rai cainarichaain Cana Coaunerane coitucuha nota que coara rijijieeine jaun, Egiptoo raotojoei ichaonaa que ichaonaa nainihalune que jaolequiin, jataain nii amuritoheriin nelateineein cacha ichoteratera- Mesihasi rijijieein cocoinanohineein necairichanaa jerihane jaun, naraaichuru rene cuelu Moisesa.

²⁷ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, sohin jaohane coina arichatiha curuaanaa *reyne* jana, casilanaala Egipto batane caje amuhin, ecu aina neein coarajiha Cana Coaunerane jana ainaan rijijieein, Aca jerihane rijijieein nelu Moisesa. ²⁸ Nitohaneein esenetaane jaun techu, besetanein neeni- Fasocoa janonaa nunuhe bitoaain, satiin Israelitacuru nenaja bacuujuuauru rujuaerate ichana que Moisesa. Nabana Israelitaneeuruhane calaohichuru ajichacuru atinaa Cana Coaunera letono anjerane coataa.

²⁹ Cana Coaunera esenetaauruhane jaun techu, atane jacoro que ainaa rijijieein, cucuana jera jaorelu Israelitacuru. Jana Egipto cocoaichacuru acaauru caaijie cuhalaain satiin naluhin oorelu.

³⁰ Cana Coaunera esenetaauruha Israelitacurune jaun techu, caainsi janoneein cojoonotojoeein cuhin, caainsi sanein Jericoo nese tinonocuruhane jana, neranuha tinonoritiin nena nii ajeri caje ichanohineein nena nii nese tinoritiin ucuuneti rijiane jana, satiin cocoaichacuru sohin jaorelu. ³¹ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, nii Jericoo nenacaauru cachaauru sohin jaoruhane ucuatoha, nii ecu nena ene cojoaelorohe sohin jaorenelu. Nitohaneein esenetaane jaun, acaauru letonocuru coroatajai cunacaauru raa raotojoein rai loreri asaaene jaun.

³² Jaitite lanacure Gedeeon, Baraca, Saansoon, Jefete, Rabiri, Samoeri, chaen *profetacuru*, naaonjoainunri que inara rai irihanune, nena inae jianeeun. ³³ Satiin niichuru jetaote, Cana Coaunera esenetaauruhane jaun, lauri lauri nenacaauru atanecuru ruluhin jetao, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaain jetao, acaauru rai niicha teeni Cana Coaunera aitoonjoan atane raurelu. Tabaauru leon ucuha cuhane jaonojoneecuruhane nihanatiin quinaa nainenelu leon, leoncuru ujuae fuhane coina, rai anjera letoaa Cana Coaunerane jaun. ³⁴ Jana tabaauru jetaote, Cana Coaunera esenetaauruhane jaun, usi tabai jana jaonojoneecuruhane nihanatiin, tonajelanaala usi caje nichoteeurelu. Chaen tabaauru jetaote, sabere caje nichoteein sonaana que casihuruhane saijieein, nii baiha nelararajiaain sonaana que acaauru que nejeratenacaauru amuritoorelu. ³⁵ Tabaauru enecuru rai jetao techu, acaauru araachuru onacaauru ichatecurelu.

Jana tabaaurute cairichanojoneein neeuruhane caje nichotenaa coacuelanaala oorelu, ooruhane nihanatiin Cana Coaunera aina raotojoei ichaonaa que ichaaururichaaaine esenetaauruhane jaun. ³⁶ Jana tabaaurute acaauru nocoeje chanuhin bisinojoneein, *cadena* que ichoanojoneein caresero cuhane tenojoneein, naaonjoaurelu. ³⁷ Jana tabaaurute, ajeri que bodoosiin, sera que cataaun terunojoneein, sabere que sonojoneein, naaonjoain oorelu. Chaen techu, cajihaneein amuhemujueein cairicheinejeein, carenero, cabra, naaonjoainuri ujui que cajionecoojoein, cairichanojoneein nererojoecaaeriin, naaonjoain neurelu. ³⁸ Nii cachaaurute chauratane que, nelatihei rijijieein, cunaja coitucuelanaala cajihaneein, cacha areroo cuhin, ichatane ucuunno cuhin, ajeri jioararo jachu cuhane neein, atane jachu ucuacaain nena cuhaneuru cuhin amuhemujueein nerejetocurelu.

³⁹ Nete nitohaneein esenetaain neeuruhane coreniha cacha caohacha rijijieein coaranaaca Cana Coaunera natiin, chuni rai naitoonjoan niicha teeni tenelu, ⁴⁰ cana coacuhin cana rai jataain caohachaneein niicha tei esenetaeraneein neinichaachene

aina cuaain, acaauru netonai cana aina jiniiquiin esinae rauhijiriin caohacha icharaneen ranojoneein neeuruhane coina.

12

Jesoso coarajeein nenea rijjieeein, itolere bana queecha coaaucuche.

¹ Nitohaneen inae cana que Cana Coaunera esenetaauruhane coarateein coitucuherateeuruhalu nii cachaurune jaun, jeriha Cana Coaunerane rijjieeein ichaonaa jerichaachene nihanatiin itolere bana osaacha ichana coacuhin nihacachene coina cana acateraneen nenea jianein, canaacha esenetai jerenohi ichajeein laraajiin ichaohacachenete caohachae. ² Aihane jaun, nii esenetaacachene jaan tera neein aca cana suujua rucuherraneen niha Jesosone jaun, queecha coaaucaachenete ne. Inae nii baiha raotojoein rachoojoein Cana Coaunera rori- *trono* raotono nichajai que nelauriaain nerichaanne coitucuhane jaunte, rai nocoeje chanuhin coroso que teein atinaauruhane jana, coejenelu.

³ Nitohanihane jaun, itolere bana Jesoso cairichaaeriin neeuruhalu osaaonacaauru cachaurune que, inara suujua cuhane coaaucuche. Aihane jaun, chatohanei coaraain neeichene nihanatiin, jiaonriha coiinteein esenetaaichene jianequichene. ⁴ Niheichu nii osa que nesarucuhichene coataa necairichanaa coraquichene jaun coreniha oriheecheein. ⁵ Nete inae inara, rai calaohi suujuatiha casetecaane rijjieeein, inara suujuatiha inara casetecaa Cana Coaunerane jaan baitequiche. Rai Quiricha cuhanete:

“Jiaonriha
ii suujuatiha, ii casetecaa
Cana Curuaanaa que jaolecoinera cacalabi.

Niheichu
baaso ichaaine coreniha
ii casetecaane,
nainihee
esenetaaine jianeine.

⁶ Niicha belaaite suujuate
Cana Curuaanaa.
Jerichanejeein techu,
rai calaohi rijjieeein
niicha rai casetecaain ne,”
naain ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁷ Nitohanihane jaun, inara casetecaane abaantaain neeichenete, rai calaohi belaihanee rijjieeein inara belaicheein Cana Coaunera. Nihei chuni canaanai- inacaacha suujuateinelanaala nei. ⁸ Jana rai calaohi rijjieeein nenacaauru casetecaa suujuatihanee rijjieeein inara suujuatiha, inara casetecaeniha Cana Coauneranete, rai calaohi esinenelanaala, rai nere tonorae neeichene jaun aicheein. ⁹ Chaen techu, caa chauratane que nenacaauru- cana fojiaraauru- cana casetecaain cana suujuateeuruhane, tonoraain nerejetocoaachelu, tonaain erenaa coacuelanaala. Nitohanihane jaun, cha caaunna nii amuritoheriin dedeeu nenea Cana Inaca Cana Coaunera cana suujuatiha, cana casetecaane abaantaain nenerihacache, chabana satonohelanaala nenea ichaonaa raacachene coina. ¹⁰ Cana fojiaraaurute, jaiti caa chauratane que ichaohacachene jana, nechu raujiaain acaauru jerecuruhane rijjieeein nihacachene coina, cana suujuateeurulu. Nete Cana Coaunera laen, Nesineneein caohacha icharaneen nihane jaun cana rai caohacha icha cana suujuatiha cana casetecae. ¹¹ Coatiha niqui raotohi caseteco coaracaane, rijjeeeoritiin cunaain tacaane jaun. Nete nitohaneen cana teein cana relaera tonoraain ichaohacane, rauhijiriin raotojoei ichaonaa que ichaohaca.

Jataainte elunae cana rai Cana Coauneraacha beratei que jaolecohacane

12-13 Aihane jaun, nacoauneein nelararajiaain caohachaain ichaaoche. Nacoauneein caohachaain rauhijiriin inara suujua coaraain ichaohin, jerichanejeein nacanacaena coacuelanaala neeichene coina.

14 Satiin cachaauru aina raotojoein ichaaoche, cojoerihu jeriha Cana Coaunerane rijjijeein ichaohichene coina. Jeriha Cana Coaunerane rijjijeein ichoaeniha cachane, nihei chuni Cana Curuaanaa coarana nainerinaain. 15 Atiin jiniinquiin, jeriha Cana Coaunerane rijjijeein, ita coroatajanein neeuche. Nabana chuni nitohanein nihane jianihane, cacha atinaa ajaena corainei rijjijeein leeochoaauru ichao aasaecane coataa. 16 Jiaonrihachu chunocoha inara caje, nejelau ene aina ichaohane. Niheichu rai Cana Coauneraacha tei que jaoleconaa nainihe. Nitohanein ichaane jaunte, nechu lenoneecha coreniha, aca nihana saijieein, rainein nena telu rai nocoala rai Esao. 17 Nii jaunte, nii coitucuhichene rijjijeein, rai caohachanu tiha rai inacane coina bajaane saijieein tenelu rai inaca. Mainajeein chanaain bajaane saijieeinte, tenelu inae nitohanihane jaun.

18 Nete laen inara, aihuruhalu Israelitacurune rijjijeein, chatohanai dadaain coanacai, usinein iihanei, nocohena tabai, cujuana tabai aina nocohena, naaonjoain nena rohan nii nichuuntaeneeiche. 19 Niheichu toniha jaihane aonaheeiche. Niheichu toniha Cana Coaunerane aonaheeiche. 20 Nii aohanraauru jetaote laen, nii naitoonjoan tonorana nainesihurenihane jaun, abaantasilanaala acaauru rai iriha Cana Coaunerane jianeratecurelu. “Chunocoha, caa nihanune jaan- ichatane ucuunno rohan nichuuntaain, ecu turuhin, jelai shaquiin, naaonjoainte ajeri jaberoco, rejoin, naaonjoain que sohin jaonjoinereein, lenone neein aihane nihanatiin” naain iriha Cana Coaunerane jaun. 21 Nitohanein jataain coasinacaa, nii acaauruhacha coaraine jaun jetaote: “Jataaine rijjijianeun canu nesoone caaura” nae jetao Moisesa. 22 Nete laen inara nii amuritoheriin, Cana Coaunera nenaja esine Sioon bichatane ucuunno, dedeeu nena Jerosaleeun nichuuntaaiche. Chaen techu oaraanca neein netaojiaain Cana Coaunera coroaecuruha coina, netaojiaain neeuruha anjeraaurune jana coaraquiche. 23 Chaen techu, ichoaichaniha Cana Coaunera calaohi neein dedeeu cocoirichanojoneein nenacaauru rohan turuhin coaraquiche. Nitohaneinte satiin caohachaain ichaonacaauru cachaauru, aca jerihane rijjijeein tein niicha ranojoihunru rai Joesionein nena- Cana Coaunera rene turuhiche. 24 Chaen techu nii ena nena Cana Coauneraacha teratei teranein nena Jesocurisito- rai coichana que cana couluoorane maajeein coaraquiche. Nii rai coichanate jauriaanejeein cana cairichaeranu que nihalu Abeli coichana jana, jataain nii amuritoeriin cana rai nelateinein ne.

25 Nitohanihane jaun, cana rai ereein niha Cana Coaunerane que jaolecohin, batiin neeichene que necohalajiin neeuche. Coaracuche nachuhinti nii jaiti cau chauratane que ne bana, suujuatenajaane coina Cana Coauneraacha cotihacurilu, caje nichotena nainecururiha. Aihane jaun, nii amuritoheriin nichotena nainerihacacheein dedeeu netiin cana suujuatihane que jaolequiin nihacachene. 26 Nii iriha Cana Coaunerane bana jetaote, nii rai nereecha caun nerurujuaelu canarai chauratane. Nete ena laen: “Nacouneeina chauratane rurujuareeunni le sajeein. Coatih Chaurataneecha nerurujuarinaain, cana rai dede netonaite nerurujuareein,” nae Cana Coaunera. 27 Niritiin: “Nacoauneein le sajeein” naain aitohanete, satiin niicha coaunanojoneein nerurujuanaa nainein nenacaauru itajihane jana, nerurujuanaa nainelanaala nenaacha nedaane coina aitoha Cana Coaunerane coitucuerate cana que. 28 Nii cana rai Cana Coauneraacha tei- rai Cojoanonaate chabana nitajena nainene. Nii coreniha “Narihara Cana Coaunera,” naain jiniinquiin rai cachanein neeuruhane coarateein aca jerihane rijjijeein coroaeraauru aina coaroaecaachenete ne, 29 itolere baaso itajerausi rijjijeein niha Cana Coaunerane jaun.

13

Naaonjoaain, rai suujua rijijieein nihacachenete jere Cana Coaunera.

¹ Jiaonriha ita nejeraneein nenea rijijieein, jiniiquiin ita belaaain neeichene jianeein neeichene. ² Niheichu inara rene turunacaauru belaaain raaichene jianeein nenea nainiheeiche. Nitohaneein nenacaaurute, acanihane coitucuelanaala Cana Coaunera letonocuru anjeraaurune maajeein raurelu rai loreri asaae.

³ Aitiin caresero cuhane nenacaauru netonai coaucuche, acaauru aina jiniiquiin caresero cuhane nenea rijijieein. Chaenchu cairichaaerinojoneein nenacaauru netonai coaucuche, inara netonai acaauru rijijieein cairichanojoneein nenea nainequichene jaun.

⁴ Nitohanihane jaun, inara quichaauru, enecuru, naaonjoaineeichene nisirihateein neeichene, itaque inara suujua acateein, leecha inara sinijerane lanaala nenea coacuelanaala, inara sinijiera ainaacha ichaaoche; satiin baaso ichaain rai sinijerane lanaala nenea aina ichoai casetecarichaain Cana Coaunerane jaun.

⁵ Jiaonrihachu coriquiicha que coacuhin neeichene. Inara rucuhale inaraacha sirii ainaacha raotojoein ichaaoche: “Chabana nihei inara jianeein inara que jaolecohane” naalu Cana Coaunerane jaun. ⁶ Niritohalu cana rai Cana Coaunerane jaun chaque tonajelanaala nainichaache:

“Cana Coaunera canu coroatajaneranein ne.

Nii jaun chaque casinaaun.

Chatonai ichana nainihei canu que camute cacha,” naain erenea nainichaache.

⁷ Inara suujuateein Cana Coaunera ere que inara relaaaureralu coacuhin, acaauru ichao que coacuhin, esenetaain ichaauruhane rijijieein ichaaoche.

⁸ Jesocurisitote jeelainein nereein, chabana satonoelanaala. ⁹ Aihane jaun jiaonriha nejelau cuuain inara relanaajerera nihane, rijitoein esenetaain neeichene. Nii amuritoeriinte jataain nelate, jeriha Cana Coaunerane rijijieein cana suujua ilaain ichaohacachene. Coatiha chaque nelatihei, nii niicha quinelanaala nenea iniho quiniha cachane nihanatiin. Coatiha chabana cana rai chaque nelatejeehai nii.

¹⁰ Canate coroso que ohalu Cana Coaunera Calaohi Curisitone coreniha jianacoon osa caje nihacache. Nii *santuario* tein saseredotecuru ichanaa coatiha inae chaque nelatein nedaai. ¹¹ Jana jauriaanejeein nenaalute, saseredotecuru curuanaacha lenonecuru sohin, *santuario* cuhane rai coichana terejetelu osa anihoaeraanu que. Nete laen, nii lenone jaberocooru, acaauru loanari caje naain amaain jelai tein mocojetocurelu. ¹² Nii rijijieein techu Jesoso netonai, naain nese caje amaain jelai tein atinanohinelu; rai coichana que satiin rai cachaneein neinichaachene culuocane coina. ¹³ Aihane jaun, aina jiniiquiin nese caje amanojoneein cana netonai necarichanaa abaantacachenete ne, aihalune rijijieein. ¹⁴ Coatiha caa chauratane que nihei cana rai leeinjiin nese chabana nitajenaacharanejeein nei. Nii jaun, chabana nitajenaacharanejeein nenea ariirijiacachenete ne. ¹⁵ Aihane jaun, itolere bana Cana Coaunera coroaecaachenete ne, rai Calaohi Jesocurisito aina cuuain. Nii Cana Coaunera coroaecaachenete belaiha rai canaacha teenineein nereein. Aihana jaun cana ujuaae caje coroaecaachenete ne. ¹⁶ Jiaonriha caohacha ichana baiteein, leechaauru rai inaraacha sirii tein naaonjoaain neeichene jianequichene. Nitohaneein ichoate rautaaain coarae Cana Coaunera.

¹⁷ Inara relaaurera ere tonoraain jerecuruhane rijijieein neeuche. Acaaurute nebetacaelanaala inara beraaihure, Cana Coaunera rai jitaain inara aina nichanaa beeuruhane rai neeuruhane jaun. Aihane jaun, acaauru jerecuruhane rijijieein, inaraacha ichai ichaain neeuche; acaauruhacha rautaai ichaelanaala. Jana aineeichene, coatiha inara rai chaque nelateriaain inaraacha ichai.

¹⁸Atiin canacaanu coreniha Cana Coanera bajaauche. Jataain raotojoiha canacaanu suujuanena jerichaanu; itolere que caohachaaïn ichana jerichaanune jaun. ¹⁹Jataain inara aina nacoauneein nenaä jerichaaunne jaunna, inara aina nihanune coina Cana Coanera bajaaiçhene coina, inararai aitoon.

Raotojoein jiniiquiïn neeuçhe.

²⁰Rai coichana aina cuaain çhabana satonoelanaala nenaä içaonaa tera- rai çachanein nihaçhene beraichanein nenaä- nii o çaje Jesoso içhatera Cana Coanera, ²¹inara içhao rucuerateeine Jesocurisito que, aça jerihane rijijieein çha çhain neeiçhene coina. Çhaen Jesocurisito aina cuaain canacaanu que niicha jerei içhamiin. Itolere bana satonoelanaala, Curisitoneein niha Curisitone coitucuurumiin satiin çachauru. Bajiaanachuhinti aihurene.

²²Atiin raotojoein çaa inara suujua nunaeraanu que inara rai canuhacha laenai raauchera çanejeraauru. ²³Cana nejera Timoteeote, inae caresero çaje mitue. Enanocoojoa turuhanena, inae inara coaraa uhanune, çanu jiniichaain uhareeunni.

²⁴Satiin inara biçhauhenaauru aina, satiin Cana Coanera çachanein nenacaauru rai, açaauru coaauçaunne beeuche. Italiau nenacaauru netonoaite inara coaauçure.

²⁵Jataain jeelai amuritoeriin inara çoroatajanemiin Cana Coanerate, satiin raotojoein neeiçhe.

Saantiaaocha letoi

Jesocurisito esenetaeraauru rai Saantiaao letono quiricha

¹ Canuna Saantiaao neeun Cana Coaunera ere tonoraera neein, calaohi Jesocurisito naajoain ere tonoraeraneen neeun. Nii Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere esenetaain nenacaauru, caa cana rai chauratane sacutaain riaanein nenacaauru raina, caa quiricha letohaun.

² Aonacuche satiin Cana Coaunera Calaohi coreniha canejeraauru. Chatohanein nihanatiin inara tera nihane chaque tonajelanaala raotojoein rachoojoein neeuche.

³⁻⁴ Cana Coaunera esenetaaichene coreniha itolereque coujunojoinequichene coitucuhin, nelararajiaain itolere necairichanaa abaantaain neeuche. Nitohanihane banate itolere necairichanaa nihanatiin abaantana naineriquicheein aina iiquichene. Nii banate esinaae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohi ichana naineriquicheein. Aihute coujurihu Jesocurisito ere tonoraera neein nena tocohanein neeiche rauhijiriin.

⁵ Inaraacha chanenu coitucuheneichene, Cana Coaunera caje bajaachete inara coroatajanemiin. Acate inara rai coitucuhichene jaanu tereein, Cana Coaunera canaacha latei tera ne chaque tonajelanaala. ⁶ Cana Coaunera bajaachene, esinae rauhijiriin esenetaain necoatoelanaala bajaache. Necoatiin Cana Coaunera bajaerate, esinae rauhijiriin Jesocurisito ere tonorana nainene, cajianeein suujua letono sacuhane. ⁷ Nitohanein neeichene, inara coroatajanena nainerihei Cana Coaunera esenetaeneichene, ⁸ leinjiincha que suujua cuain nena naine niha nitohanein nenacaauru cachaurune jaun.

⁹ Cairichanein neeichene jana, inara raa Cana Coaunera jaun, raotojoein rachoojoein neeuche. ¹⁰⁻¹¹ Cana Coaunera coitucuhin esenetaera coriquihona neein nihane, coriqui que nanejaane niha natiin raotojoein rachoojoein neeine, Cana Coauneraacha tenojoin amuritoheriin jataaen nelatena naineniha coriquine coitucuhin. Cana rai Cana Coauneraacha tei ichaonaa laen, chaelai janonaa bana nitajenaa nainihei. Nii coitucuhin raotojoein rachoojoein neeine.

Chabana nitajenaachara ichaonaa terichaain Cana Coaunerane

¹² Nerausiaequiche esinae necairichanaa abaantaain Cana Coaunera coitucuhin, esenetaain, jereein, nere tonoraain neeichenete, chabana nitajenaa charanejeein nena ichaonaa caohacha esine tereein inara rai Cana Coaunera, belain nere tonoraeraauru rai nitohanein tihane coina aitiin nihalune jaun.

¹³ Chunei chatohanei baaso ichana coacuhin nihane, coaa “Cana Coaunera jere caa baaso coaucaunne coina,” naain iriha. Coatihua joereein cacha rijijieein chabaaso coacuhin nihei Cana Coaunera. ¹⁴ Nii cana raajenihane canaacha coacuite, ecocoe cana suujua caje baasoneein. Aihana jaun baasoneein sacuichechene coataa, caohachaain coaracuche. ¹⁵ Baasoacha coacuhin nenaate, nechua jataaen caohacha nainejeein nitajiha cureein. Coatihua Cana Coaunera jerihane jaun, nii baaso neein ichaohaeiche. Niheichu nii nitajiha chuneine jerihei Cana Coaunera.

¹⁶ Coaa inara raajenihane nohanihache canejeraauru. ¹⁷ Coatihua Cana Coaunera caje uhi chabaaso. Coatihua chaelai janonaa bana suujua lonaai Cana Coaunera. Leinjiin acaachate aca neein ne. Itolere neeincha caohacha nejesinaachate uhe Cana Coaunera caje. Acate itolere rai cono neein ne. Aca techu enoto, atene, arasijie, naajoainunri coaunaelu dedeeu. Chabana coreenrai Cana Coaunera. ¹⁸ Nii jaunte nere berate cana rai, aonaain, coitucuhin, esenetaain tonoraacachene coina. Nii jaunte, nere esenetaain

tonoraacachene jaun, ichaonaa esine tee cana rai, raotojoein Cana Coaunera nihane coroejeein niicha jerei ichacaachene coina.

¹⁹ Nii coreniha canejeraauru, caohachaaïn rauhijiriin esinaae Cana Coaunera ere aonaain, Cana Coaunera ere tonoraauche, chaaen chu erenacaaotelanaala, chaaen chu joaereein coreniha obaje lanaala, naaonjoaain. ²⁰ Joaereein coreniha obajei cacha, nihei Cana Coauneraacha jerenohi ichaai. ²¹ Aihana jaun itolere baaso nejesina inaraacha sacui jianecuche. Nii Cana Coaunera ere, inara suujua cuhane inaraacha rucujuei Cana Coaunera ere tonoraauche, caohachaaïn inara suujua coaraain. Acate osa caje jianacoo inara suujue mitareein.

²² Cana Coaunera ere coitucuhin neeichene jaun, tonoraain Cana Coaunera jerenochi sacuu che. Aineeichene nelatihei raujiaain aonaquichene. Niite nech u jataaen inara raajenhane necoritariquicheein. ²³ Cha teeinti Cana Coaunera ere beebejiha beebejerane aonaa natiin tonoraene. ²⁴ Niite enaacha Cana Coaunera ere baitereein. ²⁵ Cha teeinti aito ha Cana Coaunera erene baitelanaala rauhijiriin tonoraain ne, niite raotojoein nereein. Cana Coaunera ere tonoraacachenete nainichaache caohachaaïn ichaohacachene. Niicha jerenohicha ichacaachenete caohachae. Nii jaun Cana Coaunera ere tonoraain naitoonjoan ichajeein sacuhacachenete caohachae, cana aina niha caohachaaïn Cana Coaunerane raotojoein ichaohacachene coina.

²⁶ “Aito ha Cana Coaunerane rijijieeina caohachaaïn rauhijiriin neeun,” naa natiin joenreein baaso neein leecha cacha que irihanete raajenhane necoritae. ²⁷ Cha lateein neeuruha ujuatejeeurune coroatajaneein, cha lateein niha autanaaurune coroatajaneein nihacanete, esinaae rauhijiriin aito ha Cana Coaunerane rijijieein nerichaacheein. Nainihei Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuruhi rijijieein nihacachene.

2

Nejelauneein leecha cacha coana nainenih a cachane

¹ Nitohanihane jaun Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaera neein neeichene jaun, jiaonriha nejelauneein chunei coaraain neeichene. ² Ita taojiaain Cana Coaunera bajaachene jaan coloheri- Teenforo asa ae ita taojiaachene jana, enoha leinjiin coriquihona, oro que anichoquïn, cajione caohacha que necoreteeine jana, cajione siri ruhecaain enoha cairichaiineein nenaane, ³ nii oro que anichoquïn cajione caohacha ruhacaera belaaïn, rori caohacha choaae lauriaain, nii cairichai cacha rai, “Nihu chujuhecoo. Ainihane ni hu atanichoaae nelaurihau,” naaichenete, ⁴ baaso ichariquicheein, caohachaaïn cairichai belaaïn coaraeneeichene. Nii coriquihona belaaichene rijijieein, cairichaihuru belailanaala, “Nelatihei cairichaihuru belaihacane,” naaichene jaun. Satiin coriquihona, cairichai, naajoainunri belaihacanete caohachae. Nihei cana belaihuruha caohachaaïne jerena caun nihei. Nitohanai ichaquichenete baaso ichariquicheein.

⁵ Caohachaaïn aonacuchena inara rai caa que aite te coitucuhiche. Nere esenetaain tonoraa cairichaineein nena cacha netejian, nenacaaen belaaïn coroatajane Cana Coaunera, jeelai amuritoheriin esenetaain tonoraain nihane coina. Cairichaineein caa cana rai chauratane que nihane niha natiinte, belaaïn coroatajane Cana Coaunera, aito hane tocohaneein chaaelai janonaa bana satonoelanaala aina nihane coina.

⁶ Nete inara, cairichaihuru necoejehanuhin neeiche. Coatiha cairichaihuru, inara necoejehanuhi, inara cairichairiin neeuruhi chaaelai janonaa bana. Coriquihonaaurutejian, inara necoejehanuhiriin, inara cairichaaeriin neeure. Cunaa jereneeichene niha natiin, inara tararaain inara amaain cocoina nacaihuru rai inara teeure, caseteconeein neeichene coina. ⁷ Chaaen techu inara que baasoneein ereein neeure, Cana

Coaunera Calaohi Jesocurisito sacuhin neeichene coreniha. Caohachaaain inara belaihurhane coaraelanaalate inaraacha acaauru belaaiche, cairichaihuru belaaichene amurijiriin. Coaa nitohaneein nihache.

⁸ Quiricha cuhane aitoha Cana Coaunerane tocohaneein, charijieein teeinti nii raotojoein ichaonaa jereein neeiche. Nii rijijieein raotojoein ichaonaa nainecuruha acaauru netonaine coina, nii leeocho cachaauru coroatajanecuchete, acaauru netonai raotojoein ichaonaa nainecurumiin. Nitohaneein neeichenete esinaae rauhijiriin Cana Coaunera aitojoan ichariquicheein. ⁹ Inara araaichuruhacha caohachaaain coaraain belaaain, coroatajanein, nii nejelaauru coroatajanena jereneeichenete osa que nesarureeicheein, Cana Coaunera notaracaae aitoha Cana Coaunerane tonoraelanaala, nitohaneein rauhijiriin ichaeneeichene.

¹⁰ Cana Coaunera aitoonjoan tonoracaache neniha natiin, jitariin caohacha naineejein Cana Coaunera aitoonjoan tonoraenihacachenete, cana nii ujuihoneein nerichaacheein. ¹¹ Nabana nitohaneein neeichene coataa: “Jiaonriha chu chaaen nejelau ene, inara sinijerane lanaala nena aina naosatein neeichene. Chaaen techu jiaonriha sinijera nelanaala nena quicha aina naosatein niha enene,” nae Cana Coaunera. Chaen techu, “Jiaonriha sonajaain jaohine,” nae Cana Coaunera. Aihane jaun rai sinijeranelanaala nena aina ichoaenihane nihanatiin sonajaain jahanete, Cana Coaunera rai rauhi tonoraenihane jaun aicheein. ¹² Aihana jaun coa nejelauneein chunei coaraain nihache. Cairichaineein nihacachene sajainejeein, cana belaaain cana raa Cana Coaunerana jaun jerichanejeein belaaain cache coaraain nihacachenete caohachae. ¹³ Inae ecu tihane banate caseteco coaraa cuurureein nechu ansaineein nenacaauru, necairichanacaauru que “cairichaaajoaa” naelanaala nenacaauru. Necairichanacaauru coroatajanena jeriheichurute, “cairichaaajoaa” naelanaala casetecaeratiha cureein Cana Coaunera. Jana, necairicha nacaauru que, “cairichaaajoaa” naain coroatajaneraaurute, caseteco caje nichotiha cuurureein. Niite belaaain raa cureein Cana Coaunera.

Cana Coaunera coitucuhin esnetaane coaratihaa cachane

¹⁴ Cana Coaunera coreniha canejeraauru, chaque nelatihei raujiaain Cana Coaunera coitucuhin esenetaeranichaaun naain iriha cachane. Coatihaa nii coreniha osa caje jianacoon nerianaain jeriha Cana Coaunerane rijijieein cha lateein niha namute cachane belaaain coaraain coroatajanein netiin naitonone nihane jaun. ¹⁵ Lenone, cajione, naajoain que, anejiin niha, Jesocurisito coreniha cana nejera, cana bai naajoain ine jana, ¹⁶ “Cairichaaajoaa nohane, bajiaa nachuhinti chunijihu lenone, cajione, naajoain eruujue ne,” naaca cha telanaalane, nihei cairichai coroatajanahaaca. Niicha laatei tein coroatajanichaa nete caohachae. ¹⁷ “Cana Coaunera coitucuhanu,” naaichene jaun esinaae Cana Coaunera coitucueraneein neeichene, leeochoauru notaaguiche nete caohachae. Jana leeochoauru notajaelanaala, raujiaain esenetaaichene chaque nelatein nedariheecheein.

¹⁸ Inasina caohacha ichaaain cache notajaenihane, “Esinaete chuhisi Cana Coaunera coitucuhin esenetaera ne,” naain coitucuurure cachaauru. Jana esinaae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuhin esenetaera nihanete, quiricha cuhane aitoha Cana Coaunerane rijijieein ichaa cachane laaen esenetana nainichaache. ¹⁹ “Cana Coaunera coitucuhanu canu,” naa chuneine, caohacharia niqui Cana Coaunera esenetaane niqui, nete nechuaansai ataibinaaecuru coitucuhichuru niha natiin, niha Cana Coaunerane esenetaain que casihure nere tonoraarenihane coreniha, acaauru casetecarihani Cana Coaunerane coitucuuruhane jaun. ²⁰ Niicha jerei ichaelanaala, raujiaain esenetaa cachane rarihaain Cana Coaunera. Tana nii coitucuhin neeiche ne.

²¹⁻²³ Coaraauna chuhinti nii coitucuhichene tocohaneein, nihei leinjiinejeein canaanai sirilanaala biinaa niha Abaraaunne jana jetaote, “Inae nerichaaain ichai leinjiin canaanaicha,” naa Cana Coaunerane jana, esenetaa Abaraaunne jaun,

laenaeratelu quiricha inoasi cuhane Cana Coaunera. Nitohaneein Cana Coaunera esenetaa Abaraaunne jaunte, caohachaain rae Cana Coaunera. Nii baihate Abaraaun coujuhin coarae Cana Coaunera, nechu jataaen coujuha, “Carai nii acaihanejein leinjiin nenea ichalabi Isaca uhaain, sohin mocoo carai,” naa Abaraaun rai Cana Coaunerane jana, nere tonoraain calaohi sohin jaohane coina, inae anojoan mucuha Abaraaunne jana: “Ichalabi sohin jaohine coataa, caa carenero soora. Coa canaanai sohin jaohara. Esinaete chuhisi quesenetaain quere tonorana jereeina jaunte, caohacha ichaaicha,” nae Abaraaun rai Cana Coaunera. Nitohaniha Abaraaunne jaunte Cana Coaunera belaichaneein Abaraaun curuaateeuere satiin cana inoaesihuru.

²⁴ Jerichanejeein techu coitucuhin, nere tonoraain, caohacha ichaain nenacaauru rae Cana Coaunera. Coatihau raujiaain esenetaaneecha coreniha nihei.

²⁵ Charijieein teeinti ai leinjiin ene- Raba neein curuajaain nenea, jaurihanejeein jaelorohe neein nihane jianein, esinae Cana Coaunera coitucuhin esenetaane jaun, coroatajaniha Cana Coaunerane que tonajelanaala, nihei chaque casilanaala Jericoo turuuruha coroatajai Israeli cocoaichacurune jana, coitucuuuriin arinajaaauruha sohin jaonajaaauruhane coina Raba araachurune jana, acaauru coasilanaala nii coroatajai Israeli cocoaichacuru asi loreri asaa teein Raba, sohin jaonajaaauruha Jerico cocoaichacuru Cana Coaunera coitucuuruhine coataa ichoteratenajae.

Nitohaneein caohacha icharate belaaain rae Cana Coaunera. ²⁶ Esinaae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaerate, nere tonoraain naitoonjoan ichaain ne. Jana “Cana Coaunera coitucuhanu,” naain iriha natiin Cana Coaunera jerenohi ichaelanaala ne-naate Cana Coaunera coitucue. Nitohaneein niha cachane coatihau ichaonaa chabana sanaacharanejeein nenea ranaa nainerinaain.

3

Caaintaeniha baaso que iriha cachene

¹ Cana Coaunera ere benaa que cacha relaera neein nenea jeriquichene caohachaain aonacuche. Nelatihei joareein cacha, caohachaain suujua coarae lanaala Cana Coaunera ere benaa que arajiin enonaa jerihane. Niite nere aohanraauru ichoaae jauecotojoeriin caseteco coaraa cureein, nii cacha rai beebelijane rijijieein Cana Coaunera ere tonoraenihane.

² Inaajoan sanein chaainti Cana Coaunera rai baaso que nesarucuaache satiin. Chaen techu inaajoan sanein chaainti baaso que irihacache, jerenihacache neniha natiin. Nihei caaintiaai baaso que irihacachene. Chateeinti tonaain baaso que erene. Niite itolere neein caohachaain ichaonaa naine.

³ Aonacuche. Tasinojoaan cabario natiinte nujuae cuhane coata laajoiri teein, que raujiaeraujiajeein jerichaane jaan jelon rauhijiriin amaaca. ⁴ Jerichanejeein techu timoon laajoiri que, jerihanajaan jelon raujiaeraujiajeein rauhijiriin bote seejoan niha natiin amae timoon inaera. ⁵⁻⁶ Charijieein teeinti ocoana mocohaca fosocoro busi laajoiri quene, nii fosocoro busi laajoiri caje necoaaunaain tabaain neleereein, jitariin ocoana mocohe nii usi. Nii rijijieein techu chatohaneein, cacha cunaitaain cacha itajenaa nainere baasoneein cana ujuae caje mitunaa cana ere, chatonaain, cacha inauhene cunaain cacha janoriteein nihaca ne. Moconajaerate nii que cana saruhin ne, nitohaneein usi tabai que cacha sarueranihane jaun.

⁷ Caaintatohane sainejeeinte, itolere nunaana nenacaauru, itolere tajaacuru, itolere atanichoaae teerei cana lenone, itolere ataibinae, janolari, acano, itolere acauhana nenacaauru, taji, itolere cautenu rijihuru irilaure irilaeraauru. ⁸ Nete chunei, rai nere baaso jianein nenea nainene. Charijieein teeinti cacha calaa acanone nii acano catu caje cuhin, nii cacha coichana lomoha nii acano catu corane, ohe nii acanoacha calai. Nii rijicha cana suujua baaso caje coauneein, cana ujuae caje mitunaa cana ere, leeochoauru cana laurijiracuru, naajoainunri jitariin aasaecane jaun.

⁹ Nii jeelai cana suujua baaso, cana ujuae caje mitunaa Cana Inaca Cana Coaunera coroaecaachene jaan quete rijijieein niicha coaunanojoneein nihane baiteein, “Cha quete nelatere caa cacha,” naain irihacache obajeein cacha aina nererojoecaacachene, “Coaraain nainaine caa aansai,” naain irihacache, coaraain cuu necairichaane coina, chatohaneein necairichaa cachane coaracaachene. ¹⁰ Nii jeelai cana ujuae caje mitunaa quete, Cana Coaunera coroaecaachene jaan que techu cachaauru cotaihacache. Caohachaaai nitohaneein nihacachene, canejeaauru.

¹¹ Charijieein teeinti le curuhacha caje mitunaa nainene acau ichonai, acau elonai, naajoain. Nii rijijieein techu cana suujua cuhane nefaa baasone, erenaa caohacha que erenaa nainenihacache.

¹² Charijieei teeinti leecha enuha inaaque inaana nainene *iquera*, nihechu acau cotebei nihana natiin ichonainein nerotona nainihe. Nirijieein techu caohacha que erenaa nainene cacha, baasoneein niha rai suujuane.

Cana Coaunera coitucuhane coaratiha cachane

¹³ Esinaae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohi coitucuhin neeichene, inara suujua coaraain, leecha cachaauru rai caohacha ichaain, itolerenein caohachaaain raotojoein neeuchete, esinaae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohi ichana coitucuhichene coaracurumiin cachaauru. ¹⁴ Jana inara leeochoaauru que necoelaain, inara suujua cuhane obajeein, inaraacha jerei ichaquichene, “Cana Coaunera coitucuera nihanu,” naain coa raotiin nena coaucache. Niite laen nohanenaa ne, Cana Coaunera esentaenihana jaun. ¹⁵ Nitohaneein neeichenete Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru rijiriqichieein. Acaaurute nitohaneein coaucure, nitohaneein acaauru suujua tiha Moconajaerane jaun. Nihei leeochoaauru cachaauru aina, ita belaiha cachane jerihe Moconajaera. Moconajaerate ita belai lanaala, itaque nejeratiha cachane jere. ¹⁶ Nenainetiin rai caohachanuhacha que coacuhin nenacaauru cachaaurute, ita que nererojoecaain, ita que necoelaain naajoaauruhane jaun, nainecurene ita belaaain leeochoaauru cachaauru aina caohachaaain nena nainecurene. ¹⁷ Nii Cana Coaunera coitucuhin nenacaaurute, nejelauneein caohachaaain ichaore. Cana Coaunera ere tonoraauruhana jaunte, caohachaaain ichaore, rai caohachanuhacha que coaucuruhaneein, leeochoaauru belaaain, ita belaaain, ita que nererojoecaelanaala, inae nohanelanaala, leeochoaauru coroatajanein, cha latiha leeochoaurune teein, suujua coaraain, naajoaain neeuruhana jaun. ¹⁸ Nitohaneein neeichenete, Cana Coaunera jerenohi ichaaechajeein, nauruta naurutaain cuujeein, jelai choaae jauhecotojoeriin caohachaaain ichaohichene, ita aina, leeochoaauru, naajoainunri ainane coaraanete, raotojoein nereein inara aina Cana Coaunera. Acate inara suujua cuhane raoti ichaonaa esine tereein, rachoojoein neeichene coina. Nitohanein raoti ichaonaa esine que ichaohichene, coaracuruha leeochoaauru nete, acaauru netonai nii inara rai raotojoein ichaohichene jaan ichaonaa esine teera Cana Coaunera, ere tonorana jerecureein.

4

Caa chauratane que nena baasohacha jereein sacuha cachane

¹ Nitohanein Cana Coaunera jerenohicha, ichana coacuhincha ichae lanaala, inaraacha jereeicha coaauquichene jaunte, ita que nejerateein, ita que nererojoecaain neeiche, leeochoaauru aina ita belaaain neeichene jeriha Cana Coaunerane niha natiin.

² Cha teeinti chaaelai sirihane jana, inara rai nenihane que necohelaain, nii niicha sirii rucuhale coreniha que nererojoecaain cotaain, coaraain inae nii niicha sirii basijiauhichene jana tonaa nii nerorane, inae coreniha sonaa coacuhin que nererojoecaain, tabaque sohin jahin, naajoaainche, cha lateein neeichene Cana Coaunera caje

bajaelanaala. ³ Tabaque bajaachene niha natiin inara rai terihaain Cana Coanera, niicha jerei ichana coacue lanaala leinjiin inara raihuancha que bajaachene.

⁴ Cana Coanera coitucuruhi cachauru. Tana caa chauratane que nenaacha jereein sacuera cache, Cana Coanera que nejeratenaa neein nihane coitucuhichene. Aihane jaun chunocoha caa chauratane que nenacaauru jereein Cana Coanera aitoonjoan que jaolequiin nenaate Cana Coanera que nejeratiha aicheein. ⁵ Nii que nainaquichene jaanu quete quiricha inoasi cuhane, laenaera que laenaerateein aitoha Cana Coaneranee rijijieein, esinaae rauhijiriin aitohane rijijieein inetono janonaa bana inara suujua letonohacha ichana jerequiche. ⁶ Nete jataain cana belaihane jaun, itolere janonaa bana cana coroatajane Cana Coanera, rai Quiricha Inoansi cuhane aitohane tocohaneeinte que ninichaajenaa tocohaneein rai baaso icharaauru que nejerate Cana Coanera. Jana esinae rauhijiriin esenetaain nere tonoraeraaurute belaiin coroatajane Cana Coanera. ⁷ Nitohanihana jaun nelararajiaauche, Cana Coanera ere tonorana que. Atiin nii Moconajaera sitaauchoete inara caje amuhine. ⁸ Aihana jaun, Cana Coanera rai caohacha rene nichuuntaain Cana Coanera jerenohicha ichajeein ichaaoche. Aihute inara rohan neeine Cana Coanera. Enate ichaonaa baaso que ichaohiche. Nii jaun Cana Coanera bajaaucho. Aihute inara suujua rucujueein, baasoneein neeichene caje jianacoo inara mitaain, inara coroatajanemiin Cana Coanera. Aihute nii baaso ichaquichene jianeein itolere bana Cana Coanera jerenohicha ichaquiche. Aihana jaun cajihaneein inara suujua coaraqichene jianecuche. Coaa cajihaneein inara suujua coaracache. ⁹⁻¹⁰ Cana Coanera jerenohi ichaquichene jianeein neeichene coejeein, inara jaberoco coinaderaain, baaso ichaain neeichene coitucuhin, rauhijiriin suujuelanaala been Cana Coanera bajaaucho. Bajaachenete inara coroatajanereein jeelai choaae jauhecotojoeriin Cana Coanera.

Cunaain nejera coacuhin niha cachane

¹¹⁻¹² Canejeraauru jiaonriha cunaain ita coacuhin, ita janoriteein neeichene. Chunei Cana Coanera coreniha rai nejera inauhene nejerateein nenaate Cana Coanera rai baaso ichareein. Inasiina Cana Coanera colaihaje tacaain nejelaauru ichao coaraain, “Acate naajoaain ichoae,” naain coulurujuera rijitiin ereriquiche. Leinjiin Cana Coanerate laen, chatohaneein baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaain ichaonacaauru coaraain, nii que, “Acaauru acaaurute, naajoaain jataaen baaso ichaechajeein ichaaoe,” Jana, “Acaauru acaaurute laen caohachaaain suujua coaraain caohachaaain ichaaoe,” naain cache ichao coitucuhin que erenaa naine. Aitoha quiricha cuhane Cana Coaneranee tonorae lanaala, leeochoauru ichao coaraain coulurujuera rijitiin ereeichenete, chatohaneein inara itajeein, chatohaneein inara tenaa nainereein Cana Coanera. Aca techu chaen naine, jianacoo baasoneein neeichene caje inara mitaane.

“Naaioanrichaain eresi,” naain coitucueniha cachane

¹³ Tabaaurute, “Naaioaain neseuna cureeunni, cuu amihanenaa que necoreteein coriqui taojiaa,” naaure. Caohachaaai nitohaneein coaquichene. ¹⁴ Niheichu, “Naaioanrichaain eresi,” naain coitucuheechi. Inoaelu netojoein inoo tejian ichaoriquicheine coitucuhiche. Tana janoneecha mituhin nii baiha nitajiha suruaa neeioaaine rijicha inara ichaone coitucuhichene. ¹⁵ Raujiaaincha caohachaaain coaacuche. “Cana Coanera jerihanena ichaajoihanune caa ichaain, leeochoa ichaain, naaioanreeunni,” naauche. ¹⁶ Nii inatiinte chaelai nihane coasitaain ereeiche. Caohachaaai niritiin irihacane. ¹⁷ Cana Coanera jerenohi coitucuhacache natiin, nii canaacha coitucuhi caohachaaain ichaenihacache nete osa tabai que nesarurihacacheein.

5

Caseteco coaracuururichaaïn cairichaihuru cairichaaurera coriquihonaaurune

¹ Aonacuche satiïn coriquihona neeïn nenacaauru, nii que caohachaaïn casiïn nee-ichene coina. Tabai inaderanaa caaunte chanaa curiquicheeïn, ecu tihane bana necairichaa curiquicheeïna jaun. Satiïn nii inara coriqui aina caohacha nainejeeïn nita-jeeichene coina, tururichaaïn Cana Coaunerana jaun. ² Inara coriquihona neeichenete arajiïn coriqui jaohiche, leinjiïn inaraacha latei corenihacha. Nihei chaque nelaterinaaïn nii inaraacha sirii rucuhele. Nii inaraacha rucujuei rucuhele nacodohaqui, nii inara coriqui, inara cajione, inara lenone nacodohaqui, nechu inacojoeïn nelaterinaïn, cororoneeïn setuhin naajoanrichaaine jaun, chaen quirichaaïn cojoanone jaun. ³ Coriqui niha natiïnte, caohatiïn rucuhequichene niha natiïn nitajiha cureeïn.

Inae saa cana janonaane banate satiïn baaso icharaauru itajeratereeïn usi tabai que Cana Coaunera. Nii banate, nii nacododojoanei acaauruhacha rucujuei rucuhele, chabana lateeïn neeuruha cairichaineeïn nenacaaurune, acaauru coroatajaneeïn, naajoaunrenihane coaraane jaun, nii coreniha coriquihonaneeïn nenacaauru casetecareeïn Cana Coaunera. ⁴ Nitohaneeïn cairichaihuru cairichaauruha acaauru amihaneeo corete lanaalanete rautaene jataaïn Cana Coaunera. Cana Coaunerate jana, nii cairichaihuru cachaauru cairichaaeriïn neeuruha coriquihona neeïn nenacaaurune coaraje. Nihei chaen aohana jerecuruhi rai namihaneon coreniha aitucuruha cachaaurune. Cana Coaunerate laen aitocuruha cairichaihurune aonaje.

⁵ Satonoote raotojoeïn caa chauratane que ichaohiche, itolere inaraacha latei que nerujueleteeïn, nete inae nii coreniha inara que, nii core coaratiha cureeïn Cana Coaunera inae cuutihane bana. ⁶ Joaereeïn lera colane cairichai cha coitucuruhi cachaauru sohin jaohin naajoaiche, inara rijijieeïn neeurinaauruhane jaan que airijiïn. Nii corenihate inara casetecaain, jataaïn inoaelu netojoeïn inara cairichareeïn Cana Coaunera.

Cana Coaunera bajajeeïn raotojoeïn cohacuruhine Cana Coaunera coitucuurera

⁷ Nitohaneeïn cuu tihane bana nii core coaraterichaaïn Cana Coaunerane jaun coa nererojoecaache. Nii inara cairichaaurera aina abaantaain, turuha Cana Coaunerane reeintiaain cohacuche. Charijijieeïn teeinti, nocoanajaauruhane, temule jaauruhane, omarohin nihane cohajeure, inacaain, tainacaa que turuhane taihuruhane coina. ⁸ Nii rijijieeïn turuha Cana Coaunerane reeintiaain cohacuche. Jiaonriha Cana Coaunera ere tonorana jianiquichene. Atiïn cohacuche, inae carajarinaaïn turuha caa cana rai chauratane que Cana Curuaanaa Jesocurisitone. Nii coreniha atiïn inara suujua lararajiaaïn, Cana Coaunera ere tonoraain sacuuche. ⁹ Canejeraauru jiaonriha ita que inara suujua rohecaain ita que nejerateeïn neeichene. Nitohaneeïn neeichenete inara casetecaeratereeïn nii rucueraaunu que nena, nii turuha uhenenu Cana Coaunera.

¹⁰ Chatohaneeïn necairichaaichene niha natiïn, charijieeïn teeinti aichejetecurelu *profetacuru*, nii rijijieeïn neeuche. Inoaelu aitiïn acaauru letohaa Cana Coaunerana jaan que, cachaauru rai ereerejeeïn beebejeeure, jataaïn necairichaaauruhane niha natiïn. Nii necairichanaa abaantaain, nihei Cana Coaunera ere beebejeeuruhane jianelanaala, nii aihuruhalune rijijieeïn nihacachenete caohachae. ¹¹ Acaaurute jataaïn caohatiïn neurelu Cana Coaunera aina. Coaraauna chuhinti, nii inara netonai coitucuhichene tochaneeïn jetao, tabai inaderanaa que situhin nihalu Joobe ne. Nii baiha caohacha icharichaaïn rai Cana Coaunerane esenetaana jaunte, nitohaneeïn jeelai amuritoheriïn coroatajaniha Cana Coaunerana jaun, enacoauneeïn calaojoiïn, cacunuquiïn, baca siriiïn, caohatiïn raoti ichaonaa que ichaohin nelu Joobe. Aiha Joobene rijijieeïn necairichanaa abaantaain, inara coroatajanerihani Cana Coaunerane coitucuhin esenetaain neeuche.

¹² Caohachaaain aonacuchena inara rai aite. Baasoneein ichaonaa corihaaichena jaunte joaenreein, “Cana Coaunerate coaraje. Acate esinae aitocooaunne coitucue,” naain esinae rijitiin nohaneiche. Coa niritiin nohanihache inara casetecaa Cana Coaunerane coataa. “Icharichaaunni,” naain chaelai que ereeichene ichacuche. Jana, “Coatiha icharihaaunni,” naaichene coa ichacache. Jiaonrihachu chaen, “Cana Coaunerate coaraje,” naain nohanenaa coaauquichene, nabana inara casetecaa Cana Coaunerane coataa.

¹³ Chatohaneein necairichajeein niha chuneine, Cana Coaunera bajaaine. Jana chunei inae raotojoein nihane, rachoojoein Cana Coaunera coroejeein nenatemiin.

¹⁴ Chatohaneein cunaitiha chuneine, Cana Coaunera coitucuurera ichauhenaauru cotihacuchete, erene que rujuaain rai Cana Coaunera bajaauruhinete, nii cunaitenaa rautaaaine Cana Coaunera. ¹⁵ Esinae rauhijiriin, nii cunaitenaa rautarichaaain Cana Coaunerane esenetaain bajaauruha nete, nerautareein nii cunaitenaa. Aihute, chaen chatohaneein osa que nesaruhin nihane niha natiin, atiin que suujua acatena nainemiin Cana Coaunera. ¹⁶ Nitohanihane jaun, chatohaneein baaso ichaain osa que nesaruhin neeichene suujue lanaala ita rai been, ita rai Cana Coaunera bajaauche jiniiquiin. Nii banate, chatohaneein baaso ichaain osa que nesaruhin naajoaain neeichene niha natiin, atiin inara que suujua acatena nainereein Cana Coaunera. Caohachaaain nere tonoraera caohachanejein cache bajaa nete tonorae Cana Coaunera.

¹⁷ Coaraauna chuhinti Cana Coaunera ere bera inoasesi Irihasi. Cana rijijieein cache neein niha natiin jetaote, uheniha elone coina Cana Coaunera bajaane jana, nichata jaanaca cataaun tiaajoaain uhene elo aansijieeinijin. ¹⁸ Nii baiha coaiten Cana Coaunera bajaa Irihasine jana jetaote, elo letoae Cana Coaunera, atane setejiaane enacooauneein omarona nainiha temulene coina.

¹⁹⁻²⁰ Aonacuche, saatono neeina inara rai aitoreeunni. Chunei baaso ichaaechaejeein ichaoha Cana Coaunera baiteein inete, ohane bana cuhanete nereein necairichana jaun, cuu nitajihane coina. Nihei nitohaneein chunei casetecana jerihe Cana Coaunera niqui. Esinae Cana Coaunera esenetaera neein nena tocuhanein, nii Cana Coaunera esenetaauruhi rai ereein relaacachenete jere Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naajoaain, acaauru netonai Cana Coaunera esenetaain nere tonoraauruhane nii baaso neein neeuruhane caje roconajaain ranajaa Cana Coaunerane coina. Chaen techu tabaauru Cana Coaunera coitucuurera, inae nere baiteein baaso ichacure. Nabana caseteco coaraa nii Cana Coaunera baiterane coataa, caohachaaain aina ereein coroatajanecuchete nacoauneein Cana Coaunera ere esenetaain tonoramiin. Nitohaneein osa que nesaruha namute cachane jana, Cana Coaunera rai caohacha que namute cache suujua raujiaain nenaate, osa que namuritohane niha natiin que suujua acatereein Cana Coaunera.

Fedoroacha letoi leinjiin

Inara coaaucaun.

¹⁻² Canuna Jesocurisito letono afosoto Fedoro neeun. Inae jauriaalu caje coauneein coausihalu cana Inaca Cana Coaunerane rijijieein nii niicha ranojoinequichene, Ponto, Galasia, Capadosia, Asia, Bitinia, naaonjoainuri batane que cuhin inara atane udaa riaanein neinequichene raine caa quiricha laenaain letoaaun. Nitohanein rai cachanein naitoonjoan tonoraain neeichene coinete, jelai teein rai Suujue que inara suujue teein, Calaohi Jesocurisito coichana aina cuaain inara coulucohin inara raain nelu. Aihane jaun, jeelai amuritoheriin inara coroatajanemiin Cana Coaunera jiniiquiin raotojoein neeichene coina.

Itolere bana canaacha cohajei ichaonaa

³ Cairichaojoaain cana coaraain, cana coreniha ohane baiha caje ichanaa Jesocurisi- tone aina cuaain, nacoaaunein ena nejanoaain nena rijijieein nena jaun, cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera coroaecaachenete ne. Nii Cana Coaunera- ate itolere bana canaacha cohajei ichaonaanaja tereein cana rai. ⁴ Chaen techu aca inara que banihatein dedeeu Cana Coauneraacha rucujuei- nii ichaonaa caohacha inaraacha cohajei tereein. Nii inara rai niicha teeni nii chatohanein nitajenaa nainer- inaain. ⁵ Nitohanein esinae rauhijiriin inara ichoteraterichaain Cana Coaunerane esenetaain neeichene jaunte, niicha ichana nainei ichaain inara beraicheein, jianacoon neein nii inara ichoteraterichaaine jaan que turuhichene, inara que banihatein niicha rucujuei coitucueratiha inae ecu tihane bana inara quene coina.

⁶ Nitohanein neriquicheeine jaunte, raotojoein rachoojoein neeiche ena, itolere que coujunojoneein cairichanojoneein neeichene nihanatiin. ⁷ Charijieein teinti usihanau oro teein mocoore caje mituha baasone coina, nii rijijieeinte inara netonai coujunojoneein neriquicheein. Inae nitohanein coujunojoneein coanojoneequich- ene jana, itolere necairichanaa abaantaain, inara sarunaa jeriha moconajaerane tonoraelanaala, itolere que laraajiin neeichenete, nii jataain coreti- nitaje rai nena oro amurijiriin nelateineein neriquicheein. Nitohanein coujunojoneein neeichene abaantaain laraajiin neeichenete, coroaenojoneein neriquicheein inae turuha cana Curuaanaa Jesocurisitone bana.

⁸ Coatiha niqui charijibana Jesocurisito coaraain niheeiche inara. Nete coaraa riji- tojoein jataain belaaain corojeein rachoojoein neeiche. Chaen techu, “Naaonjoaan,” naain inara ere nejesinaacha que benaa nainiheeiche, jataain necaohachanaa nihane jaun. ⁹ Nitohanein inae ichoteratenojoneein niha inara suujuene jaunte, raotojoein rachoojoein neeiche. Nitohanein neeichene coinete Jesocurisito esenetaain neeiche.

¹⁰ Nitohanihane coinete inoaenlu caje coaunein jianacoon cana ichoteraanu que cuaain caohachaain coitucuuruhane coina que nerelaain, cairichaojoaain cana coaraain ichoteratenojoi nichaachene jaanu terichain cana rai Cana Coaunerane beebejerejetecurelu *profetacuru*. ¹¹ Nitohaneinte inae jauriaalu caje coaunein *pro- fetacuru* que coitucueratelu Jesocurisito Suujue, ateinaauruhane baiha nacoaaunein ichanaain rai caohacha icharaanu que tiha Cana Coaunerane coitucueratelu. Nii jaunte niqui: “Charijicha nii aicheein. Chatohanai banacha aicheein,” naain niqui coitucunaa jerecure, acaauru que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun. ¹² Nete acaauru rainein nenerihani nii Cana Coauneraacha beratenojoi- inara rai caohachanein neeninu coitucueratelu acaauru que Cana Coaunera. Nii jaunte nii ichoteratenojoi- neein neeichene jaan, inae inara que coitucuerateure nii Ena Nena Cana Coaunera

Ere beracuru dede caje letononeein nena Cana Coaunera Suujue aina cuaain. Niite niqui jataain caohatiin coaraain coitucunaa jerecurelu Cana Coaunera letono anjer-aauru netonai.

Esinae rauhijiriin aca jerihane rijijieein ichaonaa coinata cana cotijiaain ne Cana Coaunera.

¹³ Nitohanihane jaun jatoraaain niicha que coacuhin coujurihu inara suujua coaraain, nacoauneein turuha uha Jesocurisitone jana inara rai Cana Coauneraacha tenaa jereiicha que jaaequiin neeuche. ¹⁴ Coujuriu Cana Coaunera calaohineein nena tocohaneein naitoonjoan tonoraain neeuche. Jiaonriha jauriaalu Cana Coaunera coitucuelanaala inara suujua letono rijijieein ichaohichelune rijijieein ichaohichene.

¹⁵ Nitohaneein ichoaelanaala, Cana Coauneraacha que banijiaaaineein saantoneein ichaaoche, nii inara cotihara acaihanejei Cana Coauneraacha Saantoneein nihane jaun. ¹⁶ Nitohanihane jaunte rai Quiricha inoansi cuhane: “Acaihanejei inara Coauneraneein Saantoneein nihanune jaun, canu que banijiaaaineein saantoneein leinjiin canuhacha cachaneein ichaaoche,” nae Cana Coaunera.

¹⁷ “Cana Inaca Cana Coaunera,” naaiche Cana Coaunera quene jaun, aca chuni ichotelanaala canaacha ichai caje cana ichao coaraain rucuhaneein nihane coitucuhin esenetaain ichaohichene coarateein ichaaoche, jaiti cau chauratane que ichaonaa que neein.

¹⁸ Inara foerateracuru ichao rijijieein nii chaque nelatelanaala nitaje rai nena ichaonaa que ichaohichene janate, inara ichoteratelu Cana Coaunera. Nii jaunte inara nii nitajera nena oro, coriqui, naaonjoain que coretenohineniha nii inara ichaone raotojoein coitucuhiche. ¹⁹ Nitohaneinte caohatiin chaeloon baasoneerilanaala nena carenero narejeen sohin acaauru osa coreniha coichana terejetocuruhalu cana inoansihurune rijijieein, nii chaeloon osaojoejelanaala nena Jesocurisito sohin, coichana jataain necaohachaain nena que coretenojoineein ne nii inara ichao. ²⁰ Inae nitohaneein cana coreniha orichaaaine coinata jaiti necoanaeniha cana rai chauratanene ajiniha caje coauneein nesilu Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nii jaunte inae ecu tihane jaun jeriha Cana Coaunerane jaun, nii bana inara caohachanu que ecocohin nelu. ²¹ Jesocurisito aina cuaainte, nii oo caje ichateein rai caohacha icharaanu teraneein nena Cana Coaunera coitucuhin esenetaain neeiche. Nitohaneein inara coroatajaneraneein niha Cana Coaunerane jaunte, leinjiin acaacha cohajein que jaaequiin neeiche.

²² Inae nitohaneein Cana Coaunera beratenojoi esenetaain tonoraain neeichene jaunte, inae couluunojoineein ne inara suujue, jataain inara suujua aina cutaain jiniquiiin Jesocurisito ranojoineein nenacaauru canejeraauru aina ita belaaain neeichene coina. Nitohaneein le cacha nequichene atiin ita acatiha tacaain, inara suujua aina cutaain ita belaaain neeuche, nii baaso coacuelanaala. ²³ Enate nacoauneein nejanoaain nena rijijieein neeiche. Coatih cacha onaa inaeraneein nena jaberoco caje nii nejanoaheeiche. Cana Coaunera Ere chabana nitajena charanejein satonoelanaala nena aina cuaainte nii nacoauneein nejanoaache. ²⁴ Nitohanihane coinata: “Satiin cachate nejanoaain fojoein ichauchenaneein inae biinaanihane ohe. ²⁵ Nete laen Cana Coaunera ere nii charijibana satonoelanaala nereein,” naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nii inara rai beratenojoineein nena Erenaa esenetaaichene jaunte, inae ichoteratenojoineein neeiche.

2

¹ Inae nitohaneein ichoteratenojoineein neeichene coina, inara rai beratenojoin Erenaa esenetaaichene jaun, jauriaalu baasoneein ichaohin inara amute cacha cairichaa nohaneein, necoelajauharitiin, inara amute cacha cotaairiichene nihanatiin belaiha rijitojoein rai ereein neeichene coarateein neeichene jianein neeuche. ² Aiha ena

nejanoanaa canaanai ujuari, itaariicha que coacuhine rijijieein, Cana Coauneraacha jerei que coacuhin, aca jerihane rijijieein ichaohin, inara suujua ilaachete ichoter-atenojoineein neeiche. ³ Nitohaneeinte neriquicheein, esinae rauhijiriin caohacha teraneein niha Cana Coaunerane coitucuhin esenetaain neeichene.

Ajeri neloheriteeuruhane jaan rijicha Curisitone que cuaain acaauru relaa Fedorone.

⁴ Nii Cana Coaunera rai ajeri ichaohin nena Jesocurisito, nii chaque nelatihei rijijieein jaolecohin neeuruhalu Isaraelitaacurune jaancha que coacuhin raacha nelateein neeuche. Nitohaneein nelatihei rijijieein coaracuruhane sainejeeinte, ajeri ichaohin jataain itolere que nelatineein janijiin Cana Coauneraacha tenojoineein nena ne. ⁵ Nirijieein techu esinae rauhijiriin aca jerihane rijijieein ichaohichene- ajeri ichaohin nena caje Cana Coaunera lorerineein ichanohin Teenforo rijijieein rai saseredote esine neein Cana Coauneraacha jerei ichajeein saantoneein neriquicheein. Nete inoaenlu aichejetocuruha saseredotecurune rijijieein, carenerocuru sohin coichana teraneein nenereicheein. Inarate Jesocurisito aina cuaain Cana Coauneraacha jereineein, rai cachaauru suujuateraneein neriquicheein. ⁶ Nitohanerichaaine quete:

“Sioon neseeune, ajeri jataain

nelateinneein nena quiicha janijii teeun.

Aihana jaun esinae rauhijiriin

caohachaniha nii ajeri quiicha teeine coitucuhin esenetaain nena que

chabana jaolecorinaauni,”

naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁷ Cana, esenetaera nichaachene rai nii Cana Coauneraacha tei ajerite jataain nelateinneein ne. Nete Cana Coaunera Quiricha cuhane laen nii esenetaelanaala nenacaauru que:

“Jaolecooruha loreri icharaaurune jaan ajerite,

loreri nunuheneein temuraneein nerotoha cureein.

⁸ Acate leinjiin ajeri jaberoconeein

lacurocuruhane jaaneein nereein,”

naain laenanohi nihane rijijieeinte, inae lacurocure, nitohaneeuruhane coina inae ichanohineein neeuruhane jaun.

⁹ Nete inara le lauriineeichene, Cana Curuaanaa rai saseredoteneein niicha janijineein, Cana Coauneraacha jereineein rai cachaneein neeiche. Nitohaneeinte inara raain nelu Cana Coaunera, jataain rai caohachaneein nena niicha beratei beeiche leeochoauru raine coina. Acate nocohenaanaa nena rijijieein neeichene jana, inara cotijiaain nelu, rai caohachaneein nena Cojoanona que neeichene coina. ¹⁰ Jauriaalu niqui cairichaaajoaain inara coaraain niheilulu Cana Coaunera, rai cachaneein nenereichene jaun. Nete inae enene rai cachaneein neeichene jaun, inae cairichaaajoaain inara coarae Cana Coaunera.

Cana Coauneraacha icharatei ichajeein ichaaache

¹¹ Canejeraauru, atiin inara suujua coaraain, inae nejelau cachanequichene ichao que ichaaache, nabana nitajiha inara suujuene coataa. ¹² Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru aina neeichene nihanatiin, coujurihu Cana Coaunera coitucueraneein neeichene coarateein neeuche. Nitohaneein ichaohichenete, baaso ichara niha inara beeuruhane nihanatiin caohacha ichaquichene coaraain Cana Coaunera coroaecurureein, inae le cachaniquichene caje inaraacha ichanohi rucuhacane cojoanona que turuhane bana.

¹³ Inae Cana Coaunera cachaneein neeichene jaun, satiin inara amute cachaauru-cocainanacainein nenacaauru ere tonoraain neeuche. Chaen leeochoauru cocainanacaihuru amuritoheriin cocainanacainein nena enferadoro ere tonoraain neeuche. ¹⁴ Nii rijijieein chu nii rai letonocuru- baaso icharaauru casetecaain caohacha

ichaeraauru coroaeranein nenacaauru ere tonoraain neeuche. ¹⁵ Nitohanein neeichenete jere Cana Coaunera, nabana tonaain ereeuruha inara que caohacha ichaera cacha nocoeje chanuheriin ichaonacaauru aina cha coitucuhichuru cachaaurune coataa.

¹⁶ Inaraacha jerei ichana nainequiche niqui. Nete laen nii inaraacha ichai aina cuaain naineneeiche leeochoaauru rai baaso ichaquichene. Aihana jaun coujuriu Cana Coaunera cachanein caohacha ichaain neeuche. ¹⁷ Satiin que inara suujua acateein jiniiquiin ita belaaain- jeriha Cana Coaunerane rijijieein neein- enferadoro que inara suujua acateein neeuche.

Cana relaeranu que necairichaaain nihalu Curisitone

¹⁸ Nitohanihane jaun rai fatoroon ere tonoraain aca jerihane rijijieein neeine letononeein nena. Jiaonriha caohachaaain belaaain aca jerihane rijijieein siriha fatoroone jauhancha nere tonoraain nihane. Nechu aansainein cotaitiin niha fatoroone nihanatiin nere tonoraain neeine. ¹⁹ Jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohacachene coreniha, lera colane rai cacha nihacachene corenihacha cana casetecaain cana cairichaane nihanatiin, jianelanaala abaantaacachenete jataain caohate. ²⁰ Jana esinae rauhijiriin baaso ichaquichene coreniha inara casetecaain neeuruhane abaantaain neeichene, coatiha caohacha ichaa airiheicheein. Nete laen caohacha ichaquichene coreniha, inara casetecaain inara cairichaeranihane, soroelanaala abaantaichene Cana Coaunera notaracae caohacha ichaa airiquicheein. ²¹ Nitohanein neeichene coinete, inara cotijiaain nelu Cana Coaunera. Inara coreniha necairichanaa abaantaain nihalu Curisito inara que coarateeine rijijieein, inara netonai necairichanaa abaantaain neeuche. ²² Coatiha niqui aansijieeiniji osa que nesaruhin nihei chuni coritaain niheilulu Curisito. ²³ Niheichu nocoejechanuuruhane nihanatiin coatiha acaauru nocoejechanuhin nerejetohilu. Niheichu cairichaauruhane nihanatiin tonaain ereein nerejetohilu. Cana Coaunera esinae rauhijiriin baaso icharaauru coitucuhin nii rucuecane coinaachate aitoraaetelu. ²⁴ Nii Curisitote jaberoco aina cuaain cana osa amaain coroso que ohin aina jiniiquiin cana osa atinaelu, aina cuaain ichaonaa esine que ichaohin osa colane nena coina. Nitohaneinte cana osaacha que nesarujueein nihacachene caje cana mitaeranu que coroso que ohelu Curisito. ²⁵ Jaurihaalute niqui aiha beraicha colane nena carenerone rijijieein nitajenaa neein nerejetocoaachelu. Nete laen inae ena carenerocuru beraiha beraichane, nitajenaa nainecurenihane rijijieein inara beraain niha Curisitone jaun, nitajenaa naineneeichene jaan ichaonaa que ichaohiche.

3

Naaonjoaai ichaauruhine sinijeraaonacaauru.

¹ Aihana jaun inara lanaauru ere tonoraain neeuche enecuru. Aihute inara ichao cajecha coaraain, acaauru rai erena latelanaala, nii Cana Coaunera beratenojoin erena coitucuhin esenetaain neeuruhine esenetana jerelanaala nenacaauru inara lanaauru, ² esinae rauhijiriin caohachaaain neein, nii baaso ichaelanaala inara suujua acatein ichaohichene coaracuruhane. ³ Esinae rauhijiriin caohachaaain nena jeriquichene, nii nitajenaa inaurera rucuhele oro caje ichanohichuru, cajione caohachaaauru, naaonjoainuri que coacuelanaala, ⁴ inara suujua aina cutaain esinae rauhijiriin Jesocurisito suujue que coacuhin neeuchete raotojoein neeiche. Caohachaaain Cana Coaunera notaracae nihacanete jataain nelate. ⁵ Nii rijijieein techu nerejetocure cana inoaensihuru benecuru- jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaonacaauru. Nitohanein jeriha Cana Coaunerane esenetaauruhane jaunte, jeriha acaauru lanaaurune rijijieein acaauru ere tonoraain neeurelu nii acaauru benecuru. ⁶ Nitohanihane jaun techu: “Canu curuaanaa,” narejete lana Abaraan rai Sara, nere tonoraain aca jerihane

rijijieein nihane jaun. Nii aihalu Sarane rijijieein casilanaala coejelanaala neeichenete, rauhijiriin coujuriu nii Abaraaun aina Sara nefoerateneein nena rijijieein neriquicheein.

⁷ Jana inara acaauru lananequichene, jeriha inara sinijeraaurune rijijieein jiniiquiin ita suujua rijijieein neeuche. Coa ene neeuruhane amihaneeon amurijiriin, inara sinijeraauruhacha ichanenu teein nihache. Inara rijijieein acaauru caohachane quete, nitohaneein acaauru rai ichaonaa teein nelu Cana Coaunera. Aineeichenete Cana Coaunera bajaain neeichene, inara ere tonoraenereein Cana Coaunera.

Satiin Cana Coaunera ranojoineein nenacaauruhacha ichanenu

⁸ Aihana jaun ita suujua rijijieein neein ita janojera rijijieein ita belaaain, leeochoauru coroatajaneein, nii leeochoauru amurijiriin nena coacuelanaala neeuche. ⁹ Jiaonriha tonaain baasoneein inara que ereein neinihane, nii tonaain que baasoneein ereeichene. Niheichu inara nocoeje chanuheranihane, coa inara netonai nocoeje chanuhache. Nitohanenaa coacuelanaala acaauru rai caohacha ichacuche. Nitohaneein inara rai caohacha ichaane coina inara raain nihalu Cana Coaunerane rijijieein. ¹⁰ Nii coinete:

“Chunocoha nichao colalajiin

raoti ichaonaa que ichaonaa jerihane,

namute cacha que baasoneein erelanaala,

nii casajenelanaala,

¹¹ baasoneein ichaonacaauru aina nelanaala,

caohachaacha ichaain

raotojoein ichaohane jaanuhacha ariin

acaacha sacuhine.

¹² Cana Coaunerate

caohachaain suujua coaraain ichaonacaauru beraichaneein nihane jaun,

bajaauruhane aonaain ne.

Nete laen baaso ichajeein ichaonacaauru que

jaoleconaa rijijieein ne,”

naa Cana Coaunera Quiricha inoensi cuhane.

¹³ Nitohaneein itolere bana caohacha nejesinaacha que coacuhin neeichene, nerihei inara rai baaso ichara. ¹⁴ Nete laen caohacha ichaquichene coreniha necairichanaa coaraquichene nihanatiin rachoojoein nerausiajeein neriquicheein. Jiaonriha nii chuni que casiin nesoneein neeichene. ¹⁵ Nesoonenaa coacuelanaala raujiaaincha inara suujua cuhane Cana Curuaanaa Jesocurisito coacuhin bajaebajaecuche. Chaen letona jatoroain neeuche chunocoha inara caje, “Chatohanihana nii jaeicoichene jaan,” naain bajaa inara cajene, raotojoein belaaain beeuchete coitucuhin neeine.

¹⁶ Nete acaauru amurijiriin nena coacuelanaala, acaauru que inara suujua acateein acaauru rai beeichene caohachae. Nitohaneein coujuriu Jesocurisito esenetaeraneein caohacha nejesina ichaain neeuchete nocoejecurumiin inara que baasoneein erenacaauru.

¹⁷ Baaso ichacaachene coreniha necairichanaa coaracaachene amuritoeriinteja nenaacaneein caohachae caohacha ichacaachene coreniha necairichanaa coaracaachene, nitohaneei jeriha Cana Coaunerane jaun. ¹⁸ Nii rijieein techu Jesocurisito netonai lesajeeincha cana osa coreniha cairichanojoneein ohin nelu. Coatihaniqui nii chatohanai baaso ichaain osa que nesaruhin niheilui aca, nete erenaa tonoraelanaala baasoneein ichaonacaauru coreniha necairichain nelu, rai Inaca Cana Coaunera rene cana amaane coina. Joaenreein cacha rijijieeinte niqui ohin nelu rai jaberoco. Nete aca Cana Coaunera suujuenihane jaun oo caje ichanaain enanetojoein ichaohin ne.

¹⁹⁻²⁰ Nitohaneein suujue nejesinaneein cuhin, acau tabai itajenojoneein moconajaera casetecanohineein nitajenacaauru suujue relaelu. Acaaurute bote nainaa Nohene reentiaain esenetaauruhane cohaca Cana Coaunerane sainejeein, esenetaaurenihane

jaun nitajeeurelu. Acaauru tabaauru esenetaeraauruhachate, itolereneein fosanejeein acau tabai caje nichoteeurelu. ²¹⁻²² Nii acaute cana osa jianein ichaohacachene coina baotisanoinichaane jaa cojunacanein nenaanelu. Nii aina cuaainte, inae ichoteratenoininein nihacache cana netonai. Coatiha raujiaain culuonoiniha cana jaberocone coina baotisanoini nihaacache. Acate raujiaain cana jaberoco coulocohin, oo caje ichanaai dedeeu cuhin Cana Coaunera raotono nichajai que neein, itolere anjeraauru amurijiriin, cocoinanacaihuru amurijiriin nihane coina nena Jesocurisito aina cuaain, aina nena coina cana suujue coulooca Cana Coaunera jaan neein ne.

4

Cana Coaunera tenojoi inaraacha ichana nainei que leeochoaauru coroatajanecuche.

¹ Aihane jaun cana coreniha jaberoco cairichaaain nihalu Curisitone rijijieein, inara netonai necairichanaa coaraquichene coina jatoraaain neeuche. ² Suujua letono rijijieein ichaohane jianein Cana Coaunera jerenohicha ichaane coreniha necairichanaa coaraain neite osa caje nichotereein. ³ Jauriaalute inara netonai aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein nerejetocoichelu. Nitohaneichene jaunte, jataain baasoneein ichaohin, inara suujua coaraelanaala necha ansainein nerejetocoichelu, jianelanaala cocohin, tonijiaain ichaain ajenacaauru aina niha natiin neein, nii ichanohichuru ecaantooruniha natiin corojeein, naaonjoaain nerejetocoichelu. ⁴ Nete laen inae enene, chabana jianelanaala baaso ichaain nenacaauru aina ichaorejetocoichene jianequichene jaun, inae inara coaracureniha acaauru aina nejaun inara cojoelatiin inae baasoneein inara que ereeure. ⁵ Nete inae ecu tihane bana onacaauru, ichaohin nenacaauru, naaonjoainuriicha ichai coitucuhin nii rucuheraanu que nena cojoanona que tihane bana, raajenihane niicha ichai biha cuurureein. ⁶ Nii onacaauru raite Cana Coaunera ere berejetecurelu, ohin neeuruhane nihanatiin aitoha Cana Coaunera rijijieein suujue nejesinanein ichaohin neeuruhane coina. Jerichanejeein techu niqui, aitocuruha cachaaurune rijijieein caohacharelu jaiti jaberoconeein neeuruhane bana rucuheninihalu niine.

⁷ Inae satonoha itolere que tururichaje. Aihane jaun inara que Cana Coaunera icharatenohin ichajeein Cana Coaunera bajaee bajajeein ichaaoche. ⁸ Itolerenein inara suujua aina cutaain jiniiquiin ita belaaain ichaaoche. Jataain ita belaaain ichaoha cachanete arajii rai nosa que suujua acatereein Cana Coaunera. ⁹ Inara rene turuhin niha chunine tonaain leeochoaauru que erena coacuelanaala inara loreri asaae raauche. ¹⁰ Coujuriu lauri lauri inara que Cana Coauneraacha icharatenohi icharanein nena tocuhanein, ichana nainequichene rijijieein inara rai Cana Coauneraacha tenojoi aina cuaain leeochoaauru coroatajanecuche. ¹¹ Chunocoha tonaain erena jerihane jaa que irihane, jeriha Cana Coaunera rijijieein ereein neeine. Chunocoha coroatajanera latihane, ii rai Cana Coauneraacha tei que laraajiin coroatajaneu. Itolere iicha ichai ichaaine, itolere bana caohachaaain ichaute ii coroatajaniha Cana Coaunera aina Jesocurisitone coaraain coroaecuruhine cachaauru. Acate rai necaohacha que necaohachaaain itolere ichana naineranein ne-chariji bana satonoelanaala. Nitohanemiin.

Coujuriu Jesocurisito ranojinein nena tocuhanein necairichanaa abaantauche.

¹² Canejeraauru, jiaonriha mainajeein coujunojinein neriquicheeine que jatoroaelanaala neeichene. ¹³ Raujiaaincha aihalu Curisitone rijijieein necairichanaa coaraain neeichene nihanatiin rachoojoein neeuche- inae turuha necaohachane bana rachoojoein neriquicheeine jaun. ¹⁴ Curisito cachanein neeichene coreniha inara batohin nei nihanete, nerausiaaequiche jataain caohachaaain nena Cana Coaunera Suujue

inara aina nihane jaun. ¹⁵ Nitohanihane jaun necoejemiin, sonajaain jaohin, asijiao-
toneein, leeochoaauru rai cotainacai ichaain, naaonjoain ichaane coreniha cairichano-
joineein nena. ¹⁶ Jana Jesocurisito cachaneein neeichene coreniha inara casetecaain
neinihane, jiaonriha nocoejequichene. Raujiaaincha coreniha Cana Coaunera bajaain
coroajeein neeuche.

¹⁷ Inae cana rai cachanichaachene ichanohi rucuheca Cana Coaunerane cojoanonaa
que turuha. Nitohaneein rai cachanichaachene que nunuhetein, nitohaneein
icharichaainne jaun, chatohaneeururichaain Cana Coaunera ere tonoraelanaala ne-
nacaauru. ¹⁸ Coaracuche nachuhinti rai cacha nichaachene saijieein, necairichanaa
coaraain nichoterichaacheeine. Nii jaun chatohaneeururichaain chaainti, nechu aan-
saineein osaaonacaauru. ¹⁹ Nitohanihane jaun, Cana Coauneraacha jerei ichaquichene
coreniha necairichanaa coaraain neeichene nihanatiin, itolere bana caohacha icha-
jeein ichaohin, naitoonjoa rijijieein cha ichaeranein nena Cana Coaunera bijiu inara
suujue teeuche.

5

Jesocurisito ranojoineein nenacaauru suujuatera

¹ Enane laen nii inara aina ita taojieraauru bichauhenaauru suujuatena jereun.
Canuhetonaine acaauru rijijieein ichauchenanein cana coreniha necairichaalu Je-
socurisitone beraneein neun. Nii rijijieeinechu canuhetonai acaauru aina jiniiquiin
Cana Coaunera Cojoanonaa que nereeunni, inae ecu tihane bana. ² Nii inara que
Cana Coauneraacha beraichatenojoi, rai cachaneein nenacaauru beraihuhe. Nii
coinate inara que beraichatenajae Cana Coaunera. Caohachaaain inara suujua coaraain
jeriha Cana Coaunerane rijijieein acaauru beraihuhe. Jiaonriha inara letoaera lateein
core coinaacha ichaquichene. Raujiaain jeriha Cana Coaunerane rijijieein corajeein
ichacuche. ³ Acaauru curuaanaaneein nena coacuelanaala, raujiaain caohacha ne-
jesina ichaain neeichene coarateeuche acaauru quete, acaauru netonai inara caje
nerelaaurumii. ⁴ Nitohaneein neeichenete, inae turuha cana beraicha esinenei ne-
naane bana, inara que rai necaohacha que necaohachaaain nena- comai lauriareein
inara couturi que. Nii comai chariji bana setuhin naasaerinaain.

⁵ Jana inara enamanaacuru, jerecuruha inara bichauhenaaurune rijijieein neeuche.
Satiin ita suujua rijitoojoein ita amurijiriin nena coacuelanaala nii:

“Cana Coaunerate,
itolere amurijiriin nena jereraauru
lacuroaeranein,
cairichanojoineein nenacaauru cairichaojoaain coaraain
coroatajaneranein ne,”

naain niha erenaane que ninae. ⁶ Aihane jaun Cana Coaunera bijihu neein, nii chaque
nelatihei rijijieein neeuche. Acate inae ecu tihane bana jataain nelateineein neeichene
coina ichareein. ⁷ Coa itolereecha que coacuhin nererojoecaeriin nihache, itolereecha
que inara berairichaaain Cana Coaunerane jaun.

⁸ Aihana jaun caohachaaain jataain itolere que ninaain neeuche. Charijieein teinti
jatoraain quihane rai netiin nesari ariirijie janolari, nii rijijieeinte jatoraain inara ariir-
ijie moconajaera inara itajihane coina. ⁹ Charijieeinijin chatohanai que inara sarunaa
jereranihane, jiaonriha rijitoojoeichene. Raujiaaincha nii inaraacha esenetai aina
cuaain laraajiin, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cana nejeraauru netonai,
nii jelai necairichanaa abaantaain neeuruhane coitucuhin abaantaain neeuche. ¹⁰ Nete
inae carajaojoaain necairichanaa abaantaain neeichene baiha, inara coroatajaniha
Cana Coaunerane aina rauhijiriin baaso ichana coacuelanaala laraajiin acaacha es-
enetaain neriquicheein. Nii jelai Cana Coaunerate, jataain cana belaitohane jaun,

rai calaohi Jesocurisito aina cuaain cana cotijiaain cana raain nelu, rai Cojoanonaa que aina nenea coina. ¹¹ Nitohaneein itolere ichana naineraneein neeine chaabana satonoelanaala. Nitohanemiin.

Satono tihane rai nocoiha Fedorone.

¹² Casuujua rijjijeein nenea cana nejera Siribano quene caa quiricha laenaerateeun inara rai-chaque tonaelanaala inara suujuatiha. Chaen jataain esinae rauhijiriin inara belaiha Cana Coaunerane jaun, coujunacaniha rausiaenojoneein neeichene jaanu tihane coitucuhichene coina. Aihane jaun jataain inara belaiha Cana Coaunerane jaun, aca jerihane rijjijeein ichaaoche itolere bana.

¹³ Janijiin inara raain nihalune rijjijeein, Babiloniau janijiin Cana Coaunera ranojoneein nenacaurute inara coacue. Cacalabi rijjijeein nenea- Maroco netonaite inara coacuhe. ¹⁴ Ita rene turuhin neeichene, raotojoein jiniiquiin ita belaiin ita raain neeuche. Satiin Jesocurisito cachaneein neiniquichene raotojoein neeuche.

Fedoroacha Ietoai coroataja

Acaauru coaucane biha Fedoro

¹ Canuna Jesocurisito letononeein- rai afosotolo Simoon Fedoroneeun. Cana Coaunera, chaen nii cana ichoteraneein nenea Jesocurisito, naaonjoainuri chabana nohanelanaala cana rai caohacha jataain nelatei teraneein neeuruhane esenetaeranequiche canacaanu rijijieeine raine caa quiricha laenaun. ² Nii Cana Coaunera aina Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhichene jaan aina cuaain, itolere inaraacha latei que inara rausiaemiin Cana Coaunera, jeelai amuritoheriin raotojoein neeichene coina.

Jesocurisito ranojoi ichao

³ Cana Coaunerate itolere niicha ichana nainei ichaain, cana ichao rai canaacha latei teein, leinjiin cana suujua coaraain nihacachene jaanu teein ne. Nitohaneeinte nii niicha ichana nainei ichaain, cana cotiharaneein nenea coitucuerate cana que Cana Coaunera. ⁴ Satiin nii cana rai niicha tei aina cuaainte, cana rai tihane coina naitoonjoa jataain itolere amurijiriin itolere que nelateein nenea te Cana Coaunera. Nii aina cuaain niicha tei ichaonaa que ichaohin, nii itolere bana baaso coacuhin nitajerai niha cachane jaan jianein ichaohichene coina. ⁵ Aihana jaun, jereniha inara suujuane nihanatiin, atiin jeelai amuritoheriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein esenetaain cha coitucuhereaneein neeichene coarateein, ⁶ inaraacha coitucui aina cuaain caohatiin coacuhin, baasoneein coaauquiche inara suujua cuhanene tonoraelanaala, nererojoecaelanaala neein, ⁷ inara belaiha Cana Coaunerane rijijieein jiniiquiin ita belain ichaaoche.

⁸ Nitohanai ichaain ichaohichene, coatiha inacojoein nelatelanaala nerinaain inara ichao. Niheichu inacojoein Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuriheeicheein. ⁹ Nete laen, nitohanai ichaelanaala nenea, leinjiin maosa rijijieein cha coaraelanaala nihane jaun, jauriaalu rai nosa caje couluonohinihane baiteein nihane jaun aicheein. ¹⁰ Canejeraauru, nitohanihane jaun, inae inara janijiin inara raain nihalu Cana Coaunerane jaun, esenetaaichene ilaauche inara suujua cuhane. Nitohaneein neeichene coatiha chabana esenetaaichene jianeriheeicheein. ¹¹ Chaen techu nitohaneein neeichene, cana Curuaanaa Jesocurisito Cojoanona chabana satonoelanaala nenea bacuuju neyoracaane jana ranojoeinein neriquicheein.

¹² Nii jaunne, inae caohachaain inara relaauruhane jaan coitucuhin jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohichene nihanatiin, itolere bana inara rai coaareeunni nabana baitequichene coataa. ¹³ Jaiti ichaaojihanune jaunte ne carai rauhi inara suujuateein nihanune coina. ¹⁴ Cana Curuaanaa Jesocurisitote, inae enanocoojoa orichaaunine coitucuerate canu que. ¹⁵ Nena atiin nainichaaunne jaaun tiaajeein inara coroatajanereunni, inae ohanune baiha satiin canuhacha ichai coacuhin neeichene coina.

Itolere amurijiriin niicha ichana nainei ichaa Jesocurisitone

¹⁶ Nii niicha ichana nainei ichaain, turuhalu Cana Curuaanaa Jesocurisitone que inara relaacaanune jaan, coatiha raujiaain nereretanaa neein nenea nihei. Niheichu coatiha canacaanu suujua caje rocohin cojoeluinaain nohaniha aitohacaanu. Canacaanu nota que itolere ichaa Cana Curuaanaa Jesocurisitone jana coaracaanune jaan quena aitocaaunu. ¹⁷ Coarajihacaanune jana techu, rai necaohacha teein jataain erenaa raotono que ereein rai Calaohi nihane cocoinaa: “Caate jataain canuhacha belainein, janijiin canuhacha tei cacalabine,” naain rai nii Calaohi cocoinaelu Cana

Coaunera. ¹⁸ Nitohaneeine que banijiaain nenea ichatane ucuunno neein, Cana Curuaanaa aina jiniiquiin neein, dedeeu neein rai iriha Cana Coaunerane jana aonacaaunlu.

¹⁹ Niite, esinae rauhijiriin berejetocuruha *profetacurune* coitucuhin esenetaain neeichene jaanu neein nenea ne. Aihana jaun, caa canacaanuhacha beebejeite, leinjiin nocohenaanau jeraaen conohajeein conoha conone rijijieein inara conoera neein, janonaa rai mituhin conoha soaaene rijijieein, inara suujua cuhane conaeraneein nereein, turuha rai cojoanonaane que tiaain. ²⁰ Aihana jaun, esinae rauhijiriin berejetocuruha *profetacurune* esenetaaichenete ne. Nii jaun, satiin Cana Coaunera Quiricha cuhane laenanohineein nenea, coatiha suujua caje rocohin aitocuruha *profetacurune* jaan nihei. ²¹ Aihana jaun, satiin *profetacuru* coatiha rai suujua caje rocohin aitoroae-tocuruhi, Cana Coaunera Suujue acaauru que coitucueratihane jaunte, acaauru que coitucueratihane rijijieein berejetocurelu.

2

Nechu joaenreen nohaneein cacha relaauruhane.

¹ Isaraelitaauru jana nihalu nohaneein cacha relaaurera *profetacurune* rijijieeinte, inara jana netonai neeurureein cacha coritaain cacha relaaureraauru. Acaaurute jerichanejeein inara relaa nocoetiin, inara que asinojoneein nechu nohaneein inara relaaurureein suujua baaso caje rocohin. Nitohaneeinte inara ichoteraneein niha Jesocurisitone saiijieein, acaacha esenetaaichene caohateraneein neeurureein. Nitohaneeuruhane jaunte itajenojohi necurureein. ² Arajiichurute nechu nichao aasaaeraanu que acaauru ichao baaso rijijieein ichaaorureein. Nii coaraainte chabana satonohelanaala nenea ichaonaanaja coero cuhane cana amaeraneein niha Jesocurisitone saiijieein que baasoneein ereeurureein cachaauru. ³ Nitohaneeuruhane jaunte, coriquicha que coaacuruhane jaun inara cairichaurureein, inara coritaain inara relaauruhane coreniha. Nete inae inoanlu caje coauneein casetecanohineein neeuruhane coina, inae ichanohineein nihane jaun caseteco coaracuruhane rai neure. Nerihaain nii caje acaauru ichotera.

⁴ Cana Coaunerate, osa que nesaruhin neeuruha rai letonocuru aanjeraaurune jana, acaauru que suujua acatelanaala, usi tabai aina nocohena tabai jana *cadena* que ichohanohineein jaonajaelu, satiin coulurujuenojoi niha cachaaurune cojoanonaa que turuhane reentiaain cuu neeuruhane coina. ⁵ Nii rijijieein techu satiin coitucuelanaala nenacaauru cachaauru que suujua acatenelu Cana Coaunera, inoanlu acau tabai que chauratane jooratihane bana. Acaihaniji Nohechate esinae rauhijiriin aca jerihane rijijieein ichaohin nihane coaratihane jaun ichoterateein, chaen aina caainsineein nenacaauru cachaauru ichoteratelu. ⁶ Jerichanejeein techu, Sodoma, Gomora, naajoaihunri neseuru cocoaichacuru mocoeratelu ajaneneein nitajeeuruhane que tiaaajoaain Cana Coaunera. Nitohaneeinte ichaelu Cana Coaunera, nii baiha neenihuru baaso ichajeein ichaonacaauru cachaauru notaaca niqui, nii caje nainaain baaso ichaelanaala ichaaoruhane coina. ⁷ Nete laen Loto ichoteratelu, aca caohachaain ichaohin, nii baaso ichacuruha necha aansainein ichaonacaauru cachaaurune rautaaain coaraenihane jaun. ⁸ Nitohaneein jetaote, cojoanoonetojoein baaso ichaain neeuruhane coaraain, baasoneinchuru ita rai ereeuruhane aonaane jaun, que suujua rerohecaeriin niha Lotone jana ichoteratelu Cana Coaunera.

⁹ Nitohaneeinte esenetaain rai cachanein nenacaauru ichoterate cairichanojoneein neeuruhane caje Cana Coaunera. Nii rijijieein techu, caseteconein neenihuru casetecae, rai cojoanonaa que turuhanereein tiaain caseteco neeuruhane coina. ¹⁰ Nitohaneeinte letoaa suujuane rijijieein baasohacha ichajeein, Cana Curuaanaa Jesocurisito batojoeriin nenacaauru casetecareein Cana Coaunera. Chaen techu enaana tonoraelanaala enaacha joaenreein cha chaain, chaque casilanaala acaauru

amurijiriin nenacaauru necoeje chanuhin naajoaauru. ¹¹ Nete laen anjeraauru acaauru amuritoheriin cocoainanohineein neeuruha natiin, acaauru amurijiriin Cana Coauneraacha cocoainanohineein nenacaauru nocoeje chanunaa nainecurene.

¹² Nii suujua letono rijijieein baaso ichajeein ichaonacaauru cachaaaurute, nechu aiha leinjiin ataebinaene rijijieein cha coitucuelanaala ichaaoruhane jaun, cha coacuelanaala joaereein niicha ichai ichacure. Chaen techu sohin jaonojoneein itajenojoneein neeuruhane coina inae ichanohineein neeure. Chaen techu niicha coitucuhi que nihanatiin enaacha baasoneein ereeure. Nete ooruha ataebinaecurune rijijieein ohin, ¹³ acaauru netonai leeochoauru cairichaain neeuruhane coreniha cairichei coaracurureein. Raotojoein niha nocoetiin niqui rachoojoenaa nitaje rai nena que rachoojoeure. Chaen techu jataain coejenacai aina osa que inara saruha inara aina rachoojoeure nechu inara coritaa beseta ichaain neeichene.

¹⁴ Chaen techu ene coaracuruhane itolere bana jereein coaracure. Nii jaunte chabana osa que nesarucuruhane coejeein jianena nainecurene. Chaen techu enaacha osa que leeochoauru saruhin, itolere niicha latei jereein, queecha coacuhin nechu aansaineein ichaaore. ¹⁵ Nitohaneein neeuruhane jaunte, inae nitajenaaneein neeure; Cana Coaunera bero rijijieein rene cana turuaeraneein niha Jesocurisitone saijieein, sacuelanaala jianein neeuruhane jaun. Nii jaunte aihalu Beor calaohi *profeta* Balaamne rijijieein neeure. Aca jetaote coriqui jeriha baaso ichana jerihane jana jetao, ¹⁶ rai suujua coarihei amunein baaso ichaa cuhane coataa jetao, cache rijitiin rai ereein, baaso ichaane caohate nii amaera cabario rijijieein nena asno.

¹⁷ Nitohaneei cache relaeraneein nenacaaurute, caohacha que cache relaelanaala, nechu cache ichao asaaeraneein nena que cache relaaure. Nii jaunte chabana satonoelanaala nena nocohenaanau caseteconein neeurureein. ¹⁸ Itolere quete niqui ereeure. Nete jataain joenreein aitocure. Nitohaneinte, acaauru ichao rijijieein ichaaoruhane jianein, ena Cana Coaunera coitucunaa nunuhetejeeperaauru-cachaaauru saruure osa que. ¹⁹ Itolereneein niicha ichana jerei ichaa cachane jereinte niqui ereeure. Nete acaauru itajeranu letononeein netiin aitocure, satiin cache, rai suujua saruhera tonoraain nena rai letononeein nihane jaun. ²⁰ Nitohanihane jaunte inae Cana Coaunera coitucuhin, cana ichoteraneein nena Jesocurisitone maajein coitucuhin nihane jaun, inae Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru ichao rijijieein ichaohane caje nichoteein nihane saijieein, nacoaunein nii jauriaalu aihalune rijijieein ichaohin niha cachane, jauriaa aihalune amuritoheriin baasoneein ichoae. ²¹ Nitohanihane coataate niqui nirijieein, cana ichoteraneein niha Jesocurisitone coitucuelanaala neeuruhane caohachae. Nabana acaauru rai tenojoonein niha nii cana rai beratenojoi Cana Coaunera caje nenaane saijieein que jaolecooruhane coataa. ²² Nete inae nitohaneeururichaaaine que: “Narohane baihate jeelai naro qui remaae. Caohatiin culeenjoinihane saijieeinte inae nacoaunein naticho cuhane cue coosi,” naa acaauru que erenaane rijijieein neeure.

3

Nacoauneei tururichaaain Jesocurisitone

¹ Caa quete, inae coroata sae quiricha laenaain letoaanu jataain canuhacha be-laainein neiniquichene rainera canejeraauru. Nii coroatajai canuhacha laenai quiricha cuhana inara suujuateun, caohachaaain inara suujua coaraain, baaso coacuelanaala rauhijiriin coacuhin neeichene jerichaaunne jaun. ² Inoaenlu inara rai berejetocuruha Cana Coaunera tenojoonein nenacaauru *profetacurune* coacuhin, inara relaerateein nihalu rai afosotooro que cana ichoteraneein nena Jesocurisitone coacuhin neeuche.

³⁻⁴ Inae caa baihate nechu inara necoeje chanuha: “Aanca Jesocurisito. Nacoauneein turuhane cointate niqui aitelu. Inae ohacoaauruha cana foerateracuru niqui, nete jerichanejeein sacue necoaanaa cana rai chauratanene caje coauneein nihane rijijieein,” naain ereeururichain nechu jeriha acaauru suujuane rijijieein baaso ichajeein ichaonacaauru cachaaaurune que nainain ichaaoche. ⁵ Nitohaniha acaauru ichaone jaunte, jaiti necoaunaeniha satiin itolerene ajiniha, inae nesiha dedene jana, acau nejesinaneein niha caa chauratanene jana, nitohaneein jeriha Cana Coaunerana jaun, acau caje coananohineein nihalu caa cana rai chauratanene coitucuhin esenetana jerecurene. ⁶ Nii rijijieein techu, elo tabai aina cuaain itajenojoinnein nelu caa cana rai chauratane. ⁷ Nete laen, caa ena nena dede, chauratane, naaonjoainuri, inae nitohaneein jeriha Cana Coaunerana jaun, usi tabai que nitajeeuruhane coina rucuhenehineein neure. Nii usi tabai, baaso icharaauru itajeranuneein nenaate, acaauru mocoreein cana janonaa satono bana.

⁸ Canejeraauru, jiaonriha Cana Coaunera rai le jiichoo, le oaraanca jaanacanei carajanihane jana, le oaraanca jaanacanei le jiichoonejihane baitichache. ⁹ Coatiha niqui aitocuruha esenetaaichuru tabaaaurune rijijieein, cana rai naitoonjoan tihane baitihane jaun, caeneenejihei Cana Coaunera. Chuni nitajihane jerenihane jaunte, saain nichoteein niha cachane jerihane jaun, jaiti inara cojoae Cana Coaunera.

¹⁰ Nete inae ecu tihane bana, coitucueraelanaala turuha asijiautone rijijieein, coitucueraelanaala turoreein cana Curuaanaa Jesocurisito. Nii janate tonijiaain coasinacaain neranuha cureein caa canaacha coarajei dede. Itolere, que nenacaauru netonaite itajereein usi. Jana chauratanete satiin que nenacaauru aina jiniiquiin coaraain benojoinereein Cana Coaunera rai.

¹¹ Nitohaneein nitajerichaaain itolerene jaun, leecha que coacuelanaala, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaaoche. ¹² Aihana jaun, chajaain jeriha Cana Coaunerane rijijieein neeuchete carajaelanaala turuhine. Inae turuhane banate, usi tabai que itajenojoiniha cureein caa dede canaacha coarajei. Itolereite nii usi jana neein mocoreein. ¹³ Nete nitohanihane nihanatiin, cana laen ena nena dede, ena nena chauratane, naaonjoaihunri cana rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa cohajerichaacheein. Ecu coatiha inae nerinaain baaso, caohacha nejesinaachate nereein.

¹⁴ Canejeraauru, aihana jaun, nii que turuhane cohajeein, caohachaaain ichaaochete osa colane raotojoein cha ujuaihonelanaala neeichene jana, inara eruhine Cana Coaunera. ¹⁵ Aihana jaun, satiin nichotenaa coina, cana cohaca jaiti turueniha cana Curuaanaane coitucuhin que nainain neeuche. Nii quete inara rai niicha laenai quiricha cuhane been laenaeraete cana nejera Faboro, que coitucueratiha Cana Coaunerane caje coitucuhin. ¹⁶ Le quirichaaauru niicha laenai nainetiinte, nii que aitiin been laenaeraete cana nejera Faboro. Nete tabaaauru coitucunacaene caaintatiin aitohane jaun. Nii jaunte, leechaauru Quiricha laenanohineein nena ichacuruhane rijijieein, acaauru jerecuruhane rijijieein rotohi que cacha relaaure, tabaaauru caohachaaain suujua coaraelanaala nenacaauru cachaaauru. Nii corenihate, caseteco coaracurureein inae ecu tihane bana.

¹⁷ Canejeraauru, nitohanihane jaun, inae nii ajiniha caje coauneein nii coitucuhin neeichene jaun, inara coritaaauruha nechu aansai cachaaaurune esenetaaichene coataa que nainain ichaaoche. Nabana inara coritaaauruhane esenetaain inara suujua coreein acaauru rijijieein neeichene coataa. ¹⁸ Nete jeelai amuritoheriin cana ichoteraneein nena Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhin, jiniiquiin aca jerihane rijijieein ita belaaain neeichene caohachae. Aca acaneein nihane coitucuhin coroaecuruhine chabana satonoelanaala. Nitohaneein neeine.

Joancha letoi leinjiin

Ichaonaa esine tera erenaa

¹ Necoaunaa cana janonaane ajiniha inoaelu caje coauneein nesina, canacaanuhacha aonai, canacaanuhacha coarajei, naaonjoainne caa been inara rai laenaain letoacaanu, canacaanu nota que coaraain, biji mucuhin, naaonjoacaanune jaun. Acate, ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nenea esine tera Erenaa ne. ² Canacaanu rene ecocohin iriha nii ichaonaa esine chabana sanaacharanejeein nenea terane jaunna, inara rai nii que ereerecaanu. Acate, Inaca Cana Coaunera aina nelu. Nii jianeein ratiriin turuhinte, canacaanu aina neein, jianacoon teteriin satiin rai beebeje, amuhemujueein itolere sacutaain. ³ Nitohaneeinte itolere ichaain satiin cachauru notajae. Niine canacaanu raajenihane coaraain beebejihacaanu, inara netonai canacaanu aina jiniiquiin esenetaain neeichene coina. Charijieein teinti canacaanu, Cana Inaca Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito, naaonjoain aina jiniiquiin nihacaanu, nii rijijieein inara netonai canacaanu aina jiniiquiin raotojoein neeichene coina. ⁴ Nii jaunna, jitariin been inara rai laenaain caa letoacaanu, inara netonai coitucuhin neeichene, raotojoein rachoojoein jiniiquiin nihacachene coina.

Cacha cononeein niha Cana Coaunerane

⁵ Caa erenaa- canacaanu relaa Jesocurisitone jaan- inara rai canacaanuhacha beebejeite, cacha cononeein niha Cana Coaunerane jaun, nota beroteniha cachaacha ichaine jaan ne. Nihei charijieein niha natiin jetao, que nasina nainihe chaaelai, Aca itolereneein baaso ichaain nihacachene nii coarajeein nihane jaun. ⁶ "Ainate jiniiquiin nihacache," naain irihacachene saijieein, asiin canaacha jerei ichacaache suujueeinete, cana raajenihane nohaneein necoritarichaacheein. ⁷ Nete laen satiin acatiha cana ichao teteriin aiha Cana Coaunerane rijijieein asinojoinelanaala chachaain jiniiquiin ita suujua rijijieein nihacachene, cana osa culeereein rai coichana que rai Calaohi Jesocurisito.

⁸ "Chatohanai baaso ichahaaun. Coatiha chaque osaojoeehaaun," naain irihacachene, cana raajenihane necoritarichaacheein. Cuute casajenetiin nedarichaacheein. ⁹ Jana laen chatohaneein baaso ichaain nihacachene, suujuelanaala been, Cana Coaunera nitohanei rucuheraneein nihane que jaecohacachenete, cana osa coreniha caseteco coaracaachene rai nihacachene caje, cana que suujua acatein, itolere baaso ichacaachene berotiha cureein cana caje Cana Coaunera. ¹⁰ "Chaaelai janonaa bana, chatohaneein naosateein nihaaun," naain irihacachenete, Cana Coaunera ere tonoraene richaacheein. Cuute casaje tocohaneein Cana Coaunera ratiririchaacheein.

2

Cana Coaunera acatiha cana rai cha rucuheranu Jesocurisito

¹ Cana Coaunera coreniha cacalabi rijijieein nenacaauru, nabana Cana Coaunera ere lachohin, chatohaneein nosateein neeichene coataane catohaneein laenaain letoaaun. Chunocoha chatohaneein baaso ichaain osa que nesaruhin nihane, niha cana rai Cana Coaunera acatiha nii rucuheranu Jesocurisito- esinae rauhijiriin caohacha esine coitucuhin rucuheraneein nenea. ² Osaotohacachene caje cana que suujua acatiha Cana Coaunerane coinata raajenihane netelu Jesocurisito, coroso que tein atinaauruhane coina. Coatiha leinjiin cana corenihacha aiheilul. Satiin caa chauratane sacutaain que nenacaauru caje osa berotihane coinata nitohaneein nelu.

³ Esinae rauhijiriin naitoonjoan tonoraacachenete, esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuera nihacachene coitucunaa nainerichaacheein. ⁴ Jana tabaauru: “Cana Coaunera coitucuhanu,” naa natiin naitoonjoan tonoraenihanete, nechu jataain casajenetohane jaun aitoreein. ⁵ Esinae rauhijiriin, nere tonoraerate esinae rauhijiriin Cana Coaunera belaichaneein nihane coitucunaa nainereein. Nii ainate esinae rauhijiriin jiniiquiin, aina nihacachene coitucunaa nainichaache. ⁶ Chunocoha “Jeriha Cana Coaunerane rijijieeine ichaaon,” naain erei, nii ichaohalu Jesocurisitone rijijieein ichaohine.

Ena nena Cana Coaunera aitoonjoan

⁷ Chasocuru, caa inara rai canuhacha laenai canuhacha letoai- Cana Coaunera aitoonjoan, coatiha ena ecoonaneein nihei. Acate inoaelu caje coauneein, inara rai beratenojoneein nenaane. Nii Cana Coaunera aitoonjoante, inae inoaelu caje coauneein inae inaraacha aonai ne. ⁸ Nete laen, caa ena inara rai quiicha laenai quiicha letoate, ena Cana Coaunera aitoonjoan- ena nena ne. Esinae rauhijiriin Curisito aina jiniquiin nena neein, inae nocohena caje mituhajeein, jihanacoo jiichoo mituhichene jaunte, inara raajenihane nii coaraain coitucunaa naineriquicheein.

⁹ “Cana Coaunera cono conohanau neeine, jianacoon teteriin chachaain neeun,” naa natiin nejelau namute cacha belainiha chunocohanete, jaiti moconajaera aina nocoenaana nihane jaun aicheein. ¹⁰ Chunocoha nejelau namute cacha belaaain neite, jianacoon ichaohane coaratiha aicheein. Nitohaneein ichaohane nerinaain chuni osa que sarunaa nainera. ¹¹ Jana, namute cachaauru aina nejerateein belaiheite, nocohenaana joaenreein moconajaera aina jaiti amuhemujue aiha maosane rijijieein, nii nocohena rai suujua aninoaane jaun.

¹² Nii jaunna, cacalabihuru rijijieein neiniquichene rai caritiin rauhijiriin inara rai beein laenaain letoaaun, inoaelu beratihalune tocohaneein nere nainaane coina, Acaneein nihane aina cuaain inara caje inara osa beroteratiha Cana Coaunerane coitucuhichene coina. ¹³ Saain ichauhenaauru, inara rai netonaina caa laenaain letoaaun, inoaelu caje coauneein nii nesina coitucuhin neeichene jaun. Saain enamanacaauru raine maajeeinna, caa caritiin laenaain letoaaun moconajaera amuritiin ichoae iniichene jaun.

¹⁴ Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin neeichene jaunna, caa caritiin inara rai laenaain letoaaunra cacalabihuru. Saain inara ichauchenaneeichene raine maajeeinna laenaain letohacaanu, nii inoaelu caje coauneein nii nesina coitucueraneein neeichene jaun. Saain enamanacaauru raine maajeeina letoaaun, chae inara coichana aina cutaain Cana Coaunera Ere esenetaain, caohachaain laraajiin moconajaera choae iniichene jaun.

¹⁵ Coa nechu jataain cacha sarueraanu que caa chauratane curuaanaa moconajaera tenojoin nichaae inara suujua letoaache. Chunocoha nii moconajaera tenojoin itolere nichaae suujua letoerate, nechu Cana Coaunera que jaolequiin belainihane jaun aicheein, ¹⁶ Cana Coaunera caje nena neniha nii chauratane que tenojoine jaun. Nii chauratane que tenojoite, nechu jataain osa que cacha sarueraanu que nena ne. Acate cana nota rai caohati tocohanihane nichaae suujua letoaera, niicha sirii aina cuaain leochaauru amurijiriin nena coacuhin, naaonjoaain niha cachane jaan tera ne. ¹⁷ Nete inae cuu tihane bana, chauratane aina jiniquiin nitajiha cureein, nii satiin cacha sarueranu tera moconajaera. Nete laen chaelai janonaa bana nitajenaa charanejeein niha cuurureein Cana Coaunera jerenohi ichajeein ichaonacaauru.

Esinae rauhijiriin nohanelanaala niha leinjiin ereine, nii caje mitunaa naineniha casajene.

¹⁸ Aonacuche cacalabihuru. Inae besaute nichaae cuujiha cana janonaa. Nii jaunte, inae uhe lalaje nii Curisito aina nejerateein nenea cacha cairichaera moconajaera. Nitohaneente, inae caa arajiin ocoojoacoaure Jesocurisito que nejerateein nenacaauru. Nii cajete inae besaute nichaae cuujiha cana janonaane coitucuhacache. ¹⁹ Cana ainate neeururejete niqui, nete mituhin amuurelu cana caje. Coatiha acaauru, cana suujua rijijieein coacuhin neeuruhilu. Baana cana suujua rijijieein coacuhin aihuruhalunete enanetjoeein cana aina neeurure. Nitohaneente neurelu, acaauru caje esinae rauhijiriin cana suujua rijitjoeein neurenihha cana aina nenacaaurune coitucunaa coina.

²⁰ Nitohaneente inara rai Cana Coaunera Suujue tein nelu Curisito, aina cuaain inara itolere coitucuhin neeichene coina. ²¹ Esinae nohanelanaala erenaa niha Curisito que erenaane coitucueeneeichene jauna caritiin inara rai laenaan, coatiha coitucueeneeichene jaun nihei. Nitohaniane jaun inarate coitucuhiche, casajenelanaala nenea caje mitunaa nainenihha casajene. ²² Aihana jaun, chateeinti casajenetiin ichoae, niite: “Canaacha cohajei Mesihasi nihei Jesocurisito,” naain Jesocurisito esenetaelanaala que erereein. Acatechu, nii rai Inaca Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesocurisito batohin acaauru que nejeratenaaneein ne. ²³ Chunocoha cacha, Jesocurisito coitucunaa jerenihanete, acaentonai ranaa jerenereein rai inaca Cana Coaunera. Nete laen chunocoha, nii rai Calaohi Jesocurisito coitucuhin leeochoaauru que coitucuerateraneein nihane, acaentonai coitucuhin rareein rai Inaca Cana Coaunera.

²⁴ Nii inoaelu caje coauneein, inara rai beratenojoin inaraacha aonai rucujueein sirichuche, inara suujua cuhaneecha. Chaen jiaohine Cana Coaunera Calaohi caje naluhichene. Aihate Cana Coaunera caje netonai naluheneeiche. ²⁵ Nii cana rai tihane coina aitoha Jesocurisitone jaante chabana nitajenaacharanejeein nenea ichaonaa esine ne.

²⁶ Nabana inara coritacuruha nii inara coritana jereraaurune coataane, caa inara rai aitiin laenaan. ²⁷ Nete laen inara, inara relaain inara suujuateranu lateneeiche, Jesocurisitohacha teratenojoin, Cana Coaunera Suujue siriin neeichene jaun. Nii inara rai niicha teratei Cana Coaunera suujuete, caohachain rauhijiriin inara relaa cureein, inara suujuateein. Inara rai cha bihane, coatiha nohanenaa nerinaain. Esinaete erenaa nereein. Aihana jaun, Curisito esenetaaichene jianena coacuelanaala aina jiniiquiin neein inara relaa rai Suujuene rijijieein ichaaoche.

²⁸ Aihana jaun cacalabihuru, enene caje coauneein, jiaohine Jesocurisito esenetaaichene jianein neeichene. Aihate chaque casiin necoatelanaala jiniiquiin queecha jaaequiin, niheichu Jesocurisito que coejelanaala nihacache enacoauneein turu bana.

²⁹ Inarate raotjoeein esinae rauhijiriin caohacha ichaeranein ichaoha Jesocurisitone coitucuhin neeiche. Nii rijijieein techu, baaso ichaelanaala esinae rauhijiriin caohacha nejesina ichara cacha, Cana Coaunera calaohinein inae nihane coitucuhin neeiche.

3

Cana Coaunera calaohinein nenacaauru

¹ Aonacuche. Jataain mainajeein cana belain niha Cana Inaca Cana Coaunerane que nainaan coitucuhin neeuche. Nii jaunte nainecure, Cana Coaunera calaohi ineein cana curuaateeuruha cachaaurune, esinae rauhijiriin acaneein nihacachene jaun. Nii jaunte cana coitucuhin, cana belain cana coana nainecurene caa chauratane que nenacaauru cachaauru Cana Coaunera coitucurenihane jaun. ² Canejeraauru, inae esinae Cana Coaunera calaohi neeinte nihacache. Nete nii baiha: “Naaojoin ineeinte niha curichaachein,” naain rauhijiriin coitucuenihacache. Leinjiin, coaiten enacoauneein cau turuha Jesocurisitone bana, rijijieein niha curichaacheinnete laen coitucuhacache, aitohane rijijieein, jerichanejeein coaraa curichaacheinna jaun. ³ Satiin

acaacha esenetaain queecha jaaequiin nenaate, raajenhane itolere baaso caje necoulucohin neeurureein, baaso colane ichaoha Jesocurisitone rijijieein ichaauruhane coina.

⁴ Nete laen, satiin osa que nesaruhin nenacaauru baaso ichaain neeure, baaso icharaneein niha satiin osane jaun. ⁵ Inara netonaite cana caje osa beroteranu que caa chauratane que turuhalu Jesocurisitone raotojoein coitucuhin neeiche. Coatiha Aca charijieeinij cha que osaojoejeen niheilu. ⁶ Nitohanihane jaun, Cana Coauneraacha jerei ichajeein jianelanaala nenaate, osa que nesaruna nainenereein. Nete osa que nesaruhin nenacaauru, coaracurhane niha natiin chabana coitucureneerein, nii jaun coatiha rai cacha necururinaain. ⁷ Coa inara coritaain neeuruha nejelau cachaaurune esenetaain nihachera cacalabihuru. Chateeinti baaso que jaolequiin caohacha nejesina ichae, niite caohacha ichara ne, aiha nii caohacha nejesina icharane rijijieein. ⁸ Chateeinti osa que nesarujeein ichoae, nii te moconajaera rainein nihane jaun aicheein, inoaelu caje coauneein osa neba niha moconajaerane jaun. Nii jaunte caa chauratane que turuha uhelu Cana Coaunera Calaohi, nii moconajaera ichanaa itajeein beroteranu que.

⁹ Cana Coaunera coitucuin, Cana Coaunera calaohineein nena, inae osa que nesarujeein ichaonaa nainihein, inae rai Cana Coaunera tenojoi ichaonaa que ichaohane jaun. Chaen inae Cana Coaunera calaohi nihane jaunte, inae osa que nesarujeein ichaonaa nainene. ¹⁰ Coitucunojoeinte neeure Cana Coaunera calaohichuru. Nii rijijieein techu coitucunojoein neeure moconajaera calaohichuru, caohacha ichaelanaala, namute cacha belailanaala, naaonjoaain nenacaauru, Cana Coaunera cachaunein neurenihane jaun.

Leeochaauru aina jiniiquiin ita belaa inihacane

¹¹ Caate nitohanein nihacachene coina: “Jiniiquiin ita belaa in, leecha cachaauru niha natiin belaa in, naaonjoaain ichaaoche,” naain inoaelu caje coaunein beratenojonein nena ne. ¹² Aihana jaun, nainihaacache moconajaera cacha neein nihalune jaun nocoala sohin jaohalu Caainne tochaneein ichaohacachene. Chanuna nocoala sohin joae Caain. Caohachaa in suujua coaraa nii rai nocoalane jaunte sohin joae, baasonein ichaoha nii Caainne jaun.

¹³ Inara belaihuriha Cana Coaunera coitucuuruhine coa nii que nererojoeaache. Coatiha enaacha inaraacha coarai inerinaainta canejeraauru. ¹⁴ Ohin nitajenaa rai nena janate nii caje cana ichoterate, chabana nitajenaa charanejeen nena ichaonaa que ichaohacachene coina. Nii jaunte cana amute cachaauru belaa in naaonjoaacache, inae raotojoein coitucunaa jaun. Chateeinti namute cacha belaa in, niite ohin nitaje rai nihane jaun aicheein. ¹⁵ Satiin namute cacha que jaolequiin nenacaaurute leinjiin nechu aansai sonajaineein ne. Inarate raotojoein coitucuhin neeiche, nitohanein nechu aansai sonajaain nena, coatiha chabana ichaonaa nitajenaa charanejeen nena ranaa nainihe. ¹⁶ Coichana aina cutaa in cana belaiha Jesocurisitona jaunte, Cana osa corenia coroso que neteein ohalune coitucuhacache. Nitohanihana jaunte, raotojoein jianacoon ichaoha cana amute cachane coina coreniha itolere necairichanaa abaantaain acaauru coroatajanein nihacachene caohachae. ¹⁷ Raotojoein ichaohane jaanu que coriqui siriin niha chunine jana, jataain cairichei inejeen coroatajanera latein niha leinjiin namute cachane jana tenihanete, aina cutaa in Cana Coaunera belainihane jaun aicheein. ¹⁸ Cacalabihuru, nainihe cana ereecha que cana amute cacha belaiha nocoetiin ereein nihacachene. Esinae rauhijiriin cana amute cacha belaihaachene, niicha latei tein belaihaachenete ne.

Chaque necoatoelanaala tonajelanaala Cana Coaunera acatiha nihacachene

¹⁹ Nitohanein nenaate, esinae rauhijiriin ichaonaa chabana nitajenaa charanejeen nena tera aina esinae nihacachene coitucuha curichaachein, Cana Coaunera acatiha

nenea bana. ²⁰ Chatohanei ichaain nihacachene coreniha cana coulurujiha cana suujuane sainejeeinte, canaacha ichai coitucueraneein ne jianacoon cana tera- Cana Coaunera, Aca itolere coitucueraneein nihane jaun. ²¹ Canejeraauru, jana cana suujua cuhane chatohaneein baaso ichacaachene coaracaachene jana, chatohanei ichaeniha cachete, Cana Coauneraaacha que jaaequiin nacatiha nerichaacheein. ²² Acate satiin canaacha bajai tereein, cana rai naitoonjoan tonoraain, Aca jerihane rijijieein chachaai nihacachene jaun. ²³ Nitohaneein tonoraain nihacachene coina cana rai naitoonjoante, rai Calaohi Jesocurisito esenetaain, le cache nichaachene jiniiquiin ita belaaichao-hacachene coina ne. ²⁴ Satiin naitoonjoan tonoraain nenacaaurute, nii naitoonjoan jianena coacuelanaala, aina jiniiquiin neuruhane jaun, acaentonai acaauru aina ichoae. Nitohaneeinte cana aina ichaohane coitucuhacache, cana que coitucueratiha nii cana rai niicha tei rai Suujuene caje.

4

Cana Coaunera Suujue aina nejeratiha moconajaera suujuene

¹ Aonacuche canejeraneein cacoelaichaaauruna caa que erete aonaquiche. Coa Cana Coaunera letono niha nocohetiin inara rai satiin erenacaauru esenetaain nihache. Nitohaneein inara coritana jerera nihane, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue sirichuruhane coitucuhichene coina coujunajaain coaranaacuche, jataain lanaeniha arajiin caa chauratane que casajeeurune jaun, tabaauru cana Coaunera letononiha nocoetiin ereuruhane jaun. ² Nitohaneein coujunajaain coaranaaquichenete, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue siricha coitucuriquicheein. Satiin, cachaneein turuhin nejanoaalu Jesocurisitone coitucuhin nenacaaurute, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue siricheein. ³ Jana nitohaneein niha Jesusone coitucunaa jerelanaala nenacaauru, coatiha Cana Coaunera Suujue siririnaain. Leinjiin Curisito aina nejeratena moconajaera suujuete siricheein. Inarate coitucuhin neeiche, inara uricho que bera aonaain naaonjoaain neeichene jaun. Nii moconajaera suujuete inae caa chauratane que turuhin ne. Acate Curisito que nejeratena nera cacalabihuru.

⁴ Jana inarate Cana Coaunera Suujue siriin neeichene jaun, nii casajeeuru ichoae inii neeiche. Nii inara suujua cuhane inaraacha siriite, jataain mijiaainetiin ne, caa chauratane que nenacaauru rai tenojoin ichoae jauhecotojoeriin. ⁵ Acaaurute jelai teein caa chauratane que nenacaauru neein neeure. Nii jaunte raujiaain caa chauratane que nenacaauru itolereeicha que ereereecure. Nii jaunte acaauru ere aonaain esenetaain tonoraare acaauru rijijieein caa chauratane que nenacaauru cachaauru. ⁶ Jana canate Cana Coaunera caje nenea nichaache. Nii jaunte Cana Coaunera coitucuurera, cana ere aonaain tonorae. Jana Cana Coaunera coitucuuruhite cana aohana jerene. Niicha cajete nainacaache, “Acate Cana Coaunera Suujue siri. Jana acate casaje moconajaera suujue siri,” naain coitucunaa nainichaache.

Jataain cache belaiha Cana Coaunerane

⁷ Canejeraauru, coanete cana laurijiracuru, chaen nejelau cachaauru, naaonjoain-uri belaaichao-hacachene, Cana Coaunera caje coauneein unaaniha ita belaaichao-hacachene coinane jaun. Satiin nitohaneein namute cachaauru belaaichate Cana Coaunera calaohineein ne. Niite esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucureein. ⁸ Chateeinti namute cache belaine, niite Cana Coaunera coitucueine. Cana Coaunera coitucuera, aiha Cana Coaunerane rijijieein jataain cache belaihaneein jaun. ⁹ Cana quete jataain cana belaitohane coarate Cana Coaunera, caa chauratane que acaihanejeein rai Calaohi letoaain, nitajenaa charanejeein nihacachene coina. ¹⁰ Belaaichao-hacachene que ainaa tocuhanein cana belaiha Cana Coaunerane jaun, cana osa coreniha raajenihane onaa que netihane coina, nabana cana osa coreniha necairichanaa coataa, atiin cana ichoterate cana osa coreniha necairichanaa caje.

¹¹ Aonacuche canejeraauru. Nitohaneein jataain cana belaaain niha Cana Coaunerane jaun, coanete cana netonai cana laurijiracuru, nejelaauru, naaonjoain belain niha-cache. ¹² Coatiha Cana Coaunera coaraain nihei chunei cacha niqui, nete, ita belaaain, cana laurijiracuru, nejelau cachauru, naaonjoain belaichaachene cana aina nereein Cana Coaunera. Nii cajete cana belaitoha Cana Coaunerane rijijieein ichaohacachene coaracurureein cachaauru. ¹³ Nitohaneainte aina nihacachene jana, acaentonai cana aina nihane coujunacanu que cana rai Suujue te Cana Coaunera. ¹⁴ Canacaanune, caa chauratane que osa caje cachaauru ichoteratihane coina, nii rai Calaohi letoaa Cana Inaca Cana Coaunerane coaraneein caa beebjihacaanu. ¹⁵ Satiin cacha, Cana Coaunera Calaohineein niha Jesusone coitucuhin berate Cana Coaunera aina ne. Jana Cana Coaunera netonaite, aina nereein.

¹⁶ Nitohanihane jaunna Cana belaiha Cana Coaunerane coitucuhin esenetaacaanu. Cana Coaunera cana belaichaneein nihane jaun, rijijiein namute cacha belaichate, Cana Coaunera aina ne. Jana Cana Coaunerae aina netonai ne. ¹⁷ Nitohaneeine esinae rauhijiriin jianacoo teteriin cacha belaaain nihacaanune jaun, chaaelai que casilanaala, chaque tonajelanaala nerichaanuhin, inae cacha coulurujuihane coina coaitee turuha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito bana. ¹⁸ Esinae rauhijiriin cana amute cacha belaaain ichaohacachene, nihei chaque casiin ichaonaana jaanu. Ita belaaain ichaohacanete, jaoleneein ne nii cana casataera cana casetecaeraanu. Jana chaque casiin nihacachenete, cana amute cacha belaaai ichaohenihacachene jaun airichaacheein.

¹⁹ Canacaanune Cana Coaunera belaaain nihacaanu, aca jauriaanejein ichoaichaniha canacaanu belaaain nihalune jaun. ²⁰ Chunocoha: “Canune Cana Coaunera belaihun,” naain iriha natiin, namute cacha belainihane, acate leinjiin casaje neba ne. Coaracuche nachuhinti, notaracae neuruha nii namute cachaaaurune saijieein acaauru belairiha. Nii jaun techu, nii amuritoheriin Cana Coaunera belaina nainene, chabana coaraain esenetaenihane jaun. ²¹ Jesocurisitote cana rai: “Chateeinti Cana Coaunera belaaain ne, nii namute cachaauru belaaain neeine,” naain cana letoaain cana ratirilu.

5

Canaacha esenetai aina cuaainte moconajaera amiritohacache.

¹ Satiin Cana Coaunera letono Mesihasi niha Jesusone esenetaaurerate Cana Coaunera calaohineein neeurureein. Nii cana inaca Cana Coaunera belaichate, satiin rai calaohineein nenacaauru belaicheein. ² Cana Coaunera belaichaache esinae rauhijiriinete, cana letoaane jaan icharichaachein. Nii banate Cana Coaunera calaohineein nenacaauru netonai belaichaachene coitucurichaacheein. ³ Cana Coaunera belaihacanete, nii cana letoaane jaan tonoraain rijijieein chaachacaane ne. Niheichu coatiha caaintai ichaonaa nihein nii naitoonjoan. ⁴ Satiin Cana Coaunera calaohineein nenacaaurute, chauratane que nenacaauru itolere baaso choae ini. Satiin nii canaacha esenetaite cana suujua lararajiain cana coroatajane, chauratane que nenacaauru cana que nejeratenacaauru amuritoeraneein nihacachene coina. ⁵ Cana Coaunera Calaohineein niha Jesusone que jaaequiin nenaate, caa chauratane que nenacaauru moconajaera letonocuru amuritoreein.

Caa nichata laurii erenaate, “Naaonjoaaineinte ne Jesocurisito,” naain berane.

⁶ Cau chauratane que niha Jesocurisitone janate, acau que baotisoanojoneein neein, coroso que ohin rai coichana jaohalune que, naaonjoain que cojunacatenohineein nedaclu. Cana Coaunera suujuete esinaaen nitohanihane coitucuerate cana que. Nii Cana Coaunera Suujuete chabana nohanelanaala cana rai beraneein ne. ⁷ Nichatajaainte neure rai Suujue que, nii Aca nihane coitucuhin beracuru. ⁸ Nii coitucuhin nenacaaurute, Cana Coaunera Suujue, acau, ichana, naaonjoainuri ne. Acaaurute ita suujua rijijieein beraneein neure. ⁹ Cachaauru, cana rai nii acaauruhacha

coarai beebejeeuruane esenetana nainichaache niqui. Nete jataain nii amuritoeriin nelate, “Naojoaan” naain biha Cana Coaunerane, nii rai Calaohi que aitothane jaun. ¹⁰ Cana Coaunera Calaohi esenetaerate, esinae rauhijiriin aitoaha Cana Coaunerane rucujueein siricheein suujua cuhane. Chateeinti Cana Coaunera esenetaene, niite casaje tocohaneein Cana Coaunera tereein, Calaohi que aitoaha Cana Coaunerane esenetaenihane jaun. ¹¹ Nii erenaa cajete cana rai chabana nitajenaa charanejeein nenea ichaonaa tiha Cana Coaunerane coitucuhacache. Jana rai Calaohi Jesocurisitote nii ichaonaa chabana satonoelanaala nenea teraneein nenea ne. ¹² Chateeinti Cana Coaunera Calaohi esenetaain ne, nii netonaite chabana ichaonaa nitajenaa charanejeein nenea rareein. Jana Cana Coaunera Calaohi esenetaaite raenereein.

Niicha letoai satonotihane rai acaauru suujuatiha Joanne.

¹³ Cana Coaunera Calaohi esenetaera niquichene raina caa caritiin laenareeunni, ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nenea raeraneein neeiche inara netonaine coitucuhichene coina.

¹⁴ Cana Coauneraacha quete jaaequiin nihacache, jeriha rai Suujuene rijijieein caje cha bajaain nihacachene cana rai nii canaacha bajai teraneein nihane coitucuhacachene jaun. ¹⁵ Nii caje cha bajaacachene aonaa Cana Coaunerane coitucuhin nihacachene rijijieein techu, cana rai nii canaacha bajai terichaaaine coitucuhin nihacache.

¹⁶ Osa que nesarujuiha chunei cana nejerane coara chuneine, rai Cana Coaunera bajaaine. Aihate jianacoon osa caje teeine Cana Coaunera, jataain nitajena jaanu osa tabai nenihane. Jana nitajena jaanu que, jataain osa tabai que nesaruhin nei nihane, coa rai Cana Coaunera bajaache. ¹⁷ Satiin itolere osate baaso neein ne. Nete ne cacha itajeranune lanaala nenea osa.

¹⁸ Saain canate, inacaneein teein Cana Coaunera coitucuera, inae osa que nesaruna nainenihane coitucuhacache. Inae Cana Coaunera Calaohi que beraichaain nihane jaun inae dadanaa nainihe moconajaera. ¹⁹ Canate Cana Coaunera caje nenea nichaachene coitucuhacache. Jana caa chauratane sacutaain nenacaauru Cana Coaunera coitucuuruhite satiin moconajaera bijiu neeure. ²⁰ Chaen techu rai Inaca Cana Coaunera coitucuhin nenea coina turuhin cha coitucuhin nihacachene jaanu teein cana que rai Inaca Cana Coaunera esine neein nenea coitucuerateein nihalu rai Calaohi Jesocurisitone coitucuhin nihacache. Nii jaunte, nii esine neein nenea rai Calaohi Jesocurisito aina ichaohacache. Acate Cana Coaunera esine neein, ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nenea teraneein ne. ²¹ Cacalabihuru caohachaain necoeraain neeuhe, nabana inara coritana coaucuruha nechu aansaineein nenacaauru, Cana Coaunera letononiha nocoetonacaauru casajeeurune coataa.

Joaanča letoai coroataja

Ichaonaa rauhi aina ita belaaïn nihacane

¹ Canuna, Cana Coauneraacha janijiineen rai ita taojiaain coroaeraneen neiniquichene bichauhenaneen, inara rai caa quiricha laenaain letoaaun. Jataaine casuujua aina cutaain inara belaihun. Coatiha canuhacha nii inara belaihaaun. Satiin nii canaacha esenetai ichaonaa nitajenaachara tera esenetaeraaurute inara belaihure. ² Ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nena tera coitucuichene corenihane inara belaaïn neen. Nii ichaonaa niicha tei cana suujua cuhane nenaate cuu niha cureein, nirijieein inoaelu netiin nitajenaa charanejeein. ³ Atiin cairichaaajoaain inara coaraain inara belaaïn inara coroatajanemiin Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito aina.

⁴ Jataaina rachoojoeun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein caohachaaïn ichaaoruha inara caje nenacaaurune jana erunajaanune jaun. ⁵ Aonacuche quiicha belaihuri canejeraaurune caa que inara rai aite, inara laurijiracuru, nejelauru cachaauru, naaonjoain belaaïn ichaaoche. Coatiha niqui ena ecoona cana letoaa Cana Coaunerane jaan nihei, jeelai inoaelu caje coauneein cana letoaa Cana Coaunerane jaan quene, aitiin caa inara rai laenaan. ⁶ Nii cana letoaa Cana Coaunerane jaante, belaaïn neen ichaohacachene jaan ne. Nii nunuhe caje coauneein aitoha Cana Coaunerane aonaquichene rijijieein ita belaaïn ichaaoche.

Cachaauru coritaa amuhemuhenacaauru

⁷ Caa chauratane sacutaainte amuhemujueure nech jataain casajeeuru cacha coritaa. Acaaurute itolere que nelatei cachaneen cau nejanoaain turuhalu Jesocurisitone esenetaain coitucunaa jerecurene. Nitohaneen ichaonacaaurute, Jesocurisito que nejeratanaaneen ichaoruhane jaun, aihure. ⁸ Coaracuche, nabana inara coritaaïn neeuruhane nii esenetaain neeichene, joenreein nitajiha inara relaacaanune jaanne coataa. Aihute coreniha inara rai nii cainaain neeine Cana Coaunera. ⁹ Chateeinti, cacha relaalu Jesocurisitona jaan edaa cuaain cacha relae. Niite Cana Coaunera coitucuenihane jaun aicheein. Chateeinti, jerichanetojoein rauhijiriin aitoha Jesocurisitone rijitojoein cacha relae. Niite Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin, nii Calaohi netonai coitucuhana jaun aicheein.

¹⁰ Jana, caa caitono tocohanelanaala rauhijiriin cacha relaelanaala, nejelauneein cuaain cacha relaeraneei, inara rene turuhane, coa inara loreri asaae raache. Coachu tonaain rai irihache. ¹¹ Chateeinti, rai ereein loreri asaae raain ne. Niite nii baaso turuaane ujuaihoneein nereein.

Satononejeeinne caa inara rai aitoreeunni.

¹² Banejelanaalate ne inara rai irihanune jaanu niqui. Nena quiricha cuhane cuaain aitona jereneen. Nii jaunna inara rene turuha unaa jeretoon caraajenhane. Inae turuha uhanune banana inara rai beebereunni, inara netonai nii coitucuhin neeichene, jiniiquin raotojoein rachoojoein nena coina.

¹³ Cana Coaunera rai ita taojiaain Cana Coaunera bajaaurera aina nenacaauru-janijiin Cana Coaunera ranojoinunru inara nejeraaurute saain inara coaacure.

Joancha Ietoai nichataja

Caiho coroaeca Joanne

¹ Canu inara bichauhenaneeinne, caa quiricha laenaain letoareunni jataain esinae rauhijiriin quiicha belaa Caiho rai.

² Cana Coanera coreniha quiicha belaa Caiho, icheina Cana Coanera bajaun ichorataanihane, nii ena caohatiin jeriha rai Suujuene rijijieein neeine tocohaneein raotojoein raurohin neeine coina. ³ Jerichanejeein caohachaaain rauhijiriin ii suujua corelanaala Cana Coanera aitoonjoan tonoraain neeine beeuruha cana nejeraauru tabaauru turuhinne jaunna, nii coitucuhin jataain rachoojoeun. ⁴ “Esinaete chuhisi aitoa Cana Coanerane tonoraajeein neeure Cana Coanera coreniha cacalabihuru,” naaina jataain rachoojoeun.

⁵ Casuujua aina cutaaain quiicha belaa, jataain caohatiinte erenaa tonoraain nii cana letoaa Cana Coanerane jaan ichaaain neei. Leeochaauru cana nejeraauru coroatajaneein, nii coriajai caje uhin turunacaauru cana nejeraaurune maajeein coroatajaneeine jaunte, jataain jelai amuritoheriin caohacha ichaai. ⁶ Nii jaunte, turuhin satiin aonajeeuruha Cana Coanera ranojoeinein nenacaaurune jana, jataain acaauru belaaain caohatiin ichaaain neeine beebejeeure. Atiin chaelai latecuruha namuna jaan raine quene acaauruhacha latei teeu, jeriha Cana Coanerane rijijieein. ⁷ Acaaurute Jesocurisito que erenaa beebejena que amihanenaa ichaa nii uure. Coatiha acaauru coroatajanena jerecuruha Cana Coanera coitucuhichurune jana jerecuruhi. ⁸ Nii jaunte, cana itolere que acaauru coroatajanichaachene caohachae, aina raotojoein abaantaain Cana Coanera ere beebejeeuruhane coina.

Baasoneein ichaa Diotrefesine jana, caohacha ichaane coaratiha Demetirione

⁹ Cana Coanera rai ita taojiaain Cana Coanera bajaaurera raina leinjiin quiricha laenaain letoaaunlu. Nete cocoinanohineein nihacaanune ere tonorana jerene Diotrefesi, acaacha cacha letoaane rautatohane jaun. ¹⁰ Chaente jataain casajenetiin, nechu jataain joenreein canacaanu ere rocohin canacaanu irijiae. Nii jaunna rautaenihacaanu. Chaen jetaote, Cana Coanera coroaecuruhane coina ita taojiaauruhane jana turuuruha cana nejeraaurune, enooruhane caohateein sitanajae. Chaen jetaote, niha cotijiaain ranajaerane caohate. Niina jataain rautaenihanune jaun, inae turuha uhanune bana cotijiaain rai aitoreeunni.

¹¹ Aonaaun canejera. Jiaonriha ii netonai, nitohaneein baaso jeroon ii suujua cuaain neeine. Caohachaacha que ii suujua coaraain neeun. Caohacha ichaera cachate, Cana Coanera aina nereein. Jana baaso ichaera cacha, Cana Coanera aina nerinaain. ¹² Satiin cachaaurute caohachaaain suujua coara cachaniha Demetirione beeuru, esinae rauhijiriin caohachanejeein nihane jaun. Canacaanu netonainechu caohachanijihane bihacaanu. Iite chabana nohanelanaala irihacaanune coitucuhi.

Niicha laenai quiricha satono tiha Joanne

¹³ Jataainte ne banejelanaala ichei irihanune jaanu. Nena quiricha cuhane cuaain ichei aitona jereneeun. ¹⁴ Nii jaunne ena ichoharaa unaa jereun, caraajenihane ichei aitocooaunne coina.

¹⁵ Chaque tonajelanaala raotojoein neeun. Satiin cana belaichaaaurute ii coaacure. Atiin, “Inara coaacuruhajera,” naain nii cuu nenacaauru cana belaichaaauru rai beeu.

Jodasiicha letoi

Inara coaaucaau

¹ Jesocurisito cachaneein Saantiaao nejera Jodasi nihanunena caa quiricha laenaun, Cana Inaca Cana Coaunera niicha jereineein niicha cotihacuri- Jesocurisito berainojoi-neein nenacaauru rai. ² Cairichaaajoaain inara coaraain inara coroatajanemiin Cana Coaunera, leeochoauru aina jiniiquiin ita belaaain raotojoein neechene coina.

Nechu jataain nohanenaa que inara relaaaureraauru (1Fd 2.1-7)

³ Jataaina niqui inara aina jiniiquiin cana ichoterateraneein nenea que cuaain lae-nana jereeunlu niqui inara rai, canejeraneein neechene jaun. Nete laen jataain ena caohachae inara rai laenacaaunne, Cana Coaunera cachaneein neechene jianelanaala, canaacha esenetai esenetaain neechene coina. ⁴ Inae Cana Coaunera Quiricha cuhane besihalune rijijieein, inara aina neeuruha nechu jataain nohaneein cacha relaaaureraauru, caseteco coaracuruhane rai nenacaaurune coitucuhanune jaun. Acaaurute jataain necha aansai cachaauru ne. Necha jataain cana belaiha cana rai Cana Coaunera tenojoineein nenea aasaaeraneein nenacaauru ne. Chaen techu cana eroraneein nenea- Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuha nocoetelanaalane maajeein aihure.

⁵ Inae niqui coitucuhiche inara, nena nacoaauneein inara rai benaa jereeun, Egipto caje coitucuurera Isaraeli cocoaichacuru rocohane baihate, esenetaaurui cachaauru itajelu Cana Coaunera. ⁶ Coaracuche nachuhinti coujurihu Cana Coaunera letononeein nenea tocohaneein neeurenihalu anjeraaurune jaun, charijibana satonoelanaala nenea nocohena tabai jana neeuruha, satiin rucuheca Cana Coaunera que tihanereen tiaaine. ⁷ Nirijieein techu ailu Sodoma, Gomora, naaonjoainuri cocoaichacuru aina curuaequiin, rohan nenacaauru neseuru cocoaichacurune maajeein, nejelau ene aina ichaohin, ajenaacha que namuritiin, namute quicha aina ichaojeraquiin naaonjoaun-relu, nitohaniha cana ichaone que airijiin. Nii jaunte charijibana satonoelanaala nenea usihanaun caseteco coaracure. Niite satiin cana suujua coaraain, que nainain ichaohacachene coina ailu.

⁸ Nitohanein inae coitucuuruha sainejeeinte, nii inara rene turunacaauru cachaauru, nechu joaereen raaje osa que jaberoco aasajeein, sini anuu caje cha coitucuha nocoetiin cachaauru relaain, Cana Curuaanaa Jesocurisito nocoeje chanuhin, acaauru amurijiriin cocoinanacainein nenacaauru quene maajeein mainajeein ereeure. ⁹ Coaraanachuhinti nenacaenein Moisesa jaberoco amanaa jeriha moconajaerane jana, nii tonaain batohin, que baasoneein ereein nocoeje chanunaa coacuelanaala, raujiaain acateein: “Ii suujua raujiaaine Cana Coaunerara,” naain nihalu moconajaera rai anjeraauru curuaanaanein nenea Miqueline. ¹⁰ Nete niritiin erenaa nainiha cacha natiin, niicha coitucuhi que nihanatiin ereein neure cachaauru. Nechu jataain leinjiin ataebinae rijijieein neein, nitajia acaauru jaberocone coina, jaberoco teeure.

¹¹ Jataainte cairichaaajoaure, aihalu Cainne rijijieein ichaauruhane jaun. Aihalu Balaam aina Corene rijijieein coriquiicha que coaacuruhane jaunte, Cana Coaunera sacuuruhane jianecuruha erenaa tonoraelanaalane jaun nitajerai neeunre. ¹² Ita belaihuruhane jaa beseta bitoaache jiniiquiine jaunrute, nechu jataain inara rai nocoejena tiha, inara aina lenoneein acau cohin rachoojoein naaonjoaunre nocoejelanaala, nii chuni sinaa coacuelanaala. Cacha beraicha niha nocoetiin churute

aihure. Nete nii chuni berailanaala, nechu jataain jaberocohacha beraihure. Acaaurute nii conacainelanaala nenea acau rijiiichure. Aiha temule inaacane cojoanona bana, inacaelanaalane rijijieeinte neeure. Chaen cojoaisi aina curuataain enuha rocohin jao-hacane rijijieeinte neeure. ¹³ Enaachate baaso ichaa cucuana cuhane fichafichanaane rijijieein, chunijihun nihanatiin baaso ichacure cojelanaala. Chaentechu sona nalu rijijieein mituhin janoaajeein cuujueein, jaiti cunajaun turuelanaala, nocoenaanaun nitajia arasijiene rijijieein nitajia cuurureein nocoenaanaun acaauru netonai.

¹⁴⁻¹⁵ Chaen techu nitohaneururichaain nii cachaaurune que aitoroatiha Cana Coaunerane jaun, Adaan que jauriichuru baiha, acaauru caaunsini inein nenea-Enoco netonai jetao: “Satiin nere tonoraeraauru cachaauru janijiin raain, jataain necha aansaineein ichaonacaauru, naansaine aina cuhaain nocojena charaneein, osaaocuruhane jaun naansaine caaun que baasoneein erenacaauru casetecaain itajenajaane coina, araai oaraancanei rai nere tonoraeraauru anjeraauru uhaain uha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone janane coaraaun,” naain belu beratiha Cana Coaunerane jaun. ¹⁶ Chaen techu acaauru cha coitucueraniha nocoetiin, satiin que nererojoecaain, satiin que maihajeein ereein, niicha jereeicha que coaacure. Nechu jataain cacha que niicha jerei ichacuruhane coinaachate, cacha rai raotojoein ereeure.

Cana Coaunera coitucuurera rohecaeraauru

¹⁷⁻¹⁸ Canejeraauru, inara rai: “Cana janonaa satonoelalaje raite nereein, nechu jataain baasoneein suujua letonohacha ichajeein ichaonacaauru cachaauru,” naain inara rai beeuruhalu Cana Curuaanaa Jesocurisito rai afosotoorune coaacuche. ¹⁹ Acaaurute ita caje neleruhin niha cachane jereein, nechu jataain suujua letono rijijieein ichaohin ichacuruhane jaun, Cana Coaunera Suujua sirichurenihane jaun aihure.

²⁰ Nete inara, coujurihu Cana Coaunera esenetaeranein, rai cachaneein Cana Coaunera Suujue que suujuequiin, Cana Coaunera bajaebajajeein neeiche inarane caohachaera cacoelaichaneein nenacaauru canejeraauru. ²¹ Cairichaaajoaain inara raain, inara belaaain nihalune rijijieein ichaohin, chariji bana satonoelanaala nenea tiha Cana rai Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone cohajeein neeunche.

²² Atiin cairichaaajoaain nii esenetana jeriheeichuru coaraain neeuche. ²³ Nabana nitajeeuruha usi tabai jana nii esenetaichurune coataa, cairichaaajoaain acaauru coaraain, tabaauru ichoteratecuche usi tabai caje, acaauru que nocohalajiin, jataain baasoneein ichaohin nichao aasajeein neeuruhane jaun.

Raotojoein rachoojoein neeuche

²⁴⁻²⁵ Acaihanijin cana ichoterateranein nenea Cana Coauneraachate, inara be- raicheein chatohaneein baaso ichaain neeinchene coataa. Nii chaeloon baasoneeri-lanaala, aca Cana Coaunera nihane acatiha rachoojoein turuhin neeinchene coina. Jauriaa caje coaunein nii chariji bana satonoelanaala, aca itolere que laraajiin cocoainacaineein niha Cana Coaunerane coitucueratein neeine Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nitohanemiin.

Jesocurisitohacha Coaratei Afocarifisi

“Naaonjoanrichaain,” naain coaratiha Jesocurisitone

¹ Caate, inae nichuuntaa nitohanerichaaainene jaun rai cachaneein nenacaauru que coaratiha rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain Cana Coaunerane jaa ne. Nii jaunte rai nere beraneein nena Joaan nichaaunne rene, rai nere bera anjera letoae Jesocurisito, canu que niicha coaratei coaratiha nii anjerane coina. ² Nii jaunna, canu que coaratiha Jesocurisito aina cuaain Cana Coaunerane rijijieein, esinae rauhijiriin nii coaraneein coaracaunne rijijieein laenaun.

³ Nerausiaecururichaaain caa Cana Coaunera beratenojoin reretaera aina aonaain caa laenanohineein nihane rijijieein tonoraain nenacaauru, inae ichuunejeeorihana nitohanerichaaainene jaun.

Caaunsi laurineein Jesocurisito ranojoineein nenacaauru iclesiacuru rai laenaa Joanne

⁴ Asia batane que caainsii laurineein Jesocurisito ranojoineein nenacaauru iclesiacuru raine canu Joanneein caa laenaun. Raotojoeein neeichene jaanu teein neeuruhine- nii nunuhe caje coaaunein neein- ena acaneein neein turuha uhenei neein nena Cana Coaunera, rai nelaurianajaan- *trono* acatiha caainsiineein suujue- neein nenacaauru aina, ⁵ chaen esinae rauhijiriin, aca jerihane rijijieein neein nere beraneein nena Jesocurisitone maajeein. Acate jauriaanejeein ohane caje ichanaelu. Nii jaunte, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru curuaanaacuru curuaanaanein ne Jesocurisito. Nii Curisitote jataain cana belaitohane jaun, rai coichana aina cuaain osa caje cana rocoelu. ⁶ Nitohanein cana teinte, jelai tein rai cachaneein aihuruhalu saseredotecurune rijijieein- rai Inaca Cana Coaunera rai caohacha icharaneein- niicha jerenohin ichacaachene coina cana tein nelu. Aihana jaun Cana Coaunera necaohacha aina, itolere niicha ichana nainei itolere bana Jesocurisito rainein neeine. Nitohane- miin.

⁷ Inae nacoaaunein dede sacari jana uhin fauha uha Curisitone janate, satiin coanojoinereein.

Nii sohin jaaoreralluniha natiinte coaraa cuurureein.

Nii jana caa chauratane que laurihu laurihu ichaonacaauru cachaurute, chanaa cuurureein coreniha. Aiha nitohanerichaaain.

⁸ “Canune nunuhe caje coaaunein itolere coauneranein satono que tiaain acaneein neein,” naa Cana Curuaanaa Cana Coaunera- itolere curuaanaanein turu rai nena.

Jataain caohacha que necaohachaaain necoaratihana Jesocurisitone

⁹ Canune satiin inara nejera Joanneeun. Jesocurisito corenihate, canu nejeranein neeiche. Nii rijijieein techu, jiniiquiin coujunojoineein necairichanaa abaantaacache, laraajiin cana corotajaniha Cana Coaunerane jaun. Nitohanihane jaunne, Cana Coauneraacha jerei Jesocurisitohacha coitucueratei beebjihanune coreniha casete- conein Patmo cobeneu neein. ¹⁰ Ecute tomihokojoanona bana, caniha neeoritoha Cana Coaunera Suujuene jana, canu janori nichaae toniin: ¹¹ “Leinjiin quiricha cuhane iicha coarai laenaain, caainsii laurineein Asia batane que nenacaauru- Efeso, Esmirna, Pergamoo, Tiatira, Sardisi, Filadelfia, Laodisea, naaonjoainun Jesocurisito cachaneein nenacaauru rene letoaa,” naain mijiaanein toniha carai jaiha rijijieein nena-

toroonfeta rijitiin erenaane jana aonaaun. ¹² Nii carai erenaa coaracaaunne coina nauriterichaaunne janate, tirichotiin jiquihaquiin ne ecu caainsineein cono nujua- oro caje ichanohin. ¹³ Nii caainsiineein cono nujua- oro caje ichanohin cataaunne cacha tocohaneein- tijia que uujoai cajonequiin, somajain cajione que cajionequiin- nalarijia que uujoaain oro caje ichanohin sintoroon que ichoraane coaraaun. ¹⁴ Nii jana rai couturi ujuite dede sacari tocohaneein somajae. Jana, rai notate tirichotiin usi lanaro tocohane. ¹⁵ Nii jana rai tijiaaurute, orono cuhane tucuhacaain ichanohin bronce tocohaneein jiquihaque. Nii jana rai nerete, jataain mijiaaaineein caraturi toni rijitiin tonihane jana, ¹⁶ rai raotono nichajai que caainsiineein arasijie siri biji cuhane. Nii jana rai nujuae cajete mitue jerane jataain ajinaain sabere. Nii jana rai merite, jataain conotiin conoha enotone tocohaneein jiquihaque.

¹⁷⁻¹⁸ Nii jaaunne coariin tijia asae comoon onaa rijijieein. Nete biji raotono nichajai que canu mucuhin: “Jiaonriha casiine. Canune ichaohin itolere coaanaain satono que tiaain Coauneraneun. Canune niqui oonlu, nene ichanaaun. Inae charijibana orinaaunni. Canune cana asaae nitajenacaauru rai chabi sirihun. ¹⁹ Caa ena nenea iicha coarai laenaain, caa baiha neeninu iicha coarai laenaun. ²⁰ Caa canu biji raotono nichajai que caainsiinei arasijie, chaen caainsiinei cono nujuaneein nenea oro, naaonjoainuri iicha coaraite, charijibana coitucueraelanaala asinojoneein nenea ne. Nii caainsiinei arasijiete Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru- iclesiacuru beraihurera anjeraauru ne. Jana nii caainsiinei cono nujua oro caje ichanohinte, caainsii laurineein Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru- iclesiacuru ne.”

2

Caaunsi laurinei iclesiacuru rai beratenojoin. Caate nii caainsii beratenojoi caje Efesoo Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoin

¹ “Caritiin Efesoo Cana Coaunera ranojoinuri- iclesia beraichaneein nenea- anjera rai laenaau.

‘Aonacuche, caritiinte inara rai laenarate nii biji raotono nichajai que caainsinei arasijie siichaain- cainsinei oro caje ichanohi usi nujua cataaun amunaa: ² Canuna, itolere iicha ichai coitucuhin, caaintatohane niha natiin janelanaala neeine coitucuun. Chaen nech, nii necha ansaineein ichaonacaauru abaantasineeine coitucuun. Chaen techu, afosotooru niha nocoetonacaauru niha natiin coujuhin coaraaine jana aca necurene. Nitohaneinte casajenetooruhane coitucuhi. ³ Itolere banate coiinteein janelanaala jataain canu coreniha necairichanaa abaantaai.

⁴ Nete jauriaanejeein aailune tocohaneein corajein quiicha jerei icharaneein nenei. ⁵ Aihane jaun, jauriaa aichejetohilune que coacuhin, nii nunuheneein corajein icharejetohilune rijijieein nacoauneein corajein quiicha jerei icharaneein neeun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein. Ainihanena, nii nihane jaa jelai caje, nii cono nujuaneein nenea rulureeuni ii caje, nacoauneein Cana Coaunera- aacha jerei icharaneein ichoaeneeine. ⁶ Nete caohacha ichai, nii Nicolasa sacureraauru ichanohichuru rautain coaraeneeine jaun. Canuhetonaichu acaauru ichanohichuru rautain coarahaun.

⁷ Aohana jereraauru, caa ereretaain Cana Coaunera ranojoinuru- iclesiacuru rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin. Itolere necairichanaa abaantaain satono que tiaain sacuerate, nii chariji bana sanaachara ichaonaa tera enuha inaa Cana Coaunera nenajaun nenea que lenonereein,’ naain laenaau Efeso beraicha- anjera rai,”

nae nii canu notaara.

Esmirnavu Cana Coanera ranojineein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

⁸“Caritiin Esmirnavu Cana Coanera ranojinuri- iclesia beraichaneein nenea- anjera rai laenaau:

‘Aonacuche, caritiinte inara rai laenaerate nii nunuhe caje coauneein satono que tiaain acaneein nenea- ohalune caje ichanaain nenea: ⁹ Canune jataain necairichanaa abaantaain, cairichainejeein neeichene coaraaun. Nete chaque lanaeneriquicheein dedeeu. Chaen nechu jataain baasoneein ichei ereeuruha Jorioonihana nocoetonacaaurune coitucuun. Acaaurute esinae rauhijiriin moconajaera letono laurineein neeure. ¹⁰ Jiaonriha necairichanaa coariquiine que casiin neeine. Moconajerate caresero cuhane inara tabaauru enoeratereein, nii aina cuaain satiin inara coujunojineein coanojonequichene coina. Jataainte necairichariquicheein lechoonca janohin. Nete ohichene que tiaaajoaain nirijieein jianelanaala abaantaain sacuhichene, canu nii cainaraanuque chariji bana nitajenaacharanejeein nenea ichaonaa tereunni inara rai.

¹¹ Aohana jereraauru caa Cana Coanera ranojinunru- iclesiacuru rai Cana Coanera Suujue beratenojoin aonacurumiin. Laraajiin itolere necairichanaa amuritiin nenacaauru- coatiha ooru baiha nacoauneein ohin nitajerinaain acaauru suujue,’ naain laenaau Esmirnavu Cana Coanera ranojinuri iclesia beraichaneein nenea anjera rai,”

nae nii canu nae nii canu notaara.

Pergamoo Cana Coanera ranojineein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

¹² “Caritiin Pergamoo Cana Coanera ranojineein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai laenaun:

‘Caate aitiin laenaerate nii nujuaae cuhane jerane jataain ajinaain sabere siricha: ¹³ Raotojoeine moconajaera rori rohan ichaohichene coitucuun. Nete atiin caitoonjoa esenetaain canuhacha icharate ichaquichene jianelanaala neeiche. Niheichu nii canu ere bera Antipas sohin jaoruhalu, nii moconajaera neseu natiin, canu esenetaain neeichene jianein niheeiche.

¹⁴ Nete neeje ichei baaso, iniha nenacaauru que ichei aitocooaunne jaanu coitucuhine coina. Nii iniha nenacaauru tabaaurute, Israeli inoaensihuru relaain nihalu Balaamne jaacha tonoraain jianena jerecurene. Nii Balaamte baaso que Balac suujuatihane jaun, ecaantooru que banijiaain nenea lenone que Israelitaauru coroaatein, itolere osa que sarueratenajaaine maajeein naaonjoaenlu. ¹⁵ Chaen techu, tabaauru iniha nenacaauru acaauru relaain nihalu Nicolasa sacuurerane jaan jianena jerecurene.

¹⁶ Aihana jaun, chajaain ena esinae Cana Coanera esenetaeraneein jeriha Cana Coaneranerane rijijieein quicha jerei icharaneein neeuche. Ainihanena ena inara rene uhin, nii canu ujuae cuhane jerane ajinaai nenea- sabere que acaauru soreunni.

¹⁷ Aohana jereraauru Cana Coanera ranojinuru iclesia rai Cana Coanera Suujue beratenojoin aonacurumiin. Itolere necairichanaa abaantaain satono que tiaain sacuurera raine chariji bana coaraelanaala asinojoneein nenea manaa que acaauru coroaatereunni. Chaen nechu, nii chariji bana coitucueraelanaala nenaacacha curuaa siriin laenanohineein leinjiin ajeri somajain nenea tereuni acaauru rai. Nete laen nii ajeri raera, nii curuaa erora coitucureein,’ naain laenaau Pergamoo Cana Coanera ranojinuri iclesia beraichaneein nenea anjera rai,”

nae nii canu notaara.

Tiatirau Cana Coaunera ranojoinuri beraicha- anjera rai beratenojoin

¹⁸ “Jerichanejeeichu, Tiatirau janijiin Cana Coaunera ranojoineein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai laenaau:

‘Caritiinte aitiin laenaerate nii usi lanaro tocohanei notaain- coata lanajai jicharoanohi tocohanei tijiaain nenea- Cana Coaunera Calaohi: ¹⁹ Canune jitariin iicha ichai coitucuun, jataain cachaauru belaaain, iicha esenetai esenetaain, itolere necairichanaa abaantaain itolere ichaaine coitucuhanu. Chaen nech, jataain jauri-aalu amuritoheriin ena caohachaaain ichaaine coitucuun.

²⁰ Nete neejen ichei aitocooaanne jaanu, Canu cachaneein nenacaauru coritaa, nech Cana Coaunera coitucueraniha nocoetiin, ecaantooru que banijiaain nenea lenone que acaauru coroaatein, chabana nitohanai osa que nesaruna naineniha cachane saijieein itolere osa que acaauru rerohecaa nii ene Jesabeline abaantaaine jaun. ²¹ Canune niqui Cana Coaunera coitucueraneein nihane cojoaun. Nete ainaa jerelanaala, niheichu osa tabai que nesaruhane jianena jerene.

²²⁻²³ Nii jauna, nii ene cunaitaain bereecurune maajeein ateinareeunni. Chaen nech, nii ene aina ichaojeraquuin neeuruhane jianelanaala nenacaauru ateinaain, jataain necairichanaa tabai que cairichanajareeunni. Nitohaneein ichacaaunne banate, suujua cuhane cachaauruhacha coacuhi coitucuhanune que nainaa cuurureein satiin Cana Coaunera ranojoineein nenacaauru iclesiacuru. Jana inara raine, le catchanequichene rai, inaraacha ichanohin rijijieein inara rai tereeeunni. ²⁴ Nete laen inara Tiatirau neinequichene, nii relanajaain neeuruhane jaan moconajaera suujua asinojoineein nenea coitucuhin tonoraain neneeichene, nihei nii que tonaain inara rai irihanune jaanu. ²⁵ Aihana jaun, turuhanune reentiaain jerichanejeein sacuuhe jianelanaala.

²⁶ Itolere necairichanaa abaantaain satono reentiaain canuhacha jerei ichajeein sacuureraaurune cocoinareeunni, lauri lauri nenacaauru cachaauru curuaanaaneein neeuruhane coina. ²⁷⁻²⁸ Charijieein teinti canu cocoinaain nelu Ofa Cana Coaunera, nii rijijieeine inara cocoinareeunni, lauri lauri nenacaauru cachaauru curuaanaaneein neeichene coina. Nii banate coata caje nenea otiha que erenea tonoraelanaala lauri lauri nenacaauru tuteneriquicheein, darohe tutenecuruhane rijijieein. Chaen nech, nii choae tacaain janonaarai mitunaa arasijie tereeeuni acaauru rai.

²⁹ Aohana jereraauru, caa Cana Coaunera ranojoinuri iclesiacuru rai, Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin,’ ”

naain laenarate nii canu notaara.

3

Sardisihu Cana Coaunera ranojoineein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoin

¹ “Caritiin Sardisihu Cana Coaunera ranojoinunru beraicha anjera rai laenaau, naain laenaerate nii caainsiinei Cana Coaunera suujue aina caainsiinei arasijie siricha:

‘Canune jitariin iicha ichai coitucuun. Ichaochte niqui ii beure. Nete inae ohi. ² Aihana jaun, itolere que caohachaaain nainaan nii cautenacaauru lararajiaau. Inae ohin nitajeeuruhane raite neeure. Chaen nech, esinae rauhijiriin Cana Coaunera notaracaae, caohachaaain iicha ichai ichaain neneeine coitucuun. ³ Nii jeriha Cana Coaunerane rijijieein, caohachaaain ichaohin neeine coina nerelaailune coacuhin-nacooaanein caohachaaain ichaao. Canu jerichaaune rijijieein, itolere que nainaan

caohachaain ichaeneene ne, coitucueniha cachane jana turuhin basijiauha asijiau-tone rijijieein cha coatejeneene jana turuhin ii casetecareeunni.

⁴ Nete nii Sardisihu neure coroatajajeein chabana cajione calanoajelanaala nenacaauru. Acaaurute cajione somajai jiaain cajiniichaain amuhemuhecurureein, nitohaneein neeuruhane coina nelatecuruhane jaun. ⁵ Itolere necairichanaa abaantaain, canu jerichaaunne rijijieein nenacaaurute, nitohaneein cajione somajai que necoreeteurureein. Nii choae tacaainchu, canu quiricha caje acaauru curuaa elonarinaaunni. Chaen nechu, canu Inaca, rai anjeraauru, naaonjoainuri acatiha tein acaauru coitucureeuni.

⁶ Aohana jereraauru, Cana Coaunera ranojoinuri iclesia rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin, ’ ”

naain laenarate nii canu notaara.

Filadelfiau Cana Coaunera ranojineein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

⁷ “Caritiin Filadelfiau Cana Coaunera ranojineein nenacaauru iclesia- beraicha rai laenaan:

‘Caate aitiin laenarate nii Rabiri rai chabi siricha- Cana Coaunera esineneein nena. Acate acuujua joracaane, nii chuni funaa nainene. Jana acuujua fuhane, nihei chuni joaracaera. ⁸ Canune jitariin iicha ichai coitucuun. Aonaaun, ii raine joaracanojineein canu acuujua siricheeunni, nerinaain chuni funaa nainera. Jataain laraajiin neeineque airijiinte, quere tonoraain quiicha jerei icharaneein neei.

⁹ Canune ichareeunni nii nechu moconajaera rai cacha raeraneein nenacaauru- nii Joriooneeuruhane que airijiin Joriooniha nocoetonacaauru- casajeeuru itiha asae ne-seeonriaauruhane coina. Nii banate, jataain ii belaitohanune coitucuha cuurureein.

¹⁰ Esinaete rauhijiriin, itolere bana caitoonjoan tonoraain canu jerichaaunne rijijieein neei. Nii jaaunne, inae cojunojinecuruhane coina, satiin colurejenojinecururichaaain caa chauratane que nenacaaurune bana, ii beraicheeunni chatohanein teraaine coataa.

¹¹ Enane nacoaauneein turureeunni. Aihane jaun, caa ena neeine rijijieein jerichanejeein sacuu, nabana chuni ii que banijiaain nena ruluhin raane coataa.

¹² Itolere necairichanaa abaantaain sacuureraaurune, Cana Coaunera loreri bane-sijianein tihanune, nii chariji bana satonoelanaala caje mituelanaala ecu neeurureein. Chaen nechu, acaauru jaberoco que tein Cana Coaunera curuaa laenaain, dede caje ena nena Cana Coaunera nenajan Jerosaleen curuaane maajeein laenareeunni, acaauru jaberoco que tein. Chaen nechu acaauru jaberoco que tein ena nena canu curuaa laenareeunni.

¹³ Aohana jereraauru, Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraicha- anjera rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin, ’ ”

naain laenarate nii canu notaara.

Laodiseau Cana Coaunera ranojineein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

¹⁴ “Caritiin Laodiseau Cana Coaunera ranojineein nenacaauru beraicha- anjera rai laenaan.

‘Caate aitiin laenarate nii Cana Coauneraacha ichai coaraneein, nohanelanaala beraneein itolere Cana Coauneraacha coaunai Coaunera Esine neein Nena:

¹⁵ Canune jitariin iicha ichai coitucuun. Bajianachuhinti canu jerichaaunne rijijieein, corajeein quiicha jerei ichaeneei. Jana ainihane corajeein moconajaeraacha jerei ichaeneei. ¹⁶ Nete quiicha jerei corajeein ichaelanaala, niheichu moconajaeraacha

jerei corajeein ichaeneeine jaun, nii chaneein neneei. Nitohaneein ajajainein nihe-ichu, jelajerilanaala, naajoaain neeine jaun, chaneein neneeine jaunne ii narooa-reeunni canu ujuaae caje. ¹⁷ Iite niqiu Inae jataain raotojoein nihanu cha latejelanaala, inae caohacha ichacaaune jaun, naain ereei. Nete jataain cairichaojoaai, cairichanojoneein aiha leinjiin cairichai cha colane nenea rijijieein neein- maosa rijijieein neeine jaun. ¹⁸ Nii jaunne ichei aitoon, canu caje mocohin tucucanohin oro coreteeine coina. Nii banate esinae rauhijiriin canu jerichaaunne rijijieein neein, aiha leinjiin cairichanejeein cha colane nenea rijijieein neeine caje, cha caohacha ichaain, caohachaain chaachaain neeine coaraain neriquiin.

¹⁹ Canune satiin canuhacha belaa canu cachaauru baaso ichaain neeuruhane coaracaaunne, acaauru cotaain acaauru suujuatein cairichanajaaun. Aihane jaun, nii baaso ichajeein neeine janelanaala baasoneein jerichanejeein sacuhinene ii cairichareeunni. Aihane jaun, chajaain ena caje coaunein nunuhetein jeriha Cana Coaunera rijijieein ichaao.

²⁰ Aonaaun, canune itolere bana acujua beraicha rijijieein acujuanaha neein inara cotijaaun. Chateeinti bajaee bajaecaaunne aonaaun canu raain ne rai suujua cuhane, nii ainane jiniiquiin lenonerichaanuhin.

²¹ Chateeinti itolere necairichanaa abaantaain jerichanejeein janelanaala sacue, nii raine canu rohan nelauriaane jaanu rori tereeeunni. Charijieein teeinti, itolere necairichanaa abaantaanune jaun, canu Inaca Ofa nelaurianajan rori ichoae jini-ichaain nelauriaaun, nii rijijieein.

²² Aohana jereraauru Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraicha- anjera rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin, ”

naante laenarate, nii Cana Coauneraacha ichai coaraneein nohanelanaala beraneein-itolere Cana Coauneraacha coaunai coaunera esine neein nenea.

4

Dedeeu Cana Coaunera coroaecuruhane

¹ Niritoha caraine baiha dede coaracaaun jabatoroainne janate, joaracaeratiha-neein ne cana dede bacujua. Nii janane, jauriaanejeein leinjiin jaiha rijijieein nenaatoroonfeta rijitiin tonihane jana aonacaaunne janate:

“Chajaau cajiha iniha uune, caa baiha nitohanein airichaine coarate ii quete coaraaicha,” naain carai toni eheona.

² Nii rijieeoritiin, caniha neeoritoha Cana Coaunera Suujuene janane, dedeeu jataain caohatiin nelauriananaja rori- *trono* coaracaaunne janate, ecu nii nelauriananaja rori-*trono* ichoae lajuuae leinjiin. ³ Nii nelauriananaja rori ichoae nenaate, ajeri jataain caohati colohin nenea- jaspé tocohanenihane cornalino tocohaneein jataain caohatiin colohe rai jaberoco. Nii nelauriananaja rori tinonoritiinte, tinohanre leinjiin iino, jataain conotiin beraurosiojoaain colona esmeralda tocohaneein. ⁴ Chaen nechuu nii nelauriananaja rori- *trono* tinonoritiin niha jataain caohatiin coroata choonca jenaain rori caohachaaunne jana coaracaaune janate, ecu nichoae neeure coroata choonca jenaain ichauhenaauru, somajaain cajione que cajionecohin, oro caje ichanohin comai siriin. ⁵ Nii rori- *trono* cajete, jataain mijiaaainnein mitue jiacano, erena, arara, naonjoainuri. Nii janate, nii rori acatiha lanalanaque caainsinein siricho. Nii caainsine lanalanaqui sirichote, nii caainsine Cana Coaunera suujuenein ai. ⁶ Chaen techu, nii rori- *trono* acatiha cucuana baca tocohaneein, jataain ajarojoeritiin asaaun tiaain jiquihaquiin inanacae. Nii nelauriananaja rorihuru cataaun nenea rori tinonoritiinte ne, jenaain cacha tocorijianein, janori, nacatichai, naonjoain jelon notaacoaain. ⁷ Nii leinjiinte aain tabai- leon tocohane. Leeochate jana, baca curuaanaa toro tocohane. Jana nii acaauru nichatajate leinjiin cacha tocohane. Jana acaauru nejenate,

uujuirii tabai- aquila tocokane. ⁸ Nii jenai jelai rai nichao que ichaohi nenacaaurute, nenainetiin saotaneein itarohin, jianacoon, asaaun, naaonjoaain acaauru jaberoco nainecojoaain nota sirichure. Janotiin, jiichoo, naaonjoaainte:

“Cana Curuaanaa Cana Coaunera esine,
itolere que laraajiin
itolere ichana naineraneein nena,
iite iineein neeilu,
enanetojoein acaneein neei-
iineein turuha uriquiin,”

naaure jiichoo, janotiin, naaonjoaain janelanaala.

⁹⁻¹⁰ Nii cacha tocokaneein nenacaaurute, acaneein necaohachaain niha- nii rori caohacha ichoae- nii chariji bana ohelanaala nenaane coroaacure. Nii nainihate coroata choonca jenai ichauhenaauru, nii ecu nenacaauru nacatiha neseonriaain coroaajein, nii rori acatiha acaauru rai comai siheitiin:

¹¹ “Iite esinae rauhijiriin,
canacaanu Curuaanaaneein canacaanu Coauneraneein-
ii necaohacha que iineein neei, laraajiin.
Iite itolere coaunaain neeilune jaaun,
ii jereeine rijijieein necoaunaain nihacoaelu,”

naaure coroaecuruhane naineein.

5

Quiricha laenanohineein nena aina carenero narejeen

¹ Nii janate nii rori caohacha choaae lauheconaa coaracaanne jana biji raotono nichajai que leinjiin Quiricha sichaain lauheque. Nii quirichate retutonohineein, jeranu laenanohineein ne, caainsinei fuera que caohatiin funojoineein. ² Nii jana coaracaanne janate ecu ne leinjiin anjera jataain itolere ichana nainihane que nelateein. Nii anjerate jataain tonijiaain: “Chana jataain nelate que nelatein, caa quiricha fuera beuhin joracanaa naaine,” naain bajae.

³ Nete dedeeu, chauratane tinonocoritiin, chauratane asaae, naojoaain niha natiin nene chunei nii quiricha joaracaain coana nainera. ⁴ Nitohaneein neniha chunei nii coina nelatein nii quiricha joracaain coaraain ereretanaa nainera cachana jaaunne jataain chanaaun. ⁵ Nii janate: “Coa jataain chanaa. Niha leinjiin nii coina nena- nainera. Acate Joda lauri caje nena Leon- cana curuanaa inoensi Rabiri nefoerate ne. Niite nitohanei ichana nainihane coina itolere amuritiin nihane jaun, nii cainsineein nena rai fuera soaain joaracareein,” nae canu rai leinjiin acaauru bichauhena.

⁶ Nii janate, nii nelauriananaja rori caohacha- *trono* aina nii jenaain rai nichao que ichaohin nenacaauru, nii coroata choonca jenai ichauhenaauru, naaonjoaain-unri cataaun niha Carenero Narejeen ne jana coaraaun. Nii Carenero Narejeen coaracaanne janate ecu chujuheque, cairichaain atinanojoinihalune saijieein, Cana Coaunera Calaohi Jesusoneein. Nii Carenero Narejeente, caainsiniha rai jichone jana caainsine rai nota. Niichurute Cana Coaunera suujueneein satiin chauratane que letononeein neeure. ⁷ Nii Carenero Narejeente cutiin, nii rori caohacha choaae raotono nichajai que quiricha siichaain lauheconaa caje quiricha raaori. ⁸ Nitohaneein nii quiricha raaoriha nii Carenero Narejeenne rijieeoritiinte, neseonriaaure nii Carenero Narejeen acatiha, nii jenaain ichaohin nenacaauru aina, nii coroata choonca jenaain nenacaauru ichauhenaauru. Satiin acaaurute, nenainetiin quitara rijijieein nena-

arapa sirichure. Chaen techu, nenainetiin oro caje nenea acau cooruhane jaan-curu nainecojoaain enuha sacari jujuaain nenea sirichure- nii coroata choonca jenai ichauhenaauru. Nii enuha sacari juujuite Cana Coaunera bajaauruha Cana Coaunera cachaneein nenacaaurune jaan neein ne. ⁹ Nitohaneein neeinte ena nenea nenatena que nenateein:

“Iite nii quiricha fuera soaain joracanaa naineei.

Ii sohin jaaoruhane janate,

ii coichana que acaauru coreteei,

acaauru ranaa nainiha Cana Coaunerane coina.

Nitohaneeinte,

satiin caa chauratane tinonocoritiin lauri lauri neein nenacaauru cachaauru,

lauri lauri nere que ereein,

naaonjoaainunri caje raain,

cachaauru coreteei

acaauru ranaa nainiha Cana Coaunerane coina.

Nitohaneein ichaaina jaunte,

quiricha fuera soaain joracanaa naineei.

¹⁰ Nitohaneeinte acaauru cocoinaai,

saseredote neein, curuaanaa neein,

naaonjoaineein neeuruhane coina.

Nii jaunte, satiin chauratane sacutaain curuaanaa neein neeure,”

naain nenatecure nii coroata choonca jenai ichauhenaauru.

¹¹ Nii baiha coaracaanne janate, ecu ereereecure arajiin nii rori- *trono* caohacha rohan nenacaauru anjeraauru. Nii baiha nii jenai ichaohin nenacaauru, nii coroa-achoonca jenai ichauhenaauru naaonjoainuri. Nii janate ecu neeure jataain arajiin oaraanca milloonneein amurijiriin. ¹² Acaaurute jataain tonijiaain:

“Jataainte nelate

nii sohin jaonojoineein nenaalu Carenero Narejeen.

Nii jaunte,

itolere ichana nainihane jaanu,

itolere nerausiajeein nihane jaanu,

itolere coitucuhin nihanu jaanu,

itolere que laraajiin nihanu jaanu,

coasitanojoinihane jaanu,

necaohacha que necaohachaane jaanu,

coroaenojoineein nihane jaanu,

naaonjoaain raeraneein ne,”

naaure nii araai oaraanca milloonneein nenacaauru anjeraauru.

¹³ Nii rijieeoritiinne, ereereecuruha satiin Cana Coauneraacha counanohine jana aonaun. Satiin dede que teein niicha coaunai, atane que teein niicha coaunai, nii baiha satiin cana temurau cucuana cuhane nenacaauru, atane cuhane nenacaauru, naaonjoaainunri Cana Coauneraacha coaunai ere aonaun.

“Nii rori choae lauheconaa,

chaen nii Carenero Narejeen, naaonjoaaihunrite,

coroaenojoineein aca neein

necaohacha que necaohachaain nelate que

nelateein neeuruhane jaanu teeure,”

naain ereereecure.

¹⁴ Nii janate, “Nitohaneein neeine,” naaure nii jenai ichaohin nenacaauru.

Nii jana, nii coroata choonca jenai ichauhenaaurute, nii Carenero Narejeen acatiha neseeonriaain coroaecure.

6

Caainsine fuera

¹ Jaurihanejeein, leinjiin fuera joracaa nii Carenero Narejeenne jana coarajihanune janate, nii jenaain ichaohin nenacaauru caje leinjiin ere arara rijitojoaaintiin tonijiaain toniin: “Chajaau cajiha,” naane jana, ² coaracaaunne janate ecu leinjiin cabario somajain choaae laujuae leinjiin cacha tenuna sijiaain. Nitohaneein comai teeuruha nii cacha raine baihate, amue nii que nejeratenacaauru amuritiin, itolere bana acaauru amuritoeraneein nihane coina.

³ Nii janate, nii fuera que jaurii joracaa nii Carenero Narejeenne jana, nii ichaohin nenacaauru coroataja: “Chajaau,” naane jana aonaain coaracaaunne jana, ⁴ ecu mitue leeocho cabario lanajaain. Nii janate nii cabario choaae nelaurianaa rai nelatei teure, ita sohin ita jaaoruha caa chauratane sacutaain nenacaauru ne coina. Nitohaneeinte leinjiin Sabere seenjoa teure nii cabario choaae nelaurianaa cacha rai.

⁵ Nii baiha, nii fuera nichataja joracaa Carenero Narejeenne jana coarajihanune janate, nii ichaohin nenacaauru caje acaauru nichataja:

“Chajaau” naane jana coaracaaunne janate, ecu mitue cabario jichojoaain. Nii janate, nii cabario jichojoai choaae lauheconaa leinjiin balaansa siichae. ⁶ Nii janate, nii jenai ichaohin nenacaauru caje ecu toniin:

“Le quilojoei aroso rijijieein nenea tiricote corereein le janohin amihanenaa neein. Nii jana, nichata quilojoei aroso rijijieein nenea sebadate corereein le janohin amihanenaa neein. Coa laen erene, bino, naaonjoaain aasaeca,” naain toni erenaa nii jenaain ichaohin nenacaauru cataaun toniin.

⁷ Nii fuera nejena joracaa nii Carenero Narejeenne janate: “Chajaau,” nae nii jenai ichaohin nenacaauru caje leinjiin. Nii jana coaracaaunne janate, ⁸ ecu ne cabario somaajiojoaain. Nii cabario choaae nelauriaain cunaa curuaate Onaane. Nii ichohachaniha unaa caaijie unaate onaa curuaanaa moconajaerane. Nii Onaa curuaanaa- moconajaera raite, chauratane neleru nejena que niicha ichana nainei ichaane jaanu teure, ita sohin ita jaaoruha arajiin cachaaurune coina, tabai mijitena caaun ooruha cachaaurune coina, cunai caaun ooruha cachaaurune coina, cachaauru sooruha atane que nenacaauru aain tocohaneein nenacaauru coitucuchuhichurune coina.

⁹ Inae nii fuera nesaoqui joracaa Carenero Narejeenne jana coaracaaunne janate, Cana Coanera belaihuruhane jaan rori- *altar* asaae neure Cana Coanera beratenojoin beeuruhane coreniha atinanohichuru. ¹⁰ Nitohaneein ecu neeinte jataain tonijiaain: “Itolere curuaanaacuru amuritoheriin Curuaanaa- osa colane nenea saantocha ichaaine coina aito hine icharaneein nenea, chatohanai bana caa chauratane que nenacaauru ichao colurujueein, canacaanu atinaeraauru cairichareei,” naaure nii ecu nenacaauru onacaauru.

¹¹ Niritocuruhane janate, acaauru rai cajione somajain teein: “Jauriaa nebatacaorihuche coa carajaaeriin. Jaiti lanajeeca, inara sohin jaaoruha ne rijijieein, leeochoauru inara nejeraauru Jesocurisito beratenojoin beeurera sohin jaaoruhane nainauruhane reeintiaain cohacori huche,” nae acaauru rai.

¹² Nii fuera nesaotane joracaa Carenero Narejeenne jana coaracaaunne janate, uhe jataain mijiaaineein carora tabai. Nii janate, jataain jicholeneein conoene enoto. Nii janate, atene netonai conoelanaala ichana tocohaneein ne. ¹³ Nii janate, jataain mijiaainetiin uhin liaaca cujuanane jana naluha *iquera* inaa nujuarine amuneein nalue

dede caje chauratane choaae arasijie. ¹⁴ Nii janate, retutunohiniha faferone tocoha-
neein nereetuhitiin nitajiheite dede. Nii janate, nerurujuacoaain nelonae satiin situha
cataaun nenacaauru obenecuru aina ichtatane ucuunooru. ¹⁵ Nii jaunte, chauratane
que satiin curuaanaa neein nenacaauru atane jachuuru cuhane, ichtatane cataaun
nenacaauru ajeri cuhaneeruru nasichure, tabaaihuri aina jiniiquiin, chaen soonda-
rooru curuaanaacuru, coriquihonacaauru, jataain itolere que laraajiin nenacaauru.
Cairichanojoinnein nenacaauru, chaen cha ujuaihonelanaala nenacaauru, naaonjoain-
uri nasichure atane jachu, ajeri jachu, naaonjoainunri cuhane. ¹⁶ Nitohaneeinte:
“Canacaanu choaae nefaruhin canacaanu asihu, canacaanu coaraa taa rori caohacha-
trono choaae lajuuaine coataa, jataain necairichanaa cuhane canacaanu casetecaa
Carenero Narejeenne coataa. ¹⁷ Inae catohaneein caseteco coaraain necairichanaa
cojoanonaa que turuhane jaun, nerinaain chunei abaantanaa nainera,” naaure.

7

Israeli laurichuru cojunacatenohineein nenacaauru

¹ Nii baiha coaracaanne janate, enoto mitu jeloon, enoto soo jeloon, enoto soo coara-
jeein cana raotono jeloon, enoto soo coarajeein cana ajaabiji jeloon, naaonjoainuri
jeloon chujurijatocure jenaain anjeraauru. Ecu neeinte situha nii jenaai laurii jeloon
caje uhin cujuanane coataa acatecure. Nabana situhi chauratane, cucuana, nuna,
naaonjoainuri ichoae situhin jiatuhane coataa. ² Chaen techu coaracaane jana, enoto
mitu asajai caje uhe leinjiin anjera. Acate Cana Coaunera ichaohin nena cojunaca
seecho siri. Nii anjerate tonijiaain eheque, nii jenaain nenacaauru anjeraauru,
chauratane, cucuana cuhanai, naaonjoainuri aasaana nainecuruhane jaanu raaurera
rai. Nitohaneein tonijiaain ehequiinte:

³ “Jiaonriha jaiti Cana Coaunera cachaneein nenacaauru nauri que Cana Coaunera
cojunaca siricha *seecho* tenihacachene jana, chauratane, cucuana, nunacuru, naa-
joainunri aasaacache,” naain, eeheque nii leinjiin nii jenaai naraai anjeraauru rai.

⁴ Nii jana, aonacaanne janate, le faasha jena choonca oaraancaain satiin Israeli-
taauru lauri caje nauri que Cana Coaunera cojunaca *seecho* sirichaauru curuaacuru
janiichure. ⁵ Nitohaneeinte,

Jodaa lauri caje lechoonca coroata oaraancaain nauri que Cana Coaunera cojunaca
seecho que cojunacatenoine.

Jana Robeen lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Gada lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁶ Jana Asere lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Nefatalii lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Manasee lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁷ Jana Simeon lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Lebi lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Isacara lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁸ Jana Saboloon lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Jose lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Beenjamiin lauri caje lechoonca coroata oaraancaain naaonjoain Cana
Coaunera cojunaca siricha *seecho* que acaauru auri que cojunacatenoinecuruhane
janiichuruhane jana aonaun.

Arajiin cachaauru somajai que cajionecooruhane

⁹ Nii baiha coaracaanne janate, ecu araai lauriinchuru satiin chauratane sacutaain
nenacaauru, araai lauriin nere que ereein nenacaauru, jelai natane que ichaohin
nenacaauru, naaonjoainuri cachaauru ecu arajiin neeure. Acaaurute rori caohacha-
trono aina Carenero Narejeen acatiha ecu arajiin chujuhacoore janiinacaje lanaala.

Nitohaneeinte cajione somanerei que cajionecohinte, elele tocorijiane siijiariin cuure.
¹⁰ Nitohaneein kuhinte, tonijiaain ehequiin:

“Cana Coaunera- rai rori caohacha- *trono* ichoae nenea aina nii rai Carenero Narejeente,
 arajiin itolere, que nejeratenacaauru amuritoeraneein ne,”

naaure tonijiaain nii ecu satiin caa chauratane sacutaain nenacaauru araai laurii cachaauru. ¹¹ Nii janate nii rori caohacha aina nii coroata choonca jenai ichauhenaauru, nii jenai ichaohin nenacaauru, naaonjoainuri tionoritiin chujuha-coore satiin anjeraauru. Nitohaneeinte nii rori caohacha acatiha neseeonriaain, atane que nauri turuanacanejeein nenorocooain Cana Coaunera corooaecure nii anjeraauru.

¹² “Nitohaneein neeuruhine.

Jataain caohatoha Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere bana.

Necaohacha que necaohachaa Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere bana.

Jataain itolere coitucueraneein niha Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere bana.

‘Narihara,’ naauruhine acaauru rausiaaeca Cana Coaunerane coreniha itolere bana.

Jataain nelatiha Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere bana.

Acaneein nihane coitucuhin, itolere icharaneein laraajiin nihane coitucuuruhine.

Nitohaneein neeuruhine chabana satonoelanaala. Nitohaneein neeine,”

naain, Cana Coaunera cocoasitaare satiin nii ecu nenacaauru anjeraauru.

¹³ Nii janate, nii coroata choonca jenaain ichauhenaauru caje leinjiin canu rai:

“Chauruna caa somajai cajione que cajionecohacoain cau ne. Chaelai cajena uure,” naain canu caje bajaane janane: ¹⁴ “Iite acaauru coitucuhicha curuaanaa,” naain tonoraan.

Nii jaunte canu rai: “Caa cachaaaurute necairichanaa tabai abaantaauruhana jaun, Carenero Narejeen coichana aina cuaain somarianohiniha acaauru cajionene jaun nesomariaain nedae acaauru cajione.

¹⁵ Nii jaaunte,

nii Cana Coaunera rai rori caohacha- *trono* acatiha neeure,

jiichoo, janotiin, naaonjoaain Cana Coauneraacha jerei ichacuruha rai Teenforo asaaene coina.

Nii rori caohacha choaae lauheconaate acaauru beraicheein acaauru rohan neein.

¹⁶ Mijitena, cocoirena, enoto ajaano, ajaaronaa, naaonjoaain niha natiin acaauru reroecarinaai,

¹⁷ acaauru beraiha nii rori caohacha cataaun nenea Carenero Narejeen ne jaun.

Nii Carenero Narejeente acaauru beraicheein, carenero beraihuruha beraihurerane rijjijiein.

Acate, esinaaeca caohacha- ichaonaa tera que acaauru cocoareein, raotojoein ichaaoruhane coina.

Inae acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane jaun necairichanaa coaraain chanaaururinaai chabana,”

nae nii coroata choonca jenaain ichauhenaauru caje leinjiin.

8

Nii fuera caainsine aina jujuai mocooruhane jaan curu oro caje nenea

¹ Nii fuera caainsine joracaa Carenero Narejeenne janate, carajaojoaain curua-toraain curuaaecoore dedeeu nenacaauru.

² Nii catiariine ecu caainsinei anjeraauru coaraaun Cana Coaunera acatiha chujurujua chujurujuaauruhane jana. Nii janate nii caainsiine anjeraauru nainetiin nii toroonfeta teeure. ³ Nii janate uhe leeocho anjera, jujuai mocooruhane jaan curu oro caje nenea uhaain. Nitohaneein uhinte, nichaauree nii Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori *altar* acatiha. Nii janate tabaain nii enuha sacari jujui teeure, nii rori caohacha oro caje ichanohi *altar* acatiha, ichoae tein mocohane coina. Nitohaneeinte mocohane nainiha Cana Coaunera bajaare nii ecu satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru. ⁴ Nitohaneein nii enuha sacari jujuai mocoha nii anjerane janate, rai biji caje Cana Coaunera acatiha ecuun cue rai cousuraca. Mocohane nainiha Cana Coaunera bajaare nii ecu satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru. ⁵ Nii baiha, nii enuha sacari jujuai mocohane jaan curu raaoriin, Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori caje, usi biine taotaoriin nii curu cuhane tein, usi biine joae nii anjera atane choaae. Nii janate, toni arara, erenaa, jiacano, carora, naaonjoainunri jataain mijiaaanein.

Toroonfeta toteeuruha anjeraaurune

⁶ Nii janate, inae neruujeeure nii caainsine anjeraauru acaauru rai toroonfeta toteeuruhane coina.

⁷ Inae rai toroonfeta totiha nii leinjiin anjerane janate, chauratane ichoae nalue jelajinaa jaberoco aina usi ichana que jasiin. Nii jaunte chauratane neleru nichataja mocohane jaun, satiin chauratane neleru nichataja que nenacaauru nunacuru, chaen omanecuru, naaonjoainunri mocoe.

⁸ Nii jana rai toroonfeta totiha nii anjera coroatajane janate, dede caje nalue jataain tabai usi jaberoco cucuana cuhanene jana, nii cucuana neleru nichataja neleruhin ichana tocohaneein nedae rai baca. ⁹ Nii naluha usi jaberocone jaunte, itolere nii cucuana cuhane nenacaauru nichata saain neleruhin oore. Nii cucuana cuhane nenacaauru boteeuru netonaite nichata saain neleruhin mocohin nitajeeure.

¹⁰ Nii janate, rai toroonfeta totiha anjera nichatajane jana, siricho tocohaneein mocohin dede caje nalue arasijie seeonjoa, satiin nucuhecuro nichata neleru aina atane jachu caje mitunacaauru esinaaeca ichoaae. ¹¹ Nii arasijie curuaate Elonaine. Nii jaunte nichata saain neleruhin elonaa nucuhecuro baca aina atane jachu caje mitunaa esinaaecane jaun, ohacoaaure arajiin cachaauru.

¹² Nii janate rai toroonfeta totiha nii anjera nejenane jana, nichata saain nelerujua-coaain nocohejaaitiin naasajeein conoene enoto, atene, arasijie, naaonjoainunri. Nii jaunte, jiichoo aina nocohehena nichata neleru que carajaain conoene nii enoto, atene, arasijie, naaonjoain.

¹³ Nii jana coaracaanne janate, dede catai jelon jiaauluhin situha cuha leinjiin ujuirii tocohaneeine jana aonacaanne janate: “Jataainte cairichaaajoaurureein caa chauratane que ichaonacaauru cachaauru, inae toroonfeta toteeuruha nii leeocho nichatajai anjeraaurune,” nae leinjiin ujuirii tocohanei tonijiaain.

9

¹ Nii janate, toroonfeta totiha anjera nesaoquine jana dede caje naluha uha arasijie chauratane choaaene jana coaraaun. Nii arasijie raite, cana asajai cochabi teeure.

² Nii cana asaae nenea atane jachu bacuujuu joaracaane janate, jelai caje mitue suruaa orono caje aihane tocohaneein. Nii suruaate nocohehanein enoto tein, cujuanane maajeein nocohehena neein te. ³ Nii janate, nii suruaa caje mituhin chauratane sacuritaain riaaniha sisiincho semanaane jana, aiha canaanne rijijieein cacha cunaitaane jaanu teeure rai. ⁴ Nitohaneeinte letoanajaain, omane, ajaena, enuha, naaonjoainunri aasaaecuruhane caohateein, nii nauri que Cana Coaunera cojunaca siricha *seecho* que cojunacatenohine lanaala nenacaauru cunaitauruhane coina aitocure nii sisiincho

semanaa rai. ⁵ Nete cachaauru atinaauruhane coina letononeeurene. Raujiaaincha cacha atinaelanaala cusihane, canaun cusi rijitocojoaain cunaain saogui ateein cacha cunaitauruhane coina aitiin letononeeure. ⁶ Nii cojoanonaa banate niqui onaa jerecurureein cachaauru, nete oorenereein jaiti ooruhane jaan que turuenihane jaun. ⁷ Nii sisiinchoorute, sonaana que neeuruhane coina relanojoneein nenacaauru cabario tocorijaneein, oro caje nenea- comai tocohanei que asihocoin cacha meri tocorijiane acaauru meri. ⁸ Nii sisiinchooru couturi ujuite caratohanae ene couturi ujui tocohaneein. Rai catute aain tabai tocohaneein nenea- leeon catu tocorijiane. ⁹ Acaauru jaberocote, coata que bujuaain ne. Jana acaauru itarote jataain mijiaaaineein toni jiaauluuruha ne. Sonaana que neein caro tararaa cabarione jana tonihane rijitocojoaain toni. ¹⁰ Jana rai cusite rai nuseei que ne, canaun cusi tocohaneein. Nii rai cusi que cacha cunaitaraneinte neeurelu saogui ateein. ¹¹ Nii sisiinchooru curuaanaate cana asaae atane jachu cuhane nenea anjerane. Jana rai curuaate Ebereeo ere cuhane Abadoonne. Jana Curieco ere cuhanete, Apolihoonne.

¹² Nitohaneinte situe nii necairichanaa nunuhe. Nete jaiti lanae coroatajai.

¹³ Inae rai toroonfeta totiha nii anjera nesaotanene janate, Cana Coaunera acatiha oro caje nenea rori- *altar* que jenaain nenea jicho caje toni eheona. ¹⁴ Nitohanein toniinte:

“Nii jenaai anjeraauru ichoharaain nenacaauru jihaneeu. Acaaurute nucue tabai Eofarate auhaniha ichohanohineein neeure,” nae nii eheona.

¹⁵ Nitohaneinte, nii jenai anjeraauru jianecure, cachaauru nichata neleru sohin jaaoruhane coina. Nitohanei ichacuruhane coina jatoroaain neeuruhane bajaanaa, rai batene, cojoanonaa, naaonjoain que inae tihane jaun. ¹⁶ Nii jana aonanaacaanne janate, ecu neeure coroata fasha millonneein cabario choaae cunacaauru soondarooru.

¹⁷ Nii cabario choaae nelaurianacaauru coaracaanne janate, usi lanaro tocohaneein nenea que bujuatenohinijiacoe acaauru nalarijiaauru. Nichata lauriinte coloe nii acaauru nalarijia que nenea coata, beraurusiojoaain, lanajiojoaain, asofere tocohaneein, naaonjoaain. Jana nii cabariocuru couturite janolari couturi tocorijianihane jana acaauru ujuae caje mitue suraa, usi, asofere, naaonjoain. ¹⁸ Nii cabariocuru ujuaae caje cacha cairichaeranu que mitunaa suraa, usi, asofere, naaonjoaain caunte nichata saain neleruhin ohacoaure cachaauru. ¹⁹ Nitohaneinte rai nujuaae cuhane, rai nuseei que, naaonjoaain nii nitohanei ichaane jaanu rai nelate sirichure nii cabariocuru. Nii rai nuseeite acano tocohane. Chaen rai coturi quete cacha cunaitaure. Arajii cachaaurute ohe nii necairichanaa caaun.

²⁰ Nete acaauru cautecuru nii necairichanaa caje nichotenacaauru, enanetojoeein baaso ichacuruhane jianecurene. Nii jaunte, Moconajaeracuru bajaebajaecuruhane jianecurenihane jaun jerichanejeein oro caje nenea ecaantooru, coata- bronze caje nenea ecaanto, coata plata caje nenea ecaanto, ajeri caje nenea ecaanto, chaen enuha caje nenea ecaanto, naaonjoaain bajaebajaecure, ichaohin, nerurujuaain, amuhin, ereein, notaain, naaonjoaauruhane que airijiin. ²¹ Niheichu sonajaain jaohin, benane neein, nitohanai osa que nesaruhin nenea nainenihaha cacha natiin namute quicha aina ichaohin niha natiin, baaso osa que nesaruhin, asijiauhin, naaonjoaain ichaauruhane jianecuruhi.

10

Quiricha laenanohi siichaa anjerane

¹ Nii jana coaracaanne janate, dede sacari catauun, couturi ichoaae iino baijiaain, dede caje fauha uhe- jataain nelate que nelatei leecha anjera. Enoto tocohanein jiquihacoha rai merine janate, usi lanaro tocohane rai fero. ² Nitohaneinte bijii cuhane retutunohineein joaracanojoi quiricha sichaain, cucuana ichoaae rai tija

raotono nichajai teein, rai jera najaa biji nichajai te chauratane ichoae. ³ Nii anjerate, nesari corajiha mijiaaineein aitoaha aainne rijitiin tonijiaain ere. Nii jana, caainsinei araracurute tonihure. ⁴ Nii toniha caainsinei ararane baiha, quiricha cuhane laenana jerichaaunne janate:

“Ii suujua cuhane aitiin toniha nii caainsinei ararane jaan rucuhecu chunei rai belanaala. Coa quiricha cuhane laenaa,” naain dedeeu toni.

⁵ Nii ereeuruha caainsinei araracurune catiaaeriinte, nii cucuana choaae raotono nichajai tijia chujuhecaain, chauratane que jera chujuhequera, raotono nichajai biji sijitae.

⁶⁻⁷ “Inae nenacaaen nerinaain cojoanonaa. Inae toroonfeta totiha nii anjera necaainsinene janate, inae asinojoneein Cana Coauneraacha sirii que turuhane jaan aicheein, nii aitiin berejetocuruhalu nere bera inoaensihurune rijijieein,” nae, itolere bana ichaohin, dede, chauratane, cucuana, chaen itolereeuru coneraneein nenacaauru, naaonjoaainunri coauneraneein nenea Cana Coaunera notaracaae neein aitothane coarateein nii anjera.

⁸ Coaiteen nii dedeeu toniin quiicha aonai erenaate:

“Chajaain cuhin, nii cucuana aina chauratane choaae chujuhequi anjera caje nii quiricha laojoiri joracanojoneein- niicha siichai raaorinihu,” nae canu rai.

⁹ Niritoha canu raine jaun, cuhin nii quiricha bajaanune janate:

“Nocoo. Quihu. Chujuaae cuhanete irichaje rijitocojoaain ichohantoreein. Nete laen ii suri cuhane elonaineein nerotoreein,” nae carai nii anjera. ¹⁰ Nii jana nii anjera biji caje nii quiricha raaoriin quihanune janate, canu ujuaae cuhane irichaje rijitocojoaain ichohante. Nete inae quihanune baiha, canu suri cuhane elonaineein nerotoe. ¹¹ Nii janate:

“Coaiteen, araai laurii cachaauru, lauri lauri jelai teein atane siriin que ichaonacaauru, nere que ereein nenacaauru, itolere curuaanaacuru, naaonjoaainunri que aitiin Cana Coauneraacha beratei beebejiha cuhinete ne,” naaure canu rai.

11

Niicha icharatei coaranuuru letoaa coroatajaain Cana Coaunerane

¹ Nii baihate, carai jiarana tocohaneein leinjiin bara teein: “Chajaain nimichuhin cuhin Jerosaleeun nenea Cana Coaunera bajaauruhane jaan coloheri, Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori, naaonjoaainunri cojunacateeu. Chaen ecu janiichu, inaaajoaaincha Cana Coaunera coroaeca neeurureein. ² Coa Cana Coaunera bajaauruhane jaan coloheri rohan nenea airiniha cojunacatiha. Niite teure Jorioniheichuru rai. Acaaurute Cana Coaunera nese cocoaichacuru amiharateeurureein, jataain cairichanjaain, jena choonca coroata ateineein. ³ Canune coroatajai canu ere beeurera letoaareeunni, uhin le oaraanca coroata fasha saota choonca janoneein canu ere beeuruhane coina,” naain canu letoaaure.

⁴ Nii coroatajai Cana Coaunera ere beracurute coroatajai olibo nujuan aina coroatajai usi temura neein neure, cana rai chauratane coauneraneein nenea Cana Coaunera acatiha. ⁵ Chunocoha chatohaneein acaauru tenaa jerera nihanete, acaauru ujuaae caje usi mitaaurureein jitariin acaauru que nejeratenacaauru mocohane nitajeeuruhane coina. Nitohaneinte oorureein nii acaauru rerohecaeraauru. ⁶ Nii coroatajaihurite nelate que nelateein, cana dede funaa nainecurureein Cana Coaunera ere beebejeeuruhane jana uha elo ne coataa. Chaen techu, ichana neein acau corenaa naainecurureein. Nii rijijieein techu, araai laurii necairichanaa turuanaa nainecurureein caa cana rai chauratane que, acaauru jerecuruhane tocohaneein.

⁷ Inae acaauru que Cana Coauneraacha beratenojoi benaa naainaaauruhane janate, mitureein cana asajai caje leinjiin neecha aansai ataebinae tabai, acaauru sohin

acaauru jaohane coina. ⁸ Nitohaneein acaauru sohin acaauru jaohane janate, Cana Coaunera Calaohi cairichaauruha coroso quene jaan nese coero cuhane nereein acaauru jaberoco. Jerosaleen nihane saijieein Sodoma, Egipto, naaonjoaineein acaauruhacha curuaateihu. ⁹ Nichata janohin cataan uujue banate acaauru jaberoco coaraa cuurureein araai laurii nenacaauru, coriaae caje unacaauru, lauriu lauriu nichao que ichaohin nere que ereein nenacaauru cachaauru, naaonjoainuri. Nete, acaauru jaberoco conautecuruhane caohatereein. ¹⁰ Nii nainihate jataain rachoojoeurureein caa chauratane que nenacaauru cachaauru, ooruha nii coroatajai Cana Coaunera ere beebjeeurerana jaun. Nitohaneeinte rachoojoein beseta ichaain ita belaiha cuurureein itolere nijihanai que, jataain acaauru cairichaeranuneein aihuruha nii coroatajai Cana Coaunera ere beebjeeurera rautaaurenihane jana, inae atinanohineeuruhane jaun.

¹¹ Nete coaiteen nichata janohin cataan uujue bana acaauru ichatiha Cana Coaunera jaaun ichanaain nimichucuruhane coaraain jataain casihure satiin nii acaauru coaraauru cachaauru. ¹² Nii catiaaeriinte, dedeeu mijiaaineein toniha erena jana, “Chajaauchete ini,” naain toniha nii erenaane aonacure nii coroatajai Cana Coaunera ere beebjeeurera. Niritoha nii erenaane aonaante nii acaauru que nejeratenacaauru notaracaae dede sacari aina cuhin dedeeu iniha cuure. ¹³ Nii rijieeoritiinte uha carora tabaine jaun comoe nii nese neleru lechooncaniu nenacaauru lorerichurune jana, oorureein caainsi oaraancani cachaauru. Nii jana acaauru caute-ecu nedanacaauru cachaaurute nesoone caaun Cana Coaunera coroaecurureein.

¹⁴ Nitohaneeinte situe nii necairichanaa tabai coroataja. Nete nii baiha coaiteen ureein necairichanaa nichatajanu.

Toroonfeta totiha anjera necaainsinene

¹⁵ Nii baiha, toroonfeta totiha nii anjeraauru caainsinene janate, mijiaaineein dede que toniin:

“Caa chauratanete
Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesocurisito raineein nihane jaun,
acaauruhacha satonoreein tiaain caa chauruatane Curuanaaneein neroranereein,”

naaure. ¹⁶ Nii jana, nii coroata choonca jenaain rai rori ichoae Cana Coaunera acatiha neein laurujalaurujuanacaauru ichauhenaaurute neseonraain atane que tiaain nenorocaaain:

¹⁷ “Ii, nunuhe caje coauneein satono que tiaan
itolere Coauneraneein-
itolere ichana naineraneein neeine
coroaecaanura Cana Coaunera.
Iite ichaohin itolere janonaa bana neein
itolere que laraajiin chabana satonoelanaala
Curuanaaneein neeine
nunuheteei inae.

¹⁸ Ii ainate niqui obaaecure
caa chauruatane que nenacaauru ii coitucuhichuru.
Nete inae turue acaauru cairichaaaine jaan cojoanonaa.
Inae turuha onacaauru rucuequine jaan cojoanonaa.
Ii letonocuru- ii ere beebjeein amuhemuhenaacaauru *profetacurute*
coroatajaniha curiquiin;
acaauru ii cachaneein ii jereeine rijijieein neeuruhane jaun.
Inae ii sacuurera coroatajaniha curiquiin,
itolere canaanaihuru, ichauhenaauru, naaonjoaain.
Nitohaneeite

itolere caa chauratane que nenacaauru itajeraneein nenea itajeriquiin,”

naain Cana Coaunera coasitaare.

¹⁹ Nii janate, neyoracae dedeeu Cana Coaunera coroaecuruhane jaan coloheri Teenforone jana ecu inanacaain ne Cana Coaunera rai rauhi curu camela. Nii janate dede caje ococoe jiacanocuru, tonijiainunri, araracuru, caroracuru, jelajinaa jaberocooru, naonjoainuri.

12

Leinjiin ene aina leinjiin ataebinae dragon

¹ Nii janate dede que ecooca leinjiin cana dede cojunacane jana, inanacae leinjiin enenoto que conaanojoneein que cajioneconaa rijijieein- rai tijia asaae atene siriin, leinjiin comai lechoonca coroatajai arasijie siricha lauhecaain. ² Nii enete canaanai cosuriu nihane jaun janoanaa jereein cuna caaun necairichajeein auhauhaque. ³ Nii catiaaerinte coaiteen ecooca cana dede cojunacane jana inanacae leinjiin ataebinae- *dragon* lanajai tasinojoain- caainsinei couturiin lechoonca jichohin. Satiin nii caainsinei couturi nainetiinte ne rai comai. ⁴ Niite rai nuseei que dede nichata neleru caje arasijieuru joae chauratane ichoae. Nii ataebinae- *dragonte* ococoe nii ene rene, nii beree nejanoaneni quiha nejanoa rijieeoritiinne coina. ⁵ Nii janate, inae quicha cojoaajiineein nejanoae nii ene beree. Aca satiin chauratane que lauri lauri nenacaauru curaanaa nihane coina- coata caje nenea otiha que biji achunequiin. Nete inae nejanoa rijieeoritiin nii beree raain amaaure Cana Coaunera aina rai rori acatiha. ⁶ Nii jaaunte, neniha cachane jaan cuhin soroe que banihateein Cana Coauneraacha rucujueihu cuhin nii ene, ecu teein beraichateein coroaaterate le oaraanca coroata fasha saota choonca janohin Cana Coaunera.

⁷ Nii baihate, nii dedeeu ita soore nii tabai ataebinae- *dragon* aina, Miqueli aina rai anjeraauru. ⁸ Nitohaneein ita soorua nii tabai ataebinae ainane janate, acaauru amuritonaa nainesihurene nii ataebinae rai anjeraauru. Nii jaaunte, inae dede que nenea nainecurene nii tabai ataebinae aina rai anjeraauru. ⁹ Nitohaneeinte, nii ataebinae- *dragon* tabai jaaore dede caje. Nii ataebinae- *dragonte* inoaenlu caje coauneein nenea acano tabai inoaensi- Moconajaera ne. Acate satiin chauratane tinonoritiin cacha coritaeraneein ne. Acate, nii rai anjeraauru aina jiniiquiin chauratane que jaonojoneecure.

¹⁰ Nii janane dedeeu mijiaaaineein toniin:

“Inae ichoteratenojoi niha cachane jaan cojoanonaa que turuha. Niicha ichana nainei ichaain itolere curuanaa neein niha Cana Coaunera aina cocoainanacai niha Mesihazine jaan cojoanonaa quete inae turue. Inae Cana Coaunera sacuurera coulurujuera Moconajaera jaaorua. Acate acaauru coulurujuue, jiiichoo, janotiin, itolere cojoanonaa bana, naonjoaain Cana Coaunera acatiha neein. ¹¹ Cana Coaunera coreniha cana nejeraneein nenacaaurute cana osa coreniha atinanojoneein nenea Cana Coaunera Calaochi coichana aina, niicha beratei acaauruacha beebejeei, naonjoainuri aina cuaain inae amuritoore. Nitohaneeinte Cana Coaunera ere beebeejeuruhane coreniha coasilanaala ooruhane coina jatoroaain neein aihure. ¹² Rachoojoeuche dedeeu neiniquichene. Jana, chauratane que nenacaauru, cana temurau- cucuana cuhane nenacaauru, naonjoaainunrite jataain cairichaaajoaare, inae ichuunnijia necairichanaa coaraane cojoanonaa que turuhane que nainaane jaun, acaauru rene fauha cuha jataain obajeein Moconajaerane jaun,” naane jana aonajeeun.

¹³ Chauratane choaae jaonojoinihane que nainacoriin, nii ene canaanai janoaera coinetein soha cue nii nechua aansai ataebinae. ¹⁴ Nii janate, nii ene itaro jaaure tasionjoaain uujuiri tabai itaro tocohaneein, coriaae cuhin nii acano inoaensi caje soroha neniha cachane jaaun cuhine coina. Ecu teente, nii ene coroaateure nichata

jaanacai cataaun reein tiaain. ¹⁵ Nii acano inoaensite nujuae caje acau mitaain nucuhe jae, raotojoein nii ene sohin jaohane coina. ¹⁶ Nete, nii ene coroatajane chauratane, nujuaae caje acau jaohin nucuhe jaa nii ataebinae tabai- *dragonne* jana lichurujuaaitiin jacolohitiin. ¹⁷⁻¹⁸ Nii jaaunte, jataain nii ene cotaain coraje nii ataebinae- *dragon*. Nii jaaunte cuhin, nii eneecha foerateeuri aina rai bereecuru, satiin Cana Coaunera ere tonoraain Jesoso cachaneein neeuruhane beeuruhane que casilanaala nenacaauru, naonjoainuri soha cue nii ataebinae tabai.

13

Coroatajai ataebinae tabai

¹ Nii janane caainsine couturiin, le choonca jichohin, naajoaain cucuana caje mituhin iniha uha leinjiin ataebinae tabaine jana coaraaun. Le jichooru naineein niha comaine janate, Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin couturichuru naineein laenanohineein ne erenaa. ² Nii ataebinae tabai canuhacha coaraite, leinjiin aain tocohaneein acomari tijia tocohane rai tijia. Nii jana rai nujuaaente, aain tocohaneein nenea leon ujuaae tocohane. Nii leeocho ataebinae- *dragonte*, nii aain tocohaneein nenea rai, jataain nelateein nihane jaane maajeein rai teein cocoainaan, nelaurianaja rorine maajeein rai te. ³ Nii aain tocohaneein nenea ataebinae couturi leinjiinte, ohane coina ichanohin tocohaneein jataain temuhin cunaitanohi ne. Nete nii rijijieein coichano-joinee nerautaa nii necoasajane coaracuruhane jaun, jataain cojoelatiin coaraain, nii janolari tocohaneein nenea ataebinae tabai esenetaain sacuure, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru. ⁴ Nii jaunte, nii aain tocohaneein nenea cocoainaa nii leeocho ataebinae- *dragonne* jaun, acaneein neeuruhane coroaecure, “Cha caa leinjiin ataebinae tabai- aain tocohaneein nenea amuritona naine. Nihei chuni amuritona nainera,” naain acaneein niha nii aain tocohaneein nenea ataebinae tabaine coroaecure, nii leeocho aina curuaecaain.

⁵ Chaen techu, Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin, itolere que nelaetoha nocoetiin iriha nii janolari tocohaneein nenea ataebinae tabaine jereein, jena choonca coroata ateein cocoaina nacaineein nihane coina cocoainae nii leeocho ataebinae- *dragon*. ⁶ Nitohaneinte, Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin que nejerateein, rai nenaja *santuario* quene maajeein ereein, dedeeu nenacaauru quene maajeein nejerate. ⁷ Chaen techu nii ichoae tacaain, coaiten nii leeocho ataebinae cocoainae nii *dragon*. Cana Coaunera cachaneein nenacaauru que nejerateein, acaauru amuritothane reentiaain sonaana que nihane jereein, lauri lauri nichao que ichaohin, lauri lauri nere que ereein, lauri lauri natane que ichaohin, naonjoainuri curuaanaaneein nihane coina cocoainae. ⁸ Nii janolari tocohaneein nenea ataebinae coroaeraaurute, satiin caa chauratane que ichoteratenojoina lanaala nacaauru cachaauru neeure. Coat- iha laenanohinihei acaauru curuaa nii necoaaunaalu chauratanene caje coaaneein nichoteeneeuri curuaacuru siriin nenea quiricha cuhane. Nii quirichate cana coreniha sohin jaonjoain Carenero Narejeen rai nichoteeneeuri curuaa cocoiricha ne.

⁹ Chunocoha aonana naineraauru aonacurumiin:

¹⁰ Caresero cuhane neeuruhane coina nenacaaurute, caresero cuhane amanojoinecurureein.

Jana sabere que sohin jaonjoainecuruhane coina neeninurute sabere que sohin joeracurureein.

Caute coaarareein esinae rauhijiriin itolere que laraajiin, niicha esenetai esenetaauruha Cana Coaunera cachaneein nenacaaurune.

¹¹ Nii baihane, atane caje iniha cuha leinjiin ataebinae tabaine jana coaraaun. Nii jana rai jichote carenero narejeen jicho tocohaneein coroatajae. Nete nii leinjiin

ataebinae- *dragon* tabai rijitiin ere. ¹² Acate nii jauriaanejeein nenea ataebinae tabai rijijieein jataain cocoainanohineein ne, nii jauriaanejeein nenea acatiha neein. Nii jaunte, nii jauriaanejeein nenea ataebinae tabai- temuhin cunaitanohin couturii-coroaecuruha satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaaurune coinane maajeein ichae. ¹³ Chaen techu, satiin cachaaauru notaracae itolere cojoelanaacojoai ichaain, dede caje atane choae usine maajeein nalutiae. ¹⁴ Nii jauriaanejeein nenea ataebinae tabai notaracae cojoaelanaacojoai ichaane aina cuaainte, caa chauratane que nenacaauru cachaaauru coritaain- acaauru que nii sabere que temuhin cunaitanohin niha natiin ichaohin nenea ataebinae tocohaneein ecaanto jaerate. ¹⁵ Nii ataebinae tocohaneein niicha ichacuri ecaanto rai ichaonaa teeinte erelate nii ataebinae tabai coroataja. Nii jaunte, satiin corojelanaala nenacaauru cachaaauru sohin joerate nii ecaanto acaauruhacha ichai. ¹⁶ Nii choae tacaain techu, satiin canaanai-huru, ichauhenaauru, coriquihonacaauru, cairichaihuru, letononeein nenacaauru, letononelanaala nenacaauru, naaonjoainuri, biji raotono nichajai que, acaauru auri que, naaonjoaaine maajeein rai cachaneein neeuruhane coujunacaneein acaauru coujunacaterate. ¹⁷ Nitohanihane jana coaracaauinne janate, chuni nii ataebinae curuaa aina rai coujunaca sirilanaala nenea, nii chaelai coreteein, chaelai que necoreteein, naaonjoaana nainecurene.

¹⁸ Caute laen coaarareein itolere coitucuurera. Coitucuerate, nii ataebinae coujunaca janijiin coitucureein. Nii ataebinae coujunacate, cache coujunaca rijijieein ne. Acate, saota fasha saota choonca saotaneineein ne.

14

Nenatecuruha le fasha jena choonca jena oaraancai cachaaaurune

¹ Nii baiha, Sioon bichatane ucuuno ichoae chujuhecoha Cana Coaunera rai Carenero Narejeene jana coaracaauinne janate, ecu rai nauri que Carenero Narejeen- atinanohineein nenaalu curuaa aina rai Inaca curuaa siriin ecu aina neeure le fasha jena choonca jena oaraancaain cachaaauru. ² Nii janane, caraturi caje naluha acaune rijitiin, toniha ararane rijitiin, naaonjoaain jataain mijiaaainein toniha dedeeune jana aonaun. Aonacaauinne janate, arajii gitara rijijieein nenea arafa toteeuruha arajiin cachaaaurune rijitiin netonijiae. ³ Nitohaneein netonijiaainte ena nenea nenatena que nenatecure, nii rori caohacha ichoae nenea, chaen nii cache tocorijianein jenaain nenacaauru, chaen nii ichauhenaauru, naaonjoainuri acatiha neein. Nihei nii chuni, nii nenatena que nenatena nainera. Acaihaniji caa atane caje le fasha jena chonca jena oaraancaain ichoteratenojoneein nenacaauruhachate, nenatena naine nii nenatena que. ⁴ Acaaurute, chabana suujua corelanaala niheichu nii chuni acaauru suujua corera tonoraelanaala neein- cunaa jerihane jaaun cuha nii Carenero Narejeene jini-ichaaain amuhemujeein neeure. Niichurute, satiin cachaneein neinichaachene caje ichoaichaniha ichoteratenojoneein nii Carenero Narejeen aina Cana Coaunera belaiha tenojoneein neeure. ⁵ Acaaurute, nii chariji bana casaje ujuaihonelanaala- niheichu baasoneein ereein, naaonjoaain neeurene.

Nichatajai Cana Coaunera letono anjera benojoin

⁶ Nii janane dede catai jelon jiaauluhin situha uha leinjiin anjera, nii chariji bana satonoelanaala nenea beratenojoin erena biha uha, lauri lauri natane siriin nenacaauru, lauri lauri nichao que ichaonacaauru, lauri lauri nere que ereein nenacaauru, lauri lauri nenaja que nenacaauru, naaonjoainuri raine jana coaraaun. ⁷ Nitohaneein jiaauluhin situhinte: “Baaso ichara casetecaera niha Cana Coaunera coitucuhin Cana Coaunera coroaecuche. Inae caohacha ichaeneechene, baaso ichaquichene coitucuhane jaa cojoanona que inae turuha. Cana rai dede, chauratane,

cucuana, atane suujua caje nalunaa acau, naaonjoainuri coauneraneein nenea Cana Coaunera coroaecuche,” nae tonijiaain ehequiin.

⁸ Nii baihate coaiten caaijie uhe rai corootaja- leecha anjera. Nitohaneein uhinte: “Inae nitajeeuruha Babilonia cocoaichacuru, nechu joaereein jataain baasoneein ichaoha cachane coina ichao ajaelaera que satiin chauratane lauri laurii ichaonacaauru cachaauru ichao ajaelae ajaelajeein nerejetilu,” nae nii anjera corootaja.

⁹ Nii baihate coaiten caaijie uhe rai nichataja leecha anjera. Acate: “Chunocoha nii ataebinae tabai corojeein nii tocohaneein nenea ecaantone maajeein corojeein, rai nauri, biji, naaonjoain que cojunaca sirichate, ¹⁰ obajeein nitohanai icharaauru caseteco coaracuruhane coina acaauru que banihateein Cana Coauneraacha rucujei bino que cocohin, asojoere tocohaneein moconaa usi tabai jana mocooreein, Cana Coaunera rai anjeraauru, rai Carenero Narejeen, naaonjoainuri acatiha netiin. ¹¹ Nii chariji bana satonoelanaalate itolere janonaa bana mocoha cuurureein, janotiin, jiichoo, naaonjoain nii ataebinae corojeein, nii tocohaneein nenea ecaantone maajeein corojeein, rai curuaa cojunacane maajeein sirichauru,” nae ehequiin nii anjeraauru nichataja.

¹² Enate laen itolere que laraajiin neeuruha Cana Coaunera cachaneein nenacaauru, nere tonoraain itolere bana jianelanaala jeriha Jesusone rijijieein ichaauruhane necohareein.

¹³ Nii jana aonacaanne janate:

“Aonaain laenaa: Nerausiaecate cuurureein ena caje coauneein nunuhetein Cana Coaunera esenetaain ooruhane que tiaaajoain nere tonoraain ichaonacaauru,” naain toniha dedeeune jana:

“Aihachuhisicha. Acaaurute nebetacaaurureein namihaneon caje. Canune acaauru que acaauru amihaneon coaratereunni,” naain tonorae Cana Coaunera Suujue.

Caa chauratane que nenacaauru taojiaera

¹⁴ Nii jana coaracaanne janate, dede sacari jana laujuae leinjiin cacha tocohaneein nenea- coturi que oro caje ichanohin comai siriin- sabere ajihanti que biji achunequiin.

¹⁵ Nii janate Teenforo asajai caje mitatiin: “Chajaain nii taojiaaine jaanu que iicha amai que- nii iicha raaeninuru taojiaain ranajaau, inae cataa caa iicha raaeninurucaa chauratane que nenea- inae rai cojoanonaa que turuhane jaun,” naain eheque nii leecha anjera, dede sacari jana lajuuai rai. ¹⁶ Nii jaunte, nii niicha amai sabere que niicha raaeninuru taojiaain, caa chauratane caje ranajae nii dede sacari jana lajuuai.

¹⁷ Nii baihate coaiten dedeeu nenea Teenforo caje mitue leecha anjera- acaentonai sabere ajinai que biji achunequiin. ¹⁸ Nii janate Cana Coaunera belaihuruhane jaa rori caje mitatiin: “Chajaain nii ii sabere que nii chauratane que nenea oba inaa saau. Inae cataa nii oba inaacuru,” naain ehequiin nii sabere que biji achunequiin nenea cotijiae, nii leecha anjera- usi curuaanaa.

¹⁹ Nii jaunte, sabere que nii chauratane que nenea oba taain, raain, rucuhecane jaa cuhane te, ecu tein oba baca rocohane coina. Nii oba tainaate inae caseteco tabai letoaa Cana Coaunerane beraneein ainaa ne. ²⁰ Nitohaneein nii rucuhecuruhane jaan cuhane rucujeein, nese udaa nii oba baca rocooruhane janate, ichananein mituhin nichata fasha oaraanca metoroneein jelaai jojoe cabario ujuaae ucuunejeein ucuacaain.

15

Caaunsine anjeraauru- caainsii laurinei itolere necairichanaa satono uhaaurera

¹ Nii jana dede coaracaanne janate que ococoe jataain cojoelanaacojoai- coara coina ecotenojoin tasionjoain. Nii janate, ecu neure caainsiineein anjeraauru, itolere

necairichanaa que cacha cairichaeranu uhaain. Nii quete, jataain nobaaeneein niicha coacui satonote Cana Coaunera.

² Nii jana cucuana baca coaracaaunne janate, usi que jasisii tocohaneein ajiarotiin ne. Nii cucuana baca tocohaneein ajiarotiin nenea auhanihate, acaauru rai Cana Coauneraacha tei quitara rijijieein nenea arafa siijiariin neeure arajiin cachaauru, nii ataebinae tabai, chaen nii tocohaneein nenea ecaanto, chaen nii coujunaca aina curuaa, naaonjoainuri amuritooreraauru cachaauru. ³ Acaaurute, Cana Coaunera ere bera inoaensi Moisesa nenate que nenatecure. Chaen Cana Coaunera rai Carenero Narejeen naaonjoainuri nenate que nenateeinte:

“Jataainte, cojoelanaacojoaain janiinacajelanaala itolere que laraajiin, esinae rauhi-jiriin aito hine rijijieein caohacha ichaaicha Cana Coaunera.
Iite, satiin lauri lauri rai natane que ichaonacaauru cachaauru curuaanaa *Reyneein* neeicha.

⁴ Nihei nii chuni ii que suujua acatelanaala naineijeita Curuaanaa.

Neiheichu nii chuni ii coroaajelanaala nainejei.

Nii jaunte, leinjiin iicha saantoneein neeine jaun, satiin lauri lauri rai natane que ichaonacaauru cachaauru ii coroaecurureein, itolere baaso, caohacha, naaonjoain ichaain coarateeine jaaunra,”

naain nenatecure.

⁵ Nii baiha nojoracaa dedene jana coaracaaunne janate, ecu niha acaauru aina niicha ichaneni ichaane coina Cana Coauneraacha icharatei Teenforone jana, ecu ne Cana Coauneraacha turunajaanu jeelai *santuario*. ⁶ Nii Cana Coaunera turunajaanu jeelai cajete mituure caainsiineein anjeraauru, itolere caainsii laurini que cacha cairichaeranu amaain cunacaauru. Cajione somaratiin jiquihaqui que cajionecohin, jaleri cataaun oojoaain oro caje ichanohin siintoroon que siintorooncohin.

⁷ Nii cacha tocorijianein ichaohin jenaain nenacaauru caje leinjiinte, nii caainsiineein nenacaauru anjeraauru rai, oro caje ichanohin cocoorunajaan curu nain-ocojoaain casetecocuru que banijiaain nenea- nii chariji bana satonoelanaala nenea Cana Coaunera caje unaa te le anjeraauru nainetiin. ⁸ Nitohaneente, itolere que laraajiin necaohacha que necaohachaane coaratiha Cana Coaunerane jaan- suruaa caaun nocojoe nii Cana Coaunera turunajaan- *santuario*. Nii jaunte, nii chuni ecu turunaa nainene, nii caainsii laurinei que cacha cairichaeranu jitariin berotecuruha nii amaureraauru caainsiini anjeraaurune reen tiaain.

16

Casetecocuruhacha coheni curu muruaae

¹ Nii janane nii Cana Coaunera turunaja *santuario* tonii: “Chajaain nii casetecocuru que banihateein Cana Coauneraacha tei caainsii curuneein nenea- muruaae cuhane nenea chorocuche chauratane ichoae,” naa tonijiaain nii caainsiini anjeraauru rai erenaane jana aonaun. ² Nii janate, nii curu muruaae cuhane nenea necairichanaa tera choroha leinjiin anjera chauratane ichoane jana, ataebinae cojunaca siriin nii tocohaneein nenea ecaantone maajein coroaajein nenacaauru cachaauru jaberoco que cunaain mitue abero jataain tasionjoaain.

³ Nii janate, cucuana cuhane leecha curu muruaae cuhane nenea necairichanaa tera choroha nii anjera coroaatajane jana, ichana nejesinanein nerotoe cucuana baca esinaaeca, sonajaain jaoha cachane aihane tocohaneeine jaun satiin oore nii cucuana cuhane ichaohin nenacaauru.

⁴ Nitohaneeinte, nucuhe cuhane, atane jachu caje acau nalunajaaunru cuhane, naaonjoaain nii necairichanaa tera choroa nii curu muruaae caje anjeraauru nichatajane jana, ichana nejesinaneein nerotocure nii nucuhe bacaauru esinaaecaauru. ⁵ Nii catiariin aonacaanne janate:

“Iite, esinae rauhijiriin nitohaneein caohacha aina baaso icharaauru coaraain casetecaraneein neei.

Iite Cana Coauneraneein acaihanejei Saantoneein inoaelu caje coauneein neei.

Chaen techu, nii chariji bana satonoelanaala neriquiin.

⁶ Acaaurute ii cachaauru sohin jaohin ii ere beebejeraneein nena *profetacurune* maajein sohin jaaorelu.

Nii jaunte, nii niicha sohin niicha jaaorilu coichana que cocooruhane coina acaauru cairichaa ichaai, baasoneein ichaauruhane jaun. Nitohaneein terate latecure,”

nae nii nucuhe bacaauru esinaaeca asaecane coina que banijiaain nena Cana Coaunera rai anjera.

⁷ Nii janate, Cana Coaunera rai jujuai mocooruhane jaan rori rohan toniin: “Aichuhisi laesinaera, itolere ichana naineraneein neeine jaunra Cana Coaunera, esinae rauhijiriin nii baaso ichaelanaala nenacaauru casetecaelanaala, baaso icharaneein nenacaauru casetecaeraneein neeine jaunra,” naane jana aonaaun.

⁸ Nii janate, nii niicha amai muruaae conera chohitoha enoto ichoae nii anjeraauru nejenane jana, nii aina cuaain niicha ichana naine ichaain cachaauru mocoe najaano que nii enoto cono. ⁹ Nii jaunte, jataain banejelanaala mocoore. Nete nitohaneein mainajein mocooruhane natiin, Cana Coaunera coroaena coacuelanaala baijiaraanu rijitiinchuru jataain baasoneein que ereeure, nii itolere cunaihuru amurijiriin niicha ichana nainei icharaneein niha Cana Coaunerane saiijeein.

¹⁰ Nii jana, nii niicha amai muruaae conera chohitoha nii ataebinae nelaurianajan rori ichoae nii anjeraauru nesaquine janate, jataain caohacha nocohenanein nedae rai cojoanona. Nii jaunte, nii mocooruhane curiha cuna caaun lele calaure cachaauru. ¹¹ Nete nitohaneeuruha natiin, nii baaso ichacuruhane janelanaala, nii acaauru abero aina acaauru moco curihuruha natiin, Cana Coaunera que nejeratein baijiaraanu rijitiin ereeure.

¹² Nii jana, nucuhe Eofarate cuhane nii niicha amai muruaae conera chohitoha anjera nesaotane janate, jera jaonaa nainecuruha enoto mitu nichajai caje unacaauru reychurune coina jacoroe nii nucuhe baca.

¹³ Nii janane, nii ataebinae tabai-*dragon* ujuae caje, chaen nii necha aansai ataebinae tabai caje, chaen nii *profeta* niha nocoeti, naaonjoainuri ujuae caje mituha dari tocorijianein nichatajaain nechu coitucuchuhi suujuene jana coaraaun. ¹⁴ Acaaurute nii nichatajai coitucuchuhi suujuenein itolere cojoelanaacojai ichaain, satiin chauratane sacuritaain rai cachanein nenacaauru reychuru taojiaain sonaana que niha uururein, inae itolere ichana nainera Cana Coaunera Cojoanona que turuhane bana.

¹⁵ “Aonacuche, nii nainajeneeichene janane aiha leinjiin asijiautone rijijeein inara rene luhecotariin neeoritoreeuni. Jataante nerausiaeca cureein caohachaain nainaain letona jatoraaain cajione ruhecaain canu cohara, nabana machoharohane, nii machoharohane que coejein cacha cataaun nihane coataa,” nae Cana Coaunera.

¹⁶ Nitohaneeinte, nii nere cuhane Armajedonneein Ebereecuruhacha curuaatei ita taojiaaure- nii satiin chauratane sacuritaain nenacaauru reychuru.

¹⁷ Nii janate, joareein nii curu muruae cuhane nena cabuhitoha nii anjera caainsinene jana: “Inae jatoroa,” naain tonijiaain toni erena dedeeu nena Cana Coaunera turunaja *santuario*- nii nelaurianaja rorihu toniin.

¹⁸ Nii janate, jataain mijiaaaineein niha jiacanone jana, jataain mijiaaaineein toni erenaa arara aina. Nii janate jataain mijiaaaineein luhecotariin uha carorane jana, jataain mijiaaaineein nerurujuae atane, niha caa chauratane que cachaaurune jaan caje coaaineein niha leecha caroracurune amurijiriin jataain mijiaaaineein uhane jaun. ¹⁹ Nii janate, mijiaaaineein uha carorane jana nichata turiin nefaruhe Babilonia nese tabai. Nii jana nefaaruusiha satiin chauratane sacuritaain nenacaauru neseeurune janate, nii Babilonia nese tabai coacue Cana Coanera, nii nobaaineein casetecocuru cocoaane coina niicha rucujuei bino elonai que acaauru cocoaane coina. ²⁰ Nii jana satiin obenecuru, ichatane ucuunooru, naaonjoainurite nefaruusiin nitajihane jana, ²¹ dede caje cachaauru ichoae naluhacoae ajeri jaberoco rijijieein nenea- jelajinaa jaberoco jeenachoonca quiro amurijiriin anajiin. Nii jaunte, acaauru ichoae nichoroha dede caje uhin nii ajeri jaberoco rijijieein nenea- jelajinaa jaberocone jaun, jataain necairichanaa tabai caseteco nihane jaun, Cana Coanera que nejerateein baijiaraanu rijitiin ereeure cachaauru.

17

Jataain ene cojoaeloroheri esineneein nenea casetecauruhane

¹ Nii caainsii laurinei cacha cairichaeranu curu muruaae amaaaurera caainsiini anjeraauru caje leinjiinte: “Chajaaune, naaonjoaain casetecanohinerichaaain taa cucuana baca ichoae lauhequi ene cojoaelorohene coarate ii que. ² Caa chauratane curuanaa reychurute, taa ene cojoaeloroheri aina ichaojeraquiin neeure. Chabana nitohanai ichaain ichaonaa naineniha cachane saijieein, rai nichao baaso aina cuaain satiin chauratane que nenacaauru ichao aasajein osa que sarunajaelu,” nae canu rai nii anjera.

³ Nii baihate, Cana Coanera Suujue coaratenojoin coaracaanne jana, cacha areroo canu amae nii anjera. Nii janate, ecu niha leinjiin ataebinae tasionjoaain lanajaainne jana, nichoae laujuae leinjiin ene. Nii ataebinae tabaite, Cana Coanera baijiaraanu rijitiin jaberoco sacuritaain laenanohineein rai curuaa siriin, caainsiine couturiin lechooncae rai jicho. ⁴ Nii jana nii ene cajionete, lanajaain jichohajiojoai que jasiin, oro caje ichanohin que corujuelequiin, jataain coretiin nenea ajeri jaberoco que urerianohineein, jiquihaquiin nenea perla, naaonjoainuri que urerianohine rai cajione. Oro caje ichanohin acau cooruhane jaa curu muruaae que biji achunecohin, nainecojoaain rautaaain coanacaaajoaelanaala nenea siri, nechu jataain leinjiin calani dadanacaaajoaelanaala nenea amae nechu joenreein cachaauru que ichaojeraquiin neosateein nihane jaun.

⁵ Nitohaneente: “Babilonia nese tabai, ene cojoaeloroherihuru nebaneein satiin chauratane sacutaain itolere cachaauruhacha rautaaai icharaneein nenea,” naain laenanohineein curuaa siri nauri que, chabana coaaraa nitohanaine que airijiin.

⁶ Nii baihane nainaanu, Cana Coanera cachaneein rai nere beebejeraneein neeuruhane coreniha, chaen Jesocurisito beebejeeuruhane coreniha ateinanohineein nenacaaurulu, naaonjoainuri coichana caaun ajiha nii ene cojoaeloroherine que. Nii jaunne coarihanune rijijieein jataain cojoelatoon.

⁷ Nii jaunte canu rai: “Chanuna jataain cojoelatohi. Tane ichei caa ene ichao coitucueraelanaala nenea aina nii caainsiinei couturiin lechoonca jichohin- nii amaera ataebinae tabai, naaonjoainuri beete coitucuhi. ⁸ Inoaenlute niqui ichoaelu nii iicha coarai necha aansai ataebinae tabai, nete inae nitaje. Nii jaunte, caohacha nitajeeriin nitajesihane ajiniha, nii chariji bana satonoelanaala nenea atane jachu caje inicheein. Nii necoaaunaa cana rai chauratanene jaa caje coaaineein Cana Coanera coitucuurera curuaacuru siricha quiricha cuhane laenanohineein curuaa sirilanaala

caa chauratane que nenacaauru cachaaaurute, nii necha aansai ataebinae tabai cojoe-latiin coaraa cuurureein, inoaenlu ichaohalu natiin inae nitajihane jaun. Nete inae nacoaauneein ichaoreein.

⁹ Caute laen esinae rauhijiriin coarareein niicha coitucui coitucuhin biha coitucuerane. Nii caainsiinei couturiite, caainsiinei ichatane ucuuno nii lauhaca ene cojoaeloroherine jaan beraneein aiha ne. Chaen nii caainsiinei couturichurute nii caainsiinei *reychuru* beraneein ainaa ne. ¹⁰ Nii saoguui *reychurute* inae chaque nela-teein nedaarene. Leinjiinchate jaiti itolere curuaanaaneein ne. Nii jana leechate jaiti turuene. Nii acaauru caaijie nedanaa turuhenei inae turuhane bana coatiha carajaain nerinaain. ¹¹ Nii inoaenlu ichaonaa necha aansai ataebinaete, acaauru curuaanaa *reyneein* acaauru fosaneineein nelu. Nete inae nitaje. Nii choae tacaain techu, nii caainsiineein nenacaauru caje nena nelu. Nitohaneeinte, jataain caohachanainejeein raajenhane itajeranu ichajeein sacue.

¹² Nii lechooncaain jicho iicha coaraite, lechooncai *reychuru* neein jaiti curuaanaaneein cocoainanohi nelanaala nenacaauru ne. Nete inae carajaelanaala, nii necha aansai ataebinae jiniichaain aihuruha *reychurune* rijijieein cocoainanohi neeurureein.

¹³ Nii lechooncai *reychurute*, ita suujua rijitoejin niicha ichana nainei ichaa nii necha aansai ataebinae tabaine coina cocoainaa cuurureein. ¹⁴ Nitohaneeinte, nii Carenero Narejeen aina ita soha cuurureein. Nete acaauru amuritoa cureein nii Carenero Narejeen. Nii suujua rijijieein janijiin Cana Coaunera ranojoinurilu rai cachaneein nenacaauru aina, satiin curuaanaacuru curuaanaa neein, satiin *reychuru* rai *Reyneein* niha nii Carenero Narejeenne jaun,” nae carai nii anjera.

¹⁵ Chaen techu canu rai: “Nii lauhaca nii ene cojoaeloroherine jaan- iicha coarai acaute, nenaanaja, cachaaauru, nere que ereein nenacaauru, natane que ichaohin nenacaauru, naaonjoainuri beraneein ainaa ne. ¹⁶ Jana nii necha aansai ataebinae tabai jicho lechooncaain iicha coaracurite, nii ene cojoaeloroheri que nejerateein, machorocoaain que jaolecohin, rai jaberoco quiin usihanau mocoorurichaaaine jaan beraneein ainaa ne. ¹⁷ Cana Coaunerate, acaauru suujua jichochoe, aca jerihane rijijieein niicha jerei ichaain, jiniiquiin ita suujua rijitoejin, nii *reyneein* cocoainanohineein neeuruhane jaan teuruha nii necha aansai ataebinae raine coina. Nitohaneein jeriha Cana Coaunerane que tihane jaan que tiaajeein. ¹⁸ Nii ene iicha coaraite, itolere amurijiriin nena Babilonia nese que satiin chauratane sacuritaain nenacaauru *reychuru* amuritoeraneein nena beraneein ainaa ne,” nae carai nii anjera.

18

Nitajiha Babilonia nesene

¹ Nii baihane niicha ichana nainei ichaane coina cocoainanohineein, rai necaohacha que necaohachaaain dede caje fauhin chauratane jiliitoha rai cono necaohacha que leecha anjerane jana coaraaun. ² Nii janate tonijiaain:

“Inae nitajiha itolere amurijiriin nena Babilonia nese tabai.

Inae moconajaera nenajaneente,

itolere lauri lauri coitucuchuhi que suujuequiin,

chaen rautaain coaanacoojoae lanaala nena itolere ataebinae coitucuchuhi, tajaacuru coitucuchuhichuru, naaonjoainuri ucuhaneein inae nerotoe.

³ Nitohaniane jaunte,

chabana nitohanai ichaain ichaonaa naineniha cachane saijieein,

rai nichao baaso aina cuaain,

satiin chauratane que nenacaauru cachaaauru ichao aasajeein osa que sarunajaelu.

Chaen techu,

que ichao jeraquiin nerejetocure satiin chauratane que nenacaauru curuaanaacuru.

Chaen techu,
satiin caa chauratane que necoretenacaauru coriquihocure,
nechu jataain joaereein baaso ichacuruhane jaanuhacha que necoreteein,”

nae carai nii anjera.

⁴Nii janate, nacoaauneein dedeeu tonii.

“Chajaain nii nese caje amuuche inara canu cachanequichene.

Nabana nii osaaonacaauru aina neeichene
acaauru osa leruhiche acaauru ainane,
necairichaaiche nii necairichaauruhane jaan quene coataa.

⁵Dede quete

turuhelalajeein lajuuae jataain acaauru osa tabai.

Nii jana Cana Coaunerate,
nii baaso chacuruhane coitucuhin chabana baitenereein.

⁶Leeochaauru cairichaane amurijiriin,

coroata saain jeelai amuritoheriin nii niicha coheni jataain coaerai jasiiteein que
cairichaa.

⁷Jataain necairichanaa tabai que cairichaa,

leeochaauru cairichaane amuritoheriin.

Nechu jataain joaereein nocohasitaa nocoetohane jaunte,

rai suujua cuhane:

‘Caune aiha curuaanaane rijijieein raotojoeein neeun.

Coatiha aiha autanane rijijieein necairichanaa coarinaauni,’

naain necohasitae.

⁸Nii jaunte,

le jiichonijin cuhane nichoae nalureein itolere necairichanaa, onaa, mijitena, nerero-
joecana, naonjoainuri.

Chaen techu

usihanau moconojoiniha cureein.

Jataain itolere que laraajiin niicha ichana nainei ichaain

cha rucuharaniha nii caseteaeraneein nenea Cana Coaunerane jaun,”

naa erenaane jana aonaan.

⁹Inae moco caaun suruaa tabai niha nii nesene coaracuruhanete, jataain inaderaain
chanaa cuurureein caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru, nechu joaen-
reein nichao aasajeein nii nese aina ichaojeraconacaauru, nii baaso ichacuruhane
que netojoejeein. ¹⁰Nii jaunte, inae caseteconihane coaracuruhanane coasiha rohan
nichuuntanaa nainelanaala caje coriae netiin:

“Jataainte cairichaojoaai itolere que laraajiin niha

nocoetohi natiin Babilonia nese tabai, coatejeneeine

jana luhecotariin ii rene turuha casetecone jaun,”

naaurureein coarajeein.

¹¹Satiin chauratane sacuritaain ecu necoretenacaauru techu, nii nese coinader-
aain chanaa cuurureein. Inae nenerihani nii coroatajajelanaala acaauruhacha sirii
rucuhele coreterane jaun. ¹²Nii itolere, oro, plata neein curuajaain nenea coata
coreti, ajeri jataain caohatiin coreti, jataain cajione caohacha, cajione lanaajionjoai,
cajione lanajai, itolere araai laurii enuha jujuhi caje nenea, ebucu caje ichanohichuru
rucuheleeeuru, enuha jataain coretiin nenea, coata lanajai boronce, leeocha lauri coata,
ajeri jaberoco jataain nojoeein nenea, ¹³arajiin jujuaain nenea canera, sacari jujuaain

nenea, miraa chaen leeochoaauru jujuaain nenacaauru, *perfume*, bino, erene, arina caohacha, tirico, atane choae terei anajiin icharaaauru, carenero, cabario, cabario que tararaeraain nenacaauru, chaen cachaaauru letononeein nenacaauru, naaonjoainuri que necoreteeuruha, nii Babilonia cocoaichacuru raine jaun, jataain coinaderaaure.
¹⁴ Nii janate jataain inaderaain:

“Inae nihei iicha rautati rucuhele coreti satiin iicha sirii.
 Inae chabana nihei jerichanejeein sirii neeine,”

naaurureein nii neseu necoretenacaauru.

¹⁵ Nii neseu necoretenacaaaurute jataain coriquihotiin neeure. Inae caseteco coaraane janate, caje coriae neein coinaderaain chanaain coarajeeurureein jataain coasina caaun. Chaen techu jataain coisiin:

¹⁶ “Jataainte cairichaaajoai, itolere nese amurijiriin tabaain nenea. Cajione caohacha que necoreteein, lanajaain jichohajiojoai que necoreteein oro, chaen jataain coretiin nenea ajeri jaberoco, perla, naaonjoainuri que urerihanohin cajione que necoreetiha leinjiin enene tocohaneei niqui.

¹⁷ Nete luhecotariin coacueneeine jana, inae nitaje nii itolere iicha sirichuri,”

naaurureein.

Satiin bote cuhane curuaanaanein nenacaauru curuaanaacuru cafitaancuru- cucuana cuhane amuhemuhenaacaauru, chaen marinerooru, satiin cucuana cuhane nichao que ichaohin raotojeein amuhemuhenaacaauru, naaonjoainurite coriae netiin coarajeeure. ¹⁸ Inae moco caaun suruaa niha, nii nesene coaraainte: “Coatiha catohanein jataain leeochoaauru amurijiriin jataain caohatiin nenea nese caa catohanein nedaai,” naaure tonijiaain.

¹⁹ Chaen techu, coinaderaain chanaain, couturi ichoae atane bujuinaa chorohin:

“Jataainte cairichaaajoae taa nese itolere amurijiriin nenea, naain chanaaurureein, satiin nii cucuana cuhane bote sirii amunacaauru, nii nese aina cuaain coriquihonaneein nedanacaauru.

²⁰ Nii nese cairichaa Cana Coaunerane coroaecuche dedeeu Cana Coaunera cachanein janijiin niicha cotihanohineein nenacaauru, chaen afosotooru, *profetacuru*, naaonjoainuri. Acaauru casetecaane ucuatohate, inara rai caohacha ichae Cana Coaunera,”

²¹ Nii jaunte, nii itolere que nelateein, niicha ichana nainera neein nenea anjera, nii leinjiin ajeri jaberoco seeonjoan- cha tutuuruhane jaa tocohanein nenea baihataain cucuana cuhane siheitiin:

“Catohaneinte, itolere amurijiriin nelaetiin niha nocoetohinatiin, inae chaque nelatelanaala neei Babilonia nese. Inae chaelon nihei nacoaauneein jerichanejeein neeine jana ichoharaauruhane.

²² Inae chelai janonaa bana nihei nacoaauneein ii que aohanraa, nenateein quitara rijijieein nenea toteein, aunone maajeein toteein, coreneta tocohanein nenea toroonfeta, naaonjoainuri toteeuruhane.

Inae nerinaain ii que amihaneeni.

Niheichu aohanrarinaain tonijiainiha natiin ichaain cha tutuera.

²³ Chaen chu

chelai janonaa bana nihei, ii que niha conone jana,

ii que aohanraa tonijiai ichaain nisirihateeuruhane jaa besetane.

Coatiha

inae chaque nelateein neuruhi ichei rucuhele que necoreteein nenacaauru, satiin chauratane que nenacaauru amurijiriin itolere que nelaetoha nocoetiin neeruhalu natiin.

Chaen techu,

benaneniha nocoetohine que,

satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru coritaain nerejetohi,”

nae nii anjera.

²⁴ Nii nese quete erunojoi ne niicha sohin niicha jaaorilu *profetacuru* coichana, chaen nii janijiin Cana Coauneraacha ranojoinurilu rai cachaauru, chaen satiin caa chauratane que sohin niicha jaaorilu coichana, naaonjoainuri.

19

¹ Nii baiha jataain arajiin dedeeu tonijiaain ereeuruha cachaaurune jana aonacaanne janate:

“Cana ichoteraneein nenea cana Curuaanaa coroaecuche.

Nii itolere ichana naineein,

rai necaohacha que necaohachaain,

naaonjoaain nihane jaunte

cana ichoteraneein Cana Coauneraaneein ne.

² Acate

esinae rauhijiriin baaso icharaauru coaraain

casetecaeraneein ne.

Nitohanihane jaunte,

rai jaberoco aina cuaain

satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru saruhin niha osa quene jaun,

nii ene cojoaeloroheri rijijieein nenea casetecae.

Cana Coauneraate

rai cachaneein nenacaauru ateinaain nihalune

core coarate que,”

naaure.

³ Nii baihate nacoaanneein:

“Cana ichoteraneein nenea cana Curuaanaa coroaecuche.

Nii chariji bana jianelanaalate

ecuun iniha cureein nii ene cojoaeloroheri rijijieein nenea- Babilonia nese moco cousuruca,”

naaure dedeeu tonii.

⁴ Nii janate, curuaanaa nihane jaan rori- *trono* ichoae lauhaca Cana Coauneraane jana, nacatiha neseonriaain: “Cana ichoteraneein nenea cana Curuaanaa coroaecuche. Nitohanemiin,” naain Cana Coaunera coroaecure, nii coroata choonca jenaain nenacaauru ichauhenaauru, chaen nii jenaain cacha tocorijianein ichaohin nenacaauru naaonjoainuri. ⁵ Nii janate, nii curuaanaa nihane jaan rori- caje toniin:

“Satiin inara canaanainuru, ichauhenaauru, naaonjoaineeichene

Cana Coaunera coroaecuche,

nelateein acaneein nihane que casiichene coarateein neinequichene,”

naain toniha erenaane jana aohanrae.

Rai cachaneein nenacaauru aina beseta ichaa Carenero Narejeene jaan cojoanonaa que turuhane

⁶ Chaen nechu tonijiaain toniha arara aina caraturine rijitiinchuru iriha arajii cachane jana aonaan. Nii janate:

“Cana ichoteraneein nenea Cana Curuaanaa coroaecuche.
Inae itolere Curuaanaa neein nihane nunuhetiha cana Curuaanaa,
itolere que nelateein,
itolere ichana naineraneein nenea Cana Coaunera.

⁷ Aihane jaun

coanete rachoojihacache.

Esinae rauhijiriin

rai necaohacha que necaohachaaain niha Cana Coaunerane coroaecaache,

inae nisirihatihaha Carenero

Narejeenne jaan cojoanonaa que turuhane jaun.

Inae letona jatoraaain neruujiha rai comasainu.

⁸ Nitohaneein jereraane jaunte,

somajai cajione caohacha jiquihaqui que necoreete nii Carenero Narejeen comasainu.

Nii cajione caohacha somajaain jiquihaquiin nenaate,

esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein

niicha ranojineein nenacaauru ne,”

naain tonijiaain toni erenaa. Satiin rai cachaneein nenacaauru raa Cana Coaunera Calaoi Jesocurisitone que.

⁹ Nii janate canu rai: “Caa laenaaun: ‘Raotojoein turuuruhine nii Carenero Narejeen beseta que cotihanohichuru.’ naa caraine baihate: ‘Caa erenaate, inae rauhijiriin Cana Coaunera beratenojoin erenaane,’ ” nae carai nii anjera.

¹⁰ Nii jana coroaecaane coina, nii anjera tijia asaae neseoriaanune janate: “Caa nitohanai ichana coaauca. Canuhetonaine Cana Coaunera cacha neein neein, jerichanejeein nii aaine rijijieein. Aihuruha nii ii nejeraauru, acaauru rai aitoaha Jesocurisitone rijijieein, naitoonjoan tonoraain nenacaaurune rijijieein. Aihane jaun, Cana Coauneraacha coroaecu,” nae canu rai nii anjera.

Nii Jesocurisito que erenaa techu, *profetacuru* que beratenojineein nelu.

Cabario somajain ichoae cunaa

¹¹ Nii janate dede que ecooca somajaain cabarione jana, nichoae lajuuae- nii suujua rijijieein nesineneein curuajai. Acate esinae rauhijiriin baaso icharaauru cachaauru ichao rucujueein, que nejeratenacaauru amuritiin nelu. ¹² Rai notate jiquihaquiin usi lanaro tocohane. Nii janate, arajiin rai coturi que comai amaane jana, que laenanohineein ne rai curuaa. Leinjiin acaachate nii curuaa coitucuujue. ¹³ Nii jana rai cajionete, ichana que lomonojoin tocohane. Jana rai curuaate: “Cana Coaunera Ere,” nae. ¹⁴ Nii janate caaijie uure dedeeu anjeraauru- cajione caohacha somajai que necoreetein-cabario somanerei ichoae uhin. ¹⁵ Nii janate rai nujuaae caje mitue sabere ajihantiin, satiin lauri lauri nenacaaururu amuritoheraneein nihane cojunacaneein. Acate coata caje nenea otiha que biji achunequiin, acaauru Curuaanaa niha cureein. Acate, cana tijia que oba shaoquiin, rai baca rocohacane rijijieein, baaso icharaauru coaraain casetecaain, rai nobaeneein casetecocuru que banihatein niicha rucujei- bino que acaauru cocoa cureein nii itolere que nelateein- itolere ichana naineraneein nenea Cana Coaunera. ¹⁶ Chaen techu rai cajione, rai nanaae, naaonjoain que:

*Reychuru rey-
curuaanaacuru Curuaanaa*

naain laenanohineein ne Acaneei nihane coitucueratera rai curuaa.

¹⁷ Chaen nechue enoto conohanau chujuhecoha leinjiin anjerane jana coaracaunne janate, satiin tajaee iniho que lenoneein ecuun jiaauluhin amunacaauru rai tonijiaain: “Chajaauchete netaojaete tabai lenone que inara coroaatemiin Cana Coaunera.

¹⁸ Aihate Curuaanaacuru *reychuru*, soondarooru curuaanaacuru, laraajiin nenacaauru cachaauru, cabariocuru, nichoae cunacaauru, itolere inihocuru, letononelanaala nenacaauru, letononeein nenacaauru, nelatelanaala nenacaauru, nelateein nenacaauru, naaonjoainuri iniho que lenonequiche,” naain ehequuin nii iniho que lenonenacaauru tajaecuru cotihacane aonaun.

¹⁹ Nii baihane, nii necha aansai ataebinae tabai aina, satiin caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru aina sonaana que neeninuru acaauru soondarooru coaraaun. Acaaurute, nii cabario ichoae lauheconaa aina rai anjeraauru sooruhane coina netaojiaaure. ²⁰ Nii janate, nii necha aansai ataebinae tabai mucuhin casete-caaure, nii rai *profeta*- nacatiha neein itolere cojoelanaacojoai ichara aina curuaaecaain. Nii itolere cojoelanaacojoai ichaane aina cuaainte, nii necha aansai ataebinae tocohaneein niicha ichacuri cojunaca terateein rai ecaanto coroaeraauru cachaauru coritae nii rai *profeta* niha nocoeti. Nii jaunte, nii *profeta* niha nocoeti aina curuaaecaain, nii necha aansai ataebinae tabai jaaore ichaaojihane jana, usi conemuri asojoereneein moconaa cuhane. ²¹ Nii jana leeochoaurute, sohin jaonojoinecure, nii cabario somajai choae lajuuain cunaa ujuaae caje mitunaa sabere ajainai que. Nii janate, nii onacaauru iniho quihure nainaan obejeein nii iniho que lenonenacaauru tajaecuru.

20

Le oaraanca jaanacaneei ichohanojoi niha moconajaerane

¹ Nii janane, *cadena* que biji achuneguuiin atane jachu chariji bana satonoelanaala nenea cochabi uhaain fauha uha leinjiin anjera dede cajene jana coaraaun. ² Nii anjerate fauhin, nii ataebinae tabai acano inoansi- moconajaera ichojoae, le oaraanca jaanacai que tihane reein tiaaajoaain. ³ Nitohaneein ichojoaainte, nii chariji bana satonoelanaala nenea atane jachu tabai cuhane fuhin, nii fuera que nii cochabi te, le oaraanca jaanacaneie que tihane reein tiaaajoaain, nabana caa chauratane que nenacaauru cachaauru coritaane coataa. Inae le oaraanca jaanacaneie que turuhane banate jianenohiniha cureein carajaelanaala.

⁴ Nii jana, nii curuaanaacuru rori- *trono* coaracaunne janate, nichoae launereeuru nii baaso icharaauru coaraain rucuherranu que cocoainanohineein nenacaauru. Chaen nechue, Cana Coaunera aitonjoan beebejeein, jataain esinae rauhijiriin beratenojoinihane rijijieein Jesocurisito aitonjoan tonoraauruhane coreniha, coturi molonojoinieein onacaauru suujue netonai ecu neeure. Acaaurute, rai biji, nauri, naaonjoain que nii necha aansai ataebinae coujunaca teeuruhane jerelanaala, chaen nii necha aansai ataebinae tabai aina nii tocohaneein nenea ecaantooru coroaajelanaala nenacaauru nelu. Acaaurute nii ooruhane baiha nacoaauneein ichanaain le oaraanca jaanacaneein Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito jiniichaaain curuaanaaneein neeuruhane jana coaraaun. ⁵ Niichurute ichoaichaniha oo caje ichananacaauru ne. Leeochoauru laen ooruhane baiha ichanacuruhi, le oaraanca jaanaca reein tiaaain. ⁶ Jataainte nerausiaaejeein niha cuurureein nii ichoaichaniha oo caje ichananacaauru, inae Cana Coaunera cachaneein aina jiniiquiin neeuruhane jaun. Oha cachane baiha itajeraneein nenea coatihaa acaauru aina chaachasihei. Acaaurute Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesocurisito rai saseredoteneein le oaraanca jaanacane reein tiaain aina curuaanaaneein neeurureein.

Moconajaera amuritooruhane

⁷ Inae le oaraanca jaanacanei baihate, caseteconihane caje mitanojoi niha cureein atane jachu tabai caje nii moconajaera. ⁸ Nitohaneein mituhinte satiin caa chauratane que lauri lauri natane que ichaonacaauru cachaauru rene cuhin, enoto mitu nichajai jeloon, enoto so nichajai jeloon, enoto mitu nichajai coarajeein cana ajaabiji nichajai jeloon, enoto so coarajeein cana ajaabiji nichajai jeloon, naaonjoainuri nii Gog aina Magog neein niicha curuaateuri coritareein. Nitohaneeinte cucuana cuhane nenea carene catuniji jeeoneein acaauru cachaauru taojiareein sonaana que nihane coina. ⁹ Nitohaneeite satiin chauratane sacuritaain cuhecujeein, jataain nii Cana Coauneraacha belaa nese tinonohin, nii Cana Coaunera cachaneein nenacaauru curuacaain tinonocure. Nete inae dede caje naluha usine jaun, jitariin acaauru mocohin acaauru itaje. ¹⁰ Nii jana, nii acaauru coritaera moconajaerate, usi conemuri asofere neein mocohin nenea cuhane jaonojoneei ne, nii *profetaniha* nocoeti aina curuaaecaain, nii necha aansai ataebinae tabai jaaoruhane jaan cuhane. Ecute janotiin, jiiichoo, naaonjoaain caseteconein mocoha cuurureein nii chariji bana satonoelanaala.

Rori somajai acatiha tein caohacha ichacurenihane, baaso ichacuruhane coitucuruhanane

¹¹ Nii jana curuanaacuru rori- *trono* somajai coaracaanne janate nichoae lauhaca leinjiine jana notaracae jataain caohacha nitajeeriin nii chunijihun coarainojoinelanaala nitaje chauratane aina dede. ¹² Nii janane itolere que nelateein nenacaauru, chaque nelatelanaala nenacaauru, naaonjoainuri onacaauru coaraaun, nii curuaanaacuru rori- *trono* acatiha chujunereeuruhane jana. Nii janate, ecu joaracaeraain nihacoaa quirichaaaurune jana, nii chabana satonoelanaala nenea ichaonaa que ichaohenihuru curuaa siricha leecha quiricha netonai ecu joaracaeraain ne. Nii onacaaurute colurujuenojoneein neeuruhane caje rucuhenojoneein neeure- acaauruhacha ichai rijijieein, nii quiricha cuhane laenanohineein nihane rijijieein. ¹³ Nii jana satiin nii cucuana cuhane jaonojoneein onacaaurute caje mitaain tenojonecure. Jerichanejeein techu nii ohin aina nenacaauru te, nii onaa curuaanaa neein nenea. Nii janate satiin acaauruhacha ichai rijijieein rucuhenojohineein neeure le cacha cachaauru. ¹⁴ Nii baihate, usi conemuri cuhane jaonojoneein ne nii onacaauru curuanaa neein nenea, nii nitajerai nenacaauru aina jiniiquiin. Nii usi conemurineein nenaate, oha cachane baiha cacha itajeraneein nenea ne. ¹⁵ Ecute jaonojoneein neeure, chabana nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa que ichaohenihuru curuaa siricha quiricha cuhane laenanohineein curuaa sirilanaala nenacaauru.

21

Ena nenea chauratane aina ena nenea dede

¹ Nii baihane ena nenea chauratane, ena nenea dede, naaonjoaain coaraaun, inae nitajiha nii jauriaanejeein nenea dede, chauratane, cucuana, naaonjoainurine saijieein. ² Nii janate, dedeeu Cana Coaunera acatiha nihane caje fauha uhe Cana Curuaanaa nese neein nenea- enachasine Jerosaleen. Charijieein teeinti, nelanajanaa jerihane caohatiin necoreetein ne leinjiin ene, nii rijijieeinte jataain caohatiin rai necaohacha que necaohachaaain niha nii ena nenea Jerosaleenne jana coaraaun. ³ Nii janate, nii Cana Coauneraacha nelaurianajaan rori caohacha tonii: “Inae ena caje coauneete, cachaauru aina ichaoreein Cana Coaunera. Nii janate, acaauru aina ichaohane jana, rai cachaneein niha cuurureein. Chaen techu nii jeelai Cana Coaunera, acaauru Coauneraaneein acaauru aina nereein. ⁴ Nii bana inae nerinaain chananaa, nerinaain onaa, inaderanaa, cunaeriin niha cachane jaan, naaonjoaainunri. Nitohaneein inoaelnu nenea ichaonaate inae nitaje,” naa erena dedeeu toniine janane aonaaun.

⁵ Nii janate:

“Canune nacoauneein enachasine neein itolere coaunaain neeun. Caa erenaa ichei aitorichaaunine jaan laenaan. Acate esinae rauhijiriin nohanelanaala ichei aitorichaaunine rijijieein airichaainne coina erenaa ne,” nae canu rai, nii rori caohacha ichoae laujuai.

⁶ Nii baihate:

“Inae nitohaneein ichanohiniha. Canune itolere nunuheteraneein satono teraneein neeun. Chateeinti cocoirihane jesinaeca arihane rijijieein Canu ariin ne, niine core colane cocoareeuni, nii chariji bana satonoelanaala ichaonaa tera jesinaeca que. ⁷ Chateeinti itolere necairichanaa abaatain satono que tiaain ne, nii raite cainanohiniha cureein. Chaen techu rai Coaunera nichaaunne jana, aca canu calao-hineein nereein. ⁸ Nena laen nii Canu sacunaa jeriheichuru, nii Canu esenetana jeriheichuru, namute cacha cotaairiin nenacaauru, sonajaain jaaoreraauru, rai sini-jeranelanaala nena ene aina ichao jeraquiin nenacaauru, namute quicha aina ichao jeraquiin nenacaauru, benaneein nenacaauru, nii ichanohichuru ecaanto coroaer-aauru, satiin casajeeuru, naaonjoainurite, nii ohane baiha cacha itajeraneein nena usi conemuri asofereneein moconaa cuhane jaonojoiniha cuurureein.” nae canu rai.

Ena nena Jerosaleen nese

⁹ Nii janate, nii causineein anjeraauru nii caainsii muruaaeneein satononejeein cacha cairichaeranu que biji achunequiin nenacaauru caje nena leinjiin anjera:

“Chajaaute caa coarae. Caate Carenero Narejeen comasainu que nenacaaurune,” nae carai, nii satiin Jesocurisito ranojineein nenacaauru coarateein.

¹⁰ Nii janate, nii canu que Cana Coaunera Suujue coaratenojoin ichatane ucuuno seeonjoan que canu amaain, dede caje Cana Coaunera acatiha fauha unaa Cana Coaunera nese Jerosaleen coarate canu que, nii leinjiin anjera. ¹¹ Nii janate, conoha Cana Coaunera necaohachane tocohaneein, jataain caohatiin cono te nii nese. Jataain coretiin nena ajeri jaberoco tocohaneein jiquihaquiin, ajeri jataain nojoein nena jaspe tocohaneein asaaun tiaain inanacatiin. ¹² Nii nese tinonocoritiinte ne, jataain ecuuneein rijia lechoonca coroata bacuujuuain. Nii janate, nii acuujuu nainetiin neure leinjihanaain anjeraauru. Nii nese bacuujuu nainetiinte ne, laenanohineein lechoonca coroata lauriin nenacaauru Isarailitacuru nefoerate curuaacuru. ¹³ Nichatajai acuujuate ne, enoto mitu nichajai que. Jana nichatajai acuujuate ne, enoto soo nichajai que. Jana nichatajai acuujuate, enoto soo coarajeein cana raotono nichajai que ne. Jana leecha nichatajai acuujuate, enoto soo nichajai coarajeein cana ajaabiji nichajai que ne. ¹⁴ Nii ajeri laenanohineein niha lechoonca coroatajai Carenero Narejeen rai afosotooru curuaacurune jaan ajeri quete temurae nii nese coriha rijia.

¹⁵ Nii canu aina erenaa anjerate, oro caje ichanohin cojunacatihane jaannu amae, que nii nese coujunacateein acuujuuauru, rijia, naaonjoainuri cojunacatihane jaanu que. ¹⁶ Nii janate, rai caare aina ita jaraaone rai jaratono. Nii cojunacatihane jaanu que niicha amai que, nii nese cojunacatiha nii anjerane janate, coroata oaraanca coroata fasha quilometrone rai caare, jaratono, nucuuno, naaonjoainuri. ¹⁷ Nii baiha nii rijia ucuuno cojunacatiha, joenreein cha cojunacatiha cachaaurune rijijiei metoro quene janate, saota choonca saogui metoro.

¹⁸ Ajeri jataain nojoein nena jaspe caje ichanohiniha rijiane janate, bidirio jicharoaain ichanohin tocohaneein, oro nejesina caje ichanohi ne nii nese. ¹⁹ Nii janate, jataain coreein nena araai laurii ajeri caohacha que urerianohineein ne, nii rijia temuracuru ajerichuru. Nii jauriaanejeein nunuhe neein nena rijia temurate, ajeri nojoein nena jaspe caje ichanohi ne. Jana nii coroata temurate, ajeri caohacha safiro neein niicha curuaateuri caje ichanohi ne. Jana nii nichatajate, jataain jiquihaquiin nena agata caje ichanohi ne. Jana nejenate, esmeralda caje ichanohi ne. ²⁰ Nii jana nesaoquite, ajeri onesi caje ichanohi ne. Nesaotanete, lanaajiojoaain nena

cornalino caje ichanohi ne. Jana caainsiinite, jataain jiquihaquiin nenea crisolito caje ichanohi ne. Jana fosanite, berilo caje ichanohi ne. Jana isconite, topasio caje ichanohi ne. Lechooncanite, beraurosiojoaain asaauntiaain inanacaain nenea curisoprasa caje ichanohi ne. Jana nii lechoonca leinjiinte, jataain coretiin nenea ajeri jasinto caje ichanohi ne. Jana nii lechoonca coroatajate, jichosijiojoaain nenea amatista caje ichanohi ne. ²¹Nii lechoonca coroatajai acujuate ichanohi ne, lechoonca coroatajaain jataain ajeri caohachaneein nenea perla caje. Le bacuujuuauuru acujuate ichanohi ne, leinjihanaai ajeri perla caje. Jana nii nese cataaun cunaa nese coerote, bidirio tocohanein jiquihaquiin asaaun tiaain inanacaain oro nejesina caje ichanohi ne.

²²Nii jana coatiha nii leinjiinijin Teenforo coarinaaun nii neseu, cana Curuaanaa itolere que nelateein itolere ichana naineraneein nenea Cana Coaunera, rai Calaohi-Carenero Narejeen aina ecu nenea Teenforo neeuruhane jaun. ²³Nii jaun coatiha enoto, atene, naaonjoainuri lateein nihei nii nese conaeranu que, inae rai necaohacha que conaa Cana Coaunerane jana, rai cono neein niha Carenero Narejeene jaun. ²⁴Satiin lauri lauri ichaonacaauru cachaaurute, nii nese que conaeraain nii nese que amuhemuhecureein. Nii jana satiin caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru reychurute, itolere acaauruhacha latei teeurureein acaauru rai. ²⁵Niheichu nii chariji bana nefurinaain acujua. Niheichu ecu nerinaain nocohena. ²⁶Satiin lauri lauri ichaonacaauru cachaaurute, raotojoein neeuruhane jaanu, acaauru necaohacha que necaohachaain neeuruhane jaanu, naaonjoinunru amaaureein nii neseu. ²⁷Nete laen, nii chariji bana enoorenereein nii Cana Coaunera rai caohachanelanaala baasoneein nenacaauru. Niheichu, nii namute cacha cotaairiin casajenetiin nenacaauru enonaa nainecururinaain. Leinjiin nii Carenero Narejeen nii chabana satonoelanaala nenea ichaonaa que ichaohenihuru curuaa siricha quiricha cuhane laenanohinein curuaa sirichaauruhachate, enonaa nainereein nii neseu.

22

¹Nii baihate, leinjiin nucuhe ajiarojoeritiin nenea ichaonaa tera nucuhe coarate canu que nii anjera. Nii janate, Carenero Narejeen nelaurianaja aina, Cana Coaunera nelaurianaja rori *trono* jeelai caje mitue nii acau- ajiarojoeritiin asaaun tiaain inanacanaa. ²Nii nese cataaun cunaa bero cuhane, chaen nii nucuhe auhaniha, naaonjoaainte ita jeraniha omarohin le ateeuru naineein inacae nii ichaonaa tera enuha. Nitohaneinte le jaanaca cuhane lechoonca coroata saain inacae nii enuha. Jana nii enuha ichaonaa tera alote nelate que necoichacuruha lauri lauri ichaonacaauru cachaaurune coina. ³Nerinaain ecu nechú aansaineein ichoai. Cana Coaunera aina Carenero Narejeente, nii neseu nereein jelai Curuaanaa neein cocoainacaineein. Nii jana rai cachaaurute coroaeca cuurureein. ⁴Cana Coaunera ainate ita acatiha neein ita coaraain rai nauri que Cana Coaunera curuaa sirichurureein. ⁵Ecu nerinaain nocohena. Cono laatecururinaain nii rai cachaauru. Enoto niha natiin laatecururinaain. Cana Coaunerate, acaauru cono neein nereein. Nii rai cachaneein nenacaaurute curuaanaa niha cuurureein chabana satonoelanaala.

Ichuunijihā turuha Jesocurisitone

⁶Nii baihate:

“Caa erenaate esinae rauhijiriin, nii nohane lanaala ichei aitorichaaunine rijijieein airichaaaine coina erenaa ne. Nii Cana Coaunera, nere beebejeeuruha *profetacurune* coina berateralute rai anjera letoae, inae ichuunejeeonriha nitohanerichaaainene jaun, rai cachaneein nenacaauru que coaratihane coina,” nae canu rai nii anjera.

⁷Nii janate aonacaanne jana: “Carajae lanaalane inae turuha ureeunni. Ner- ausiaacate cuurureein caa quiricha cuhane laenanohinein nenea Cana Coaunera beratenjoin tonoraain nenacaauru,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

⁸ Canune Joaan neein coaraain aonaaun. Nii coaraain aonacaaunne baihane, nii canu que coaratera anjera tijia asaae neseeonriaaun, coroaaceaaune coina.

⁹ Nete canu rai:

“Coa nitohanai ichaa. Canu netonaine aaine rijijieein, Cana Coaunera cachaneein neeun. Satiin ii nejeraauru, caa quiricha reretaain coaraain tonoraeraauru, Cana Coaunera ere que erenacaauru- *profetacuru*, naaonjoainuri rijijieein neeun canu netonai. Cana Coauneraacha coroaecu,” nae nii anjera canu rai.

¹⁰ Nii baihate coaiten aite carai:

“Coa leeochoaauru rai belanaala caa quiricha cuhane laenanohineein nenea- Cana Coaunera ere rucuheca ii suujuaacha cuhane. Leeochoaauru rai beeu. Inae jataain ichuunijiha nitohanai cojoanonaa que turuhane. ¹¹ Chunocoha cache Cana Coaunera ere aohana jerenihane, nihei tonaain erenaa najaanu. Nirijieeincha baaso ichajeein sacuhane coina reroecanaa nainihaacache. Esinae rauhijiriin caohachaaain suujua coaraain Cana Coaunera sacunaa jeriha cachane, jelai teein Cana Coaunera cachaneein nihane jeriha Cana Coaunerane rijijieein sacuhane raite ne,” nae nii anjera canu rai.

¹² Niritiinte: “Aiha. Carajaelanaalane turuha ureeunni. Chaen nechua, acaauruhacha ichai nainejeein cainacaaune jaanu uhaain ureeunni, le cache cachaauru rai tihanune coina. ¹³ Canune jauriaanejeein itolere nunuheteraneein satonoteraneein nenea neeun” nae Cana Curuaanaa Jesoso.

¹⁴ Nerausiaaecate cuurureein canu esenetaauruhane coreniha rai nosa caje canu ichoteratenojieein nenacaauru, nii ichaonaa tera enuha inaa leein, Cana Coauneraacha rucujuei neraanajaun enonaa nainecuruhane jaun. ¹⁵ Nete laen enoelanaala jianacoon nedaurureein, nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baasoneein ichaonacaauru cache baasooru, benaneneein nenacaauru, sinijerane lanaala nenea ene aina ichaojeraconacaauru, enecuru nihanatiin rai lananelanaala nenea quicha aina ichaojeraquiin nenacaauru, sonajaain jaaorera, ichanohin ecaanto corojeein nenacaauru, satiin nechua jataain coritaraacha ichajeein, acaacha ichajeein nenacaauru, naaonjoainuri. Nii janate:

¹⁶ “Canune Jesosoneein caa canu rai anjera letoaaun, satiin caa aitohane rijitoejin, janijiin canuhacha raauri canu cachaauru rai biha cuhane coina. Canune Rabiri caje nefoeratenaaneein neeun. Canune janonaa rai mitunaa arasijie rijijieein neeun,” nae.

¹⁷ Cana Coaunera Suujue, Carenero Narejeen comasai, naaonjoainurite: “Chajaaau,” naauruhane jana: “Chajaaujian,” naaurureein aohanraauru. Chunocoha cocoireein acau conaa jereein uhite, nii core colane ichaonaa tera acau coreein.

¹⁸ Satiin caa quiricha cuhane laenanohineein nenea caitoonjoante aitocooaunne rijijieein situreein. Chunocoha cau caa quiricha cuhane nihane amurijiriin joiin nenaate, caa quiricha cuhane laenanohineein niha caainsii laurini cache cairichaeranu jaan que cairichaa cureein Cana Coaunera. ¹⁹ Jana chunocoha caa canuhacha beratei quiricha cuhane laenanohineein nenea coreein, que cache relaelanaala, naaonjoain nenea cajete, nii ichaonaa tera, que banihateein niicha rucujuei enuha inaa rulureein. Chaen caa quiricha cuhane laenanohineein nenea Cana Coaunera nese neein nenaane maajeein caje rulureein.

²⁰ Caritiin aitiinte: “Aiha, carajaelanaalane inae turuha ureeunni,” nae Cana Curuaanaa Jesoso.

Nitohanemiinjian. Chajaaain sorotiin uu Cana Curuaanaa Jesoso.

²¹ Cana Curuaanaa Jesoso itolere inaraacha latei teein inara rausiaaemiinte raotojoein neeiche.